

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM MEDII RECENTISQUE AEVORUM

SERIES NOVA
REDIGUNT
CLARA PAJORIN, ANTONIUS PIRNÁT ET LADISLAUS SZÖRÉNYI

IOANNES BOCATIUS
OPERA
QUAE EXSTANT OMNIA

POETICA

2

EDIDIT
FRANCISCUS CSONKA

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST

IOANNES BOCATIUS
OPERA
QUAE EXSTANT OMNIA

POETICA
2

EDIDIT
FRANCISCUS CSONKA

(Bibliotheca Scriptorum Medii
Recentisque Aevorum. Series Nova.
Tomus XII/2)

„Poetarum per Hungariam facile princeps”,
„praeceptor Hungariae Superioris”: haec et
his similia scripsit Matthias Belius de Ioanne
Bocatio, qui Vetschaviae, in Lusatae Inferi-
oris civitate natus erat anno 1569. Studiis in
Germania et Moravia confectis in Hungari-
am venit. Iniiit docendae munus iuventutis
Epperiessini et Cassoviae, ubi a civibus brevi
tempore primum notarius, deinde iudex
primarius electus fuit. Post diaetam Carpo-
niensem (1605) Stephanus Bocskaius in
Germaniam misit eum ad renovatae religio-
nis principes electorales, ut motum ordinum
Hungarorum a calumniis purgaret. In itine-
re autem ab imperatore Rudolpho II in
ducatu Brunsvicensi detentus, paullo post
Pragam tractus in Alba Turri laesae maiesta-
tis accusatus vinculis sempiternis affectus
est. Post quinquennium ex carcere mirabili-
ter ereptus rediit Cassoviam, et denuo iniit
munus ludirectoris. Anno 1619 se abdicans
hac provincia in aula Gabrielis Bethlen,
principis Transylvaniae historicus ordinari-
us factus est. Duobus post annis Hunnebro-
dae — quonam morbo, ignoramus — e vita
excessit.

Patet omnibus, quam sint Bocatiana quae-
dam exemplaria rara, ideo opera Nostri
omnia in tribus voluminibus (poetica nunc
duobus, tertio prosaica paullo post) collecta
iuris publici facimus. Quorum praecipue ea
(ut Olympias carceraria, epistulae etc.), quae
nunc primum typis excusa in manus sumi
possunt, non sunt neglegenda.

AKADÉMIAI KIADÓ
BUDAPEST

IOANNES BOCATIUS

OPERA
QUAE EXSTANT OMNIA

POETICA

2

BIBLIOTHECA SCRIPTORUM MEDII RECENTISQUE AEVORUM

CONDITA A LADISLAO JUHÁSZ

SERIES NOVA

TOMUS XII/2

CONSILIUM EDITORUM

ST. BORZSÁK, T. KLANICZAY, P. KULCSÁR, G. SZÉKELY

REDIGUNT

CLARA PAJORIN, ANTONIUS PIRNÁT ET LADISLAUS SZÖRÉNYI

INSTITUTUM LITTERARUM
ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE
SECTIO LITTERARUM RENASCENTIUM

IOANNES BOCATIUS

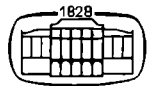
OPERA
QUAE EXSTANT OMNIA

POETICA

2

EDIDIT

FRANCISCUS CSONKA

AKADÉMIAI KIADÓ, BUDAPEST 1990

The publication of the present volume has been sponsored by the
“Research into the exploration, recording and publication
of Hungarian cultural and historical relics” programme.

ISBN 963 05 5376 7 (Series)
ISBN 963 05 5378 3 (Tom. XII/2)

Edit Akadémiai Kiadó, Budapest
Editio princeps: 1990

© Franciscus Csonka, 1990

All rights reserved.

No part of this book may be reproduced by any means, or transmitted, or translated into machine
language without the written permission of the publisher.

Printed in Hungary
by Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest

HU ISSN 0133—6711

CONSPECTUS RERUM

TOMUS 1

Introductio	7
1. Vita Ioannis Bocatii	9
2. Conspectus operum Bocatianorum	29
3. Abbreviationes	31
Opera poetica Ioannis Bocatii	47
I. Libri foliaque in patenti forma; tabula marmorea	49
1. Celadon	49
2. Ungaria gratulans	55
3. Siracides	63
Liber I Ecclesiastici	66
Liber II Paraenesium Siracidae	97
Liber III Ecclesiastici	130
Liber IV Ecclesiastici	166
4. Castra temperantiae	199
5. Munus iudiciale	264
6. Elegiae duae	271
7. Musae parentales	274
8. Novus annus	288
9. Hungaridos libri poematum V	318
Liber I martialia vel bellica continens	325
Liber II encomiastica dictus	409
Liber III nuptialia vocatus	500
Liber IV miscellanea complectens	526
Liber V sepulcralia complexus	565
10. Cordificium	596
11. Prosopopoeia diei sui Veneris	598

TOMUS 2

12. Bocatius redivivus	605
13. Hexasticha votiva	666
14. Militia S. Georgii	714
15. Militia S. Ioannis	729
16. Matthiados carmina heroica	750
Liber I. Agonalia	751
Liber II. Triumphus	770
Liber III. Coronatio	799
17. Hebdomelodia Ps. 103	803
18. Anser nuptialis	820
II. Carmina singularia in Nostri libris excusa	827
III. Carmina singularia in aliorum libris excusa	845
IV. Carmina in manuscriptis relicta	861
V. Fragmenta	872
VI. Carmina incerti auctoris	874
VII. Carmina perdita vel adhuc latentia	881
Annotationes	883
Appendices	955
Indices	1041
1. Index locorum et appellationum	1043
2. Index locorum Biblicorum	1045
3. Index titulorum poematum carminumque	1046
4. Index initiorum poematum carminumque	1068
5. Index metricus	1090
6. Index carminum translatorum	1091
7. Index auctorum appendicum	1092
8. Index nominum	1095

BOCIUS REDIVIVUS

Servat Bibl. Ac. Budapestiensis sub signo: RM II. 474 librum, qui caret folio titulari, paginis 33—34 ac a pagina 110. fine libri. Exemplar est unicum. Anno 1886. Árpád HELLEBRANT de hoc exemplari constituit: hunc librum non alium, quam toties memoratam, sed deperditam Olympiadem carcerariam esse. Sententiam hanc nemo per multos annos in dubium revocare ausus est. Licet Hellebrant valde erraverit. Post bellum enim mundanum secundum dr. Barna NAGY, prof. theologiae, invenit veram genuinamque Olympiadem carcerariam, quam typis mandare cogitavit. Sed anno 1969 prof. Nagy diem supremum obiit. Heredes eius nec bibliothecam, ubi sit illud Bocatianum, prodere, nec mikrofilm de illo opere confectum in lucem proferre volebant. Qua de causa Olympiadem carcerariam denuo quaerere coacti sumus et non sine successu. Ladislaus KIRÁLY enim, investigator historiae litterarum labori viribusque non parcens anno 1981 Genevae invenit et bibliothecam et in ea manuscriptum Olympiadis carcerariae.

Itaque exemplar supra dictum mancum in Bibl. Ac. Olympias carceraria esse non potest. Quid sit ergo? Teste Bocatio nunc nos constituimus: nihil aliud, quam BOCIUM REDIVIVUM esse. Possumusne hoc pro certo affirmare? Sine dubio. Audiamus Bocatium ipsum ex captivitate reducem, quid amico suo, Alberto MOLNÁR scripserit a. 1611. die 12. Novembris: "Edam quidem publice, quale mihi ab illo tempore quinquennium fuerit, liber habiturus est nomen: **Olympias carceraria**, Latine, Germanice et Hungarice tractatus, iam iam prelo subiiciendus." Et paulo inferius: "Calendis Decembris erit annus, ex quo praepotentissima Jehovahae nostri manu erupi, excessi, evasi ex turri carceraria plane mirabiliter, ut bona causa tandem triumphat, per ambages domum intra 7 hebdomades relatus, acceptus et quasi redivivus, uti propterea gratulationibus amicorum, hic primo Cassoviae deinde Debrecini impressis titulum **feceram**: Bocatius redivivus..."

Die 12. Novembris a. 1611 itaque Bocatius de Olympiade scripsit: **edam**, de Bocatio redivivo: **feceram**, quae respondent veritati. Olympias carceraria partim scripta est a. 1612 et partim posterius, nam de imperatore Rudolpho II. iam de mortuo memoratur; e contra: Vorrede Bocatii redivivi (v. App. 109.) data est die Iunii 5. a. 1611. Not. Olympias carceraria nunquam excusa fuerat, relicta est in Ms—o; anno saltem 1612 necdum prodiit, ut Petrus Alvinczius scripserit ad G. Remum (v. Alv. epist.).

(a), A — G + ? = [16] + 112 [+ ? pp.] — 8° — init., orn.

Textus, quibus usus sum: Red.; Olc.

Fus.: PROKOPIUS 226; BOD 48; BOD: Ms 100(88); HELLEBRANT 700—703; DÉZSI 375—376; DÉZSI: Ad. 146; ČAPL. 454—455; KIRÁLY 397—404; RMNy 1013; 1014; JANSON 57—60; FRINTA 243; K čin. Boc. 54—56; O B. v.; S1. v. 23; Luž. srbové 163; MIŠKOVSKÁ 144; LAZAR 20—33; J.B. 245—246; KARŠAI 129; PUKÁNSZKY 280—282; Bocatius: Ót év 229.

BOCATIUS REDIVIVUS

*

Vorrede — Elisabetha Bocatiussin — v. **app. 109.**

*

An den Christlichen leser und Creutzträger Vorrede — Elisabeth B[ocatiussin]
— v. **app. 110.**

*

698

Hoffnung zu Gott,
Geduldig in Noth,
Ein gutts Gewissn darbey,
Das macht mich Sorgen frey.

699

Autoris quotidiana precatiuncula

Ich weiß kein Trost auff dieser Welt,
O Jesu Christ, wo dirs gefellt,
Hülff mir auß diesem Jammerthal,
Ach Herr, ins himlich Frewdensahl.
5 Nichts bessers kan geschehen mir,
Nim mich auß dieser Welt zu dir,
Erbarm dich meinr Herr Jesu Christ,
Sonst, der mir hülff, kein Mensch mehr ist.

Bitt, hülff mir auß der grossen Noth,
10 O getrewer und geliebster Gott,
Creutz, jammer, angst und langes leid,
Ach Herr, verkehrts doch mahl in frewd.
Tröst, streck, bewahr und rette mich,
Ich bitt, mein Gott, erbarme dich,
15 Und laß mich dir befohlen sein,
Sterb ich gleich, Herr, bin ich doch dein.

*

*

Ein tröstliches Sendschreiben eines Christlichen Ehemans

- 1 Hertz liebes Weib, und allein auff dieser Welt allzeit getrewster Freund, Elisabeth, euch wünsch ich von aller Christlich betrübten, elenden, verlassenen Himmlischem und Barmhertzigem Vater, in der Lieb seines Eingebornen Sohnes, unsers einigen lieben Herren Heylandts und Seligmachers, in Krafft des Heiligen Geistes alle Wolfart Leibes und der Seelen. Bevorab in diesem unserm grossen langwirigen schmerzlichen Elend, den empfindlichen Trost im Hertenzen, welchen uns der Herr und Erlöser selbst zuzuschicken verheissen und seiner warhafftigen verheissung nach, allen rechtglaubigen unnd ihn darumb fleissig anruffenden in sichtbar und unsichtbarer gestalt zugeschickt hat, amen. Die Heilige Dreifaltigkeit sey mit uns und mit den unserigen, amen.
- 2 Lieber Schatz, daß ich euch nun bald die vier Jahr, nach dem ich zu Außgang deß 1605. Jahrs verreist, kein mal richtig und vollkommen geschrieben, mein ich, ihr mirs wol nicht verargen werdet, in ansehung der euch jetzo (Gott erbarm es) mehr denn genug bewusten ursachen. Und hab mich meines theils zu bescheiden, daß ihr mir ewer damals sonderlich im Hertenzen befundene schwermütigkeit zuerkennen geben, mit meldung, wie euch wegen meines wegweisens, weil euch kein mal also zu gemüth gewest, wie ich sonst oft hin und her Amptshalber hab
- 3 stets reisen müssen, das Hertz so schwer wehr. Ist mir gleichfalls gewest, und so übel über die Haußschwell gekünt, als wenn zween, einer vorn hinauß, der ander hinten zurück mich beym haren gezogen hetten, welches ich euch nicht härter zu betrüben, mich nit hab wollen mercken lassen, und ist uns beyden diß grosse ungemach und hertenzenleid fürgangen, und schon damals dieses so lang wehrenden Creutzes die spitz und anfang gewest. Nun mag und wird mir, so wol euch,
- 4 von Feind und Freunden, die sich nun zum theil hiermit kützeln und rühmen mügen, solches schimpflich fürgeruckt werden, daß ich meines unglücks selber Ursacher, und auff gesunder haut daheim het können sitzen bleiben. Inmassen Baldadus, Zophar, Eliphaz etc. Wiewol gute Freund, den armen gedültigen Job auch fürhielten, er müsse solches unglücks eigener ursach sein, und hab es ümb Gott verschuldt, kunt sich sein eigenes Weib selber in die fach nicht richten, war der meinung, seine frömmigkeit, und daß er sich nit wil andere, denen es glücklich ergieng, hett wollen in die Welt richten, wer schuldig dran, drumb ihn verspott
- 5 und sein hertenzenleid vermehret. Und ist nicht ohn: Daß wer gefahr lieb hat, der verdirbt darin. Oder wie man sagt: Nach dem einer ringt, nach dems im gelingt. Zu dem urtheilt menschliche vernunft nur schlecht nach dem wol und übelstand,

4 Baldadus, Zophar, Eliphaz — Iob 2, 11—13

lassen sich die glückselige und fröliche in der Welt bereden, haltens auch im hertzen dafür, sie müssen einmal mit Gott wol dran und liebe Tschetschel sein, weil da lauter handtragen und schmatzel, kein unlust und krumb außsehen sich befinde. Diß und dergleichen bringt manchen dahin, unwarlich den mehrern theil der Welt, unter denen, welche die besten und kern aller Christen sein wollen, daß sies anfangen, wie andere, zu machen und zu glauben. Oder aber bringt den verharrenden in Creutz, zweiffel, ungedult und grösseres bekümmernuß. Solches und mehrers zu verhüten, ist meines erachtens und numehr selbst gnugsamer erfahrniß, der beste Weg und Landstraß, sich nach der gleichen umbzusehen, zurück und an das vorige zu gedencken. Es ist nichts newes in der Welt. Was jetzo new, das ist vor zeiten alt, und was alt, das ist new gewesen. Die Zeit und Leut verkehren sich, Gott und sein Regiment, so wol deß Teuffels, bleibt in eodem, wie vor diesem. Seind lauter blinde Namen. Was zu Jerusalem, Babilon, was zur zeit Adam und Evae, Moysis, Christi und also von anfang der Welt hin und her geschehen, das wird hin und her täglich, stündlich, augenblicklich allzeit new, obs gleich die Leut nicht sehen, hören oder also verstehen, wies geschehen zu sein geschrieben. Ein Bruder schlägt den andern zu tod, wie Cain den Abel. Ja wol Vater und Mutter, dessen gleichwol in der heiligen Schrift kein Exempel, vor dieser zeit aber nit einmal geschehen. Das Lamb Gottes ist von anfang der Welt geschlacht, und wird in seinen heiligen täglich Christus noch gecreutziget, wo nit auff Jüdisch, doch auff ein andere form. Caiphas, Herodes und Pilatus halten stets Gericht. Jetzige Propheten und Apostel (denn die Kirche Gottes hat solche allzeit, und wird sie biß zum end haben, mit grossen scharen und hauffen) werden gleich so wol von denen itzt regierenden Jeroboamen Achabem, Pharaonem, Antiochen, Neronen und was dergleichen von Tyrannen mehr, gesteckt, gepflöckt, geklembt, verbrennt, versenckt, gehenckt, wie in Franckreich, Spanien, Welschlandt, Niederlandt geschicht, dieser und anderer Länder zugeschweigen, da gleichsals verfolgung, Landt und Leut verwüstung, verderbung im augenschein, unnd muß gleichwol nicht heissen Religion, sondern Rebellion. Ja die in ihrem glauben fortschreiten, und andere zum bestandt anmahnen, nach Gottes und Christi befehl, so bestättig auch deine Brüder (wie der Herr zu Petro sagt) mehr ihrem Schöpffer dem Allmechtigen Gott, weder König, Käyser, Bapst, dem Teuffel und seinem anhang gehorsamen, die werden nicht allein für ungehorsam, sondern gar für meineydige lose Buben, Schelm, Land und Leut auffwieglerische, auffrührische Hund etc. gescholten, gefangen, geplagt, gewartert und andern zum abschew schrecklich dahin gericht. Und geht ihm Regiment zu, wie zur zeit der Propheten. Achab wil die schuld auff Elias legen und sagt: Bistu der, so gantz Israel auffrührisch macht? Nicht ich,

7 Adam und Evae — Gen. 2, 4—22 / Moysis — Ex. 2, 1—22 / Cain den Abel — Gen. 4, 1—16

8 Caiaphas — Matth. 26, 3 / Herodes — Matth. 2, 1—16 / Pilatus — Matth. 27, 2 / Ieroboamen — 3Reg. 11, 28 / Achabem — 3Reg. 16, 33 / Pharaonem — Gen. 12, 18 / Antiochen — 1Mach. 1, 11 / Neronen — Suet. c. Nero

9 wie der Herr zu Petro sagt — Act. apost. 5, 29

10 Achab wil auff Elias — 3Reg. 18, 17—18

antwortet Elias, du du bist selber sampt deines Vaters Hauß etc. Und wurden zu Jerusalem die Apostel, gleichsam hetten sie wider die weltliche Obrigkeit gehandelt, eingesetzt, mit Ruten geschmissen, gar umgebracht, wie denn der Herr selber ein verfürer deß Volcks, auffrührisch und darfür verruffen ward, der sich wieder den Käyser und Regiment auffwerffen wolt.

- 11 Belangend aber das obgemelde, da man von dieser welt noch darzu in widerwertigkeit, unfall und gröstem elend außgehollipert und gescholten wird. Wie denn, wer den schaden hat, für den spott nicht sorgen darff. Und aber es der Allmechtige mit den seinigen nicht böß, sondern gar wol und väterlich meinent, uns zweyen numehr 15. jar miteinander in Christlichen Ehe verharrendem bar Ehe vöcklein viel und mancherley Creutz zu Hauß und Hof daheim vor diesem, und jetzund auch in der frembd, zugeschickt: So müssen wir, liebes hertz, Elisabeth, beyd unser elend und jämmerlichen zustandt theils uns, doch nicht gar, theils bösen Leuten, doch auch nicht gar, theils dem Teuffel, daß auch nit ihm allein gar, sondern wie deren allen einem und dem andern etwas. Also dem lieben
- 12 Gott das meiste zuschreiben. Wir seind in sünden empfangen und geborn. Der sünden bezalung und zehrgeld auff die reiß aus Mutterleib in eine heymat auß der andern, biß in die gruben und erden, welch unser aller Mutter ist, wird uns von Gott gegeben sein gerechter zorn (klag und plag, in greinen und weinen geboren, erzogen, gelebt und gestorben, wie die Vogel zum flug, zum wasser der Krug, der Ochs zum Pflug, also der Mensch zur unfug, zu leid, angst, weh und schmerz geboren) , hat stets zu klagen, einer so, der ander so (hat sich ein jeder bey der nasen zu ziehen, darff ein Esel den andern kein Säckträger heissen, er ists selber) .
- 13 Leut muß man reden lassen, die Gänß können nicht. Heut an mir, morgen an dir. Hat doch kein Mensch Brieff und Sigel, oder ein solch sonderlich Privilegium, daß er diesem oder jenem unglück könt ein Trotz bieten. Plag und straf die seind unterschiedlich, der Teuffel viel und mancherley. Ein jeder hat sein würd, sein bürd, der eher, der langsamer. Adam im Schweiß, Eva im kreiß. Der gerechte ist nicht gerecht, sagt die Schrift. Biß in dritt und vierde glied drewet Gott zu strafen, und er straffe die Nachkommen. Was können wir wissen, ob nit unsere liebe eltern, unsere Groß- und Uheltern solchs verschuldt, und wir müssen gleichwol entgelten. Zu der ewigen seligkeit kan der lieben Eltern frömmigkeit oder boßheit nicht verhinderlich oder beförderlich sein, in dieser Welt aber rechnet sich Gott auch an den Kindern und Kindskindern, wir dürffen auch nicht und sollens nicht billich sagen, daß uns das wenigst unrecht geschehe. Der Mensch hüt und sehe sich für, wie er wil, wenn unglück sein soll, so schickt sichs und kompt ungerufen. So lang Gott will, ist glück, wolart, frewd, hochzeit und lebtantz, jubilirn und frolocken, alßbald er den knopf drüber macht, und die schling zuschleufft, gehen wir den Krebsgang, von Hierusalem, gen Bethlehem, auß Frewdenthal in
- 15 jammerthal. Glück und unglück ist ein Heydnisch wort, solte billich von Christen, wie es die Welt meint, nicht gedacht werden Guts und böses ist beydes auß unsers Herr Gottes kuchel. Wir seind Schaf, er der Hirt, der weidet uns zu weilen

13 Adam im Schweiß — Gen. 3, 16—18 / Der gerechte ist — Ex. 34, 7 / Bis in dritt — Ex. 20, 5

und schenckt uns deß besten ein: Hergegen lest er uns offt eine zeitlang am Hungertuch nehen, und wil daß wir den Kelch Christi nemen, und nicht außm Rhein und Weinfuß, sondern außm unflätigen Regen und kotigen wegwasser trincken sollen. Ja es kömpt mit den aller Gottseligsten so weit, daß nicht allein Kind und Kegel darvon singt und sagt, wies manchen so gar übel ergehe, sodern auch sie selber schreyen mit dem Herren und am Creutz hangenden Christo:

16 Mein Gott, mein Gott warumb hastu mich verlassen? Daß ist, wens das ansehen hat, als wolt Gott dem Vaß den boden gar außstossen, das wir in dieser Welt gar schabab werden, dencken wir selber und sprechen in Menschlicher gebrechlichkeit: Nun ist meine hoffnung dahir, und gar in Brunn gefallen. Es ist Matthaei am letzten, wil uns schier gewewen, daß wir uns aller Gottseligkeit und frömmigkeit, so viel müglich, beflissen, wolten zu rüch, wens müglich wer, weil Gott entlauffen und wir nicht von dieser Welt allein, sondern auch von dem uns ver-

17 lassen zu sein vermeinen, auff den wir Thürn hetten bawen wollen. Ja, mein Hertz, wir seind ja verlassen, wir seind warlich ein spott der Leut, ein Uhu unter den Vögeln, ein Schewsell in Garten, man sticht uns den Narren, man hüpfft auff und sagt: Juh da da, daß sehen wir gerne? Gelt er hats troffen. Hab ichs nit gesagt: O recht. Er hats wol verdient. Ich gönns ihm gern, und was dergleichen

18 Osterlieder und stichgesang mehr sein mügen. Ich meins theils kan solchs nicht hören, aber wer ich bey euch und bey Leuten würds am facit nichts mangeln. Ich weis der Welt brauch und sinn, und ihr werdets bezeugen, und ja darzu sagen, daß sich auch gute Freund solcher und anderer reden werden wieder uns gebrauchen. Ich schreib es Gottes willen zu, der hats also haben wollen. Der Name deß Herren

19 sey gelobet. Er hat mich geführt und geheissen. Er hat den Joseph lassen verkaufft und gefangen werden. Er hat dem Pharao das hertz verstockt. Er hat dem Sathan uber mir, wie uber Job, mich am Leib anzutasten, zu plagen und zu schlagen, verstattet. Er hat den Chaldeern vergönstiget, daß sie mir mein haab und gut genommen, daß ich wie Hiob auff dem Misihauffen nacket und bloß

20 sitze. Er hat mich, wie David sagt, in einen thurn (daß ist mir allhie der weise thurn) geworffen, ich lieg gefangen und kan nicht außkommen, wie im Psalm stehet. Seine Handt druckt mich, und ist tag und nacht schwer über mir. Er

21 klemmet, quetscht und drengt mich. Er hats dem Simei befohlen, daß er mir fluchen soll. Er hats durch mich, und keinen andern verrichten wollen, was er im sinn gehabt. Von ihm ist es. Ich hab mein consens und willen darzu geben müssen. Ob ich gleich schwer auff diesen Oelberg zum Creutzbecher gegangen, und mit Christo, wie oben gedacht, bald im wegziehen, und so wol ihr mit mir, und wir zugleich ein jedes für sich, den blutigen schweis geschwitzt, und noch zittern, beben, heulen, weinen, wehklagen, zeter und mordio schreyen müssen.

15 Mein Gott, mein Gott — Matth. 27, 46; Marc. 15, 34

16 Es ist Matthaei am letzten — Matth. 27, 46

17 *Marg.*: Psal. 35 / Juh da da — Ps. 35, 21

19 den Joseph — Gen. 37, 28 / dem Pharao — Ex. 11, 10 / uber Job — Iob 1, 6—12 / wie Hiob — Iob 1, 17; 2, 8

20 *Marg.*: Psal. 66 / wie David sagt — Ps. 66, 11

22 Nach Gott ist der wille ja mein. Christus war auch in diese Welt ein Legat und
 Gesandter, hat sich aber gutwillig brauchen lassen, und ist also drüber auffge-
 opffert, quia voluit, daß ers selber also hat haben wollen. Der heilige Apostel
 Petrus, ders nu wol gerochen und verstanden, was dem verhassten Herren zu
 Jerusalem begegnen möcht, bat ihn guter und freundlicher meinung, wie er auff
 der reisen gen Jerusalem war, welchs die letzte gewesen, er wolte doch nit also gut
 und mutwillig sich in gefahr geben, ins Feuer und an die spitz lauffen, denn ime
 23 die Jüden sehr dreweten. Christus hies ihn mit scharffen Worten das Maul halten,
 nannt ihm einen Sathan, den Teuffel, wusts auch selber wol, was es für einen
 außschlag gewinnen würd, dessen ungeacht, zeucht er fort, wird darüber gefan-
 gen, und ans Creutz gehangen. So wol baten die andern Apostel und gutte freund
 den heiligen Paulum, er wolle doch seine Reiß gen Jerusalem einstellen, und
 propheceyet ihm einer, er würd also und also daselbst gebunden und gefangen
 werden. Er wolt sich aber mit keinem weinen, und umb Gottes willen bitten
 auffhalten lassen, wie Gott wil, nicht allein gefangen, sondern gar ümb Christus
 24 und der warheit willen umgebracht zu werden, bin ich willig und bereit. Ist ihm
 beydes widerfahren. Ein Bürgermeister zu Rom vor Zeiten wurd von der Stadt zu
 einem frembden König, wie ich zu den Churfürsten ins Reich, in Kriegssachen
 geschickt, wurd darüber unter wegn von den Feind, durch dessen Land er hat
 ziehen müssen, nemblich dem Amilcar, unnd den Carthaginensern gefangen,
 ubel verhalten und endlich untern Eyd zurück gelassen, mit der condition und
 beding, daß, weil zu Rom deß Feindes etliche vom Adel gefangene, er mit seiner
 25 Person dieselbe abwechseln und die auch hiergegen befreyen solt. Wie er anheim
 kompt, bringt ers dem Rath für, und da er umb seine meinung gefragt, weil ers
 dem Vaterlandt zuträglicher vermeint und nützlicher zusein, spricht er: Er sey
 eins bey ihm und entschlossen, er wölle lieber, wie er geschworen, und zugesagt,
 wieder zum Feind sich einstellen, zu rück begeben, damit diese, so zehen mal
 mehr den Römern schaden, als er ihn daheim dienen könt, würden, nicht loß
 gelassen werden. Verlesst derhalben Weib, Kind, Hauß und Hof, lesst sich kein
 Menschen erbitten, kompt wieder und wird endlich nach viel angethaner qual
 26 und marter in Gefängnuß seines lebens und elends ein end. Hat geheissen
 M[arcus] Regulus Attilius, und ist ihm solches von gelerten, klugen und rechtver-
 ständigen, des gemeinen liebhabenden Leuten, nicht zu einer Narrheit, sondern
 vielmehr zum rühm und sonderlicher tugend zugeschrieben. Wo würde man der
 27 zeit einen solchen Mann finden? Und daß ich mich mit dem heiligen Apstel Paulo
 meines eigenen schadens und leidens rühme, und närrisch selber lob: bin ich der-
 selb, so wil ichs mit meinem schaden und der Christenheit, sonderliche der
 unserigen zu Land nutz, und deß gemeinen besten wolffahrt und zu mehrerm
 beförderniß gern über mich nemen, tröstlicher hoffnung lebend, Gottsfürchtig,
 fromb, verständig, ehrliche Leut, die sich auff unser widerpart kreiden zugleich
 etwas verstanden, die werdens nit verunglümppfen, für übel und dafür halten,
 daß ich also närrisch gewesen, und mich für andern herauß peitschen hab lassen,

wie denn mirs allhier etlich mal verhoben worden, neben meldung, ich hette mich eher auff tausent stücken zer- und niederhawen sollen, denn wieder den Römischen Käyser brauchen lassen, wiewol ich mit dem Römischen Käyser, Königischen unnd Böhemischem König, dißfalls nichts interessirt, sondern vom gantzen Königreich in Kriegs unnd composition oder zum frieden und vertrag angesehenen sachen, ordentlich, ausserhalb deß damals regierenden Printzen, mit offenem Patentschreiben der Ständt und Landtherren mit derselben 165 auffgedruckten Sigillen und eygenen händen verfertigt auff ihr unkosten, vermittels mir hierzu mit auff die reiß gegebenen tausend thaler, Gott und seiner

28 Gemein zu gefallen, gezogen. Hette es nun der liebe Gott anders haben wollen, het mich keine Mauß nicht beissen, ich gesweig der weisse thurn und Adler mit seinen Klawen nicht erwischen sollen, denn ich mich meins teils, so viel müglich, fürgesehen und gehüt, darumb auch die Reiß also gestellt gewest, und durch

29 sichere ort vermeint zu ziehen. Befihls demnach dem lieben Gott, der mich in meinem beruff, auff meinem weg, in keinem bösen fürnemen, ihm zu gehorsamen, dieser ort in die Schul geführt, und het mir kein härl, wo er nicht gewolt, gekrümbt sollen werden. Es fellt ohn sein vorwissen nicht ein Spatzl auff die erden. Er hat mich in seine Handt geschrieben. Von ihm ist es kommen, der Weg ist nicht mein, deß Herren ist er. Ein ander hat mich gürtten müssen, und ich hingehen, wo ich nicht gewollt. Ihm sey lob, ehr und preiß.

30 Was nu mir wiederfahren, das leidet ihr, mein Hertz Elisabeth billich mit, da ohne das ein Christ deß andern sinn haben muß. Eheleut seind Wehleut. Lateinisch heissen sie Coniuges, als die an einem Joch miteinander ziehen. Die zusammen gespannte Roß und Ochsen müssen zugleich arbeiten, eins so wie als das ander, da wird nichts anders draus. Wir sein ein Leib, habens einander vor

31 Gottes und der Kirchen Angesicht zugesagt. Ist uns beschert gewesen. Seind ehrlich zusammen kommen, ehrlich haben wir miteinander gelebt, ehrlich geschieden. Seind wir der zeit schon für der Welt, den gottlosen Tyrannen und Kirchverfolgenden Leuten verhasst, veracht, verlacht, darzu betrübt, gesiebt, genagt und geplagt, gesteckt und gepfleckt, so ist für Gottes thun und wesen zu halten. Christus schneid im Himmell die Creutzel und Creutz, klein mittelmässig und groß, er lest sie den seinigen auff die köpff fallen, wo eins und auff wem es fellt, der solls tragen, und er hat versprochen, er wölls helffen tragen. Last die

32 Leut reden, was sie wollen, wenn sie nur daran liegen. Hab niemands beraubt, niemands bestolen, niemands ermordt, hab keinen auff dieser Welt sein Weib durch Ehebruch verunreiniget, oder was dergleichen Malefische und straff-wirdige sachen mehr sein, nichts unehrlichs begangen. Hab ein guts gewissen, das gibt mir vor Gott zeugniß. Hab nichts gesucht, denn Gottes lob, der gantzen Christenheit zeitlich und ewige wolffahrt. Solt mier leid sein, meine fromme liebe Christliche Eltern, Brüder, Schwester, Ehrliche Freund, euch mein liebes Hertz,

31 auff die **Send.** anff die

29 Ihm sey lob — Rom. 11, 36; Gal. 1, 5; 1Tim. 1, 17

unser einziges armes liebes kind, und kinder zu betrüben, mutwillig ohn ursach
 33 in gefahr leibs und lebens, solchen jammer und elend zusetzen. Hab ich mich
 doch die zeit meines lebens aller zucht, ehr, redligkeit und aufrichtigkeit
 beflissen, darmit Freund und förderniß gemacht, zu allem guten ich viel hundert
 auß Armen und Reichen. Adel und unadel ehrlicher leut Kinder nach von Gott
 mir verliehenen gaben in Schulen lehr und unterweisung mitertheilet, hab einen
 guten Namen gehabt, bin zu ehren und wörden erhoben, und zu fürnehmen
 ämptern gebraucht, das ist nicht anders woher, denn von Gott gewesen.
 34 Hierzwischen, wist ihr selber, ist kein zeit noch jahr, haben wir in unserer Ehe
 gleichwol neben dem lieblichen und süssen Wein auch oft Wasser, Gall, Entzian,
 Essig und Sawerampffwasser trincken müssen, in Kranckheiten, absterbung der
 unserigen, in schaden, in feindschaften, in thewring, Pestilentz, brandt, krieg,
 gefängnüssen, sorg, angst, noth und jetzunder diesem unaußsprechlichem Elend.
 35 Was soll ich viel sagen, diesem oder jenem die Ursach geben? Ist nicht weniger,
 meine grosse Trew, die ich an andern, fürnemblich aber gefangenen, deren theils
 auch unsere Bluts- und gute Freund, so trewhertziglich bewiesen, hat mir bey
 etlichen nachred, daß, feindseligkeit verursacht, die auff mich gestochen,
 gedrewet, heimlich gerathschlagt mich unterzudrucken, meiner löß zu werden,
 daß ich also mit dißmal, wie ich ihnen auß den augen gekommen, sondern etlich
 36 mal dafür gewünscht. Ich mit euch und unsern lieben Kinderlein lieber an-
 derswo weren, und het mit Abraham, zwischen Loth, feindschafft zuverhüten,
 nachgeben und entweder zur lincken oder rechten, lieber weichen, denn mich in
 fernern Kampf mit jemand einlassen wollen, dißmals aber und zu der zeit, da
 ich zugleich beyder seiten groß unrichtigkeit und schlechten anlaß zum vertrag
 gespüret, gutwillig ohne grundt und versicherung wol nicht ausserhalb zwang,
 und bedencken eines andern und grössern mich het bewegen lassen, hat gleichwol
 37 in Gottes Namen müssen gewagt sein. Ist auch dermassen die sach, Gott zu lob,
 und nutz der Christenheit, sonderlich zu verbleibung Landt und Leut, in wolge-
 brachter Possession eines und deß andern, sonderlich der lieben Seelen freyheit,
 vermittels dieses zu solchem augenscheinlichem guten end kommen, daß meins
 theils ich mit meinem Gott wol zu frieden, und wo diese Legation unterweg folt
 gelassen sein worden, wie die sach sich ansehen hatlassen, und alles im werck
 gewest, gewiß mit Casshaw und andern, wie mit Troppaw, oder ärger, ergangen
 wer. Wolt ich doch nicht seliger zu sterben wünschen, denn für Gottes Wort und
 38 das Vaterlandt. Ist mir aber mein Vaterlandt nicht allein, wo ich geboren, son-
 dern wo ich Gott und meinem Nechsten dienen kan, wo mirs wol get oder gan-
 gen, wo ich stumpff und still gelassen, und vor diesem bekommen. Ich hab Vater
 und Mutter, nach Gottes befehl, weniger, denn euch, mein Schatz, gehalten, und
 39 bin euch noch mehr dieser zeit, dieweil ich leb, verpflichtet. Geniessen wir
 miteinander unserer oder ihr meiner trewe nicht, do ich mich (ich soll mich nār-
 risch ruhmen) allein zum Brandtopffer, und wie Marcus Curtius in das Lufftloch
 zu Rom, damit die gemeine Seuch und Pestilentz auffhör, ins Feuer gestürzt. Ey

lasts den frommen Gott walten, er kans noch zum besten schicken. Muß doch
40 den frommen und Gottselig leidenden alles zum besten gereichen. Wir haben in
weinen geseet, und wird die saat mit unsern Thränen noch täglich, wie mit einem
platzregen, begossen. Es mag wider von Mittag her dürr werden, und das leyd
außtrucknen. Der liebe Gott ist ein alter Fuchs, hat mehr löcher weder eins.
Wenn sies aufs klugste greiffan an, so geht doch Gott ein ander Bahn. Es ist dem
41 Herren leicht. Es dient uns zum besten, und ist lauter wuchergeld. Lang geborgt
und geliehen ist nit geschenckt. Haben wir mit Christo die zeitliche würd, ihr und
pracht verloren, daß man nun nit mehr Hosianna, sondern das Crucifige
creutzige ihn singen, und mich gar tod haben wil. Bin ich gleich gefangen, muß
den Henckersbuben, Schelm und Schirgen oder ihres gleichen, unter ihren hen-
den, und für dieser Welt verschumpirt unnd verspottet sein, was kan mirs denn
42 schaden? Ists Gottes wil, kan Manasses auß der Babylonischen einfäblung
wieder anheim zum Königreich, und dem Pharao von Gott befohlen werden, daß
er Joseph aus Stock und Eysen nem, auff sein Roß und Leibwagen setze, der auff
den freyen fuß gestellt zum grossen Herren werde, Vater, Mutter und alle seine
Freund ernehre; Mardocheus zu gnaden kommen, und am nemblichen Galgen
43 sein ärgster Feindt der Haman selbst erstickt werde. Ist doch der Herr Christus
selber unter vieler Hencker hend und gar öffentlich aufs aller schmähhlichist
unnd abschewlichist dahin gericht gewest. Wie lang wehrt dieselb grosse schand,
spott, hohn und schmerzen? Etwan drey tag. Hat den Jüden bald darauff die
Feigen gezeigt. Wie lang werden jetzt die Jüden verlacht, veracht, von Land und
Leut vertrieben, und müssens nun wegen ihrer Voreltern, die schon vor
anderthalb tausent Jahren und lenger, also gefrevelt, leiden und fort das bad
44 außgiessen. Unnd wens nur noch bey dem blieb. Dieser Welt und zeit leiden ist
nicht werth der herrligkeit, die an jenem tag an uns soll offenbaret werden. Auff
dieser Welt ist aller pracht, schönheit und gegen dem ewigen wie Glaß und
Edelgestein, ein Zahlpfenning und eine Tonne voll Geld, eine Spinnweb gegen
45 Sammet und Seyden, und nicht so viel. Alles kompt und wird wieder zu Staub
unnd Asch. Heut Rot, morgen tod. Heut König, morgen im Grab. Ein
schwartzten Kefer deuchts nirgends besser zu sein, denn in einem Roßdreck, der
Saw im Koth unnd Mist, den Leuten dieser Welt zwischen Sünd unnd Scand, die
man nicht erkennt und wol für ehrhelt. Huren und Buben schelten auff ehrliche
Leut, der Dieb schreyt so wol, halt den Dieb, als der ihm nach laufft. Das ist aller
Huren sitt, daß sie Huren sein wollen nicht. Alte verschrumpte Weiber wollen
46 junge Frawen, Huren wollen Jungfern heissen. Die verfolger, Tyrannen und
unbarmhertzigsten, lassen sich gnädig und gnädigste Herren schelten. Es ist
uberauß das widerspiel. Was ist denn nu mehr, daß deß Antichrists sein hauff,
und unsere Feind uns schmähen, ubel schelten, lestern, strecken und recken?
Gott und fromme Christliche hertzens haltens für den Grobianum und für Jüdi-
47 sche Schrift, die muß man zurück verstehen. Selig ist, der sich drein zu finden

42 Manasses auß der Babylonischen einfäblung — 2Par. 33, 10—13 / Joseph aus Stock — Gen.
41, 37—45 / Mardocheus zu gnaden kommen — Est. 12, 2—6 / der Haman — ibid.

weiß. Was gering, unansehnlich, verworfen und für der pracht dieser verkehrter
boßhaftigen Welt für unehrlich und nichts gehalten wird, das ist herrlich,
prächtigt und mechtig für Gott. Lazarus würd von den Engeln in Abrahams
schoß getragen, der Reiche vielfraß von Teuffeln in die Hell. Alles Gold und Silber,
damit die hoffart pranget, ist nichts, denn eine gesäuberte Erd, gewach-
48 sener, gewaschener und geschmoltzener Bergdreck. Sammet und Seiden kompt
von Welschen Spinnen und Würmern. Was zuvor die wilden und anheimischen
unflätigen Thier selber vorhin und umb sonst getragen, das wird darnach mit
49 müh und arbeit gewonnen, gestohlen, oder gekaufft. Woll und Leder, Jack und
Rock, Schuch und Hut, kompt alles daher. Dennoch macht diß alles ansehen,
groß, ehr und würd. Dessen sich doch Gott noch tod nichts acht. Bey welchen
kein ansehen der Person ist. So wol der im Sammeten Rock und mit der gülden
Kron, als der mit dem leimeten Kittel und schlechten Filtzhut, müssen zu gleich
50 an einen Reyen. Am Jüngsten Tag wird man nicht wissen, wer Koch oder Kelner
ist. Edelleut und Bawren werden wie die Schaf untereinander vermischet sein, zum
Herren, Grafen, Fürsten, König und Käyser wird keiner mehr das ansehen
haben. Da Adam hackt und Eva span, wer war da ein Edelman?

51 Laß mir derhalben nicht ein brünckel zu hertzen gehen, daß mein Pfawen-
schwanz und Ziegenbart außgerissen, das ich spöttlich mit Christo im Garten
gefangen, gebunden, für diese Hohepriester, Pontius Pilatus und andere
schändlich geführt, daß ich mit Johanne dem Täußer in Band und Eysen sitzen
und mit den dreyen Junglingen Sadrach, Mesach und Abednego schier gar in
dem Babylonischen Fewerofen, und mit Daniel in der Lewengruben sein muß.

52 Seind vor mir viel fremmer ehrlicher Christlicher hertzen allhier gesessen,
welches ich hör und dessen nachrichtung daher hab, daß das gantze Gewelb,
welchs im Thurn einer runden Capellen gleich, von allen seiten mit Kreiden und
allerhandt Reimen mancherley Deutsch, Böhemisch, Lateinisch und dergleichen
53 voll geschrieben. Hab darinn zween ehrliche Gesellen, die auch gar unschuldig
ein gar grosses gelitten, und numehr frey sein, darinn angetroffen, mit ihnen 19
wochen gehaust. Ist der Simei Georg, Käyserlicher gewesener Hoffdiener und
Ungerischer Edelman, euch wol bekant, auch wegen deß Ungerischen wesens
kurtz vor mir in dieser Herberg gewest, und stehen von ihm diese Verß gar schön
allhier Lateinisch geschrieben:

54 *Ut nil tam laetum vel ab omni parte beatum,
Quod sors non aliquo turbet iniqua modo:
Sic etiam tam triste nihil, fastidia cuius
Non aliquando Deus spe meliore levet.*

47 Lazarus würd — Luc. 16, 19—31

51 ich mit Johanne — Matth. 14, 3 / Sadrach, Mesach und Abednego — Dan. 2, 49 / Daniel —
Dan. 6, 16

Welchs ich also verdeutsch:

Kein Frewd und Glück war je so groß,
Daß nicht einmal solt haben anstoß:
Also kein Leyd noch Unglück ist,
Daß Gott nicht zu verkehren wüst.

- 55 Item ist der Barth[olomäus] N., den man den Cammerheitzer heist, noch tieffer und unter mir, da durchauß kein Liecht noch Luft, viel wochen gelegen, folgends auff den Ratschin geführt, allda gemartert und in dem Marterkeller in die zwey Jahr unter deß Henkers handt und kost gelassen, dennoch wegen seiner unschuldt wieder erlediget, und der ihn zu solchen unehren und fall gebracht, bald darauff selber gefangen uber mir ein halbes Jahr, noch darzu mit Towarischen vermacht, und hierauff in die Altstadt hinunter geführt, und zweifels ohn, noch biß auff die zeit allda sitzen wird. Nemblich der weit und breit bekandte Philip Lang, der lang geliebte und gelobte Käyserliche Cammerdiener.
- 56 Ich hab auch jetzo zwey Jahr dem einen von Troppaw, welcher allhier vorm jar in thurn Christlich gestorben, so wol andern, als dem Bürgemeister, Stadtschreiber und mehrern Rathspersonen von der Gabel in ein ander Zimmer und kleines
- 57 gewelb gegen uber weichen müssen. Auch der Fürstin im Closter ihr Hauptman, wie ich oben gesessen, ist hier eingelosiert gewest. Ist der von Sternberg, der Herr von der Ausch, so mir viel guts gethan, und etlich mal Geld auch zu gantzen talern hinunder geschickt, zwey Jahr uber mir gewest, zugeschweigen etlicher fürnehmer vom Adel, die theil ihres verbrochens halber, theils auß verdacht und
- 58 angegebene, in diß Loch gebraucht. Bey mir ist deß Fürsten von Teschin gewesener Hofmeister, ein Böhemischer vom Adel, Heinrich Deim genannt, dem ich auch gar viel gutheit, geschencktes geldes, mitertheilung speiß und trancks halber zu dancken hab, etlich tag in Eysen und Bandt gesteckt, folgends in eim andern
- 59 und höhern Zimmer zwey Jahr gesessen, und wider frey gelassen. Item ist in diesem nemblichen loch gesteckt deß fürtrefflich gelehrten und berühmsten in Deutschlandt unnd anderßwo Doctor Peucers (welcher für sein Person selber, wie ich weis, da ich zu Dreßden vor etlich zwantzig Jahren studieret, zwölf jah hart gefangen gesessen sein) Sohn, dessen hinwiederumb sein Sohn beim Lucas, so mich vor diesem gesperst, sich der zeit auffhalten soll, allhier Hof gehalten.
- 60 König, Fürsten und grosse Herren haben neben anderm zeitlichem unglück auch der Gefängnis nit können geussert sein. Und gar alter zeit zugeschweigen, ist ein Türckischer Käyser von dem Tarter König in krieg gefangen, und auff eim Wagen in einen eysern gegger, wie ein Vogel in der bawer, zu mehrerm spott und hohn hin und her umbgeführt worden. Käyser Maximilian I. ward von den
- 61 Niederländern gefangen gehalten. Noch bey Menschen gedencken, ist der König in Franckreich von Käyser Carl und auch von ihm der hochlöblichste Churfürst von Sachsen Hertzog Johan Friedrich, gantzer fünf Jahr, wegen deß heiligen Euangelii beständiger bekentniß, so wol sein Sohn, auch deß Namens, von

55 Marg.: P[hilipp] L[ang] in der gefängnis gestorben

diesem Käyser und seinem Vater zur Newstadt bey Wien, glaub ich, in die dreyszig Jahr gefänglich gehalten, und vor wenig jahren daselbst gestorben.
62 Käysers Bruder Maximilian wust eim auch darvon zu sagen, was ihm vor zwantzig jahren die Polen für ein ehr bewiesen. Ist vor jahren diß mein Lazareth, sonderlich für einen Moldawischen und Walachischen Fürsten zum Losament geweiht. Ist ein Persianischer Legat gleichsfalls mein vorgeher gewest. Wer kan nun wieder gewalt? Gewalt geht für recht.

63 Recht thun, das hat mich betrogen,
 Ich that recht und ward belogen,
 Schmarutzer seind den Herren lieb,
 Und stehln viel mehr alß ander Dieb.

64 Saß vorm Jahr deß Herrn Proßkoffsky sein Diener einer gegen mir uber, doch kunten wir im tag zusammen ein viertel Jahr, der sagt mir unter andern Böhemischen Reimen auch diesen:

Poctiwost a Pokora
Nema mista Udwora,
Pochlebnicy lharzy,
Tem se neylipe dary.

65 Werdet vielleicht diß zuverstehen in solcher zeit allhier schon so viel Böhmisches gelernet haben. Sonst hat ein anderer, daß täglich in meim gesicht geschrieben:

Zde gest peklo a muceni,
Wernich krestanuw sauzeni
Zalarz wezenij Cysarsky,
Tureckij a nepratelskij.

Daß sich Böhmisches gar fein reimt, und etwa die meinung ist:

Hier ist die Hell und Marterloch,
Der frommen Christen Qual und Joch.
Es sollt deß Käysers Gefängniß sein,
Ja ärger, denn in der Türckey.

66 So kennt ihr nu selber den guten ehrlichen Mann, den Wentzel Korniegel von Tropp, der gleich wie ich, zum Fürsten und Ständen in der Schlesien neben eim andern, der wie vor gemeldet, wegen seines hohen alters, denn er etlich und siebentzig Jahr alt gewesen, auch allhier in das fünffte Jahr in gleichem elend Christlich außgehalten und gleich wol endlich gesieget, und nu vor wenig wochen zu den seinigen gelassen, dems auch der liebe Gott bezahle, hat mir oft handstewer gethan und helffen, für dem hunger beim leben zu erhalten. Wer sonst
67 mehr von gefangenen die zeit und vor diesem allhier gehaust, daß wird euch der

ehrlich fromb gesell und Kriegsmann Anthoni Renner, der mir auch zween thaler verehrt, und durch eine eyserne thür täglich bey sechs wochen mit mir geredt, weiters neben meiner gantzem beschaffenheit zuverstehen geben haben. Bins derhalben nicht allein. Und wies sonst tröstlicher oder wie man im Sprichwort sagt: Der schaden leuchter ertragen wird, wenn zugleich deß Nachbars sein Hauß auch mit abbrennt. Also haben wir mein hertz, viel exempel. Ja alle die gottselig leben wollen in dieser Welt, die müssen verfolgung, verachtung, noth und tod leiden. Cicero und Ovidius waren vor zeiten von der Stadt, Land und Leut vertrieben (waren gelehrte Leut, wie man denn gemeiniglich den gelehrten feind ist, sie wegen ihrer beredsamkeit antriefflung zur auffruhr, und dergleichen beschuldiget und nicht den Tohlen, Raben, Krahen etc. Sondern den singenden Nachtigallen, Lerchen, Droscheln und andern immer mehr nachsetzt) dieselb gelehrte Leut haben auch beyd auß ihrem elend an ihre Weiber, deren schreiben und abschrift oder nachdruck noch verhanden, mancherley Trost geschrieben, welche wol bey Leuten, so den rechten Gott und Christlichen Glauben nicht gehabt, passirlich und gut, da sich sie entweder auff ihr unschuld, oder anderer leut bößheit und exempel beruffen. Aber bey mir und uns halten solche Trost nicht gnugsam den stich, denn wir wissen, Gott lob, ander und kräftigere hertzsterckung uns der verzweiffelung zu erwehren, und unsere Seelen Christlich zu fassen. Und ob mir gleich selber oft guten Trosts von nöten, da sich meine arme betrübte seel quelet und ängstet, sich auch mit Rachel nit wil trösten lassen, und oft ein Weib eines Mannes hertz hat, wie das arm Cananeisch Weiblein, welcher außgestandener harter puff manchen Rittersmann bald für den kopff und gar zu boden hetten schlagen können. Dennoch muß ich so viel müglich, euch als von Natur einem schwächerem gefäß, zu hülf kommen, wiewol mir nicht zweiffelt, ihr werdet entweder nützliche Bücherlein oder gute leut haben, welchs mir nicht so gut, die werden euch mit Gottes Wort helffen trösten, und diß schwere Creutz gedültig zu tragen ermuntern. Ja Gottes Wort, Gottes Wort, das liebe kräftige Recept, hat mich und soll uns beydlaben, stercken und erhalten. Was betrübstu dich, sprich ich zu meiner Seelen, und bist so unruhig in mir? Harre auff Gott, denn ich werde im noch dancken, daß er meines Angesichts hülf und mein Gott ist. Ich schreye zu dem Allmechtigen: Richte mich Gott, und führe mir meine sachen wider das unheilige volck, und errete mich von den falschen und bösen Leuten. Denn du bist der Gott meiner stärke. Laß mich nicht von den stolzen untreteten werden, und die Hand der Gottlosen stürzte mich nicht. Sondern laß sie, die Ubelthäter, daselbst fallen, daß sie verstossen werden und nicht bleiben mögen. Herr, wenn du mich züchtigest, so machstu mich groß. Herr, es ist mir gut, daß du mich züchtigest, auff daß ich deine Rechte lerne. Mein Gott, hilf mir auß der Handt deß gottlosen, auß der Handt deß ungerechten und

67 *Marg.*: A[nton] R[enner] ein Zipser

69 mit Rachel — Ier. 31, 15; Matth. 2, 18 / Cananeisch Weiblein — Matth. 15, 21—28

71 *Marg.*: Psalm 42 / Was betrübstu — Ps. 42, 6—7 / *Marg.*: Psal. 43 / Richte mich — Ps. 43, 1—2

72 *Marg.*: Psalm 119

73 Tyrannen. Die mich ohn ursach hassen, der ist mehr, denn ich Haar auff dem Haupt habe. Die mir unbillich feind seind, und mich verderben, sind mechtig. Ich muß bezahlen, daß ich nicht geraubt habe. Gehe nicht ins Gericht mit deinen Knecht, denn für dir ist kein lebendiger gerecht. Der Feind verfolget meine Seel und zerschlägt mein leben zu boden. Er legt mich ins finster, wie die todten in der

74 Welt. Ich wein und faste bitterlich, und man spottet mein darzu. Mache dich zu meiner Seel und erlöse sie. Erlöß mich umb meiner Feinde willen. Du weist meine schmach, schandt unnd scham, meine Widersacher seind alle für dir. Du bist in

75 die höh gefahren und hast das Gefängniß gefangen. Herr du bist vormals gnädig gewest deinem Lande, und hast die gefangene Jacob erlöset. Die da sitzen musten im dunckel gefangen in zwang und eysen. Du gabst ihre macht ins gefängniß, und ihre Herrligkeit in die Hand deß Feindes. Herr, wer ist deines gleichen? Der du den elenden erretrest von dem der ihm zu starck ist, und den Elenden und Armen von seinen

76 *(Paginae duae desiderantur.)*

77 ich bin. Ich werde nicht sterben, sondern leben und deß Herren werck verkündigen. Der Herr züchtiget mich wol, aber er giebt mich tode nicht. Der Herr ist gnädig und gerecht, und unser Gott ist Barmhertzig. Gnädig und barmhertzig ist der Herr, geduldig und von grosser Güte. Der Herr erhelt alle, die da fallen, und richtet auff alle die, da niederschlagen seind. Der recht schaffet denen, so gewalt

78 leiden. Der Herr löset die gefangenen. Sein zorn wehret ein augenblick, und er hat lust zum leben. Den abendtlang wehret das weinen, aber deß morgens die frewd. Der Herr ist meines lebens kraft, für wem soll mir grawen? Denn recht muß doch recht bleiben. Wenn ich nur dich hab, so frag ich nichts nach Himmel und Erden. Wenn mir gleich Leib und Seel verschmacht, so bistu doch, Gott, allzeit meines hertzen Trost und mein Heil. Die von dir weichen, werden umbkommen. Schemen müssen sich alle, die den Bildern dienen, und sich der Götzen rühmen.

79 Ach daß die Hülff auß Zion uber Israel keme, und Gott sein gefangen Volck erlösete, so würde sich Jacob frewen und frölich sein. So werden wir sein als die treumenden. Denn wird unser mund voll lachens und unser zunge voll rühmens sein. Dann wird man sagen unter den Beyden: Der Herr hat grosses an ihnen gethan. Der Herr hat grosses an uns gethan, des seind wir frölich etc.

80 Das ist das lebendige Aqua vit und Magenpulver auß dem heiligen Psalter für uns, mein hertzes Weib, genommen. Ohn was sonst im alten und newen Testament dergleichen schönsten, herrlichsten, außerlesensten und kräftigen tröst mehr sein, die ihr zum theilselber wist, hört und lesen könt. Darmit sollen wir uns auffhalten, auff Gott allein bawen, unser gros elend für seine väterliche Rut

81 erkennen und auffnemen. Hat er doch seines liebsten Kinds nicht verschonet. Christus hat das best gethan, das ärgste außgestanden und allerschwärist gelitten. Seine liebe heilige Mutter geb euch ein Exempel und Trost, wie hat sie müssen veracht werden, wie hat sie müssen hin und her im elend herumber ziehen.

Freilich wol ist ein schwert durch ihr liebe mütterliche Seel gedrunge, daß sie mit ihren augen ihren unschuldigen lieben Sohn hat mit Ach und Weh jämmerlich
82 sterben und zwischen Schelm und Mördern hangen sehen sollen. Von der liebe Gottes soll und kan uns nicht scheiden. Leiden wir hier, so werden wir dort erfrewet werden. Lang ist nicht ewig, sondern ewig ist lang. Ist euch das Creutz bitter und schwer, gedenckt wie heiß die Helle wer, darein die Welt thut rennen. Christlich leben wollen ist nicht gute tag, frewd und wonn begehren, sondern
83 Creutz Creutz leiden leiden. Daß ist hie. Nach diesem Frewd Frewd, Leben Leben. Da wirds gut werden. Da wil ich allen das maul verstopffen, die der zeit mit meim Reim außlachen, wenn ich zu sagen gepflegt: Mint io leß. Es wird alles gut werden. Ists doch schon in gemein der Kirchen Gottes besser worden, daß die verfolgte wiederumb verblasen können. Ists sach und es Gott wil, kan auch hier unser leid in frewd, wieder aller Mißgönner und gröster Feind ihren wunsch und
84 willen, im augenblick verkehrt werden. Es geschehe, was woll und solle. Jenes Weiblein hatte zwölff Jahr den Blutgang. Einer war achzehen, der ander sechs und dreissig jahr lang krüppel und lahm, wie im Euangelio darvon zu lesen, noch
85 wurd ihnen geholffen. Wil mich Gott also wie den heiligen Euangelisten Johanne bleiben lassen: Was kan mir schädlich sein? Muß ich denn der Hanß mit dem grossen maul, und deß heiligen Täufers außganges gewertig sein, geschehe der wille deß Herren. Es ist ein ehrliche schand, wegen der Göttlichen warheit, und acht mir für selig wegen der Gerechtigkeit zu leiden. Sie werden sehen, in wen
86 sie gestochen haben. Wie Gott wil, ist mein ziel, wir leben oder sterben, so seind wir deß Herren. Und wenn er mich gleich gar tödtet, so wil ich dennoch auff ihn hoffen. Er wird meine liebe Seel nicht in der Hellen lassen, und dieselb außführen
87 zu rechter zeit. Ist nur umb euch, Mein Hertz, die gröst bekümmerniß, daß ir unter Mesech so frembd sein, und unser armes Kind, wie ein armes wäislein, in frembder Leut händ habt lassen sollen. Und tröst mich wieder, daß mein und ewre so lang heis vergossene Threnen hinauff zu dem Höhesten steigen, und mit unserm sehnlichen gebet diß von Gott erhalten werden, was seiner ehr und heiligen Majestät annehmlich, seiner Kirchen ersprießlich, und uns zur Seelen
88 seligkeit förderlichen sein möge. Thut, was und wie lang ihrs thun könnt. Ihr verdient an mir bey Gott den Himmel, und für allen Christlichen Eheweibern ein ewiges lob. Hilfft mir Gott und uns mit frewden wieder beiden zusammen wils
89 umb euch wieder verschulden. Seid hiermit sampt meinem lieben hertzgetrwen Bruder zu viel mahlen fleissig gegrüsset, und wenn ihr zu hauß an die unserigen schreibt, bitt in meinem Namen neben eim gruß das gebet und vorbitt bey Gott durch die Christliche Gemein in der Kirchen noch ferners geschehen, deß
90 gerechten gebet vermag viel, und das gemeine ist kräftiger. Diß hab ich heunt den lieben Sonntag nach der Himmelfart unsers Herren in der eyl verfertiget, darzu mich sonderlich verursacht der gestrig trawrige tag und zeitung, da ihr mir sagen

83 Mint io leß. Es wird alles gut werden — Suet. Dom. 23

84 Jenes Weiblein — Matth. 9, 20—22 / Marc. 5, 22—29 / Luc. 8, 43—44 / Einer war achzehen — Luc. 13, 10—13 / der ander sechs und dreissig jahr — Ioan. 5, 5—9

lassen, wie sichs zu meiner wolffahrt alles also wiederwertig erzeige, welches zwar euch mehr, denn mich, wird betrüben. Wir müssen auff den Herren warten, harren und nicht verzagen. Er weis wol, wenss am besten ist, unnd braucht an uns kein arge list. Sein will geschehe, Amen.

700 Intrepidus bona conscientia: ubi crux, I. B. i lux

I. B. at ovans animis et spe sua damna levabat.
Anno MagnI IVDICIs, qui praecedebat
annum DoMInI IesV ChrIstI.

701 Passus ovat tandem: tandem quoque passus ovabit,
Quisquis amat passum corde precante Deum.
TVos serVa, pater aLMe, fIDeLes.

Andächtige, schöne, geistliche Lieder in Gefängniß, mancherley
Noth, Creutz, Elend und anliegen tröstlich zu singen

Psalm 146, [2] — v. app. 112.

*

*

702

Ein new Lied
Im Thon: In dich hab ich gehoffet Herr

Wie solchs bezeuget Sanct Johann,
Viel leiden muß ein Christian,
Der Knecht mit seinem Herren,
Hat selten Frewd,
5 Stets Angst und Leid,
Vergeust Blut, Schweiß und Zehren.

Je frömmer Mensch, je grösser Creutz,
Ein Sprichwort ist, daran gleich leits,
Den Krohn und schwarzen Raben
10 Niemand nachstellt,
Die Lerch im Feld
Und Nachtigal Feind haben.

I sua damna levabat — cf. Ov. Fasti I, 367
subtit. In dich hab ich — Ps. 31, 1

Daß gar unschuldig Schäfelein
Jesus Christus, der Heylandt mein,
15 Am Creutze muste sterben,
Dem Barrabas
Eim Schelm giengs baß,
Kam loß, durff nicht verderben.

Ach Gott, wie gehts jetzt in der Welt,
20 Der ärgste Bub das best erhelt,
David thuts hefftig klagen,
O Christlichs Hertz,
Nims für kein schertz,
Hör, was die Psalmen sagen.

Der Gottloß ist frisch und gesundt,
25 Was er begehrt, wird ihm von stund,
Ist reich, hat Gunst und Ehren,
Je grösser Strick,
Je grösser Glück,
30 Doch ewig kans nicht wehren.

Der donner schlägt solch Lorberbaum,
Daß sie gar plötzlich, wie ein Zaun,
Verdorrrn mit Leib und Seelen,
Werden geschwind
35 Teuffls Hofgesind
Hie und dort in der Hellen.

Frisch auff liebs Hertz, verzage nicht,
Gott alls vermag und alles sicht,
40 Wenn dich dein Feind werdn sehen
In frewd und wohn
Bey Gottes Sohn,
Daß wird sie schwer verschmehen.

So wenig Judas erlebet hat,
Deß Herren Jesu Christi todt,
45 So wenig wird erfrewen
Die bösen Buhn,
So dir ein Grubn
Gemacht mit grossn untrewen.

16 Barrabas — Matth. 27, 16—17

21 David — v. Ps. passim

43 Judas — Matth. 10, 4

50 Wer sich eins andern unglück frewt,
Den trifft selber das Hertenleidt,
Frisch auff trawrige Leute,
In angst und weh
Ich lieg und steh,
Noch trösts mich in meim Leyde.

55 Bist Arm, Elend, gefangen hart,
Sey nur getrost und auff Gott wart,
Daß blätel wird sich wenden,
Er weiß dein Sach,
Sein ist die Rach,
60 Lesst sich nicht ewig schenden.

Was bracht Jerusalem darvon?
Eygen verderben spott und hohn.
Nach Marter, Creutz und leiden
Christ aufferstandt,
65 Ihr war die Schand.
Stecks Schwert in deine Scheyden.

Erzürn dich nicht, o frommer Christ,
Wer weis, was du zu Jahre bist,
Ist hewer dein die klage,
70 Ruff trewlich an
Denselben Mann,
Der helffen kan all tage. Amen.

703

Ein ander Lied Im Thon: Wenn mein stündlein vorhanden ist

Ach Leid! Ach Leid! wie bist so groß,
Wer ist der dich kan wenden?
Hilff Gott, wenn werd ich von dir loß,
Wenn wirst dich ein mal enden?
5 Du machst mir schmerzen Tag und Nacht,
Deß sich die Welt erfrewt und lacht,
Mein Freund und Feind mich schenden.

Mach, was ich wil, dich muß ich han,
Es geht nach Gottes willen,
10 Ein härl mir niemands krümmen kan,

Gott giebt maß, raum und zielen,
Er weis die rechte zeit und stund,
Mit niemand macht er einen bund,
Wenn er sein klag wie stillen.

15 Ich habs verschuldet oder nicht,
In Sünd bin ich geboren,
Mein art mir alles leid zuspricht,
Verdien selbst Gottes Zoren.
Der Schöpffer macht, was ihm gefällt,
20 Weil er das Werck in henden helt,
Wer zürnt, der ist verlohren.

O Gott, mein Herr, dein ist das Recht,
Und wenn ich alles thäte,
So bin ich doch ein unnütz Knecht,
25 Wol mehrs verdienet hette,
Schlag zu, den Rücken halt ich dir,
Wenn ich dich nur nicht gar verlier,
So tröst mich deine Güte.

Deins Sohnes Jesu Christi Todt,
30 Den er für mich gelitten,
Sein Marter groß und Wunden roth,
Die laß dich Herr erbitten,
Für Recht Barmhertzigkeit laß gehn,
Sonst kan ich nicht für dir bestehen,
35 Für Hellscher pein mich hüten.

Weil du der Seelen gnädig bist,
Und gibst das ewig Leben,
So bitt ich dich, Herr Jesu Christ,
Du wollst mich überheben.
40 Meins langen leids und jammers groß,
Durch deinen schmerz und Menschheit bloß
Im leid ein Labsal geben.

Ach Vaters Hertz, ach Sohnes Lieb,
Ach heiligen Geistes stercke,
45 Dein gnad nicht ewiglich verschieb,
Zerbrich deß Teuffels wercke,
Und hilff mir auß der grossen noth,
Du kansts allein, o starcker Gott,
Laß deine Macht vermercken. Amen.

Ein ander Lied. Wer Gott vertraut, hat wol gebawt.
 Im Thon: Wo Gott zum hauß nit gibt sein gunst

Wer sich verlesse auff Menschen Gunst,
 Auffs Glück und Freunde bawet,
 Helt viel von seiner witz und kunst,
 Und jederman wol trawet,
 5 Der wird zu letzt ein elend Mann,
 An mir ich selbst muß lernen,
 Zu niemands zuflucht haben kan,
 All Welt stellt sich von ferne.

Gott ist allein der beste Freund,
 10 Kein falsch bey ihm wird funden,
 Wem sonst kein gnad und hülf erscheint,
 Und ihm starck ist verbunden,
 Dem steht er bey in lieb und leid,
 Pflegt nimmer abzuschneiden,
 15 Verbirgt er sich ein kleine zeit,
 So kompt er doch mit frewden.

Vertraut niemand, denn Gott allein,
 O Menschen Kinder alle,
 Wenn und was er wil, daß muß sein,
 20 Mit dem stoltzier und pralle,
 Sonst muß alles zu scheitern gehn,
 Er und sein Wort thut bleiben
 Auff starckem grund ewig bestehn,
 Der Felß kan nicht zerkleiben.

25 Hat jemand Feind von aller seit,
 Anstoß, verfolgung grosse,
 Ligt mit der Helln und Welt im streit,
 Und sitzt auff diesem Schlosse,
 Kein grawes haar ihm wachsen laß,
 30 Er bleibt unüberwunden,
 Ein frisches Hertz und Muth er faß,
 Das leid wird bald verschwunden.

Wol dem, der zum Bawmeister hat
 In seinem thun und lassen
 35 Deß Allmechtigen Gottes Rath,
 Sein Baw kan er starck fassen

Wieder Teuffel und Hellen Pfort,
Darff sich nichts lassen schrecken,
In seinem Werck stracks fehret fort,
40 Bleibt in keim unglück stecken.

Gebawt hat der auff Sandt und Mist,
All unkosten verlohren,
Wo nicht der Eckstein Jesus Christ,
Zum grund gelegt ist worden.
45 Wer Gott vertraut, hat wol gebawt,
Daß ist ein Wort als tausend,
Allm unglück starck ins gschichte schawt,
Dem Sturmwind und sein brausen.

705

Ein ander Lied

Für Gefangene tröstlich zu singen. Im Thon: Ich weiß mir ein
Röslein ist hübsch und fein

Mein Hertz nicht darumb trawen thu,
Daß ich jetzt bin gefangen,
Es kan sich verkehrn in eim nu,
Daß ich loß werd meinr Banden.
5 Wenn Menschlich hülf ist gar verlohren,
Und niemands wird gefunden,
Der mich errett, da wird geborn
Gotts gnad und hülf von stunden.
Sag mir, wer hat Isaac erlöst?
10 Daß schwert war außgezogen,
Sein halß der war ihm schon entblöst,
Gotts hülf die kam geflogen.
Er beim leben erhalten ist,
Das het er nicht verhoffet,
15 Gott braucht an ihm ein heilige list,
Kein unglück hat ihn troffen.

Joseph lag auch gefangen hart
Gar fälschlich angegeben,
Zum grossen Herrn er endlich ward,
20 Führet ein Fürstlichs leben.

In Egypten gefangen war
Da mit dem Manne Gottes,
Mit Moyse, der Israel schar
Von gwalt errett deß Todes.

25 Gott half ihn durch das rote Meer,
Ihn Pharao nachjaget
Mit grosser macht und kriegesherr,
Sie gar sehr ängst und plaget.

Moyse ging durch mit trucknem Fuß
30 Mit seinem Volck errettet,
Ein Mawr warn alle Wasserguß,
Gott selber sie begleitet.

Auß gwalt der bösen Jesabel
Elias wurd erhalten
35 Die ihn wolten umbbringen schnell,
Baals Knecht solchs entgalten.

David sich oft verstecken must
Hin und her in den Hölen,
Ihn zu verderbn war Saulis lust,
40 Gar weit 'sdem Feind thet fehlen.

Die starcke Heldin Debora
Sich und ihr Volck errettet,
Erschlug den Hauptmann Sissera,
Darumb sie zu Gott betet.

17 Joseph — Gen. 39, 19—23

23 Mit Moyse — Ex. 3, 7—8

26 Ihn Pharao — Ex. 14, 5—9

29 Moyse ging — Ex. 14, 21—22

33 Jesabel — 3Reg. 19, 1—18

34 Elias — ibid.

36 Baals Knecht — ibid.

37 David — 1Reg. 16, 18—31

39 Saulis — ibid.

41 Debora — Iud. 4, 1—23

43 Sissera — ibid.

45 Deß Holofernis grossen pracht
Gott durch ein Witw erleget,
Die ihm sein Haupt abschlug mit macht,
's gantz heer zu fliehn beweget.

Susannam das züchtige Weib
50 Unschuldts erhielt beim leben,
Sterben mustens zween falsche Zeug,
Daß daucht ihnn gar uneben.

Haman ein Galgen bawen that
Mardocheo dem frommen,
55 Gott wandte bald den bösen rath,
Must selber daran kommen.

Deß Daniels verschonet han
Siebn hungerige Löwen,
Da musten sein Ankläger dran,
60 Wies uns die Schrifften zeugen.

Sadrach, Mesach, Abednego
Erhielt Gott selbst im Feuer,
Deß würdn ihr Feind gar wenig froh,
War ein gros Abendthewer.

65 Petrus war zu Jerusalem
Gelegt in Ketn und Banden,
Verwacht, daß er nicht rausser kem,
Mit grossem Spott und Schanden.

Der Engel Gottes war nicht weit,
70 Thät ihn deß nachts außführen,
Gar sichr er ihn darauß begleitt
Zu der Apostel Thüren.

45 Holofernis — Iudit 13, 1—11

49 Susannam — Dan. 13, 1—64

53 Haman — Est. 5., 9—14

54 Mardocheo — ibid.

57 Daniels — Dan. 14, 27—42

61 Sadrach, Mesach, Abednego — Dan. 2, 49

65 Petrus — Act. apost. 12, 1—10

Auß Damasco der Stad gebracht,
Ubr die Mawren gelassen
75 In einem Korb, halff keine wach,
Kam Paulus auff sein strassen.

Der heilig Athanasius
Gar offtmals wurd errettet
Mit seiner Feinde grossm verdruß,
80 Gott mächtig ihn begleitet.

Der alte Gott der lebet noch,
Sein Hand ist nicht verkürtzet,
Die kan mir helffn von meinem Joch,
Ob mich die Welt schon stürtzet.

85 Wer ihm vertrawt und nicht verzagt,
Der wird nimmer zu schanden,
Wenn mich die gantze Welt anklagt,
Gott ist dennoch verhanden.

Was schadts, daß ich ein weil hier sitz,
90 Mein Ehr wird nur dest grösser,
Die weitlich frewd ist mir nichts nütz,
Gott anruffen ist besser.

Mein Hoffnung steht auff Jesum Christ,
Der wil mich nur probiren,
95 Wie mein glauben beschaffen ist,
Nichts kan darmit verlieren.

Er ist der Herr, ich bin der Knecht,
Was er mir thut befehlen,
Das ist mir alles gut und recht,
100 Ihm wil ichs alls heimstellen.

Leid ich was mit ihm in der Welt,
Solchs werd ich wol geniessen,
Gesegn dich, Gott, alls Gut und Geld,
Christen viel leiden müssen.

73 Damasco — Act. apost. 9, 24—25; 2Cor. 11, 32—33

76 Paulus — *ibid.*

105 Mein hülf der starcke Zebaoth
Mich kein mal hat verlassen,
Den stell ich für in meiner noth
Wieder die, so mich hassen.

110 Fragstu, wer uns diß Liedlein sang,
Gefangen saß er harte,
Traw Gott, wenn dir ist angst und bang,
Mit trost ich deß erwarte. Amen.

706

Ein anders
In seiner eygnen Melodey

Im Land zu Braunschweig saß ich hart gefangen,
In der Stad Northeim thät mich sehr verlangen
Nach Gott meim Herren,
Tag und nacht mit zehren
5 Thät ich ruffn und schreyen,
Mich wiedrumb zu freyhen.

Auß der Pfaltz kam ich mit vier braunen Rossen,
In Sachsen zu ziehen da war mein strassen
Nichts mich besorget,
10 Nur allein drauff horchet,
Wo gar gut weg waren,
Da ich könt fortfahren.

Fahrt fort mein Rössel, das Futtr solt ihr essen,
O Gott mein Herr, wilt du nu vergessen?
15 Was solls bedeuten,
Warumb komn die Leute,
Hab 'ch doch nichts verbochen,
Mich nirgends verkrochen.

Hört liebe Freund, was thut ihr mich anfallen?
20 Was ist die Sach, das bitt ich allzumahlen?
Niemand mirs saget,
Gott allein ichs klaget,

Viel Püchsn und Hellparten
Sah ich auff mich warten.

25 Ein gantze Rott mich alle tag und nachte,
Wie einen Mörder, überall bewachte,
Mein Roß wegfuhrn,
Mein Füß gbunden wurden,
Schwer Eysn must ich tragen,
30 Sehr hart mich thät'n plagen.

O liebes Weib, so fern in frembden Lande,
Erbarm es Gott, ich leid groß spott und schande.
Wo seind mein Kinder?
Mein Last wer mir linder,
35 Solt ich sie nur sehen,
Vor mein Augen gehen.

Ach Gott meins Elends! alls ward mir genommen,
Nacket und bloß, wie ich auff die Welt kommen,
Kaum deck mein Schande,
40 Mein Kleid ist Eysn und Bande,
Im tunckeln ich sitze,
Augn seind mir nichts nütze.

O weh, mein Hertz, das wil mir entzwey springen,
Daß niemand weiß von diesen meinen dingen,
45 Schreibn ist verboten,
Bin gleich wie beyn Todten,
Ein Stein möchts erbarmen,
O Gott, hilff mir armen.

Fewr, Luft, Wasser, Erd, all vier Elementen
50 Will man mir Armen jetzt alles abwenden,
Niemand kompt zu mir,
Verschlossen mit zwo Thürn,
Daß kan ich keim klagen,
Möcht ich doch verzagen.

55 O weh mir Armen, Gott laß dichs erbarmen,
O weh mir Armen, wie muß ich alls darben,
Vom Himmel, o Herr
Jesu, dich zu mir kehr,
Sich mich an mein Heyland
60 Hie gar in frembden Land.

Ach Gott, mein Unschuld ist dir unverborgen,
Ach hilf mir Vater, thu doch für mich sorgen,
Vater und Mutter,
Mein Schwester und Brüder,
65 Kein Freund ist verhanden,
Der wüst von mein Banden.

Mein Trost, mein Heil, mein Zuversicht, mein leben,
Süsser Herr Jesu Christe, nu komm eben,
Hilff mir auß nöthen
70 Von Eysn, Band und Ketten,
Daß ich lob dein Namen,
Hierauff sprech ich Amen.

707

Ein anders

Im Thon: In trawriger Pein ich jetzt muß sein

Was ist der Mensch auff dieser Erd?
Was ist sein gantzes leben?
Mit Sorg und Angst wird er verzehrt,
Muß sich dem Creutz ergeben.

5 All sein thun hat den Krebesgang,
Nichts kan nach wunsch vollenden,
Hat er guts glück, so wehrts nicht lang,
Zerrinnt ihm in den Händen.

Lieb und leid stets beyinander seind,
10 Das lachen und das weinen,
Bald mag erzehln sein gute Freund,
Trewlich wills niemand meinen

Pracht, Regiment und gros Gewalt,
Gelt, Gut und schöne Kleider
15 Leiden auch anstöß mannichfalt,
Haben gros Feind und Neider.

Von Mutter Leib wehrt diese klag
Bey Reich, Arm, gros und kleinen,
Ein jeder hat sein eygne Plag,
20 Das kan niemand verneinen.

Rühmt sich jemand der Gütter sein,
Der kan sie bald verlieren,
Im Paradeiß auch unfäll sein,
Die Schlang kan noch verführen.

25 Gott ist allein das Höchste Gut,
O selig, der es kennet,
Das macht im leid ein rechten muth,
Daß man sich nach ihm sehnet.

30 Im Tod, auß diesem Jammerthal
Wenn Leib und Seele scheiden,
Da hört auff alle plag und qual,
Der frommen Christen leiden.

35 Seid von eim arm gefangnen Man
Mit diesem Lied verehret,
Vleicht wirts ümb ihm mahl besser stahn,
Wenn Gott sein bitt erhöret.

708

Ein anders
Im Thon: Wolauff gut Gsell von hinnen

Drey Winter und drey Sommer
Wehret mein Klag und Leid,
Mit Schmertz, Noth, Angst und Kummer
Verzehr ich meine Zeit.
5 Ach Gott, des schönen Meynen,
Wie lustig ist der Waldt,
Deß sich all Leut erfrewen,
Ich bleib im hinderhalt.

10 Zulang wers nicht gewartet,
Wann nur das gute käm,
Mein Glück ist sehr verhartet,
Das mit geduldt ich zäm,
Schweig, leid, meid und vertrage,
Halt mich an Gott allein,
15 Sehnlich mein Noth ihm klage,
Hoff er wird mich befreyhn.

Ihr viel habens erlebet,
Man hört es täglich noch,
Wer sich deß überhebet,
20 Daß arm leut ziehn am Joch,
Hat unschuldigen Hertzen
Alls leid und böß gethan,
Sie bracht ihm Qual und Schmertzen,
Der kompt auch selber dran.

25 Ein Thorn und grossen Narren
Manch klügling heissen wil
Mein hoffn und langes harren,
Biß sich verkehr das Spiel.
Ich wil nicht abe lassen,
30 Weil Gott niemand verlesst,
Der sein zusag kan fassen,
Darbey verbleib ich fest.

Die stund ist noch nicht kommen,
Alles hat seine zeit,
35 Nachm Regen scheint die Sonnen,
Nach trawren folget frewd;
Die Nachtigal schön singet,
Die lang geschwiegen hat,
Der Lentz die kält verdringet,
40 Gott kan bald schaffen rath.

Hat mir mein Stock im Garten
Bißher kein Rosen bracht,
Ich wil der zeit erwarten,
Den Strauch noch nicht veracht,
45 Oftt wird ein Baum geschlagen
Verderbt vom kalten wind,
Pflegt doppelt drauff zu tragen,
Wenns gleich der Teuffl mißgünt.

Ein Lied außm 34. Psalm, auff diese wort:
 Der gerechte mus viel leiden, aber der Herr hilft ihm aus
 dem allem

Der Gott in rechtem Glauben trawt,
 Dem schadt keind Feind in dieser Welt,
 Nichts für dem Teuffel selber grawt,
 Sich ehrlich, wie manch Kriegsman, helt.

5 Gerechte sach und guts gewiß
 Die seind Schoßfrey und wol gerüst,
 Dörffen sagen: Mich gar nicht friß,
 Du bist ein Mensch, Staub, Koth und mist.

Mus ich jetzt leid und unglück han,
 10 Trag unschuldig die gros gewalt,
 Zulezt sich alles finden kan,
 Stöst du mich, starck an Gott mich halt.

Viel Wasser seind geflossen hin,
 Daß man dich weist ins Lerchenfeldt,
 15 Wenn es ging nach der Hunde sinn,
 Kein Reitter wer mehr in der Welt.

Leiden das ist der Christen Wehr,
 Doch gehts nicht wie du haben wilt,
 Thustu mir was, ist ohn gefehr,
 20 Gott ist für meiner Brust ein Schildt.

Aber du Herr, mein Burg und Schloß,
 Ein starcke Mawer und Pastey,
 Schütz mich, sonst bin ich gar wehrlos,
 Erhör mein bitt, zu dir ich schrey.

25 Der du drumb Mensch geworden bist,
 Die Hell zerstört, erwürgt den Todt,
 Ach hilff mir bald, Herr Jesu Christ,
 Ein warer Mensch, ein starcker Gott.

Herr der du dir geholffen hast,
 30 Hilff Helfer, hilf Herr Jesu Christ,
 Wenn du mir hebst mein schwere Last,
 Der gröst Berg ein Pflaumfeder ist.

Hilft mir dein Güt, niemand mir schadt,
 Für zorn der Teuffl zerschnellen mag,
 35 Ob mirs gleich alls zuwieder staht,
 Zu meinem Feind doch Trotz ich sag.

Ihm wird es endlich kommen heim,
 Wieder Gott stoltz sich lehnen auff,
 Lecken wieder den Stachel dein
 40 Das nimmermehr vollbringt den lauff.

Aus aller Noth wilt helfen du,
 Wie mir zusagt dein wares Wort,
 Daß ichs erleb, hilf mir darzu,
 Wer sich dein tröst, dem hilffst du fort.

45 Dem kan es nimmer übel gehn,
 Der sein anligen wirfft auff dich,
 Tregt er ein weil die Straff und Peen,
 So bist gnädig, das tröst auch mich.

Allem leid gib ich gutte nach,
 50 Mein ubrigs trawren lassen will,
 Bin ich doch, Herr, in deiner Macht,
 Wo dus hinsetzt, da bleib mein ziel.

Ein ander Lied. Henrich Deim von Striletz. — v. **app. 113.**

*

710

Ein anders
Auff den Nahmen Elisabet

Ein Nachtigal mich hat bewegt,
 Daß ich muß frölich singen,
 Wiewol ich hart bin eingesteckt,
 Wills leid andern verdingen.

5 Las sein, das glück hat mich verwundt,
 Es kan mich wieder heilen,
Fortuna wendt sich alle stund,
 Kans loch gar bald verkeilen.

10 Ich lachß, denn ich komm nur darzu
 Auß dienst und grossen trewen,
So drumb stoltziern und schreyen Juh,
 Die mags ein mahl gerewen.

15 Schwer ist mein fall, und leicht mein sach,
 Das möcht from leut verführen,
Der mir zum erst die Läßen stach,
 Der solls zu letzt verlieren.

20 Auff Gott und auff ein guts gewiß
 Habs in die schantz geschlagen,
Das seind ein par, mein nicht vergiß,
 Im Ring und Hertz n wills tragen.

 Berg und Thal stets beyinander sein,
 Bin ich geworffen nieder,
Gott lob, ich hab noch frische Bein,
 Kan aufferstehen wieder.

25 Ein Teuffel treibt den andern aus,
 Und wer oft meint zu schaden,
Den beist so starck ein kleine Mauß,
 Daß ers nimmt kan außbaden.

30 Tröst euch mit mir, ein ehrlich schand
 Ists ümb der warheit leiden,
Wer Gott dient und hilfft Leut und Land,
 Den muß der Teuffel neiden.

35 Mein Schatz euch itzt diß Liedlein schenck,
 Leidt ihr meint wegen schmerzen,
Ich hoff zu Gott, seits eingedenck,
 Er hilfft gerechten Herten.

Salamoneum
Tempora tempera tempore

Ach Fräwlein schön,
 Ich bin sehr hart verwundt,
 Liest du geschehn,
 So würd ich bald gesundt,
 5 Es steht bey dier,
 Mein höchst begier,
 Ein Pflaster kanstu machen,
 Das dient zu dieser sachen.

Kein salb noch Kraut
 10 Sonst mier doch helfen kan,
 Wer mich anschawt,
 Sagt: der wird bald vergahn,
 Erbarm dich mein
 Schöns Fräwlein,
 15 Du bist der Artzt alleine,
 Mein grossen schmertz ableihne.

O gnädigs Hertz,
 Sih mich doch vornen an,
 Nicht hinterwerts
 20 Sey der Samaritan,
 Halb todt bin ich,
 Darnieder lieg,
 Ach laß mich nicht verderben
 Und so gar elend sterben.

Umb Gottes willn
 (Solt ich dirs nicht bezahln)
 Soll man thun viel,
 Bitt doch zu tausent mahln,
 Drumb hast von Gott,
 30 Nicht deiner spott,
 Ach hilf, wo du gültig bist,
 Weibr geschlecht mitleidig ist.

tit. Tempora tempera — WALTHER 31219b
 20 Sey der Samaritan — Luc. 10, 33; Ioan. 8, 48

O ungnad groß,
Wie bist so sehr verstockt,
35 Ein Pfeffel bloß,
Wenns singt und freundlich lockt,
Bringt bald ins garn
Der Vögel scharn,
Ich thu nicht darnach streben,
40 Daß ich dir nim dein leben.

Ohn deinen schad
Kanstu mich heilen bald,
Krumb und auch grad
Allzeit ist in dem Wald,
45 Ach steinerns Bild
Wie bist so wild,
Ich wünsch mein eygen schmerzen
In dieses fräwleins hertzen.

Sing oder ließ,
50 Wer da will, dieses Lied,
Gotts nicht vergiß,
Das ist mein trewlich bitt,
Ich mein die Zeit,
Welch ist mein frewd,
55 Die wird nach Gottes willen
Mein schmerz und hertzleid stillen.

712

Ein ander Lied

Sie heisset Spes, der ich bin holdt,
Es sähs wol mancher gerne,
Daß sie mich nicht mehr lieben sollt,
Doch wirts von ihr sein ferne,
5 Sie hat kein leichtfertigen sinn,
Das will ich ihr zutrawen,
Wie pflegt zu thun manch Bulerin,
Und sonst all schöne Frawen.

Sie trägt darumb ein grünen Rock,
10 Verliert kein mal die farben,
Veraltet nicht, bleibt wie ein Tock,
Wenn Wäld und Gärten darben

Des laubs, wenns Graß und blümelein
Von frost und kält abfallen,
15 Bleibt schön ihr liebs Würtzgärtelein
Wieder der zeit unfallen.

Ein kraut heisst Patientia,
Das zügelt sie mit fleisse,
Winter und Sommer ist es da,
20 Wers braucht, wird klug und weise,
Es sterckt das hertz, macht wol gemuth,
Und dient für alle schaden,
Dem zweiffel starck abwehren thut,
Der ungeduldt entladen.

Im unglück hab ein Löwen muth,
Ein gutts gewissn darneben,
Es wird noch alles werden gut,
Den Reim hat sie mier geben,
30 Man lacht mich aus, daß ich des brauch,
Und hab doch nichts denn schmerzen,
Es wird vergehn der böse rauch,
Deß tröst sie mich im hertzen.

Von dier ich nimmer lassen will,
Mein hoffnung, trost und leben,
35 Mein Hertz, mein Schatz, mein Frewdenspiel,
Und solt mir wiederstreben
Die gantze welt, Gott ruff ich an,
Er wöll dich nicht abwenden,
Daß du bey mir mögst feste stahn,
40 Biß sich mein leid wird enden.

Mir ist weh, doch mit dir mich tröst,
Hoff, allerliebste Seele,
Ich soll endlich werden erlöst
Durch Gott, dem ichs heimstelle,
45 Ob er mich gleich ein lange zeit
In grosser noth lesst wallen,
Was soll ich thun, an ihm es leit,
So langs ihm wird gefallen.

27 Es wird noch alles werden gut — Suet. Dom. 23

Ach hertzigs Lieb, halt bey mir fest,
50 Gleich wie bey seinem Schiffe
Der Ancker starck, der Baum sein äst
Begreift mit wurtzeln tieffe,
Ach wenn doch käm der liebe tag,
Drauff du mich heissest warten,
55 Wenn solt auffhöörn mein leid und klag
Mit frölicher heimfarten. Amen.

713

Ein anders
Im Thon: Auß meines hertzen grunde

Das walt Gott Vatr und Sohne,
Das walt Gott heiliger Geist,
Welcher vons Himmels Throne
Mir grosse gnad beweist,
5 Wenn er nicht solches thet,
So wer ich schon verdorben,
Heunt in der nacht gestorben,
Nicht kommen auß meim Bett.

Die Pestilentz regieret,
10 Die Seuch nimpt alles hin,
Jung und alt mit wegführet,
Der Todt hat böß im sinn,
Gott mich erhalten hat,
Bewaret leib und leben
15 Fürm Tod, Seuch und dem sterben,
Deß danck ich ihm frü und spat.

Noch weiter ich thu bitten
Die heilg Dreyfaltigkeit,
Sie wöll mich heunt behütten
20 In dieser sterbenszeit.
O du mein Gott und Herr,
Bewahr mir leib und leben,
Mein Weib und Kind darneben
In frembdem Lamd so ferr.

25 Gib dieser Stad und Lande
Gut lufft und alles heil,
Für Sünden und für schande

Behütt, nicht laß in eyl
Die leute sterben ab,
30 Laß menniglich thun busse
Zuvor, daß er mit luste
Geh selig in sein Grab.

Im weissen Thurn zu Prage,
Der dieses Liedlein macht,
35 Sehr hart gefangen lage,
Zu Gott schrie tag und nacht,
Käysrlicher Majestät
Wünscht er ein langes leben,
Der lieb Gott wöll ihr geben
40 Alls glück und gutte Räth.

714

Ein anders In seinem eygnen Thon

O Gott ins Himmels Throne,
Ich bitt durch deinen Sohne,
Durch deinen Sohne Jesum Christ,
Der unser aller Heyland ist.
5 Herr Jesu Christ, erbarm dich mein,
Laß mich dein sein
Im tod und auch im sterben,
Mach mich zu deinen Erben.

Sich mich an mit deinr gnaden
10 Mit Sünden hart beladen,
Gleich wie du hast geschen an
Die Mariam Magdalenam,
Petrum und den Schecher am Creutz,
Sehr mich erfrewts,
15 Du bist für mich gestorben,
Die seligkeit erworben.

O Jesu dir ich dancke,
Hilff mir daß ich nicht wancke,
Dier zu dienen bestendig bleib,

12 Mariam Magdalenam — Luc. 7, 36—50

13 Petrum — Matth. 26, 69—75; den Schecher — Luc. 23, 39—43

20 Bewahr mir Herr mein Seel und Leib,
Mein Weib und auch mein Kinderlein,
Und all das mein,
 Zu lobe deinem Namen
 Hie und dort ewig, Amen.

715

Ein anders
Hoffnung macht Geduldt

Hoffnung der gröste Tröster mein
 In diesem unglück schwere,
Ob man schon sagt, es kan nicht sein,
 Macht das ich nicht auffhöre
5 Zu warten auff ein selig stund,
Wie solche David offters fundt
 In seiner noth und klagen,
Spott wer da will und lach mich auß,
Mein trübsal bringt mir nicht so grauß,
10 Daß ich drumb solt verzagen.

Macht kan mit macht vertreiben wol,
 Ders hat in seinen händen,
Und wern mein Feinde noch so toll,
 Kan stechen auff ihr lenden
15 Der Pfeil, den Gott geschärfet hat,
Es gilt doch wieder ihn kein rath,
 Zu schanden und zu spotte
Der frevel und der hochmut groß,
So bald sein zorn wird brechen loß,
20 Wird der Gottlosen Rotte.

Geduldt ein seltzams kräutlein ist,
 Wächst nicht ins jedern Garten,
Doch weil mir Gott das leben frist,
 Will ich der bessrung warten.
25 Herr mit dein Geiste stercke mich,
Daß ich nicht hoff vergebentlich,
 Denn keiner wird zu schanden,
Der dir in seiner noth vertrawt,
Nicht auff sich noch auff Menschen bawt,
30 Das tröst mich in mein Banden.

Ein anders
Im Thon: In dich hab ich gehoffet Herr

Mein Hertz mir sehr betrübet ist,
Wo du nicht hilffst Herr Jesu Christ,
Wie wird mir denn geschehen?
Ach thu beseit
5 Mein hertzenleid,
Sonst muß ich gantze vergehen.

Kein trost hab ich auff dieser Erd,
Die gantze Welt sich von mir kehrt,
Und bin so gar verlassen,
10 Weil meine Feind
Mein mechtig seind,
Mich allenthalbn umbfassen.

Ihr zorn und grim der ist zu groß,
Ich gar zu schwach und hülfleß,
15 Daß wo du nicht wirst retten
Auß ihrem Schlund
Zu dieser stund,
So sterb ich in mein nöten.

O starcker Herre Zebaoth,
20 Du bist ja noch der alte Gott,
Der auß Wasser und Feuer,
Auß Löwens rach,
Kan bald odr gmach
Außreissen und befreihen.

O Jesu Christ erbarm dich mein,
25 Wenn du nur wilt, kan es wol sein,
Dier thu ichs alls heimstellen,
Du hast zerstört
Und ümbgekehrt
30 Den Todt und auch die Hellen.

Laß mich in meinem grossen leid,
Biß sich dein hülfte zu mir neigt,
Nicht wancken und verzagen,

35 Erhalt mich starck
Biß zu meim Sarck,
Hilff mir mein leyd ertragen.

So wird das schwere Creutze mein
Bald leichter und geringer sein,
Kein schmerz, kein angst, kein leiden,
40 Wenn du mein Last
Zugleich mitfasst,
Kan mich von dir abscheiden.

Amen, sprech ich, es werde war,
Laß mich in der Christlichen schaar,
45 O Jesu, weiter bleiben,
Mich durch dein gütt
Mach frey und quitt,
Du kanst es bald vertreiben.

717

Ein anders
Im Thon: Was mein Gott will, dz gscheh allzeit

Mein Gott, ich dir versprochen hab,
Das will ich halten feste
Durch deines heiligen Geistes gab,
Biß zu der stunden letzte
5 Zu bawen auff kein Menschen kindt,
Es ist mit ihm verlohren,
Bey niemand ich nu hülffe find,
So viel ihr seind geboren.

Kein Mensch beständig ist und gwiß,
10 Wenn unglück ist verhanden,
Da mirs wol gieng und wart frisch,
Sich alle zu mir fanden,
Nu mich getroffen hat mein leidt,
Weg jederman thut fliegen,
15 Ich kenn ihn nicht, auch darzu schreyt,
Sie, Gott, dich nicht betrigen.

Den ich gedienet in der noth,
Und alles guts erzeiget,
Den bin ich nu worden ein spott,

20 Sich meines unglücks frewen,
Undanck thut wol meim hertzen weh,
Doch will ich sie lan fahren,
Bey dir allein ich bleib und steh,
Du wöllft bey mir verharren.

25 Verflucht ist, der auff Menschen bawt,
Sie seind auch wer sie wollen,
O selig, der dir, Gott, vertraut,
Das sag ich unverholen,
Zu dir steht in gantz zuversicht,
30 Dein Wort das kan nicht trigen,
So viel die liebe Sonn ansicht,
Die können nichts, als liegen.

Mein Herr, weil du mein elend sichst,
Auff mein seufftzen und schreyen
35 Mit deinem waren Munde spricht,
Daß du mich wollst befreyen,
Außreissen auß dem unglück mein,
Daß ich dein Namen preise,
So glaub ich, Herr, dem Worte dein,
40 Machs nu nach deiner weise.

Du hast alles in deiner Handt,
Die ist noch nicht verkürtzet,
Noch hautigs tags ist sie bekant,
Wie sie bald hat gestürtzet,
45 Die sich wieder den kleinen hauff
Und wieder dein gesalbten
Stoltz und gewaltig lehen auff,
Und starck zusammen halten.

Mein höchster Schutz und gröster Trost
50 Im Himmel und auff Erden,
Mit deinem Blut hast mich erlost,
O Jesu Christ, laß werden,
Was ich von deinem Vater bitt,
Mein Vorsprecher und Heylandt,
55 Ich ruff dich an, versag mirs nit,
Hilff auß meim grossen Elend.

Ein anders
Im Thon: O reicher Gott im Throne

Hör Menschen Kind auff Erden,
 Der du liebst diese Welt,
 Es kan dir nichts gnug werden
 Von Silber, Gold und Geld,
 5 Du wachest oder schlaffest,
 So ist dein gantzer sinn
 Wie du viel nutzen schaffest,
 Nur alles zu dir raffest,
 Habest ein grossen gwin.

10 Mit liegen und mit triegen,
 Mit vorthel, falsch und list
 Woltstu gern alles kriegen,
 Was deines Nechsten ist,
 Bey deiner Seelen schwerest,
 15 Dem Teuffel dich ergiebst,
 Damit, was du begehrest,
 In deinen beuttel führest,
 Und un dein sack einschiebst.

O lieber thu bedencken
 20 Die kleine kurtze zeit,
 Zur erden mustu sencken
 Desto mit grösserm leid,
 Je mehr du hast besessen,
 Je schwerer kompt dichs an
 25 Alls wiederumb vergessen
 Und eim andern zulassen,
 Wenn dich dein Seel wird lan.

Alln Sünden, schand und laster
 Das schnöde geld auffthut
 30 Die pforten, thür und fenster,
 Nimpt nicht sein ehr in hut,
 Schändlich wird es erworben,
 Schändlich wird es verbracht,
 Mit dir ist es verdorben,
 35 Wenn du nu bist gestorben,
 Darzu man deiner lacht.

Laß ab von deinem scharren,
Steh ab von deinem geitz,
Geld kan dich nicht bewahren
40 In trübsal und im Creutz,
Wenn dich Gott wird angreifen,
Das gwissen wachen auff,
Kein singen und kein pfeiffen
Hilfft wieders Todes streiffen,
45 Du must zum alten hauff.

Was halff es Alexander?
Was halff es Salomon?
Einer ist wie der ander,
Wenn man nu muß darvon,
50 In gold seind sie begraben,
In gold und Edelgstein,
Nu seinds in ihren Graben,
Kein nutz doch darvon haben
Ihr Asch und ihr gebein.

Was Gott mit recht bescheret
In deinem sawren schweiß,
Das ist dir ungewehret
Halten zusamn mit fleiß,
Hastu Speiß, tranck und Kleider,
60 Bist frisch und gsundt darbey,
Was wilt du mehr und weitter,
Das geld hat viel der neider,
Und bringet groß untrew.

Vom Himmel hast dein Seele,
65 Den Leib von dieser erd,
Dein hertz darmit nicht quele,
Was nicht zum Himmel fehrt,
Die welt die muß vergehen
Mit ihrem losen gutt,
70 In grossem weinn und flehen,
Kan nichts darwieder stehen,
Was jetzt gefallen thut.

Jesus Christ, Gottes Sohne
War selber in der Welt
75 Mit grossem spott und hohne
Ohn alles gut und geldt,

Zu samlen thät befehlen
 Ein solchen gutten Schatz,
 Den keine Diebe stehlen,
 80 Kein rost und Mottn außhölen,
 Bleibet vollkommen stäts.

Finantzerey und wucher,
 Geldsucht und nimmer voll,
 Der geitzig und der fucker
 85 Die seind sinnloß und toll,
 Nur auff groß gutt gedencken,
 Könnens doch fressen nicht,
 Sich plagen mit und krencken,
 Ihr hertz gar darauff hencken,
 90 Biß man sie nimmer sicht.

Der dier dein Leib und leben,
 Die Seel und den verstandt
 Und alles hat gegeben,
 Was ist im gantzen Land,
 95 Ob du gleich an dem gelde
 Arm bist und an dem gold,
 Gott ist ein reicher Helde
 Wiedr hitz und wieder kälte,
 Den frommen ist er holdt.

100 Die Fisch im Meer und Wasser,
 Die Fögel in der Luft,
 Das Wild und Vieh am grase
 Nichts arbeit in der grufft,
 Thut sie nu Gott ernehren,
 105 So tröst dich desto mehr,
 Du wirst drumb nicht verderben,
 Für hunger und durst sterben,
 Weil ist dein beutel leer.

Zur warnung hat gesungen
 110 Dieß Lied in seiner noth,
 Für arm, reich, alt und jungen
 Einer, der rufft zu Gott,
 Gefangen er hart sisset,
 Und ob er gleich was hat,
 115 Es ihm doch wenig nützet,

Sein leid nicht unterstützt,
Biß es ihm besser gaht.

719

Ein anders
Im Thon: O Herre Gott, dein heiligs Wort etc.

O Gott, mein Herr,
Mein Feinden wehr,
So seind auff mich gesessen,
Ihr ist zu viel,
5 Mit stumpff und stiel
Die mich gar wolten fressen,
Und solch Leut,
Im fried und streit
Für den müst alles fallen,
10 Gleich wie vom wind
Die bäum geschwind
Zur erdn und boden prallen.

Ich bin ein klein
Schneeköniglein,
15 Sie seind Greiffen und Geyer,
Was ist mein künn?
Wo wolt ich hin
Wieder solch ungehewer?
Im augenblick
20 Ich bald erstick
Zermalmet und zerrissen,
Wenn geb ein stoß
Ein schnabel groß,
Wer nicht auff einen bitten.

25 O starcker Gott,
Nicht laß in noth
Dein armes Turteltäublein,
Den Goliath
Erleget hat
30 Wie David mit seim schleudern:
Durch mein gebet

28 Goliath — 1Reg. 17, 41—51

30 David — ibid.

Und schreyen stät
Also mich überwinden
Laß diese Rieß,
35 Legs ins gebiß,
Daß sie dein Macht empfinden.

O frommer Gott,
Du hast den Loth
Errett vom Schwefl und Feuer,
40 Dein armes Volck
Mit einer Wolck
Fürm Pharao befreyet,
Die drey Gesellen
Auß heisser Helln
45 Gar unverschret kamen,
Dem Danieln
Mit ihren krelln
Und schlund die Löwn nichts nahmen.

O trewer Gott
50 Auß Todes noth
Wen du nur wilt frey machen,
So muß ihn lahn
Ein jederman,
Da hilft kein zorn noch lachen,
55 Süß oder sawr
Mach dir kein schawr,
Menschen seind Staub und Aschen,
In ihrer macht
Und grossem pracht
60 Kanstu sie bald erhaschen.

O lieber Gott,
Wie man mir droht,
So wer mein schon vergessen,
Hinden und vorn
65 Ist grosser zorn,
Nu muß ich dirs zumessen
Daß ich noch leb,

38 den Loth — Gen. 19, 15—29

42 Fürm Pharao — Ex. 14, 15—28

43 drey Gesellen — Dan. 2, 49

46 Dem Danieln — Dan. 14, 27—42

Inn lüfften schweb,
Dich, allerliebster Vater,
70 Dich bitt ich sehr,
Erhalt mich fer
In deinem schranck und gatter.

Wiedr Beern und Lewn
Dein Schäfelein
75 Und wieder Wölff behütte,
O Jesu Christ,
Mein Hirt du bist,
Mein hertz ich dier außschütte,
Warumbs zu thon,
80 O Gottes Sohn,
Das ist dir unverborgen,
Hilff Jesu Christ
Zu dieser frist,
Das thu heut oder morgen.

720

Ein anders

Mein unglück und mein klagen
Das thut mein Feinden wol,
Wenn gehn von mir die sagen,
Das macht sie frewden voll,
5 Einander sie es schreiben,
Und setzen viel darzu,
Machen viel des verleumbdens,
Schreyen uber mich Juh.

Wenn ich solt gantz verderben,
10 Das wer ihr Himmelreich,
Nichts könten mehr erwerben,
Im gantzen Königreich
All paß sie mir verlegen,
Verhawen alle Wald,
15 Daß ich kein weg und stege
Zur wieder kunfft erhalt.

Wern sie gleich alle Teuffel,
Mit sampt der Mutter sein,
Noch trag ich keinen zweiffel

20 Zu Gott dem Helfer mein,
 Ihr schalckheit und ihr tichten,
 Das kan er legen baldt,
 Ein rechtes Urtheil richten,
 Daß ich mein sach erhalt.

25 Die warheit lest sich drucken,
 Doch gar begraben nicht,
 Thut so lang herfür gucken,
 Biß man sie gantz ersicht,
 Ein weil all ding thut wehren,
 30 Biß sich das blätel wendt,
 Gott kan mein leid verkehren,
 Bringen zum gutten end.

 Ob mich auch all mein Freunde
 Verliessen in der Welt,
 35 Nichts hülffen in meim leide
 Mit ihrem gut und geld,
 Wie sich denn meiner schämen,
 Und wollen nirgends dran,
 Und sich gar nichts annemen,
 40 Die waren mein Gespan.

 Der Witwen und der Waisen
 Und allr gefangnen Gott,
 Der Daniel thät speisen,
 Halff Joseph auß der noth,
 45 Der wird mein nicht vergessen,
 Das traw ich festiglich,
 Wieder die so mich hassen,
 Das ich behalt den sieg.

 Er weiß mein gantz anligen,
 50 Mein unschuldt auch darbey,
 Ich hör viel auff mich liegen,
 Das macht, ich bin nicht frey,
 Kein Antwort kan ich geben,
 Werd hunderwerts verwundt,
 55 Man wil mir viel verheben,
 Und kompt auff keinen grundt.

43 Der Daniel thät speisen — Dan. 14, 32—38

44 Halff Joseph — Gen. 41, 9—36

Unschuld die muß viel leiden,
Im Himmel ist der Mann,
Versteht sich auff ihr Kreiden,
60 Die niemand's mercken kan,
Der wird sich mein erbarmen,
Und wern ihr noch so viel,
Die seind wieder mich armen,
Er kennt ihr Kartenspiel.

65 Darumb was solt mich krencken
Mein unglück und unfall,
Wenn ichs nur will bedencken,
So ist Gott uber all,
Die mich gar wollen fressen,
70 Geduldig will ich sein,
Mein wird er nicht vergessen,
Auff ihn baw ich allein.

O König aller König,
Süsser Herr Jesu Christ,
75 Mein Creutz ist mir nur Hönig,
Weil du mein Heylandt bist,
Fälschlich wurdstu verklaget,
Geschlagen und gerödt,
Ob mich die Welt schon plaget,
80 Viel grössers dir sie thät.

Mit deinem Geist mich stercke,
In dieser trübsal mein,
Daß ich dein hülf vermercke,
Laß mich dein diener sein
85 Im leben und im sterben,
Nur du nicht von mir weich,
So will ich gwiß ererben
Das ewig Himmelreich.

721

Ein anders
In seiner eygen Melodey

Ein schönes lied ich singen will
Auß meines hertzen grunde,
Kompt her und seyt ein wenig still,

Es wehrt kein viertelstunde,
5 Wer unglück hat und ist betrübt,
Dem nur ein gutter trost beliebt,
Ein solchen wolln wir geben,
Drumb trawrigs hertz kom her zu mir,
Ich wills machen nach dein begier,
10 Ohn ruhm es soll sein eben.

Sag mir, wer ist derselbig Mann,
Wenn du sprichst: Vater unser?
Wer ist, der sein Kind lassen kan?
Ein solcher sey von uns fer.
15 Der Himml und Erd erschaffen hat,
Der ist selbst umb dich frü und spat,
Er wird dich ja versorgen.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
20 Es sey heunt oder morgen.

Es ist drumb noch nicht alls verlohren,
Weils ist auffs höchste kommen,
Du meinst es sey kein Mensch geborn
Der bösen und der frommen,
25 Der so viel leid in dieser Welt,
Nicht glaubs, dein sinn es dafür helt,
Du hast viel der gesellen.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
30 Ein anders Urtheil fellen.

Sieh an die Sonn und das gestirn,
Wie ist gar oft verschwinden,
Ihr licht und glantz sie gar verliern,
Platzregen und Sturmwinde
35 Die wolcken treiben hin und her,
Es schlägt herein die leng die quer,
Doch thuts nicht also bleiben.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
40 Wollst Gott kein zeit vorschreiben.

Frag andre leut, du wirst erfahrn,
Ihr unglück ist viel grösser,
Gleichwol auff Gott gedultig harmn,

Den Krancken wird es besser,
45 Wenn sie den ärzten folgen fein,
Und mit geduldt als nemen ein,
 Biß sich die kranckheit leget,
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
50 Gott heimlich deiner pfeget.

So lang Gott will, so muß es sein,
 Wieder den Strom nicht schwimme,
Ob es dir gleich hart gehet ein,
 Dich nicht sehr wind und krümme,
55 Es wird doch ewig wehren nicht,
Was dich beleidigt und anficht,
 Nachm Regen kompt die Sonne.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
60 Itzt kompt dein frewd und wonne.

Es ist dir nutz, das glaub du mir,
 Und musts auch selbst bekennen,
Wanns dir wol ginge für und für,
 Nach Gott würdst dich nicht sehnen,
65 Und wenn das leid verüber geht,
Dich desto grösser frewd besteht,
 Das sawer wird gar süsse.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
70 Die Gall nur in dich frisse.

Wer getruncken hat ein Kletzenmost,
 Und Schleewasswe genommen,
Ein Malvasier und Meeth drauff kost,
 Zum gutten Wein ist kommen,
75 Der dencket an den bösen tranck,
Ihm selbst ein Liedel darvon sang,
 Kan gutts und böß erkennen.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
80 Laß dich von Gott nicht trennen.

Was er verspricht, das helt er auch,
 Niemand's hat er gelogen,
Er stellt sich fern, das ist sein brauch,

Ich habs vielmahl bewogen.
85 Er streicht das Kindt und macht es from,
Bald freundlich sagt: her zu mir kom,
Du bist mein lieber Sohne,
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
90 Du wirst auch hören schone.

Bet du nur fort und ruff ihn an,
Frewd ist schon auff dem wege,
Du bist mit ihm nicht übel dran,
Dein trawren niederlege.
95 Sein streichen ist ein lauter schertz,
Von dir nicht weicht das Vaterhertz,
Halt still, es wird dir frommen.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
100 Dein leid wird bald genommen.

Ewig, das ist ein lange zeit,
Die weil du lebst auff Erden
Ein augenblick ist alles leid,
Rei auß geschwind kan werden.
105 Zum ende wird es kommen baldt,
An Gottes Wort dich stättig halt,
Du wirst mier gwunnen geben.
Drumb trawrigs hertz doch nicht verzag,
Du wirst loß werden deiner klag,
110 Der Glaub nicht scheusst darneben.

Ich habs gehört, ich habs erfahn
In trübsal, angst und nöthen,
Die Gottes mit geduldt erharn,
Die thut er endlich retten.
115 Drumb will ich itzund halten still,
Es seind doch der Exempel viel,
Wer kans nennen mit Namen?
Ey frommes hertz, gib dich zu fried,
Und hilf mir schliessen dieses lied,
120 So wirstu sprechen: Amen.

Ein anders

Gros wunder mich das offerns nimbt,
 Woher mir immer solches kumpt,
 In meinen grossen nöthen
 Kein Trost mich auff der gantzen Welt
 5 Erfrwt, und sich gar nicht gesellt
 Auß feindes hand zu retten.

Doch wenn ich weinn und trawren solt,
 Das haar vor leid außrauffen wollt,
 Thut mir im hertz zusprechen
 10 Ich weis nicht wer, gwiß muß es sein
 Gott heilger Geist, der Tröster mein,
 Das muß ich mier außbrechen.

Mein gwissen und mein sachen gutt,
 Die helfen viel zu solchem muth,
 15 Darumb ich sehr muß dancken
 Mein Schöpffer und getrewem Gott,
 Der wöll mir helffn auß dieser noth
 Wieder zu hauß gelangen.

Dem ist also, verdient ichs hab
 20 Ein Mann, ein Jüngling und ein Knab,
 Die gantze zeit meins lebens.
 Drumb Gott mich billich hat gestrafft
 Und selber mier diß Creutz verschafft,
 Das leugnen ist vergebens.

Welch er mir hat zur straff gemacht,
 25 Die geben nicht auff solches acht,
 Mich andrer sachn beschulden,
 Mein reines hertz in diesem fall
 Er weiß, und mein anligen all,
 30 Drumb wart ich auff sein hulden.

Sein zorn nicht ewig wehren wird,
 Wie sich der schattn und wind verliert,
 Sein grimm wird wieder fallen,
 Er selbst verwundt, er selbst, acht heil,
 35 Er tödt und gibts leben in eyl,
 Einführt und auß der Hellen.

Wach auff und sey getrost, mein Hertz,
Er wenden kan den grossen schmerz,
Das leid in frewd verkehren,
40 Geschicht es nicht in dieser Welt,
Der Himmel solches fürbehelt,
Und wird nimmer auffhören.

O Gott Vater im Himmelreich,
Dein will auff Erd gescheh zugleich,
45 Mein noth ich dir befehle.
Mir armen Sünder gnädig sey,
Mach mich von allem übel frey
Am Leib und an der Seelen.

723

Ein anders

Im Thon: Es ist gewißlich an der zeit etc.

Ich werd mit meinen Reim zu spott:
Es wird noch alls gut werden,
Wo du nicht hilffst auß meiner Noth,
Schöpffer Himmels und Erden,
5 O starcker Gott Herr Jesu Christ,
Mit mir es bald verlohren ist,
Weil sich mein leid will mehren.

Bedenck doch wer und wo ich bin,
Du hast ein mahl geschworen,
10 Wenn zu dir steht hertz, muth und sinn,
Der sey dir unverlohren,
Im wasser, feuer, Löwens rach
Solt ihm geschehn kein ungemacht,
Weil du für ihn gestorben.

Ober gleich meint, du seyst gar fern,
Und hast ihn gar verlassen,
So thut ihn doch dein Worte lehrn,
Du seyst bey ihm dermassen,
15 Daß er nichts leid, es thu dir weh,
20 Was ihm gescheh, daß dichs angeh,
Mein hertz heist du das fassen.

Christe du selbst die warheit bist,
Wie kan es mir feilschlagen,
Meins feindes macht, des Teuffels list
25 Mich tag und nacht sehr plagen,
An deiner gnad doch nicht verzag,
Alls leid und unglück gern trag
Gedültig und ohn klagen.

Allein weils nu so lange wehrt
30 Und bleib in trübsal stecken,
Es mir all kräftt und marck verzehrt,
Und bringt bißweilen schrecken,
Darumb den schwachen glauben sterck,
Dein ist die sach, dein ist das werck,
35 Laß dich bey mir vermercken.

Trawrig bin ich, doch unverzagt,
Und halt mich deiner worten,
Ein mahl hastu miers zugesagt,
Es sey hie oder dorten,
40 Das leid abwechseln und befreyn
Von aller noth, angst, klag und pein,
Solt ich darauff nicht warten?

Ists sach, daß dirs so wolgefellt,
Solls Creutzlein ferner tragen,
45 Und steckst das ziel weitter ins Feldt,
Da ich dir soll nachjagen,
So traw ich doch, mein bürd und last
Wird endlich kommen auff die rast
Zur port und niederlagen.

Von und gar aus der Mutter mein
50 Bist du mein hülff und leben,
Was ich bin, hab, ist alles dein,
Du kanst auch wieder geben,
Was ich verlier mit meim gewin,
55 Wann kommen wird der rechttermin,
Dem Job geschachs auch eben.

Sein feind und freund verlachten ihn,
Daß er hoffet vergebens:

60 Du Narr, was hin ist, das ist hin,
Gleichfalls sie mir verhebens,
Dennoch auff dich, Herr Jesu Christ,
Baw ich gar starck, ein Fürst du bist
Des Todts und auch des Lebens.

724

Der III. Psalm

Im Thon: Mag ich unglück nicht widerstahn

Ach Herr wie viel ist meiner feind,
So grimmig seind,
Und sich wieder mich setzen,
Von meiner Seel ihr sagen viel,
5 Gott sie nicht will
Mit hülf und trost ergetzen.
Herr, du mein Schutz bist,
Alls wieder gibst,
Nach schand und spott,
10 Du kanst, o Gott,
Mein haupt wieder auffrichten.

Wenn ich ruff, mich der Herr erhört,
Sich zu mier kehrt
Von seim heiligen Berge,
15 Ob ich gleich gar gefährlich schlaff,
Dennoch auffwach,
Sein gnad und hülf vermercke.
Viel hundert tausent
Sein kein grausent,
20 Von aller seit
Mit grossem streit
So sich wieder mich stercken.

Auff, Herr, und hilf mein trewer Gott,
Auß dieser noth,
25 Das maul dem feind zerschlage,
Der Gottlosen und Spötter Zänd
Zerschmeiß behend,
Erlöß mich von der plage.
Bey dir, Herr, findt

30 Dein Volck und Kindt
In ihrem leid
Trost, segen, frewd
Nach fall und niederlage.

725

Der CXXVI. Psalm
Im Thon: Nu frewd euch lieben Christen gemein

Wenn die gefangen auß Zion
Der Herre wird erlösen,
So werden wir gehen darvon
Als wers im traum gewesen,
5 Eröffnen wird sich unser mundt,
Und lachen woll des hertzen grund
Die zung mit ruhm erfüllen.

Denn wird man sagen hin und her
Unter den Heyden allen:
10 Das hat allein gethan der Herr
Ihnen zu wolgefallen.
An uns ein grosses hat gethan,
Wie selber sicht ein jederman,
Deß wir uns hertzlich frewen.

15 Herr, unser schwer gefengniß wend,
' Gleich wie du durch die Sonne
Zu Mittag das Wasser behend
Außtrucknet, daß mit wonne
Und frewden erndten können bald,
20 Die wir gewinselt mannichfalt,
Und ausgeset mit threnen.

Gar trawrig seind sie gangen hin
Mit weinen und wehklagen,
Das bringt ihn frewden zu gewin,
25 Und weil sie thäten tragen
Ein gutten samem, heim sie gehn,
Und mit den garben wol bestehn,
Die sie zuruck mit tragen.

tit. — Ps. 126
1 Zion — Ps. 126, 1

Den schönen Psalm ins Liedlein bracht
30 Ein gefangner dem andern,
Sie sitzen beid ins Käysers macht,
Ach Gott laß sie heim wandern,
Lang hat gewehrt ihr grosses leid,
Ach lieber Herr verkehrts in frewd,
35 Ihr Traid laß wol gerahten.

726

Abendsegen

Ich geh zu Bett, das walt Gott
Vater, Sohn, heiliger Geist,
Der mich den tag behütt hat,
An Leib und Seel wol gespeist,
5 Ihm sey lob, preiß und ehre,
Sein hertz nicht von mir kehre.

O Väterliche trewe
Nicht zürn auff meine Sünde,
Hertzlich sie mich gerewen,
10 Laß mich bey dir schutz finden,
Und diese nacht behütte
Auß lauter gnad und gütte.

Den Leib mit ruh laß schlaffen,
Die Seel an dich gedencken,
15 Beschirm mit deinen waffen,
Wo sich zu mir wolt lencken
Des Teuffels list mit schrecken,
Dein Englein laß mich wecken.

Gespenst und böset träume,
20 Des Fleisches lust, mein Feinde
Halt starck zuruck im zaume,
Wasser und Fewr ableihne,
Behütt mich und die meinen
Für schrecken, furcht und weinen.

Ach thus durch Jesum Christum
25 Dein lieb und einigen Sohn,
Seind wier böß, so ist er frumb,

Vertritt uns vor deinem Thron,
Ach thus von seinet wegen,
30 Drauff will ich mich niederlegen.

727

Ein Final und Sterblied eines unschuldig zum tod
verurtheilten

Kan es denn anderst nicht gesein
Und muß itzunder sterben
Nach so viel jammer, schmerz und pein
Am Leib schändlich verderben,
5 Ists Gottes will,
So halt ich still,
Ihm hab ich mich ergeben
Im tod, gleich wie im leben.

Ich weiß, ich bins der erste nicht,
10 Werd auch nicht sein der letzte,
Ubr den man das weiß stäbel bricht,
Sich nichts darwieder setzte,
Ists Gottes will,
Mit stumpff und stiel
15 Daß ich dahin soll fahren,
So solls mein Seel erharren.

Mein Fleisch und Haut zu Staub und Asch
Doch ohn das müste werden,
Gott kompt der Schatz, der welt die Tasch,
20 Das wenigst bleibt auff Erden,
Gar unversehrt
Gen Himmel fehrt,
Das mir kein Mensch kan rauben,
Solchs steht in meinem Glauben.

Zu gutter nacht, du lose Welt,
25 Mit fried ich fahr von hinnen,
Verzeih dirs Gott ohn wiedergelt,
Dich besser und dein sinnen,
Der Wolff du bist,
30 Ders Schäflein frist,
Die bach hats dir getrübet,
Ja weils deim schlund beliebet.

Ade, ade zu gutter Nacht,
Auch ihr mein gutte freunde,
35 Die gantze sach nembt wol in acht,
Und mich niemand verleumbde,
Gott weiß und ihr
Gewalt geschicht mir,
Das bringt meim hertzen freuden
40 In solcher schmach und leiden.

Nu kom, nu kom Herr Jesu Christ,
Herr Jesu Christ kom eilends,
Dein Diener auff der Wallstat ist,
Erbarm dich meines Elends,
45 Die Seel nim du
Es kompt herzu,
Der mir nimpt Leib und Leben,
Du wirst mir wieder geben.

Nu kom, nu kom Herr Jesu Christ,
50 Laß mich heunt diesen tage
Mit dir ingehn ins Paradiß,
Und auch zu mir du sage
Das frölich wort:
Du mit mir dort
55 In meines Vaters Reiche
Wirst heunte sein zugleiche.
Laus Deo

(Cetera desiderantur)

HEXASTICHA VOTIVA

vel Strena Poetica omnis boni gratia. Anno Deo VoLente erIt MeLIVs. Distributa ac principaliter d[omino] consecrata reg[ni] Hung[ariae] Palatino, illustriss[imo] com[iti] ac domino d[omino] Georgio Thurzo de Bethlenfalva, com[iti] Arvensi eiusdemque com[itatus] comiti perpetuo, Sacr[ae] Regiae M[aiestatis] consiliario etc. Ab Ioanne Bocatio.

I. Timoth. 2 vers. 1 et 2 — Ante omnia fiant deprecationes, interpellationes, obsecrationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus et omnibus in eminentia constitutis, ut placidam et quietam vitam degamus etc.

Bartphae excudebat Jacobus Klez.

A — DE⁶ = [38] ffol. — 8° — init., orn., 2 ins., multae icones, quas omittimus.

Scriptura: litterae uncis inclusae nonnunquam sic proveniunt: *vocales*: (oe) pro ae; (u) pro v; *consonantes*: (j) pro i; (ll) pro l; (v) pro u; necnon maiusculae pro minusculis et vicissim.

Textus, quibus usus sum: Hex. (RMK II. 345a) et Hex. (Bibl. Univ. Praha: 52 G6 přiv. 14)

Fus.: RMNy 1029; ČAPL 123; BEL: H. cel. 580; Rukověť 1966 I, 213; E. SOLTÉSZ 62—63 tabulae; KEMÉNY 65; HARSÁNYI 242; P. KÁDÁR 304; BORSA 174—184.

HEXASTICHA VOTIVA

728 Serenissimo ac Potentissimo Hung[ariae] et Boh[emiae] regi
Matthiae II.

Maxime rex, bona cuius amat victoria curas,
Has tua maiestas asserat, oro, cruceis.
Ut sit facta minor Turcis, tamen ista profecto
Hungaria imperii est, Christicolumque salus.
5 Pannonibus, rex, vive diu, rex, vive Bohemis,
Te vivo, imperio est Christicolisque salus.

729 Illustriss[imo] R[egni] H[ungariae] Palatino Domino Comiti
Georg[io] Thurzo

Cui sacro (precor!) Hexasticha nostra patrono?
Sic ego. Erato: Laus ea Thurzo comes.

Thurzo, Hunnis prorex, pater Hunnis optime Thurzo,
Gloria Thurzo sagi, gloria Thurzo togae.
5 Substratis parcit leo, debellatque superbos;
Matthiae auspicio regis id esto diu.

730 Ill[ustrissimo] ac R[everendo] D[omino] Valent[ino] Leepes,
Cancel[lario] R[egni] H[ungariae]

Dilaudare nequit mea te satis uxor, ut omnem
Propter me lapidem moveris, alte pater.
Nequidquam ut morit tam prona, benigna voluntas,
Non hos versiculos, non mereatve preceis?
5 Dii pro me referant, antistitum adorea, grates,
Iesulum ego strennam consecro id ergo tibi.

731 Ill[ustri] ac Spect[abili] D[omino] Sig[ismundo] Forgachio,
Iud[ici] C[uriae] et Gen[erali] Cap[itaneo]

Sigismunde heros, qui Marte vel arte triumphos
Affectans promptum cor in utroque geris:
Curiae ut hinc iudex, belli hinc modereris habenas,
Antistes regno pace sagoque bonus.
5 Montibus in Bactris ut Gryphs defensitat aurum,
Tu nos militiae grande tuere caput.

732 D[omino] Sigf[rido] Colonitio agaz[onum] m[agistro]

Cordate heros, cui dat victoria paxque
Teutonice nomen, Marte togaque bono:
Ecce, feras aquilam, qua non est dignior alter,
Ipse quod aut hostis Turca fatetur atrox.
5 Tu Romanae aquilae servire fideliter, Hunno
Dein regno satagens damna decusque geris.

2 lapidem moveris — cf. Plaut. Truc. 774

5 Gryphs defensitat aurum — Isid. XII, 2, 17; Solin. XV, 22

733 Spect[abili] et Mag[nifico] D[omino] Petro Rewai,
Cons[ervatori] Cor[onae] et Cons[iliario] R[egio]

Qui tutela Hunnae (merito!) custosque Coronae es,
Rewaiaequae audis nunc decus omne domus:
Heroi nugis tamen obloquar istis?
Has quoque tu nugas quod, Baro docte, flagres.
5 Matthiae ac regis pars et collega senatus,
Strena tibi grus est, rex amat ipse gruem.

734 Ill[ustri] et Mag[nifico] D[omino] Stanislao Thurzo

Thurzo, palatini frater, Stanislae, quod ad te
Versibus irrepo, da veniam, alte comes.
En, quam porto manu, strenam cape fronte benigna,
Ut fias aevo par, rogitabo Deum.
5 Inter quadrupedeis nullum est vivacius, aiunt,
Cerva animal, cervam sacro proinde tibi.

735 Ill[ustri] ac Mag[nifico] D[omino] Christoph[oro] Thurzo

Dona ferunt dominos adituri, qualia possunt,
Sic et ego possum quod dare, Thurzo comes.
Gallinam hanc ergo pauperculus offero, signum
Quod genus augeri percipiam usque tuum.
5 Ne quondam evictus glacialis busta senectae
Improlis subeas frigore, posco Deum.

736 Spect[abili] ac Mag[nifico] D[omino] Ioan[ni] Lippai,
Pers[onalis] Praes[entiae] L[ocum] T[enenti]

Ponere quei melius potuissem haec otia vates,
Quam tanto pariter fausta vovere viro?
Quippe repraesentas personam regis, in urbem
Posonii coetum quum vocat ille gravem.
5 Lippai, magne vir, ecce tibi draco cessit acutus,
Vive diu atque Hunni commoda cerne soli.

737 Spect[abili] ac Mag[nifico] D[omino] Bened[icto] Pogramio,
Cons[iliario] R[egio]

Pograni, Hungaricum decus atque heroice magnas,
Quem simul et Pallas Marsque gradivus amat.
Cornicem tibi lustrum bonam: pervivere cornix
Annosarum avium secula fertur anus.
5 Hoc tua promittit pietas invisaque virtus
Illa podagrificae, pestis acerba, gulae.

738 D[ominis] Steph[ano] ac Ioan[ni] Palffis comitibus

Auratos equites quos rex virtute creavit
Matthias merita, Palffiadum omnis honos.
Clara in Christicolum laus quorum tota perennis
Progenie et quorum propria fama liquet.
5 Adversis patriae vos consumatis ut hostem
Arcitenens vobis donulum hic, ecce, datur.

739 D[omino] Georg[io] Drugethio id est Homonnai,
L[ibero] B[aroni] et E[quiti] A[urato]

Magnatum Hungariae rutilans o gemma, Georgi
Drugetides, liber hic te sine mancus erit.
Quatenus hae nostrae non sunt fastidia gerrae,
Quam vestra arma gerunt, sturnus adest xenion.
5 Huic etiam virtus tua si praebebit asylon,
De te plus sturno nostra loquetur avis.

740 D[ominis] Thomae et Paulo Nadasdi

Acre Nadasdiadum genere ac virtute decorum,
Virtutis iussu vos mea cantat avis.
Cuique suum pulchrum est, vox est sua cuique voluptas:
Heroum est virtus accipere omne datum.

3—4 cornix Annosarum avium — cf. Isid. XII, 7, 44

3 Cuique suum pulchrum est — Cic. Tusc. V, 22, 63

5 Impostura dedit Fortuna quod, audiat illud,
 Quod genus ac sudor proprius, aere decus.

741 D[omino] Franc[isco] Magoczio L[ibero] B[aroni]

 Stella micans procerum Hungariae, Francisce Magochi,
 Consilio cuius rex quoque multa gerit:
 Prolongata tibi stet ut aetas corpore sano,
 Abs qui nostra salus, Christon adoro Dei.
5 Maxima contra hostem servata est ansere Roma:
 Tu patriam serva consul et ipse vigil.

742 D[ominis] Thomae et Georgio Szeczi,
 p[at]ri] et f[ilio]

 Szecziadae stirpis flos, Thoma, flosque Georgi,
 Quos ego magnificis aggrego iure viris:
 Nam vobis virtus, pietas et cura duobus
 Rectior, heroas nostraque sentit humus:
5 Hac vos panthera patrem ac donavero natum,
 Par Mecoenatum quod mihi utrumque faves.

743 D[omino] Georg[io] Hoffmanno, S[ecreto] Cons[iliario] R[egis]
 et Thes[aurario] P[rovincialique] D[irectori]
 C[amerae] A[ulicae]

 Splendida Luciferi fax tamquam desit Olympo,
 Hoffmanno careat nostra perinde chelys.
 Te prius amisso prudens ego vivere nollem,
 Iacturam faceret res quoniam Hunna gravem.
5 Qui te magnificat, clypeo insertatus et armis
 Senior, ut cervus, desine et unda purei.

5 servata est ansere Roma — Liv. V, 47, 2—4; Cic. Pro Rosc. Am. 20, 56—57

4 iacturam faceret gravem — Caes. De b. c. I, 32, 4; Cic. De div. II, 15, 34

744

D[omino] Sigis[mundo] Pechio, Cons[iliario] R[egio]
in Cam[era] Scep[usiensi]

Ut se promoveat tua longius ardua fama,
Consilians regis commode, magne virum.
Pavonem, ecce, capis, exploratissime Pechi,
Namque oculos centum te quoque ferre decet.
5 Ut pavo caudam, extendas titulos, decus ac rem,
Quod potuit votum plenius esse meum?

745

D[omino] Franc[isco] Darholcio, Cons[iliario] R[egio]
in Cam[era] Scep[usiensi]

Phoebi arbitrato, iussu ac virtutis, es inter
Hos, Francisce, viros, queis voveo omne bonum.
Ut felix duodenus eat hic prosper et annus,
Hanc cape, gemma Hunnae nobilitatis, avem.
5 Cuncta geras ave nimirum felice, quod aiunt,
Publica pro patria commoda cuncta geras.

746

D[omino] Franc[isco] Alagio, Cons[iliario] R[egio]
in C[amera] S[ce]pusiensi]

Nil, Alagi Francisce, feras, generose regentis
Hungariae consul, laus tua digna vetat.
Nam probitas est magna tibi atque modestia morum,
Ultima nec virtus, consule pauca boni.
5 Quam longum praesens hic fundet aquarius undas,
Se tibi verarum copia fundat opum.

747

D[omino] Nicolao Forgacchio, L[ibero] B[aroni]

Sacratum et Musis caput, haud et inane Gradivi
Forgaczides, gallus cur tibi cantor adest?
Pro patria et custos vigilantior ardua praestans
Zelotes, galli praelia more geras.
5 Qui veniente die, qui decedente supremus
Militiae excubuit, fusor is hostis erit.

748

D[omino] Andreae Doci, L[ibero] B[aroni]
et C[apitano] S[upremo]

Szaggariis polemarcha viris, da, mascule Doci,
Gloria magnatum, iam tibi fausta precor.
Unguibus armatum et sua cui fiducia rostro est,
Cuncta cruentantem fer xenio accipitrem.
5 • Sis Turcae, sis Hunnorum trux hostibus hostis,
Crastina lux forsán, quod negat ista, dabit.

749

D[omino] Thomae Bosnyaco, Cap[itaneo] F[ilekiensi]

Fillecae antistes arcis, non ultime fautor,
Vulpea militiae fraus decet usque catos.
Bosniace, hinc, Thoma, non uni credimus antro,
Ut verbum est, hosti, nobile, nulla fides.
5 Nos etiam reddat Phrygas experientia cautos,
Tu vivas, hosti praevaleasque tuo.

750

D[omino] Michaeli Czobor, L[ibero] B[aroni]

Hoc impune decus mea non votiva negarent
Herói eximio metrula Czoborio.
Strutio uti ferrum stomacho trux digerit, hostem
Tu sortem adversam, vir generose, domas.
5 Ista tuo sit ventriculo, sit pectore virtus:
Dura probant magnos sortis agone viros.

751

D[omino] Nicol[ao] Zrinio, Comit[i] etc.

Zrinia si virtus alias non nota vigeret,
Ductoris clara est Zigethia arce satis.
Stirpem posteritas redolet subolesque parentes,
Sic aquilam heroem nulla columba dedit.
5 Nicolae, arcitenens, comes o praeclare, sit hostes
Adversus cunctos praesidium iste tuos.

4 nulla fides — Lucan. I, 92; 636

752 D[ominis] Steph[ano], Nicol[ao], Paulo et Sigis[mundo] Niariis

Heroum et sanguis et flos Niaracia proles,
Vos ego coniunctim fratribus hocce dabo.
Falcigeri sint vestra senis compendia, vobis
Aurea sint vivis tempora et este senes.
5 Vivite concordēs, rara est concordia fratrum,
Rara, sed ut rara est tam quoque cara magis.

753 D[ominis] Com[itibus] Emerico Thurzo et Georgio Zrinio etc.

Thurzo Emerice, palatini spes unica patris,
Tuque simul Zriniae floscule, adeste, domus.
Musa est, quam vobis pariter consecro, puellam,
Hanc ambite pares, hanc et amate proci.
5 Nil comiteis pueros tenero plus ornat in aevo,
Quam studium et mores cum pietate boni.

754 Adhuc tibi Com[es] Eme[rice] Thurzo

Uno cornu animal genus altum ac robora signant
Candorem rosulae, cor animosque leo.
Rem duplex anadema notat regisque favorem:
In Christum et patriam cassis aperta fidem.
5 His pietas, his religio severa propagant,
Prospera Thurzonum fert decus omne domus.

755 Magn[ifico] puero Steph[ano] Homonnai

Delectat pueros, sit strena catellulus ergo,
Pusio Drugethii, mi Stephanelle, satis.
Cresce puer, placiture Hunnis, patriaeque quod annis
Deerat, tu supplens cresce, minute puer.
5 Cresce Deo patriaeque, tui me more parentis
Fautor amaturus, cresce, tenelle puer.

756 D[omino] Steph[ano] Teokeoli, L[ibero] B[aroni]

Tyropolis dominum quem Scepusiana salutat,
Et pro Tököli vota salute damus.
Carpathias venator adi vicinior Alpeis,
Qua potiora, haec iam praeda pygargus erit.
5 Tantum. Deinde gravis, Baro praestantissime, Iuno
Ut patri reddat filiolum, oro Deum.

757 D[omino] Nicol[ao] Teokeolio, L[ibero] B[aroni]

Nicoleo fuerat leo dandus, id abstulit heros
Thurzo sibi xenion, quid tamen ergo dabo?
Te quali dono strenave remuneror, urbe
Te Nicri in docta munera dante tuli.
5 Bathorei ut rebites Gabrielis salvus ab aula,
Teque gerat patrium gemmam anadema, lito.

758 D[omino] Andr[ae] Ostrosit[i]o

Inter summates non ultime Pannonis orae,
Fratribus informans cuius in arce fui.
Ostrosite Andrea, quo tritica dona reversus
Gratis dante tuli, gratus id ergo precor,
5 Consecrare placet tibi sano robore taurum,
Cor magnum tauro nobilis ira bono est.

759 D[omino] Steph[ano] Ostrosith, A[urato] E[quiti]

Nunc auratus eques, mea quondam cura docentis,
Vere-nobilium flosque decusque virum,
Te taceam? qui scribebas puer ipse poema,
Versiculos agedum carminis autor ames.
5 Princeps nobilium lepus escarum, inquit ut ille
Vates, heroes inter id esto viros.

5—6 inquit ut ille Vates — Mart. XIII, 92

760

D[omino] Nicol[ao] Orllel

Hinc absis, fieri nequit, Orllel, nobile pectus,
Prisce patronorum, fortis et usque favor.
Me quoque in imperium misisti, pacis amantem,
Te quod teste probo. Pax erat illud iter.
5 Non spe, non pretio: mentitur ut Argulus. Anno
Hoc, Orllel, tibi sint omnia fausta, velim.

761

D[omino] Ladisl[ao] Pethe

Nobile do Martis cui signum: mascule Pöthö,
Hoc ego virtuti destino, mitto tuae.
Vivebas patriae non indecor, arbiter heros
Militiae, Musis non minus usque favens.
5 Ut quondam nullos ductor muliebriter enseis,
Nunc Parcam expaveas, cor senio acre nihil.

762

D[omino] Franc[isco] Serenio

Certum est, in chartis exstare Serenia virtus
Hisce meis debet, vult bene et illa mihi.
Quanta viro gravitas morumque decentia, candor
Quantus, ei tantum det bona cuncta Deus.
5 Francisco da cuncta, Deus, bona, quaeso, Serenio,
Fronte serenata nos ut et ille ferat.

763

D[omino] Petro Mladsowith

Quum ducare meis, generose Horvathe, Camoenis
Aut potius gerris: tu quoque metra meres.
Prorege excepto Thurzone, quis aurea dona
Magnatum reduci te potiora dedit?
5 Quam, patrone, feras, erit, ecce, poetica perdix
Si comedas, annos auxerit illa tuos.

764 D[omino] Franc[isco] Hedervario, Cap[itaneo] B[ellico]

Ecquid, Hedervari, memor es, Francisce, magistri
In castro Illaviae Cremniciaeque tui?
Nimirum ille tibi nunc istam destinet ursum,
Martis amatori militiaeque duci.
5 Tu transfige feram, noceat ne bellua nobis,
Ut barbam cupio coram ego nosse tuam.

765 D[omino] Nicolao Bochkaio

Ni sors me lusum fecisset, frater et ille
Despota supremus si tuus esset adhuc:
Stridulus an steriles disperderem arundine versus?
Forsan ego heic princeps carmine pompa forem.
5 Vive tamen, magnas generose, aequaliter opto,
Vive, tuus patriae sit Stephanellus amor.

766 D[ominis] Franc[isco], Sigis[mundo] et Paulo Mariassis

Pica licet munus pretiosis vile patronis,
Par Mariassiadum nobile, iure datur.
Mens huic et ratio: sollertia et ampla volucris est,
Mire nidificans ova alto ipsa tulit.
5 Hoste animadverso par vos prudentia clarat,
Par Mariassiadum nobile, avete diu.

767 D[omino] Casparo Szuhai

Nota tua est virtus, nota est prudentia regno,
Caspore, Hungarici flos, Szuhaine, soli.
Ut parvum sollers, tibi quod consecro, sciurus
Est animal: pluvias praevidet ille malas.
5 Tu tempestateis catus olfacis atque procellas
Bellorum, ad pacem hinc quod facit ergo caves?

768 D[ominis] And[reae], Ioan[ni], Henr[ico] etc. Berzovicis

Andreae, Berzovici, Henrice atque Ioannes,
Prisci o fautores gemmaque terna soli.
Vobis, ecce, tribus treis hasce sacro palumbes,
Assate, a domini me redamate, precor.
5 Ad Sanctae Triados me, credite, versibus aram
Fundere pro vestra saepe salute preceis.

769 D[ominis] Sigis[mundo], Ladis[lao], And[reae],
Alex[andro] Kapiis

Pannoniae procerum Kapiiae vos corcula gentis,
Ipse meret vester carmina nostra favor.
Nec vobis decet absque meos perreperere amicos,
Vos virtus, probitas, candor amicat honos.
5 Vertice nix albens quibus est laus ante senectam,
Hos laus et salvos gloria longa cupit.

770 D[omino] Nicolao Bornem-issa

Nobilium in tanto cur, Bornem-issa, lycaeo
Te non spectari, pristinae fautor, ames?
Quodcunque infoelix, ut perdas ocyus anno
Cum veteri, obsecro, dantem ea cuncta Deum.
5 In me continua, quod fit, priscum usque favorem,
Carmine ego laudeis continuabo tuas.

771 D[ominis] Georg[iis] Szabo, p[at]ri et f[ilio]

Dapsilis hoc virtus, cor nobile, Szabo Georgi,
In me magnifice praestita tale meret.
Pro Christo et patria nobis plus nemo duobus
(Heic tu Cassoviae, Praegae ego) passus adest.
5 Multa talerorum tu millia, liqui ego pellem
Barbiano Antiocho. Cum patre, nate, vale.

772

D[omino] Moisi Szuniogo

Haud ut me noris, nisi forsán carmine, versu
Ipse mihi contra notus es egregio.
Ex Ostrosithia thalami quod stirpe sodalem
Nactus amas, Moses, non retinendus eras.
5 Nobilium stella, occiduis qua sol ruit undis,
Ut vivas, virtus, Nestora digna tua est.

773

D[omino] Andreae Jakussitio

Digne palatini gener, ut nisi nomine notus,
Hic sit carminifex, audet adire tamen.
Invitat virtus tua mansves, accipe solem,
Thursonum haec domus est, is socer ipse tuus.
5 Hinc radios videamus ut, hinc ut saepe calorem,
Te sol iustitiae, Christus amare velit.

774

D[omino] Stephano Faio, Vic[e]-C[omiti] Ab[auivariensi]

Nobilium, Fai, decus antistesque vocatos
Göncina orchestra quando sedere facis.
Qui rostro fodit arboreos, ceu cuspidé, foetus,
Consecrata tibi munera picus erit.
5 Ut comitis vice te fantem comitatus amice
Auscultet, rostro est, quod bene frangat, opus.

775

D[omino] Ioan[ni] Melcero, I[udici] C[omitatus] S[arosiensis]

Non versu cauponor ego, nec caussula quaevis
Excitat, at scribam, de me ita, Iane, meres.
Nobilia ac ne sint promissa haec aulica praestas
Re, Melcere, ipsa, tardule at aera fluunt.
5 Quamlibet haud per te stat, sospes id exige, vester
Donari memet quo comitatus amat.

776

D[omino] Paulo Darholczio

Hoc civile parum foret, o mi compater, isto
 Si non cum reliquis conspicerere choro.
 Vel quod Christophori germanus, Paule, Darholci es,
 Ah Mecoenatis digne aliquando mei.
 5 Dignus es, ut felix tibi totus rideat annus,
 Ab mortis liber cuspide vive diu.

777

D[omino] Matthaео Fel-nemeti, Sec[retario] Pal[atinali]

Dicere qui medius-Germanus, totus es illud,
 Nam Germana fides, candor et iste tibi est.
 Felnemeti, quae dono tuis virtutibus? oro
 Da bonus hanc veniam, solvo quod aere nihil:
 5 Se mecum debere tibi, Bocatia testis
 Est mea, te prorex, te bene Christus amet.

778

D[ominis] Steph[ano], Christoph[oro] et Nicol[ao] Sinei

Cur sis praeteritus, Sinei generose, faventes
 Non inter nostros ultime? Adesto simul.
 Ah germanus adhuc tuus ille Georgius esset,
 Carcere quem insontem Praga etiam arce tulit.
 5 Usque valetudo te semper-daedala servet,
 Nobilium flores, teque domumque tuam.

779

D[ominis] Georg[io] et Stephano Hoffmannis

Decreram, praeter vos ire, o splendida fratrum
 Nobilitas, sed me crine retraxit honos.
 Equid inornatos votis et carmine linquas,
 Quos sua iam tollit gloria, vita, genus?
 5 Mars uni quorum nocuit, Mars alteri alumnum
 Palma meorum olim; credite, erit melius.

Samueli Hammelio

Efflictim quem Musa perit, quem comprobat Hermes,
 Quem pietas, virtus quem sua nobilitat.
 Quem Charites, quem candor amat, quem consulit heros
 Ipse Palatinus, quem flagrat Eurynome.
 5 Quem bene factorem colis observasque Bocati,
 Hammelio (ah) aries non fuat iste sacer?

D[omino] Ioanni Crausio, Sec[retario] P[alatali]

Iane, secretari, cui prorex Hunnicus altam
 Largitus spartam, quam decus esse flagras.
 Qui dignare patris titulo me, dulcis amice,
 Cor dulce ac fili dulcis amande loco.
 5 En strenae tibi virgo vice inculpatula cessit,
 Viva premat thalamos, quam cupis, opto tuos.

D[omino] Stephano Julai, Cast[ellano] C[apitaneo]

More fit hoc illudque malo non, arbitror, annum
 Christicolas inter cuique vovere bonum.
 Hac in syntaxi quoque, Castellane, piorum
 Idcirco, fautor, te, Julaine, vides.
 5 Albis, opto, tuis accedant plura capillis,
 Hoc meret ac virtus, ac tua cana fides.

D[omino] Thomae Aszalosio

Vir bone, vir praestans, vir nobilis, ipsius Apollo
 Ex multis qualem vix reperire queat:
 Göncinni decus atque poli, pietatis et aequi
 Adsertor, vateis meque decorus amas.
 5 Hoc est, musaeo te iuxta intexere peplo
 Quod volui: Thoma, vive, peroporto, diu.

784

D[omino] And[reae] Marussio

Te non adsumpto, fieret transgressio turpis,
 Marussi, vates candide, digne cani.
 Semper Abantiadae tibi acutum hinniret ut ales,
 Donarem, mihimet si superesset equus.
 5 Musis tale domi nil nostris: Noctuam Athenas
 Misero sed versus. Pallados haec avis est.

785

D[omino] Abrah[amo] Cebanio,
N[otario] C[amerae] S[cepusiensis]

Nunc pars nobilium sedisque notarius aequae
 Scepusiis, olim Bocatiaster eras.
 Nil virtus ideo mutata Cebania adhuc est,
 Idque ut continues longum, Abrahamae, decus;
 5 Quin longum ut vivas, haec longa ciconia cessit
 Strenula, at abscessu non imiteris avem.

786

D[omino] Georg[io] Caprontio

Antique o fautor, me suppudisset, omissa
 Heic si Kapronci, laus tua prisca foret.
 Caesari tot servisti annos, mihi semper amicus:
 Vir bonus et virtus quem pietasque legat.
 5 Turpe virum emeritum, turpe est inglorium obire,
 Si quisquam, eulogio dignus et iste fuit.

787

Comitat[ui] Saaros[iensi]

Nec vos praetereo, comitatus ab orbe Sarossi
 Pendule, praestantes Marte, ut et arte, viros.
 Bis centum reduci donastis in aere taleros
 Bocatio, o verae nobilitatis honos!
 5 Ut digne dederitis, ego si vixero, semper
 Videro. Vos dominos prosperet ipsa salus.

Comit[atui] Aba-uivarien[si]

Frumenti modios vestra mihi dante ducentos
 Virtute, usurpans meque meosque cibo.
 Christum oro, pro me respondeat: horrea crescant,
 Resque Abauivaridae nobilitatis ovent.
 5 Hinc petere exemplum comitatus quoslibet, ac me
 Donari fuerat par, merui ista fide.

Comit[atui] Scepus[iensi]

Saepe fui vestros animatus et ire vocatus
 Ad, mihi fautores, gens generosa, Lareis.
 Nunc hoc, nunc illud tamen obstitit atque retraxit,
 Ausa velut suevit vortere nostra Deus.
 5 Si me, nobilitas o Scepusiana, favoris
 Promeritum censes, nonnihil esse, fave.

Comit[atibus] Ungvar[iensi] ac Zemplin[iensi]

Salve, nobilium generosa corona virorum,
 Qua vos Ungvarium Zempliniumque locat.
 Ille Valentinus iam si Drugethios heros
 Viveret, ut rebus sors feret apta meis!
 5 Vos supplete vicem, domini, illius, illius haeres
 Vobiscum id posset pumibus esse simul.

Comitatib[us] reliquis

Vosque synechdochice iuxta heic comprehendo patronos,
 Carponae mecum quotquot eratis, heri.
 Zakmar, Thorna, Heves, Gömör, Szabolcz et Ugoca,
 O Bereg et Borsod, Zala, Sopron, Vasvar.
 5 Iaur. Com. Pos. Mos. Nitr. Nog. Bars, Hont, Zolio. Trinczen,
 Tur. Arv. Lypto. Fave Pannonis omnis humus.

792 V. Lib[eris] Hun[gariae] S[uperioris] Civ[itatus]: Cassoviae,
Leutschoviae, Bartphae, Epperiessino, Cibinio

Ex qua perditio, Cassovia, et iste tumultus:
(Adversi ut blaterant) Leutschoviaeque Lares.
Bartpha atque Epperies, vos, Cibiniumque saluto,
Moenia et in classem reffero vestra meam.
5 Qui vos et vestros bonus adserat igne penateis
Ab truce et insidiis, angelus iste datur.

793 Sopronio, Posonio, Tirnaviae etc.

Incluta Posonium, Tirnavia, Sopronium equid
Non mereat virtus has quoque vestra preces?
Acceptum imprimis Christo, inde rebellibus (ut nos
Denigrat invidies) ferte salutis opeis.
5 Libertas animae ac libertas corporis isthaec
Duret ad extremum, sunt mea vota, diem.

794 Schemniciae, Cremnic[i]o, Novi-Veteri-Solio,
Carponae ac reliqu[is]

Ipsa nisi Dominus tutetur et adserat urbem,
Ne quidquam multus ponitur urbe vigil.
Ut sit Schaemniciae, Cremniciae, utriusque Solino
Carponaeque, Deum caelitus oro, salus.
5 Ut vos ipse regat, tegat ut vos ipse Iehova,
Larga fodinarum detque metalla, precor.

795 Ad Christum pro r[egno] Hungariae

Ne regnum hoc Turco perdatur acinace, ferme (ah!)
Iam conclamatum, te dare, Christe potes.
Civileis tu, Christe, potes cohibere furores:
Pacem, auram, Cererem, tu dare, Christe, potes.
5 Tu quod, Christe potes dare, da, optime maxime Christe:
Nil non te rursus dante, quod ante, sumus.

796

Pro Bohemiae r[egno]

Gestatrix albi, gens heroina, leonii,
 Flos veterum ac virtus prisca fidesque virum:
 Incluta, libertatem animae quod nacta, corona,
 Dic regi et grates perpetua ergo Deo.
 5 Non tamen eversa es, toties adflicta. Tueri
 Et servare velit vos, precor, aura Dei.

797

Sophiae N. abbatissae in arce Pragensi
ad S[anctum] Georg[ium]

Salve, inopum mater, benefactrix optima salve,
 Quod famis evasi funera, virgo, tuum est.
 Me binos ultra pavisti, nil meritum, annos,
 Captivo aut micam tunc ubi nemo daret.
 5 Te gratus celebrabo. Dei o pia filia, fias
 Sponsa redemptoris, altera Elisa, mei.

798

Sigism[undo] Bathoreo

Imperii princeps, Bathori Sigsmunde (quis unquam?)
 Dacia cui quondam paruit, ora potens.
 Exlegatus eram quum regni et captus ob istud,
 Accepi a famulis aera cibosque tuis.
 5 Sipario te claudio meo. Danielis in antrum,
 Ne fame ego morerer, te tulit aura Dei.

799

And[reae] Schlickio comit[i] B[ohemo]

Flos Schlicki, comitum, Andrea, virtute fideque,
 Gemma Bohemorum et laurea Marte virens:
 Quem nunquam reducem credebas caesare vivo,
 Plurima ab illo isthinc mittitur, ecce, salus.
 5 Uxorem salate meam, quantumque valebas,
 Auxiliate, ut sis sospes, adoro Deum.

800

Matth[iae] Turno com[iti]

Turne comes, xenio tibi lego hexastichon isthinc,
Pannonia ubi tellus chasmate rursus hiat.

Incertum est, pietas tua maior an enthea virtus?
Heroem coniunx te mea laude vehit.

5 Quando laboraris pro me tam voce-patrona
Ante homines, pro te sum labor ante Deum.

801

Wenceslao Budovicio, L[ibero] B[aroni]

Nemo adeo senica est, Cicero ceu scribit, ut annus
Illum inter viros non tolerare queat.

Wenceslae baro, tua nix ut splendet aetas,
Hunc annum et plureis, opto, superstes agas.

5 Inter eos princeps, qui me voluere redemptum
Arce Boëmorum, gloria, vive, vale.

802

Leonh[ardo] Colonae, L[ibero] B[aroni]

Ut Pragae sterilis foret intercessio, magnas
Optime, pro reditu tam bona vestra meo:

Gratus inoblito tamen istud corde reponam,
Dum spirabo mea, magne Colona, anima.

5 Cuius in unius sunt omnia prospera dextra,
Vos Deus ille regat, vos Deus ille tegat.

803

Wencesl[ao] Poppelio a Lobkovicz

Ut animae foetentis homo speraverit, unum
Sese annum nihilo vivere posse minus.

Quir non Poppelium te, qui florentibus annis
Annoso es dignus Nestore, crasse Baro?

5 Intercessor eras qui pro me, vive beatus,
Hoc tibi qui non vult, incineretur homo.

1 Cicero ceu scribit — Cic. Tusc. I, 21, 48

804

Wilhel[mo] Auschio, L[ibero] B[aroni]

Tu licet ignores Latiae commercia linguae,
Patre Boëmo, oris Teuto Italusque boni:
Est, Auschi, qui interpretem aget Baro mascule, multus,
Consorti haec psallit Hungarus ille tibi
5 Esset ut in turri mihi consors Auschius albae
Aera cibosque habui, vivat id ergo diu.

805

N. Rappo, secret[ario]

Rappe, novus posthac persaepe remigret ut annus,
Huncce tibi corvum metrula nostra danunt.
Namque Lybussaeae tu secretarius aulae
Promosti quoties, mi camera aera dedit.
5 Corvinum in saeculum (rex vivax creditur ales
Haec) fortunatus vivito, Rappe, diu.

806

Ioan[ni] Christiano Wildecco

Hac symphonesi, popularis care, salutat
Te concaptivus caesaris ille tuus.
Credo, revenisti iam rursus liber honorem
Ad priscum, alchimico factus in igne labor.
5 Te Rudolpha manus ne pulset ut amplius, iras
Wildecce, avertat caesari summus: amen.

807

Andreae Katona

O sol discipulum gratorum et pompa meorum,
Tu mihi, post quamdam caussa salutis eras.
Mi Katona Andrea proprio tu nonne periclo
Erga me extremo, nonne probata fides?
5 Mi Katona Andrea, vel ob hoc tam nobile factum,
Quam tota Epperies, tu mihi pluris eris.

Gregorio Rotkovitio

Nec sine te, frater, valuissem exire barothro,
 Ah Rotkovitides, dulcis Adelphe meo.
 Nunc alios mola capteivos Plautina rotaret,
 Ni socio versus Tyndarus ille foret.
 5 Certe homini Deus est homo saepe, hoc, optime fratrum,
 Exemplo possim nonne probare tuo?

Gregorio Nemesio

Ne cluso potus, res neve cibaria deesset,
 Tu quoque consorteis providus inter eras.
 Haec Transilvanis, tu quorum es nobilis acer,
 De me iactanter quis memorare tuis.
 5 Quam nunc reddo viam? nil praeter vota, Nemesi,
 Christum, ut sis longa prosperitate, precor.

Georg[i]o Kutfejo

Te quoque, mi Kutfei, tamen etsi turris haberes
 Alba, etiam parilis tu benefactor eras.
 Ergo meas quod ephemeridas hoc nomine farcis,
 Ipse tuo merito docta per ora volas.
 5 Ad me Cassoviam si te pia fata resistant,
 Ut voveo: (ecce fidem!) caetera gratus ero.

Michaeli Teuberto

Hinc Teuberte, procul mirabitur aspera Praga,
 Te charientismus cur ferat iste meus.
 Dicam, ne pravas vitiet suspicio mentes:
 Misisti empticios tu mihi saepe cibos,
 5 Utpote captivo: sortis miseratus acerbae,
 Ob quod te Christus mensa et Abrama cibet.

6 Abrama Hex Abrahamama

5 homini Deus est homo — Caec. frag.; WALTHER 11099b

4 docta per ora — Enn. frag.; Cic. Tusc. 1, 5, 34; Verg. Georg. III, 9

6 mensa Abrama — Luc. 16, 19—31

812

Wolfgango Schetzio

Hunc, Wolffgange, lupum tibi dono mittere visum est,
Ad vestem xenium frigus ob acre novam.

Pro me scriptor agens nostra cum coniuge lustrō
Quanta laboraris, conscia Praga docet.

5 Non sum, crede tamen, Schetzi carissime, non sum
Oblitus, cui tam debeo multa, tui.

813

Pro Austria

Cui vel Creta Iovis, centum clara urbibus olim,
Cedat ob augustos, Austria pulcra, tuos?

O nimium dilecta Deo, quae passa gygantes
Arma Saracenum, stas tamen usque potens.

5 Quantum nobilior quantumque potentior exstas,
Auxilio Triados stare, memento, diu.

814

Pro Aust[ri]ae Stat[ibus] et Ord[in]ibus

Austriaci heroes, quorum induta nomina toto
Orbe cluent, generis laus, pietatis agon.

Debemus vobis, ego et uxor, nostraque quicquid
Sors superest, vester scit quod et ille favor.

5 Vivite felices, votis precibusque rependit
Qui benefacta, aliter si nequit, aequa dedit.

815

Iosepho Gantzio

Rupicapram, Gantzi, vir strenue, qualis in armis
Illa tuis exstat, fer tibi, chare, sacram.

Sic mortem effugias, sic decipe protinus hostem,
Ut venatoreis cautula et ipsa suos.

5 Publica te numeraturum, spero, aera vicissim
Heic, ubi te, fautor, vivere, amande, velim.

1 urbibus olim Hex urbibusolim

816

Thobiae Lamperto

Quamprimum potior me fors, Lamperte, reviset,
 Non versus, aurum sed tibi dona feres.
 Dona autem? merces debetur magna labori
 Quippe tuo; pro me sollicitator eras.
 5 Schetzia quod Pragmae, praestabat in arce Vienna
 Hoc tua sedulitas. Tu modo vive, feres.

817

Danieli Melcero:
manus

Fervor amicitiae per longa silentia (censet
 Ut Stagirites) dissiluisse solet.
 Non, Melcere, diem reminiscor, ferme neque annum,
 Officium ut fecit lingua manusque suum.
 5 Ne cursura procul nos auferat ultima fratres,
 Mutui ita oblitos muneris, ecce manus.

818

Christiano Nesero

Turpe hoc Bocatio, si non his, frater, inesses
 Pagellis etiam tu quoque, turpe foret.
 Namque palatini quod secretarius et quod
 Es de me meritus, debeo plura tibi.
 5 Hanc, Nesere, boni si consulis ergo puellam,
 Accipe, dum sponso det potiora Venus.

819

Pro Silesia

Slesiadum regio, multis quam praefero regnis,
 Qua Mars, qua Pallas, qua residetque fides.
 Quum sis Hungarici Matthiae gloria regis,
 Unde Bohemorum libera facta iugo es.
 5 Faustus hic ac felix tibi devolvatur ut annus,
 Patriae uti, vates coelitus opto, meae.

1—2 Fervor amicitiae dissiluisse solet — Arist., ubi?

820

N. N. legatis Sil[esiae] Prag[am]

Iam quorum fugiunt me nomina turpiter, annos
Legati Pragam Slesiaci ante duos:

Vos Christus novit: vos nostra papyrulus, aera
Ob data consorti Bocatiae, aequa canit.

5 Momentum quum grossus erat mihi grande, dedistis
Auratos aliquot, reddat id, oro, Trias.

821

Caspari Conrado, D[octori] M[edicinae]

Prorsus adhuc vobis, Conrade, novitius essem
Heic nunc Fabricio si foret absque meo.

•Quod nos conciliat, sunt carmina: quamlibet anser
Stridulus abludat plurima voce cygno.

5 Diversas tranamus aquas, Conradis ad undas
Cassovia est; Viadrum vostra Budorgis amat.

822

Zachariae Sommero M[agistro]

Peccarem, Sommere, nimis, tua defuat ista
Si laus orba tribu. Docte magister, ades.

Tunc mystarum aderas princeps, Mezentius Hunnis
Quum nobis Italus pelleret urbe fidem.

5 Tu postliminio redeunti vulnera primus
Tersisti in patria, mons ubi pacis, ave.

823

Wenceslao Kornigelio

Quei te praeteream, quoque carceris optime consors
Quinquennis, caussa prorsus, amice, pari.

Me Hungariae procures, legaverat Oppaviae te
Publica res. Christo liber uterque sumus.

5 Ut simus, quod uterque sumus, rex summus, Ihovae
Wenceslae, iuvel filius, oro, pareis.

824

Pro Moravia

Quondam etiam regnum, salve, Moravia, salve,
 Quae tot cordatos fers bene culta viros.
 Ne regnatricem porro vexare Lybussam
 Te servam doleas, utere sorte tua.
 5 Quae cum Pannonibus tibi iam concordia nostris
 Duret in aeternos illa, peropto, dies.

825

Pro Lusatia

O natale solum, carissima Lusatis ora,
 Mortibus an dignus non tribus ipse forem,
 Te si negligerem, staresque ingloria, mater
 Lusatia, ingratus peccat uti cuculus.
 5 Et laetor, te Matthias rex ipsemet intrans
 Quod visit. Salve, patria cara, diu.

826

N. Mincuitio, L[ibero] B[aroni]

Quod quoque, Mincuiti, syntagmate cerneris isto,
 Non quia Lusatius, non quia magnus homo es.
 Hoc in turre facit tua nobis sessio consors,
 Munera et heic grates aurea propter ago.
 5 Amplius haec nunquam te pendat ut Alba, sed albo
 Vertice quo fias, sunt mea vota, senex.

827

Ioanni Kobero

Carceris ex paedore redux te primulus, Albae
 Consortem arripui, Gabeliane notans.
 Nullus abhorrebas, ut sorte fugaculus essem,
 Quam, citra versus, reddo, Kobere, vicem.
 5 Vividior felixque tuos lucrere labores,
 Vos Christus, mecum quotquot eratis, amet.

Danieli Pruckfeltero

Pruckfeltere, bis expertus, quid carcer et alba
 Quid Praegae turris, sit quia, fautor eras.
 Redditur ut persaepe bonis mala gratia servis,
 Sic par infelix tale ego tuque sumus.
 5 Sed quod fautor eras autorque (tacebo!) salutis
 Bocatiae, advenias huc mihi, gratus ero.

Ioan[ni] Balthazari Mosero

Actutum prope omissus eras, Mosere, coronam
 Albano de me carcere promeritus.
 Qui bona praestabas solatia, tutemet ipse
 Solandus; mi vir, mi bone frater, ave.
 5 Mi Mosere, Deum rogemus, supplice, utrinque
 Voto, ut dicamus: mi bone frater, ave.

Consiliariis Sax[onicis] Dresd[ae]

Schönbergere, Praegae cum dux Christianus et esses
 Cum Brandensteino principi ubique comes,
 Qua Moserus item, Gerstenbergerus et ipse
 Clarebant, noster tunc prece fautor eras.
 5 Fautor eras et eratis, ut haud succederet ausis,
 Vos ideo coeles iam beet, oro, favor.

Ad Leucorin

Iuratus, Witeberga, semel, quod metra perenne
 Iuratus facio, Leucoris alma, tibi.
 Usque fidem praestare viri, praestare magistri est:
 Qui sese Musis abdicat, esto sacer.
 5 Nil praeter versus, nil praeter et enthea miror
 Carmina, sunt stercus caetera, vana, nihil.

832

Friderico Taubmanno archipoetae

Ecce, columbificem nisi Taubmannum omnibus omnis
Arderem exemplis, omnibus immo modis;
Leucoreus nunc-Architas non ille volucrum
Hessenio intactam participaret agro.
5 Quam Iovis in mensa dapifer si poneret idem,
Ipse suam nollet Iuppiter ambrosiam.

833

Ludovico Camerario, D[octori] U[triusque] I[uris]

Carcer ubi me Northemius, post Praga vocaret,
Feceris ut bene mi quantum utrobique, loquar.
Quando palatini legatus, nempe senator
Nicridos, et pro me cura miserta fores.
5 Quin etiam uxori nostrae bonus aera tulisti,
Flos Cameriadum, vive diu. Ecce vicem.

834

[Petro Brederodo]

Petre, per imperium, Brederodi, munera agenti
Principe pro Belga cui sua Mauricio,
Qui me Haidelbergae, post Hannoveriae hospes habebas,
Magne vir, ut verus tu mihi Phoebus eras.
5 Quid tum? magna decet patriae servire volentes,
In morem Attili, ferre patique viros.

835

Georgio Remo, I[uris] U[triusque] D[octori]

Quod remus navi, Themidos laus incluta, Remis
Usibus hoc praestat, urbs Noriberga, tuis.
Haud manus est cuius mihi nuper cognita primum,
Ante vir est notus, carus is ante vir est.
5 Scriptitet ut nobis, non osor numinis Hunni,
Crebrius hoc ideo se videt ille tholo.

Scribam, Alberte, tuis ut mandas disticha nuptiis
 Bina, rogare tuum quippe iubere mihi est.
 Nata professoris Ferinari ducitur uxor
 Molnari Alberto sors Cunigunda tori.
 5 Pannoniam Oppheimio nobis pater, opto, remigret,
 Liberum et tot patret, quot patrat ille libros.

Salve a Bocatio, vigilans Northemie pastor,
 Nondum sub domina si modo morte iaces.
 Qui me captivum visebas, bisque cibasti
 Carne Dei, Aurifaber docte, meam ecce fidem.
 5 Scribo spem contra vestratem, hinc scribo; profecto
 Qui Christo fidit, quei periisse potest?

Heus Cassovia: Georgio Fabricio II. P[oetae] L[aureato]
 C[aesareo]

Te demutassim, qui fratrum es pompa meorum,
 Cor unum in bino corpore uterque sumus.
 Tu me perfectum calles, ego rursus ad unguem
 Te, Fabrici, extremum; Davidem uti Ionathas.
 5 Aedibus in privis frater, pater aede sed audis
 In sacra. Id esto foro longule at hocce choro.

Cassoviae Hungaricum cui paret ovile regenti,
 In scenam hanc etiam te patiari trahi.
 Alvinci, donatur ovis percandida, coetus
 Atque ecclesiola certa figura tuae.
 5 Res non Christicolae patiens sumus utque bidentes
 Caedimur, ast quid tum? mors pretiosa pium est.

6 Qui Christo fidit — Ioan. 3, 15

4 Davidem uti Ionathas — IReg. 18, 1

5—6 utque bidentes Caedimur — cf. Verg. Aen. IV, 57

840

Emerico Ketskemeti

Hircillus xenio tibi, vir sacrate, sacratur,
Bocatii in stabulo vix etiam iste fuit.
Sacra Levitarum gens aris obtulit hircos,
Tu pro peccatis offer et ipse caprum,
5 Ketskemeti sic versus eris, petar ipsemet hirco
A Stygio, haud salvum si te, Emerice, velim.

841

Thomae Samsdorfere

Detornata aliis te nil epigrammate dicant,
Optime successor, compater, urbis honos.
Ipse magistratus nunc es meus ergo precatus,
Cuncta tibi voveo fausta vicemque novam.
5 Samsdorfere, mihi Pragaе Achates commode quondam
Consul et assessor, quod tibi posco, feras.

842

Melchiori Reineri

Frater adoptive, ante meus (mala lingua patravit
Discidium osoris) livor Erisque nocens.
Aeterno sed sint ea nunc commissa sepulcro,
Tu vive et nanus Melchior, opto, tuus.
5 Quos nostro centum promisti ad sacra ducatos
Musica si cito das bis, redamande, datum est.

843

Adamo Kikulino

Reineri, versus quoniam haud intelligit, aurum ut
Interpres notos fac, Kikuline, meos.
Sarmata Cassoviae te sic ecclesia, sic te
Gens Germanorum, sic etiam Hunnus amet.
5 Post annum psallas: In dulci iubilo, agasque
Sic, care affinis, sospes et esto diu.

Mentiar, ex animo, nisi te, Francisce, senator
 Cassovidos, nomen maius habere velim.
 Digna indigna hodie Bellum, pater omnium, egenos,
 Impius ac terror, nomina habere, facit.
 5 Vive diu, bone, palloremque rubedine muta,
 Nil sano melius corpore, mente fuit.

Qui sese ostendit persaepe medullitus, et qui
 Usque mihi favit, qui favet usque mihi.
 Ille meus pariter Magdenburgerus Achates,
 Ternula non mereat disticha, vota, preces?
 5 Publica qui magna cum sedulitate procurat,
 Conscriptos inter vir regat iste patres.

Per quam te causam nil, compater optime, pangam?
 Quem perdes puerum, ni simul heicce foret.
 Debitor haud gratus essem, quod vina reversus
 Usque bibo, Andrea largule, nonne tuum est?
 5 Quod nequeo ipse referre miser, tua vinea praestet
 Monte in Szantovio, vasa ubi mille loces.

Donaresne meos heic inter postus amicos
 Si non exstares, Lange, decus patriae?
 Nam de patriciis tu solus et unicus ille es,
 Curia quo digne Cassoviensis ovet.
 5 Janulus ut vivat tuus et Casparulus et par
 Quod restat, vivat his diuturnus, amo.

2 perdes puerum Hex perdespuerum

6 Nil sano melius — cf. Iuv. X, 356

848

Michaeli Lipparto

Praebebas, Lipparte, mihi bona pharmaca quondam,
Nunc medicus medici arthride rursus eges.
Clysteras (reminiscor adhuc) pro multa fuisse,
Qui te nequidquam, Stubna neque unda, iuvant.
5 Nunc extrema salus, cui te consecro dicoque,
Christus, fert uno qui cito verbulo opem.

849

Ioanni Litterato, id est Calmario

Verus in id vates nunquam studet, omnibus aureis,
Quamlibet augustis, ut sua metra probet.
Non te propter opeis veneror, sed dona, Ioannes,
Calmari, Argentina urbe relata tibi.
5 Quin et patricium decus es. Tu vive valeque,
Cassoviae et Christo vive valeque diu.

850

Stephano Peregdi

Turgeres mihi iure, mihi iure, aio, Peregdi,
Turgeres nobis, frater, omissus ades.
Quisnam est Cassoviae de priscis carior alter,
Quisnam plus fidus te mihi, frater, amor?
5 Te, quaeso, ipsa salus redamet: te Parca tuosque
Nesciat hoc anno, nesciat omne malum.

851

Anthonio Thannio

Hic aliis differtus eat sine fratre libellus
Te, Thanni, in lucem? non ita, perge simul.
Commoda tu regni, decus hinc virtutibus auges,
Successor Franci, gloria digna, mei.
5 Extendas famam, decus et marsupia et aevum,
Quodque recepisti, me, bone frater, ama.

852

Paulo Hertelio

Et Paulum Hertelium quis dicere neglegat autor?
Collegam camerae, Scepusis aula tuae.
Quae doctrina viro, pietas et amandula virtus,
Doctrina et virtus, dicet id et pietas.
5 Cuius eget cumque autor ei det, quaeso, salutis:
Quin Iuno Hertelium faxit amica patrem.

853

Georgio Crenero

Contemptim hoc fieret, si nostrum propter amorem
Auspicio et crena non fruerere mea.
Quid mittam, quaeris? desunt auraria, frater,
Munera, et argento mors fera facta meo est.
5 Qui restat, cape murilegum ad granaria felem,
Murium et hoc anno copia forsitan erit.

854

Ioanni Colmitio

Cui ducta est rursus vidua altera plenaque succi,
Haud macro, aetatem quid sine prole manes?
Curas opto tibi, sed dulcis nempè parentis,
Queis sine rex ludi non potes esse bonus.
5 Naturam ars sequitur, naturae ars aemula, fias,
Colmiti affinis, nomen id auroleum.

855

Petro Wichardo

Non exorsa, tibi quoque tela sit ista, Wicharde,
Compatri et purae corculo amicitiae?
Qui scholiam ad vitam recidivam es passus ob illud,
Quod minus Hungariae Teutonum inesse facit.
5 Quin rectoratus fueras pars, iamque canentum
Ductor. Spem rursus concipe: maior eris.

856

Georgio Pappio

Barbara certe Hunno mens est moresque cruenti
 (Quidam ait ex vatum classe) nisi arte regat.
 Scilicet ingenua arte nihil formosius Hunno,
 Cassoviae, Pappi, es tu quoque quale decus.
 5 Flos cum vernet adhuc tuus, opto, vive tot annos,
 Quot tua te coniunx, quot tua mater, avent.

857

Ioanni Sarcotio

Credo, recordamur, Sarcoti compater, olim,
 Quod fore te civem, vaticinatus eram.
 Nunc et iuratus, nunc et collega notari
 Et patrum in numero es, nunc es et esto magis.
 5 Hoc Sarcotiolum tibi pronuba Iuno det anno,
 (Pica data est aliis) Σάρκωα habet ipse Deus.

858

Matthiae Fejae

Votiva ingenuos percurro colore Penateis,
 Idque tuos propter, Feia, subintro Lares.
 Feia, decus camerae Gepidarum, Feia plateae
 Ornator nostrae, Feia, quid esse cupis?
 5 Te, mi Feia, tuosque cupis florere valentem,
 Ut florere queas atque valere, precor.

859

Joanni Reissio

Ut possis vetulos camerae servire cis annos,
 Est, cur te, Reissi, plus fierique velim.
 Nam tu me imberbi calamo cum scriba notarem
 Publica, iuvisti parsque fidelis eras.
 5 Et scribis ego cuncta meis cupio optima: cancrum
 Fido, ut retroeas, corde sacro tibi.

1 Barbara Hunno mens est — v. 473 2—3 ann.

Iacobo Steinheusero

Stainheusere, quod aegrotis heic pharmaca misces,
 Mirum est, arthritis te tamen urget atrox.
 Cotis ab exemplo nimirum hoc est: ipsa secandi
 Expers, ferrum acuit: res etiam ista Dei est.
 5 Sex, affinis, habe pilulas, carissime. Vatum
 Hippocratis dotibus plus valere preces.

Georgio Debrecino

Si ponare meo quoque tu Debrecine, libello,
 Musarum ac scripti nullus abusus erit.
 Gloria tu morum, doctorum et civis es unus,
 Quique ministerio, qui scholiisque favent.
 5 Vive ministerio fautor scholiisque; decorum est
 Hoc nunc in docto cive viroque magis.

Martino Rosemanno

Carmina quod loedum dem prostibulata, ferarque
 Avius, invidies forte queratur iners.
 Vult quicumque mihi potius, volo rursus eidem,
 Nomen eo felix hic Rosemannus habet.
 5 Quin versus Rosemannus amat, Rosemannus amari
 Versibus est dignus, fert cui virgo rosas.

Christoph[oro] et Ioan[ni] Teubelio

Abs vobis ecquam, fratres, ego gratiam inirem
 Praeteritis, huius laus studiosa loci?
 Quis, par hoc praeter, Cassovius imbibit undas
 Albidos, ex nostris, inquo, patriciis?
 5 Ut sis tu Castor, tu Pollux, dono gemellos
 Hosce, et utrumque, opto, nympha trilustris amet.

1 loedum Hex lögum

5 Castor Pollux — Hyg. Fab. 173

864 Heus Leutschovia: Petro Zablero M[agistro]

Et tu, Petre, meres civilibus optime nostris
Presbyter in dia fantibus aede, preces.
Haec dono forceps tibi parvola mittitur at quos?
Ut barbīs tonsor sis bonus haereticis.
5 Cur scioli et baptae, Christo subscribere nolunt?
Pluris eis quod vox: Haec tibi cuncta dabo.

865 Samueli Spillenbergero, M[edicinae] D[octori]

Fratrum fervide amor, Spillenbergere, novorum,
Hungara cui medicum non habet ora parem:
Parvula in haec multam do pyxide dona salutem,
Pandorae insanam, sed cave, inesse, putes.
5 Dispeream idque male, fratrum carissime, salvum
Te mea si nolint vota tuosque, vale.

866 Michaeli Clementis

O cor amicorum fidum, ut feliciter autor
Te, Clemens, clemens, Christus et ipse, boni.
Hoc, ecce, specimen pro te votivus adumbro,
Si quem Leutschoviis te cupio esse diu.
5 Accipe, quos strenae mitto pro munere pisces:
Piscium at in morem sis valeasque tuis.

867 Paulo Cromero

Pro Paulo faciam laetusque lubensque Cromero
Vota meo, nam vir cognitus ille mihi est.
Non-medicus vires herbarum callet amussim
Ad medicam, graphio dignus id ergo meo.
5 Huc accersendo nostratem errasse senatum,
Te video. Studiis perfaveo ipse tuis.

6 Haec tibi cuncta dabo — Matth. 4, 9

4 Pandorae — Hyg. Fab. 142

868

Et Thomae Schnellio

Ecquid non scholii ac fidi reminiscar amici?
Schnelli, olim Iglaviae tu mihi qualis eras.
Ecquid non mystae, cui tam veneranda senectus,
Annis et meritis Nestor ut esse queat?
5 Tu mihi perge, senex, victus, tu perge senectam
Fortis ad annosam, nate paterque simul.

869

Stephano Xylandro M[agistro]

Quamvis Turca fremat, consors et frendeat hostis
Tartarus, et morsu trux furat ille lupus:
Impetrare tamen, bone mysta, Xylander ab ipso
Plena precum quid non possit acerra Deo?
5 Optimus Hungariae fiat vigeatque vicissim
Ut status, et pro te sospite macto precibus.

870

Heus Bartpha: Abrahamo Christiani

Haud clandestino faciam cum vota (sacratus
Te fornix Bartphae quomodo in aede facit)
Pro te publicitus quoque coelum, Abrahamae, movebo,
Proque tua versu posco salute Deum.
5 Laus tua, si serves, Abrahamum, Christe, per annos
Post crescet vetulos larga et abunda tibi.

871

Ioanni Farsio

Civica qui iudex moderaris regna Baratphae,
Plusque rudimento tempus es ante tuo:
(Nimirum hoc iuvit te Leucoris almaque Pallas)
Crescat ut haec aetas auctior, esto diu.
5 Callidus et calidus, Farsi optime, nomen et ampla
Ut crescas, votis strenna tibi ista datur.

872

Danieli Lanio

Ut te, care Lani, felix praeterbitet annus
 Hic quoque bisseus, numen adoro meum.
 Impetrare Deum nosti, plus carmen ab ipso
 Versibus et flecti numen id, unde sumus.
 5 Nostrapte incinuit psalterion arte Davides,
 Te mando, affinis, hoc xenio, ecce, Deo.

873

Leonharto Glatzio

Publica quo Bartphae res usa est iudice recto,
 Collegam dominus quemque senatus habet.
 Multos pancratice tibi vita diurnet ut annos,
 Pro te facturus carmine vota, lito.
 5 Circumspecte, Glati, vir candide et integer, ut me
 Christus amet, vivas prosper, adopto, precor.

874

Iacobo Klesio

Strenarum o Klösi, felix tytheta mearum,
 Imprecer ut podagrae, fas, ego dira tuae.
 Heus discede viro, mala bestia, protinus isto!
 Qua recubes, plantas ingrediare alias.
 5 Klösium enim Bartphana simul vult curia salvum,
 Vult salvum pietas, tu quoque, Christe, velis.

875

Wolffg[ango] Seidenschvantzio

Ne, Wolffgange, meis quoque divellare Camoenis
 Tu, quamvis civis, qui studiosus homo es.
 Quin hominum in coelo vivorum stella bonorum,
 Qualem consultus reddat Apollo sacer.
 5 Ecce, tui quod amatrices sint carmine Musae,
 Fausta tibi voveant ut quoque cuncta, vides.

876

Georgio Cibnero

Venturum ut strennas tibi saepe reciprocet aevum
Fas, Cibnere, isto stes quoque tu numero.
Quem Bartphensis amat grex ille bipennifer, inter
Conscriptos posuit publica resque patres.
5 Impetrabo tibi inducias cum morte, superbus
Anno ne fias hoc, prece nempe pia.

877

Martino Weigmanno

Num te Bartphani, bone gymnasiarcha, lycei,
Praeteream, ex animo qui sophos istud amas?
Doctorem tibi Mercurium donare volebam,
Quando Hermes esto, dixit Hygeia viro.
5 Quid prodest homini doctrina, aes, gloria, mundus
Quicquid et immundus vult, nisi homo valeat?

878

Ioanni Cibnero

Ut veniat Bartphana tuae tricesima dextrae:
Non ignara fides integritasve tui est.
Hoc, Cibneri, decus propter dilecte, probatos
Sustineas inter nomen habere viros.
5 Qua trutines aurum, parvam tibi dono bilancem,
Est Comoroffskini falsa moneta nimis.

879

Paulo Dirnero

Qui contrascribae gaudes, Dürnere, vocablo,
Qua reditus regni sedulitate iuvas.
Hoc est, fausta tibi quod comprecet omnia versu,
Et virtus per se carmina digna venit.
5 Ast qua te dono, sit strenna leunculus, hoc te
Oblecta, et sanus more leonis agas.

2 integritasve Hex integritasve

880

Heus Epperies: Friderico Ustraino

Quod salvus redii, tu pars es magna, reductum
Qui prece, qui pretio me voluere domum.
Nempe est notus amor iam noster, nempe parens me
Optasti. Reddam: sis, Friderice, parens.
5 Tu nosti, valeant quo vatum vota precesque,
Exaudit vatum vota precesque Deus.

881

Ioanni Mihalko

Laetis ac moestis, exploratissime frater,
(Davidi Ionathas vix ita fidus erat.)
Crederem ego praegrande nefas et fuste piandum
Exesses chartis si modo (crede) meis.
5 Ab Domino est, quodcunque boni est. Tibi coelitus opto,
Tu quod Fragopoli mysta tuisque voves.

882

Danieli Golcio M[agistro]

Cum strennosa aliis munuscula, Golcia proles,
Transmittam, mittam cur tibi caussa triplex.
Primum es Golciades: dein res uxoria nosmet
Quod facit adfines: M. decus inde clues.
5 Epperies mysta te multis gaudeat annis,
Gaudeat et felix, audeat omne bonum.

883

Michaeli ac Lucae Wirthio, p[at]ri et f[il]io

Saeva valetudo, podagra atque chiragra superbit,
Cui tot nunc annos, Wirthi, ut iniqua, vale.
Haec sunt vota: vale ac revale. O tam sospes et esses
Tam sanus, felix, quam pius ac bonus es.
5 Ultima, tu Luca, spes, fulcrum ac scipio patris,
Wirthia suffulci, ne cadat aegra domus.

Maximiliano Fabini

Non insinceros numerande, sed inter amicos
 Crystallo parileis, pergo Fabine, tibi.
 Tantillo tollam sine te dilecta libello
 Nomina? longe aliter, Maxmiliane, meres.
 5 In scholiis collega meus, collega senatus
 Nunc in fragorum moenibus esto valens.

Georgio Seldnero

Inter fautores et amicos, optime, census,
 Tu Söldnere, etiam non habere meos?
 Quo me contegeres reducem profugumque, catasta
 Detraxi mitram tu capiti ipse tuam.
 5 Ut praesis orbis podagra centumque viratum
 Ultra progressus, taurus hic, ecce, datur.

Ioanni Cosmanno

Ventum ad Cosmannum est, qui post me quartus in almo
 Fragopolis ludo sceptrata magistra gerit.
 Id propter, quod et adfinis me compare tangas
 Numquid omittendus nunc mihi prorsus eras.
 5 Ne tetrum hoc anno formides Porthmea, vates
 Effectum imperio carminis hocce dabo.

Ioanni Seressio

Sörössi possim nunc dememinisse Ioannis,
 Filio uti genitor qui mihi perduto erat?
 Detraxit reduci quod scruta Bohema, suasque
 Aptavit vestes protinus Hungaricas.
 5 Ceu illa illa minis, ove pastor et ille reperta,
 Ob me convivans. Vivat et iste diu.

2 Filio . . . perduto — Luc. 15, 11—32

5 Ceu illa — Luc. 15, 8—10 / pastor et ille — Luc. 15, 4—6

Sebastiano Rosemanno

Partiar an soli tibi nil, Rosemanne, viritim
 Haec cum distribuo donula? culpa forem.
 Unus de vetulis nam tu fautoribus exstas,
 Quos mea Fragopolis sparta vetusta capit.
 5 En treis dono rosas, media dare talia bruma
 Mirum est! an donum gratius ipse petas?

Martino Sculteti

Hancce cucurbitlam, qua noxius exeat humor,
 Scultete, imposita dat tibi noster amor.
 Si possem, proprio (de me quod saepe locutus
 Fertur herus Thurzo) sana cruore darem.
 5 Sanguibiba ebiberet quantum non Tartarus unus,
 Pro te mitterem ego sanguinis ipse mei.

Christ[ophoro] Melcero

Mi Melcere, boni suboles non pessima patris,
 Quondam ego praeceptor cuius et ardor eram.
 Congeries quod amicorum te ponat in albo
 Haec mea, tu nobis quam redamere, vides.
 5 Ad nos ut repedes, digressus es unde, capistas
 Et missos facias, Christophore, opto, precor.

Heus Cibinium: Casparo Prellero M[agistro]

Cebinius qui theiologo docet ore magister,
 Prellero mystae quid, mea Musa, voves?
 Hoc illi, mea Musa, vove: vir transigat annum,
 Qui praeit extremum non male iudicium.
 5 Christe, veni cito, Christe veni, fac sabbatha nobis
 Ultima desertis, percito, Christe, veni.

892

Ioanni Fersio

Aegrotare, mori: duo verba horrendula, votis
 Postulo, perpetuent ut Lare abesse tuo.
 Nam tis Cebenium res indiga publica, Fersi,
 Ingenio, Fersi, longum adamate meo:
 5 Fersi, ictus contra Fortunae, et misse quodvis,
 Corpore ut in parvo magne virorum animo.

893

Heus fautores et amici: Isaaco Abrahamidae

Mystarum in tanto non stes, Isaace, sacello
 Cur quoque tu, ratio caussaque nulla mihi est.
 Quin est caussa mihi ratioque, veterrime, cur tu
 Hoc, patrone, mihi stes in agone prior.
 5 Te mystas patrante sacros ecclesia crescit
 Augustana, senex cresce etiam usque pater.

894

Ioanni Balogo

Quando scribo novos, haud obliviscor amicos,
 Aes sed uti veteris servo, Baloge, vetus.
 In strenam quid more tibi datur ergo vetusto?
 Antiquae hanc fidei praebeo, Iane, manum.
 5 Apello Sancum Fidiumque, Balogule, cordi
 Nil te, care, prius posteritasque meo est.

895

Eliae Lanio

Gloterat immenso de turre ciconia rostro,
 Docte, Lani, et ranis nex venit illa malis.
 Tu Sathanae ranas inter das acriter emptas
 Rostro oris, vera magnus in aede canor.
 5 Utque coaxantum sese illud ruperit agmen
 Extremum, extremo sit tua palma, precor.

896

Michaeli Nanticovio M[agistro]

Iglaviae fuerim te praeceptore quod usus
 Tam fido, merita iam quoque laude veho.
 Sera FUIT de te vox usurpetur in urbe,
 Urbe metallifera Cremniciana docens.
 5 Quam Nanticovio cum praeceptore beatus,
 Colloquerer vel adhuc pauca, sed apta, semel!

897

Leonharto Martini M[agistro]

Plus oratoris vatum impetrabile votum est,
 Te non, affinis, hoc venerande, latet.
 Avia sunt nobis Rosenavia, tuta nec arva,
 Quo nequii corpus, mens animusque venit.
 5 Interea, adportet nix me dum commoda vobis,
 Tecum impetrabo prospera vate Deo.

898

Michaeli Martio M[agistro]

Hoc ab Cassovio tibi votum exiudice, Marti,
 Pervenit, auctoris tu quoque cuius amans.
 Ambo magistrandis primi olim amboque magistri,
 Tyropoli tu, sed Fragopoli ipse fui.
 5 Iamque ego Cassoviae, tu Posonia urbe, notantes
 Audimus. Ianus nos beet, opto, biceps.

899

Melchiori Rohaczio

Est, quod concipiam pro te quoque vota, Rohaci,
 Carmine, tu sicut voce; quid ergo precer?
 Felix ac faustos Lipsam migraveris oram,
 Qua rostris melior Lipsa sit aede tuis.
 5 Pergendum est, quacunque Deus vocet autor, in orbem
 Nosti, omnem missos quondam et apostolicos.

4 Cremniciana Hex Cremniciane

5—6 in orbem missos apostolicos — Matth. 28, 18—20

900

Martino Hermanno

Cur, Hermanne, meum te non examen haberet?
Prorex in numero quem quoque noster habet?
Cui tanta est virtus, cui tanta modestia morum:
Cui tanta est pietas, cui mera, vera fides.
5 Ut morbus vertat, nunc verso scilicet anno,
Sorsque mala invertat, versibus oro meis.

901

Georgio Fejae

Est cur Mercurium tibi donem, Feia Georgi,
Nam Thurzoniaden tu Zriniumque doces.
Pallados ac vexilla sequi, monstrato, Iehovae,
Quei comitum par hoc nobile, amice, iuvet.
5 Ore et more quibus res praeceptore (magistro
Haec frugi digna est) prodromus esto bonus.

902

Ioanni Zegledio

Zegledi, et Christi et Musarum o docte sacerdos,
Arx modo quem mystam fert Echedina gravem.
Haec cur, quaeris, anas tibi cedit aquatica, vates
Divinare potes, si bene certus eris.
5 Rex meus ac princeps nobis tuus otia praestent,
Ut bona, iungamus mente fideque preces.

903

Georgio Thurio P[oetae] L[aureato]

Thuri, Bocatius citra te concinat, annos
Haud octo visus? Tu mea vita vetas.
Si quis in hoc dignus mystarum ex ordine poni,
Prae reliquis unus puncta priora meres.
5 Iampridem es frater, lauru hinc donate sacerdos
Nempe Melissea; vive vireque Deo.

Ioanni Kegelio

Centones farcire, ferar, nisi carmine dignos
 Carmine complectar, qualis et ipse vir es.
 Horum ergo in numero, docte ac rostrate Kegeli,
 Publice Modrensium scriba notansque bonus.
 5 Obtingant ut cuncta tibi felicia, Iuno
 Et tua sit tecum salva tuique precor.

[Stephano Kecskemethi]

Buda sacerdotem patitur quem Turcica Christi,
 Praeconemque Hunni (gens misera illa) gregis.
 Quod sex pollicitus coram iam nullus ab annis
 Cassovia scripsi, carcere Praga rea est.
 5 Ipse manu Ihovae quinquennia vincula rupi,
 Scribam quum potero, nunc tibi saepe vale.

Christophoro Gandelio

Lambere currentes catuli Nilo amne feruntur,
 Trux sese arreptos ne crocodilus edat.
 Sic ego transilio cursim ac properanter amicos
 Crure poetifico, teque saluto brevis.
 5 Ne longum faciam, cur compellere, duobus,
 Gandeli, hoc verbis accipe: have atque vale.

Candido lectori

Observandus abest quod et ordo, candide lector,
 More fit hoc vatum, fit quoque more sacro.
 Biblico nunc caesar inest, nunc Thais Olympo,
 Irus cum Croeso sunt in honore pares.
 5 Pone supercilium, qui ringere. Primus et imus
 Ante Deum et vates nil sumus omnis homo.

1—2 Lambere currentes — Phaedr. XXV, 3—4; Ael. Var. I, 4; Anim. VI, 53; Solin. XV, 12;
 Macr. Sat. II, 2, 7

Non vates opulescat ut hic, non largus inaret
 Sese ut Mecoenas, ruminat iste prius.
 Nosti, hoc Christigenum semper deposcere morem,
 Tantillos etiam, qui meruere, canit.
 5 Pro rege et grege, nos Paulus iubet esse proseuchas,
 De tabula hac ergo nunquam ego tollo manum.

Sibimet ac Melchiori Bocatio, f[ilio]

Relliquiae ex natis, carissime et unice fili,
 Melchior, an nobis nil precer ipse pater?
 Tu mihi, ego vivam tibi quo diuturnus alumno,
 Faxit Olympiacus gnatus et ille pater.
 5 Vive ac discite Deum, castasque sequere Camoenas,
 Vivere si longum vis, reverere patrem.

Meae Elisabethae

Mi thesaure, meum cor, en, fidissima consors,
 Pono quoque in chartis te quod, Elisa, meis,
 Ista tibi, referens te ipsam, sacratur imago
 Parvoꝫa. Tu vincis coniugii omne decus.
 5 Vive diu, mea Penelope, mea vive corona:
 Rastra solo norint nos etiam, astra polo.

Ad Christum sospitatore

O locuples altor! sex totos coelitus annos
 Qui sine proventu meque meosque cibas.
 Direpta, officium, res, aes periere misello,
 Vivo tamen comedens, vivo biboque merum.
 5 Amisum est pro laude tua quodcunque, decuplo
 Hoc tua maiestas reddere, Christe, potest.

5 Paulus iubet — 1Tim. 2, 1—2

912

[Bargulo]

Bargule, mentitum est, mentitum est, Bargule, magnum,
Bocatio nomen plus placuisse domo.
Germanos petiit legatus Marte dynastas
Pro declinando, pacis amore, liquet.
5 Vicit honor Christi, non laus pretiumve; susurro
Hinc tu mentitum est, Bargule, quidquid ais.

913

Antonio Schliffel, martaloso vel plagiario meo

Heus, Iuda Ischariot, legati et proditor Hunni,
Raptor et eiusdem, heus, heus nebulo heus, scelus heus!
Nummos proiicias triginta ut rursus in aedem,
Acceptos pro me, ruptus et ipse crepes.
5 Isto cum titulo pendebris, apostata nequam:
Proditor Hungariae Bocatiique fui.

914

Ad lectorem poetam

Caniciem haud ausim chartis promittere et annos,
Quas non multa dies multaque lima polit.
Officium, pietas tamen ac mens grata vicissim
Quam praestant, lector, credo, poeta, probes.
5 Ut non caesar opus, rex Matthiasve coronent,
Dans laurum aeternam, laus mea Christus erit.
Amen.

MILITIA S[ANCTI] GEORGII

Pentasticha sub imperio illustriss[imi] comitis ac Reg[ni] Hung[ariae] Palatini, domini Georgii Thurzo et sub capitaneatu duorum Auratorum Equitum, magnifici domini Georgii Drugeth L[iberi] B[aronis] de Homonna etc., magnifici item domini Georgii Szeci Lib[eri] Bar[onis] etc. Natali ipsorum die dedicata XXVII. Georgiis, patronis, fautoribus et amicis. Ab Ioanne Bocatio. Anno InIMICI Del InterIbVnt. Cassoviae.

A⁶ — B⁴ = [12] ffol. — 8° — orn., 1 ins.

Scriptura: litterae uncis clausae sic proveniunt: *vocales*: (u) pro v; (y) pro i; *consonantes*: (j) pro i; (v) pro u; necnon maiusculae pro minusculis et vicissim.

Textus, quo usus sum: RMK II. 346

Fus.: RMNy 1032; ČAPL. 461

MILITIA S[ANCTI] GEORGII

915

Dedicatio

Illustrissime ac Magnifici Domini etc.

Pestifer in Lybico (si vera est fama) Sileam
 Propter erat terror publicus orbe draco.
 Hunc gens obiectis nulla non luce duobus,
 Uno homine atque una mitificabat ove.
 5 Sortito obtigerat iam nunc (hei!) filia regis,
 Inesperata eques huic adfuit iste salus.
 Heluo Christicolum ac trux sanguinis ille sititor,
 Turca et cum Turca, qui facit heicce draco est.
 Istum aliosque Hunni Christiani et nominis hostes,
 10 Mascule, Thurzo, heros vosque domate equites.

Illustris[simae] ac Mag[nificae]
 Dom[inationis] Vest[rae] humilis
 clientulus
 I[oannes] B[ocatus]

1 Pestifer in Lybico — Jacob. de Vor.: De S. Georgio

916 Illustriss[imo] Com[iti] et R[egni] H[ungariae] Palatino
D[omino] Georgio Thurzo

Pallatine, decus regni palmare, Georgi,
Non frustra herois nomen amans equitis,
Cuius amor Christus, cuiusque cupido vel unus,
Post Christum, patriae iuge probare fidem.
5 Huc census sensusque tuos quo dirigis omneis,
Res ac spes nostrae salva sit Hungariae.
Ordinem ego digne si forte prooemior istum,
Auctori pretium pone, praealte comes.
Altera non praebenda animent, quam gratia regis,
10 Ac tua natalis, quaeso, sit ista tuus.

917 Magnifico Domino Georg[io] Drugeth,
L[ibero] B[aroni] de Hom[onna] et Eq[uiti] Aur[at]o etc.

Drugethides cordate, Hunno diademati semper
Incorrupta virum quem iuvat usque fides:
Qui stirpem, genus ac proavos virtutibus auges,
Auratum praestans re studioque equitem.
5 Ecce tuus natalis adestque Georgius heros,
Cui te magnifice sacra parare decet.
Hic quoque Christicolis non illaudabilis est mos,
Quisque suo sœvit sese hilarare die.
Cuncta equiti nostro, trux cordolium obruat illum,
10 Qui non Drugethio fausta vovere velit.

918 Magnifico D[omino] Georg[io] Szezi, L[ibero] B[aroni]
et Aurat[o] Equi[ti] etc.

Szezi, equitum bello palmaris adorea, atrox qui
Cedere nec ferro, nec sinere arma soles,
(Fortibus ut fortes, aquilis aquilaeque creantur)
Virtuti haec properas mane per aura decus.
5 Seu framea lethare, truci seu sternere conto
Hostem usus veniat, cominus acer agis.
Tranquillo pacique graveis cum patre perosus,

Plus tamen optatae puncta quietis amas.
Vive diu, gemma Hungaricae non parva coronae,
10 Rite tui et grate nominis esto memor.

919 Illustr[i] ac Mag[nifico] Com[iti] Domino Georgio Zrini
etc.

Stirpe comes, doctis iam consecrae Musis,
Ozriniae aeternans flosque decusque domus:
Haec natalitiis cape praebia missa calendis,
Quae salvum praestent incolumemque diu.
5 Pro te proque palatino mea vota patrono
Haec sunt: vos equites sitis utriusque boni.
Tu nunc Palladia decerta strenuus hasta:
Ille hostem patriae cuspide ponet hydram.
Vivite consortes studiorum, Emericule Thurzo,
10 Tuque, Zrini, haud magnis degeneres patribus.

920 Generoso ac Egre[gi]o D[omino] Georgio Hoffman[no],
Sac[rae] Reg[iae] M[aiestatis] Consi[liario]
in Cam[era] Scep[usensi] ac Thesaur[ario] R[egni] H[ungariae] etc.,
pat[rono]

Ante fores, Hoffmanne, tuas mea Musula garrit,
Quod toties virtus me tua nempe rapit.
Virtus est illex haec ferritrahisque poetis
Magnes, quibus magnos dicere cura viros.
5 Exorare Deum si possem, Nestoris aevum
Transigeres felix, culte patrone, diu.
Vive, precor, longum; tua sectus nomina ducet
Orbis, honorato gloria et axe vehet.
Vive, inquam, natum natos videasque tuorum,
10 Teque super veniat sors Solymaea senem.

921 Generoso ac Egregio D[omino] Georg[io] Hoffman[no] f[il]io,
S[acrae] R[egiae] M[aiestatis] Secret[ario] Bellico etc.

Quando, Hoffmanne, premas quoque tu virtutibus hydram,
Moribus excetrae sisque ruina bonis.

Hoffmannumque patrem referas, hisque, optima proles,
Dotibus, ingenio queis decus ille cluet:
5 Ut secreta regens tibi credat Martia noster,
Te sparta haec, spartam tu decoresque tuam.
Sit faustus felixque tibi natalis, amice
Hoc voveo, proles optima, patris honos.
Patris honos: solatiolum patris, auree patris
10 Scipio, ut hic crebro splendeat, opto, dies.

922 Generoso ac Egregio D[omino] Georgio Szabo de Göntz etc.,
p[at]ri]

Szabo, tuas rursum, genere, reverbero nugis
Aures hisce meis, ni grave, fautor ades.
Ille infernalis, damnata ab sede profectus,
Cum circumvolitet nos vetus usque draco.
5 Nos munire precum galea caput ac decet hasta
Armatos fidei traicere ergo feram.
Consortem votis me praebeo, ut arma triumphant
Nostra, det, audentes simus ut ergo, Deus.
Vivat io, vivat nunc Szabo Georgius heros,
10 Hunc faciant superi saepe redire diem.

923 Generoso ac Egregio D[omino] Georgio Szabo de Göntz etc.,
f[ilio]

O quantum valere preces, oratio iusti
Vel coeli dominum non sinit esse trucem.
Huc ades, ad sanctam genio nam sisteris aram,
Szabo minor, votis te beo rite meis.
5 Faxit nostra salus, in qua nos vivimus, in qua
Cuncta sumus, Christus, lux micet ista frequens.
Praesens nos heros hilaret, scit nemo, deinceps
Noster an hic umquam sit rediturus eques.
Heus, in laeticiae natum, cratera fer, usum,
10 Iurco puer, seu tu dicere lurco: bonum est!

Generoso ac Egregio D[omino] Georgio Kekedi etc.

Virtuti ac Musis dat mens generosa receptus,
 Kekediae rutilans gemma decusque domus.
 Laudarique sinunt se digni laude patroni,
 Vera viros doctos nobilitasque colit.
 5 Avertes nostris non ergo versibus aures,
 Versibus ac votis, Kekediane, meis.
 Quos genius poscat, lux et natalis, agonas,
 Patricius dicet Bacchus et Hunna Ceres.
 Pactum in eo tecum: festum hoc tibi saepe revortet,
 10 Pegaseo fuerit si tuus aequus equo.

925 Reverend[o] ac Nob[ili] Clarissimoque V[iro] D[omino] Georg[io]

Fabricio II.

de Falkenstam Sil[esiaco],

P[oetae] L[aureato] C[aesareo], P[astori] Cass[oviensi] etc.

Credulus haud etiam tu sis, hodie esse Georgon,
 Resticula fratris ni moneare tui.
 Quid cum Fabriciis tetricisque Catonibus olim?
 Christicolum et vatium est, mens pia, mens hilaris.
 5 Obstipum in fraudeis caput sis: male conscia gestant,
 Concessos horrent, pectora, qui calices.
 Vivamus, frater, nomenque bibamus ad ipsum,
 Nescio an haec posthac sit reditura dies.
 Convivae in Christo si collaetentur amici,
 10 Nil honor aut virtus, nil pietasque dolet.

Generoso ac Egregio D[omino] Georgio Kaproncai,
Mag[istro] Iust[itiae] per Sup[er]iorem] H[ungariam] etc.

Pascha Georgifero nostrate comestur Aprili,
 Carnificesque hyemis praeteriere cruces.
 Quod caussa est triplex, frons cur caperata recedat,
 Cur mortem ante tuam vivere dulce velis.
 5 Laetanturque hodie magni, medioximi et imi,
 Rusticus et quivis bombilat haedivorus.
 Olim (testis ero) vitulari suete, Kaproncai,
 Natalem haud mutum siveris esse tuum.

Sola est tristitia sine vivere veraque vita:
10 Quem iugulat moeror, mortuus ille vir est.

927 Generoso ac Egregio D[omino] Georg[io] Bozinkai de
et in eadem etc.

Agricolae rursus alma dies sacrata Georgio
Advenit, Orcifragus quoque redemptor ovat.
Nobile, Bozinkai, cor priscorum optime fautor:
Si iacet, ex busto mens tua surgat item.
5 Explorare tuos satagas si forte colonos,
Carne sua abstergit guttura quisque bona.
Ergo ne genius te trux adiudicet umbris,
Feralique morae fac facienda hodie.
Bis septem nummis moerorem posse fugari,
10 Heroasque gulas sex saturasse parum est.

928 Nobil[i], Clariss[imo] et Ampliss[imo] V[iro] D[omino] Georg[io]
Remo,
I[uris] U[triusque] D[octori]
et R[ei] P[ublicae] Norimb[ergensis] Syndico etc.

Ad cunctos dare vela meos, qui nominis huius,
Me quum patronos, queis redamorque, iuuet,
Noricam ego bergam nunc iuxtim adremigo, cymba
Si nostras zephyros est habitura bonos.
5 Qua tu littus amas, doctissime, Reme Georgi,
Pegneso Siren dulcis inesque tuo.
Non freta sulcantem tam quemquam Acheloia proles
Ceperit, ut genius me ligat arte tuus.
Ergo meas inter non indignantia gerras
10 Nomina, Reme, iterum per mare nomen habes.

929 Nob[ili], Consultiss[imo] ac Doctiss[imo] V[iro] D[omino]
Georg[io] Cibnero patricio, sen[ator]i
et not[ario] Bartph[ensi] etc.

Prosa, veni, Postvorta, veni, egerieque Georgan
Cibnerum affinem vult religare tenus.
Porcellus, capo, perna, ova, novitius hoedus,
Balantum proles filiulusque bovis:
5 Funduli item trutaeque aurato fercula mensae
Vellere, nec parvus, sint grave pondus, onyx.
Est animus, te si non deficit, aequus ubique,
Vivere tam Bartphae, quam bene Cassoviae est.
Ver brumum occidit, tu supplicio affice curas:
10 Corda male indignus conscia moeror habet.

930 Reverend[issimo] ac Doctiss[imo] V[iro] D[omino] Georgio
Thurio, P[oetae] L[aureato], P[astori] Uiheliensi.
(Hei! ignoravi mortuum.)

Quamvis rara mihi dent vectigalia versus,
Ut vernans lucri plus philomela gerat.
Non tamen absisto (mala sic natura poetis)
Musis cum fatue carminibusque mori.
5 Divitiae pereant, precor, illis nocte vel una,
Aera solent doctis qui dare nulla viris.
Ad rhombum: hoc etiam tibi festum ut saepe remigret,
Pernivora, Thuri, fac facienda gula.
Nostrae compagem restis tu solve Lyaeo,
10 Non ego, si bona sunt, sint mera cuia, rogo.

931 Parenthesis ad Reverend[issimum] ac Doctiss[imum] V[irum]
D[ominum] Petrum Alvincium,
p[astorem] H[ungaricum] Cassov[iensem] etc.

Quem nunc substituam? Alvinci, meus occidit Hunnis
Lauriger heic vates, qui mihi solus erat.
Linguas doctus erat sex, Hebraeumque meloden

1 Prosa Postvorta — A. Gell. XVI, 16, 4

Dixisses. Meus ah frater et ille fuit.
 5 Tu tamen in coelos, primus rere, esse profectum?
 Ergo triumphantem nunc ibi militem agit.
 O quanto potior nostra sors illius! armis
 Agno qua postis alleluia usque canit.
 Vicerimus quoque nos, ut nobis ille brabeutes
 10 Vere laurigeris det residere throno.

932 Nobili ac Egregio D[omino] Georg[i]o Debreceni,
 Cassov[iae] etc.

Picta domo in cuius foris extat imago Georgi,
 Cuspide terribilem traicientis hydrum.
 In Thuri succede locum, Debrecine Georgi,
 Nec paries monstret solus ea arma tuus.
 5 Non mens auctori, ratio non defuit, istud
 In Lare qui voluit lemma videre suo.
 Militia est, nobis quodcunque heic degitur aevi,
 Et dum spirat adhuc, mens pia bella gerit.
 Pugna ac vince tuos, Debreceni o strenue miles,
 10 Pugna ac vince hostes, aut Styge flente, tuos.

933 Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Pap,
 civ[i] ac negotiatori Cass[oviensi]

Quod chartis pro simplicibus remmiseris aurum
 Nuper, ut Aonisin, sis bonus, hocce probas.
 Infantis quae diva foras eliminat, auctrix
 Hoc epigramma tuo mittere erat genio.
 5 Sutilibus nectent alii te, credo, corollis,
 Aurea vincituae dona dabuntque tuae.
 Grata aequae veniet breviusque forte papyrus
 Haec quoque, plus auro tu quia carmen amas.
 Te, voveo, patrem reddens tuus uberet ardor,
 10 Stirps crescens late Pappia sitque diu.

10 residere MilG refidere

1--2 Georgi Cuspide hydrum — Jacob. de Vor.: De S. Georgio

934

Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Melda,
civ[i] ac negotiatori Cass[oviensi]

Melda, bonorum equitum quum sis in classe Georgi,
Tam de pulchello nomine nomen habens.
Est, cur votivo quoque succutiare caballo,
Exultesque meo laetus in hippodromo.
5 Vellere se aurato felix Burgundia iactet,
Huius ego princeps ordinis autor ero.
Qui consors vult esse meus, certaverit hasta
Contra Orcum fidei, cuspide agatque precum.
Seu fortuna secunda cadat adversave, miles
10 Sub Christo perstat qui duce, victor erit.

935

Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Crenero,
Sac[rae] Reg[iae] M[aiestatis] annona[rio] Cass[oviensi] etc.

Faustus adest felixque dies, Crenera, (triumpha),
Natalis felix faustus adestque tuus.
Qui nece porrectus custoditusque iacebat,
Iam surrexit, eo nos quoque simus idem.
5 Quod liber comedes fera post ieiunia, magno
E mundi rursus ponitur, ecce, penu.
Haleces valeant olidae et quod nascitur undis,
Pernam atque agninam dens genialis amat.
Hoc fac et hoc vives, tibi crebriter occinam ut istud:
10 Natalis felix faustus adestque tuus.

936

Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Zegedi,
negotiatori Cass[oviensi] etc.

Si gestis coeles quoque tu cataphractus haberi,
Thoraca indutus, Zegedi, adesto ferox.
Accepisse sacra tam nobile nomen in unda,
Prosit, ut heroem te iuuet ista dies.
5 Sit quicumque tuus (precor) adversarius hasta
Oppetat, audenti sorsque Deusque favent.
Pulsi abeant ponantque animos Parcaeque malusque,
Queis struere insidias cura laborque piis.

10 Vespillonis opus tibi lenteat, acriter hauri
Natali gratus vina hodierna tuo.

937 Nobili, Prudenti ac Circumsp[ecto] D[omino] Georgio Söldner,
trib[uno] pleb[is] Epperiens[i] etc.

Philtra propinasti, sed novi qualia, te quod
Pergam ardere, meis participemque metris.
En colubris invisita redit Palamedis et ales,
Immigratque suos advena hirundo Lareis:
5 Quo? testantur amabile ver remeasse, simulque
Pascha celebrari more Georgiferum.
Vive tuo, Söldnere, sacro genialiter, aevum et
Quam breve praetereat percito, vive memor.
Sic te diva Themis sollersque Phronesis, honorent,
10 Sitque tribunatus hic tibi, amice, bono.

938 Nobili ac Doctissimo D[omino] Georgio Feia,
Com[itum] Emerici Thurzo et Georg[ii] Zrini praecept[ori]

Staret inornatus nunc iste Georgius, hoc te,
Mi Feia, in stadio ni quoque portet equus.
Qui doctrinae hasta virtutis et ense Chimaeram
Traiicis, heroa te pietate probans.
5 Musaeis terebres ut Perseus Gorgonas armis,
Atropos hoc anno nil noceatque tibi.
Strenuus insideas vir manno, filia regis
Quo tibi victori cedat et Andromede.
Non minor est virtus, non laus minor, immo triumphus
10 Non minor, ingenuo perdere Marte malos.

939 Nobili, Prudenti ac Circumsp[ecto] V[iro] D[omino] Georgio
Gorscio, consulari Epperiess[ini] etc.

Natali bona verba tuo et solatia dicam,
Mi Gorsci, dulcis compater, istud erit.
Vir bene de patria meritis fulcri instar habetur,

Cui post constructam gloria nulla domum.
5 Haec et Aristidis, haec et Scipionis et olim
Haec magni indigne sors Ciceronis erat.
Indignis fortuna favet: toleremus. In alta
Puppe sedebamus nos quoque nonne prius?
Divite pauperius nihil est, qui clepsit, avaro,
10 Quam nequam fieri, vivere malo miser.

940 Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Kutfeio,
com[itis] Georg[ii] Bastae quondam secret[ario]

Annos ante duos mecum consortia ferres
Vincula ubi clusus, non tamen ater eras.
Mi Kutfei, gestare queas quod crura Viennae
Libera nunc, albens te quoque charta ligat.
5 Vincire hoc tibi dulce meum, scio, chare Georgi,
Chare Georgi, alter sum tibi Malchus ego.
Si nodum resecare velis, mea tinniat auris,
Fac mero et Austriaco Pannoniove cadat.
Pro te, pro Katona Rotcovicioque Nemesoque
10 Et Prucfeltero, vincla hodie ista geram.

941 Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Nemes Transyl[vano]
et P[rincipis] Sig[ismundi] Bathorei s[ecretario]

Grater utrum prius? Alba, Nemes, quod Turris omisit
Te vel natalis quod, tua vita, redux.
Ut victu haud careas, in clathris vivere mors est,
Novi ego, libertas, vincula quidve fient.
5 Constringet te noster eo nunc schoenus, ut olim
Pascha celebrabant gens sacra propter iter.
Pertulimus, licet insontes, duce maxima Christo,
Dira pati quondam, nunc meminisse iuvat.
Salve, clare Nemes, nomen tibi grator utrumque,
10 Crebriter hoc, illud nulla dies repetat.

5 Aristidis — Plutarch. 7 / Scipionis — Polyb. XIV, 9a

6 Ciceronis — Plutarch. 31

6 Malchus — Ioan. 18, 10

8 Diram pati quondam — Sen. Hercules fur. 656—657

942 Fratri Pyladeo, Nobili ac Egregio D[omino] Gregorio Rotcovicio,
P[rincipis] Sig[ismundi] Bathorei s[ecretario]

Nollem ah litterulam saltem unam, frater, haberes,
Nunc mihi transpostas tres cuperemque alias.
Indulgente tamen genio esto Georgius idem,
Nil metamorphosis fratribus ista nocet.
5 Si natalicias vis plene ornare Calendas,
Nil non, des numos dummodo, Praga dabit.
Turre bibebamus laticem, quem tota Casurgis
Gurgitat, hinc rubeam cantharo amariciem.
Pro Pelusiaco cancrive liquore, Bohemum
10 Proque Georgiaca, tu, Cerere, Hunna bibas.

943 Prudenti ac Circumspecto D[omino] Georgio Sörös,
civ[i] Cassov[iensi], c[entum]-virali etc.

Et pro te faciam, Sörös, penetrancia coelum,
Dilecto multum compatre vota meo.
Hac nam baptismo tu lotus es amne Georgi
Luce, hodie factus miles in aede sacer.
5 Vexilloque meres Christi stipendia signo
Sub roseo, heroem teque tua arma probant.
Debellare queas patriae hostem ut fortiter hydrum,
Sufficiat vires dux tibi noster ovans.
Christe, triumphator mortis Martisque colubri,
10 Da, vir ut adversos vincat et iste suos.

944 Nobili ac Egregio D[omino] Georgio Literato,
aliter Ketskemety etc., negotiatori Cassov[iensi]

Te certum facio (ignorat quis saepe seipsum)
Esse Georgi hodie, Ketskemetine, diem.
Haec genio retinacla tuo vice nexa corollae,
Lemniscosque volens accipe, quaeso, breves.
5 Lucem usurpamus, reduces qua fixus in auras

tit. Rotcovicio **MiIG** Rotcovicio
3 baptismo **MiIG** Babtismo

tit. Pyladeo — Hyg. Fab. 257

Ille cruci ac laetum tollit ad astra caput.
Tuque reviviscas rursum exurgasque sepulchro,
Hunc si saepe velis post repedare diem.
Doctis qui pretium dat vel bona vina poetis,
10 Palleat is mortem duraque busta nihil.

945 Ad reliquos notos ac ignotos huius nominis equites

Audite haec omnes, ubi quique audite, Georgi,
Res agitur quoniam vestra agiturque salus.
Ut digne hos titulos et nomen equestre geratis
Omine, cum vitiis belligerate graves.
5 Ad mensam acceptos decumanis mergere poclis,
Haec vulgo verae est tessara amicitiae.
(Res quae laude mehercle caret) culpatur in audax,
Laudatur magnos vir vacuans cyathos.
Barbarus hic mos est, mos ethnicus, omnia Christo
10 Sub duce pignantum praelia sunt fides.

946 Allegoria S[ancti] Georgii

Quum ventum ad regis nunc (quod miserabile) natam est,
Coelitus ereptae fert cataphractus opem.
Scilicet est Christus cataphractus et ille Georgius,
Nos, ecclesiolam qui miseratur eques.
5 Quam pausare diu velit, arbitrii illius omne est,
Ad laudeis differt ipsemet omne suas.
Hic cum restat opis nil a mortalibus ullis,
Sub gemino coeli fornice nulla salus.
Hic hic nostra salus venit auxiliumque redemptus
10 Qualiter (huic esto gratia) et ipse probem.
Discamus callere moras moresque Iehovae:
Tarda licet, sœvit cura levare Dei.

*

1 haec MilG hoec

1—2 Quum ventum ad regis natam est — Jacob. de Vor.: De S. Georg.

*

Ad militiam S[ancti] Georgii. — Iohan[nes] Colmitius, rector scholae, [fecit].
— v. **app. 115.**

*

947

Oratiuncula ad Iesum

O Iesu, aeterni dulcissima imago parentis,
O Iesu, propter nos homo nate Deus:
O Iesu, cui nostra dedit dilectio leges,
O Iesu, pro me, mortua vita, fave.
5 O Iesu, Iesu, dulcissime et optime Iesu,
O Iesu, en vultus heic iaceo ante tuos.
O Iesu, supplex fateor mea crimina, crimen,
O Iesu, haud unum me facit esse reum.
O Iesu, innumero numero peccareprehendor,
10 O Iesu, hoc noctes torqueor atque dies.
O Iesu, ignoscas, indulgentissime Iesu,
O Iesu, veniam tu dare solus habes.
O Iesu, qui me peccantem corripis asper,
O Iesu, ex longis eripe, quaeso, malis.
15 O Iesu, miserate Petri, miserate latronis,
O Iesu, facilis tam miserare mei.
O Iesu, humanam propter, crucifixe, salutem,
O Iesu, vita me crucifige tua.
O Iesu, interitum quia peccatoris abhorres,
20 O Iesu, serves tu nisi, cuius ero?
O Iesu, serva quondam ad tua membra creatum,
O Iesu, pater es? filius ergo ferar.
O Iesu, dona, ante tuas stem servulus aras:
O Iesu, tibi me vitaeque morsque dicant.
25 O Iesu, toties audisne vocate redemptor,
O Iesu, audi, audi, Iesus et esse velis.

6 O Iesu MilG O Ielu

15 miserate Petri — Matth. 26, 69—75; Marc. 14, 66—72; Luc. 22, 54—61; Ioan. 18, 17—26 /
miserate latronis — Luc. 23, 39—43

MILITIA vel ORDO S[ANCTI] IOANNIS

Huius nominis quinquaginta patronis, fautoribus ac amicis suis singularibus, de natali ipsorum gratulans, felicia cuncta favet et vovet atque nominatim inscribit et consecrat generoso ac egregio domino Ioanni Kalmar de Thur etc. patricio Cassoviens[i]. Altera sua haec hexasticha Ioannes Bocatius Secundus, consularis Cassoviens[is]. Anno InMICI DeI InterIbVnt. Cassoviae.

A⁸—B⁸ = [16] ffol. — 8°—1 ins.

Scriptura: litterae uncis inclusae sic proveniunt: *vocales*: (u) pro v; (y) pro i; *consonantes*: (j) pro i; (v) pro u; necnon maiusculae pro minusculis et vicissim.

Textus, quo usus sum: MilJ. OSZK phot. FM2/4427

Fus.: RMK II. 345b; RMNy 1033

MILITIA VEL ORDO S[ANCTI] IOANNIS

951 Dedicatio: Generose ac Egregie Domine Ioannes Kalmar de
Thur etc. Imperator huius militiae ac ordinis S[ancti] Ioannis

Ante deos, his praeficeret quem Iuppiter armis,
Certamen virtus acre Themisque fuit.
Lis inter divas ipsa pietate soluta est,
Cunctaque dixerunt numina: Kalmar erit.
5 Iane, novi salve ductor bonus ordinis, ad quem
Omnia colliminant, vir merito ille regit.

Generosae ac Eg[regiae] vest[rae]
dom[inationi] addictus
Ioan[nes] Bocatius

952 Spectab[ilis] ac Magnif[icus] Dominus D[ominus] Ioannes
Palffi, eques aurat[us]

Sicut es auratus eques ac comes inclytus idem,
Palffiades, merito stas in agone prior.
Te bellare decet, magni exemploque parentis
Patricio excellens quaerere in orbe decus.
5 Penna poetarum est, comitum arma ad bella satorum
Cum framea cuspis, queis diuturnus oves.

953 Gener[osus] ac Magnifi[cus] D[ominus] Ioan[nes] Lippai,
Sac[rae] Reg[iae] Maiest[atis] Pers[onalis] praesen[tiae]
etc.

Cum sis Cassoviae, Lippai, satus, alte Ioannes,
Caesaris heroldus, qua quoque Ruda fuit.
Quin quum sis regni dccus antistesque, diaetam
Posonia proceres quum colere urbe solent;
5 Quin quum vir doctus, quin quum meus immo patronus
Musarum, hunc videas tu quoque saepe diem.

954 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioannes Rakoti

Quem non crista facit, nec praedia sola, neque arces,
Sed genus ac virtus vel sua magnificum,
Iste dies felix ut agatur saepe, Rakoti,
Te vivo ac semper sospite, adesse velis.
5 Ritus hic est quoque Christicolum, decorare suum esca,
Non experte meri nobiliore diem.

955 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioannes Dösöffi

Nobile Dösöfi cor stemmatis inter equestres
Heic quoque sustineas nomen habere meos.
Curandum hoc armis non est levioribus, arcem
Ne nostram invadat Parca Erebique caput.
5 Longius in vita te, quaeso, superstitet autor
Ille bonus vitae Christus, is una salus.

956 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioan[nes] Rimay

Per flammās alii saliant, ignemque Ioannem
Incendant fatuo Romula turba rogo.
Empyreo coeli Domino meus ac tuus ardor
Militet, o Rimai, nobilitatis honos.
5 Hic etiam crines pro te sol ornat, eidem
 Tu sis Ianorum, haec cui mea castra litant.

957 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioan[nes] Melcer
 Epperiens[is],
Iudex nobil[ium] Com[itatus] Saaros[iensis]

Et sumpta et posita qui pace fidelis es Hunnae
Patricius genti, Martis et artis honos.
(Argentina tuum, qua Sturmia, Iunia et est laus,
Scripta fatebuntur publica, nomen habet.)
5 Illa bifrons Iani prudentia servet in annos
 Te, Melcere, albos, Ianum et honore Noham.

958 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioannes Palatitz,
Notar[ius] Com[itatus] Saaros[iensis] et Abauivar[iensis]

Non viles animas (ni gratus id imperer ultro)
Canto, sed heroa mente fideque viros.
In quorum numero, Palatitz generose, prehensos
Vos splendere meus iure etiam ordo flagrat.
5 Quod comitatus uterque mihi nunc ante recepit
 Annum, sollicites si bene, sospes eris.

959 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioan[nes] Vitez,
 aliter Bertoti

Bellatoris habes qui nomen nobile et ortu
Sanguen, Bertoti, stare etiam heicce meres.
Queis est virtutis meus adspirare theatrum,
Illos flos inter Pannonis orbe vires.

5 Luce tua subscribe meis commilito signis,
Crebriter ut recinas: haec mihi festa dies.

960 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioan[nes] Bersevicius
de Hamburg

Transeat hic sine nube dies, stent aëre venti,
Quin Berzovici tecta Ioannis ovent.
Quem mea Ianorum quod contignatio honesto
Ordini et insertant, quos amo, castra viris,
5 Tam digne vellus tribuat Burgunda potestas
Vix alicui auratum. Fiat is, opto, senex.

961 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioan[nes] Usz
de Uszfalva

Quo capiat nostrum quoque te syntagma requiras,
Usziades, fueris nempe quod ante meus
Ac tum discipulus, sub Pallade quando mereres,
Altera sub Christo nunc duce bella vocant.
5 Ergo natali, bene si perhibere Ioannes,
Demonstra, intrepidum te cor habere tuo.

962 Generos[us] ac Egreg[ius] D[ominus] Ioan[nes] Kattay
de Mysle

Sub ferula nutrite mea puerilibus annis,
Immemor ob Tornae nunc bona forte mei.
Si gratus praecepta tenes, mea (nobilem ut ornat
Plus Pallas Marti iuncta) pia arma move.
5 Fata recordatus fratris, virtutis amicus,
Fortunam ex aliis disce, ita sospes eris.

963 Generos[us] ac Egreg[ius] nec non Doctiss[imus] D[ominus]
Ioan[nes] Kraus, Palatinalis Secretarius

Aurium et his operam ni, Iane, dicare recuses
Versiculis, Krausi, tu quoque laetus ades.

Bitsha Palatini seu te nunc regia, seu te
Austria, Matthiae patria regis, habet:
5 Nesero cum fratre meo Hammelioque dynastis
Cumque aliis doctis, Ianum hodie esse, probes.

964 Clarissimus V[ir] D[ominus] Ianus Gruterus,
Profess[or] Acad[emiae] Haidel[bergensis]
et Bibliothe[carius] Electoralis

Haidelberga procul sit quamlibet, audit in alto
Intervalla per haec ipse Iehova preces.
Terra est una parum, toto vult orbe poeta
Et grates agere et nomen habere bonus.
5 Grutere, urbe Nicri pariter epulate, Camoenis
Vescere Musaeo pane ibi, Iane, diu.

965 Nobilis, Excellens atque Clariss[imus] V[ir],
D[ominus] Ioan[nes] Jessenius a Iessen,
Sac[rae] Reg[iae]que Maiest[at]is med[icus] etc.

Jesseni, Craterus nostri atque Vesalius aevi,
Inter et o graphicos vir numerande viros.
Quo duce non unum depraelier acriter hostem,
Ordinis antistes, tu, precor, huius ades.
5 Adserit et medicos et praeses Apollo poetas,
Guardia sed potior nos tegat, oro, Deus.

966 Excellens et Clar[issimus] D[ominus]
Ioan[nes] Husanus chymicomedicus Aldenburgen[sis]

Annus abit totus prope, vir clarissime, postquam
Huc missas legi non sine mente tuas.
Respondere locus vetuit dubitabilis, Altum
Illud ubi Pyrgum sit, (quia terna) latet.
5 Natali salveque tuo, meque accipe, amicum
Unum quem saltim praestat epistolium.

1 Craterus — v. Cic. Ad Att. XII, 13, 1; 14, 4

967 Reverendus ac Doctiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Mihalko
Epper[iensis], Hung[arorum] Eccle[siae] Pastor

Tu si negligere, gravem mihi nulla profecto,
Nulla dies rursus tolleret hancce notam.
Quin, pro te potius germanum amittere, crevi,
O frater fratrum, Castor et ipse, ades.
5 Vixero ego, seu putruero post mortuus annum,
Tu vive, et Pollux et meus alter—ego.

968 Reverendus doctissimusque V[ir] D[ominus]
Ioan[nes] Balogus Tolnai,
Past[or] Eccle[siae] Ungvar[iensis]
et eiusdem dioeces[is] Senior

Congrege in hoc te stare, Baloge, decorum est,
Ab rege es clarum quippe Ioanne genus.
Gnaviter adversus scelera ac pugnemus Averni
Heroes satrapas. Nos iuvet ipsa salus.
5 Post Nice excipiat, qua bellatoribus agnum
Victorem ante manent digna brabeia pios.

969 Reverendus ac Doctiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Zegledi
a concion[ibus] Princ[ipis] Trans[silvaniae] Gabr[ielis] Bath[orei]
in arce Eched

Si compellarem Ianorum quemque viritim,
Attilae et heic Xerxis nunc mea castra forent.
Patronis sacer est, fautoribus hic et amicis
Ordo, nec ignotos est mea cura loqui.
5 O lectos inter mihi, Zeglediane, tribunus
Pugnantes mundo ac Daemoni bella move.

4 satrapas MilJ satarpras / iuvet MilJ invet

970

Clariss[imus] ac Doctiss[imus] V[ir]
D[ominus] Ioan[nes] Campanus,
profess[or] in Acad[emia] vet[eris] Pragens[is]

Mecum olim Golcii docta sub Pallade consors
Quemque professorem fors Praga tollit adhuc.
Quae reduci nunc sparta mihi, si nosse laboras,
(Prosit at interea lux etiam ista tibi):
5 Vivo sine invidia mollesque inglorius annos
Transigo, amicitias et mihi iungo pares.

971

Reverend[us] ac Clariss[imus] V[ir]
D[ominus] Ioan[nes] Volkmannus,
prin[cipis] Brand[enburgensis] Jegendorffii
a concio[nibus]

Non frustra insignite sacro, Volkmanne, Ioannis
Nomine, cui virtus, gratia inestque lepos.
Auspice Fabricio quae sunt mihi cognita nostro,
Audax hoc etiam te posui erga tholo.
5 Seu sis aestiva, seu natus luce nivali,
Unus honos, Ianos tu geris une duos.

972

Reverend[us] iuxtaque Clariss[imus] V[ir]
D[ominus] M[agister] Ioan[nes] Paricius,
Vratisl[aviae] ad Mar[chionem] Magd[eburgensem]
a concion[ibus]

Carmine nae dignus quoque tu, nae dignus es, amplum
Autor, Parici, cui tribuam officium!
Hoc, alter Christi, testantur, Apollinis alter
Vates, Conradus, Fabriciusque meus.
5 Alterius Iani ora regat tua spiritus, opto,
Exemplo vitam sed senioris agas.

973

Clariss[imus] simulque Doctiss[imus]
V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Milius,
ludir[ector] Elbing[ensis] in Borussia

Teque Elbinga, Myli, quem rite Borussa magistrum
Iglaviae natum (Leutschoviae ante) gerit.

Teque salutatum legata est nota Bocati
Melpomene, quondam cui benefactor eras.

5 Ipse tuo vires senio Deus addat, et ipse
Grata tibi ut praestes munia, te renovet.

974

Reverend[us] ac Doctiss[imus] V[ir]
D[ominus] Ioan[nes] Muccius,
P[astor] Sperndorff[ensis] in Scepusio]

Mercatore satus trux regis ductor Iberi,
Spinola cum Belgis fortia bella gerat.

Praeficere huic memet Christus dignatur atletam,
Pro quo sum passus dira ego multa solo.

5 Vinces, si nomen Christo gravis arma capessens
Optime mi Mucci sympatriota, dabis.

975

Prud[entissimus], Ampliss[imus] ac Doctiss[imus]
V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Wirth,
grammateus Reipub[licae] Suidnic in Sil[esia]

Vir praestans, vir docte, vir optime virque probandae
Et virtutis amans et pietatis honos.

Ille redux postliminio confercit in unum
Te stadium Ianis hac novitate sacrum.

5 Vive. Valetudo germano heic dira negavit
Quod, nil mentis egeno attamen, ipse feras.

4 benefactor **MilJ** benefactor

976 Prud[entissimus], Circumsp[ectus] ac Doctis[simus] V[ir]
D[ominus] Ioan[nes] Langius, senat[or] et notar[ius]
Cassovien[sis]

Teque iterum, Langi, quo vivas longius, amplum
Adcrescens nomen, compater, addo viris.
Addo viris, digne quos nominis huius honestat,
Seu prodromus Christi, seu tuus alter amor.
5 Difficilem latu, puer, heus adfero lagenam,
Langius incipiet potor agona meri.

977 Nob[ilis], Prud[ens] ac Circumsp[ectus]
V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Litterati,
aliter Vitez, senat[or] Cassovien[sis]

Quisque suis hodie cyathissat Ianus amicis,
Officium perages tu quoque, credo, tuum.
Te quod fautorem, vetulum quod et hortor amicum,
Nam fas Egeriae est sacrificare suae.
5 Luce sua quivis ceu munificentior, istud
Ob mera da ponens cymbia plena tuis.

978 Ampliss[imus], Prud[entissimus] ac Integer[rimus]
V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Farsius, Bartph[ae] iudex

Farsium et hunc multa donate salute Ioannem,
Musulae, et haec illi dicite verba viro:
Ipse quot exoptas, tot felix vive per annos,
Bartphanisque hodie gaudia pande tuis.
5 Moenium ubi nuper bibimus pomoeria laeti
Intra, convivis Farsius autor erat.

979

Prud[ens], Ampliss[imus] ac Integerr[imus]
V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Fersius, iudex Cibir[is]

Indigne exturbate loco nunc rursus eodem
Maius adhuc nomen Cibiniumque caput.
Vortice ut es tanto perdignus, amicule Fersi,
Et sorte et natali utere (amabo) tuis.
5 Nos quoque servitio curaque levabit, opinor,
Respicietque aliquis tandem aliquando Deus.

980

Nob[ilis], Integer[imus] ac Doctiss[imus] V[ir]
D[ominus] Ioan[nes] Sarcotius, connotarius Cassov[iensis]
ac centum-vir

Festa viri colimus, parilem cui vulva per orbem
Nulla dedit totum, nullaque deinde dabit.
Sarcoti, et mundo te lux haec intulit, ergo
Causa duplex, illam cur colere ipse velis.
5 Tu plena facias hodie convivium mensa,
Quisque suo debet sese hilarare die.

981

Humaniss[imus] ac Doctiss[imus] V[ir]
D[ominus] Ioan[nes] Colmitius, Ludirector Cassov[iae]

Gemma, Colmiti, lucem hanc signaveris alba,
Quando parentali carcere liber ea es.
Iam persolve Deo grates, quo dante recepisti
Hoc vitae lumen, sanus et usque clues.
5 Fabricium improlis improlem hodie exprime, nescis,
An praesens umquam sit reditura dies.

982

Ampliss[imus] ac iuxta Doctiss[imus] V[ir] D[ominus]
Ioan[nes] Honterus Coron[ensis] Transyl[vanus]

Ut coacervetur Ianorum exercitus ingens,
Me forsán livor scribere finget iners.
Leucore nos una comites, Hontere, profecti
Iecimus hoc nostrae semen amicitiae.

- 5 Seu Bathoreus Marte arva terit Brassovia, seu nunc
Terno is dente lupus vos petit, esto meus.

983 Generosus ac Egregius D[ominus] Ioan[nes]
Herczeg Cassov[iensis]

- Quando salutetis reliquos, mea metrula, Ianos,
Herczegiosque simul rite subite Lares.
Ne fontes vappamque bibam, nostratis aceti
Neu crucinum, iste etiam vir prohibere potest.
5 Semper vina bibant donantes vina poetis,
Furfure vix pastus nauteae avarus aquam.

984 Nobil[is] ac Egre[gius]
Prudentiss[imus] D[ominus] Ioan[nes] Kissili,
centumv[ir] Cassov[iensis]

- Aedes in vacuas tres urnas vina reverso
Quod dederis, fratrem hinc scripseris, hocce meres.
In multos differre velit tua fata Ioannes,
Gloria Kissil dum Prividiaeque decus.
5 Nobilis es genus ante, sed es nunc nobilis arte
Aeternante viros maior, habeto vicem.

985 Nobilis ac Egregius D[ominus] Ioan[nes] Calmar,
aliter Debreceni Cassov[iae]

- Quos ego tres fratres, Charitum trias optima, salvos
Ni cupiam, salvus ne maneam ipse diu.
Nuper vase meri vobis donatus, omisum
Nolebam hoc fratris nomen abesse choro.
5 Vivite germani vere, hinc vos gratia coeles
Tollat et ante homines, tollat et ante Deum.

986 Nobilis ac Consultiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Leo,
aulicus Pragae agens

Cui Sappho est coniux felicibus addita tedis
Angla, Leo, nostri gloria et ipse chori,
Quo palmare audire queas decus inter agentes
Aula in Pragenae, Caesaris ante, graves,
5 Quod nostro arma tua cum coniuge pinxeris albo,
Armigerum hoc albo stes quoque, Iane, sago.

987 Parenthesis Elisabethae Ioannae Vesthoniae,
nobili Anglae, foeminae doctiss[imae]

Participat lea nomen uti generosa leonis,
Par vos dividuo coniugum habetis idem.
Rarum o connubium! Te, Vesthoni, duxet Apollo,
Ni Leo tam felix anticipasset opus.
5 Vos etiam istius nova castra subite, pudoris
Deperdit pietas inter et arma nihil.

988 Ioannae Marsellae, virg[ini] et filiae D[omini] Abrahami
Marselli, civis vet[eris] Prag[ae]

Praga meretrices et honestas Praga puellas,
Ranas ac pisces flumina semper habent.
Patre cibos praebente tuo mea vixit in urbe
Sic uxor Praga. Sic mea castra subi.
5 Haec regnatricem superat, Marsella, Lybussam,
Vivere quae Pragae casta Ioanna potest.

989 Humaniss[imus] ac Doctiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes]
Cosmannus, gymnasiarcha Fragopolitanus

Tersa dies Iani nostris caput extulit oris,
Teque ea deposcat quid, monitoris eges.

tit. agens **MILJ** agent

Hoc est, gymnastes Fragopolitane, quod inter
Heroas pariter conspiciare meos.
5 Gaudia concessit, nil delinquentia, Olympus,
Nec rubor est festa luce madere pios.

990 Nobilis ac Doctiss[imus] chymicophilosophus D[ominus]
Ioan[nes] Balth[asar] Moserus

Quos inter bipedes, Mosere, ignoro, vagere,
Nunc, ex quo, frater, carcere liber abes.
Has quoque contigeris nugas ubicunque canoras,
Dic: pro Bocatio nostra madusa meo est.
5 Omnis habet vinum tellus. Convivia amicis
Proposuit siccis omnia dura Deus.

991 Nobilis ac Prudentiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes]
Nemet, consularis Rosnavien[sis]

Foedere non icto fit conspiratio regnum
Contra, pro regno nos sed utroque sumus.
Militiae, germane, meae non pessime consors,
(Estis ut audaces Rosnavii) arma geras.
5 Quos nuper digne fecere hymeneia amicos
Illa mihi natae, sint valeantque diu.

992 Nobilis ac Praestantiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes]
Zalwein Novisol[iensis]

Mutuam amatoris quondam heic conflaverat ignem,
Praeteritum a Perago qui bene nomen habet.
Zalweini, illa recandescat quo flammula rursus,
Incendi hoc egomet carmine fotor ero.
5 Hoc est, nunc—Ianis mea cur intexere vellent
Metrula te, voveo, creber ut istud agam.

993 Nobilis ac Egregius V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Reis, in
 Cam[era] Scepusi[ensi] Registrator etc.

Ferrum, Reissi, hodie, nosti, tuum in igne perinde est,
Teque ipsum nosti, noveris atque velim.
Arbore sub viridi bibere ac requiescere in horto
Iam et coenare simul vita prope ista deum est.
5 Tu gaude. Genius colat utrumcunque Ioannem
Hocce tuus festo, ferrum hodie igne tuum est.

994 Reverend[us] ac Doctiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes]
 Aurifaber, P[astor] Ecclesi[ae] Northeim[i] in ducatu
 Brunsv[icensi]

Quem postliminio nisi mortis, ut autumo, cernam
Amplius, Aurifaber, nunc tibi dico vale.
Bis septem attingit, vel si sit summa, bis octo
Lustra, hominis reliquum vita miser labor est.
5 Si te vult Christus vetulum tamen ire Ioannem,
Cernere adhuc messes ter potes inde decem.

995 Nobilis ac Egregius V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Roseman,
 Carpon[ae] scrib[a] campestris]

Ni fautor mihi praeteritus, Rosemanne, fuisses,
Nimirum fautor, fautor es, aio, meus.
Prisca superstitio Ianum celebrare bifrontem,
Veri ignara Dei gens solita ante fuit.
5 Nos melius. Fac laeta tuae consortia mensae
Nomina, et id riscus Schemnitianus alit.

1 Ferrum tuum in igne — Sen. Apocol. 9

6 Ferrum tuum in igne — ibid.

1 postliminio nisi mortis — Apul. Met. II, 28; X, 12

996 Prudens ac Circumspect[us] V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Sörös,
centum vir Epperis[sini]

Quid versu toties veniam tibi, Iane, frequenti,
Lasset ut impletum teque, rogabis, opus.
Filius hoc patri debet. Tu transige multos
Ianorum, colimus quos modo castra, dies.
5 Quid prodest homini? qui se modo macerat atris
Iugiter heic curis, vive hodie ergo semel.

997 Nobilis ac Egregius D[ominus] Ioan[nes] Ugroci,
trices[imato]r] Calovien[sis]

Ugrociae non gentis honos postreme, Ioannis
Ad te pertineat, scis, quod et iste dies.
Quis prudens curare velit se duriter? aevum,
Gnarus ut hoc maneat nos breve, quave siet.
5 Post annum ex oculis sublatis forsitan in urna
Nil praeter cinerem, pulverem humumque sumus.

998 Nobilis ac Egregius D[ominus] Ioan[nes]
Melcerus Vienen[sis]

Fratris, Iane, mei suboles Melcera, renatum
Baptismi adspergo teque hodie illa manet.
Terminus est cuivis, semel hinc nobisque migrandum,
Mortuus hoc nuper caesar et ipse probat.
5 Ergo hodie vivamus, erit cras altera cura,
Lux aliquid semper cuncta doloris habet.

999 Nobilis, Integer ac Doctiss[imus] D[ominus] Ioan[nes] Sturmius,
notar[ius] Neosol[iensis]

Cernere uti possis, quod non reminiscar id, aevum
Quod tibi commissum per iuvenile fuit,
Haud vindex iram, Sturmi, sed vota reponam,
Doctior, aetatem iam sapere aequa tuam.

5 Tu, si me redamas, testare. Ita saepe revortat
Haec lux, ac felix Sturmia bella geras.

1000 Reverendus ac Doctus V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Prividien[sis],
P[astor] Eccle[siae] Sclav[orum] Epperies[sini]

Praeside me quondam qui Pallados aera merebas,
Ad vexilla etiam, Iane, Ioanna veni.
Christi in militia (idque meo sit gratia Christo)
Vulnera et accepi ac vincula dira tuli.
5 Ut dux ergo caper gregis est, ego praelia ductor
Haec facio: in bello tu cor habeto meo.

1001 Nobilis ac Doctiss[imus] V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Regius
etc.

Scriba meae uxoris (docuisti scribere et ipsam)
Ab me quid pretii, Regi hodiernae, feras?
Cremnicos munus memorabile mille ducatos,
Et totidem argenti, splendida dona darem.
5 Ut sit pera mihi, sed inanis facta, per annos
Nil capiens octo, scis, dabo vota vicem.

1002 Nobilis ac Doctus V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Monachus
Misn[ensis],
cubicul[arius] supremi Boh[emiae] cancell[arii]

Duxisti, in Pathmo quae me (seu dicere Cadmum
Carcerem ames) virgo saepe cibavit item.
Coniuge cum salve nunc illa, cottidie Albam
Praeteriens Turrim, fac bene, siquid habet.
5 Filia caesarei valeat diuturna coquentis
Ut posthac tecum, mi Monache, oro Deum.

1003 Iuvenum docen[tium] Ornatiss[imus] D[ominus] Ioan[nes]
Teubelius, hypodidascalus scholae Cassov[iensis]

Mecum aliquid perpesse gravis famulusque comesque,
Missus in imperium a Pannone quando forem:
Mirabar, quid me voluissent mane Camoenae,
Connexum hoc vincolo te, voluere, darem.
5 Pelle melancholicos vino cytharaque tumultus
Teubeli (heia) et nos Cassoviae, ecce, sumus.

1004 Ad Generosum ac Egregium D[ominum] Ioan[nem] Györi,
iurat[um] not[arium] Iudicis Cur[ia]e et Tabulae Reg[ia]e

Fungere castrensis (non vilis sparta) notari
Munere, quo nostri scribere Iane gregis.
Qui contra scelera et pravos non praelia mores
Gesserit, egregii nomen habere nequit.
5 Vere nobilitans homines est unica virtus,
A virtute viri quod sumus, omne sumus.

1005 Peritus et Industrius V[ir] D[ominus] Ioan[nes] Fischer,
typographus Cassov[iensis]

Sunt duo, quae, Fischere, tibi de corde peropto
Intimo, ut heic valeas, aeraque plura feras.
Hoc illudque darem, si me penes ista potestas,
Pro libitu fingit nos Deus omne suo.
5 Non expers fidei est, Dominus quodcunque recepit,
Haud nisi pollicitis spebus et implet homo.

1006 De me ipso ad uxorem

Hanc ego dum calco, mihi quadragesimus alter
Avolat, hei modicus, sed malus annus, agrum.
Fac nostras hodie vestitas frondibus aedes,
Vir tuus, en, uxor, spes iubet esse ratas.

tit. Cassoviensis MilJ Cossoviensis

5 expers MilJ expres

- 5 Quem canum aerumnis iam pridem quisque putabat,
(Laus Domino) victus, floridus atque tibi est.

1007

Ad ordinem S[ancti] Ioannis

- Pugnat, heroes, pugnat ac stringite ferrum,
Hostis ne triplex: Styx, Caro, Mundus ovet.
Incompacta piis regio est, nil Martis egenum
Regnum unquam Christi, et militat omne probum.
5 Hostis ne triplex: Caro, Mundus Styxque triumphant,
Pugnat ac ferrum stringite quisque viri.

1008

Sok vagyon János deák — proverbium Hungaricum

- India quot muscas, tot habet gens Hungara Ianos,
Literulis scholii, quos didicere, sacros.
Haec est belligeri laus regni haud parva, iuventus,
Acrius hoc artes, Pannonia, disce bonas.
5 Et Maius et Pallas dant nomen equestris honores,
Tu pastore licet sis patre natus, homo es.

1009

Cuidam Ioanni

- Ut Rutenorum (quem nescio) adoret Ivanum
Rustica gens. Ianos Romae et acerra duos.
Nequidquam illa coli nos nomina novimus. Ergo
Tu mecum grates vero age, Jane, Deo.
5 Ab Iova adserti mihi quo tutela Ioannis?
Nam sumus in Christi nos pia turba fide.

1010

In superstitionem festi S[ancti] Ioannis

Agnus hic ille Dei est, qui crimina baiulat orbis
Totius: haec dixit, qui modo praeco redit.
Huic flamma faciunt, rudis et funalia vulgus
Lucida votive ponere perperam avent.

1 Agnus hic ille Dei — Ioan. 1, 29; 1, 35

5 Qui tonitru avertat, Deus est, non verba Ioannis
Ex euangelio pendula, credo meum est.

1011

In eandem

Ne quoquam in duris fugeremus, praeter asylon
Se, Rabbi iussit maximus ille, sequi.
Hic est agnus et ille Dei (monstrabat is agnum
Cum digito) dixit, qui cupit igne nihil.
5 De collo portare solent euangelium huius
Suspensum Iani quotquot, abire velim.

1012

Ad Ioannitas veros

Quisquis in officio es, constans de more Ioannis,
Vera vel ad mortem fare, tuere, proba.
Si facimus nostrum, si spartam ornamus adeptam,
Invito potis est nemo nocere Deo.
5 Ianorum intrepide stes fatum in utrumque paratus,
Soli in Christi vitaque morsque manu est.

1013

Ad Ioannes litteratos harum partium et artium

Sutores habeant sua sartoresque senacula,
Soli et carnifices? non ita, docta cohors.
Huc omnes ruite, huc omnes, ubi quique Joannes,
Nostraque post annum gloria maior erit.
5 Aerumnas nobis venter creat unicus omnes
Turpiter. Heus Ianum vive, bibe atque tribus.

1014

Ad hunc libellum

Quos victos hodie votis et carmine habebis,
Polliceor grates, res quibus ampla, viros.
Convenias ergo, mi parve libelle, patronos,
Huc pretium et plena grande referte manu.

3 Hic est agnus Dei — Ioan. 1, 29; 1, 35

5 Quidquid habent auri, cinis illud fiat avaris,
Qui non aes vobis, sed dare verba solent.

1015

Ad Bargulum

Scribere me toties ac scribere, Bargule, versus,
Clam risum ingenio res movet ista tuo.
Et Phoebi et Christi semper ni scriberet, hostis
Hic autor fieret, vaeque homini huicce foret.
5 Usque viret laurus, canimus nos usque poetae,
Post festum cessant tale Ioannis aves.

1016

Ad eundem

Non ego de nihilo vocor hic. Inimice, quid ad te,
Bargule, quod vivus more Ioannis agam?
Si vult me Dominus pervivere et hocce quid ad te?
Livide, cur, Juda, non coryphaeus ovem?
5 Cur nolis reducem, cur nolis vivere, nequam
Bargule, per quem tu vivis et omnia habes?

1017

Eidem

Furcifer, in me acuas ut aprugnos, Bargule, dentes,
Ipse tibi contra cornua dira minor.
Quei carcer noceat violens? vis hostica quicquid
Perpatrat, raptae virginis instar habet.
5 Debebas grates, nebulo, mihi, Bargule, magnas
Dicere, te passo propter et Hungariam.

1018

Ioanni Hussar, nescio ubi, pastori

Scribere publicitus me cogis laude carendum,
Ut reddas libros denique, Iane, meos.
Ter sex nunc abeunt messes, nec reddis: honoris
Sit (pudor!) et sacri nunc ratio officii.
5 Si nescis, species furti est retinere alienum.
In sancto fueras pastor an iste Petro?

Lector, es expletus? decedam et fana Ioannis
Clausurus, veniam te rogo, si quid abest.
Iudicium heic qui ferre queat de versibus aequum,
Tot sunt, quot portas Cassovia haec aperit.
s Opto, livor iners, soror atque calumnia falsi,
Infelix hodie moereat et pereat.

Ioannis Bocatii c[ivis] Cassov[iensis]

MATTHIADOS CARMINA HEROICA

Libri duo: 1. Agonalia 2. Triumphus. Secuturis (duo dante) aliis decem adimitatione Aeneidos Virgilianae, Coronationes, Symbola etc. complexuris. Potentiss[imi] et invictiss[imi] Imp[eratoris] R[omani], H[ungariae] et B[ohemiae] regis Matthiae I. et II. Panegyrica. Ad illustriss[imum] comitem Sigismund[um] Forgatschium. Cassoviae ex officina typographica Jahannis Fischeri.

In fol. tit. v: Illustrissimo domino comiti Sigis[mundo] Forgach, comiti comitatus Nograd, Saros et Zabolch. Iudici Curiae Regiae per Hungariam, Sac[rae] Caes[areae] Regiae Maiest[atis] consiliario et Part[ium] Regn[i] Hung[ariae] Sup[er]ioris] Generali Capitan[eo] etc. patrono huius orbis et urbis meoque.

A—E = [40] ffol. — 8° — orn.

Scriptura: litterae uncis inclusae nonnunquam sic proveniunt: *vocales:* (o) pro u; (u) pro v; (y) pro i; *consonantes:* (j) pro i; (l) pro ll; (m) pro n; (v) pro u; necnon maiusculae pro minusculis et vicissim.

Textus, quo usus sum: RMK II. 356/a

Fus.: RMNy 1066; ČAPL. 469; FAZEKAS 179—180; ZEISEL 58—65.

MATTHIADOS

CARMINA HEROICA

Praefatiuncula dedicatoria

- 1 Cortesius poeta natione Italus, Illustriss[ime] Comes ac Domine patrone plurimum Gratiose, in Hungaria natis Matthiae Corvini, regis sui, res praeclare gestas (ut fit, virtute vivorum raro satis aestimata) non adeo properantibus quadrupedante Persei docta per ora virum transferre, principem tantum ipse poeticis impositum humeris, ut Aeneas Anchisem, in alias baiulans oras pedibus heroicis aeternavit. Quam cuperem nunc etiam quem χορτισιάζειν ! cuius

Dignum laude virum Musa vetat mori.

- 2 Largiatur hoc mihi de suo meus Horatius. Quamlibet (o tempora, o mores!) nunc heic Musis et Musicis, qui muscis, fere par honos, ut rubra albi equi cauda

1 docta per ora virum — Enn. frag.; Cic. Tusc. I, 15, 34; Verg. Georg. III, 9 / Aeneas Anchisen — Verg. Aen. II, 707—708 / Dignum laude — Hor. Carm. IV, 8, 28

2 o tempora — Cic. In Cat. I, 1, 2

lubentius prae alato nostro (testare Marussi) Pegaso oculis pellegatur, et (nisi qui quartis, quam quadris vivere malunt) inglorius Apollo cogatur alterum saltim
 3 (testare Andrea Marci) nervum tendere. Et novi, qui libros cribris, stylum pilo mutarint, quid ergo nobis, eligentibus esse barbaris, imberbis ille deus dictet et cursore coelitem huc mittat? Ut me clam sit, nascaturne adhuc quidpiam Cortesiorum. Nilne nobis tu, Bergere? Quid cum nominis omine occultas? Imitare mihi cor illud spectabile:

Quod penes Hungaricae custodia fida Coronae.

- 4 Quid sim ipse animatus (redeo, unde digressus), C[omes] Illustrissime, vides; qui pro virili cōnto meo anserino adgrassantibus ruditatis et cruditatis, e Scythia oriundis, et nos anhelantibus, ἀμούσοις monstris resistere satago, luscus inter caecos capitaneus, ab nemine victore triumphante prohibendus dicere IO et a longe pompam comitari.
- 5 Matthiados ergo novum extrudo foetum, capite tenus modo, dum totus ex-fascietur, tentamenti ergo monstrandum. Quid prohibet? Maronis imitari modestiam, Augusto vel supplicibus atque (per iocum) minacibus litteris ne prima prolis ursinae hypographa (duobus vel tribus, idque sero, per transennam
 6 lectis) mittere volentem. Lambo meos ursellos, prius Mecaenati, quam Octavio (Bavio Maevioque, Marculo Barguloque nil curaris et ignaris: quid distent aera lupinis) post novenium ostendendos.

Dignare tuo lumine, Comes Illustrissime, puppam hanc, in meo quadrimestri vel ulterius fotam puerperio. Deus ille coeli et iste soli te, tuam, caetera et vestram Maria-Franciscam. Dabam meae domi Dominica: Nemo potest dominis pariter servire duobus. Quod erat pridie tui comitatus Epperiessini solenniter adepti. Anno 1614, quo ante c[entum] crucigeri nebulones domiti et mancipati.

Illustriss[imae] tuae Dom[inationis] et domus inclutae Forgachium
 vetulus servusque cliensque I[oaannes] Bocatius

1020

Matthiados liber I.: Agonalia

Res postquam Hungariae tot iam crudeliter annis,
 Aut fato lacerae, aut sorte adversante noverca,
 Dirarum aut flictu Eumenidum, clam nocte satarum,
 Maxima quas princeps Furiarum exsuscitat Ate,
 5 Velle apparebant pessum ire, extremaque passos

vivere quadris — Iuv. V, 2

3 Quod penes — quis? ubi?

6 Bavio Maevioque — Verg. Ecl III, 90 / Quid distent — Hor. Epist. I, 7, 23

7 Nemo potest — Matth. 6, 24

tit. Agonalia — v. Ov. Fasti I, 322—325; Macr. Sat. I, 4, 7—9

4 princeps Furiarum — Hesiod. Theog. 230; Hom. Il. XIX, 91

Nulla Themis, nullum ius libertasve tueri:
 Turbo omnes vertebat agros, obscuraque nubes
 Bellona hinc atque hinc varios horrenda tumultus
 Hoste neque instauret certo, permista fidei
 10 Trux rerum ac belli comiteis armabat Erinnyis!
 Viscera civilis propria stringebat Enyo:
 Europa plorante, Asia exultante Megaera,
 Thrax Hellesponti quam praedo invitat alumnus,
 Lento barbariae collisa neque arma duello
 15 In partem ac praedam socius (laus parva magistris)
 Turca vocabatur. Furor hoc an suaserit, an mens
 Declamare, fugit, cui gutta sed una probati
 Sanguinis, haud istis sese defenderit armis.
 Ut fugere alii medios per castra, per hosteis,
 20 Obliti Laris et fundi sociumque salutis,
 Ipse, pedes quocunque ferant, quandoque parassem,
 Publica si privis non secernenda fuissent;
 Dictus ob hoc discors nostris et proditor oris.
 Quidquid id est, discedo volens, nunc altera praesto
 25 Nos cantare elementa vocant. Commune malorum
 Tantorum pelagus regno crescebat in horas,
 Tam lateque ruens nunc exundaverat agros
 Proluvies, campis locus ut non staret et agris.
 Aut qualis, quum silva cremat, populatur ubique
 30 Errat et huc illuc pestis, nil proderit unda,
 Necquidquam et flammis cohibent, quicumque resistunt,
 Quanta et quanta ferant heic flumina, quantus in altum
 Naturam imber eat contra, vis nulla procellis.
 Tum quascunque potest, rapit omnis vita latebras,
 35 Vitatura malum, dant propugnacula coelum,
 Alternasque domos, maiestas absit ut aulae,
 Quavis tuta arti potius habitabilis ora est.
 Phlaegra Gigantaeos, Lapithas, Lestrigonas et quod
 Cumque olim horrendum, nunc aequa mente vorasset
 40 Feliceis, quis flagitium non tale timendum,
 Est rectus virtuti animus, quacumque residat.
 Inter inornatos nil perdit casta pudoris
 Penelope, evexata procis. Lucretia moechum
 Vimque experta, ideo non fertur adultera coniux,
 45 Vento ablata ratis Palinurum haud damnat inertem,

24 Quicquid id est — Verg. Aen. II, 49

38 Phlaegra . . . Lestrigonas — Sen. Herc. fur. 444; A. Gell. XV, 21

43 Penelope — Hom. Od. I, 329 / Lucretia — Liv. I, 57; Val. Max. VI, 1, 1; August. De civ. D. I, 19; Gesta Rom. 135

45 Palinurum — Verg. Aen. V, 871

Nec sanare potest quosvis Podalirius aegros.
 Frustra Orptheo effusus labor Euridice omnis Averno
 Theseus Pirithoum Hippolytumve haud ipsa Diana
 Liberet ereptum, quum Styx ignoscere non vult.
 50 Quin est ipsa suo quoque digna decore voluntas.
 Marte retorquendum est, non semper bella neque hoste
 Quaeritur in quovis laus; inclytus Hectora Achilles,
 Aeneas Lausum ac Turnum dignatus in armis;
 Sic Lausi genitor fugientem haud stravit Oroden.
 55 Vim vireisque suas prudentia temperat olim.
 Saepe iuvant dilata magis nam praelia: omissas
 Interdum ob pugnas laudavit Roma lubenteis
 Stultorum damnare ducum fas scilicet aestus.
 Nec semper mutare decet quadrata rotundis,
 60 Utile ubi belli saevas exstinguere flammam,
 Si, quantum prohibere nefas, datur ante tueri.
 Quisque suis pulchrum rectumque adiudicat armis.
 Aiax de praeda simul et contendit Ulysses.
 Et quotus est, causa qui non prior ire laborat?
 65 Gratia sis magni genero cum caesare, totus
 Cumque illis mundus, ceu dissiluisse Quirites.
 Quem tu laudabis, quem vituperabis? honesto
 Usque adeo nomen sese defensat utrumque.
 Ast nunc ipsi etiam victores cedere mallent.
 70 En potior fili, te stat sententia, nolo,
 Nolo, socer, quid gauderent mihi caede triumphis?
 Nam tu iure, pater, venerabilis, et tua crescat
 Gloria; succumbant peilis cedentia peila.
 Respicere ad civeis refert orbisque salutem
 75 Quaecumque est, fortuna tua est; me tuta reponant
 Troia potens staret, si non heic laeva fuisset,
 Pace Phrygum sprete se sparsit in aëra regnum.
 Quis longa se morte necet, quum vivere possit,
 Sanus et annosam procul armis cernere pacem?

70 fili **Matte** fill

46 Podalirius — Ov. Rem. am. 313

47 Orptheo Euridice — Hyg. Fab. 251

48 Theseus Pirithoum — ibid. / Hippolytum Diana — ibid.

52 Hectora Achilles — Hom. II. XXII, 186

53 Aeneas Lausum ac Turnum — Verg. Aen. X, 770

54 Lausi genitor . . . Oroden — Verg. Aen. X, 730 sqq

59 mutare quadrata rotundis — Hor. Epist. I, 1, 100

63 Aiax de praeda — Hom. II. XXIII, 708; Hyg. Fab. 107

70 stat sententia — Terent. Eun. 224; Liv. XXI, 30, 1; Ov. Met. VIII, 67

76 Troia staret — Verg. Aen. II, 54—56

80 Iudicio laudata Dei pax alma, rapinas
 Et scelerum omne exosa genus nigra aspide peius.
 Pax foecundat agros, pax dat, pax horrea complet.
 Pax ignominiam, o castis Mars impius aris
 Intulerat quam, tollit, amor tunc omnibus idem.
 85 Fertque refertque viator iter tutissimus umbris,
 Vir recubant mulierque suo, par dulce, grabato
 Non gemitu quisquam testatur et ore dolorem
 Amissas ob divitias praereptaque grata.
 Quodque graveis contra praebent umbracula soles,
 90 Id praestare duces, mos est, fortemque senatum,
 Urbibus ut magnis, casulis et moenium egenis,
 Res manibus properant aequa sed merce laboreis,
 Et sudore animant, gaudentque per ardua fabri!
 Quidquid et ut quisquis, qua pensa absolvere, curant.
 95 Quo descendo, relaturum, rex optime, pacem,
 Optime rex, virtus, Matthia, quam tua pacem,
 Indulgente Deo peperit tam fortibus ausis?
 Non mensura quibus isthoc satis orbe futura.
 Pagina se chartis aut longo aequaverit Istro;
 100 Spisso operi latoque decus chorus arroget omnis
 Scribentum numero innumero, tu retia rumpes
 Liber et incaptus, surgesque in cornua cervus,
 Cui superi nullo tribuerunt vulnere laedi:
 Attollens humeris quem gloria tollat in astra,
 105 Qua generis stirpisque tuae se fama recondit.
 Tantum adspiratur sceptrum et sine sanguine regnum!
 Nemo novum aeterno praetexat honore volumen
 Moeonides, non aequa meis haec (diceret) orsis
 Materies. Operi Maro se submitteret ipse.
 110 Ergo mihi pectus tam fertile tamque recoctas
 Incalfactat opeis, solumve animavit Apollo,
 Magna sonaturum? Magnum depingere Apelli
 Claro et Alexandrum Lisippo fingere, fas est.
 Nec me posse cedro, sed scribere digna cupresso
 115 Et miserum invita carmen peccare Minerva.
 Sunt haec, sunt, fateor, non viribus apta, rubentis
 Id non pauca tamen rursum haec aptissima fiunt,
 Si te, rex, moreisque tuos tuor, inclyte, avitos.
 Res me eadem terret, eademque animum addit, ut audax
 120 More iuventutis tantum arrogem ab arte remotus.
 Ille vola regi, quantumvis rusticus, undas

Exhibuit non culpatus. Diis munera quaevis
 Quivis magna ferunt et pauca, neque impulit ausum,
 Me nisi libertatis amor, quem nactus et ipse
 125 Auspiciis partoque tuo, sine clade triumpho.
 Servatus do civis opeis, quae munera possunt.
 Immolat hic taurum superis, ille immolat aurum,
 Qui ligna in silvas et in aequora flumina portant,
 Respexere preces ac vota fidelia largi.
 130 Votis ergo locus precibusque fidelibus, hoc non
 Dedignaris opus, mihi quod matercula nutrix
 Auspice dat Musa Pallas nec pollice largo.
 His maiora sacrent alii, quibus applicat artem
 Adspirans numeros animasque in carmina Phoebus.
 135 Principe quid laudare loco, quid fine, Camoena,
 Sumas, ambiguum est, studiosa in corpore parvo
 Magna levare, loqui immensos tenui ore laboreis.
 Nos maiora, cave, ne frangant viribus ausos,
 Omnia non fas est ut scire, neque omnia fari.
 140 Insanire iuvat quoniam, quid possumus ultra?
 More poetarum tentabimus ire per aureis
 Victoris tuba post Martem. Cane, Musa, receptus,
 Bellum oblita prius, quod pellax Turcidos oestrum
 Moverat, imperio vireisque virosque sacrato
 145 Sat praestante diu, parva nec laude per annos
 Bis septem, duce Matthia, plerumque quotannis
 Adspirante decus, namque impiger ipse Vienna
 Inter ferratos egressus equester equestreis
 Hostilem in terram parmisque animisque paratus
 150 Eveniant quaecumque audax perferre, neque obstant,
 Quem Thrax proiaculatur aquis vel Iuppiter imber.
 Haud sparsere nuceis, corylus quas educat arbor,
 Sed duro aere globos penetrantiaque aerea plumbo
 Tela volant et saxa, neque exspectata trucidant,
 155 Omnia vel castris sunt tuta timenda profecto.
 Nunc balista arcus alios amentaue torquet
 Altera, totque Ioves aetas fert nostra tonanteis,
 Rem quotcumque gerunt sclopiis bombardigerum gens.
 Arma ianitscharum nobis vomit aemula pestis,
 160 Inque his una salus Furiae, acquisita tyrannis.
 Germani Brontes Steropesque auxere doloreis,
 Spirant aera tuo procul, Argentina, reperto.
 Non corpusculum erat sine pectore ad ardua, eidem

Formidata nihil, quaecumque abs hoste vel alto
 165 Numine sunt decreta animos opponere honestos.
 Saepe alios stupefecit atrox, ululatibus ut mos
 Et clamore fero, canibusque lupisque tumultus.
 Mens infracta duci adversosque insurgere ferro,
 Martem haud ore vomit, dant aera crepantia vocem,
 170 It sonor, explosisque canalibus altus Olympo,
 Congressusque viro vir comminus esset in armis,
 Tanto si dignus quis rege adposceret ardor.
 Post cratera videns solitus se texere Rhetus.
 Troianos imitate duceis, dux magne, Pelasgosque,
 175 Illis cura et cor cognoscere in hostibus hirquos
 (Magni nomen habe, magni nam nomen habebis)
 Pectore non tergo, quomdam innotescere suetis,
 Exceperere graveis, ictusque dedere vicissim.
 His adiunge aliud maius, post tempore longo
 180 Res quum gesta armis speraret ubi otia mundus,
 Grata quies tandem bellumque utrique molestum est,
 Filia confecti paxque exspectata Gradivi,
 Quod desiderium prius, id nunc taedia portat,
 Fumanteis ut sudor equos quoque denique lassat,
 185 Ut damnaret onus et praelia formidata
 Bestia, se rumpens propriis tum viribus intra
 Hoc metuens illudque minor, properabimus, inquit,
 Paci adspirandum est, non Teutonis amplius oris,
 Ipse petam, responsa dedi qui nuper et herbam
 190 Porrecturus, ab exitio me frunde tuebor.
 Germano imperium sors annuit, aspera nobis
 Fata Saracena gentique extrema minantur.
 Vincere qui nescit, maturior arma reponat,
 Nulla fides Transilvano, constantia nulla.
 195 Ludimur abs Hungris, non sic socia arma volebant.
 Deceptus toties, cur piscis credulus hamo?
 Tam bella ingeniosa viris, Alemaniae alumnis,
 Praesertim, en, fratri prudentia quanta regentis!
 Matthiam agnosco, redivivus an ille tiaris
 200 Ferro Othomanniis tremor? an diviniior alter.
 Quicumque, incudis metuo tornique cerebrum.
 Sumpta cani Turcae rursus eructabitur esca.
 Diversa insidiis metuenda subactaque res est.
 Perniciem simulata ferunt, nec perdita, quae nos
 205 In miserum flexere duo, picis offa draconi
 Obiecta Hungaridis, rumpantur ut ilia Turcis.
 Utilium, Germane, sagax volpecula, tu me

189—190 herbam Porrecturus — Plin. Hist. Nat. XXII, 4; Fest. 99, 6

Subvertas adstuta dolis? tua cognita vis est.
Hoc etiam latet error equo: discedere fingis.
210 Nos aquilas et odorari quoque posse, putandum est.
Ut cumque incolumis tacite corrector abibo,
Nave reservandus, trux mercem absorbeat aequor.
Haec secum Mahumeta catus, mox nuncia legat,
Id pathice adfectare iubens: rimabimur aulam
215 Germanosque duceis, patiantur ut ire serena
Austriaca rex fronte Lareis sedemque guberni.
Et pacem petere et discedere cogat ab armis,
Germanus rerum dominus victorque Tomitas.
Parque imploranti supplex agere incipit, astu
220 Quae tanto atque aestu prior infamisque secutus
Frigora post brumae tranquillus quaeritur hostis,
Digna pati indigna ergo iuvat, Marte aequo et iniquo.
Caetera fortunae mandare Deoque ignoto.
Imperium et praecepta omen dant spesque futuri.
225 Quin hac sine etiam desederat Hunna Celaeno,
Aut iam praeda satur, sibi vel diffusa potestas.
Crediderim ducente Deo tranquilla parari,
Bacchatosque inter sese ire ad foedera Coros,
Infraenari animos et corda ferocia poni.
230 Arcta reluctantibus insania possidet Euros,
Mussandum at numero victis, quibus altera cordi.
Triticeas inter zizania crescit aristas,
Et loligo effrons ad honestos farris acervos
It, mansura tamen melioris digna potestas.
235 Utque senatoreis raptat symphonia discors,
Haud sensu uno omnes, una ceu sede locantur,
Altera vicinis mens est aliquando duobus,
Luctandum ergo diu, ut parilis sententia claudat.
Pars absumpta cadat minor, adsensa ore, supersit,
240 Inconcessa licet quaecumque receperat alter.
Sic fama carpente viros, quorum una voluptas,
Armorum et reditus, quod metam in Marte vocari.
Praecipue archiducem concedere velle quieto,
Auditur, non dulce animis ad classica promptis,
245 Adversum Briareus Harpaxque Rapoque ruentes,
Ductoresque alii in contraria vota, cruoris
Humani bibula, haud rata, nec placitura volebant,
Defessosque negare animos vireisve minores.
Verba volant vocesque: aequomne reponere bellum?
250 Exspirantne viri, neque habet marsupia caesar,
Urbes imperio atque duces populique supersunt?

Macta animis opulentaque sat Germania frustra est.
 Quis nam adeo mucronis iners expectorat excors?
 Fornaci adsuetas vetulas puerosque trementeis
 255 Larvam umbrasque suas, vel quod vesica pepedit,
 Desperata quis hui tam foemina, credit, abire
 Germanos, propius non tunc accedere, Turca
 Vel daemon quicumque vorax, quum proximat oris
 Teutoniae. Spectent sedeantque ad terga revinctis
 260 Et manibus, tam degeneres pavor arguat olim.
 Summa potestatemque mihi, Germania, credas,
 Solus ego, per sacramenta elementaque iuro
 Omnia, ego solus tot strageis, totque trophaeis
 Millia sufficiam: capitum ipse papavera dextra
 265 Hac casura (ait accipiter) lacerabo columbas.
 Numquam Harpum expavit noster muliebriter ensis,
 Nunc primum armigeri me cernant vana timentem?
 Ferrum in vagina durum, non molle gero ius,
 Turpe toral nostris, polvinar et otia contis.
 270 Germanum est, leporeis agitare in retia Turcas.
 Scavorum quid nuda phalanx, quid lignifer haido?
 Hungrorumve manus valeat iunctique Croatae
 Austriadis, misere miseros metuentibus Hunnos
 Perperam et ab nostris discedere partibus ausos?
 275 Perfidus est, mutare sagum quicumque laborat,
 Bellum pace sinistrorsa. Sibi dissidet hostis.
 Parte alia nos Persa iuvat sociumque professus
 Iam fidei amplexae toties ad praelia missis
 Ducendum usque monet legatis Christica bellum.
 280 O miles, miles, numquid stipis aera petamus?
 Hactenus impigros nunc vertere terga? laborum
 Quod pretium infractis? cur nos ultricibus armis
 Inque rebellanteis non expergiscimur illos?
 Ecce bipartito spoliis locus. Arma decori,
 285 Arma velint tax tax, non pax pax, arma recusent
 Ignavi: nos pro patria moriamur equestres.
 Aut si crure decus, pedes ibitur, ibitur, heroes.
 Quid? calami? haud: querceta sumus, nec pectora fungi,
 Martia sed nitro perrumpere polvere muros,
 290 Invia non Rhodope, vel Athos, vel Caucasus istis.
 Illi agris insueta suis et rustica buris.
 Fortunam ex manibus ferrumque extorserit alga

252 Germania **Matte** Gennania
 274 partibus **Matte** partibns

Vilior, invidia atque odio erga Teutonas, Hunni
 Colluvies et praeripiant, quae debita nostris?
 295 Militia hoc pessum nunc ibimus omnis aperte,
 Dedecus! Heroes, grave dedecus! ito latebras
 Tu, virtus Germana, subique ingloria. Caesar,
 Caesar ades, dignum et quod caesare, corrige, caesar.
 Corrige, thesaurumque tuum resera, optime, tandem.
 300 Talia cors labraxque duces et satrapa et omnes
 Talia quaerentes divortia longius armis
 Atque his plura crepant, quisque argumenta fremebant.
 Praelia qui damnant, bello et potiora sequuntur,
 Contra haec spiramenta boni ulterioris amore:
 305 Prospera quaerendum est (referunt) nec prospera citra
 Laudandum, neque inulta sumus, victoria nostra
 Occultisque adfert laudem ingens gloria pennis.
 Ultro offert hostis, quod nec dubia arma, neque aetas.
 Ad nos confugiunt, pacemque ab Teutone poscunt.
 310 En Turcam exanimem! Clarae en virtutis honoreis!
 En sceptrum imperiique novos, Germane, triumphos!
 Victus adest hostis, nostro nec sanguine victus.
 Vidimus his annis alacris in Martia turmas,
 Amborumque acies, amborumque inde receptus.
 315 Nos illosque diu tempestas dimovet atra,
 Immo alias non parva suo discordia saeclo.
 Stant utrinque ardente metus vicinia amicis,
 Secta animis mens est, Mars intestina minatur.
 Nota ignota nefas, cuicumque potentia, volvens
 320 Pellaces nocitura piis, irasque sub atra
 Occultare toga docti, insidiasque, labascat
 Imperio ne nostro, illi quod demitur, urit.
 Est heic, estque salus ibi non postrema, quod ad rem
 Et summam, spectare viri procul omnia debent.
 325 Adspice rectoreis currentis in aequore pinus,
 Quam cauti moderantur opes, quam sidera coeli
 Oriona, Hyades pluvios geminosque Triones,
 Ursarumque faceis, Helicen, quam caetera pronis
 Transfigant oculis, qui spiritus, unde resurgat.
 330 His aptare rateis, saepe et concedere transtris,
 Ventorumque minas male nil contemnere, curae est,
 Spernere dum Thetyn fas Neptunique furoreis.
 Res bello varias nauclera industria vincit.
 Hinc nos incolumes certamina pendere praestat.

335 Bellandum est, ut sint res sanae in corpore sano.
 Quidam isthaec procerum grandaevus et optimus heros.
 Hoc studium Austriacis, haec vota extrema Moravis,
 Pannoniae indulgere suam cum foedere pacem.
 Nec minus in stabulo Augiae contra orbe moneri
 340 Hungaro, opes aestate solent ut rege carentes.
 Bella quibus lucro spoliis, pervivere raptio
 Gavisis, quis bella labor, quis somnia Mavors,
 Bellonae suboles correpta furore tueri.
 Hos quoque castigans ductor meliora reponit.
 345 Compellatque bonos et patricio ore vitesos.
 Obvius amplectar, non adspersus, olivam.
 Solvo latus ferro, franea et sat cuspide gessi,
 Solaturus agros, habeant nova gaudia vites.
 Parturiant armanta foris, curasque resolvant.
 350 Hactenus utque armis nunc laeta operentur agellis.
 Improba vox dirumque loqui: mihi pectora Mars est.
 Proiecitque simul galeamque harpumque locutus
 Aspera maturo ore senex, iuvenum unde furoreis
 Increpet, Amentem, Trucem, Aselgea, Barson, Omasum,
 355 Haidonem et Hussarum, Magnum Longumque Budaeumque,
 Hinc ambos Nemetes, Pastorem, Arulom, Capribacum.
 Grande malum paci Turium, ipsum ignobile Varga
 Nomen et Aurigam, insanum valde ore frementem:
 Hungaridae, quos nil fatum aut mortalia terrent,
 360 Non casusve Deusve malos, non fama remotas
 Tangit apud genteis; hanc barbam incanaque testor
 Tempora, ad occasum venientem ac proxima mortem:
 Inconsulta animos stulta et fiducia vestros
 Occupat exsorteisque thorique forique: paterni
 365 Non adsertores, non arae cura neque orae.
 Quos quam praeda nihil furiat: subscribe, summa est.
 Exsuperent votis, superant qui stirpe, profecto,
 Est quodcumque mihi, permox ni ponitis arma,
 In vos convertam, et quo quisque modove viave
 370 Arreptus dabitur, pro Turca ac Tartaro habebo.
 Quos ego! sed properate domum et migrate rebelles.
 Parcendum et generi, parendum est denique vestro.
 Illum adspectabant adrectis auribus omnes.
 Ne saevi, venerande pater, responsat Amilcar.

335 Bellandum est — Iuv. X, 356

339 in stabulo Augiae — Hyg. Fab. 30

371 Quos ego — cf. Verg. Aen. I, 135

375 Sit modus in rebus, certa et stipendia passis
 Dura diu nobis frustra: in castella reponas
 Membratim et spatiosa viris, quae debita, solvas.
 Aequa rogo et socium totus quod flagitat ordo,
 En macies, en quanta meos deformat egestas!
 380 Nuda manus, pectus nudum et pes cortice tectus.
 Nil famam extimuit paupertas. Ipse feroci
 Quantum ore exsuperas, tanto me impensius, aequum,
 Poscere. Si servare potes, ne perdere malis.
 Austria vel quaesita mihi aut Burgundia solvet:
 385 Ut possis revocare gradum et tum solvere, cura.
 Profuit audaci sua quid fiducia Bastae?
 Quid Barbel Ianos facit Hungaris ora tumultus?
 Efferus haec pestis ductor, cui rursus Ulysses,
 Pannon fide, tuus: patriae damnosa propages,
 390 Ignoras, quid amurca crepes vanissime, bellum
 Nos gerimus pacemque viri, tu sceptrum colonus
 Pastoralis capras et olenteis natus ad hircos,
 Glandivoros desuete sues regere imperii imo.
 Equid Aloidas, Salmonea et illa reducis
 395 Pondera, diis et vincla Iovi minitata Cyclopes?
 Ecquid Zeckelidas? cruce crux suffixa Georgi,
 Quod framea et fortuna dedit, contentus id aufer.
 Nos, quibus est virtus et rerum vera potestas
 Armorumque fides (agnosce in utroque sequestros)
 400 Viderimus, quo stare queat res Hungara pacto.
 Sternitur, exspiransque metu succumbere discit,
 Tot responsa ferens animis inglorius Harpax.
 Paullatimque alii cupientes vertere ab imo
 Pergama, clara Vienna tua et tua Praga residunt,
 405 Aequor aquis tumidum ceu ponit pace vicissim.
 Praesertim aera solum quod eis promitteret Hunnum.
 Monstrarentur item quod pabula primitus armis.
 Interea super Hungariae regnoque coronaque
 Ardua agunt proceres; cum rex ignoret habenas,
 410 Maximus et caesar toti haud simul et semel orbi
 Absens sufficiat, non viribus respicere Hungros
 Evaleat, classemque iuvenit rectore carentem
 Praesentique Deo ad portum et reducere littus,
 Consilium de rebus habent, cui vertici honorem
 415 Et decus imponant, qui praesens omnia firmet,

375 Sit modus in rebus — cf. Hor. Sat. I, 1, 106

394 Aloidas — Hyg. Fab. 28 / Salmonea — Hyg. Fab. 60; 61

Omnes qui nosset prudens expendere casus,
 Se monstrare oculisque suis dignetur ut Hunnos,
 Viribus est ratio potior et robore virtus.
 Ingenium atrocem saepe exit et exiit hostem.
 420 Quo ferrum et sanguis veniens cum gloria portet
 Laudem ipsa et claros cedat sine Marte triumphos.
 Sceptra potestatem atque minas invita sequantur.
 Pars haec magnateis dum maxima provida volvit,
 425 Matthias subit, Austriaco splendore pyropus
 Ille, suis decus omne, novum et Laris ornamentum
 Commodus insanos Martis cohibere fureis.
 Pro patria qui saepe mori non pallidus armis
 Ante animatus erat, Geticas contra ira pharetras,
 Terga caballorum quibus et convivia, turmas.
 430 Ecce pater quoque Danubius caput extulit undis,
 Sic tunc ad socios Dravumque Saumque locutus,
 Hungariae hoc primos banosque movete Croatas:
 Queis mecum ah miseris Xanto et Simeonte malorum
 Plus exanthlatum est duo lustra rubente Pelasgum
 435 Troianumque cruore, amnes, tardante fluenta
 Corporibus late et procul exundantia campis
 Cernite, tempus adest, nostris ut defluat undis
 Sanguineus redeunte latex albedine avita,
 Fama canit, laetisque animos rumoribus implet,
 440 Fama canit, duce Matthia tranquilla parari,
 Quod penitus gaudemus aquae, regna humida gentis.
 En Glauce mea laetatur, nymphaeque sorores
 Iamque catervatim refluent pulsa agmina ripis,
 In patriam reduces squamosi ad flumina cives,
 445 Attonitis mirati animis prius omnia fundi,
 Ossa tot et galeas tormentaue praecipitata,
 Convulsasque domos riparum obstructaque claustra.
 Iste super Turco archivo vel acynace pallet.
 Huic ferro riguere coma Ausonis: ille Valonum
 450 Stellata et magna ad calcaria constupefactus.
 Romphaeasque pavent Germanorumque machaeras,
 Pars intenta oculos numquam saturata libido,
 Ferrata Steropum glomerata pilasque rotundas,
 Brontium opus lustrare, horrendos corporum acervos
 455 Exileisque vias et magna foramina cannis,
 Ingenteisque rotas infractosque orbibus orbeis,

430 caput extulit undis — cf. Verg. Aen. IX, 817

433 Xanto — Hom. Il. XXI, 214 / Simeonte — Hom. Il. V, 774

Perpetuo lymphis fluviisque perennibus arma
 Aetatem tincta et numquam amplius emersura.
 Iuppiter Enceladum ceu gurgite Trinacrio Aethna
 460 Obruit, obtectosque tenet Cyclopibus artus.
 Usque usque illa iacent, usque aeternumque iacebunt,
 Semper-inexhausto rerum monumenta pavore
 Paullatim expertes donec didicere timoris,
 Insultant victis heroibus agmina aquae vis.
 465 En nimium armatis fidentes rebus amores
 Humani heicne fuat victoria, meta laborum
 Heic ne datur, pisces quas impugnabimus arceis?
 Qui mersare volebamus, mersamur, amici.
 O bellum, damnosa animis nec longa voluptas!
 470 Quantam hei pauperiem, quanta et tu damna beatis
 Festinas, mons parturiens, licet exiguus mus
 Nascare, o quam cuncta gravas, quam cuncta cruentas!
 Et cui nulla salus, pietas cui nulla, rapinam
 Ah quot tristem hominum facis, immature Gradive!
 475 Vivere qui possent, qui possent vivere longum.
 Haec ossa, haec opera, hos testor mortalium acervos,
 Quos nunc immersos rimamur in aequore rostris.
 Heicne ostentat opeis, heicne explicat arma triumphos?
 Omnibus atque Istro quaecumque recepta parenti.
 480 Felix ille Deus, qui nobis otia coepit.
 Promoveant bona fata decus, votiva iuventus
 Optat aquis operata Deus, Deus ipse profecto est,
 Quovis Marte prior cunctisque potentior armis!
 Illius dabimur nos victima et hostia mensis,
 485 Sponte catervatim fluxere in retia pisces.
 Rettulit haec ut Danubius, se condidit alveo.
 Signa pius fecit et sturio lusit in undis.
 Ecce autem cum fratre venit res tanta Rudolpho
 Discernenda prius, res ardua resque per orbis
 490 Grassatura vias totius, inexpectata
 Gentibus ac regnis novitas, quod mira duobus
 Fratribus incedat discordia, bellaque tentet
 Matthias, vetereis numquam explorata per Austrios.
 Multi obliquo oculo limare, quid afferat hostis
 495 Austriadae Austriacus dux regi et caesari acerbus.
 Toto id fama canit tibicina maxima mundo,
 Rumor ad extremos Arabas cursurus et Indos.
 Matthias laudatur ab his, culpatur ab illis.

Res elephanto albo similis, confusa camelo
 500 Diversum et panthera genus, terroribus implet
 Hos, illos animans pax monstri bellua crescens.
 Sic quondam Oedipodas funestae ad moenia Thebae
 Frater ubi fratrem vita et sese exsuit atrox.
 Nec satis apparet, cur talia cogitet, ipsis
 505 Austrigenis, Hunnove satis tellure, vocentur
 Quamlibet, indoctique simul doctique moventur.
 Mente sibi missa Matthias coelitus aptat
 Grandia laturus meritorum et praemia victor.
 Apparat ire, acerque sago spectacula pandens
 510 Ianum aperit, posteisque iubet reserariis urbis,
 Aspera rupturus dux promissorque salutis.
 Sume animos, inquit gens Pannona: sumite fidi,
 Sumite corda mei cives, non fungar inani. —
 Re patriae praestabo patrem auctor honoris et oris
 515 His plura adiiciam decora alta, modumque querelis
 Tam longis adfecto; Deus, Deus annuet aequus.
 Tot scelerum ut repetant Stygias culpata paludeis:
 Pax votiva diu, pax aurea paxque sequatur,
 Militibus non parta meis, sed sanguine herili,
 520 Matthiaeque cruore ducis: mihi parcere nolo.
 Nimirum caput hoc, caput hoc obiecto periclis,
 Quid deceat nunc ergo viros, vir quisque videto
 Pro sese exemploque meo, non impiger heros,
 Libertatis amans, arma induat ocyor acer,
 525 Ventum ad supremum est. Hic sudor et ultimus hostis,
 Sperne mori, quicumque meus, dulce atque decorum
 Pro patria ac regno fieri super hoste leonem.
 Centimanus non ille Gias, non flamma Chimerae
 Divellant — certum est iter: ibimus, ibimus illuc,
 530 Quo vos ire decet pariter, heroa propages.
 Quaerendum amoto nunc omnia serio ludo.
 Vincamus, dum fata sinunt in utrumque parati.
 Auspicio coeli hos ausim spondere triumphos,
 Lauream paxque bonae sunt caussae ab numine merces.
 535 Cominus haec dictis dux eminus alta papyro
 Irritat, properatque mareis ad ephippia equestreis.
 Pareatur, sublata omnis mora, tessera signum,
 Classica ubique ardet tota Austria et Hungaria ardet.
 Moravios intra muros lustratur et extra.

502 Oedipodas — Hyg. Fab. 68

526 dulce atque decorum — Hor. Carm. III, 2, 13

540 Clara repercusso dant aëra tympana bombos.
 Signa excita volant, vexillaque panda receptant
 Nomina militiae, sacramentoque revincunt.
 Ipse sibi duodena prior praetoria ductor
 Vexilla his curat titulis: primum, Invidia, inquit,
 545 Cedat virtuti, cum splendet, frangitur. Inde
 Forte comes meus; hinc Matthias quattuor ipsum
 Nomen habent. Nonum: pugna pro patria; at hoc post:
 Sancta Maria, ora pro nobis; plus tacet ultra,
 Sancte ora Michael pro nobis, ultima bina,
 550 Bissena Herculeis mage signa laboribus armis
 Profore, persuasus non frustra. Hinc auget agonas
 Laetaque tum exercet non parcius arma iuventus,
 Quam si rustica gens, ubi coxit Seirius agros,
 Maturante dea furcas falceisque prehensas,
 555 Indiget aut quorum tempus messoribus usus.
 Fervet opus, cursantque recursantque omnia campis.
 Austria pagana calcantur rura caterva.
 It patrum chorus, it matrum, it iuvenumque puellarumque
 Agmen Myrmidonum et puerorum adsuescit, agendum
 560 Quando aliquid cunctis, patrios tolerare labores.
 Frigida tunc Helles Europae et cornua veris,
 Matutina tamen sese agmina gentis agebant.
 Ante resurgentem pascale id nobile Christum,
 Iaurinique aries vult aemulus arietis audax
 565 Matthiae aeternum super istis quaerere nomen.
 Ad parileis dux eventus, maioraque longe
 Expediat quodcumque heros ingressus ocellis,
 Ipse gubernaculo imperitat, castrisque parat se
 Primulus, edicitque sequi, aptaque caetera poscit.
 570 Tumque Ratisbonae Stirus pro caesare agebat
 Necquidquam dux conventus, Germanide parteis
 Legato in varias electorumque retractis.
 Tantorum impensis opera nihil omnibus actum.
 Et quando haud perfossus Athos, rediere loquentes,
 575 Ceu Borea quassata agitur truce turbine classis.
 Verum haec ne facies regno et mirabile bellum
 Ignaros tangat, socia arma neque ulla Quiritis
 Teutonas inducant; septem edocet omne viratus
 Caesarides, nulla iniiciant obstacula, neque hostem
 580 Imperii arguent sese, Ausoniive monarchae.
 Ire sinant, gentes defendere et aequa parentem.

Id prosit patriae, Germano prosit et orbi.

Ergo sibi Mars hic tantus fratrisque paratus
Quid velit, ut manifesta fides, cognoscere misso
585 Dat Ditrichstenio, cidaris cui Romula, caesar.

It, redit et narrat, cum Turca foedera pacis,
Hungrorum et cum gente novos divellere nexus,
Moliri adversos scelerique adiungere alumnos,
Per Marcomannos glomerari arma impia tractus.
590 Ni pacem accipiant, pacemque sequantur inermes,
Hoc stare archiduci, vim vi prohibere, vocato:
Id struat his coeptis, illisque insueta minari.

Iamque aderat promissa dies, aulam eruit urbe
Ad Boream et Neopyrga, tuam dux proximat oram
595 Armiger, egressus dat princeps terga Viennae.
Golnicium Althemiumque vocat, teque inclyte Turso,
Ductores huc se glomerant, dum caetera pubes.
Macchina cantatrix horrendum educitur ingens,
Murifraga, ursa, leo, lupus et chorea ipsa Cyclopum.
600 Multiplex aris dena et vigesima moles.
Invia virtuti non murus aheneus essent.

Pondere franguntur pontes tellusque tremiscit.
Sylva Bohemorum urgentum clamore remugit.
Sub castris dux opperiens, ut consulat omni
605 Parte bono iustique memor, stipendia passim
Mandatis prohibet rapere inconcessa clientum,
Ostentatque graveis poenas, qui iussa refringant,
Damna rependendum edicit spe rustica finis.

Gradivum interea meditatur et ora Bohemis,
610 Conciliumque repentinumque vocat aula, sed illuc
Nec Quadus, nec Lussatii, neque Morava tellus,
Confluxere, viis veniunt ad regia paucis
Tecta, ast praesenteis placida rex fronte remissos
Hortatur: perstate mihi hactenus usque fideles,
615 Civeis, Praga, tuos praesertim adpellat honeste,
Quin dextram dextris iungit, prolapsa redono
Iura (inquit). Nam tempus avi quod ademit iniquum,
Claudite iam portas domini, et date moenia tutis.
Murorum et vigileis ante ostia ponite fortes.
620 Praesidium urbe locant tria millia, in arce trecentos
Hos curare comes legionem et scribere Solmus,
Regia cui sors est tutanda; arma arma sequuntur,

617 Iura **Mattc** Inra

601 murus aheneus essent — cf. Hor. Epist. I, 1, 60

Hisque apparet eques, his creber ubique satelles.
 Nec Marte ignescunt dominantia nomina tantum:
 625 Subiecti in muros ac totum huc protrahitur rus.
 Dulcis inexpertis agitur res bellica cristis.
 Crudelesque animant perterrita fidere iussa.
 Bellantes merce oblatos gratantur amoreis,
 Hinc et avent bellum magis et magis Austria culpant:
 630 Rex vult ille novus, vult caesar et esse Bohemis.
 Deiectus noster caput abdat, eatque Tyrolas
 Extorris genteis? prohibete venire molossos.
 Aut saltem adveniant, non pes hinc unus abibit.
 Hungaricas agitare feras Sclavosque lubido est.
 635 Illa meretrici nil dispar bestia priscae
 Nuda et inermis an armatos nos terreat ore
 Et clamore, virum urbicapos, bello omnia doctos?
 Rex inter pueros turpem patiēre repulsam.
 Nec speras, quodcumque feres, tam magna professus
 640 Amissura canis propriam his Aesopica carnem.
 Angit vita boni fratrem diuturna monarchae.
 Cunctare infelix et longius extrahe votum,
 Quippe nefas germanum alio decedere vivum.
 Sic vulgum oblectat, verbisque moratur amicis
 645 Satrapa ventosis efflans ex naribus auras,
 Vaniloquus tumidis rumpit sermonibus utrem.
 Hoc etiam bello iuvat extenuare crepando
 Obscura, inque viros opprobria fingere magnos.
 Plurima verum uno clauduntur verba canistro.
 650 Obiectos poterat nec Stentor frangere clathros.
 Quod scurrae eblaterant, nil illo tangitur heros.
 Ecce duces quoque Germani cum Saxone Brennus,
 Electura quod hortetur foedusque coronae,
 Dividere hoc magnum spectaculum uterque laborant.
 655 Legato archiducem multo absterrere, per oras
 Misneidos iam finitimas contra arma locari.
 Auxilium ac vireis dare caesari id ergo parato,
 Ni faciat pacem, ventum unde, recedat et illuc.
 Caussam ille exponit clare, incassumque rogatus
 660 Pergere pergit et egressus Zaslavide, ad urbem
 Reginam obsessurus atrox quasi, rumor inaudit,
 Mercurio usurpante citis talaria pennis
 Cingi armis Pragam, totum fama occupat orbem.

626 Dulcis inexpertis — Veget. De re m. III, 12

640 Aesopica carnem — Aesop. Fab. 210

665 Haud plostella videt, lusumve Bohemia nuper
 Contemptrix hominum: iam circumroditur hoste,
 Provisae nil frugis habens glomerata Lybussa
 Proxima nunc ardent, sumuntque incendia vireis.
 Pragima omnes rapiunt, regni aras sacrum et asylon.
 Pullorum qualis longe spatiiata iuventus,
 670 Cum quaesita vident procul inter prandia milvum,
 Excutiunt ex ore dapeis, mensasque relinquunt.
 Ocyus ad mammam fuga praecipitesque feruntur,
 Maternis properant stabulare haud segniter alis.
 Contra hostem se plumigera gens arce tuetur,
 675 Occupat hos illosve Lareis, qui crure priores,
 Et iure, acceptant vivi penetralia claustris.
 Non secus huc parvis pariter cursatur et amplis.
 Huc bipedes, huc quadrupedes, huc tota Bohemi
 Nobilitas cum plebe ruit, servisque remis remistus
 680 It dominus, stabulantibus his, palantibus illis.
 Panicus est horror, timor addit euntibus alas.
 Hei Turcas socios aequae agmina Tartara ducunt.
 Cum frameis curvis pantherigerosque hussaros,
 Ante nihil, non despectant Sclavasque catervas.
 685 Omnia rimosis ponuntur in auribus, et quod
 Rana bovem exaequat, fit musca ingens elephantus,
 Attollunt critici mendacia utrinque duello.
 In vulgum ambiguas fas Marti spargere voceis.
 Lixarum hoc munus, cacularum et sparta, loquendo
 690 Incrustare hostem: redit et mox ille redibit,
 Tormentis, spe nempe sua, privatus omittet.
 State animo et pueris equitate in arundine laetis.
 Pars sub collecto gemit aere, fugitque retracta.
 Hi terrae infodiunt nummos, alii aurea vasa,
 695 Pars in frusta secant opera et collisa Myronis
 Consolidant, ut cuique locus cum sorte patrona est.
 Hei Adonai! quae nunc (Adonai!) nos terra receptat?
 Praedatur, quodcumque parat dare terga tumultum.
 Hoc spatium tibi Praga fuit mora dives, Apella,
 700 Iam, quum dura pati est, pedibus fiducia restat?
 Pondera da, mea sunt. Nil tessera proderit illis,
 Qua vestem ob Christi nequam lusere parentes.
 Pacis abest facies, Bellonae increscit imago.
 Rursum onerant regis stipata palatia Cechi,

667 Proxima nunc ardent — cf. Verg. Aen. II, 311

681 Panicus est horror — Polyb. Hist. V, 96, 3; 110, 1 / timor addidit alas — Verg. Aen. VII, 224

705 Consultare, omneis timidique expendere casus.
 Murorum hi prohibent pinnas, alii erigere ardent.
 Hic cuneos vult, hic pluteis locus, ille saburram
 Cratibus importare iubet, stet machina triplex,
 Agger et esto mihi. Ausonius bombardam laboreis
 710 Imperat. Arripitur fidei heic occasio alumnos
 Magnatum sua libertas et pristina regni
 Iura volunt, prope gratantes tibi, maxime ductor.
 Attolluntque animos prius haec in comoda, nacti
 Cernere praesentis et poscere caesaris ora.
 715 Ardent mente, tonant linguis, legesque requirunt
 Servari patrias libertatemque Bohemam.
 Ni decisa simul sint haec, nil caetera curant.
 Turbatae ergo bonus recipit rex plurima genti
 Auratum et reddit gladium super aede locandum,
 720 Rursus in antiqua templi statione, vetustis.
 Quo non fama suas movet, ocyor alite, pennas!
 Percelsos etiam capiunt praesagia Turcas,
 Victorem ut reducem quaerant praevertere cursu.
 Ergo Viennam ulto, Matthia absente, catervam,
 725 Quinquaginta acri cum bego praeside legant,
 Pacem oraturos, perhoneste heic ille receptus
 Marte ducentorum, quis laus et pompa caballis,
 Magnateisque alios, qui occurrant esseda volvunt.
 Urbem introducunt, positos poscente morari
 730 Tempore dum bello defulminet omnia princeps,
 Aequa coronandus dans iura volentibus Hunnis,
 Rexque Bohemorum spe designandus aperta.
 Interea exorant legata vicaria fratrem,
 Caesar magne tuum, qui dant exposita relati,
 735 Germano archiduci quae sit sententia Martis.
 Eloquiturque Herberstenius, quid postulet heros,
 Hungaria et Moravi, quidque Austria tota, fatetur.
 Scripto et praesentes Latio se Pannonibus ore
 Exponunt: Illiessazius non pessima regni
 740 Gloria, Tursonum virtus et Palfia proles,
 In coetum et regni venientes pace Bohemum
 Legati missi archiducis, festo ocyus ipso
 Divinae Triados Marti, non aede, vacatur,
 Praecipitantque moras albi gens prima leonis,
 745 Fervere quod late castrisque excurrere amicos
 Nunc Hunnos praesente parum ratione, videbant.
 Agmina at hussaridum confidentissima quamvis
 Caesarei adversum simulent se animata velintque,

750 Pace ducum hostiles concurrere, cuspidē ovanteis
 Longa et vel portis Pragae ausos figere in ipsis,
 Haud conferre manum rege at patiente, cucurrit
 Cechiados obiens ceu milvus Pannonus agros,
 Urbis et ad muros impune agit agmine praedam,
 755 Sed quoniam Augusto pugnare aversa voluntas,
 Ore fremant licet armigerique equitatus et urbis,
 Irasci frustra est, spem frustra et ponere in armis,
 Ferro queis placitum mage rem decernere, inultos
 Se querulis, ignominiamque crepantibus omnem.
 760 Quod regno expediat, contra inveniente senatu
 Caesaris, imo in corde pudor clam quamlibet urat,
 Ne summa amissa dominis parere necessum
 Eveniat cum clade novis, victoria vestra est,
 Matthia, accipies, dabimus, quod quaeritur Hunnis.

1021

Matthiados liber II.: Triumphus

Hactenus armorum et properatos Martis agonas,
 Explorata viris qua sors utrinque receptus,
 Mentitas trucibus spes, dulcia parta quietis,
 Cantavi atque graveis regnorum instructa paratus;
 5 Nunc ventum ad palmam conversaque lintea pacis,
 Gnara tulit quam strennuitas victuraque virtus,
 Divorum Austriados patriae fide ducere crassa,
 Rursum heroa animor per barbita nablicus acer,
 Qualiscumque, tamen citharaedus, victor Apollo,
 10 Tu tantae da plectra lyrae; ars capit utraque Phoebum,
 Seu nervo lunare velit perniciosior arcum,
 Laurus adest, hederas seu fila merentia tangat,
 Auspice Matthia quondam et Cortesius audax
 Movit opus, spirans altum aequansque arte Maronem.
 15 Corvinum umbravit sua, sed te laurea maior,
 Ut parvus te digna loquar, tu Corycia umbra,
 Tu sis antra meis, dux, Delia Cyrrhoque lucis,
 Magnum opus artificem ingentem vireisque reposcit.
 Magnum animis, victor pretiose, haud mole laboris,
 20 Indigno haec virtus num comittenda poetae?
 Nostra perorata est iam primo in littera caussa,
 Cur tanto se parva mari det cymbula, quin dux
 Esto, inquam, adspiraque meis ius altera velis.
 Altera Pannoniae spes obtentrixque coronae,

25 Te nempe antiduce et rectore quis alta pavescat?
 Nil Scyllam extimeo, transito Ceraunia tutus.
 Risus erunt Syrtes, quodcumque Charybdis et ipsa est,
 Quippe tridentipotens deus immensique patronus
 30 Iam venies salis, et votis quisnam aptior alter?
 Quin adsuesce coli nautis, tua numina poscam,
 Emotura nefas metuendaque in aequore monstra,
 Scindo salum, et versa puppe oceano feror alto.
 Curvato elisum qua gurgite cumque rudentem
 Intorquere velis, quibus aut allabier oris
 35 Da ventis, pater, augurium coelumque serena,
 Qui dominus tempestatum rectorque Favoni
 Audis, et tranquillus amas post nubila dici
 Iuppiter, usque adeo classeis aquilonibus arces,
 Tu Boream evincis, tu carcere, ut horrida fraenas,
 40 Bella maris, tu Neptuno ira tridente procellas
 Exorata piis ultro et bona mentibus aequas.
 Haec cura, hoc studium constringere noxia ventis
 Flamina, securis placidae dare tempora vitae.
 Qualis erat, quantusque fuit, Cyclopa, macellum,
 45 Et barathrum epoti qui sanguinis ultor Ulysses,
 Edomuit, seu Vulcanidem qui stravit in antro,
 Nec tam triste tulit monstrum saevire cruentis
 Faucibus, horrendum Grais Italisque iuvcnis.
 Ex illo Ausoniae celebratus, ut ipse per ignem,
 50 Ut per saxa vias gravis affectasset Olympo,
 Colliso in tenebris Caco, inque Acheronte relicto,
 Talis es Alcides et tantus, maxime princeps,
 Principum honos, evincte bonis modo tempora ramis,
 Aedituos merite ingenteis, virtutis et orsus.
 55 Admirandi orsus, cunctis dignissime Iopis,
 Ad coelum tua facta ferant ut Aëdones ore,
 Facta merent statuas haec, illustrissima facta,
 Pyramidum haec miracula merent, quas barbara Memphis,
 Quod Babylon posuit, Triviae quod templa, quod astris
 60 Mausolea suo Cares pendentia honestum.
 Quidquid ab Augusto Rudolphi ad caesaris annos
 Erexere pii gratissima pectora cives.
 Tu vatum ora meres, tuque artificum aera, colossos
 Marmore, uti parvum, solidis auroque minanteis.
 65 Incutiet vox nulla, manus sibi nulla pudorem,
 Quae tuamet laudare velint, tam maxima res es.
 Et supra invidiam, minus et mordenda vel hosti
 Late conspicuo iam vertice sidera tangis,

70 Nec nunc castra, sed astra iuvant, qua splendida divos
 Mens animusque immortalis sese inter haberi,
 Coelicolum applaudente choro, sine corpore gaudent.
 Ergo hunc praeterendus eques, quem gloria curru
 Sublimem aurato fert infinita. Triumphus
 Clamet Io, ter Io, prius urnula ceperit omnis,
 75 Oceanus quas magnus aquis absorbet arenas,
 Et folia in silvis citius munerare Livonum est,
 Plumigerum pennas, subtilia fila animantum,
 Natura his quoscumque pilos dedit hirta vel empta,
 Maxime, quam victor sat idonea dicere possim
 80 Virtutisque tuae dare convenientia chartis.
 Post mortem ducibus vita et spiracula reddunt
 Saxa, incisa notis aeterno et marmore fingunt,
 Heroas transire tuos, Proserpina, fineis.
 Decipitur labor ille suo sed tempore, fractas
 85 Detractasque potens testatur Roma columnas.
 Quid non sera dies tandem haud corrumpit et aufert?
 Primus et extremus verum usque fatebitur orbis.
 Fama manet, manet immortalis et omnia vincit.
 Fama bonum, quo nil toto praestantius orbe.
 90 Non aurigarum plaustris, non Cyllaro et arte
 Scriptorum dilata procul, penna auspice vatium.
 Quantumcumque animet Mars, nil sine Apolline vixit.
 Aeneas diis ortus erat, diisque impiger aequis,
 Haud illi, nisi vate suo nunc spiritus esset.
 95 Non pauci heroes Minoia regna subirent,
 Obscurasque domos, Agamemnona ut ante frequentes
 Magnorum fortes precium amisere laborum
 (Prudens inficias non iverit ullus) in umbris.
 Suscitatur et reddit se virtus ipsa sepulcro,
 100 Vita gravis levitate sua post fata volucris
 Daedalum iter consecratur, sumiturque superbiam
 Irrisura pedibus et praemia debita coelo.
 Deiphobus sine sole foret, sine luce Camilli,
 Absque Camoenarum face praepete: clara Pelasgos,
 105 Clara Phrygum procereis Latiosque volumina servant
 (Quale potestatum par?) observasse poetas,
 Nempe ad virtutem bina incentiva, feruntur,
 Iste suum polvinar habens nocturnus Homerum,
 Praelia facturus suggestum et carmina flatus:
 110 Ille monarcharum censore Marone reservans

(Unde tot heroes, longumque agitata per aevum,
 Culmina) ab exequiis vel adhuc se vindicat auctor,
 Continuat decus Austriacum aeternatque propages.
 Quid non pollicear? quid non divina reponat
 115 Maiestas? animi respondeat enthea, par est,
 Matthiam praeter, nullius avara, poesis.
 Scribite, maiorique tuba date classica chartae,
 Classica maiores date vates, classica Musae.
 Parcenteis odit dextras linguasque Gradivus
 120 Noster Apollineus. Cessarunt praelia at armis
 Est Bellona suis nunc altera cura, tuemur
 Haec etiam Pallas Musaeos mascula alumnos.
 Nusquam bella viris, nusquam certamina desunt,
 Semper habent liteis alternaque iurgia docti.
 125 Extendat, videamus, utris se longior hasta.
 Sim lymphatus ego, nec sanus agmine baccher
 Carmine, Penchesilea, tuo, perdendus an aestu
 Victurus, non stricta manus, sed charta loquetur,
 Pol celata parumper abest ab funere virtus.
 130 Ut vivos alii ducant e marmore voltus,
 Hic ora, ille ungueis recte exprimat, alter ocellos
 Corporis effigiem sollers respondet Apelles.
 Fragilitas metuenda subest, spectata duello
 Gesta ruent, aulaea suum simul atque beatum
 135 Depositura decus casusve situsve laborum.
 Augusti laudeis agnoscere nullibi possis,
 Virgilio occultante virum vel carmine Horati.
 Florentem incolumemque valet praestare iuventam
 Divorum imberbis rectorque novensilis artis.
 140 Qui mutum sine voce caput, sine moribus artus,
 Quidquid et exterius polcri sibi conscia fama est,
 Penniculis, graphiove animant, sua munera iactent,
 Ostendantque foris speciosa emblemata lamnis,
 Quaeque suis vivat laus artibus, aera Minervae
 145 Me postrema merere iuвет, si carmina nil sunt.
 Numquam is magnus erit, cui vates parvus, ut ipsum
 Hectora iactet avum, pater aut sit Iapetus eidem.
 Carminibus qui digna gerunt, nil carmina temnunt.
 Ecce, Ladislai quid non lux dia reduxit,
 150 Hunnis orta meis? gentem hac miseratus alumnam

126 lymphatus **Mattc** lyphatus

130 Ut vivos alii . . . — cf. Verg. Aen. VI, 848

Divus adorantem sua numina, rettulit illud,
 Longum extorre, viris partum diadema patronus.
 Auspice Matthia et iusto victore, corona
 Cumque paludatis sceptrum exit honoribus arce,
 155 Rupe ab saxosa quam Carola nomina signant,
 Regni illam proceres gentis, quam silva coronat,
 Adportant, non absque sacro Stephani ense, paventes
 Quo rex Attilidas, tunc ethnica sacra professos,
 Ad pia Christicolum deflexit primus acerras.
 160 Illius post fata licet recidiva secundum
 Andreae virtus zelusque reduxit, ut ergo
 In clypeo gestare cruceis bino ordine mos est.
 Est locus auroram versusque Hyperionis ortus,
 Unde ingressuris urbem mediam amplius horam
 165 Vix opus, haec inter Muldavica labitur unda.
 Grande iacet pratium, pulcherrima gramine pubes,
 Florea progenies, sine nubibus omnis et Eos.
 Heic castra Aeneas erat Austrius (iste vocetur
 Quid non Matthias?) metatus, et ora sub iisdem
 170 Cuilibet adspicienda dabat sua pace sequestra.
 Nec sese abdiderat post ultima, cernuus armis
 Ipse in principibus lauro ferroque paratus,
 Pactum expectabat gemmis auroque decorum.
 Hac in parte soli magna accelerante virum vi,
 175 Quinque ac triginta rex quam gestaverat annis
 Hactenus Hungariae, nunc, ecce, corona secundo
 Matthiae portanda venit, traduntque volentes
 Chechiadae, sperentque iubent regna altera posthac.
 Res subito evulgata volat per castra, per urbem.
 180 Omnia conclamant, laetum et paeana canendo
 Hungaria exultat voti composque recepti.
 Qui sociis erat affectus, quum Colchida Iason
 Aurato dives superavit vellere miles.
 Illorum in ritu tripudiare castra movebant.
 185 Illuxisse diem sibi, credunt omnia, talem.
 Nunc superos, nunc antiducem laudare cohortes.
 Iisdem omnes studiis, iisdem omnes moribus usu.
 Plausibus attollunt linguasque tubasque canoras,
 Advenisse rati tempus, quo Pannonnes olim
 190 Flore suo integri veteris per gramina cancri
 Armis in mediis ad Pesti moenia regem
 Campestres legere suum redeuntibus annis,

Conabatur inescatos ceu Turca vicissim
 Munere Pannonios animare sibique subactos
 195 Strigonio rursus erepto addere, ut omnia praesens,
 Praesens his oculis spectavi ego missus ab urbe,
 (Me tamen utebatur adhuc exconsule quamquam)
 Principe ad auroram vergentis tractibus Hunni
 Regno in montanis Carponae, ubi praeside coetus
 200 Illo ephoro foret extremus, secumque profectis
 Antistes Budae prope moenia tractus ad ipsa
 Millibus advenit multis conviva regentis
 Militiae, iam Strigonio abscedentis adepto.
 Vezerius, Turcae parens exercitus uni
 205 Cui totus, tum ne qua foret suspicio nostris,
 Danubii translatus aquas cum milite paucis,
 Pace super fingens cum Pannone gente loquendum,
 Accersens ephoron denis octoque secutis
 Nostratum ex numero, quos inter et ipse ferebar
 210 Regnantis munus Mahometae Othomenide amicis
 Impositurus erat capiti diadema recusans,
 Quod regis titulo Bochkaius, instar honesti
 Accipiens doni tetulit, convivia nobis
 Sub dio et pictis sub papilionibus, escis
 215 Morem in Turcarum laute numeroque paratis,
 Ingenti exhibuit, donatis vestibus, auro
 Atque intertextis argento cuilibet ultro,
 Tesseram amicitiae, clam risum et ludicra nobis,
 Hungariae regem sese ille creasse putabat
 220 Turcicanum ductor, ductorem hunc Pannonis olim.
 Ad rhombum ut redeam, Hungariae veramque coronam:
 Heic oratoreis epulis dux excipit, adsunt
 Advena qua frater Maxaemilianus et haeres
 Principe nata palatino proles Neoburgi,
 225 Prima Bohemorum quoque nomina quotquot ab aula
 Missi ab rege coroniferi, gens nuntia pacis,
 Adversi immemores quasi bella et nulla fuissent,
 Sermones de rebus habent ad pocula laetis.
 Qui pugileis videre manus, varia arma minentur
 230 Ut iurata sibi certamina, gliscat ut acer
 Spartacus extremusque furor, quum dividere hostem
 Romphaea instat atrox, latera aut scissura cerebrum
 Vertitur huc illucque agilis gytratque peragrans
 Athletam, caput ense gravis quod reppulit alter
 235 Et vulnus dare cuspide amat, respondet at ictus
 Nunc strictim horrendus, nunc caesim, immane recondit

Quamprimus sed uterque animos, perit ira cruentis,
 Accumbuntque bibuntque simul, lavat improba dulcis
 Ora latex, hinc sanguen abit, succedit amicus,
 240 Fraternalisque intestinalis fit protinus hostis,
 Aemulus huic partos non invidet ille triumphos,
 Quamvis tangat honos victorem, haud inde superbit
 Victor ovans sociumque vocat, convivaque victo est,
 Parto et laetantur pariter pariterque fruuntur.
 245 Sic nunc Austriacos, Hunnos mistimque Bohemos
 Castra pios inimicum et amicos rursus alebant.
 Emeritos ventis tradunt fluviisque doloreis.
 Discurrunt alii ad portas urbemque cothurnis
 Pannonos ingressi, ora truces et calcibus altis
 250 Pars in equis ferrata, pedes pars ora ruentum
 In se convertunt oculos, miracula volgi.
 Temnere caesarei Hungaricos ceu vile merentes.
 Hinc eversores regni haydones? hosne tremendos
 Tu, Germane, fugis, nudos furumque manipulos?
 255 Exegere viros isti et stravere dromones?
 Spectatum admissi risum teneamus? Iesu!
 Me Christo, hanc animam iuro, congressus ego octo
 Sternere humi elumbeisque darem solo ense papiro,
 Semesa quam veste latus! pectus male fultum!
 260 Absque sale prandenda phalanx mihi tota voretur.
 Hosne impune canes nostris discurrere campis?
 Heroes Orco quid non immersimus ausos?
 Cottovius magno ore sonat moriturus, ituris
 Si non in silvis, nil tale timentibus Hunnis
 265 Praedae aliqua nocuisset avens vindexque magister
 Idem auctorque doli dispendia bellica passus,
 Non rudis armorum de nobilitate Bohema,
 Et technis melior furtoque audacior unus,
 Matthia tendente domum diversa per arva,
 270 Gambretam hac illac vastos penetrante Sudeteis
 Turmatim socia victoris gente neque ullo
 Ordine, placatis nil tale timente Bohemis.
 Ille observato vafer Hunnus, ut exeat, Argus,
 Multa sinistrorsum, dextrorsum excedere multa,

238 simul **Matte** simnl

241 triumphos **Matte** trinmphos

242 Quamvis **Matte** Qnamvis

244 fruuntur **Matte** fruuntur

258 papiro **Matte** Rapiro

256 Spectatum admissi — Hor. Ars p. 5

275 Agmina Pannonidum per caeca et in inuia lapsos
 Includens variis aggressus partibus, unde
 Missilibus plumboque volante reponere possit,
 Occupat ignaros, hinc turmam errore viarum
 Arboreo in vallo tutisque tonantibus audax,
 280 Hisque parum cautos clausis sternebat in antris,
 Marte illaudato, neque apertis miles in armis,
 Non decus aut verum pretium laturus, at illud
 Quod vel adhuc multis animum est gratissima cordi
 Fercula in expleto vindicta. Crimine ab uno
 285 Insidias (credat Iudaeus Apella Bohemis)
 Discite vos etiam Danaum Phryges, Hungara virtus.
 Nec paci indignata minus Furiae arma propages
 Vallonum infrendet pars dentibus, aspera propter
 Iam nunc compositum sua magna incommoda Martem.
 290 In circo tristes Praegae spatiantur, inulti
 Et ne plane omnes armenta invasit ut Ajax
 Graecorum insanus, quod praedam auferret Ulysses,
 Sese in Iudaeos animant, ubi vendere merceis
 Illa solent, misere invadunt praepudia soldi.
 295 Aurum ac thesaurum discordia facta cathedris
 Diripit et quosvis in praelia trudit inermis.
 Fit strepitus clamorque foro, vicosque per omneis,
 Res tragice spectanda, malo nisi denique cives
 Victores armis supra autoresque fuissent.
 300 Non currente minus turba unus et alter obiret.
 Sic sub militiae ah titulo scelus omne movetur.
 O virtus quam rara viris, quibus arma geruntur!
 Ob quaestum ac praedam, spoliis qua nulla potestas
 Dux, ad signa pigros, cupidos nec mortis habebis.
 305 Auscultare patreis renuit quodcumque, magistris
 Invisumque fuit, quod scorta et ducere possit,
 Luxuriam sine lege, sago se involvit et arma
 Inter furta facit, Themide et mussare coactis
 Praedonum a minimis patientibus omnia Achivis.
 310 Exactum urbe Praga mox oppida quaerunt,
 Quae sub caesareis equitarant agmina castris
 Cuncta hostes audent et poscunt aera rebelles,
 Pax quum dicta viris, corvos quae illudit hiantes

306 Invisumque **Matte** Iuvisumque

309 Praedonum **Matte** Praedouum

284 Crimine ab uno — Verg. Aen. II, 65

285 credat Iudaeus Apella — Hor. Sat. I, 5, 100

291 invasit ut Ajax — Sophocl. Aias; Hyg. Fab. 107

Hinc saevire novosque movere Valona tumultus,
 315 Quidquid et ad moreis horum rabiemque receptum est,
 Nam paria arma habitusque pareis non pauca videntur,
 Germanis oriunda plagis, plus Martium ut extet
 Scilicet ante omneis furor hic insignis equestrum
 Percussura metum solo vel nomine Turcis
 320 Natio Bellonae Gradivi ipsius imago:
 Agricolis tam terribiles, quam grando racemis.
 Ipse lupus ovibus, tempestas horrida nautis,
 Agmen erucarum per cultos caulibus hortos.
 Hos contra armantur cives aciesque domandos,
 325 Instruitur, nihil illa excors sententia, vallo
 Incurvata sedet, latebrisque adversa moratur.
 Cum desperatis raro bene cedere pugnas,
 Nec laudata geri cum milite bella rebelli,
 Inventum est multis, prudentius ergo solutos
 330 Infestos regni dominis avertere visum est,
 Missi exin sedare feras, quique aere furorem
 Et placide dictis turbas compescere gnari
 Cum nummis veniam sic accepere caballi.
 Multa recedentes alibi dant damna colonis,
 335 Doctrinam his etiam populis quam dirus acerbet
 Mars illos, ubi multa dies traducitur armis,
 Harpyias experta truceis hyemante Celaeno
 Gente tua id questis, libata Bohemia, terris.
 Nunc nosmet potius tacito te iudice habemur,
 340 Nec perversum adeo nunc forsitan audiet Hunnus,
 Culpatusve diu querulis quod vocibus Ister.
 Derivata venit quo fonte rebellio pagis,
 Regum apiceis tremuere parum qua vomeris unci.
 Nondum est luce palam, quis Martem accenderit autor,
 345 Indiscreta feros rabies armavit agresteis,
 Nullum in plebeia nomen memorabile pugna est.
 Interea dum factat iter, parat Austria victori
 Augusto ac reduci meritos nova praemia honoreis,
 Excerptura foris pomposa Vienna reversum.
 350 Exercet pernix pubem et genus omne decori.
 Maturate, viri, nocturna diurna laboreis,
 Irritat quodcumque animos ad gaudia, surgat,
 Praxiteleis Phydiasque vocant, variosque tragoedos
 Cantoresque bonos, pictores atque poetas,
 355 Pro se quisque aliquid miri inventrice Minerva,

337 Harpyias **Matte** Harpiyas

346 pugna **Matte** pngna

Et genio dictante novas cum Pallade formas.
 Mandatur cuius sua res, parteisque vocatusque
 Ingratus tanto nec dignus principe, languent.
 Per fora, per plateas, per fana prophana, per urbis,
 360 Cuncta inter strepitus diversaque cura movetur.
 Ornare nurus concordia paxque sorores,
 Astrea comite, alma fides non laetior unquam.
 Visa toga prius Angelica offert cyclade panda,
 Orchestra anticipans multa ambitione deorum.
 365 Emunctae aedis opus cuiuslibet aethere templo
 Coelestique suo meditatur fornice laudeis.
 Garrulitas fidibus cytharisque intendit acumen.
 Correctura sonum aedificant folle organa cannas,
 Ingenteis cannas et stanni dolia cantus.
 370 Sarctor amicitias festinat nactus herileis,
 Aut vexilla volaturis liquido aëre signis,
 Aut vesteis facit egregias ac tegmina turmis.
 Humescitque dolabra viri madefacta labore,
 Rorat aquis operata manus, sale vescitur artifex,
 375 Temporibus labente udis tabulata daturus.
 Mentitos parat ille nihil cultro anxius artus,
 Responsura sibi membra aemula vivaque formae,
 Seu divam aligeram, seu tu mirere iuventam.
 Nunc homines, nunc saxa deos sollertia ponunt.
 380 Profert quisque suas certamine proximus arteis,
 Parrhasius doctusque Scopas, hunc marmor, imago
 Illum extollit, opeisque viris et praemia ponit.
 Gratandi studio calet omnis, vulgus hiatum
 Et magno desiderio expectatur ad urbem,
 385 Matthias victor, Matthias victor o adsit,
 O adsit, proprius tandem ac sua numina sistat,
 Ocyor absorbent repetitas ora salivas.
 Praevortunt rumore diem sollemneque festum
 Aurora omnis habet; pueri patresque revincti
 390 Fronde comas passim sertisque recentibus halant,
 Ambrosiam, neque deterius spirabat amomum
 Aula Iovis, faceret sua quum convivia Iuno,
 Dat nardas cristallus aquas pateraque propinant
 Aurata liquidum polchri Ganymedes honorem;
 395 Quidquam indignatus reprehendi Iuppiter infans
 Vultu observat, ubi clam torva et luce ministros.

361 sorores **Matte** sororos

394 Ganymedes — Verg. Aen. I, 28; Hyg. Fab. 224

Si praestat species terrestre et gratia coelum,
 Coelum oblita Vienna soli tum tota beata
 Sorte videbatur tanta excelsoque paratu.
 400 Magnos magna decent et gloria dia triumphos.
 Quam digne Augustus Romam, Traianus et urbem,
 Ille triumphato spectacula praestitit orbe,
 Orbis amor quondam ingressus Capitolia et auro
 Splendida magnificis rutilarent tota superbis.
 405 Vox clamabat Io, laudato et caesare divo,
 Palmis ornabant fora, litibus orba et olivis
 Addebant nemorum frondeis et thura, benignis
 Diis votiva, iuvenorum aut non rara cremabant
 Tergora, taurus erant laurusque sacrata beatis,
 410 Florum heic stramentis caementa et saxa iacebant
 Obruta, ab oppresso meritam dux hoste coronam
 Nomine crescebat titulis laus macta praealtis.
 Maxime, non laudeis, Matthia, pompa minoreis
 Urbe minabatur patria, spargentibus aurum
 415 Civibus et custoditas reserantibus arcas,
 Sub claustris quodcumque fuit potioris, aprico
 Produxere pii, sua corda et quisque dedissent
 Luce palam, medioque die cernenda fideles.
 Maiestas hoc vestra meret, rex optime, virtus
 420 Vendicat, et pietas sibi propria flagitat altum,
 Nil parvum aut humile illa volunt sublimia pensa,
 Quae genti adscripsit generique Polhymnia coeles,
 Remque aliis rauco rivalibus ore negavit,
 Reclamans votis tacite poscentibus, extra
 425 Et metam et sine fine dedit decus huius honoris
 Regnum Habsburgiadis: ringatur ut orbis et Orcus,
 Te Germana manet, Tiberis quam lambit et oram
 Hunnorum et bellax, Cechorum et Vandala tellus,
 Marcomana dicat propriam se foedere, Teuto
 430 Te suspirat avetque parens Germania magna.
 Si nescis, iam te captant suffragia regem
 Pannonia, et hic vertex habilis dignusque corona est
 Vos, Hunni, date responsum! tacere probantes.
 Come caput, quod fata volunt, quod vota regentum.
 435 O stirpem acceptam superis! aequandus Olympo,
 Gentem animis, divum genus, aurea secula condes,

420 propria **Mattc** proprta

424 tacite **Mattc** tacide

400 Magnos magna decent — cf. Hor. Epist. I, 7, 44

Matthia speciose, reses dabis otia mundo,
 Desuetusque acies nullas strageisve videbis.
 Utque infecta velint iam quidam facta deinceps
 440 Caesareas trituri aureis, rescindere pacta
 Restitui ut repetitor amet, quod dividat istum
 Rursus concentum, servari indigna boantes.
 Tu possessor eris, summos et adire dynastas,
 Teque sequi, coges Romam ex caesaris aula,
 445 Sorte prior caussaque bonai cortina loquuta est,
 Quin longe his temet Deus ad maiora reservat.
 Vaticinor, quamvis miserum ne sperne poetam.
 Tu quoque, solve metus, bello genua aegra trahens vix.
 Austria, tu Magiar, vicine exhaustaque Panno.
 450 Sanguinis et satis est lacrymarum aerisque profusum.
 Victores redeunt Austri, pacemque reportant.
 Obstructas aperite vias et pandite portas,
 Regnorum, ecce, venit dominus, prosternite gramen,
 Panes et herbarum date pulvinaria plantis
 455 Mollia quadrupedum, curru victoria praesto est.
 Forgachi, donate rubro meritoque galero,
 Quo pacto excipias, meditatus opinor es, Hermes.
 Cardinei flos eloquii pro gente Lepolda,
 Et socius quicumque resolvet honestior ora.
 460 Iam tracturus agros, vester dux proximat aerae,
 Obvia trans Istri, vos, brachia crura movete,
 Descriptos servare locos sortita decenter,
 Quaeque suos equitum peditumque armata potestas
 Cuncta datam exornate sibi Lacedaemona: quemvis
 465 Archiduci placuisse suo, non ultima laus est.
 Prodroma latranteis calide qua Laelapis aestus
 Lux exorditur, te, Margari diva, sequuta,
 Tanto insignis erat profulgida tota recenti.
 470 Aura aequata operi clarusque favebat Apollo.
 Hac omnis tectis atque urbe egressa iuventus,
 Coelitus ut numen visendi ardore moritur.
 Principe cum mani coelosque albente capessunt
 Vitaleis ad fessa moras currentia solis,
 Emeritos stabulantis equos, prope vesperam ad ipsam
 475 Inclinata dies, venit exspectata voluptas.
 Progressi in campum proceres dixere Lupinum
 Prisca locum, armatae iusto ceu Marte phalanges,

460 tracturus **Matte** tractarus

466 latranteis Laelapis — Hyg. Fab. 181

Bucephlo portatur honos mediusque tot inter
 Millia ovat, formosa Eos, formosior ipse,
 480 It late et regalem oculis rex spargit honorem,
 Omnia Dardanio similis, qui moenia et urbem,
 Tecta Latinorum regisque subivit et ultro.
 Victori cives miros statuere triumphos,
 Post tot bella, tot exhaustos posita arma laboreis,
 485 Accepere suum regemque unxere Latinum,
 Ductorem Phrygium Aeneam, quo tanta propages
 Et rerum domini et Romanae gentis origo,
 Adque domum Austriacam nunc derivata potestas.
 Heic oratori postquam Hunno copia fandi est,
 490 Optatoque duci dare dextras, ore Latino,
 Haec lux est, inquit, fortissime victor, ab annis
 Expectata tuis tot gentibus, attulit Eos
 Tale hodierna decus, quale haud describere possim
 Eloquio minor, ingenteis servaris ad orsus.
 495 Pannonibus quam grata tuis votisque petita
 Omnibus, heic tandem sospes testabitur Hunnae.
 (Argumenta probent? en quanta frequentia regni!)
 Tam longo excidio res afflictissima gentis,
 Omne experta nefas, ratis ut quassata procellis,
 500 Quam iuxta ira Dei saevusque exercuit aether.
 Ereptam ex Stygiis ceu fluctibus inde reductam
 Unus ad optatos placato numine portus
 Sistis equos Neptunus, humo placideque redonas,
 Sic bene re gesta tibi Melchisedecus Abramo
 505 Occurrens fratrem ereptum gratatur ab hoste
 Lothum, et captivos patriae post vincula reddi.
 Tharidae alterius Iosuaeque habiture secundi.
 Nomen Abrae sicut victoria fecit Abrahamum,
 Scribe Mathattiam, Matthia, et sume superbos.
 510 Quod Thracem Antiochum, quod cunctos mordeat hosteis,
 Quos ingens meruit tua laudatissima virtus,
 Sume, inquam, titulos, res non invita sequetur.
 Tu Thraca Antiochum vastatoreisque rebelles
 Prosternis, pacemque facis tam fortibus ausis,

484 laboreis **Matte** laboreis

504 Melchisedecus Abramo — Gen. 14, 18; Hebr. 7, 1

506 Lothum — Gen. 19, 16

507 Tharidae — Gen. 11, 27 / Iosuaeque — Ex. 24, 13

508 Nomen Abrae — Gen. 17, 5

509 Mathattiam — 1Mach. 2, 7

510 Antiochum — 1Mach. 1, 11; 2Mach. 1, 14

515 Ut non Alcides tua praegravet ardua gesta,
 Seu dirum Annibalem, qui Pyrrhum et contudit hostem.
 Thracia nunc, aliis non ante domabilis ultro
 Quo pacem adfectet, quo munera mittat, acutis
 Intellecta venit res, lanx examine bino est:
 520 Perfida seditio prope iam deleverat aequum.
 Non pietas ingressa locum, sed habebat Erinnis,
 Partibus hinc esset quum nemo timendus Eois
 Assertor vindexque, laborarentque tot oppressa
 Oppida, nobilitas cum plebe arisque iacebant.
 525 Tu Deus o nostros non dedignate vocatus,
 Respexti miseros tutatus et acriter Hunnos.
 Ferrum auro mutare tuum est, et pace Gradivum
 Hinc pretium non vile refers, rex magne, laborum.
 Plaudit id exsultatque solum, tu cuius honoreis
 530 Reddis et antiquos gentis meditare triumphos.
 Hungaria hoc omnis tibi totaque supplicat ore
 Austria, restat adhuc quodcumque benignus ut orbos
 Patre ardore tuo complexus deinde clienteis,
 Ut gallina suos foveas nutricula pullos.
 535 Victori haec persona data est, hoc tradidit ergo
 Patrono Hungariae gens sceptrum vicaria forti.
 Salve optata dies, dux optatissime, salve,
 Advenit, qui nostra dies victricibus armis,
 Tam longa eriperet mala finiretque doloreis,
 540 Obviat et cupidus te gens amplectitur ulnis,
 Grataturque tuis dans oscula concio partis.
 Hoc patres matresque volunt levisque iuventas,
 Incurvaeque aetate graves praeconia dicunt.
 Tota Dei res est et coelites fertur ab axe,
 545 Cum sceptro huc misit regni Hungariae ipse coronnam
 Arbiter imperiis, spes et solatia Christus.
 O felix, animis te qui coelestibus infers!
 O nimium dilecte Deo, Theodosius alter
 Matthiasque eris alter. Habet nunc Hunna secundum
 550 Gloria, age ergo veni victorque tuam ingredi urbem,
 Ingredere, ingredi ad celsos sublimis honoreis.
 Rex regnum tua caepta Trias veneranda secundet.
 Quod virtute Dei geritur, virtute Dei exit.
 Finierat facta cruce episcopus. Ille receptat
 555 Paucis: Haec nostro non gesta labore, fatemur,
 Indulgente mihi, sed culta numinis aura,
 Quodcumque hoc pulchri ferimus, ceu muneris Alti est,
 Totum alto servatur idem, suffecerit idem,

Cum parto nobis auctor vireisque diesque,
 560 Non erimus regno indecores, Deus adiuvat aequum.
 Haec super Hungarica lingua Ausonis inclytus ore,
 Heros Austriaco dein excipit, ordine cunctis
 Post stringente manus victore patenter amicas.
 Protinus a longo sic itur ponte caballi
 565 Tum rursum insessor; praecedit lecta iuventus,
 Candida thoracas, caligas rubicunda, Viennae
 Missus honos, armis speciosus ubique paratus,
 Perpetuam extremo post militiam ipse sequutus,
 Cum fratre incedit Maxaemilianide ad urbem.
 570 Tu sed Io procede, triumphe, quid heicce videmus?
 Pons vectigalis transitur ubi abiete densa,
 Solis inaccessa radiis treis visere portas,
 Et pictos datur orsa clypeos frondosa triumphi.
 Mulciber uxoris multa prece motus amatae,
 575 Privigno faceret quum vitricus arma, corusco
 In clypeo gestas res pinxerat atque gerendas
 Aeneae, has vatis quoque seria duxero nugas
 Carmina, quis laudes complexus ovantis et olim
 Depugnata canit pugnandaque bella, voluptas
 580 Unde triumphanti nec gloria parva renata est,
 Victorem Aenean oculis parma usque famentem
 Haud frustra cepit, nec, Strausi candide, frustra
 Ternio portarum tuus est erectus, imago
 Nec, ter posta caret mente ingeniose, dicasti
 585 His plus muneribus, quae dux intelligat ipse,
 Quae ternas fortasse notat clam triga coronas.
 Oedipus es sphingi interpresque tibi optimus unus.
 Nec solum decoras victorem hac laude trophaeum:
 Te quoque magnificas pariter, tua adorea princeps,
 590 Dum proram Argoae fabricasti et gaudia navis,
 Ante omneis caput antennisque labore prioreis.
 Quid cum clava heros fulvoque leonis amictu,
 Argutus velit ostendis, sub rupe leonem
 Qui Nemees mactavit, hic est fortissimus Hercules,
 595 Quemque triceps latrans Stygiae tremuere paludes,
 Caci Hydraeque elisor atrox ne singula pandam
 Alcides, consors Alcidae atque Herculis alter.
 Ille Philistarum domitor dirumpere regem

590 Argoae navis — Hyg. Astr. II, 37

594 Nemees — Hyg. Fab. 30

598 Philistarum domitor — Iud. 14, 1—20

Ausus quadrupedem manibus, duo mascula corda,
 600 Ut non ille vel iste tulit monstra effera vindex,
 Exarsere ambo Furiis ad praelia iustis,
 Ex quo servati posuere trophaea minores.
 Sic auctor sacrum instauras, rediive Potiti,
 Virtuti et statuis portas, o Strausia virtus.
 605 Qui pacem adsuevit, dent mutua ut oscula divae,
 In se virtuteis quae continet unica cunctas,
 Audiat is maior Samsone atque Hercule victor,
 Pictura ad metam sollers collimat eandem.
 Tu sed Io procede, triumphe! Urbana receptant
 610 Ecce, armatorum te millia terna. Quid autem?
 His civeis docuere acies, vultu omnibus hosteis
 Ordinibus distincta suis et lege iuventus
 Et membris et mole valent, formam egregia arma,
 Ardua frons, mores similes pugnantibus, ignes
 615 Hi stantes hastis atque escula torna minantur,
 Illi ad furcillas impleta canalibus aereis
 Factura exonerant ruptura tonitrua coelum,
 Qua taleis tantosque animos in Marte figurant,
 Ac si pugna foret, praesensque adposceret hostis.
 620 Militiae impigros haec aspera et ira docebant,
 Concursare agileis et iussa capessere promptos,
 Non parsura viris, non viribus agmina, poscat
 Quam ductor primum armigeros contra ire paratos.
 Servorum ut nutus gens observavit herileis.
 625 Non poenae formido tamen, virtutis amore
 Accincti, qualisque iuvat reverentia civeis.
 Heic tormenta tonare parant bis quina pedestres,
 Igne repente vomunt, quod maximus horruit aether,
 Austria contremuit terra et lux perdita fumo est,
 630 Urbs amissa vapore suo, caligine et atra,
 Omnia propugnacla nitrum flammisque vomebant,
 Aethna Vienna meros trux spirans faucibus igneis,
 Arcadia heic vidisse Iovem se crederet ipsum.
 Quis sumptum illius lucis, quis gaudia versu
 635 Persequar, ora mihi vel si sexcenta sonarent?
 Urbem intra, urbem extra variant spectacula pompis
 Hoc terraque marique decus, stant amne biremes,
 Centauro e magna tum flamma exploditur ingens
 Aenea terrificos fecitque Chimera boatus.
 640 Obstupuit stans Ister aquis, insueta pavescunt

Nymphae occultantes caput, ocyus agmen et Euro
 Accelerare pedes piscosum, exterrita linquunt
 Oppida mortales, veluti quum rumor ab hoste est,
 Tum silvas rapiunt atque arva remota volantes,
 645 Mota immota aliis dulcisque dedere Penateis,
 Agricolae, spelea Lares, regna avia Fauni.
 Tu sed Io procede, triumphe! iterum adspice, victor,
 En perfecta tui Henkelii monumenta, fidelis
 Henkelii; mirerne prius solertiae Apellis,
 650 Extollamve manum Phydiae! sunt foedera iunctim
 Artibus, et iurata rear sibi cuncta labore
 Daedaleo, accessura recens miracula priscis.
 Diva apicem prolesque Dei diadema datura
 Victori attollit, virgo inviolata genitrix,
 655 Patrona Hungariae dextram occupat atque sinistram.
 Alatus cantorque puer cytharaedus, hic alter
 Ausonius fidicen, vocalis uterque, locutus
 Carmine victoris laudeis. Sic Herculis olim
 Ob castas dixere chori certamina cantus,
 660 Bissenos repetens rex tecum, Euandre, laboreis
 Auxilium adventumque Dei quum psalleret aetas.
 Parte alia pax, parte alia victoria; ferrum
 Cum palma illa levat; levat haec palmamque coronamque
 Incumbuntque humeris operi, haec dextra, illa sinistra
 665 Querquera divinis intorquent brachia lumbis
 In collo arma micant atque aurea flumina circum
 Burgunda intexunt torque, appendente bidentis
 Vellere (o artificem!) media ad praecordia signi.
 Huic custos lateri recubat leo, torvus ad illud
 670 Observare bisons iussus vel cornua tauri.
 Armorum exsuviae binas texere papillas,
 Optima quas inter tetrasticha fecerat auctor
 Stare, triumphalem dea sic compellat alumnam:
 Hactenus afflictos tutatus es impiger Hunnos,
 675 Vicistisque feros saepius ense Getas.
 Nunc cape pro meritis transmissam a fratre coronam,
 Ac rege rex populum pro ratione tuum.
 Ipse Deus coeptis aderit, dabit ipse perennem
 Pacem ac internis gaudia multa tuis.
 680 Hoc victore sacrum subeunte corona resedit
 Pensilis, in crineis medio sub fornicis alto,

642 linquunt **Matte** linguunt

660 Euandre — Verg. Aen. X, 515

Quid loquar egregias valvarum et cardinis alas?
 Altera Pannoniis dicta, altera laeva sed Austriis
 Persona insignis stans heic vexillifer Hunnus,
 685 Regni armata modo, maculoso in tegmine lyncis
 Turritam supra galeam crista astraprehendit,
 Teutonico haec ritu, Germano et gloria cesto
 Forma herois adest, mens utraque viva, sub ista
 Fert Fortuna, nitens, illic Berecinthia, natus
 690 Telipotens iuxta, virgo et Schoeneia cursu
 Quae iuvenem praevertit avis palmamque lucrata est.
 Quid cum sorte Venus? iuvat audaceisque coronas
 Nobile divarum par, hinc post Pergama lapsa
 Troia resurrexit nondum aversata secutos.
 695 Heroina volans nil absque labore parari,
 Informat, celereisque mari praestare triumphos.
 Picta simul virtus opponere fortia rebus
 Adversi quae corda solet, gestrix et olivae.
 Quarta columnarum ne cantem stamna, ditoris
 700 Henckeliique damus insignia utrinque locata.
 Cum Baccho Neptunus habent sua munera secum
 Vivorum in ritum solidi ambo ex arte sedentes,
 Nulli non largus rubicunda liquore propinat
 Et rivo Bromius fluitans immunia donat
 705 Pocula, non ingrata virum iuvenumque palato.
 Ipse cado heic equitat deus, amphora mascula dextram
 Delassat, tostum illa veru anserem et altera portat,
 Si plus quem alba iuvant, purissima vinia Tridentis
 Currenteis bibere est laticeis, nec pauca recedunt.
 710 Egregie ulta sitim, laudantia guttura donum.
 Vivat rex, vivat simul Henckelii optima virtus.
 Tu sed Io, procede Triumphhe! Heic Mnesthea bis sex
 Cum sociis rubro ac niveo gentilis amictus
 Navali ut pugnas praestet certamine, honori
 715 Mars servire tuo iussus, qui praemia iudex
 Victori positura, oculis dignare secundis.
 Concursare viros, cernis, spumantibus Istri
 Fluctibus. Et miseris est piscatoribus ingens,
 Olim aut qualis erat capta exsultatio reti,
 720 Quum Fortuna foret Milesia. Bella cientur
 Hastarum et simulacra, salo mirante haliieutas.

691 lucrata **Mattc** lucrata

690 virgo Schoeneia — Hyg. Fab. 185

712 Mnesthea — Verg. Aen. IV, 288

Vestem aliam atque aliis regna humida verrere contis
 Tot numero, tot honore agileis ad praelia Petros,
 Andreasque inter sese tam fervere fratres.
 725 Piscibus heic decreta prius, nunc lucta quid ipsis.
 Haec oculis spectator obit victricibus, Argos
 Heroasque heros reminiscitur, Actia et undis
 Transtra Quirinaleis lauro exornantia remos.
 Non tam pulchra dedit certamina in aequore pristis,
 730 Pristis cum Scylla, Centauro ingensque Chimera,
 Quando Gygas certamen erant Mnestheusque Cloanthusque
 Et Sergestus, ob extremos sine honore laboreis.
 Idem omneis ageret cupidos palma maris ardor.
 735 Magnos parva monent animos gaudentque dolentes,
 Qualis et Aeneas vel quum sua picta videret
 Praelia Troianasque acies, fata aspera passas.
 Tu sed Io procede, triumphe! quid, ecce, Viennae,
 Egressi dominae rectores urbis Iberam
 Ante patres portam? seni umbrat tegmina coelo,
 740 Hinc tot stipantes equitantem illincque tot altum,
 Incedunt pariter gressum observante supremi
 Quolibet, attolluntque simul ponuntque vicissim
 Crura viros, ut Danubium adversum ire trahentes
 Navigium cum reste solent per littora nautae,
 745 Passibus aequatis simul et semel his geritur res.
 Qualis ad auroram sed purpurat aurea Phoebi
 Maiestas et puniceo decus exit amictu.
 Amisere suum astra iubar tum stellifera, ipse
 Luce polum illustrat procul et radiantia tela
 750 Proiiciunt ex fronte diem, solum omnia adorant
 Solem, ille Ethyopas et fuscas Memnonis oras,
 Hinc alias aliasque animat longo ordine terras,
 Lustratus Aethon dum linquat Apollinis, undis
 Paullatimque caput rursus occulat: illius instar
 755 Splendida Matthias gerit ora, haec Austridos Eos.
 Propulsat radiis tenebras Hyperionis alto
 Sub velamine honos, parteis quascumque serenat,
 Ingressus roseo rex vortice praestat et urbi
 (Orbis quale brevi) genio clarum aethere solem.
 760 Aut quantum argenteis obtrectat honoribus aurum,

723 Petros — Matth. 4, 18

724 Andreas — Luc. 5, 4—7

731 Cloanthusque — Verg. Aen. V, 122

732 Sergestus — Verg. Aen. V, 121

735 quum sua picta videret — Verg. Aen. I, 455 sqq

Gemmarumque ipsum pretio occupat infera sortis:
Tantum pompa alios victor transcendere visus.

Iamque intrans urbem vulgum inter et agmina gentium
Laetitia exsultantium, ovant qua singula pro se,
765 Quisque triumphali proprio ac si duceret axe
Victorem ingressus, iam quaevis laurea virtus.
Mirantur lateres primarum et Pergama rumpi.
Spectandi haec studio tectum occupat, illa fenestras
Concio, celsa omnes altique humilesqueprehendunt,
770 Descensantque oculis, coelo indignantibus hirqis,
Tegmen et ablatum vellent, ut plena latebris
Lumina divinos tueantur proxima vultus.
Stant utrinque acies medium anteeuntque sequunturque
Heroes lecti spatio et certo intervallo.
775 Unum omnes quaerunt, unum modulantur et omnes,
Adventuque dei haud saturi vescuntur, amore
Ardenes proprius victricia vulta moveri,
Divinosque notant oculos, quae gloria vultus,
Quae sessura dei, qui manni gressus euntis.
780 Parietibus comptos praetendunt compita ramos.
Dive, etiam nostris succede penatibus, aras
Heic quoque sacranter meritas veneramur, ut altum
Aurora hunc felice diem felicibus ortum.
Vivat rex, vivat sua gloria et inclyte vivat,
785 Laudetur, valeat. Quid maius ab Hercule factum,
Quid Phrygiae astutis expugnatoribus urbis?
Olli nostra salus atque ultima serviat aetas.
Serviat aeternum, cui sorduit Austria quondam,
Austria magnorum nutrix et alumna virorum.
790 Nec te nostra capit sub qua omnia gente resident,
Prole sub Austriadum Habsburga sub stirpe supersit
Terminus haud obstans aliquis post syrmeta mundi
Clarus ad Anthlaeos et supra nomina fluctus.
Qua sol dormitat, geminas qua respicit arctos.
795 Teutonius haec Pannoque fremunt socio ore secundi
Hesperii simul antiqui, simul Ausones, ipsis
Ast legatorum trepidant praecordia Turcis:
Quid si de nobis sceleratas sumere paenas
Victori subeat tanto? Hei! patria improba, memet
800 Extrusum in medios recipis non ulla triumphos.
Austriacae accessura hodie sumus hostia pompae.
Ollis laeta dies nobis infanda minantur:
O socii, o socii, fatisne repositur istis?
Si victor non det vitam, haud miserescat et ulto.

805 Cras exhaeredes sumus huius sanguinis omnes.
 Ne molire fugam stant moenia Turcis,
 Inclusus foveae lupus et spes nulla salutis.
 Corripit haec verbis fantem prudentior alter,
 Hos, audi tu, corde metus mihi solveris acreis,
 810 Non horrenda adeo Christiani pectora gestant,
 Nec tam aversus equos sol iungit ab arce Vienna.
 Turcarum in morem gens tractet ut Austria cives.
 Promissi illa memor virtusque hoc ordine prima est
 Praecipue ante alios princeps clementior omneis.
 815 Sancta fides generis, gens nec vult altera dici.
 Mollius et melius sperandum est omnia Turcis.
 Tu sed Io procede, triumphe, quis ista locavit
 Tam formosa trophaea tamen? tam plena deorum?
 Tota planetarum descendit an illa tyrannis
 820 Coelitus? Et liquere polum superi ecquid inane?
 Sol, Mars, Luna, Venus, Saturnus, Iuppiter, Hermes,
 Quum cerni nolint mortalibus, ergo quid heic sunt!
 Apparent omnes in vico nempe Lubeci,
 Mercurius pro gente sua secum omnia traxit
 825 Numina, venturo illa deo plausura, teneri
 Se gaudent ista, quae mercibus obvia porta.
 O portam, augustam o portam! recitantur ubi dii,
 Dii recitantque ipsi (recitabant omnia) versus,
 Ora alterna tubas inflant et cornua laudeis.
 830 Hinc atque hinc gemini heroes parque ecce dynastum,
 Cuncti observabant censoria virgula moreis.
 Victorem o magnum, totus cui militat aether!
 Cui coniurati veniunt ad carmina divi!
 Auspicio quorum tutum risisse vel ipsos,
 835 Si redeant in bella novi recidiva, Gigantes
 Nulla salus, pax nulla datur, sine numine bellis.
 Arma docet finis, probat et victoria caussam,
 Ipse illaudatum declarat et exitus hostem.
 Tu sed Io procede, triumphe, iterumque triumpham
 840 Rursum exstructa tuo nova laus molesque decoro.
 Si me centoculum faceret natura vel Argum,
 Sat lustrare veniret et hoc in paegmate sodes.
 Divarum en praesens virtutis et ipsius ordo.
 Ostendat gladium in medio et regina bilancem,
 845 Autoreisque dati commendat posta prioris,
 Et prima statione locans persona Themistos,

Infelix, audire deam quodcumque recusat.
 Regna eversa docent, versae et radicitus urbes
 Hellados ac Troiae, quos Maurus et Africa plorat,
 850 In sese hac reliquas complectitur una sororeis.
 Tu flectis populos, tu barbara regna coërces,
 Tu iuste affectas sine fraude gubernas parentis,
 Tu sceptrum reficis, falso ne subruat auso,
 Tuque notham vera pellisque premisque corona,
 855 Tu serpens Epidaure caves prudentior armis,
 Ne discordet eques, plebecula ne qua recedat,
 Ius tam pauperibus dans, quam locupletibus, aequum
 Has illasque foves genteis pater omnibus idem.
 Nec studia haec tua tollamus super astra vicissim?
 860 Sic princeps dea iuncta deae mox dextera, rebus
 Afflictis confisa bona imperterrita causa,
 Quae numquam exanimans spes et fiducia crescit.
 Decrescat fortuna licet vel daemona Orcus
 Grandinet impastos sueta atque insueta frementeis:
 865 Infestis sperare viros decet optima forteis.
 Iuppiter et soles adimit solesque reducit.
 Alternat rex ille viceis, neque tela minatus
 Tela iacit semper, sua quaerit et otia nervus.
 Desperare iubet quis sacrilego ore salutem?
 870 Visitur heroina simul dextraque columnam
 Ulna amplexa gravis non cedere docta labori,
 Et sibi quantum adversa magis dea caeca tumultum
 Tantum instar palmae rursus obluctata resurgit,
 Fortior haec ductrix conservatrixque virorum.
 875 Non scapulas bello opponens ast pectora duro.
 Hoste suo coram est propiusque accedere virtus.
 Heic subsistere ames paullisper, maxime victor,
 Vestra repraesentat diva haec fortissima corda.
 Amphitrionides et Ulysses, Graecula res est.
 880 Sit laus parta viris, multa adiecere faventes,
 Idque poetarum chaos haud mendacia nescit.
 Tu dictis manifesta fides cogisque fateri,
 Invidia vel teste animos, fortissime, tantos.
 Non res imperii, te stante, eversa iacebit.
 885 Tam valida in promptu tibi mens, tam pectus honestum,
 Virtutum hospitium quotquot numerarier heic est.
 Adde, quod et fatis audit quae maior, ocellis

847 quodcumque **Mattc** quodcumque

870 heroina **Mattc** Heronia

Ut reddens speculat simul hic, simul obvia vitrum
 Avertit multas prudentia cauta querellas.
 890 Praevisum haud facile est, casusve Deusve minetur
 Si quidquam ignaris mortalibus: attamen ingens
 Saepe malum non tanta tulit, prospexerit ante
 Si quis damna catus divinius, inde togatus
 Marte triumphasti sine, prudentissime Tulli,
 895 Te primum patriae scripsit quum Roma parentem,
 Lumen in obscuro, speculum et prudentia rerum est.
 Curia quei fasceis, posset quei sceptrata tueri,
 Ni larvam ex oculis et regia corda reponant.
 Tu sed Io procede, tuam neque negligere divam.
 900 Fortunae haud raro victoria nectare turget.
 Foecundi hinc calices quem non fecere superbum?
 Larga ut vina animos, sic ebria saepe furoreis
 Regna parant, paucosque vetant cyathi esse tyrannos
 Ingentes, quin pauperibus quoque cornua tollant.
 905 Rarus ovat sine caede potens, nec multa triumphant
 Vindictae arma oblita trucis, mortale neque ira est.
 Ergo insana duceis dulcedine ne qua venenent,
 Avertantve viros virtute soporis oliva,
 Monstrat diva modum, certosque ad pocula fineis.
 910 Ut Bacchi ardoreis gens Itala mitigat undis
 Ferventis gelidis craterus vel temperat hydrops.
 Natura Austriades cicat [?] licet ipsa benignos,
 Propritimque domum haec virtus sibi vendicat istam
 Adglomerat studium genio, ut se moribus ornent,
 915 His tam praecipue, quam stellas Lucifer inter,
 Quamque inter gemmas rutilat plus igne pyropus.
 Quod posset victrix clementia perdere, servat.
 Rex Habsburgiades (primum dixere Rudolphum)
 Romani imperii, tantorum ad munia honorum,
 920 Carceribus non pauca reos impune remisit,
 Libertatis opeis donans et pristina, quosvis.
 Ex illo deductus honos et gloria adhuc stat.
 Atque ego sub vestros utinam tum vincula triumphos
 Gestassem aut urbis purgarem in compede fossas,
 925 Captus ibi, nullo hac scelere ipsius arce Rudolphi
 Caesaris, ac fortasse mei rudis, ora petita est,
 Pannoniae missu mihi quod Germana viratus
 Septem electoreis ad tres (nosti optime princeps)
 Iam pridem et velles me participare salutem,
 930 Ni te cognitio nunc nostri ita manca teneret,
 Aut servata putas, tibi quod promiserat aula

Frater; es in castris pro me rex ipse locutus.
 Sed quo digredior? sibimet bellaverit heros.
 Se posse innumeris praestat vicisse triumphis.
 935 Post fossam ingentem ac post rupem maximam Achivis
 Heic fortis Babylon, arx heic et aenea capta est.
 Quocirca, alte triumphator, tua gloria duplex
 Hungariae, neglecta fides, et spreta per aras
 Relligio et multis regnis mala multa dedere.
 940 In scenam ergo fides etiam hanc dignata venire,
 Veste induta nivis calicemque crucemque ministrat.
 Quo rumpunt, Acheronta duces et Tartara frangunt,
 Post regni ponenda licet sint omnia. Princeps
 Illam acer tutatur amans pietatis et aestum.
 945 Zelante in prisco maiorum tramite servat
 Immotam, antiquis et honoribus usque vacantem
 Schismate, ne mutet obscaena aut haereticum fex
 Albentem divae sordenti adspergine pallam
 Polluat, improvisa cavet sancitque severus,
 950 Exemplar rigidusque aliis pietate satelles,
 Cottidie sacer et sacris devotior unus,
 Inque hoc omnis idem gens sese ut tota sequatur,
 Non leges aut iura volunt, sed subdita moreis.
 Exemplis haud proficiunt sine iussa regentum.
 955 Qui plorare docet, lacrimandum huic primitus ipsi.
 Iustitiae, incorrupta fides, soror addita, salve,
 Qui vult esse pios reliquos, pius ipsemet est dux:
 Parvula sed nanis quae dividit oscula mater,
 Una aut de Charitum numero, sibi Gratia quid vult?
 960 Quid? debacchati Martis post horrida, rite
 Pax et quaerit amicitias et laxat amoreis,
 Accedunt fibras propius dulcesque medullas
 Gaudia vicinos inter fraterna colonos.
 Nil tunc agna lupum extimuit, nil cerva leonem,
 965 Dama canem, nil accipitrem milvumque columba.
 Non feritas expilat atrox, non occupat urbem,
 Vivere iucundum est concessa in amore iocisque,
 Saxa trahit silvasque potens lyra cantibus Orphei.
 Materies sublata mali: hospes ab hospite tutus.
 970 Et par mansurumque decus cessantibus illis
 Numinibus, sola aethereo super axe relicta.
 Nil aliud vita est praeter coelestis amorem,
 Sancte ubi felices nil plus mirabimur olim.

Vos, ducenda quibus mulier cras virgo, iuventus,
 975 Quam sit mirus amor, cognoscere suescite nupti,
 Ex coelo solem de mundo tollere amorem est,
 Quid tum erit, aeternabit ubi concordia fratri?
 Iurgia cessabunt, odia aspera et arma duelli.
 (Quae mercatorum posuere trophaea sed iidem)
 980 Unanimus densatur opes, adamantina quavis,
 Sic urbes habuere bonae pacesque secundis.
 Virtutum haec, victor, cernis monumenta tuorum.
 Ars divina hominum septem discrevit in ora.
 Haec constans ab equo dux desilit, inque reflexo
 985 Spectatus superis dare poplite vota: triumphus
 Iste tuus, Deus, haud nostris est viribus ultro,
 Bellatoris ad arma manus quoniam instruis, ultro
 Explorasque docesque duceis, quodcunque libido est,
 Et quo quemque modo fugiamve feramve laborem.
 990 Tu das regna, pater, populique volentis honores.
 Auspiciis res parta tuis. Quis tendere contra?
 Quod venti posuere, silet quod pontus et aether,
 Quod pax ad portas venit et concordia nostras;
 Quod vinco et placeo, placeo si, muneris auctor,
 995 Cuncta haec, summe, tui. Rursum ad fastigia tollo
 Te quoque gratus, honore meo celebrare semper,
 Seu pacem, seu bella geram: tibi gloria restat.
 Quicquid ero, meriti tanti non immemor unquam.
 Haec effatus humo genua attollebat, adorans
 1000 Vicini ingressus Stephani parocha illa beati,
 Perpetui exceptus cleri paeana canentis,
 Laudantisque Deum longo agmine, celiferum inter
 Quattuor incedens, facit et Iudaea Tonantis
 Bis quina praecepta decus commonstrat euntem
 1005 More Palaestino variis solemnibus pompis.
 Iamque secunda tonant tormenta explosa, fragore
 Usque adeo ingenti terrae ut ruitura polique
 Tota putaretur fabrica; haud fuit alter Olympus,
 Extremum irato quum se Iove rumperet aether,
 1010 Ipsa moverentur cunctorum et castra deorum,
 Eversura minas Cyclopum fulmine Averno,
 Iuppiter haec omnis, pleni et coelestium agones,
 Inficiunt magno igne diem variantque vaporem.
 Res postquam confecta sacris, sex moenia Atlantes

990 Tu das **Mattc** Tudas

996 celebrare **Mattc** celebrare

1015 Templum ante heic rursus pressantem terga caballi
 Obnubunt coelo lecti Urbis ab ordine patres.
 Tu sed Io procede, triumphe, adsuete trophaeis,
 Res quam erexit opus tibi publica grande, fidelis,
 Quis spumantis equi stimulat calcaribus armos,
 1020 Horrentem squammis, vibrantem et sibila colla
 Hastae alacer certa defigit clade draconem?
 Non ignara aperit perfecta atque alta figura,
 Cathrinae adsertor herosque Georgius ultor.
 Egregium ac sublime tuum est, praeclara Vienna.
 1025 Deerat adhuc sors ista tuis maioribus, imples
 Transcendisque tuas sublata per aethera laudeis,
 Si quondam alterius Bizantia moenia Romae
 Victorum auspiciis habuere. Nova atque secunda
 Cur non Roma velis, nequeasve audire triumpho
 1030 Saltem hoc archiducis Matthiae? (deprecor aevum
 Antiquosque deos) tu mundi maxima et illa es,
 Una hodie nobis quae stando restituis rem.
 Ille triumphando per spondam solis ad ortum
 Supra illustre oritur iubar, accepturus id astris
 1035 Praemium, in heroas quod confert arbiter herovum.
 An frustra heic surgat geminorum haec bina potestas
 Erectisque duo patres et iussa volare
 Signa utrinque, et Pyramides quae propter eosdem
 Quique infra stat quisque suo, qua fornice ductor?
 1040 Hungrorum hic regnans, Moravae alter marchio terrae.
 Frons umbrata quibus victoris duplicat umbras
 Opposito impubis, portae resonante Camoenas
 Excellente cavo, rem clangunt carmine alumni,
 Picturae ut taceam Venereis solidasque columnas,
 1045 Aut passim adscriptos titulis praeconia versus,
 Commendare urbis quae pergunt cuncta magistris.
 Tu sed Io procede, triumphe! quid ecce Quiritum
 Iudice quo lites caedesque vocantur ad urnam?
 Dat proprias libralis opeis, ne publica serpent
 1050 In labem aut virtus non consona, larga Penates
 Ante suos offert victori munera, monte
 Parnasso humor aquae non simplicis, ille latex it
 Frigidior Thrace, cristallo et purior Hebre.
 Amne cadans Bacchi, circoque canalibus alto

1036 geminorum *Mattc* geminorum

1032 stando restituis rem — cf. *Enn. frag.*; *Verg. Aen. VI, 846*; *Macr. Sat. VI, 1, 23*

1055 Sollicitat quosvis ad pocula prodigus altor.
 Dona Chimeraeo Xantus potiora liquore,
 Labuntur gemino mera cruore sonantia, nymphae
 Qua tres introrsum vivo insedere sacello,
 Laurigera una, columnifera altera, tertia Iuno
 1060 Gaudentes Latio ore loqui victricia versu,
 Fortem et felicem dominum et cantare benignum.
 Tu sed Io procede, triumphe, superbia quae stet
 Rursum heic pompa oculis atque auribus aequa voluptas,
 Accipe, densantur quid nobilium agmina rerum.
 1065 Grandibus est vortex verbis: pax summa laborum.
 Formosae inde corona viret curvamine pacis.
 Mutua iusticiae pax reddit et oscula libat,
 Victori invicto decus insuperabilis altum.
 Exosa omne ferox habet et concordia plausum.
 1070 Supra audire novem coramque est cernere Musas,
 Regali in solio viva quae voce triumphos
 Gratantur, cantusque cient dulci ore melodos.
 Matthiae hoc restare canunt, fore Pannona regem,
 Pacis et autorem esse epsallere miris.
 1075 Forma bilancigeræ gladio supra ostia portae.
 Ad libertinos operosos mercibus aulae
 Pertinet, erexere decus qui tale regresso
 Iuge triumphanti (ne quem obliviscar honorem)
 Heic etiam puerum diadema volatilis unus
 1080 Portam ingressuro capiti servabat in alto.
 Matthia venerande, meas ne despice gemmas,
 Aurum et gemmarum pretium te vilius omne est.
 Qualibet ergo adsuesce coli ratione tuorum.
 Obsequium cives parvi properamus et ampli,
 1085 Atque hominum, atque deum ora modis psallentia doctis
 Felici et compto pariter gratantur olivam.
 Tu sed Io procede, triumphe, et marmoris huius
 Contemplare, labor Scopius quas extudit arteis.
 Augustis opus erectum tibi sumptibus, ultra
 1090 Plusne columnarum positura his Herculis aetas?
 Spiramenta sed occulta intus, Aedones omnes
 Concepere, neque harmonicos dant orbibus orbis,
 Coelestis quas zona tenet, si credere cuidam est.
 Conventus nec vernaleis dumeta per auras
 1095 Tam resonant avibus passim avia dulce canori,
 Introrsus ut latitent quicunque sonore recepto,
 Aemula vox illis, qui cantavere supremo:

Gloria in excelsis, pacem his mortalibus oris.
 Ora latent, sed claustra patent excisaque saxo
 1100 Fabrica castelli, nullo ariete dissolvenda.
 Quamque haud evaleant ventorum evertere fratres,
 Quosve in Trinacrio demersit gurgite vindex
 Iuppiter, Enceladus rescindere coelum ubi frustra
 Pelio et est Ossam necquidquam involvere fretus.
 1105 Durate et vosmet, cives, servate fideles,
 Victori autores qui fortia tanta parastis.
 Ipse equidem immotus parilem intra pectora portam,
 Non lapsura, gerit cessurave rebus acerbis
 Ardentique globo compar, quem extinguere fontes
 1110 Non possint, pater ipse licet concurrat et Ister.
 Dilucere parat flammisque attollere coelo,
 Hinc famam ad parteis distendere quatuor orbis,
 Pyramides totidem, totque orbeis igne minantes,
 Libertas operis fert ingeniosa superne.
 1115 Tu sed Io procede, triumphe, et lassulus aula,
 Quam sistare tua emerito et victoria curru
 Sudanteis detergat equos, gruis adspice sacrum
 Custodis, dat iners emblema soporis et otii
 Metam armis requiemque sago, qua fine triumphas.
 1120 Huc quaerenda fuit pax usque, reperta secundo
 Propitioque Deo, nunc adsere parta lacertis
 Restrictisque humeris, recta intra domestica virtus
 Terminus est rerum, stabilisque columna peractis.
 Supra ales vigilat, sed circum volvitur error,
 1125 Serpentum heic duplex longe speculantibus hirqis
 Nunc intrare tuum est, victor, Capitolia, nunc nunc
 Est populos curare tuos, componere gestas
 Ordine res, pacis custodem et claudere Ianum,
 Collaudare viros, qui fortiter arma tulere,
 1130 Largiri his torqueis, querna his folia addere, turres
 Temporibus partas civilibus, ardua inausis.
 Quo promissa cadant, leviter non aestimat heros.
 Tergeminis certant te tollere honoribus omnes.
 Serrato ex auri iam tertia dona metallo
 1135 Deportat Celo puer atque heic entheus ales.

1124 circum volvitur **Matte** circumvolvitur

1098 Gloria in excelsis — Luc. 2, 13—14

1104 Pelio et est Ossam — Hyg. Fab. 28

1105 Durate et vosmet cf. Verg. Aen. I, 207

1133 Tergeminis certant — Hor. Carm. I, 1, 7

Post decursa iuuet te munera parcere tandem
 Subiectis, quando exanimus procumbat humi Thrax.
 Sternaturque tibi supplex hic maximus hostis,
 Maturum exitio prudens praeferre pudorem.
 1140 Concedit laudem tibi Turca, neque invidet, armis
 Partos esse tuis tam magnos iure triumphos,
 Uno eodemque refers quos, dux clarissime, partu.
 Constantinopolis hodie tremet ipsa, crepanteis
 Quae turmas audire potest tantumque fragorem,
 1145 Bombardum ignivorae sparsum in vacua aëre pubis,
 Te prece teque ambit pretio donisque tyrannus.
 Avertit cladeis, videat ne funera caesus.
 Finge cathenatos deduci hoc agmine Turcas.
 Captivos terrae ire graveis augustaque cunctis
 1150 Angusta in plateis fieri loca quaeque Viennae:
 Infundi populos, tot Turcica pepla columbas,
 Meccha superstitio quot non fert illa, nivaleis.
 Ire Getas Dacosque humileis, multum ante superbis.
 Austriacae id matres, pueri et mirentur alumnae,
 1155 Iam mutum sine voce genus sensere furentes,
 Quos toties trepidi horrendosque per arva coloni,
 Calcato fraenari animos terramque tuenteis,
 Non volitare in equis, pedes ire sed urbe coactis.
 Heic rursus intonere omnes, formosus et ordo
 1160 Caelo incredibiles facit horrendosque fragoreis.
 Terque iterant accensa sonum tormenta, ter igneis
 Cannarum ora vomunt, ter arundine rumpitur aether
 Innumera, monachi invento Steropumque labore,
 Quos Brontes montesque tui, Germania, adorant.
 1165 Quin etiam summus summa ad fastigia turris
 Signifer aëriae circumrotat usque volantis
 Vexillum egregii egregius facti autor et audax
 Vertice vir Stephani stans, planta immobilis heros:
 Apta ministrabant adeo summam omnia pompam.
 1170 Res tanto digna imperio tantoque triumpho!
 Hungariae o praesens dominae ac tutela Viennae,
 Intersis populis laetusque diuque, caducum
 Ne vitis tollat te nostris ocyor aura.
 In coelum serus redeas, properata superbus
 1175 Immatura neque astra tuis pete cursibus annis.
 Quo terris opus est, quid stellis addat Olympus?

1136 tandem **Mattc** tandem

Sed iam tempus equis, curru ac descendere vectos.
Facto heic fine quies tandemque intacta recessit,
Divinus mihi Matthias rex usque futurus.
1180 Sabbathatha sunt Martis vulgo at non sabbatha Bacchi.

Matthiados liber III.: Coronatio

1022 Coronatio

Hinc de vecta polo maiestas vergit ad aulam
Ipsa Viennam etc.

(Caetera desiderantur)

1023 Conciliatio anni 88. et 608 supram

Fallitur et vates interdum et fallitur augur,
Non equidem re, sed tempore saepe suo.
Nunc demum in terris ille admirabilis annus,
Lustra expectatus quattuor ante venit.
5 Nil non Austriadis praestat longisque benignus
Distulit, haud votis abstulit ista Deus.

1024 Anno MDCVIII.

Ipsa DeVs fIneM faCIet. Fecitque, quod optans
Vel captivus eram vaticinatus, idem.

1025 Veni, vidi, vici

Rex ἀναβαλλόμενος μηδέν quum totius orbis
Magnus Alexander pavor esset, et autor Iulus,
Ut venit, vidit, vicit simul; aemulus horum
Armis, Matthia dux, res geris armaque ponis.

1177 Sed iam Matte Sediam

3 Venit, vidit, vicit — Suet. Caes. 37

1026

Arcus triumphales et portae

Erexere suo cives proceresque dynastae
 Undena Austriaco cur monumenta duci?
 Bissenum ut statuunt Hunni regemque coronent,
 Pannonicum armatus qui diadema meret.
 5 Hic praestat princeps plus Hercule fortibus armis,
 Et sua quem virtus, pax et honesta trahit.

1027

XII. signa archiducis M[atthiae] praetoria

Quot vexilla tulere ducis praetoria laurum,
 Responsant numero tot decora alta suo.
 Dum per signa reget sol aureus astra, triumphus
 Clarum hic Austriacae sidus erit domui.

1028

Coronati regis Matthiae eieostichon: annum,
diem et festum continens

InCLite MatthIa VICtor, reX faCtVs es HVnnI,
 LVX saCro ELIsabeth faVIIt et Ipsa sVo.

1029

Caesar et Augustus si non Octavius esset,
 Caesar et Augustus rex hic Octavius esset.

1030

Matthias secundus Hungariae; archidux Austriae; marchion
Moraviae

Mente	Sacra	Herculeos	Amat	Austria	Mascula	Mores,
Armis	Et	Votis	Responsat	Ut	Altus	Olympus
Tam	Constans	Nuper	Cepit	Sua	Robora	Regnum
Thrace,	Vovens	Gens	Hunna	Tremente,	Coronat	Achillem.
5 Hungare,	Nunc	Armis	In	Regnum	Heroa	Vocasti.
Ipsa	Deus	Regem	Dedit	Istum,	Iusta	Iuuantem
Auxilium	Vestris	Is	Ut	Adferat	Optimus	Arvis.
Salve	Sancta	Aetas,	Xenio	Et	Nostris	Eleyson.

1031

Aliter

	Mire	Altus	Te	Tangit	Honos	Iuvat	Ausa	Supremus
	Sic	Est,	Cum	Virtus	Non	Deses	Vincere	Sudat
	Hinc	Victor	Nunc	Gentium	Amans	Res	Inspicis	Aequus
	Arma	Ruunt.	Curans	His	Ius	Das.	Ultima	Xanti
5	Ad	Vada	Sis	Tantum	Regno	Istri	Accedat	Enipeus.
	Maxime.	Avent,	Rex,	Cuncti:	Habeas	Ipsa	Ostia	Nili,
	Mundi	Omnes	Res	Austriacis,	Ut	Iuppiter	Alto	Est.

1032

Pax Turcica

Quare ultro iam Turca petit pacem, ante negavit?
Laurea Matthiae quod nova regis ovat.

1033

Matthiae regis scitum hoc et symbolon hoc est:
Otia non quaerit, sed amat victoria curam.

1034

Amat victoria curam
Symbolum regiae maiestatis

Otia non quaerit, sed amat victoria curam,
Post Martem vigil armorum custosque triumphi.
Nec minor est virtus, quam vincere, parta tueri.
Rex hoc Matthias docet invictissimus armis.

5 Quid grus irrequieta pedem notat ista? lapillum
Se sopitam oblita gerit, requiescat ut alis
Tamquam sub clypeo caput hic mos nempe dynastis,
Haec cura usque bonis victoribus, omnia cautis.

10 O felix, pacis qui tempore bella revolvens,
Ingenteisque animo dux concipit anxia curas
Corda, adversum omnis ventura pericula casus.
Tela minus praevisa nocent. Palamedias hoc vult.

10 anxia **Matte** auxia

12 Tela praevisa — proverb. /Palamedias — Ov. Met. XIII, 56

Otia post bellum generosa negotia tractant,
Emendant moreis, ius dicunt, arma reformant.
15 Cum Themide alma Ceres, Bacchusque recrescere gaudent.
Et quaeramus, amat quare victoria curas?

Victor amat curas indefessosque laboreis
Pro regno populisque, focos defensat et aras,
Assertorque paterque suis verissimus oris.
20 Hoc rex Austriacis, Moravis et, maxime, es Hunnis.

Caesarii, hoc emblema ducis fratrisque Rudolphi,
Successoris item sceptri triplicisque coronae.

Psalmi CIII.

Benedic anima mea Dominum etc.

Nu lob mein Seel dem Herrn etc.

HEBDOMELODIA

vel VII. diversorum carminum generibus Eucharistia Poetica. I. Jehovahe Sospitatori, Deo Trin-uni, ter O[ptimo] M[aximo] consecrata. II. Magnifico, generoso ac strenuo domino d[omino] Erico Lassotae de Treblau etc. Sac[rae] Caes[areae] Regiaeque M[aiestatis] quondam in Hung[aria] Sup[er]iore Magist[ro] Lust[r]ationum et Progenerali, nunc consil[ia]rio Bellico etc. Ex legatione Trans[silvanica] feliciter reduci, patrono et energetae antiqu[o] d[onata] d[ic]ataque a Johan[ne] Bocatio consulari R[ei] P[ublicae] Cass[oviensis] et s[cholarcha]. Psal. 38. v. 16 et 22: In lapsu pedis mei adversum me sese efferunt. Festina in auxilium meum, Jehova salus mea. Typis Johan[is] Fischer 1614.

A^o — B⁴ = [12] ffol. — 8° — init.

Scriptura: litterae uncis inclusae nonnunquam sic proveniunt: *vocales:* (u) pro v; (y) pro i; *consonantes:* (j) pro i; (m) pro n; (t) pro d; (v) pro u; necnon maiusculae pro minusculis et vicissim.

Textus, quo usus sum: Hebd. OSZK phot. FM/2 4432.

Fus.: RMNy 1068; CAPL. 468; BUCSAY 74.

PSALMI CIII.

HEBDOMELODIA

1035

Dedicatio

Magne, viros imitate graveis, Lassota, Rudolpho,
 Matthiae ac praestas qui tamen usque fidem.
 Quin sortes licet ante tuas pro caesare utroque
 Perdideris (virtus perdere si quid habet).
 5 Nunc Metanastaeo revenis ex orbe, dynastas
 Post hunc Moscovios Iazyga adire parans.
 Tam cano quo vertice aves gerere hosce labores?
 Ut ponant pretium caesar et astra seni?
 Caesar opeis titulosque potest, opibus titulisque
 10 Legeris heic, tribuat plus quod, Erice, polus.

Aenigma votivum

Ex septem castris reduci sacro cantica septem
 Haec, Lassota, tibi, sphynx nova rebus inest.

Tuae Mag[nificae], G[enerosae] ac
 St[renuae] dom[inationis] semp[er]
 observantiss[imus]
 Bocatius

Heroicum

Quicquid habes, o vita, animae, mea vita, meum cor,
 Mens cantare melos adyto intima gemit honorum.
 Par est salvifico totum inservire Iehovae,
 Vera et laude mera perdigno in secla Iehovae,
 5 Nempe tuo imprimis benefacta ob tanta Iehovae.
 Cuius parva tibi decumana et crimina gratis
 Mira (o coeles amor!) venia indulgentia donat.
 Quin te quum dextra mors phrensum dira teneret,
 (Memet compello, mea vita, meum cor) ab Orco
 10 Ereptum ille dedit: adsertum ex carcere atroci.
 Archiatrum et praestans multis Cheirona sub aegris,
 Et morbum haeredem et gula quem ciet, abstulit aegrorem.
 Haec animis unquam exciderint, reminiscar ut ista
 Nullus? adhuc bonitas te cuius aprica coronat,
 15 Annonamque creat, dans omnia, ubi omnia, desunt,
 Guttur ut abstergas dape cottidianus opima.
 Qui plura eloquio passus capularis habere,
 Deformixque senex, rugosus et obsitus annis
 (Nec parva est aetas) Iovis ales cernere adhuc vir,
 20 Haud iuveni absimilis, neque habent tua tempora canos.
 Ille ille est, relevans sub iniquo iudice pressos,
 Ex falsa extractos urna, qui reddit honestos,
 Vera Themis pravisque ferox, tortoribus ultor.
 Mosem et per Mosen quid agendum et quid sit omittendum,
 25 Instruxit nos ille bonus, natos et Isaaco
 Nosse autor voluit, quicquid memorabile gestum est.
 At virtus Iovae cluet insuper ista: benignus,
 Clemens et facilis stante aequore mollior unda,

11 Cheirona — Verg. Georg. III, 550

Ad vivum resecat nil ocius, argumenta
 30 Cuncta cate prius enucleans: pertardus ad iram,
 Vertagus ad veniam, nec iurgia nectere amarit
 Moropus, tandem memores qui exerceat iras,
 Aut qui criminibus trux poenas irroget aequas.
 Quantum flamma poli hac ima tellure remota est;
 35 Tantum eius bonitas sit latior, amplius et se
 Effert panda procul, delicta ubi nostra relaxat.
 Magna est occasus coeli distantia ab ortu,
 Ad maius spatium scelera abiicit ille misertus
 Nostra, professorum culpam et veniam ore rogantum.
 40 Saepe adversa pater quasi bile tuentibus hirquis
 Austeram simulat, mox fractus amore sed idem
 Necquidquam occultat storgas, non secius autor
 Humani est generis humanum animatus in ortum,
 Argillae ac testae, quod calleat aemulum, Adamos,
 45 Pulverem, humum, immo nil, seu parva aut magna peragret.
 Quam florum est in agris longum durabilis aetas,
 Quis simul ac Boreas, Caurus vel acerbior ussit,
 (Vestigare velis? crus et caulam abstulit aura)
 Florum vita perit: tam non vivacior est res,
 50 Quisquis homo. At bonitas integre aeterna Iehovae
 Perdurat, mansura pios, quorum orsa diurnant,
 Et quorum una salus, par conditioque nepotum,
 Qui pacta observant sacra sarta ac tecta tenaces.
 Utque hic nil egeat rex maiestatis, in arce
 55 Sessilis aetherea solioque locatus Olympi,
 Omnibus heic horis dominatur et omnibus oris.
 Eia ergo aligeri iuvenes, famula agmina, regis
 Qui prompte capitis vestri huius iussa volentes,
 Vim queis et faciles virtus dedit enthea nervos,
 60 Vos primi augusta vos tollite laude Iehovam;
 Vos opera et coeli et terrae et maris omne, quod usquam est,
 Tuque anima et mea vita, meum cor, tolle Iehovam.
 Nil hostimentum hoc praeter vult iuge Iehova.

29 ocius **Hebd** ociius

34 Quantum . . . remota est — Ps. 103, 11

37 distantia ab ortu — Ps. 103, 12

46 florum . . . durabilis aetas — Ps. 103, 15

Acer, ut ex Fano, penitas praecordia fibras
 Qui stabulas intra, mentis adesto vigor.
 Aeternum quia nomen herus laudabile, praeco
 Indefessus ego nominis huius ero.
 5 Praeco ero, mea mens, ego nominis huius
 Praeco, mei psaltes, musica, cantor heri.
 Numquam oblita tenes, teneas oblitaque numquam,
 Quanta tibi ab Domino venerit hocce salus.
 Te tua damnarant Orco commissa, remisit
 10 Cuncta sed is clemens, qualia? quanta? domi est.
 Tamque anima, quam corpore eras aegrota, quid ille?
 Huicce redonavit robur et huicce prius.
 Mortis eras iam praeda: quid ille? reduxit ab umbris,
 Ut scrobe iam fossa sospes ut ante fores.
 15 Tempora habes umbrata (decus quod grande) corolla,
 Illius imposuit quam tibi blanda manus.
 Te saturam ille famere vetans et egere quod optas,
 Quodque optare pudor, dat tibi datque tuis.
 Ille facit, vivax ut sis haliaëetus aevo:
 20 Namque aquilae in morem tu renovata viges.
 Ne rugae turpent inhonestae, verna iuventus
 Praestat, ego ut victus sim vegetusque senex.
 Vim passis et iniqua foro iura, esse patronus
 Gaudet, ut oppressos vindicet, aequa probet.
 25 Praeceptis Mosen monitique salubribus, ut quas
 Ire vias quivis nosset, hic instituit.
 Natis Abramidae sua qui mysteria pandens,
 Sensa sui cordis discere posse dedit.
 Sors mala nos torquet? miseratio tangit et angit,
 30 Cor illud subito flexile bilis egens.
 Quippe Deus tantum cariota abstemius ira
 Plectendo concha tardius ire solet.
 Aequali trutinat neque crimina lance misellum,
 Metiri oblitus pondere facta pari.
 35 Tanta Dice, poenis pars ut millesima nullum
 Excipiat: bonitas quae mera amorque merus!
 Si plagas aequare plagae, qua regia distat,
 Coeles ab hac terrae differitate, velis:
 Plus immensa Dei confert in corda favoris,
 40 Se qui suspiciunt copia, amoris opes.
 Tam procul occasus Phoebi non sidit ab ortu,

Quam delicta hominum summovet ille procul.
 Mori et amori idem patrio non discrepat hilum,
 Viscera qui natos flagrat uterque suos.
 45 Natos officii memores, quique inde sequuntur
 Nomen adorantes, non sacra ficta, suum.
 Ut quem non teneat geniturae inscitia nostrae,
 Scit, quod pulvis homo, quod levis umbra sies.
 Nostra rosae par est herbaeque simillima vita,
 50 Est rosa, sunt herbae, vitaque nostra brevis.
 Quo stet mane loco, spectas; quo vespere, nescis,
 Flosculus a Borea laesus, id omne sumus.
 Non tam curta Dei bonitas, adamantina cui vis,
 Mascula quae nullo robore tacta perit.
 55 Ab seclis porrecta tenax in secla, nepotes
 Mansura aeterno freta tenore pios.
 Foedera queis tandem non sordent, dia sed usque
 Pectoribus Zelo perpete fixa manent.
 Alta decent altos, altum ergo sedile Iehova,
 60 Omnia ut haec lustret, legit in arce poli.
 Vos sine corporibus, vos ossibus absque volantes,
 Huic vestro laudes pangite semper hero.
 Ab quo tam fortes perrumpitis omnia, iussi
 Summis ima, polum vertere suetis humo.
 65 Vos ducis aetherii satrapae, famulumque cohortes
 Armatae, huic laudes pangite rursus hero.
 Pangite hero laudes, dextrae labor illius aether,
 Aequor, agri, huic laudes pangite rursus hero.
 Huic tu rursus hero quoque laudes, corculum, alumnas,
 70 Tuque anima et pangas, mens mea, semper hero.

1039

Saphicum

Cordis ex ima, eia, anima, huc abysso
 Ad melos, pure Domino occinendum,
 Advola: totus comes est sensus,
 Tota animi vis.

48 pulvis homo . . . — cf. Hor. Carm. IV, 7, 16

50 vita nostra brevis — cf. Plaut. Most. 704; Sall. Cat. 1, 3

59 alta decent altos — Hor. Epist. I, 7, 44

5 Eia dic laudes, mea mens, Iehovae:
Eia dic laudes memor, ille quantis
Primulo infantem meritis ab ortu
Te usque bearit.

10 Ille primaevum scelus, ille naevum,
Marte contractum proprio, expiavit:
Corpori et vires animo reduxit
Palma medentum.

15 Iamque vespillo Libitina ad urnam
Cuius aptarat cinereis, sepulchro
Proximans funus gravior Iehovae
Dextra retraxit.

20 Sertuli plaste, quasi nympha virgo
Pacta circumdat sibi tempora, umbratam
Exhibet, ut mirificis honesta
Dotibus exstes.

Esus ac usus tuo ut hinc palato,
Corpori iuxta, bene sit, residunt
In laris regno, sine fine, nostri,
Munus id illius.

25 Vernat haec aetas aquilae novata
More: ceu pubes tua forma levis
Vividam praestat tibi Iova vitam,
Iova iuventam.

30 Carceris quum vim paterere grandem,
Sanguinum atroces viri: et Anti-Christi
Satrapae fraude opprimerent, vicissim hos
Iovaprehendis.

35 Fidus hic Mosen poliit magister,
Quas vias insisteret, ac pedes qua
Poneret, qua non: generi Israëlis
Mystica pandens.

40 Alteri clementior haud in ira
Impetus, nec mobilius mage ulli
Cor: ad offensas grave nec diurnat
Pectoris oestrum.

Non rigor, non asperitas sub aequa
Praegravant soteis trutina, relaxat
Iuris ab summa, quoties vocantur
Crimina ad urnam.

45 Cernis et non cernis, ut alta celi
Culmina hinc distent procul, illa maior
Est suis longe bonitas. Olympi
Sol neque inundat,

50 Danubi inclinans ita terminatur
Ab resurgentis procul arce solis,
Longius non ut cadat eius actum
Bile flagellum.

55 Blandulum in prolem geritat pusillam
Pectus, observat aliquando fictos
Quamlibet vultus, pater, huius haec na-
tura parentis.

60 Namque pernovit, genus unde, quale,
Simus; ah vile et luteum, umbra, pulvis
Floribus vernis pariles atque herbis,
Ludibria Austri.

Mane si cunas, patriam et rosarum,
Lumine intramus: reduces crepusculum
Ante, nec cunas, patriam et rosarum
Cernimus amplius.

65 Hic tenor non est bonitatis eius,
Secla perdurantis in omnia, omni
Coetui sese celebranti, et ille,
Quos generavit.

70 Copulat quos iusticiae acre gluten,
Pacta conservent ut agone sortes,
Expediti munia ubique ferre, et
Iussa Iehovae.

Alta rex alto solium palati
Legit in celi, grave roborantis,
75 Vertice, ut hinc despiciat monarchas,
Quicquid ubique est.

Heus, geni, vestrum celebrate Iovam,
Aetherei, dictum quibus est peractum:
Orbis nutum dominasque voces
80 Aure bibentes.

Vos et heus exercitus administri,
Quos amat regnans, varians in oras
Mittere armatos, celebrate vestrum
Vos quoque Iovam.

85 Fabrica atque heus vos manuum Iehovae,
Coelum, aquae, tellus, in apertum alumnos
Ducite huc vestros, celebrate eundem
Vos quoque Iovam.

90 Rursus heus, o mens, revocare, adesto
Ad melos pure Domino occinendum,
Advola, totus comes esto sensus,
Tota animi vis.

1040

Phalaecium

Dignum laude, anima, ad polos Iehovam
Ardor tollere fert: tuas quod intra
Se vibras cohibet vigoris et cor
Quantum quantum habet, exseras ad oden,
5 Oden, o anima, huic mere sacratam.
Tu nil ab cranii supremitate,
(Purum est, nemo potest meum loqui cor)
Ad plantas pedis utriusque es imas
Quam pus, quam sanies gravisque foetor,
10 His te purificans focillat aegram.
Cultro sub lanio necem agna perdis,
Huic servata: redux tibi per illum
Vita et spiritus; ille te coronat
Multis usque bonis decorum et ornat,
15 Quod mandas, quod et induas, dat idem,

75 monarchas ~~Hebd~~ Monarches

Tu vivax aquilae obtines quod aevum,
 Integrante tuum fit hocce robur.
 Cambysem, Phalarin, truces tyrannos,
 Non impune dolent nihil nocentes.
 20 Fraus fraudem excipit, et dolus dolum ultor,
 Quod quis patrat, idem experitur idem.
 Binas Amramidae Iehova tablas
 Dio in monte dedit, pii magistras;
 25 Sensa et consilium suum Isace ortis
 Aetatem haud tenet ista meus repostum,
 Rixas excitet ut dein perenneis.
 Offensae immemor, ut sit, ut remissus!
 Hoc te teste probem, ferox secundum
 Quondam is crimina nullius furenter
 30 Libra examinat aut parumper aequa.
 Quanto immensior est ab orbe celi
 Fornix: exsuperat Iehova tantum
 Mox virtute suam reversus iram
 Ad clemens cor amiculis. Ab ortu
 35 Sol occasus an eminus patescit
 Longe tam? scelerum ille quam removit
 Nostrorum chaos alter universum.
 In gnatos ea lenitas parentis
 Vix offensa datur: misertus omneis
 40 Tam nos abba benignus ille tractat!
 Sollers novit enim caducum amussim,
 Quam sit plasma hominum: Adriae urbis illo
 Plus vitro fragile. Ut minutula aetas
 Herbis et rosulis, cruore tinctis,
 45 Mane, vespera quos necavit aura:
 Sic aetatula nostra ventulo Austri
 Flantis permodicum occidit, requiras
 Si vestigia, florum ut irreperta
 Sint, nostri: quoque nostra flora talis.
 50 Aeternat bonitas at una coeles,
 Praesto in secula se pie professis,
 Quorum sors eadem manet nepotes,
 Si faedus violent nihil, quod ictum:
 Si puri scelerum integrique vitae.

43 fragile **Hebd** fragile

18 Cambysem — Val. Max. VI, 3, ext. 3 / Phalarin — Ov. Ars am. I, 653—654; Val. Max. III, 3, ext. 2

22 Binas Amramidae . . . tabulas — Deut. 5, 22

54 puri scelerum — Hor. Carm. I, 22, 1

55 Celis altior in polo resedit,
 Hinc ut temperet imperator orbem.
 Huic, pennata cohors, viri volucres,
 Iovae serva manus, vicaria et vis,
 Laudes ferte Deo, referte laudes
 60 Huic pennis manus occupata et armis,
 Laudes ferte Deo, referte laudes.
 Huic inventa opera omnium creatum,
 Laudes ferte Deo, referte laudes.
 Huic mens, huic anima, o Deo penetrali
 65 Ex imo pia fer referque laudes.

1041

Tricolon tetrastrophon

O spiritus, dic allelu-iah Deo,
 Omnisque mens, omnis ratio, omne cor,
 Vis viscerum omnis, fervor omnis,
 Allelu-iah Deo (amabo) dicas.

5 Nomen celebre et numen id unicum,
 Te grata poscit tollere honoribus,
 Porro recordantem, bonorum, is
 Quorum amat autor haberi, egestas.

10 Ille inserendum te male mancipis,
 Quorum foret mors aequa stipendium,
 Huius morae te vesci et orae
 Munere sustinet: hoc parumne est?

15 Vin' maius? ah clementia sertulo
 Eius coronat, frontis et obtegit
 Labem tuae: cheirurgus aegrae
 Carnis et illius, unde vivo.

20 Te farre pascit, te lare continet
 Privo: iuventas hinc tua, uti novas
 Regina fert vires volucrum,
 Prorogat usque tibi senectam

 Quos fraus premit, quos dira calumnia
 Differt foro defertve dynastulis,
 Amplexus ultor vult clienteis,
 Non sine bile vir advocatus.

- 25 Mosi vias monstravit et avia,
 Qua pergat et qua non, sonor edocens,
 Par Israelis doctor, ortus
 Ut sua mira teneret orsa.
- 30 Vis plura? non clementia pronior
 Iram statim deponere, tardius
 Ceptam, bonus non intimandus,
 Ipsa sed ah bonitas Iehova!
- 35 Haud tristibus iurgiis cor ita occupat,
 Occalleat fors bilis ut aevitas,
 Placabilis, tam concha ad iram,
 Quam volitans ad amorem arundo.
- 40 Patrata quem si fortiter urgeant
 Humana, mirum! quam leve dispari
 Tum lance pondo surgat alte.
 Poena adeo minor est reatu!
- Quantum polus se seiugat infima
 Tellure summus; tam Domini amplius
 Cedunt spatii virtus favorque,
 Queis pietas amor et Iehovae.
- 45 Fantur sacratae scita matheseos,
 Sol Gaditanos ut procul ab thoro
 Distans sit ortus, tam profugis
 Missa etiam illius ira longe.
- 50 Quem comparem cui rectius? almulo
 Ex se satis quam corde paterculo,
 Mire bono! syncera cuius,
 Quin mera, vera in amore virtus.
- 55 Nos is, suos tamquam unguiculos, genus
 Callet caducos, terrulam Adamicani,
 Gramen, rosas prolemque veris,
 Vivere vix quibus est diurnum.

43 spatii Hebd spatii

53—54 unguiculos...callet — cf. Iuv. VII, 231—232

Queis pestilens quum Caurulus adfremit,
Mox occidunt, dein ut locus uspiam
Nullus notetur; gramen amen
60 Sit, rosa prosa, poetica ante.

Non non Iehovae sic bonitas cadit
Aeterna, perstans aequa timentium
Sese choro nepotibusque
Eius in omnia secla felix.

65 Arcem polus dat vertice regiam
Sublimior (sessoris et hoc decus
Mactat) potenti, adsurgat inde
Ut sibi caesari Olympus, orbis.

70 Sors angelum, dic allelu-iah Deo,
Quos legat is, quos dux clypeat graveis,
Ad iussa promptos aut ad ipsos
Pervigiles cita crura nutus.

75 Armate grex, dic allelu-iah Deo,
Quacumque agit, quacumque potentiam
Exsertat: et tu, spiritus, dic
Allelu-iah Domino Deo.

1042

Monocolon

Eia o vis animae, caelitus edita,
O ex scriniolo pectoris abdito,
Vim, vires, animum (quin cerebri tholus
Et tu quidquid alis) protenus exseras,
5 Certum est, nomen heri, nomen heri sacrum.
Divulgare: tibi quam bene-fecerit,
Non es dumque sumus, non eris immemor.
Heu te quantus Athlas presserat obrutum!
Cunctorum is scelerum mole levans rudem
10 Fecit pestis, amor mirus, originis.
Sanatum abripuit mortis aculeo,
Nunc innexuerat gutturi atrox tuo
Quae lethale, sed hoc dissoluit iugo.
Cuius (signa favor quae facit entheus)
15 Te sertis decorat dextra benignior.

Ori fercla tuo dapsilis ingerit.
 Ut praepes senium ponit et induit
 Pubem ales novulam; vita recentior
 Sic te fortificat; nil minuunt dies.
 20 Non is pressa dolo sub gravis Aeaci
 Urna praeteriit nomina, vindicans
 Textores sceleris, iustitiae arbiter
 Mosem vellet ubi vadere sanctius,
 Ut post ipse daret iura vicarius,
 25 Doctrix erudiit cura fideliter,
 Abramique piis dogma nepotibus
 Liquit, correxitans scitaque gestaque,
 Et magmenta sui mascula consili.
 Ah quam propitius, quam bonus et favens!
 30 Ad mulctam graditur tardus at ocyor
 Euro proripiens obviat anxiis
 Peccato et veniam corde petentibus,
 Bilem haud femineam prorogat hosticus,
 Quondam ut mota dein ira resaeviat.
 35 Nec delicta pati nostra coërcuit
 Aequus supplicio, ut quaeque patravimus
 Utens ponderibus non ita, praevalet
 Sic longe bonitas se pie amantibus,
 Ut non terra, polus dissita sint magis.
 40 Quantum aurora procul vespere purpurat:
 Ab se nostra etiam crimina dissipat.
 Ritu nos patrio respicit, improbos
 Quamvis, fors misere sorte mala obrutos:
 Nostri geminis est quando scientior.
 45 Hoc quid clam sit hero? novit enim globo:
 Tantum pulvereos, novit et herbulam,
 Et veris violam, nos homineis, brevem.
 Quem si Scepusius frigore Carpatus
 Tangat saevicule, floris honos perit,
 50 Ut nec saepe locus cernier adsiet.
 Sed iactat bonitas se Domini in-fugax
 Praesto in secla piis omnibus, omnibus
 Cum Iova icta semel pacta foventibus,
 Promptis obsequio sacra colentibus.
 55 In seros eadem cura nepotulos.
 Maiestas residet grandis in aethere.

20 Aeaci — Hyg. Fab. 52; Hor. Carm. II, 13, 22; Ov. Met. VII, 474
 30 graditur tardus — cf. Val. Max. I, 1, ext. 3

Versans unde suo numine quodlibet,
 Rex celi atque soli strenuus imperat.
 Laudes da meritas, gens volitans, Deo,
 60 Donis inclyta gens, gens cita perficis,
 Quae iussa expediens promptule herilia,
 Nervis cassa nihil. Tuque potentior
 Armis turma simul da meritas Deo
 Laudeis, castra sequi cuius es obvia.
 65 Restat, vos etiam, vos opifex manus
 Quos fecit Dominae, cuncta creata, agon,
 Consors queis animus, cor et erit meum,
 Laudeis pol meritas o date item Deo.

1043

Dicolon distrophon

Pompa, decus, age, laus age, gloria, gloria et triumphus,
 Vos mentē tota convoco tribules.
 Dicere fert animus non pessima carminum Iehovae.
 Quantum ah valebit viscerum facultas.
 5 Sanctius est isto nil nomine, non es immemor,
 Nec immemor sis, o salus, per illum.
 O et vita redux postliminio: tibi Machaon
 Sanas novans vires, scelus relaxat.
 Portabere necis iam praedula, Iova commiseratus
 10 Mortem amovens, vis fortior sepulchro
 Eripuit non indecorem, nova frons tulit coronam,
 Clementiae tantae indicem coronam.
 Pubere aedificat corpus nova, es hocce tu senecta.
 Insontibus tutor gravisque vindex:
 15 Autori scelerum fraudisque malae, arbiter peraequus
 In curia nemo datur repertus.
 Rectas ire vias et iura docens sua ille Mosen,
 Gentem Isacis scite erudiit stupenda.
 Eloquior maior nostri miseratio Iehovae,
 20 Quam tardi ad iram, tam citi ad favorem.
 In litem non perpetuam ciet obstinatus ultor,
 Nec bile radices agit profundas.
 Crimina metiri deest pertica iustior volenti,
 Respondeat merces ut haud labori.

24 haud **Hebd** haut

3 Dicere fert animus — Ov. Met. I, 775; Lucan. I, 67

7 Machaon — Verg. Aen. II, 263; Hyg. Fab. 81

25 Altior est celis, est amplius illius benigna
 In nos patens virtus, sui flagrantes.
 Distet sol oriens ab sole, negavero, occidente
 Tam quod procul: delicta ut ille abarctet.
 Ceu prolem genitor miseratur: amore sic Iehova
 30 Erga timentes sese gerit peraequum.
 Angusta simus quam conditione, callet omnis,
 Ex pulveris massa genus trahentes.
 Gramen homo vernum est, seu floris imago percaduci,
 Nunc exhibet quam veris haec venustas.
 35 Non credis? rosulam mane adspice vesperi iacentem
 Aut vento abactam ac sede iam carentem.
 Sed dominae bonitatis opus grave seculis diurnat
 His universis, qui colunt Iehovam,
 Custodesque habuere ratum bene foedus, ad nepotes,
 40 Ad filios iussum ire filiorum.
 Caelica maiestas caelis habitare amans in altis,
 Tota heic Olympo iura dat, dat orbi.
 Ergo age nunc, vis aligerae cita, quae expedis iuventae
 Huius Iehovae iussa perlubenter
 45 Sub signoque graves ducis huius et aera qui meretis
 Quotque et quacumque est heri potestas:
 Vestra accedat item symphonia, dexteræ paratus
 Cuncti illius, se plasma qui professi.
 Ad gyrum, ad gyrum, mea mens animaeque vis Iehovam
 50 Laudum heic synopsi, ut septies, celebra.

1044

Ad Reverend[um] D[ominum] Georg[ium] Fabricium

 Nil grateis, vitae adsertor genitorque salutis,
 Vult hostimenti praeter habere Deus.
 Quippe Deo, nil absque Deo, quid homuncio reddat,
 Pauper, inops vita, morteque pauper inops?
 5 Vivere salvator, vires in corpore sanas
 Repponens voluit me quod et ille bonus:
 Quodque Quasi-modo sum genitus, renovatus et albus:
 Hoc, Fabri, curae do, precibusque tuis.
 Te praecone frequens ecclesia noverit, ergo
 10 Dicere me grateis ob benefacta Deo.
 Sed pretium, pastor venerande, Machaoni solvam
 Quale tibi? laudes hoc loquar orbe tuas.

11 Machaoni — Verg. Aen. II, 263; Hyg. Fab. 81

Orbe tuas loquar hoc laudeis vel dente labores
Tu nullo, fias Mathusalemque, precor.

Domo post morbum egressurus Dominica
Quasi-modo-geniti.

1045

Desiderium Christi

Cui non Christus amor, laus Christus et omnia Christus,
Ac Christo digne nomen an ille gerat?
Christus amor meus est crucifixus: laus mea Christus;
Pro Christo patiar nonne ego cuncta meo?
5 Christus amor meus est: mea laus, mea et omnia Christus,
Hunc si habeam, hanc terram, nil facioque polum.
O mi dulcis amor! mea laus: mea sola voluptas!
O mihi da vultus cernere, Christe, tuos.

[I{oannes} B[ocatiu]s]

*

Aliud — Georgii Fabricii Falcoberga Silesi, P[oetae] L[aureati] C[aesarei],
Past[oris] Eccl[esi]ae Cass[oviensis] Ger[manicae] et Inspect[oris]. Psalm[us] CIII.
— v. app. 116.

*

1046

Ad ministerium Cassoviense

Me coniurato mala tot quasi sidere versant,
Et renovat plagas usque Iehova meas.
Porto merens iram Domini, quod abyssus abyssum
Urget, id acceptam iure feram ergo mihi!
5 Indulgente Deo tortor licet Orcicus illum
Excruciarit, heri qui vel amicus erat.
Haec omnes fortuna pios manet orbe, soletque
Hoc pacto Christus nempe beare suos.

14 Mathusalemque — Gen. 5, 25

3 abyssus abyssum — Ps. 41, 8

10 Fortior ad crucis huius onus, tam iuge ferendum
Communes posco rursus in aede preces.
Ah miseros! nisi dextra Iovae nos adserat ipsa,
Nil sumus ante Deum: nil sumus absque Deo.

I[oannes] B[ocati]us

ANSER NUPTIALIS

Ecloga. Collocutores: Tibiscus, Bodrogus, Vagus et Arva, aurigae. De nuptiis illustriss[imi] com[itis] ac domini dom[ini] Emerici Thurzo de Arva etc. celebratis magna solemnitate in p[ago] Helmetz cum magnifica et generosissima domina virgine Christina Nyari etc. Author Ioan[nes] Bocatius consular[is] Cass[oviensis]. Cassoviae typis Johannis Festi MDCXVIII.

A⁴ = [4] ffol. — 4° — init., 1 ins.

Scriptura: litterae uncis inclusae nonnunquam sic proveniunt: *vocales*: (u) pro v; (y) pro i; *consonantes*: (c) pro g; (j) pro i; (qu) pro c; (v) pro u; necnon maiusculae pro minusculis et vicissim.

Textus, quo usus sum: RMK II. 379

Fus.: RMNy 1156; ČAPL. 476; IPOLYI 17—18; MINÁRIK: Poezia 63; J. J. 100; 145; FRINTA 242; v. et carmina perdita 9.

ANSER NUPTIALIS

1047

Insignia Thurzonica

Cornu animal solo genus altum ac robora, signant
 Candorem rosulae, cor animosque leo.
 Rem duplex anadema notat, regisque favorem,
 In Christum et patriam, cassis aperta fidem.
 5 Bis tribus accessit Veneris flos septimus horto
 Ex Nyari, hybernat, vernet ut inde domus.

I[oannes] B[ocatus]

1048

Anser nuptialis

Orgia Martini quum Panno festa celebrat,
 Martini, Hungrorum quem prisca Sabaria civem,
 Martis et artis, id omne decus, quondam extulit ortum,
 Francia Pictaviis praefecit episcopon aris.

5 In pago casu pernoctavere Metisci
 Quattuor, aurigasve rear seu forte colonos,
 Quondam etiam satrapas et castra Rudolpha secutos.
 Esset adhuc cum Strigonium cumque Agria Christis
 Iam nobis misere deperdita; vespere sero
 10 Ante focum (nam frigus erat) per scamna locati
 His bis consedere duo brinsamque capistris
 Extraxere suis (ita sicca coagula lactis
 Gens vocitat) crasso cum pane cibaria, fessis
 Non ingrata, Lyaeus erat venalis ibidem
 15 Ex horni nuper musti nova pocla susurro,
 Pocla, etiam simplas alias, fecere disertos.
 Heic senior princeps erumpit in ista Tibiscus.

T[ibiscus]

Verba: Mei, quidnam vos huc vectatis, amici?
 Compellare suo quo debeo nomine quemvis?

A[rva]

20 Arva (vocabatur sic unus) reddidit, axes
 Res onerant nostros, Emericus Thurzo maritam,
 Quas ob ducendam superas ad Pannonis oras
 Huc misit, praesensque dies hymeneia tractat,
 Hacce vir et coniux cum sponsa nocte cubabit!
 25 Cara Vagum dixit (responsa dat inde secundus)
 Patria sed memet. Tu frater, ut ipse vocaris?

B[odrogus]

 Sum patrii possessor ego quoque nominis, haeret,
 Ut tauros et equos habeo dicorque Bodrogus.
 Sit vobis bene, sit sponsis bene (praebibo) nostris.
 30 Est germana mei, si nescis, sponsa baronis,
 Sponsa Palatini nunc tanto tradita gnato.

T[ibiscus]

 Pol genus amborum sit ut hoc illustre, docendi
 Haud erimus, quam progenies ea clara, parentes
 Quisnam sat sponsum dicat? quos gloria tollit,

35 Quos virtus aufert, et raptat in orbe quadrigis
 Fama diu potior, clamatque, fuisse Camillos,
 Hectoras, Alcideis et quicquid Graecia magni,
 Romanusve domi tollitque colitque Gradivus.
 O heros, Nyari Paule, o mihi ductor et olim!
 40 Testis ero, quid strenuitas tua mascula passim
 Ediderit contra soevos per praelia Tucas.
 Vestra Varadinam tutata fideliter arcem,
 Vestra Agriam virtus, Agriam nisi fata tyranno
 Cessissent Getico (quod ei male vertat Olympus),
 45 Cessisses Getico tu numquam Agriam ipse tyranno.
 Aeneus heic tu murus eras, tibi Marte secundus,
 Nescio, quis vivat, prior aut quis rexerit agmen
 Castrave, pace sagoque pius: morietur Achillis
 Te citius nomen: laus o Nyareia salve.
 50 Vos pariter salvete boni, se iungere quorum
 Est stirpi comes ac dominus Nyareidos horti
 Dignatus, florem qua nactus, qualis in ipso
 Elysio possit repertri et crescere campo.
 O flos virginei, flos illibate pudoris!
 55 Christinae quae nomen habes, omenque daturam
 Speramus fructum patriae afflictissimae amicum,
 Haud stirpem patriae invisam, Christina, coronae.

B[odrogus]

Nota parens mihi, nota mihi quoque filia, proles
 Virtutis mater, virtutis filia proles.
 60 Forma puellaris, nova quae Thaumantias ortu.
 Cui dispar turpis Venus ac Lucretia dispar,
 Ipsamet haud iuveni dispar Saraeve Rebeccaeve,
 Hercule non indigna viro, talique dynasta,
 Vos qualem, socii, sponsum sponsique parentem
 65 Esse recordati nostis: quae proxima laudo!
 Laudo, comes Emericus amet ducatque, quod istam.

V[agus]

Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.
 Dicere si patris laudes Thursonis, Ulyssi
 Coner ego Hungarici, inverteret ante Bootes
 70 Temonem plaustri, nox haec et ademta periret.

61 Lucretia — Liv. I, 57; Val. Max. VI, 1, 1; August. De civ. D. I, 19; Gesta Rom. 135

Cantarus interea quid cessat et ire culullus
Ad nos vicinos? Bibe, si bibis, optime frater.

A[rva]

Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.
Cresce, tibi voto consorte propino sodalis.
75 Ille triumphatus draco, cui tam pestilis olim
Laetitia quantum herois dedit hasta Georgii
Regnicolis, inhiabat hydrus queis dirus atroxque!
Alcides quantum clava Sclavisque, bonisque
Nobis Pannoniis, Austris Moravisque, Bohemis
80 Robur item par, belligerant cum caesare nostro,
Qui nunc Matthia, comes ac dux Turnus in armis
Fulminat, eventu quo nescio, clara Georgi
Gesta bono miseris, quondam haud ingloria seclis
Post ullis, prosunt, ut libera turba fruamur
85 Nunc aris arvisque rudes formidinis, illi
Illi hoc acceptum ferimus patriaeque parentem,
Si qua dein superest, cum posteritate canemus.

V[agus]

Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.
Ista Palatinus fieri si cerneret, aether
90 Quod non indulsit, foret exultatio patri
Quanta pio! prae laetitia lacrumaret, amatam
Hancce suo Thurzoniadi per faedera ductam,
Connubii auctricem gentis fore: semen in arvum
Ut sparsum fert nobilius cum foenore fructus,
95 Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.

A[rva]

Cuique suam lecti sociam praedestinat aether,
Inesperata viro consorsque fit omnis Olympi
Arbitrio et fieri recte connubia fato
Dictum est a quocumque prius, recte ac bene dictum est.
100 Quot violas ver purpureas floresque quot hortis,
Quot pratis genius, det Iuno crescere nostris,
Det totidem sponsis, qui fautor et autor in arvis.

V[agus]

Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.
Haec ut pulcra suo Veronica comat Iulo
105 Se soli, placeat soli, det et oscula soli,
Pareat et soli pariat, devota Iehovae
Sunt quoque corda mihi, natorum cernere natos
Illos rex coeli faciat: numero aequet arenam,
Astraque Thursonum gens, dilatanda det orbis
110 Climata, Thiriades Emericus et audiat alter
Thurzo, polique solique ingens procul incrementum.
O virgo felix! o sidere nata secundo!
Alite quo nupsit Raguelis nata Thobiae,
Quo Peleus Thetiden sibi nexuit aequor ad ipsum.
115 Aequa sit amborum sors et mors, praeter et urnam
Faxit dividos nil, quin veniatis in urnam
Ut simul at sero, det, qui dedit, esse iugales.

B[odrogus]

Husonum, gens sima, preceis, rostrataque proles
Sturionum movere Deo, genus omneque Nerei,
120 Nostratis Nerei, foret ut Nyarina, iugaret
Quam Thurzo sibi rite comes, comes ille Georgi
Una Palatini quondam spes mascula gentis,
Revera decus omne suis, decus omne dynastas
Inter patricos, quos Pallas honestat et ortus.

A[rva]

125 Optavere Vagus cum Grano cunctus et amnis,
Qui post Danubium regem perlabitur Hungros,
Optavere suis itidem sine fruge puellis.
Utere sorte, Bodroce, tua: tibi favit Olympus.
Convenere pares, hic sponsa dignus et illa
130 Sponso, tam egregio, sponso iam praevia cuius
Antevolat virtus volucres et fama sagittas.
Rectorem, Witeberga, tuum, non, dulcis alumnum
Vidisti, testata typo ac diplomate, quanti
Hunc proceres faciant docti totumque lycaeum:
135 Pallade qui bibliothecam ludumque Minervae

113 Raguelis nata Thobiae — Tob. 3, 7

114 Peleus Thetiden — Hyg. Fab. 54

128 Utere sorte tua — Verg. Aen. XII, 932

Erigit haud parvo Musaea per optima sumptu:
 Quo sese illustrat plus, quam si millia Turcum
 Plurima deiiceret conto vel acynace caesos
 Innumeros Orco daret. Ast in utrumque paratus
 140 Sive togam sit prolixam, saga sive gerendum,
 Fert animos, rituque patris non degener aevo
 Venturo generi, genitoris et ardua (poscet
 Si res) gesta vir eximiis virtutibus ausus
 Nec postrema dabit genio duce: quippe leonis
 145 Est leo progenies, aquilam Iovis armiger edit.
 Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.
 Necquidquam Asmodeus fremat et fur Marsus ademptas
 Necquidquam vires, Hecate, materve Satanis,
 Fascino ament, maris id necquidquam avertere robur.
 150 Quae nuptis nodos vult nectere saga, palatum
 Suffocet prius ipsa sibi gutturque cathena,
 Restio quam tornat, fractum gerat, igne catharma
 Sive triveneficum cineretur, nocte priusque
 Par istud sponsum prima Cypridem inchoet, aptos
 155 Quamprimum dynamis reddat foecunda patentum,
 Quo nil dulce magis, titulo, Titane quadrigis,
 Ut migrante citis in sanctae virginis astrum,
 Vagiat in cunis bellus Thurzonculus aureis.

T[ibiscus]

Ipse simul voveo, post unum turgeat annum,
 160 Ad partus miles rudis et matercula simplex,
 Asuescat dein crebra pati, quos Eva doloreis,
 Eva prior matrum tetulit. Christinula fratrem
 Foemellasque mares iterum usque sequantur et usque.

V[agus]

Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.
 165 Sic vites nostris et Bacchus crescat in arvis,
 Mutua Pannonios ita nos concordia iungat,
 Conservetque, Tibisce, tibi socioque Bodrogo,
 Atque Vagum atque Arvam caros fiatque vicissim,
 Et vestri heroes ad solem hoc orbe cadentem
 170 Abducant nymphas: praestent connubia pacem.
 Cresce, domus Nyari, domus ac Thursonis, in aevum.

T[ibiscus]

Nox ad nos equitat, dormire iubetque caballis.
Deficit Oenophori liquor: Helmetzina procellis
Obruerit nostros Bellona Thetisve dynastas.
175 Crastina nos Eos hymenei discere pompam
Et procerum, volet ornamenta decusque. Locutos
Haec observavit, comes illustrissime, Phoebus,
Dictavitque meis Martini ex anseris pennis
Coniugium, precor ipse Deum, felicitet auctor.

II.
CARMINA SINGULARIA IN NOSTRI LIBRIS
EXCUSA

1049 Epigramma adgratulatorium ad Matthiam II.
 Hungariae Bohemiaeque regem,
 archiducem Austriae, March[ionem] Moraviae
 ab expeditione Bohemica secundo victoriose reducem

Magne triumphator, quem lambit et ambit olivae
 Termes, et Hungaricum quem diadema levat;
 Boemorumque manet sceptrum pomique potestas
 Aurati: Ausonium Teutonidumque caput.
5 Non auratus eques, non lauriger esse poeta,
 Maxime, sed quaeso, rex, tuus esse cliens.
 Tecum umbrata gerant, quorum tu Martia victor
 Frunde coronasti, me modo servet idem.
10 Sum quoque Pannoniae civis, Germanus ut ortu,
 A proprio quivis numine poscit opem.

Sereniss[imae] ac Reg[iae] suae Maie-
statis humilimus clientulus: Joan[nes]
Bocatus c[ivis] C[assoviensis]

In: Sal.

1050 Parvus erat membris Matthias, maximus armis,
 Maximus ingenio, maximus arte, animo.
 Invictus, felix: tremuit quem vesper et ortus,
 Thrax et Romanus, palmaque duxque ducum.

In: Sal.

1051 Ad Illustriss[imum], Spectab[ilem] ac vere Magnificum comitem
ac Dominum,
Dom[inum] Georg[ium] Thurzo etc. Sac[rae]
Reg[iae] Maiest[atis] consil[iarium] et regni palatinum etc.

Unio Pannonidum, comes illustrissime, Thurzo,
Quo nil, post dominum, patria maius habet:
Matthia invicto quum sis ab rege secundus,
Grande palatini (fas ita) propter onus.
5 Illi hunc proximitas foetum tua porrigat, oro
Mecoenasque tuo me simul ore iuves.
Matthias quod primus erat, pro servulo amice
Paucula me temet fante, secundus erit.

Vestrae Illustriss[imae] D[ominationis]
infimus et perpetuus manceps
Ioannes Bocatius

In: Sal.

*

Epigramma ad Nobiliss[imum], Clariss[imum] iuxtaque Consultiss[imum]
virum, d[ominum] Ioannem Bocatium, liberarum artium magistrum, poetam,
l[aureatum] caesarium, civem Cassovien[sem], amicum et fratrem intimum. —
Georgius Fabricius Secundus Falcoberga-Silesius, poeta l[aureatus] caesarius. —
v. **app. 117**. In: Sal.

*

Ad Nobilem et Clarissimum virum dominum magistrum Ioannem Bocatium,
poetam laureat[um] caesareum, civem Cassoviensem. — Theodorus Ulmannus
d[octo]r] reipublicae Cassoviensis medicus ordinarius. — v. **app. 118**. In: Sal.

*

Ad insignia Bocatiorum. — Frid[ericus] Taubmannus Fr[ancus] profess[or]
Witebergae. — v. **app. 119**. In: Sal.

*

Elegia Serenissimo archiduce Matthia etc.
circa Pragam castra metante anno 1608.

Credere nolebam Thomas, ni pollice tactus
 Aut oculis lectus Mars foret iste meis.
 Narrasti verum rumor semel optime! narras
 Non procul ab Praga figere castra ducem.
 5 Prospectare queo simul et prope visu,
 Agnosco nostri pila decusque soli.
 Campo alas volitare leveis iam cerno, meosque
 Ostentare suae Pannones arma Pragae.
 Obiiciunt pugnas, ferro allectare Bohemos
 10 Ausi, monstrato promptum ad utrumque genus.
 Circuitu explorant, sortisque facillima quaerunt,
 Arcem ad reginam caesareosque Lareis.
 Vicinos, veritus nil, rex obsidere colles
 Gloria Matthias inchoat illa recens.
 15 Macte animis heros! virtute future secundus:
 Vaticinor rebus prospera cuncta tuis.
 Ante urbem est ausus tantam considerare castris
 Nullus adhuc regnans, ordine primus eris.
 Totius est praesens heic ipsa potentia mundi,
 20 Heic maiestatis regia et ipsa sedet.
 Pene ut Phlegraeos videre movere tumultus,
 Tentare astra, animos imperiumque Iovis.
 Festinatur opus, mora tollitur omnis utrinque,
 Nec Triados festum grande labore vacat.
 25 Nam proceres coacervantur coeuntque retrorsum
 Et tua vestigant castra sequestra viri.
 De gravib[us] tractare iuvat, multum ardua rebus,
 Imperii summos inter et esse duces.
 Hoc electores mactant cum Saxone Brennus,
 30 Hoc rex Hispanus papaque summus avent.
 Si qua inter tantos vere discordia fratres,
 Pax redeat, divum fiat amica manus.
 Confluxisse vetat caesar, properatque Rudolphus
 Faedera germanus, pactaque dantur agris.
 35 Instructi tamen ambo armis. Te laeta potestas
 Hungariae, victrix Austria te sequitur.
 Nec numero pauci, neque bello mortua virtus,

1 Credere nolebam Thomas — Ioan. 20, 25

15 Macte animis — Stat. Theb. VII, 280

Expertos longo tempore Thracis habes.
 Ipsius pullos Martis nervosque laborum,
 40 Armorum antennas militiaeque decus.
 Maxime Turcarum domitor, quo sospite fiet
 Pannona cum sceptro salva corona redux.
 Quo victore iterum, sceleris quodcumque, residet:
 Trux ponet boreas Harpiiaeque vagum.
 45 Effera contundes, quae passim noxia regnis,
 Raptriceis miserum caede habuere manus.
 Hungaria heic tecum quapropter et Austria iustis
 Omnis adest armis, prompta animisque ferox.
 Utraque tam duro gens praeclarissima bello,
 50 Martius Ausoniae Dardanidumque labos.
 Vincite, caesarii, pacem et componite, fratres,
 Ut bellax aliqua foeta recrescat humus.
 Respirare diu date confligentibus ambo,
 Nil vestris maius laudibus ante fuit.
 55 Dividere est vestrum, sortiri ac parta triumphis
 Maiorum in terris more, per astra Dei.
 Tu, sed Achillaeo repetis qui robore ductor,
 Publica cum serves commoda, meque velis
 Servatus redeam civis, passusque salutem
 60 Quod sim communem vulnera propter, ovem.
 Sospes ovem, sine daque tuos spectare triumphos,
 Te mox Hungariae rege, patre et patriae.

In: Sal.

1053 Ode gratulatoria de coronae Hungaricae restitutione

Authoritas vilescat an Hungara?
 Nec Pannonis, tam Pannonis incluti,
 Se porrigat deinceps ab ortu
 Sole decus ruiturum in undas.

5 Qua lassulos Phoebi axe caballulos
 Pone insecutus fine sub Hespero
 Almae lavens talus Diones
 Sistit, agens stabulo quadrigas?

44 Harpiiaeque Sal Harpiiaeque

62 patre et patriae — cf. Cic. Pro Sest. 57, 121; Pro Rab. perd. 10, 27; Iuv. VIII, 244; Ov. Fasti II. 127; Petr. 60; Mart. Spect. 3, 12

10 Gens alterum nunc mascula saeculum
Cum Christiani hoc nominis horrido
Depugnat hoste, acris ducentos
Mars prope Thracidos impigre annos.

15 Turca antequam Byzantia pessimus
Victore calcavit pede, barbarum,
Longe arma trans undas Propontis
Saepe tulit retulitque contra.

20 Quam Teutonus, quamque ora Polonidum,
Caesar petens quamque arbiter imperi
Responsa Fridericus olim
Palluit, ipseque Thrax rogavit,

Dum coeles aut vis, aut sua Romulam
Ceu culpa gentem, infirmior exteros
Ambire, victos ante, reges
Iussit habere novos coronam.

25 (O clara praelis natio!) Pannonam,
Extorre gestamen Stephani aureum
Omne esset, ac foris cubarent,
Ludibrio prope, signa regni?

30 Ultra Austriam, ultra cur Moravos iacens,
Vel Misniae contermina in avia
In rupis altae Caroli arce
Cechiadum, diadema risus

35 Fleres repositum nobile? nobiles
Regni ut Bohemum te manibus duo
Lusu occuparent? ausa es ergo
Corrigere et tua Marte, tellus,

40 Poscis duce audax huc animos gerens,
Hinc auferens, quod grator et Hungaris
Sint ut bono, sint et saluti
Sceptra coronaque semper, opto.

Sed tu, venit mansuetus adorea
Cui rex, Viennae huic mox nova praepara,
Quae victor et futurus alter
Intret amor capitolia Hunni.

45 Vos Pannonēs, quod iam deceat caput,
Vestram ac coronam hanc quale sacellulum,
Servum ac fidelem, intra relictum
Albam, etiam hoc agitare, vestrum est.

In: Sal.

1054

Ad famam, rege Matthia II. aegrotare sparso

Quur me, fama, recentibus querelis,
Quur trux exanimas? iacere lecto
Matthiam ah blatis, ah quod arce regem
Aegrotum Austriaca, locuta mendax
5 Hoc sis more tuo, velim. Neque Hunnis,
Nec nostris modo nuntias Bohemis
Dulce, insuave sed, horridum ac poetae,
Te qui illinc Garamantas ad remotos
Extremosque relegat acer Indos.
10 Os compesce, valet, valebit heros,
Ringente invidia vel ipsa semet
Si Proserpina ruperit, solutus
Morbi, rex aget optimus per annos,
Haud, quae nescio, Parca, destinavit,
15 Vitae, inquam author et omnium Iehova.
Res si vera subest, laborat ille
Nostris criminibus, Deum rogabo,
Constantinopolim ut molesta quaevis
Avertat pater ocus Vienna,
20 Pontum aut Danubius ferat sub atrum
Cum morbis citus omnibus, sed actis
Compactisque malis repente in uno
Cunctis sacco, abeant ut illa ad hosteis,
Hosteis Austriacae domus, ad hosteis
25 Turcas Hungariae, adque Tartarorum
Regnantem (arbitror) id recens Megaerae.
Illis morbus et impotens in aulis
Se iactet misere salus tyrannis.
O subscribe, Deus, et aptus audi.

In: Sal.

Fax quaedam Hungaricas autumnno accenderat oras,
 Ab Transilvano protenus orta polo.
 Stellam vulgus iners credebant esse cometam,
 Docti: Thrax sortem sed Mahumeta suam.
 5 Ardescens ipsos commoverat aura planetas,
 Ast Iove sopito, pallor ubique fuit.
 Sol et luna novum stupuerunt sidus et ambo
 Coeperunt, astris multa timere suis.
 Qui coelum portabat Athlas, consultus ad illos,
 10 In tuto vestras, inquit, habetis opeis.
 Haud est stella, vapor sed flammam aëre, permox,
 Incensa haec leviter, fax peritura brevi est.
 Nulli annos ultra binos arsere cometae,
 Et sinite, autumnos vixerit iste duos.

In: Sal.

Nullius excellens adeo aut tam provida mens est,
 Prospiciat casus Lyncea ut ipsa suos,
 Omnia coelesti stant lege, reguntur et astris
 Omnia, et haec nostra plus ratione valent.
 5 Quid mortalis agat prudentia? debita fatis,
 Aeternoque agimus debita cuncta Deo.
 Hoc frustra invito, quanta sis sorte, laboras:
 Nil es et in cassum niteris omnis homo.
 Hinc hinc surrexere duces, hinc regia proles
 10 De patrio saepe est praecipitata throno.
 Res metire tuas alienaque perspice, factum est,
 Quod tecum fieri quisque negabat opus.
 O mundana vale sollertia: praestat Olympus
 Quodlibet, hoc certe nemo quid absque fuit.
 15 Authorem agnoscunt quem sydera, pontus et orbis,
 Ille hominum sortis author et omne regis.
 Quo gradiar? quo non gradiar? via duxque Iehova est:
 Plasma creatorem non sequar ergo meum?

11 perspice Sal perscipe

tit. Fata regunt . . . — cf. Manl. IV, 14

1—2 mens lyncea — Val. Fl. Arg. I, 62-67; Hyg. Fab. 14

Argillam ille suam figulus quodcumque laborat,
 20 Eiusdem arbitrio testa vel olla sumus.
 Si nos ille volet dominos: regnabimus, ille
 Si servos idem nos volet, hoc erimus.
 Nauclerum nec cymba regam, nec sperma satorem,
 Quo vult, huc sparsum est, quo cupit, illa meat.
 25 Quaecumque eveniant, nil posthac ergo moratus,
 Aequa ac iudicio perferam iniqua meo.

In: Sal.

1057

Audite Pannonos

Heus, planctu non absque gravi, vos adloquor, Hunnos,
 Quos Bellona iterum, sorte nova aucta vorat.
 En! quo credulitas perduxit et ilia cives?
 Maxima sub Getico pars modo nonne lupo est?
 5 O miseros! verbis quos Thrax periturus inescat,
 Vulpea fraus illi, Punica inestque fides.
 Credere quid Turcis aliud, quam fallere sese est,
 Perdere et in praesens corruere exitium?
 Ante domestica Eris traxit sua sub iuga Graios,
 10 Quo vetus inversa est, quo nova Roma perit.
 Non illi facies abludens discrepat hilum
 Nostra, hoc exemplum, si qua Minerva, sat est.
 Sic has reliquias inhiat scelus illud, adempto
 Nunc Transilvano (hei res miseranda!) solo.
 15 Ah plores et adhuc ores, gens Hungara, Christum,
 Cuius firma potest vertere cuncta manus.
 Ne, contemnere, amas, hostem; neu viribus (olim
 Haud es, quod fueras) fidere et ipsa tuis.
 Effera ni parere velis, viresque virosque
 20 Postremum (o mendax ominer istud!) habes.

In: Idea

1058

Ad dominos Matthiam et Iohannem Feias

Quo patri curas epicedia, Feia, reverso
 In patriam ex mundi tam miseri exilio?

6 Punica fides — Sall. Iug. 103, 8

Immo hanc exilium pol adhuc nil dicere vitam est,
 Sic iugis plenam grande doloris onus.
 5 Tu nescis, nescis, bone Feia, (quod hostibus optem)
 Quae crux in turri sessilem habere pedeis.
 Ah! quoties dixi, quum me quoque vincla tenerent:
 Ultima mors rerum linea, quaeso, veni.
 Quamque diu heic mantant, animas ergastula claudunt,
 10 Carcere adhuc, nolis, hocce migrasse patrem?
 Aurum quis plumbo, quis melle absynthia nolit
 Vertere, vinum unda, sanior orbe polum?
 Scilicet haec patris mutatio, avemus eamdem,
 Ergo tuum, grator, nos praeiisse patrem.
 15 Nescio, cur terris patrem doleatis ademtum,
 Nescio, cur, Feiae, mortuum et huncce rear:
 Qui natos liquit virtuti, haud mortuus idem est,
 Per vos Feiarum par quoque vivus erit.
 Vos, inquam, saltim Pylios pervivite in annos,
 20 Per binos Feias Feia perennis erit.

Iohannes Bocatius liberae regiaeque
 civitatis Cassoviensis consularis

In: Par.

1059 Manes Iohannis Zorkowszkii, qui ex officio notariatus
 liberae regiaeque civitatis Cassoviensis inter coelestes
 notarios, prophetas nimirum et apostolos die ultima
 Februarii anni 1613. beatissime migravit. Epitaphium

Hic etiam prima fraudatus morte iuventa,
 Ex scholio ad patres vix grege ductus, obit.
 Huic doctos sordere viros, irascitur, aevo
 Urbibus hinc tales subtrahit ipse, Deus.
 5 Quas mundus fastidit opes, citus excipit aether:
 Sat vixit, vixit qui sine labe pius.
 Tu quae Museam plaga das Thurocia prolem
 Saepe aliam ex alia, perpetuare velis.

I[oannes] B[ocatius]

In: Par.

16 huncce Par huncce

8 Ultima mors rerum linea — Hor. Epist. I, 16, 79

Stare putant vel adhuc, statuisset rite columnas
 Alcides forti quas aliquando manu.
 Nugae! cunctivorax depascitur omnia tempus,
 Occidit, est ortum quidquid et orbe fuit.
 5 Quis iactet Babylona labor? quis fana Dianae?
 Aegyptus monstret quas modo pyramides?
 Mausolea iacent ubi nunc, solisque colossus?
 Regia qua Cyri? qua simulacra Iovis?
 Quam Musae tribuunt, est fama perennior aere,
 10 O felix, vatium quem monumenta ferunt!
 Ni metris producta forent heroica, quid nunc
 Aeternata rear numina in orbe forent?
 O felix, meritis vatium post fata bonorum
 Qui pennas, Charitum culta per ora volat!
 15 In coelo Musas versabimus hasce, laborque
 Aethere nil praeter carmina noster erit.
 Non portae inferni, non arbiter ipse Gehennae
 Evaluit nostras perdere vanus opes.
 Haec intra cordis quum pleno agitare senatu
 20 Velles, Matthia, tunc subiere tibi.
 Qui patrique tuisque sapis post funera belle,
 Ipse tibi sapias sic, cate Feia, velim.
 Vivitur ingenio, sunt omnia caetera mortis,
 Ars et ad aeternos haec facit una dies.

Ioannes Bocatius anno 1615. die
S[ancti] Laurentii

In: Par.

Mors magni capitis, bellum pestisque famesque,
 Quattuor haec semper (crede) cometa trahit.

I[oaannes] B[ocatius]

In: Horn.

5—8 Quis iactet simulacra Iovis — Plin. Hist. nat. XXXVI, 1-9
 14 culta per ora volat — cf. Cic. Tusc. I, 15, 34
 23 Vivitur ingenio — v. Margalits

1062 Illustris et Magnifice domine Burgravi [!] ab et in Dohna [!]
Elect[oris] Brand[enburgici] intime consiliarie et generalis
bellice, princip[um], stat[uum] et ord[inum] Sil[esiacorum]
legionis Germ[anicae] ductor et p[ro] t[empore] Sil[esiacorum]
p[rincipum] st[atuum] et o[r]dinum] legate. In magnis istis
Novisolii caeptis comitiis Hung[ariae]. Domine Abrahame!

Has cui dedico pauperes Camoenas?
Post diploma ducis, nihil canoras
Quam nugas, tibi, magne Dhona, mensa
Qui me participas tua pusillum
5 Tantus, nil meritum, beasque donis
Et doctis, vir o erudite, dictis.
Callens historicos citare magnos,
Quos vel Graecia Romulive tellus
Aut natale solum, deditve Gallus,
10 Anglus, Italus, Hunnus ac Iberus.
Dhona, Martis et artis invidendum
Et palmare decus, redhostione
Heic quidquam tibi? nil puto. Canoras,
Sed cum non tibi displicere nugas,
15 Dicant Dornaviusque Rhoriusque,
Ille Pallados, iste Martis, ambo
Virtutis quoque filii, tuique
Collegae, tibi dedico canoras
Has, gratas tamen autumabo, nugas

[Iohannes] Bocatius

In: Merc.

1063 Ad d[ominum] Ioannem Crausium secretarium

Crausi, nova qui mactus adorea
Scandis gradus sublimis et assides
Alter Iosephus, Nestor alter,
Alter item Daniel dynastis.

5 Me principis vult regia dignitas
Hungrorum agonas condere Martios,
Rebus fidem certam additurum.
Ipsius est labor iste Clius.

Bonfinios iam forsán adhuc daret
10 Gens Italum, plane haud rudis artium
Haec nostra Sambuscosve tellus,
Me nisi, nescio quis, monarchae

Commendet Hunno, nunc domino et duci
Iam principique, dux, tibi, Gabriel,
15 Cuius bonum laudabit aetas
Postera propositum beati.

Factis venit mors omnibus egregis,
Quae spiritu vitaeque carent boni
Vel vatis, annaleisve gnari
20 Historicis animare chartis.

Heic aula monstrat principis Attilae
Ferrum, sed istud sic rear Attilae,
Hunc extitisse aulae ut Petrinum
Romulidum videt ipsa ferrum.

25 Quid temporis non perdit edacitas?
Haec marmor, haec aes destruit, omnia
Haec mutat, haec deformat, instar
Sumit et omnia trux Vorani.

Phoenix per arteis usque renascitur
30 Doctas, poetae quicquid et histores
Calco graphis dant ire passim
Cruribus ut procul aeviternis.

Nugas meras et dixero fabulas,
Extra libros fornacis in angulo
35 Quod Baucides pubi renarrant
Credulae et improbus oncat Aiax.

28 trux Vorani — Hor. Sat. I, 8, 39

35 Baucides — Ov. Met. VIII, 631

36 oncat Aiax — Hyg. Fab. 107

Quod principis vult regia dignitas,
Crausi, volet te consule plurimum.
Vos laude dignos vera Cleio
Psallet et ipsa mori vetabit.

In: Merc.

1064 Ad Generosum dominum Andream Berzewicium de eadem
consil[iarium]
et prov[isorem] in H[ungaria] Sup[eriores] Cam[erae]
Scepusien[sis] administr[atorem]

Palma domus Berzevitiae nunc maxima, princeps,
Consule quo, Gabriel res agit orbe graves;
Quo fautore fruor prope terna decennia semper,
Quo virtus agili crescit et usque suo.
5 Historicus redit, ecce, tuus Thurocius, annis
Consitus et pannis, integer arte liber.
Eloquio clarus, genio praestansque bonusque
Theiologus, biblico multa citansque libro.
Simplicior verbis, fidei laus, damno nec illud:
10 Stultum est cum seculo belligerare suo.
Est mihi nobilius, quodcumque vetustius, aurum,
Plusque recente tibi prisca moneta placet.
Scribunt historias, exotica nomina gentis
Teutones ignari, Pannoniaeque rudes.
15 Quisnam Thurigerus vel Elias Hasquius Hunnis?
Erlae praepositus Varius ecquis item?
Et quos Gaborios, tu, vir scitissime, nosti?
Quisve Furentius est Gestius ille tibi?
Ens Casparus habet quae monstra novitius autor,
20 Omnia nec Iovius tangere novit acu.
Graeci Graia canant, sibi sumat Homerus Achillem,
Flet tuba Romanos Virgiliana suos.
Est Moenus Rhenusque tui rudis, Hunne, Tibisci,
In propria quid agat, scit bene quisque, domo.
25 Scriptori laus cuique suo sit salva, sed heros
Privari nemo vult quoque laude sua.
Posthac Hungaricos ne fraudet honore dynastas
Quis merito, Gabriel dux modo noster agit.

20 tangere novit acu — Plaut. Rud. 1205

Hanc ornare iubet me spartam, quamlibet audax
 30 Susceptum portem non bene fors an onus.
 Metiar ex humeris vires, prodibo tenusque
 Quodam, inter caecos luscus et ipse regam.
 Quin patriae servire, duci parereque fas est,
 Omnes hac nati legeque nempe sumus.
 35 Aspera si placida sors fertur mente, molestat
 Parcius, adsuetum mollit onusque iugum.
 Excellens nec avet tua virtus muneris huius,
 Quod geris et malles privus habere domi.
 Haud equidem infiteor, grave quod sit, abesse colonis
 40 Nobilibusque, domo longius ire nocet.
 Quis praestare salem, non lingere, credat, Athenis,
 Expertus regum qui fuit ante dapem?
 Nec dedignatus frustra dux ipse coronam,
 Quam sudore alii, quamque cruore petunt.
 45 Tutius est habitare suos meliusque Penateis,
 Quam streperi marmor calce ferire throni.
 Fastus et ebrietas: habet istos aula gemellos
 Quaelibet, hac duplici cunctaque prole tument.
 Hinc exire suos pietas iubet, inde facessit,
 50 Cui probitas cordi, cuique ruina metus.
 Haec antiqua Dice, sed et aulis gloria priscis,
 Nostraque Iosephos ac Danielas habet.
 Quod restat, iam quisque suum faciamus honeste,
 Hinc permittamus caetera cuncta Deo.
 55 Illo felices operante calescimus, illo
 Nos auctore sumus, quicquid in orbe sumus.

In: Merc.

1065 Ad Excellentem et Magnificum Virum, d[ominum] Ioannem
 Iessenium etc.
 p[ro] t[empore] legatum in comitiis Hung[ariae]
 Bistricianis Boh[emorum] reg[ni]

Iesseni, vir magne, decus palmareque Phoebi,
 Quod Craterus quondam, quodque Galenus erat;
 Quamlibet his praestes plus, plus et Apolline prisco,
 Noster et Hippocrates, Vesaliusque redux.

32 Inter caecos — proverb., v. Margalits

5 Nonne recordatus fati sortisque prioris,
 Hanc iterum cramben ponere cautus, amas?
 Ad Poenos rediit, periit sed Regulus idem,
 Nos imitatores hic erimusque viri?
 Sed spero meliora Deum, nec vota secundum
 10 Hostis erit nostri, nil Sathanam ipse moror.
 Ungula nos aquilae fricuit, sed utrumque tyranni
 Excussit manibus visque manusque Dei.
 Te grator salvum, te grator adesse reversum,
 Huc ad Pannonicae gentis agona novum.
 15 Heic sumus! adversos quod mordeat, urat iniquos,
 Causa triumphabit iam bona nostra palam.
 Spero relaturum, quod aves, flagratque Bohemus
 Ipse leo, Pragam quotquot amantque tuam.
 Mentiri rudis est, et quicquid Iova recepit,
 20 Vel tibi, vel nobis verus id omne dabit.

In: Merc.

1066 Ad Ioannem Pinnerium ludirectorem Bistricensem

Tunc latuit, cur imbre truci moereret Apollo,
 Bistriciam intraret dux ubi noster heri.
 Ingresso patuit mox principe, Martis alumni
 Occidit ut scopulo, quem schola vestra dolet.
 5 Cur, quaeres? quod alumnus erat, quod gloria Phoebi,
 Quod collega tuus, quod pietatis honos.
 Pinneri, tecum Türmerum lugeo, sed sic
 Ut decet et Christos pagina dia iubet.
 Nil refert, quocunque modove locove cadamus,
 10 Ad Christi stemus dum modo rite thronum.

In: Merc. (ed.a.) necnon [Pinnerius] (ed.pr.)

7 rediit, periit sed Regulus — Hor. Carm. III, 5, 13—56; Val. Max. IV, 4, 6; A. Gell. VII, 4, 1—4
 8 pagina dia iubet — 2Reg. 12, 15—23

Epigramma convivale, recitatum a Melchiore Bocatio,
I[oannis] filio

Illustres et magnifici floresque dynastum,
 Quod domus heroes istaque mensa capit:
 Este salutati pariter, simul esteque laeti,
 Tempore pro quicquid nostra culina tulit.
 5 Quas Landawa offert Starenbergeraque virtus,
 Quas Schallnbergeri Starzeriique dapeis.
 Vos consulturos aequique bonique, putabunt,
 Ederit heu quivis si biberitque bene.
 Alvinci, reverende, prior sis duxque: solebat
 10 Quondam convivis mysta praeesse sacer.
 Henckeli generose, bibas, ut Saxonis olim
 Dux, conviva fuit qui quoque, credo, tuus.
 Fac, Laknere, tuum, quoque tu Mayrache, Seletzki,
 Tuque tuum, quivis vos dominique suum.
 15 Foedera vos unant nunc quondam ab origine gentem
 Divisam: Teuto frater et Hunnus erunt.
 Kögeli, Sixai, peperit vos unica matrix,
 Iungite germanas propter id ergo manus.
 Principis ob nostri cyathum vacuate salutem,
 20 Proque Bohemorum quisque leonis humo.
 Pro simul Austriacis, heic quotquot cerno, dynastis,
 Quotquot habet fidos heic et ubique fides.
 Mordeat hoc aquilas, Albamque Nigramque licebit,
 Vos mittet laetos ista diaeta domum.

In: Merc.

In signiferum Cremnicianum, sub ingressum Sereniss[imi]
 Hung[ariae]
 ac T[ransilvaniae] principis Susannae supra templi
 turris nodo motantem vexillum et explodentem bombardam die
 7. et 8. Iulii. Ad Sereniss[imum] princip[em]

Cuncta tuis plaudunt et honoribus, inclute princeps,
 Omnis Pannoniae velificatur humus.
 Cremnicio quod teste probem, qua cuditur aurum,
 Iuno quod experta est vestra Susanna palam.

5 Augusta dominam pompa excepere, senatus
Plebsque frequens nostram, miraque facta loco.
Aërius qua turris apex culmenque, rotabat
Vexillum quidam grande volansque diu.
Explodebat item bombardam fortis et audax,
10 Ob laudes promptus stare morique tuas.
De sceptro dubitare velis cur, amplius ergo?
Quod tua maiestas, quod tua gesta merent.

In: Merc.

1069 Votum Cremnicien[sis] reipub[licae]

Moenia Cremniciae nostri cum principis uxor
Intraret, dominae sunt ita fata suae:
Optima, cur, princeps, tam longum nostra moraris
Gaudia? cur cessas esse, quod esse potes?

In: Merc.

1070 Dii minerales compellant principiss[am] fodinas intrantem

Ingressae fuerant nos illa Maria, Beatrix,
Par reginarum, tuque Susanna, subis.
Veneris huc sospes, dein sospes abiveris: aurum
Hoc, aes reginae servit et omne suae.

In: Merc.

1071 Ad Valentin[um] Leinerum Monetariae Officinae Cremnicii
magistrum

Donasti, Leinere, quod aes incudis ab ortu
Tu mihi, conficiet me tibi, crede, fabrum.
Cudere victuram, parat incus nostra, monetam,
Leineri vultus lamina fusa geret.
5 Non est argento, non aetas illa vel auro
Prae vita, Musae quam metra dantque suis.

In: Merc.

Historico quid opus sit regi, Bargule, quaeris?
Hoc autor Mopsum te docet iste rudem.

In: Hist.

*

[Haec galea . . .] — Frid[ericus] Taubmanus, p[ro]fessor] poeseos Vitebergae.
— v. **app. 119**. In: Hist.

*

[Stant vexilla . . .] — Balthazar Exnerus de Hirschberga poeta l[aureatus]
caesareus. — v. **app. 120**. In: Hist.

*

[Bella, truces . . .] — Tirnaviae Blasius Apony de Nagy Apony. — v. **app. 121**.
In: Hist.

III.
CARMINA SINGULARIA IN ALIORUM
LIBRIS EXCUSA

1073 Epigramma in Bellum Calvinisticum viri doctissimi
M[agistri] Alberti Graveri, ludirectoris Cassoviensis industrii

Semper terra novi quid parturit Hungara, semper
 Bella habet et dubio Marte quod edit opus.
Ingenium faciunt hostes? Polyphemus Ulyssen,
 Peliden Hector non sinit esse rudem.
5 Verum haec non adeo miror, sed miror, Achilles
 Cassoviae urbs forteis quod gerit una duos.
Alter coeruleis domat armis corporis hostem,
 Ast Stygiis animas eripit alter aquis.
Illius in bello iam floret vivida virtus:
10 Asserit hic docto templa scholasque stilo.
O Teufenbachi, quis te cordatior alter?
 Sospite te tellus Hunnica sospes erit.
Docte Gravere, gravi tu zelo praelia coeli
 Dissere: militia haec mille trophaea dabit.
15 Este viri: Martem comitetur gloria vestrum:
 Fama graveis clarat Marte vel arte viros.

M[agister] Ioannes Bocatius, p[oeta]
l[aureatus], ludirector Epperiessinus

In: GRAWERUS.

Epigramma nuptiis reverendi domini Andreae Mednenski,
p[astoris] Varan[oviensis]. — M[agister] Ioannes Bocatius,
p[oeta] l[aureatus], ludirector Epperiessinus.

In: MUDRONIUS. (ed. pr.) et Hung. (ed. a.); v. 542

*

3 Polyphemus Ulyssen — Hom. Od. I, 70; IX, 187

4 Peliden Hector — Hom. Od. XXII, 99 sqq

Reverendo viro domino Ioanni Balogho, pastori ecclesiae Kiszylvanae et Demethensis, salutem et felicitatem. — C[hristophorus] D[arholtz]. v. **app. 129.**
In: In obitum Catharinae.

*

1074 Super funus nobilissimae dominae Catharinae Pap,
generosi domini Georgii Szabo de Göntz amantissimae coniugis
p[iae]

Persida quum valido superasset milite regem
Orbis Alexander maximus ille tremor,
Ac duplici regno viduasset Marte Darium,
Signa hunc moesticiae nulla dedisse ferunt.
5 Tunc sed eundem atro mox indulsisse dolori,
Coniugis acciperet funera quando suae.
Namque manu faciem texit, lachrymisque profusis
Non potuit fletus continuisse suos.
Scilicet anteferens uxorem Persidos orae,
10 Se tandem veras perdere sensit opes.
Quod reges decuit, generose vir, hocce decebit
Te minus, uxoris fata quod illa doles?
Digna tua est lachrymis dulcissima costula, digna est,
Quam pudor et pietas, quam fleat ipsa Venus.
15 Illa suo dignam se nomine gessit, et inter
Uxores Catharis ceu rosa pura fuit.
Illa suum dominum te relligiosa vocavit,
Atque tuas prudens rexit et auxit opes.
Illa ferebat opem miseris, inopesque levabat
20 Lucebatque sua splendida luce palam.
Illa ferax sobolis septena per ardua prolem
Enixa aureolam pignora lecta patri est.
Illa tuae domui decus et regina, voluptas,
Spes, solamen, amor, portus et aura fuit.
25 His opibus, credo, tibi nil prius usque fuisset,
Hic modo ni viduus cassus amore, fores.
Non tamen amissam, praemissam dixeris, omnes
Praeiit, haud periit, tum minus ergo dole.
Cernis, ut exsertent isto se tempore rursus

1—10 Persida quum sensit opes — Curt. Ruf. IV, 10, 25—34

30 Omnia, quae tenuit mortua bruma diu.
 Cespite flos surgit redivivo quilibet: olim
 Talis et ille tuae coniugis ortus erit,
 Cum sol iusticiae sese exsertabit ab alto
 Christus, et aeternum ver iterum illud erit.
35 Quo tibi, quoque tuae Papianae dulce licebit
 Semper in Elysia vivere valle, vale.

Panxit et planxit M[agister] Ioannes
Bocatus, p[oe]ta l[aureatus], rector
scholae Epperiessinae

In: In obitum Catharinae.

In postillam Generosi et Egregii domini Christophori Sós etc.
— M[agister] Ioannes Bocatus, poeta l[aureatus],
ludirector Epperiessinus.

In: SOOS (ed. pr.) et Hung. (ed. a.); v. 477

Aliud. — M[agister] Iohannes Bocatus Sorabus,
poeta laureatus caesarius, ludirector Epperiessinus.

In: MOKOSCHINUS (ed. pr.) et Hung. (ed. a.); v. 508

1075 In aureolum Johannis Mihalkonis, ecclesiastae Hungar[orum]
Epperiessen[sium] libellum. Epigrammation

Mors homini bruma est, ver Christus, nuper apertam
Post hyemem eduram cerne, viator, humum.
Flosculus, en, vita se iactat quilibet, et tu
Vivere post mortem te quoque posse negas.
5 Nonne homo, blandula Imago Dei, plus floribus? hoc te
Vere Mihalkonides, quo fateare, docet.

In: MIHALYKÓ: Könyvecske

Quod dubitas, Epicure, quod et Saducaee, Mihalko,
 Ecce tibi digito iam quasi monstrat agris.
 Certum est: vivemus: (genus o damnabile!) secta
 Quicquid philosophae garriat illa viae.
 5 Tempus erit, quae putrentque iacentque tacentque,
 Ossa animam et corpus cum rediviva gerant.
 Credamus, quae muta docent elementa, resurget,
 Hocce mori aureolo qui volet usque libro.

Affini et amico fraterno ἀὐτοσχεδιασὶ
 [fecit] M[agister] Ioannes Bocatius
 p[oeta] l[aureatus] c[aesareus],
 notarius et pro tempore iudex Cassoviensis.

In: MIHALYKÓ: Könyvecske

Ioan[nes] Bocatius p[oeta] l[aureatus],reip[ublicae]
 Cassov[iensis] iudex primarius
 et ad s[acram] caes[aream] maiest[atem] ablegatus

Squallet informes Corydon sub imbres,
 Sub malo noctes Iove saepe passus,
 Spe relaturus potiora, ubi horna
 Fruge litandum est.

5 Navita in vastum salis aequor instat
 Barbaras, promptus necem obire, syrtes,
 Itque longinquos gravida sub Indos
 Merce vocatus.

10 Montibus fossor grave frangit ile,
 Ossa telluris penetrans, metallum
 Ob rude, hinc doctis cyathis futurum,
 Sperat in Orco.

2 Sub malo Exner Submalo

2 digito iam monstrat — Hor. Carm. IV, 3, 22; Pers. I, 27

1 Corydon — cf. Verg. Ecl. II. et VII.

Tu quod, Exnere, his meliora motus
Doctior speras, age me sodalem
15 Sume (erit nam post melius) professum hoc
Scribe tuum me.

Christianum hoc est, mala ferre, itemque
Est bonum sperare: meum - tuum sit
Scitum. Ego Pollux tibi, tu mihi sis
20 Castoris astrum.

In: EXNER: Anch.

1078 Disperiat, quicumque bonae confidere caussae
Nescit, et adversis credere cuncta Deo.
Pollicitus meliora suis, meliora voventi
Saepe etiam votis plura dat ipse Deus.
5 Hinc spero meliora, fero melioraque posthac,
Invide, rumparis tu licet, usque feram.

Pragae 27. Martii anno 1604.

In: EXNER: Anch.

1079 Ludmillae exequias it, et omnis Praga movetur.
Pol merito, mater talem est enixa poetam,
Spem patriae, decus et Musis palmare Bohemis.
Quo saltim haud obscura foret: nisi nobilis esset,
5 Cultrix aequa pii. O nova gloria matronarum!
Es Berenice ipsa, esque Helice ipsa, aut quicquid honesti
Astra receptorunt. Feralis in aede cubiclo
Vespillo insarcit membra, altera quippe moriri
Nescia in aethereis pars, coelite gaudia clathro,
10 Christo dante capit, sed et hunc ecclesia victorem
Occinit. En tumbam! En felicem! Gisbice, tecum
Ibo parentaleis post semper matris ad umbras.
Vivamus, quod fata sinunt, moriemur et ipsi
Serius aut citius, sed non moriemur amici.

Ioannes Bocatius, p[oeta] c[aesareus]
et reipubl[icae] Cassoviensis
sup[erioris] Hungariae iudex.

In: In obitum Ludmillae.

15 erit melius — Suet. Dom. 23
19—20 Pollux Castoris — Hyg. Fab.14

Quid prodest homini? centum si saecula vivat,
 Mortuus ad Stygias, qui tandem mittitur umbras.
 Vive pius, moriere pius, satis orbe fuisti,
 Si bene vixisti. Mors regibus imperat ipsis.
 5 Sustulit et seros mors Nestora Mathusalemque.

In: In obitum Ludmillae.

1081 M[agister] Johannes Bocatius p[oeta] l[laureatus] c[aesareus]
 Serenis[simi] Transsilvaniae principis historicus

Expertus loquar istud ego: quisnam? ille ego parvus,
 Maxima perpeusus carcere Bocatius.
 Nullum adversorum, nullum est genus orbe malorum,
 Quo me importunis non dea traxet aquis.
 5 Dira valetudo vexavit saepe: Machaon
 Restituit gratam vix, prior illa redit.
 Ab me valle rapax coeca abstulit aera Procrustes:
 Autolyçi extraxit rem piceata manus.
 Heic boreas frigus, laelaps ibi Seirius aestum,
 10 Faucibus hic, linguae hic vincula fecit atrox.
 Saepe comesturo grando aerea fregit aristas:
 Peste homines vidi, peste perire pecus.
 Volcanum rapere ad nubes vidi omnia: vidi
 Urbem intestina seditione premi.
 15 Relligio quoque passa famem. Quin Martis agonas,
 Bellonae obsessus miles et ipse tuli.
 Quin nil non terris, nil non sum passus in undis,
 Ut modica atque octo saltim ego lustra geram.
 His eluctatus tamen, aio (Turre etiam Alba)
 20 Ah Domini! ah Domini est tota ea nostra salus.

Cassoviae 9. Septemb[ris] anno 1611.

In: CUNRADUS: Theatr.

17 in undis **Cunradus: Theatr.** inundis

5 Mathusalemque — Gen. 5, 28

5 Machaon — Verg. Aen. II, 263

8 Autolyçi manus — Mart.VIII, 59, 4

20 Domini salus — Ps. 3, 9

1082

Epigramma votivum

Nequicquam aut Iosua duce fiunt praelia, supplex
Ni Moses iuxta tendat ad astra manus.
Ista ecclesiolae cunctorumque arma piorum
Ista valent contra daemonas et Furias.
5 Vir dum belligerat, comes illustrissima consors
Fida palatini, funditat ergo preces.
Victorum o princeps, hostes, da, Christe, triumphant,
Illustre hoc comitum par, brevi uterque suos.

Cassoviae 24. Octob[ris] anno 1611.

I[oaannes] B[ocatus]

In: KÜR TY.

1083

Si vis nosse meum, mi fraternissime amice,
De libro hocce tuo, dicam ego iudicium.
Qui vult, suspiciat septem miracula mundi,
Haec septena mihi concio pluris erit.
5 Longe pluris erit, quam Romuleo imperiale
Caesari quod septem dant diadema viri.

M[agister] Ioan[nes] Bocatius,
p[oceta] I[aureatus] c[aesareus]

In: MIHALYKÓ: Hét praed.

1084

Epigrammation panegyricum ad huius novi Penninae regni
autorem

Si genius parvo me natum patre creasset,
Aut sors, Penninae regis id acre caput:
Tu gnatis (habeo binos) Laknere, magister,
Cardanusque meis rector et ipse fores.
5 Nunc - Cyrum gravis informans pullosque regentis
Musarum os Xenophon quippe secundus habes.
Palladi se Mavors ceu praeferat ista Gradivo,
Sed regnum servent Mars simul arsque, doces.
Stet sua militibus laus et sua gloria doctis,

2 Ni Moses tendat — Ex. 10, 22

10 Hinc ferat ex merito quisque brabeia suo.
 Tollere qui se gestit humo, perque aëra pennis
 Grassari, regnum Penniniae ille colat.
 Haec tu Sopronium decus, haec ex-consule consul,
 Ab noto capias paucula Bocatio.
 15 Formatrix regum, virtus Laknera, per annos
 Astra sagi claret Nestoris, astra togae.

Ioan[nes] Bocatius, consularis
 reipub[licae] Cassovien[sis] et ephorus
 lycei volens lubensque.

In: LACKNER.

1085

Aliud ad Thalasionem

Quod faustum sit eritque, credo faustum,
 Herois nova pridie Georgi,
 Christo lux ubi sacra iubilate,
 Spillenbergius urbe pompa nuptis
 5 Est in Leutschovia, quis ille? Doctor
 Spillenbergius Aesculapi et ingens
 Galeni, Hippocratis, Machaonis ardor.
 Quam ducit, rogo? Consularis eiusdem
 Albae (fama scit ipsamet) parentis
 10 Utriusque boni bonam puellam.
 Heus, Thalasio, quid precer canamve?
 Spillenbergius, inter astra notus,
 Non est laudis egens; nurus genitrix
 Huius dicta paterque sunt sat ambo.
 15 Hymen reddidit: huc sede, docebo
 Dictans in calamum. Quod ore fertur
 Vulgi: Ludus is optimus puella,
 Qui sit cum tenera. Magister isto
 Certet gymnasio, novitiamque
 20 In monte erudiat vir ipse nudam.
 Herois nova pridie Georgi,
 Eos Martia, iubilate et ipsum
 Ludicro stimulent pares duello,
 Post mensas epulasque, post choreas
 25 Haec tu verba praei, vocetque doctor:

tit. Ad Thalasionem — cf. Mart. I. 35, 6-7; XII, 42, 4

Doctorissa, meum venito in hortum,
 Hunc hortum Veneris, datum benignos,
 Nostras Ludia Magdalena, ludos.
 Vestem deproperes, meum cor, et mel,
 30 Vestem deproperes (refibulatus
 En Mavors ego primus), o meum cor,
 Vestem deproperes dare heic repostam.
 Cedo, calceolum exsuam ipse nigrum,
 Iam nostrae albipedis videre nuptae,
 35 Suram et crura avidus, genu femurque,
 Quae candore nives, molam ac, triumphent,
 Quam verso ipse papyrifex, colore,
 Teplam quo voco Carpatumque testes,
 Testem, Carpate, te molamque Teplae.
 40 Sed ne testiculer diu morerve
 Nos (morae grave amore vulnus) artus,
 Da, cernam niveos, videre mi fas,
 Concessumque maritulam, dicatam
 Huic (monstres aliquid) volens adesdum,
 45 Hoc et scande cupile nuda nudo,
 Nudinus Veneris quod imperator
 Vult concurrere sic movere et arma.
 Non naevis, mea Magdali, quod opto,
 (Nolunt quando, volunt (scio) puellae)
 50 Non naevis, mea Magdali, quod insto.
 Hunc tu fortis agona perge, donec
 Lectum scandat et omnis obsequatur.
 Tunc demum utere verbulis Dioneis,
 Blanditisque iocis et osculatus
 55 Hinc atque hinc preme leniter prehensam,
 Matrem more tuam pater vel ut ulmum,
 Quo palmes solet implicatus, hinc quod
 Restat, ludite, plaustra dum Bootes
 Vertat, mane reciprocate lusum.
 60 Poscendi reverentia haut sit ulla:
 Da, Cypris mea, Magdalena, da, da,
 Titilles modo tu, sit ipsa vindex,
 Bellum et fingite, quale vult grabatum,
 Conflictusque cruoris hic sit expers
 65 In castris dominae merere qui vult,

49 puellae **Bellaria poetica** pnellae

26 meum venito in hortum — Cant. cant. 5, 1

41 morae grave amore vulnus — cf. Ov. Met. IX, 539

Pol ne sanguinis heluo vocetur,
 Cuius sanguinis heluo vocatur,
 Mars cum saevit agris, Gradivus idem
 Non vult sanguinis heluo vocari,
 70 Qua clementior ipse ponit arma,
 Ceston cum solvi probat ligatum.
 Haec formam Andromaches, fer Hectoris tu!
 Dux, miles nova quei triariorum
 Concursum ferat (en triariorum
 75 Dixi lapsus, id unius triari est),
 In bello camerae doce imperitam,
 Quae tractare novitiam, sit aequum,
 Dextro num lateri, an velis sinistro
 Incumbat. Fuerit datum receptui
 80 Ut signum duce Dormiano amicum,
 Convasareque coeperit voluptas,
 Porro ludite, quod decet (quid ad vos
 Miles turpe senex) amor senilis
 Sara cum vetula decens Abrahamo est.
 85 Quid morosa, quid infaceta Bryllis,
 Fermentum est nisi vappa, sulphur ardens?
 Mallem cum tigride ac dracone consors
 Antri unius habere Larem atrocis.
 Vos hoc vespere, mane idem patrate,
 90 Dum delasset utrosque Mars solutos.
 E somno tamen excitent Iopae,
 Discantusque tenorque, bassus ipse,
 Spillenbergiades ut inde cantans
 Cum Iano veniat recente in auras,
 95 Vestri praemia Martis hincce plura
 Filiosque subinde filiorum,
 Et sortem videatis Israelis.
 Vos concordia turtures columbasque
 Uno servet amore copulatos.
 100 Ignoscas, bone nympe, lusioni:
 Est mos iste Bocatii, ipse rebus
 In nostris Deus axe ludit alto.
 Lusus vitaque tota tessararum est,

83 Miles turpe senex — Ov. Am. I, 9, 4

84 Sara cum vetula — Gen. 18, 9—15

91 Iopae — v. Verg. Aen. I, 740

Plena immo omnia sunt latruncolorum,
105 Mors dum schachia nos triumphet omneis.

In: Bellaria poetica.

1086

Girgillus

Aut lusum, aut fusum, fers et cognomine montem,
Uxoris fusus res tua lusus amor.
Et lusum et fusum Veneris vos monte beati
Exercete, sinat currere Parca diu.
5 Hoc Girgillus ego dominas stamenque precati
Ad lusum et fusum nostra sororque colus.

Spiel - im - Berg, munus a Bocatio.

In: Bellaria poetica.

1087

Ad Abrahamum Cebany, virum nobilem φιλιάρχον

Pestifer omnigenis serpens mortalibus olim
Post cataclysmas dicitur ortus aquas.
Non tulit et melior sol, luxit Apollo, draconem
Quin Pythona suis traiceret iaculis
5 Obscurum id nugis priscorum. Gloria Christo
Serpentem a nostris reppulit ille plagis.
Quando (ut nostri Abrahamae) Deus victricibus Orco
Calcibus et palmam sarcta tropaea tulit.
Pythia qui cantas eadem quoque sarta mereris
10 Laurea, Christigenas talia quippe doces.
Ecce meam quondam dono tibi praemia laurum
Signa coronigeri vatis habere velis.

Iohannes Bocatius, p[oeta] l[aureatus]
c[aesareus]

In: CEBANIUS.

105 Mors dum schachia — cf. Varro LL X, 22; Sen. Epist. 106, 11; De brevitae v. 13, 1; De tranquil. a. 14, 7; Plin. Hist. Nat. VIII, 80 (54); Vida: Scacchia ludus II, 84—104; Gesta Rom. 166

4 Pythona traiceret iaculis — Ov. Met. I, 438—440; Hyg. Fab. 53; 140; Claud. In Ruf. Praef. 1—10

Unde Mithridates novus hic? Podalirius unde?
 Unde Machaonias temperat iste dapeis?
 Nonne Cebanius est! meus ille Cebanius olim
 Discipulos inter stella decusque meos!
 5 At qui istas nullus tenet ipse Bocatius artes,
 Poenios quam vis aestimet artifices.
 Magnum hoc, et magnum est mirumque recensque loquebar,
 Sic ego, cum reddens, mox mihi Calliope,
 Est apio, dixit, nobis opus: iste salubreis
 10 Ex biblico aegrotis fonte ministrat aquas.

In: CEBANIUS.

Bedenck die kürzt deß Lebens dein,
 Vielleicht könt heint die Stunde sein.
 Das du für Gottes Gerichtstul must,
 Was hillft dich denn dein kleine lust.
 5 Wann du dafür solst ewig quelen?
 Schon deines Leibs, schon deiner Seelen:
 Schon ander Leut, schon Gottes Ehr:
 Jag nicht von dir der Engel Heer.
 Wo Sünd regiert, der Engel weicht,
 10 Hierein alsbald der Teuffel schleicht.

In: CEBANIUS.

Instar habet coeli, quod quisque peroptat habetque,
 Ipsaque iam nacto sunt sua vota salus.
 Est urso scropha una deus cervusque leoni,
 Vulpes gallinas, per lupus ardet oveis.
 5 Bruchus equi mala mala suum summumque beatus
 Esse bonum censet, flumina mergus, anas.
 Est nobis ita, cuique suum Paradysus agalma,
 Furfur ut ambrosiam sus putat esse suam.
 Sunt, queis claustra placent, vel claustra, vel error Ulyssis,
 10 Ante voluptatem nil Epicurus amat.
 Illos tangit honoris apex, prae virgine nil vult

Pamphilus: unículas flagrat avarus opeis.
Curtius aeternum si possit nomen apisci,
Est nomen numen, fitque poeta deus.
15 Alter amat metra (sicut ego), metreta sed alter,
Rastraque non (inquit) sunt meus astra labor.
O miseros! at non miseros, quos ista beatos,
Musaque feliceis heic Betuleia docet.

Iohan[nes] Bocatius, consularis
reipub[licae] Cassov[iensis]

In: CIEGLERUS.

1091 Ad generosum dom[inum] Belenium

Si fabri tractant fabrilia, nonne, Beleni,
Pertinet ad mystas et labor iste suos?
Nobilium regere est pagis, non scribere libros,
Armis et parmis rem gerit Hunnus eques.
5 Eloquar, hoc praestes quonam, generose Beleni,
Est aeterna tibi gratior ipsa salus.
Qua tecum Pereni se magnificatque perennis,
Cui liber hic sacer est, sed labor ille Deo.

F[ecit] Ioan[nes] Bocatius,
consularis Cassovien[sis]

In: BELLENI.

1092 Ad clariss[imum] huius novae grammatices auctorem

Edere grammaticos te quidnam, Ursine, libellos
Ursit, philosophum theiologumque virum?
Nimirum labor est ursinos lambere faetus,
Linguaque sic natis forma fit ipsa tuis.
5 Massa placet nulli rudis, est opus omne politum
Gratius, et cunctae forma dat esse rei.
Vult tua de senibus puerisque virisque mereri,
Quosvis ad Themiden sparta politque sacram.

6 Forma dat esse rei — cf. Thomas Aquinas: Summa Th. I, 66. 1—2

Optime formator, tu scis tua praemia: coeles
10 Ursarum sidus cedet utrumque tibi.

Ioan[nes] Bocatius, consularis
Cass[oviensis] reipub[licae] ac
litterariae director

In: MELANCHTON maius necnon minus.

1093 In aureolum istum libellum, opera et sumptu generosi
et longe nobiliss[imi] domini Pauli Darholzz de Fyntha,
dom[ini] in p[agis] Bukocz et Hylio;
compatriis observandissimi editum

Praeventura niveis convasat hirundo, gruesque
Ante gelu nostris dant cata terga plagis.
Impatiens hyemis fert orbe ciconia nostro
Semote pennas, per mare lata suas.
5 Parvula mus, formica minor quoque bestia mure,
Se brumam contra munit uterque trucem.
Perca nihil medicis queritur: fera nulla, volucris
Tabo nulla iacet, nulla peritve fame.
Quare nos homines res una miserrima rerum,
10 Plena malorum, ingens Lerna salumque sumus?
Vita meras alit aerumnas, dolor immo perennis,
Nullus et ex omni parte beatus homo est.
Quod sustollit honos, onus id prosternit et oro,
Sors quot praecipiteis non dedit alta gradu?
15 Tam sceptri maeret, quam baiulus ille ligonis,
Purpura prae dura cannabe nilque valet.
Amisit cultri nece binos Francia reges,
Amisit nobis hoc Mohacina palus.
Quam trux argentum, quam multos perdidit aurum!
20 Mulciber aut servos Marsque Venusque suos.
Latro viatorem, fossorem terra: Propontis
Nauclerum, heroas lanxque merumque graveis.
Qui rimantur opeis, huius mirantur et orbis,
Sunt infelices pol miserieque homines.
25 Nobilitatis, id, Hungaricae flos gemmaque, Paulus

10 malorum Lerna — v. Margalits

12 Nullus et ex omni parte beatus — Hor. Carm. II, 16, 27

Quando Darholcz crebro sentiat ipse domi.
Aspernatur, avet brevis et peritura voluptas
Haec hominis quodquod, noster hic autor opus.
Quos mundanus amor capit, ista Venusque, Darholczi,
30 Reddat amatores mens generosa poli.

F[ecit] Ioan[nes] Bocatius,
Cassov[iensis] reip[ublicae]
consularis, memorante-malorum

In: [INNOCENTIUS III.]

1094 Μηδὲν ἀναβαλλόμενος, Nihil procrastinando.
Simbolum Alexandri Magni

Qui domito Magni lucratus ab orbe gerebat
Nomen, Alexandri simbolon hocce fuit.
Mars testudineo qui crure graduque triumphos
Quaeritat, aggressus nil cito, saepe cadit.
5 Ter centum famulis ut reges quattuor Abhras
Caederet, autor erat vox cita: Tolle moras.
Tolle moras: differre nocet, quicumque Saguntum
Non vis amissum, dux bone, tolle moras.
Tolle moras, ducis exemplo Gabrielis, ut urbem
10 Cassoviam vidit, Posoniumque tulit.

Iohan[nes] Bocatius, consularis
Cassov[iensis]

In: Az Nagy Sándornak.

1095 Aliud. Ad eundem dominum Martinum Czombor Szepsinum
in rectoratu Cassovien[si] suum successorem

Trans mare qui currunt, coelum mutare feruntur,
Non animos. Recte, qui didicere nihil.
Sed mores hominum varios vidisse, sed urbes
Perlustrasse, Cato cum et Ulysse, iuvat.

5 Ter centum famulis — Ioseph. Fl. Ant. I, 10; Gen. I, 14, 14 / reges quattuor — Ioseph. ibid.;
Gen. ibid.

6 Tolle moras — Lucan. I, 281—282

1 Trans mare qui currunt — Hor. Epist. I, 11, 27

5 Omnia sed secum sua ritu ferre Biantis,
 Esseque mundanum quolibet orbe iuvat.
 Sed doctos ut Aristotelen, adiisse virosque
 Auscultasse domum et quid retulisse iuvat.
 Tullius hoc propter Plato factus et ipse viator,
 10 Propter idem peregre tu quoque, Czombor, eras.
 Quod Grais Laertiades fuit, illud es Hunnis
 His nos participans, Czombor amice, tuis.
 Vive diu, patriamque iuva, quem iuvat, Ulyssis
 More, mari ac terra cernere multa procul.

Ioan[nes] Bocatius, r[ei] p[ublicae]
 Cass[oviensis] consularis

In: SZEPSI CZOMBOR: Eur. var. (ed. pr.)

[Ad Ioannem Pinnerium]. — Ioan[nes] Bocatius, consularis
 reipub[licae] Cassov[iensis] et Serennis[imi] Hung[ariae]
 et Transylv[aniae] pr[incipis] Historicus Ordin[arius].

In: [PINNERIUS] (ed. pr.) necnon Merc. (ed. a.); v. 1066

1096

Ad patronam libelli

Matronale decus pietas est unica primum,
 Hacce nurus dotis nil potioris habent.
 Inter patricias cum quaereret ergo patronam
 Illa sibi, inventam, quae sit, ubique docet.
 5 En dilecta tibi consors, comes inclute Thurzo,
 Christina elogium fert id et ipsa probat.
 Pulcrum est Christinae nomen, sed pulchrius omen:
 Christinam dici, nil iuvat, esse iuvat.

Ioh[annes] Bocatius, consul[aris]
 Cas[soviensis] et Reg[ius] H[istoricus]

In: MIHÁLYKÓ: Imádságok.

5 Omnia secum ferre — Cic. Paradox. I, 1, 8; Sen. Epist. IX, 18; Phaedr. IV, 22, 27; Val.
 Max. VII, 2, ext. 3

IV.
CARMINA IN MANUSCRIPTIS (AUTOGRAPHIS
VEL APOGRAPHIS) RELICTA

1097 Leges supra aestivam mensam

Qui mecum prandere voles coenareve, discas,
Quas habeat leges mensula nostra, prius.
Ante dapes ora simul et post fercula lotus:
Turpe nihil profer: consule cuncta boni.
5 Absentem carpas nullum, nullius et autor
Esto mali; dictum subque taceto rosa.
Ferre sales possis, quin ipse ioceris amicus:
Es, bibe; si gratis praebeo, gratus abi.

In: CASUS.

1098 Ad

In me sis animatus uti, non nescio — — — ,
Hoc latet, an non sis scurra bipesque canis.

In: CASUS.

1099 Unde lupi, murisque geras tu nomina, novi,
Mus rodit, lacerat sed lupus: hostis oves.

In: CASUS.

tit. supra aestivam mensam **Casus** supra aestiva mensa

5 Absentem carpas nullum — cf. August. X. tom. 26. or. p. 726 / 6 sub rosa — Anonym.: Poetae Lat. Min. (Ed. Wernsdorfiana) VII, 125; WALTHER 30558

- 1100 Mos bonus est Τουρκοῖς, νὲκ λέγουμ πέσσιμα, binas
Vel τρές οὐξόρεις δούζερε, quotve velis.

In: CASUS.

- 1101 Fabricium cuperes ignotum nosse, docebo,
Quid sit Fabricius, dulcis amice, viri.
Haec sunt Fabricio: facies heroica, nasus
Non minimus, moles grandis, at apta viro.
5 Mens hilaris: virtus quae signat episcopon, uxor
De quo nil queritur, nil queriturque fides.
Gaudet egestati dare, nullum pauperat, ollas
Communes cunctis, vinaque participat.
Eloquium tam grande, tonat quam Iuppiter aethra,
10 Fulmineus rostris, at placida unda domi.
Diversos ardor coniungere rursus amicos:
Absque sales turpi, nec sine mente sonus.
Una viro labes, ut nemo criminis expers,
(Ipsemet hoc numero sum) bona vina bibit.
15 Vina bibit bona, deteriora malisque relinquit,
Hoc illi noceat numquid, an [esse bonus.]

In: CASUS.

- 1102 Quod quis amat, quaerit, celebrat, veneratur, adorat,
Hoc illi solum iam solet esse deus.

[I[oaannes] Bocatius

In: CASUS.

- 1103 Epigramma anno 1617. Ad theses de temperantia

Vivere lurcones, comedones, vivere ventres
Cernimus, hic orbis totius unus agon.
Nimirum sunt illa Nohae nunc secula rursus,
Crapula potatrix regnat et una Venus.
5 Et Christum dubitemus adhuc non affore puncto

1 Vivere lurcones, comedones — Lucil. Sat. frag. 67

Quolibet horarum? Mox erit illa dies.
Copia provisae Cereris Bacchique tot horni
Munera, sint frustra nostra an in Hungaria?
Haec domino ne sacra novo posita absumamus,
10 Illis nos cunctos, da, bene, Christe, frui.
Invadens orbem somno vinoque sepultum
Offendas promptos nos tibi, Christe, precor.

In: CASUS.

1104 Urbs quaecumque foris caret hoste, domesticus est Mars,
Hoc antiqua mihi Roma recensque probat.
Sic Latii periere diu nostrique Pelasgi,
Huius item nostrum schisma valoris erit.

In: CASUS.

1105 Ad Christum

O iudex extreme, tuum iam scande tribunal,
Absolvi tandem, cuncta creata flagrent.
Comburatur humus haec nequam et magnus in orbe
Incineret flamma vindice quaeque rogos.
5 Infelix lolium et steriles tuus angelus agros
Perpurget, fruges qui legat inde bonus.
Crescit nequities cum tempore, cum scelus aeo
Quodlibet, indulges quod nimis ipse diu.
Arguit haec aetas te falsi autorque malignus,
10 Promissis dives, diceris, esse tuis.
O iudex extreme, veni, cum veneris et nunc
Ullius an fidei, Christe, refector eris.
Ergo veni properaque tuum ius dicere, Iesu,
Iesu etiam atque etiam, quaeso, redemptor ades.
15 Nos cum virginibus te sponsum quumque moramur,
Extingui nostras ne patiare faces.

4 flamma **Casus** flama

10 Promissis **Casus** Promisis

11 somno vinoque sepultum — Verg. Aen. II, 265

5 Infelix lolium — Verg. Ecl. V, 37; Georg. I, 154

15 Nos cum virginibus — Matth. 25, 1—13

Οὐρανόθεν θεός ἤμος Ἰησοῦς πρὸς κρίσιν ἤξει
Χωρίζων ἐρίφους ἀβροπόκων δῖων.

In: CASUS.

1106 Pro scriptis moriar, magne Luthere, tuis.

M[agister] Ioan[nes] Bocatius,
p[oeta] [aureatus] c[aesareus]
ludirector Epperien[sis]

In: PROKOPIUS 213; MUNYAY: Programma 7; HÖRK 45

1107 O miseros cives ubi regnat avara potestas,
Publica res iustis est tribuenda viris!

In: AMK H III/2 pur 2 fol: 303b

1108 Optime rex regum, Maternam, Christe, gubernam,
Nobiscum ut laudeis asserat ille tuas.

In: AMK H III/2 pur 2 fol. 303b

1109 Accipe nunc Valachum insidias et crimine ab uno,
Crede tuis, caesar Romane, fidelibus arma.

In: AMK H III/2 pur 10 fol. 142b.

1110 O infausta dies, nigro carbone notanda,
Quae medias urbis depopularis opeis.

In: AMK H III/2 pur 10. fol. 145a

1 crimine ab uno — Verg. Aen. II, 65

1 carbone notanda — Hor. Sat. II, 3, 246

1111 Quae toties passa es misere, Cassovia, flammis,
Peccatum agnoscas, has genuisse, tuum.

In: AMK H III/2 pur 10. fol. 145b

1112 Ad Christum inf[antem] opt[imum] pro Cassovia

Empyreï suboles patris unica, dextra Tonantis
Omnipotens, coelum qui regis atque solum.
Maiestate potens Adonaea: Christus Iovae
Maximus, adversus daemona ipse Deus.
5 Qui nos Evigenas propter homo factus et actus
Non nescis, miseras, qua statione viceis.
Non ignare mali, nostris succurrere rebus,
Si renuas: penitus Cenchrois ista iacet.
Passa famem, morteis, flammis: tria damna, redemptor,
10 Nonne sat haec? nonne haec Ilias esse potest?
Si tamen humanas trutines examine noxas,
Ad tanta exaptos nos mala iure rear.
Namque pio abnormes nequam traduximus annos,
Et Sodomae et Ninives vix ea culpa fuit.
15 Peccarunt matres, peccarunt omnia patres,
Poena minor merito quae fuit, illa fuit.
O miserate hominum sorteis, bone Iesule, serus
Quod superest ista, deprecor, urbe boni.
Sane si melior iam deperit usus et esus:
20 Da solum verbi pabula sera tui.
Sed bonus et clemens cum sis, da plura rogatis,
Si quid fraterni, Christule, cordis habes.

Pro isto epigrammate, inserto in libellum, cui Xenia nomen, Amplissimus Senatus pro sua erga me liberalitate et beneficentia ἀντίδωρον exhibuit florenos decem. Ter opt[imus] max[imus] faxit, ut ego mei voti compos reddar et in posterum saepissime ab ista civitate dignam labore mercedem accipere possim. Actum 14. Februarii [anno 1602].

In: AMK H III/2 pur 10. fol. 156a—157a

8 Cenchrois — cf. Ov. Met. X, 435

14 Sodomae et Ninives culpa — Gen. 18, 20; Ion. 3, 4

1113 Caesaris ad curiam sedeo noctesque diesque,
 Nec datur ingressus, quo mea fata querar.
 Teutones ite duces et nostro nomine saltem
 Dicite, praeclusi praesidis ante pedes:
 5 Si nequeo placidas affari caesaris aures,
 Saltem aliquis veniat, qui mihi dicat: abi.

In: Codex Chron. 18b; REZIK (Ms) Sec. II. pp. 202b—203a

1114 Epperies du werthe Statt,
 Solch Ehr dein Treu erworben hat,
 Was du gethan beym Römischn Reich,
 Das zeugt der Adler, Löw und Greiff,
 5 Das auffgereeckte Schwerd und Crohn
 Die Erdbeer, Seuln so sind dein Lohn,
 Daß du dem König Ferdinand
 Trew warst in aller Noth erkandt,
 Fest hieltest bey Ihm Tag und Nacht,
 10 Ob dirs gleich grossen Schaden bracht.
 Denn da vor Zeitn ein andern Fürst
 Nach dir und gantzen Lande dürst,
 Belagert dich mit Herres-Macht,
 Und dich also zu Zwingen dacht.
 15 Du hieltest bey deß Eydes Pflicht,
 Kein Geld noch Gschenck galt bey dir nicht.
 Liesst drüber manchen frommen Mann
 Erwürgen und zu Todeschan.
 Viel in gar schwer Gefängnüß führn,
 20 Durch Schläg und Hungr daß Lebn verliern.
 Du trugst geduldig alle Noth,
 Biß dir halff selbst der gtreüe Gott.
 Solch Mannes Hertz und Tugend dein,
 Keysr Ferdinand belohnet fein.
 25 Wolt daß dein Nahm durch grosse Ehr
 Gerühmet würd weit und ferr.
 Zum Wahrzeichen dir geben thet
 Solch Wappen das vor Augen steht.
 Die Adler halb (nur lieber schau)
 30 Halten schön Erdbeer in der Klau.
 Daher die Stadt ihm Nahmen hat,
 Da Sie allhier gebauet wardt.
 In Gegentheil zween Löwen stehn,

35 Sich auff die starcke Seülen lehn.
 Zu oben auß der schönen Krohn
 Sieht man ein halben Greiffen stahn.
 Das Schwerd in rechter Tatz er hat,
 Mit lincker er drey Rosn umbfahet.
 Solchs deine schöne Tugend seynd,
 40 Die du bewiesen bey dem Feind.
 Denn wie der Adler ohne List,
 Auch also schön gezieret ist.
 Fleucht in die Luft zur Sonnen hoch.
 Sein Augen spitz er läutert noch.
 45 Der Hitz sich nicht bewegen lässt,
 Viel mehr die Strahl anschauet fest.
 Also auch du dein Hertz und Muth
 Hältst deinem König stets in Hut.
 In Lieb und Leyd beständig bist,
 50 Bleibest getrew zu aller Frist.
 Also hast auch ein Löwens-Hertz
 Dem Feind nicht weichst, sag ich ohn Schertz.
 Denn gleicher weis, wie Spieß und Stang
 Dem Löwn nicht machen angst noch bang.
 55 Sich gar viel mehr darwieder macht.
 Bricht Schwerd, Spieß, Stang, daß alles kracht.
 Also du ein Exempel nimbst,
 Wann du unter die Feinde kümbst,
 Für einen Herren und für dich,
 60 Streitest und Kämpffest ritterlich.
 Und gleich wie auch die Seülen zwo
 Gar starck seyn auffgerichtet do,
 So stehstu auch in deiner Noth,
 Gar mauerfest biß in den Tod.
 65 Der starcke Greiff dein Ehr bedeüt,
 Die du bewahrest allezeit,
 In rechter Tatz hält Er ein Schwerd,
 Damit du hast die Krohn gewehrt.
 Männlich erhalten Leüt und Land,
 70 Dadurch der Feind abzog mit Schand.
 Ein Zweig drey Rosn die andre hat
 Die richen in manch schöne Stadt.
 Daßdu die recht Relligion
 Erhalten thust, die Gottes Sohn
 75 Hat offenbahrt auß Vaters Wort,
 So bey dir wird gar rein gehört.

Hilff Gott daß die Nachkommen dein,
Also möchten gesinnet seyn,
Das Gottes Wort, Sein und dein Ehr,
80 Durch Tugend sich all Stunden mehr.
Daß solchs gesche, leb lang gesund,
Das wüntscht Hanß Bock von Hertzen grund.

In: WEBER J.

*

Ianus Boccatus. In: Qui quae vult. — v. **app. 123.**

*

Boccatius miles Turcicus. In: Qui quae vult. — v. **app. 124.**

*

De Boccatio, Apollo ad Musas. In: Qui quae vult. — v. **app. 125.**

*

Paraenesis ad Bocatium. In: Qui quae vult. — v. **app. 126.**

*

Alia ad eundem. In: Qui quae vult. — v. **app. 127.**

*

Boccatius similis Alvincio simili gaudet. In: Qui quae vult. — v. **app. 128.**

*

Anagrammatismus ad everrendum virum Petrum Alvincium, ecclesiae Casso-
viensis ministrum. In: Qui quae vult. — v. **app. 129.**

*

Ad huius pasquilli autorem

Heus, nebulo pasquille, nigrum qui theta mereris,
 Quod fur stigmatias nocte vagere foris;
 Cur in Bocatii grassare malignus honores,
 Conspurcans meritum tam bene, latro, virum?
 5 Ille tibi inconstans, ignobilis, Irus inersque,
 Turbo, Antichristus, strix, veterator, Aman.
 Immo sibi constat vir ceu Marpesia cautes,
 Virtus nobilitat quem sua docta gravem.
 Quod satis est, habet, estque sua nunc-sortes beatus,
 10 Agnoscunt doctum terra polusque virum.
 Nil Anti-christi sapit, osor et illius ingens
 Omnia pro Christo fertque facitque suo.
 Tu strix, non ille est, proprium qui scribere nomen
 Haud audes, nequam, nycticoraxque, levis.
 15 Antiochus regni notus Beliosa, sed iste
 Iosua Pannoniae, non perhi[ben]dus Aman.
 Ede tuum nomen, scelerate tenebrio, larva
 Bocatii virtus, frons et aperta, caret.
 Alvinci inde vorax, canis effere, nominis, heros
 20 Si tu tantus, ades, belligeraque palam.
 Esto suosque suesque inter Pasmannus Achilles,
 Tu cum Pasmanno gerro Sathanque, viro es.

In: Qui quae vult.

Conscia cui mens est in sano corpore recti,
 Felicem, Felix, dixeris, esse virum.

V[ivit] V[irtus] et omnia V[incit].

Ioan[nes] Bocatius P[oeta] L[aureatus] Consul[aris] Cassov[iensis] et
 sereniss[imi] H[ungariae] ac T[ranssilvaniae] Princip[is] Historicus Ordinarius. —
 In Magnis Bistriciae Montan[is] Comitii ob amicitiae cum Gen[eroso] d[omino]

1 nigrum qui theta mereris — Pers. IV, 13

6 Aman — cf. Est. 3, 1—15

15 Antiochus — cf. 1Mach. 6,17

16 Iosua — cf. Ios. 1, 10—18

1 Conscia cui mens recti — Ov. Fasti IV, 311

Felice Blasio factae primitias l[ubens] v[olensque] scrib[ebam]. — Die 22. Iulii anno 1620.

In: SZULYOVSKY Alb. am.

1117 Ad Casparum Dornavium

Visne recens aliquid? Res en hodierna, Michina
Non procul hinc pago nata propago biceps,
Ipse loci iudex, huius memorante parente
Rem prolis visum misit habetque fidem.
5 Haud sum divinus, vereor sed! id (omnor) Hungros
Ne cogat duplex corpus habere caput.

In: DORNAVIUS: Rel.

1118 Applausus epigrammaticus
Novis in Camera Scepusiensi consiliariis. Generosis
et amplissimis viris, dom[inis] Melchiori Reinero, consulari
Cassov[iensi]; Andreae Berzevitzio de eadem, vicecom[iti]
com[itatus] Saar[osiensis]; Ioanni Palatitzio,
notario com[itatus] Abauiv[ariensis] et Saar[osiensis]

Vos autem non sic, mandarat id ordinis autor:
Hactenus in cunctis clerus ubique fuit.
Clerus ubique fuit merus, ut mera turba Baalis,
Aulas et caulas hi tenuere duces.
5 Hos nullus praeter Salomon nemoque fidelis
Extitit hos praeter, Hunna Corona, tibi.
Sive Bias quisquam foret, alter et ille Sabudus,
Audivit sola morio cniipsque fide.
Has nunc Harpyias, foedantes omnia rostris,
10 Expulit ex nidis lis pia visque suis.
Gleselius, Pasmannus item, par nobile nequam
Sacrificum, rerum summa caputque iacent.
Gratia prima Deo, Gabriel tibi proxima princeps
Optime, sit; vertunt vindice monstra solum.
15 Hoc saltem regimen iam duret perque severet,
Amplius irreat vis nec Averna, precor.

Fortunate senex, Reinere, senexque propages,
Quam Berzovicidum laus nova tollit humo.
Te quoque digna, Palatitzi, suadere regentis
20 Rebus in hac Camera grator id esse tibi.
Hoc vobis, generosa trias, de pectore grator
Re-vera perito, cordis et arce mei.
Vos estis nacti quam spartam, ornate fideles:
Vestra solo crescat gloria, nostra polo.
25 Me veterem regni servum fidumque Coronae,
Si quoque respicitis, vos reget alma trias.
Vos regat alma tegatque trias, rumpantur ut Orci
Porci; vos regat et nos tegat alma trias.

Generosis vestris dom[inationibus] ad
famulandum paratiss[imus]
Iohannes Bocatius consularis
Cassov[iensis]

In: MELLIKIUS 37b—38a

V.
FRAGMENTA

1119 Hungares [!] husorii contra qui caesaris arma

In: Areopagita.

1120 Imperio quicumque negant se caesaris, illos
Trux indignati caesaris ira ferit.

In: Epigrammata de victoria Transilvanica.

1121 Nulla diu remanere potest vi rapta potestas,
Legitimus longo tempore durat honos.

In: ibid.

1122 Ein ander Lied, A. B. C. D. E. F. G.
Im Thon: Nu frewt euch liebe Christen gemein

Allmechtiger und starcker Gott,
Vater, Sohn, Heiliger Geiste,
Der

In: Red. 110.

1123 Et sua cur voluit Nagy—Szombat dedere regi
Moenia? quod felix, qui sapit ante malum.

In: Epigramma gratulatorium.

1124 Princeps, rex, victor, pello, conservo, triumpho,
 Marte, manu, ingenio vim, diadema, solum.

In: Gabriel, rex

1125 Ex toto quisquis non odit corde papistas,
 Salvus in aeternum

In: Olc. II, 22

VI.
CARMINA INCERTI AUCTORIS

1126

Manes parentis ad filium

O nate prioris adhuc cor
Stationis, cur ferit iste
Tristis tua pectora planctus?
Non haec mea gaudia poscunt.

5 Scis, quae mihi saepe solebas
Puerili, metra, susurro
Magni, resonare, poetae.
Haec sic revocato quietus.

10 Iam maesta quiesce querela,
Lacrymas suspendite longas,
Nullus sua funera plangat,
Mors haec reparatio vitae est.

15 Quid nam sibi saxa cavata,
Quid pulchra volunt monumenta?
Res quod nisi creditur illis
Non mortua, sed data somno.

20 Nam quod requiescere corpus
Vacuum sine mente videmus,
Spatium breve restat, ut alti
Repetant collegia sensus.

Venient cito secula, cum iam
Socius calor ossa revisat
Animataque sanguine vivo
Habitacula pristina gestat.

25 Quae pigra cadavera pridem
Tumulis putrefacta iacebunt,
Volucres rapienter in auras
Animos comitata priores.

 Sic semina sicca virescunt,
30 Iam mortua iamque sepulta,
Quae reddita cespite ab imo
Veteres meditantur aristas.

 Nunc suscipe terra fovendum,
Gremioque hunc suscipe molli
35 Hominis tibi membra sequestro,
Generosaque fragmina trado.

 Animae fuit haec domus olim,
Factoris ab ore creata
Fervens habitabat in ista
40 Sapientia, principe Christo.

 Tu depositum tege corpus,
Non immemor ille requiret
Sua funera fitor et author
Propriique aenigmata vultus.

45 Veniant modo tempora iusta,
Cum spem Deus impleat omnem,
Reddas patefacta necesse est,
Qualem tibi trado figuram.

In: Par.

1127 Manes patruī Nicolai Feia etc., qui anno 1595.
 ex domo patriae in patriam coelestem transiit

 Defles Matthia patria discedere patrem,
 In patriam venit, desine flere, pater.

In: Par.

5 Patriae quantum, Gabriel praealtus,
Praestitit dulci propriis triumphis,
Horridum Martem superando tandem
Pace reducta.

10 Perge, praedocto, reverende, scripto
Rhetoras doctos, sequier poetas!
Nomen immortale beat. Sed aurum,
Crede, caducum.

Iohannes Wolphius c[aesareus] p[oeta]
perfunctus rei litterariae Szemptsiensis
director et p[ro] t[empore] p[iae]
m[emoriae] Ioan[nis] Bocatii f[ilius]
M[elchior] a m[anu] p[ropria]

In: REDMECZI.

1132 Ode de fertilitate Hungarica. Ad magnificum dominum
Gregorium Horvath aliter Stansith,
baronem de Gradez generosum,
pium, doctissimum, benignum

Augusta tellus Pannonii soli
Dives: beato omne in gremio tuo est:
Facunda mater sumministrans
Omne, hominum quod amaret usus.

5 Auri sequaces aurea contines
Venas, ruunt argentea flumina
Plenis cancris in metalla,
Omnia das manibus repletis.

10 Res mira: nec servasse fidem suam
Cernes metallum: ferrea robora
Natura opus (tantae est aquae vis)
Devorat, est Venus: omne cuprum est.

15 Augusta tellus Pannonii soli,
Mater Ceres quam sic amat unicam,
Ut sola sis, qua tecta divae
Des Cereri: hospitium perenne.

Nunquam fames cogit miserum virum
Morsus in exilem Cererem parare,
20 Quadris repletis lauta mensas
Fercula multa premunt gementes.

Robusta pingui farra solo seris
Messe[m] videbis triticeam: gemunt
Nunquam boves suspenso aratro
Longius: horrea cuncta plena.

25 Et quid celebrem te pater inclyte,
Te Bacche: quo non clarior omnibus
Terris viges, tu solus inter
Pocula laetitiae magister.

Est aula Bacchi Creta: suas sibi
30 Partes Iberus vendicat: hunc fugat
Romanus, non Teuto silebit.
Est nihil. Hungaria aula Bacchi est.

At belliger restat sonipes ferox,
Qui militem sistat levis arduum,
35 In Martios campos volantem
Belliger est sonipes: quid ultra?

Torvi bovis mirabere maximum
Nullo latus spissis palearibus
40 Crassum modo: quem prata condunt
Mollia nescium herilis aulae.

Piscosus Ister; plaustra gementia
Implet Tibiscus, quos neque concoquit
Mortalis usus; Savus adsit,
Dravus, en alma Thetys secunda.

45 Silvane cupresso viridi pater,
Dic quaeso terram, quam magis incolis,
Quam sic amas? tot ligna dives
Sufficis, eue beatitudo.

50 Notos metit flores apis, ac favum
Dulcem premit tam sedula, nec suas
Nescit latebras hic ferarum
Multifidum genus optimarum.

Fructus egestas nulla, sed utilis
Arbor suis pomis, croceos amat
55 Felix odores: Timolus alter,
Quo melior neque pascit orbem.

Restant viri, restant homines sati,
Quorum omne ferro conteritur pio
Aevum, ac Minervae mollioris
60 Multus honor, duo castra servant.

Hos inter excelsum caput erigit
Carbunculus fulvo velut auro,
In circulo splendet, decorus
Gregorius soboles Croata.

65 Salve chori dux Aonii sacri
Septena signans ora sono: Dei.
Totus virorum stella: quot sint
Quot fuerint super astra vivis.

70 Ferro manus multo patre inclytus
Armavit heros, impia Turcica
Tot tela fatali repellens
Robore tu patre natus illo.

Non ova sic ovis, aqua non aquis,
Non lac fluens lacti simile est: patri
75 Ac tu tuo. Heroes virique
Et pater et soboles decora.

Verum arma sunt diversa, pater bonus
Duro manus ferro extulit igneas,
Ac molliori tu Minervae
80 Pialia das sacra. Phoebus alter.

Augusta tellus Pannonii soli
Salve, Dei te magna benignitas
Dicavit; heu impurus hospes
Qui loca turpat amoena praedo.

85 Quondam Dei te magna potentia
Expellet impurum: fuge Turcicum
Monstrum, redibit dives Hunnus
Ac placidis requiescet arvis.

In: Coll. Batth. necnon AnRec 364—367.

1133

Ad Mercurium

I, facunde nepos Athlantis, et ore deserto
Effice, quae nostri sunt pia iussa Iovis.

In: Merc. fol. tit.

VII.
CARMINA PERDITA VEL ADHUC LATENTIA

1. [Epigramma in contionem Friderici Usrai], 1599.
In: USRAI
2. Insignia Georgii Bastae. Vienae Austriae excudebat Leonhartus Formica, 1602.
In: Invent. 2, 68
3. Cordificium. Pragae ex officina Ottmariana, 1604.
In: Invent. 2, 65; 5, 23; v. **692**
4. Antidoron epigrammaticum ad Georgium Bastam, [ante 1606.]
In: Invent. 2, 67
5. Areopagita, [ante 1606.]
In: Invent. 2, 75
6. Epigramma de victoria Transilvanica, [ante 1606.]
In: Conf. I, 10; III, 63
7. Pro dignitate caesareae maiestatis et domus Austriacae, [ante 1606.]
In: Conf. III, 63
8. Expostulatio cum deside domino, Ms. [Ante 1606.]
In: Invent. 2, 74; Interr. I, 9; Resp. I—II, 9
9. Ad dominos Lectores et Inscriptores, 1616.
In: UngRev. 1885: 620; 624; necnon Abaúj-T. 89, *ubi huius Albi Amicorum paginam unam cum insignibus Bocatianis videre possumus.*

10. Ecloga de nuptiis Ernesti Thurzo, 1618.
In: DLABAČ 138; OTTO: Lex. 136; FRINTA 242; MRUŠKOVIČ 15
11. Epigramma gratulatorium ob theurgiam et sabbathi faustissimam triadem, utpote dies 26. Iunii; 10,17 Iulii huius mensis et anni 1621, quibus serenissimo et potentissimo electo Hungariae regi triplex obtigit et memorabilis, coelitus delapsa contra regni Hungariae aliquot perduelles et factiosos procerum et nobilium fugato et fuso Ferdinandico exercitu, in castris ad praesidium Újvariense 26 tormentis et aliis impedimentis metu foede relictis, victoria.
Iohannes Bocatius regiae Hungariae maiestatis Historicus Cassoviae per Nicolaum Mollerum typographum sacrae regiae maiestatis anno 1621. [*Unica admodum pagina in folio.*]
In: Misc. Lips. 117—118; RMK II. 415a; RMNy 1243; ČAPL. 495; DLABAČ III, 132—133; OTTO: Lex. I, 136; KUZMÍK 111; MRUŠKOVIČ 15.
12. Gabriel, rex Hungariae potentissimus, princeps Transylvaniae serenissimus, assertor coronae sapientissimus, in superiorem Hungariam et Cassoviam post integrum annum redux cum corona.
Suae regiae maiestatis humillimus officialium Ioannes Bocatius, consularis Cassoviensis et historicus. CoMes VIrtVtIs erIt InVIDIa [1621], Cassoviae per eundem Mollerum.
In: Misc. Lips. 118; RMK II. 415b; RMNy 1244; ČAPL. 496; DLABAČ III, 134; OTTO: Lex. I, 136; KUZMÍK 111; MRUŠKOVIČ 15.
13. Dichterprobe [?]
In: WEBER: Mon. 109

ANNOTATIONES

1

137 *mihi ceras mittens* — Ferdinandus I. nobilitavit Belsium a. 1555

2

tit. *Hungariam...intranti* — "3. Iulii 1595. Adpulit Archidux Austriae Maximilianus eques et hic Epperiessini pernoctavit. Cui carmen gratulatorium a coena coram obtuli, altero die iussus redire. Quod faciens mane summo spectator fui missae in aedibus Seldnerianis, in vestibulo hypocausti superioris celebratae. Qua peracta Germanice me archidux est allocutus, iubens pro labore dari praemium 14 florenos Ungaricos" (Diar. 230).

76 *magnorum magno sate* — Maxaemilianus

78 *avus ille tuus* — Ferdinandus I.

4

15 *sacra Eleusina* — mysteria, ex quibus quidpiam evulgare nefas erat

10

17 *nec edos* — ἡδός; delectatio, suavitas; utilitas

33

76 *rigidae...deae* — Libitina

35

83 *Euclio* — senex avarus, v. Plaut. *Aulularia*

43

15 *Gnathoni* — parasitus, v. Terent. Eunuchus

57

13 *Machaone* — fil. Aesculapii, medicus insignis

58

1 *Machaon* — v. 57 13 ann.
23 *Machaonis* — v. 57 13 ann.

62

1 *Jarides* — Enoch patriarcha
11 *Lamechi filius* — Noe
48 *Thariadae semen* — Abraham

65

3 *Eleazar* — pater Phineae

66

tit. *De Jesu Nave* — Josue, successor Moysi

67

2 *Nunidae* — Josue
5 *Jephoniades* — Caleb

69

3 *Jessides* — David
32 *Thariadum* — v. 62 48 ann.

73

1 *rex Aside natus* — Ezechias
12 *rex Assirius* — Sennacherib

74

- 1 *Ammoniden* — Josias
24 *Aside natus* — v. 73 1 ann. / *canore senex* — Jeremias
76 *Dari* — Darius, rex Persarum

Castr. Praef.

tit. *Christophorus Darholz* — fus. KUZMÍK 173

80

14 *Gogque Magogque* — significantur gentes Scythicae, quod negat Hieronymus

81

tit. *Georgium Hoffmannum* — fus. NOVÁK 117—118

84

- 5 *Thoma* — apost. incredulus
6 *Pyrrho* — philosophus Elidensis
12 *Morychum* — cognomen Bacchi, vel poeta tragicus, ob violentiam famosus

85

tit. *Caspari Franco* — fus. KUZMÍK 239

86

tit. *Michaelem Wirt* — fus. KUZMÍK 814

91

3 *estur* — *ederetur*

92

14 *Athenacus*...*Timon* — philosophus misanthropus, prorsus inhumanus ac vitans hominum congressus, v. A. Gell. III, 17, 4—6

98

1 *Pandorae* — prima mulier a Vulcano Jovis iussu fabricata, quam singuli dii donis suis ornaverunt, v. Hyg. Fab. 142

99

8 *Hesperus* — Atlantis frater

131

tit. *vitae aquae* — hic: vinum adustum vel crematum. (Not. Hoc epigramma occurrit etiam in Hung. et quidem bis!: v. II. ac V. libros.

134

tit. *Joanni Krausio* — fus. KUZMÍK 373; NOVÁK 145—148. NOVÁK nescit Krausium quando mortuum esse; secundum HELTAI 296—297 † initio Septembris 1621

137

tit. *Ladislao Donai* — v. BEL: H. cel. 582

138

tit. *cancellarium* — Farkas KOVACSÓCZY

139

tit. *Piverello et Schirmero* — rec. Piperello, fus. WESZPRÉMI I, 280—283; IV, 284—287

140

16 *annus magni Platonis* — cf. Timaios 39d; Cic. De nat. d. II, 20, 51; Verg. Aen. I, 269; III, 284; Macr. Somn. Scip. II, 11, 6—7

145

tit. *ducturienti* — qui ducturus est

146

- 3 *Codro* — quidam senex, cf. antiquior Codro (proverb.)

154

- 6 *Euclio* — v. 35 83 ann.
16 *Pelapis pater* — Tantalus

161

- 9 *Asini in paleis* — proverb.
10 *Curios* — Curii, cives Romani exactissime frugalitatis et perspectae fortitudinis

166

- 3 *Zaleucus* — legislator Locrensiū

173

- 3 *Ducturiunt* — v. 145 tit. ann.

176

- 1 *Sim Salamandra* — "Salamandra vocata, quod contra incendia valeat. Vivit enim in mediis flammis sine dolore et consummatione, et non solum quia non uritur, sed extinguit incendium" (Isid. XII, 4, 36).
3 *sis Phoenix Nasonis* — v. Ov. Am. II, 6, 54; Met. XV, 391 sqq.

187

- 11 *aliquis* — cardinalis Georgius Draskovichius; v. AZVT 1896: 71
12—13 *Tália* — [*Thalia*] — *talia* — lusus verborum, paronomasia

188

- 4 *sancto Santo* — lusus verborum, paronomasia

189

tit. *Ioanni Fabricio* — fus. RUŽIČKA 125

192

2 *Timon* — v. 92 14 ann.

194

12 *Phyllidis* — Phyllis, regina Thraciae et Lycurgi uxor. Demophoontem, Thesei filium adamavit, sed cum ille Athenas profectus statuto tempore non rediisset, ipsa amoris impatientia se suspendit in amygdalo et in amygdalum esse dicitur mutata.

195

tit. *de Turcica puella . . . baptisata* — "Testimonium hoc ex Bocatio adductum non probat, quod deberet. Nam ex eo non patet, eum Turcicam virginem baptizasse, neque sacris apud Epperienses operatum fuisse. Poterat qua pastor Bartphensis et senior V. liberarum civitatum tali actui sacro adesse ac post actum adparatum prandium propinatum sibi a Bocatio pateram accipere" (REZIK Sec. II. cap. I; Fhagy 13).

197

tit. *Michaeli Wirt* — v. 86 tit. ann.

198

2 *Sall ut sin? voll is es* — locus obscurus, enucleare minime potest

199

tit. *Ezechiel Hebsacker* — v. WESZPRÉMI 86—87; KUZMÍK 278—279 — S.S. — Quisnam lateat sub illa abbreviatione, nescio.

200

tit. *Caspari Franco* — v. 85 tit. ann.

217

tit. *Bornae* — civitas, non multum abest a Lipsia

219

1 *Lipsi* — Justus Lipsius (1547—1606), philologus

222

tit. *Iohanni Mihalko* — fus. KUZMÍK 462—463

228

tit. *Christophorum Darholz* — v. Castr. Praef. tit. ann.
1 *mis* — mei, v. Ennii: Fragmenta ex II. Annali

233

tit. *Martino Brechtelio* — fus. KUZMÍK 122

236

tit. *Christophoro Darholcz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

250

tit. *Nicolao Secretario* — Nicolaus Secretarius, an Nicolaus secretarius — non constat.

255

5 *Machaon* — v. 57 13 ann.

257

2 *pectide* — pectis, dis f. = herba; consolida (*Symphytum officinale*, L.); v. Isid. XVII, 9, 61

262

tit. *Ezechieli Hebsacker* — v. 199 tit. ann.

263

tit. *Friderico Usrai* — fus. UngMag. 1787: 446; KUZMÍK 789—790

280

tit. *Michael Wirthi* — v. 86 tit. ann.

281

- 55 *Meli* — Maelius Spurius, † 440 a. Ch. / *Servilius* — Servilius Caius, interfecit Maelium
89 *centum . . . viratus* — centumviri, alias Communitas
93 *Marcos* — Marcus Atilius Regulus
126 *Baldi* — Baldus de Ubaldis, magister iuris
134 *dominaeve Casurgi* — Praga
166 *Sigismundus* — Quisnam sit ille: Forgacz? Báthori? vel alius quidam — non constat.

282

- 11 *dominus . . . Demetes* — Christophorus Darholcz
16 *Scaevola* — Quintus M. Scaevola, pontifex max., iuris consultus, † 82. a. Ch.
25 *Theones* — Theon, poeta quidam rabiosae loquacitatis petulantissimaeque maledicentiae; v. Hor. Ep. I. 18, 82
Cor.: App. cr.: *secunda feria Paschatis nostri* — i. e. 23. Martii a. 1598. (Stilus novus!) RMNy 819 errat, cum affirmat: Elegiam Bocatianam 17. Aprilis a. 1598. scriptam esse. Oportet prius litteras scribere, quam respondere, responsio Balogi erat: 29. Martii a. 1598. v. Eld. Ed. pr. subscriptionem.

284

- 39 *Alethe* — ἀλήθεια: veritas
47 *Peitho* — dea persuasionis: Suada
65 *Romanus . . . caesar* — Rudolphus II.
92 *Crassus* — Crassus Marcus, Romanorum ditissimus
128 *Zopire* — Zopyrus, physiognomon quidam

Musp. Epist.

- tit. *Michaelem Forgacium* — fus. KUZMÍK 231
2 *Simeon* — senex quidam, v. Luc. 2, 25
3 *Machaonis* — v. 57 13 ann.
6 *Apostolus* — Paulus

285

- 6 *Herknehti* — Herknechtum, pag., h. Hertnek, Hertnik, CS

286

- 38 *Tursonis illa* — Susanna Thurzo, uxor Sigismundi Forgacz

287

- tit. *Michaelem Forgacz* — v. Musp. Epist. tit. ann.

288

- 15 *Palffius heros* — Nicolaus Palffius

289

- tit. *Christophorum Darholcz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

293

- tit. *Ioannem Fabricium* — v. 189 tit. ann.

297

- 10 *Tomitanos* — incolae urbis Tomidis, hic: Turcae
13 *Matthias, Maxaemilianus* — fratres Rudolphi II

298

- 1 *Tria maxima lumina* — Rudolphus II., Matthias, Maxaemilianus

299

- 7 *Kutaschius* — Ioannes Kutaschius, canonicus Strigoniensis
8 *Petaeusque* — Ladislaus Petaeus / *Tiburtius* — Tiburtius Himmelreich
13 *Salomon* — rex Iudaeorum sapiens, SS. / *Solones* — unus ex septem sapientibus, v. Plutarchus

306

tit. *Caspari Franco* — v. 85 tit. ann.

308

4 *Panomphaeus* — dicitur Iuppiter, v. Ov. Met. XI, 198

309

14 *Gargara* — mons et urbs Mysiae, v. Verg. Georg. I, 103

315

1 *Immanuel* — Emmanuel: nobiscum Deus, v. Is. 7, 14; Matth. 1, 23

317

tit. *Michaeli Forgacz* — v. Musp. Epist. tit. ann.

320

14 *rex Stephanus* — Stephanus Báthory, rex Polonorum (1575—1586).

321

tit. *Christophorum Darholz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

323

tit. *Sigismundo Mariassi* — fus. KUZMÍK 440

330

tit. *Ioanni Crausio* — v. 134 tit. ann.

334

tit. *Piperello* — v. 139 tit. ann.

336

13 *Morbia* — vocabulum inusitatum, veri simile: dea morborum

338

tit. *Michaeli Wirt* — v. 86 tit. ann.

339

tit. *Sebaldo Artnero* — fus. KUZMÍK 54
20 *Rosina* — uxor Artneri

340

tit. *Martino Brechtelio* — v. 233 tit. ann.

343

tit. *Severino Sculteto* — fus. BEL: Addit.

346

tit. *Ezechieli Hebsackero* — v. 199 tit. ann.

349

tit. *Ioanni Fabricio* — v. 189 tit. ann.
9 *bassa* — satrapa Turcicus

Hung I. Epist. ded.

- tit. *Christophoro Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann.
15 *testatur Balogus* — Ioannes Balogus, amicus Nostrī

Hung. I. L. B.

- 1 *Sabinus* — Georgius Sabinus / *Lotichium* — Petrus Lotichius Secundus / *Melissios* — Paulus Melissus / *Posthios* — Ioannes Posthūs / *Reusneros* — Elias Reusnerus; Nicolaus Reusnerus / *Frencelios* — Salomon Frencelius; *Taubmannos* — Fridericus Taubmannus
3 *Hoffmannum* — Georgius Hoffmannus / *Francum* — Caspar Francus

359

- 34 *Pheletroniis...equis* — Pheletronium, oppidum Thessaliae, ubi primum domandorum equorum usus est inventus, v. Plin. Hist. Nat. VII, 56; Verg. Georg. III. 115
40 *Casurgiacā...ab arce* — v. 281 134 ann.

363

- 48 *Carole* — Carolus V.
49 *Maxime...Aemiliane* — Maximilianus I. imp.
55 *Cepit aves...Henricus* — Henricus Auceps / *expulit Hunnos* — „Barbare te patria depulit Hunne sua.” / Sabinus: Poemata p. 205
62 *Silys* — Sil, fluv., h. Zsil, influit in Danubium

364

- 19 *orator* — Demosthenes
25 *Macedo* — hic: Philippus
29 *Tuiscone* — Tuisco, proavus Germanorum, v. Tac. De Germ. 2

365

- tit. *in lacu quodam* — Lectu dignum putamus: „Turcae, qui propter inopiam commeatus longe lateque per Christianorum provincias omnia depopulabantur, sub hoc in Hungariam numero 600 excurrerunt, partim equites, partim pedites, sperantes se opimam praedam abacturos, sed quia lacus glacie concretus erat traiciendus, in medio lacu omnes submersi sunt.” (Merc. Gall. 1. VI, 517—518)
6 *dura Theys* — hic: lacus quidam, v. Verg. Ecl. IV, 32
69 *Typhis* — argonautarum gubernator, v. Hyg. Fab. 14; Val. Fl. I. 418—419

366

- tit. *Isdencium* — fus. JANSON 7
4 *Hedervarii* — Franciscus Hedervarius
5 *Ostrositicae...arcis albae* — Illava

367

- 13 *Arabonis* — Arabo, fluv., h. Rába

372

- 13 *Swendi* — Lazarus Swendi
19 *In dominam...Thracidos urbem* — Constantinopolis
20 *A patre...tuq* — Maximilianus I. imp.

373

tit. *De hasta cruentata* — Lectu dignum est: „1566. 25. Septembr. Magnifici d. Caspari Magotsi, capitanei Agriensis coniux, venit Epperiessinum, consternata cruentatis hastis, quas misit Agriensibus Bertal bassa, minatus obsidionem.” (BRICCIUS 193)

- 9 *Magocius* — Caspar Magocius (Magotsi)
15 *Tomitis* — Turcis

376

tit. *De disciplina* — fus. KARŠAI 131

377

tit. *Hussari* — equites Hungarici

378

tit. *Praelium Turcorum puerorum* — Lectu dignum est: „Ridiculum est, attamen ominosum, quod hoc tempore nonnulli referunt de puerili bello in Turcia. Cum enim varii de felici rerum Christianarum successu rumores per ditiones Turcicas spargerentur, Beglerbegus Graeciae, sive capiendi ominis causa, sive quod adolescentiam armis assuescere cuperet, sexcentos circiter pueros Turcicos undecim, duodecim et quatuordecim annorum coegit, baculis armavit et portis Albae regalis eduxit. Eductos in duas divisit acies, unam aciem Christianorum appellari iussit, alteram Turcarum. Illi in pugna Jesum, hinc Hala Hala clamare praecepit, utrique fortiter pugnare mandavit et praemia

victori proposuit. Datur signum, it clamor caelo, concurrunt infestae acies, pugnatur eminus et cominus tanto cum ardore, ut multi contusi, luxati et semineces ad suos reportari debuerint. Interim quibus Jesus erat tessera, victoria potiti, adversarios in fugam verterunt, et ad portas usque insecuti, in urbem, reiecerunt. In sinistram hoc omen Beglerbegus et quotquot aderant acceperunt; auxit metum et trepidationem haec pugna, et iam verebantur Christianos posthac in bello fore victores; se autem subiugandos et imperio omni fore exuendos." (Merc. Gall. II, 165—166; necnon Syll. misc. 122)

14 *Halla* — Allah, nomen dei Mahometanorum

379

tit. *De Fileco...redito* — "1593. 27. Novembr. Filecum, arx munitissima a nostratibus occupatur post horam octavam matutinam. Ceciderunt Turcae circiter centum, reliqui liberi sunt dimissi." (Diar. 228)

2—3 *propugnacula...Sabatsae* — rec. Sabadka, vicus iuxta Filecum ad Rimam amnem positus. "1593 16 Novembr. munificentissimum castellum Szabadka a Teuffenbachio funditus deletum." (Diar. ibid.; ISTHVANFFIUS XXVII, pp. 378—379, qui scribit: Sabatsa.)

380

1 *Qui, gravis ut princeps...* — fus. MINÁRIK: Poezia 255

381

tit. *Samueli Sautero* — fus. TÓTH L. 5; KUZMÍK 653; KARŠAI 133—134; ZOVÁNYI: Lex. 82; 527. (ZOVÁNYI in locis citatis Sauterum socerum Nostris fuisse scribit. Nae valde errat!)

1—2 *hoc...Tempus* — dies S. Galli, 16 Octobris

4 *Discat et exemplo laudis amore regi* — Non in omnibus recte hunc versum intelligit KARŠAI 134 scribens: „... výchovy lásky ku královi." Hoc enim vocabulum: *regi* non est dativus ex vocabulo *rex*, sed inf. praes. pass. ex verbo: *rego* 3. Errat et KERUĽOVÁ, cum dicit: „... verejné exameny žiakov školy" (p. 7). Erant haec certamina gallorum tantum ludi scholares, spectacula quotannis iterata, at non examina. v. Frankl 30.

6 *Ales et Aurorae* — gallus, v. Ov. Met. XI, 597; Fasti II, 767

384

20 *littera longa* — i.e. littera I = suspendere se; v. Plaut. Aul. I, 1, 37

386

tit. *Quinque Hussari* — fus. SZAMOSKÖZY: Tört. m. IV, 16

5 *Praepostvarius* — Valentinus Praepostvarius

11 *proles Meseecia* — Turcus

387

- 7 *Meseecia proles* — v. 386 11 ann.
19 *magne Senex* — Stephanus Bocskai
25 *brumali flore* — 17—19 Decembris 1598
31 *Casurgiaden* — v. 281 134 ann.
89 *Baczkaides* — Stephanus Bocskai

391

tit. *Acrosticon* — Ex acrostichone componitur:

Rex verus Christus Iovae mens unica serva,
Immanuell noster vive impia fulmina tolle,
Occurras telis orbi huic tunde agmina monstrum,
Suscitat Ungaricam bellator perdere terram.
In nos constrictos intendens perfidus enseis,
Vexatos tandem iam sat, da vivere pace.

E teletichone componitur:

Nestoreos utinam videas laetissimus annos.

393

- 1 *dux Thessalus* — Iason
17 *Sinanem* — Sinan, bassa Turcicus

394

tit. *Christophorum Darholz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

397

- tit. *pro festo . . . Michaelis* — 29 Septembris
3 *Transylvanus Achilles* — Sigismundus Báthori
127 *ductures* — v. 145 tit. ann.
144 *Stomilus* — garrulus, loquax / *Scyptrops* — tristis, tetricus vultu / *Giasque* — centimanus, v.
Hor. Carm. II, 17, 14
158 *dant herbam* — victos se fatentur, adagium
172 *Demas* — statura procera / *Proylis* — antecessor / *Protinusque* — pluris aestimandus
246 *Phison* — unus ex fluviis Paradisum irrigantibus, v. Gen. 2, 11

398

tit. *Dulce bellum* — fus. KARŠAI 132

400

2 ἄγρια — ἄγριος 3: ferox, atrox, barbarus

401

tit. *Adamo Kunischio* — deletus peste a. 1600; fus. REZIK Sec. II. cap. V. §XXVII; Fhagy. 96; GENSICH II, 159—164; RUŽIČKA 266; 309; KUZMÍK 381—382 / *Tyropolitano* — Kesmarkinum
vox Hiltenii — Ioannes Hiltenius, monachus ordini S. Francisci adscriptus, obiit a. 1502; vaticinabatur etiam de Martino Luthero

405

tit. *Martino Brechtelio* — v. 233 tit. ann. / *Adamo Kunischio* — v. 401 tit. ann.

407

- 110 *Achatem* — fidissimus Aeneae comes, hic: Palffius
219 *Socubsam* — an sit ille amnis: Rabca, quam Anonymus (Gesta Hungarorum 50) Rabuceam, an quem DECIUS (Dec. XI, II, 3) Socolsam appellat?
239 *Nemethi* — vallis et pagus
266 *secreta Sybillae* — virgo fatidica; hoc nomine fuerunt Sybillae decem
306 *mons Rascius* — DECIUS ibid.: Raczenberg; h. Ráchehy
316 *petarram* — „... ut tormentum illud ligneum a Francis primum mirando prorsus artificio his proximis annis inventum, . . . cuius impingendi quae sit ratio, nec nisi a paucissimis scitur, nec si scire etiam posset, publicis literarum monimentis ad notitiam multorum propagandum vederetur” DECIUS (Dec. XI, II, 1).
419 *Denlopius* — miles Hispanus; Don Lopez (DECIUS: Dec XI, II, 2); Michael Lopes (ISTHVANFFIUS XXXI. pp. 442; 443)
424 *Fabacurtius* — miles Germanus; Gempius Vabacurtius (DECIUS ibid.); Babacurtus (ISTHVANFFIUS ibid.); Vabacurtius, nobilis Lotharingus (Cod. Chron. 3b-4a).
430 *Ille nigri gaudens montis cognomine* — Adolphus Schwartzenberg
435 *Palffiadae* — milites sub imperio Nicolai Palffi
517 *Pergama* — hic: arx Jaurini
524 *Achati illius* — Palffius
565 *Gogque Magogque* — hic: Turcus, v. 80 10 ann.
595 *Brontes* — cyclops, Vulcani minister
596 *Steropes* — cyclops, Vulcani minister

408

20 *Praesul Romanae urbis* — Clemens VIII. papa

409

5 *Hi tentent* — Chrestomatija 41: Mi tenent, m. typ.

410

30 *Arabonis* — Rába fluv.

413

15 *illi tu porrige versus* — v. 2 tit. ann.; ad haec ibid. annotat Ján PROKOPIUS: „Maximiliano archiduci carmen exhibiturus Bocatius Franciscum Dersfi de Szerdahely, comitem Sárossiensem rogans, ut auditum sibi paret ad archiducem.”

428

3 *Euander* — Carmentae fil.; v. Ov. Fasti V, 91 / *Hyreus* — rusticus Boetius, qui Jovem hospitio suscepit, v. Hyg. Poet. astr. II, 34

432

tit. *Christophorum Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann. — Anzeigen 1776 VI; 145—149

27 *Transylvanus* — Sigismundus Bathori

37 *Petaeus* — Ladislaus Petaeus

39 *Niareus heros* — Paulus Niareus (Nyári)

43 *quidam comes* — Sigismundus Trautmansdorffius

61 *Hoffmannus* — Georgius Hoffmannus

435

1 *Varadinae bestia matris* — cf. 411

437

tit. *Sigismundum Mariassi* — v. 323 tit. ann.

438

tit. *Michaeli Wirthio* — v. 86 tit. ann.

4 *Agriam straverit* — a. 1596 die 13 Octobris

10 *Niger* — ventus; „Niger, quasi nubiger, quia non serenus, sed fusco opertus” (Isid. X, 194).

440

tit. *Ioanni Crausio* — v. 134 tit. ann.

5 *Thomas* — apostolus, qui Christum non credidit surrexisse; v. Ioan. 20, 19—29

441

tit. *Ribischio* — Raibicius, v. ISTHVANFFIUS XXX. p. 428

25 *Niareñus atque Rederus* — Paulus Niareius; Melchior Rederus (ISTHVANFFIUS XXXI. p. 448; Cod. Chron. 6a)

45 *Budorgis* — Breslau, h. Wrocław, PL

Hung. II. L. B.

4 *Taure, Bubale* — stulti obtrectatores, v. Hor. Epod. 6, 14 / *Suffeni* — poeta longe ineptissimus, in aliorum vitia dicax, ad sua caecus, v. Catull. XIV, 19; XXII, 1 / *Atimi* — inhonorati, inulti / *Gnathonice* — v. 43 15 ann.

5 *Mysobas* — qui pellunt muscas / *Glossogastoras* — qui lingua quaerunt victum

444

25 *septem viratus* — septem principes electorales

445

tit. *Posonii tum igne laesi* — a. 1590., v. ISTHVANFFIUS XXVI. p. 361; BEL 214

446

1 *Sambuci* — Joannes Sambucus (Zsámboki), fus. WESZPRÉMI III, 682—735

453

tit. *Christophoro Darholcz* — v. Castr. Praef. tit. ann

459

tit. *Christophori Darholcz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

461

tit. *Nicolao Gaebelio* — praeceptor Nostri; fus. PROKOPIUS 212; KLEIN 81 (errat, cum scribit: „wurde 1596 aus Iglau...nach Cremnitz berufen”); TÓTH L. 5—6; KRIŽKO: Ms. 79—104; RUŽIČKA 276; KRIŽKO 61—78; FRANKL 50; FRINTA 242; Sl. věz. 22; KARŠAI 127

11 *Stolshagius* — Caspar Stolshagius, superintendens Iglaviensis

13 *Goltzius* — Joachimus Goltzius, ludirector Iglaviensis

54 *Ausonii dogmata falsa lupi* — pontifex Romanus, i. e. papa

462

tit. *Christophorum Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

463

tit. *Casparis Franci* — v. 85 tit. ann.

464

67 *Ascreae...musae* — poeta Ascreus: Hesiodos

465

tit. *Parenesis* — fus. KARŠAI 135

99 *Amyntiades* — Alexander Magnus

100 *Moeonidis* — Homerus

101 *Carolus* — Carolus V.

136 *Sardanapalus* — ultimus rex Assyriorum, omni libidinis molitiaeque genere effeminatissimus, v. Justinus: Hist. I,3

179 *Pollio* — C. Asinius Pollio, amicus et patronus Vergilii / *Messala* — Marcus Valerius Messala Corvinus

181 *Vates* — Quintus Ennius

182 *Scipio* — Scipio Africanus

- 196 *Jessides* — David rex, SS
 215 *Bucco* — actor garrulus in veteribus comoediis, qui ceteros oris loquacitate, non sensu exsuperet, v. Isid. X, 30
 223 *Pylades...Orestem* — Pylades: Strophii fil., indissolubili amicitiae vinculo cum Oreste iunctus, v. Hyg. Fab. 257: Ov. Trist. I, 9, 27—28
 224 *Dira videre pio Taurica* — cf. Hyg. Fab. 120

470

- tit. *Erhardo Placero* — fus. WESZPRÉMI IV, 54
 3 *multa avis* — i. e. aliquot

473

- tit. *In poetas* — fus. SOTÁK 6
 2 *Sabine* — Georgius Sabinus (1508—1560), v. Poemata, Lipsiae 1597 p. 205
 3 *Petre Lotichi* — Petrus Lotichius Secundus (1528—1560), v. Poemata, Dresdae 1773. El. I, 2, 18; I. 4. 54; I, 6, 12
 5 *Momis* — Momus, deus irrisor; ipse quidem nihil operis edidit, at aliorum deorum facta acriter carpsit, derisit; v. Hesiod. Theog. 214

474

- 8 *Bebbeciana* — Georgius Bebek
 16 *Rottallerus* — Joannes Rottalerus, v. BRICCIUS 202; ISTHVANFFIUS XXXIV.
 17 *Sendreadum* — incolae Senderoviae

477

- tit. *In postillam* — fus. RMK I, 299; RMNy 828; ČAPL. 84; 104; BEL: H. cel. 582; KUZMÍK 701

478

- 28 *Vernerus* — Georgius Vernerus (Wernherus), fus. WESZPRÉMI II, 420; MUNYAY: Progr. 4—6; KUZMÍK 809—810
 37 *Gelous* — Sigismundus Gelous (Geleus, Torda Gelous), fus. RUŽIČKA 280; KUZMÍK 250—251
 44 *Fabine* — Maximilianus Fabinus, fus. GENERSIČH II, 148; RUŽIČKA 281; KUZMÍK 209

480

tit. *Adami Kunischii* — v. 401 tit. ann.

6 *littera longa* — v. 384 20 ann.

13 *Gyaros* — insula, in quam Romani noxios portabant, cf. Gyaris dignus (Iuv. I, 73)

481

tit. *Michael Wirt* — v. 86 tit. ann.

4 *Siloh* — regio, v. Ios. 18, 1

6 *Isacidumque domus* — Bethlema (Bethlehem), ubi natus est Christus, v. Matth. 2, 1; Luc. 2, 4

483

tit. *Michael Wirt* — v. 86 tit. ann.

4 *Herodis* — Herodes Antipas (a. Ch. 4 - p. Ch. 39)

484

tit. *Maria* — mater Christi

9 *Anna* — Anna fuisse avia materna Christi traditur, sicut in libro Jacobi de Voragine (Aurea legenda) occurrit.

485

12 *Mara* — regio, v. Ex. 15, 22—26

15 *Eliae discipulus* — Eliseus

486

tit. *Nicolaum de Bucellis* — fus. WESZPRÉMI IV, 48—52

2 *Aesculapius* — medicus, qui praeter cetera dentis evulsionem ac purgationem alvi invenisse fertur

30 *Archbius* — medicus, v. Plin. Hist. Nat. XVIII, 70

33 *Crateri* — medicus, v. Cic. Ad Att. XII, 13, 1; 14, 4

51 *Cervus* . . . *ad herbam Dictamni* — „Dictamnum herbam ipsi cervi prodiderunt, nam eo pasti excutiant acceptas sagittas” (Isid. XII, 1, 18; XVII, 9, 29); necnon Cic. De nat. d. II, 126—127; Verg. Aen. XII, 412; Val. Max. I, 8, ext. 18; Plin. Hist. Nat. VIII, 51 (27); Solinus XIX, 15

53 *Cecropis ales* — Procne, v. Ov. Am. III, 12, 32

54 *Daulias* — Procne, v. Ov. Her. 15, 154; Met. VI, 426

73 *Hippocrates, Podalirius* — medici excellentissimi

487

tit. *Andreae Curtio* — fus. WESZPRÉMI IV, 52

488

tit. *Christophoro Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

489

3 *Barbara me tellus* — v. 473 2—3 ann.

490

tit. *Christophorum Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann.
101 *Bellerophon* — cuius equus: Pegasus, v. Prop. IV, 2(3), 2

491

tit. *Christophori Soos* — fus. KUZMÍK 701
2 *Indici aroma soli* — „Aromata sunt, quaeque fragrantis odoris India vel Arabia mittit” (Isid. XVII, 8, 1).

493

8 *Autolycus* — fur maximus, v. Hyg. Fab. 201
41 *erit melius* — symbolum Nostrum

494

34 *Rhetoris Ausonii nomen* — Cicero
87 *Forgaciana* — Simon Forgacz
88 *Hoffmannusque* — Georgius Hoffmannus
89 *Fautor Caproncius* — Georgius Caproncius
108 *Zeuxis* — pictor clarissimus, v. Plin. Hist. Nat. XXXV, 36
113 *Lysippum* — statuarium, qui ad veritatem optime accessisse traditur, v. Quint. XII, 10, 9

495

5 *Alcinoi* . . . *Adonidis horti* — ambo hortorum cultores, v. Hom. Od. VII, 112 sqq; Plin. Hist. Nat. XIX, 19 (4)

496

tit. *Friderici Usrai* — v. 263 tit. ann.; necnon Carm. perdita 1 ann.

499

tit. *Sebaldi Artneri* — v. 339 tit. ann.

500

tit. *Nicodemi Frischlini* — (Frischlin) 1547-1590 / *Christophorum Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

9 *Lestrygonas* — incolae Italiae immanissimi humanaque carne victitantes, v. Plin. Hist. Nat. VII, 2

25 *Arx monte Auraci* — Aurach, iuxta Würtemberg, D

501

9 *princeps Macovicenus* — Georgius (Caspar?) Serédy

502

tit. *Sebaldo Artnero* — v. 339 tit. ann.

503

tit. *Casparis Franci* — v. 85 tit. ann.

4 *cui nomen fraga dedere* — Fragopolis, i. e. Epperies

5 *Crispinus* — Crispinus Scepusius

80 *Irene* — dea pacis, fil, Themidos

504

tit. *Sigismundo Mariassi* — v. 323 tit. ann.

32 *Rakoci* — Georgius Rakoci

505

tit. *Christophori Darholtz* — v. *Castr. Praef. tit. ann.*

507

38 *Niareus* — Paulus Niareus

508

tit. *Leonharti Mokoschini* — fus. RMK III, 938; ČAPL. 56; 64; 87; GENERSIČH II, 106; Slov. pohl'. 1887: 135; KUZMÍK 470

509

tit. *Caspari Franco* — v. **85** tit. ann.

513

3 *Stiriacas . . . Athenas* — Graecium, h. Graz, A

514

tit. *Casparem Francum* — v. **85** tit. ann.

17 *Conradis* — Conrad: Honrad ~ Chonrad ~ Kundert ~ Hernád ~ Hornád, v. Anonymus: *Gesta Hungarorum* 206; 246; Czuczor-Fogarasi: *A magyar nyelv szótára. I—III.* Pest 1864.; KISS Lajos: *Földrajzi nevek etimológiai szótára.* Budapest 1978

40 *Inter Sauromatas* — hic: inter incultas gentes

90 *Loton* — una nympharum, v. Ov. *Fasti* I, 416

114 *Unter et holcerus* — Joannes Unterholcerus, *lustrationum et solutionum magister*

515

tit. *Sigismundo Mariassi* — v. **323** tit. ann.

4 *mique* — pro: mihi

8 *Junia scripta* — Junius Melchior

516

tit. *Joanni Fabricio* — v. 189 tit. ann. / *Sigismundo Mariassi* — v. 323 tit. ann.
17 *Basilia* — libri regum, SS, v. Tertull. Adv. Marc. IV, 14

517

tit. *Maximilianum Fabini* — v. 478 44 ann.

519

tit. *Thomam Fabritium* — fus. RUŽIČKA 458; KUZMÍK 216—217

521

tit. *Vindemia scholastica* — fus. KARŠAI 135
5 *Vos pater* — Georgius Hoffmann

522

tit. *Scholae Ujheliana* — Quenam schola sit ista? Schola Vag-Ujheliensis (Nové Mesto nad Váhom, CS)? v. REZIK (OSZK): Sec. III. cap. XXVIII.§ II. pp. 113b—114a; RUŽIČKA 505; KLEIN III, 49; FRANKL 171; an schola Sator Ujheliensis (Sátoraljaújhely, H)? v. SZEPSI CSOMBOR: Össz. 72; SZENCI MOLNÁR: Vál; 501; ZOVÁNYI 356; RMKT 18/2; diudicandam quaestionem permitto aliorum arbitrio.

19 *Cunischium, Fabrum, Balogum* — Adamus Cunischius (Kunischius); Ioannes Fabricius?; Ioannes Balogus

523

tit. *Caspari Franco* — v. 85 tit. ann.

531

tit. *Paraphrasis...epistolae Iusti Lipsi* — fus. BEL: Addit.; KLANICZAY 222; Ren. 307—308; WESZPRÉMI III, 228—230; FORGÁCH — LIPSIUS, ubi ambae epistolae occurrunt.

532

41 *denteisque...Indos* — dens eburnus
46 *septem...castra* — Transsilvania

Hung. III. L. B.

4 *Baucis* — anus, v. Ov. Met. VIII, 630 / *Pamphilo* — adolescens, v. Terent. Andr. / *Chremes ducturit* — senex, v. Terent. Andr. / *Antiphilam* — virgo, v. Terent. Heauton Tim. / *Mopsus* — insulsus et agrestis, v. Verg. Ecl. V, 1, 10; VIII, 26 / *Nisam* — puella rustica, v. Verg. Ecl. VIII, 26 / *Jesabel* — v. 1Reg. 16, 31 / *Tanaquil* — v. Liv. I, 34, 5; Iuv. VI, 566 / *Xantippe* — v. Cic. Tusc. III, 15, 31; A. Gell. I, 17, 1—3 / *Sara* — v. Gen. 17, 17 / *Rebecca* — v. Gen. 22, 23 / *Susanna* — v. Dan. 17, 7

6 *Elisabe* — uxor Nostri / *Juno Lucina* — v. Terent. Andr. 473 / *Fili semper virginis* — Christus / *post lustrum hoc sterile* — natus est fil. Nostri a. 1599 in mense Iunio? (Iulio?), qui puer a. 1608 fata obiit, nomen eius Henricus erat.

533

tit. *Nicolao Gaebelio* — v. 461 tit. ann. / *Elysiorum* — Elysii, g. veterrima Silesiae, e. gr. Prasia Elysiorum, h. Grünberg, Zielona Góra, PL

86 *subticet* — pro: reticet, verbum perrarum, v. Gesta Rom. 68 (60) tit.: De non subticenda veritate usque ad mortem.

534

tit. *Leporino* — Caspar Haas, fus. KRIŽKO: Ms. 84

536

tit. *Eteostichon* — 1587

2 *suo* — sic! Si m. typ. et sVo debuisset scribi, tum eteostichon significat annum: 1592

538

6 *Rusca Capusca* — rec. Frusca Catrusca, stulta puella

539

tit. *Ioanni Crausio* — v. 134 tit. ann.

20 *Anna* — Anna SZEGEDI, uxor Crausii prior

52 *fragorum in urbe* — Fragopolis: Epperies

57 *Luca...Fabino* — Lucas Fabinus, ludirector Epperiessini, v. GENERSIICH II, 149

540

- 55 *Anna* — soror Euphemiae
57 *Dorotheae* — soror Euphemiae
67 *Amaltheae cornu* — Sunt, qui tradunt, ex altero Amaltheae cornu fluere ambrosiam, altero nectar, cibum et potum deorum, v. Ov. Fasti V, 115—128

541

- tit. *Ioanni Schirmero* — v. 139 tit. ann.
11 *Saboa* — Georgius Sabo (Szabo)
26 *Conradis* — v. 514 16—17 ann.
56 *Phyllis* — fil. Licurgi regis, ob desiderium Demophoontis moritur, v. Ov. Ars. am. III, 459—460; Hyg. Fab. 59

542

- tit. *Andreae Mednenski* — fus. RMNy 795; KUZMÍK 488; MKsz 1963: 18
13 *rosea . . . Idalis* — Venus

544

- tit. *Cascus* — quidam senex

549

- tit. *Piperello* — v. 139 tit. ann.
17 *Galeno* — medicus excellentissimus
25 *Hippocraten* — v. 486 73 ann.

551

- tit. *Nisam* — puella quaedam, v. 146 1

553

- tit. *Pamphilam* — puella quaedam; v. Terent. Eun. 440; Phorm. 310; Adelphoe

555

tit. *Ioannem Belsium* — Ioannes Belsius, socer Nostri; fus. NOVÁK 58—60. In commentatione citata oportet nonnulla emendare. NOVÁK affirmat: sine dubio Ioannem Belsium iam ante 1607 migravisse de vita (p. 59). Exacte: Ioannem Belsium iam ante Iunium anni 1594 obiisse, v. Cel. fol. tit., necnon 557 9; 29. Iterum NOVÁK ibidem: „Elizabetha Johannis Bocatii investissima [?!] coniunx.” Rec.: moestissima. Huc pertinet adhuc 557 9 ann.

556

tit. *Samueli Sautero* — v. 381 tit. ann.

557

tit. *Gregorio Horvath* — fus. REZIK Sec. I. cap. XI. p. 20; BEL: Addit.; KUZMÍK 298—300
3 *herois* — Marcus Horvath, capitaneus supremus in arce Szigetvár
9 *Sit pater ante suae defunctus gaudia natae* — cf. ann. 555 tit.
33 *Junius in denos bis* — 21. Junii a. 1594
37 *Severinus* — Severinus Scultetus, affinis Nostri, fus. KUZMÍK 655—656

561

tit. *Samueli Sautero* — v. 381 tit. ann.

562

tit. *Maximiliani Fabini* — v. 478 44 ann.

567

3 *Bryllis* — morosa, infaceta mulier; v. 1085 85
4 *Phyllis* — v. 541 56 ann.

568

tit. *Ioanni Fabritio* — v. 189 tit. ann.

569

tit. *Pasicompsam* — mulier quaedam, v. Plaut. Merc.

570

25 *Galilaeis . . . in oris* — regio, SS

571

17 *Papiae* — Catharina Papiá, uxor Georgii Szabó prior

572

5 *Assyrio . . . duci* — Holofernes, v. Judit 13, 1—12

7 *Meraris* — Mater Judithae, v. Judit. 16, 8

13 *Georgius heros* — Georgius divus, v. in libro: Aurea legenda

573

4 *Momus* — v. 473 5 ann.

Hung. IV. L. B.

2 *Marsyas Apollinem* — v. Ov. Met. VI, 383 sqq

4 *magar* — tugurium Funicum, v. Isid. XV, 12, 4

5 *Gnatho* — v. 43 15 ann. / *Curio* — certe quidam Gnathonicae farinae homo, seu tribunus plebis loquax, v. Lucan. I, 268—269

6 *phrygio* — qui facit aulaca picta, v. Plin. Hist. Nat. VIII, 74; Isid. XIX, 22, 22; 26, 8

578

tit. *Martino Brechtelio* — v. 233 tit. ann.

580

3 *Utopiamne profectus* — alludatio operi Thomae Mori

581

tit. *Nicolao Gaebelio* — v. 461 tit. ann.

586

tit. *Iocus physicus* . . . — v. GALEOTTUS c. 2.

587

tit. *Matthiae* . . . *proverbium* — v. GALEOTTUS c. 16.

588

3 *cnips* — vermiculus, qui folliculis ulmi innascitur, ligna rodens

591

tit. *Sebaldi Artneri* — v. 339 tit. ann.

593

tit. *Michaeli Wirt* — v. 86 tit. ann.

45 *Ulpianus* — iuris consultus, † 230

81 *Lucas* — fil. Michaelis Wirth, v. KUZMÍK 815

83 *Annula* — fil. Michaelis Wirth

84 *Rebeccam* — uxor Isaci, v. Hung. III. L. B. 4. ann.

596

tit. *Nihil est peius* . . . — v. GALEOTTUS c. 5.

1 *Corviniades* — Matthias Corvinus, rex Hungariae

13 *Hippocrates* — v. 486 73 ann. / *Avicenna* — philosophus, medicus / *Galenus* — v. 549 17 ann.

597

tit. *Christophorus Darholtz* — v. Castr. Praef. tit. ann.

2 *Laelops* — unus inter canes Dianam comitantes; v. Ov. Met. VII, 772; Hyg. Fab. 181

598

tit. *Curioni* — *mopso* — v. Hung. III. L. B. 4 ann.; Hung. IV. L. B. 5 ann.

612

tit. *Georgio Manno* — fus. KUZMÍK 438—439
2 *Corydone* — v. 16 29 ann.

616

54 *UT-RE-MI-FA* — syllabae Aretini; (Guido di Arezzo, † 1050, inventor notarum musicarum.)
132 *Bapta* — sacerdos Cottytus, impudicitiae deae, v. Iuv. II, 92
136 *Chremes* — v. Hung. III. L. B. 4 ann.
137 *Francisce* — monachus franciscanus
147 *Hansellus* — appellatio blandiens: Hans — Hansellus
220 *Ipsius* — verbum Christi; cf. *Αὐτός ἔφα
224 *Carolides* — David Carolus, fus. KUZMÍK 138
244 *Anseris . . . tosti* — Joannes Hus, qui a. 1415 Constantiae ad rogam damnatus et combustus fuit. (*Anser* Bohemice: hus). / *Casurgin* — v. 281 134 ann.
246 *pharisaica* — pharisaei: una ex tribus Judeorum sectis, quae fuerunt: pharisaei, sadducae, essaei
253 *Pindi* — Pindus: urbs et mons, Lapitharum sedes

620

tit. *Ioanni Fabricii* — v. 189 tit. ann.

622

tit. *Adamo Kunischio* — v. 401 tit. ann. fus. GENERSIH II, 162—163; BOHUŠ 31; KARŠAI: Najst. bas. 2; Školst. 241; Stup. 16—17; NEMČEK 206—208; LAZAR: J. B. 245; LIPTÁK 47; KERUĽOVÁ 7
1 *puer* — Transtulit hoc vocabulum František KARŠAI 133 in linguam Slovacam mendose: *Mládenče*; necnon Najst. bas. 2. Transtulit item hoc recte Vojtech MIHALIK: *ako chlapec*, v. Pred 400 rokmi (Krásy Slovenska, č. 6. 1965: 207)
15—16 *Sed bona ubi . . . nulla mihi* — quam sententiam Fr. KARŠAI transtulit recte (ibid.); econtra V. MIHÁLIK mendose (ibid.).

623

tit. *Michaeli Nanticovio* — fus. KUZMÍK 495
7 *egregii viri* — Ioannes Belsius

624

tit. *Friderico Usrai* — v. 264 tit. ann.

627

tit. *Sub descensum in . . . salinares* — fus. KERUĽOVÁ 7

628

tit. *Maximiliano Fabini* — v. 478 44 ann.

630

tit. *Maxaemiliano Fabini* — v. 478 44 ann.

633

5 *Cassius* — quidam civis Romanus; v. BONFINIUS I, 1, 68

636

tit. *Ioanni Fabricio* — v. 189 tit. ann.

639

6 *Momus* — v. 473 5 ann.

642

tit. *Michaelem Wirt* — v. 86 tit. ann.

1 *Benniadeis . . . oras* — pagus, h. Benyék, Beňakovce, CS

652

tit. *Franciscum Vedanium* — fus. ZOVÁNYI 392

11 *Calvinus* — Joannes Calvinus (1509—1564), reformator religionis / *Lutherus* — Martinus Lutherus (1483—1546), reformator religionis

13 *pontificis* — papa

653

- 3 *Francus* — Caspar Francus / *Peregius* — Stephanus Peregius
6 *Pastomis* — frenum

654

tit. *Paulo Halvepappio* — fus. ZOVÁNYI 392

655

- 6 *Daulias . . . ales* — v. 486 54 ann.
18 *Corydonas* — v. 16 29 ann.
19—20 *urbs . . . cui nomen fraga dedere* — Fragopolis, Epperies

658

tit. *Ultimum vale . . . Ursulae* — v. SZIRMAY: Supl. 20b

659

3—4 *sex . . . mareis* — ut fabulatur: septem mares; hos duos versus SZIRMAY: N. h. 95 longe aliter profert.

4 *Bela rex* — Bela IV, sed Noster errat, tunc temporis, quo Miczban vixit (si vixerit!), Andreas II. (1205—1235) fuit rex Hungarorum.

660

tit. *Maximilianum Fabini* — v. 478 44 ann.

663

- 1 *Andreae . . . Pacolti* — v. SZIRMAY: N. h. 93
3 *Aeger is . . . venit ab arce Fileci* — v. 379 tit. ann.
5 *Treis . . . natos* — Alexandrum, Andream, Franciscum

665

1 *Heic Monoky* — fus. SZIRMAY: N. h. 92—93

666

tit. *Ioanni Fabricio* — v. 189 tit. ann.

669

tit. *Michaelis Forgacz* — v. Musp. Epist. tit. ann.

671

10 *Tomitarum* — Turci

24 *Mollerus* — Stephanus Mollerus

673

tit. *Ezechiele Hebsaccero* — v. 199 tit. ann. / *Georgio Fabuschii* — fus. WESZPRÉMI 86—87

674

tit. *Ioannis Belsii* — fus. TARDY 94—98. Quod ad hoc epigramma pertinet, multi crediderunt Belsium id scripsisse de Nostro. Fontes huius falsae opinionis fuerunt BEL (Adp. Praef. XII.), BOD et KLEIN: Nachr. 85, quos sequebatur DLABAČ III, 134—135 et alii. DULHÁZY 235 animadvertebat errorem.

3 *ore uno* — FRINTA 241 hoc epigramma de Nostro scriptum esse ratus est, et ideo in multis rebus valde erravit.

4 *Hebraeus* — Bocatius non calluit Hebraicam linguam, mendose affirmat contraria DÁN 32 necnon Szenci 285. Item; MUNYAY: Progr. 9; JENČ 21; BRANKAČK-MĚTŠK 215; Sorb. Lesebuch 25; KERUĽOVÁ 13. / *Sarmata* — secundum FRINTA 242; Luž. srbové 162; WIČAZ lingua Soraba, re vera: lingua Polonica. Linguam Sorabam tunc temporis Vandalicam (Vindelicam) appellabant poetae.

5 *Trinus eum...caesar* — Ferdinandus I., Maximilianus, Rudolphus II. Ferdinandus I. obiit a. 1564, ad id tempus Noster nondum natus erat. Maximilianus obiit a. 1576, tunc temporis Noster erat septem annorum puer, quomodo potuissent eum hi caesares in varias oras legare, ut mendose id FRINTA 242; Sl. věz. 22 affirmat?

676

tit. *Samueli Sautero* — v. 381 tit. ann.

679

- tit. *Funeri...Stephani Drugeth* — fus. SZIRMAY: N. h. 100—103; AZVT 1900: 39—41
43 *Bathoreum* — Stephanus Bathoreus / *Dobo* — Stephanus Dobó / *Drugethium* — Stephanus Drugethius / *Rakocium* — Georgius Rakoci
58 *Carolus* — Carolus I.
59 *Drugethios aluit binos* — Philippus Drugeth; Ioannes Drugeth, palatinus, † 1334
67 *Attila* — rex Hunnorum
73 *Euphrosinae* — Euphrosina Gyulafiana, uxor Gabrielis secunda
77—78 *Margaridos...Zapolides* — Margareta Zapoliana, soror Joannis I. regis
103 *Thurea rura* — Tura, v. SZIRMAY: N. h. 94; AZVT 1900: 41
107 *Kerezti* — Mezőkeresztes; AZVT 1900: 41

680

- tit. *Ad tumulum* — fus. SZIRMAY: N. h. 103—104; AZVT 1900: 75—76

681

- tit. *In eiusdem vexillo* — fus. SZIRMAY: N. h. 104; AZVT 1900: 75—76

682

- tit. *Ladislauum Drugeth* — fuit olim discipulus Nostri; v. SZIRMAY: N. h. 104; AZVT 1900: 75—76

684

- tit. *Ioannem Mihalkonem* — v. 222. tit. ann.

688

- tit. *Fabricio* — v. 189 tit. ann.

689

- tit. *Fabricio* — v. 189 tit. ann.

690

- tit. *Michaeli Wirtio* — v. 86 tit. ann.; KARŠAI 132

Hung. V. L. B. b

3 *Eobanum* — Helius Eobanus Hesus / *Sabinum* — Georgius Sabinus / *Lotichium* — Petrus Lotichius / *Schosserrum* — Joannes Schosser / *Pannonium* — Janus Pannonius

691

tit. *Nicolaum Erhardum Dalhemium* — fus. REZIK Sec. III. cap. V. § XXIV.; KLEIN 88—89; RUŽIČKA 132—133; KUZMÍK 202—203

692

tit. *Cordificium* — fus. Cod. Chron. 168a; Matr. 18b; REZIK Sec. II. cap. V.; PROKOPIUS 214; 223; MUNYAY: Progr. 8; FRINTA 242; Sl. věz. 23; Luž. srbové 163. Secundum Frinta hoc opusculum Noster ediderit in lucem a. 1615. Errat.

12 *erit melius* — v. 493 41 ann. „Contra verba *erit melius*, quibus pro symbolo Bocatius utebatur, quidam Jesuita sic scripsit:

Cassoviae statum cernens Bocatius augur,
Est bene, non potuit dicere; dixit: erit
Dixit et evenit, nam mox volat aquila biceps,
Et corvos nidis pepulit illa suis.

Per corvos autem, homo impius, ecclesiae ministros, Cassovia eiectos, intellexit” (Suet. Dom. 23; Cod. Chron. 168a; REZIK Sec. II. cap. V.).

693

tit. *Hertzmacher* — fus. Cod. Chron. 168a; Matr. 18b

694

- tit. *Prosopopoeia* — fus. BUDAI É. I, 208
12 *Italus* — Jacobus Barbianus Belgioioso
17 *Petzius* — Joannes Petz (Pezzen)
19 *Beliosa* — Jacobus Barbianus Belgioioso
25 *Basta* — Georgius Basta
27 *Buchaim* — Georgius Emericus Puchaimus, v. ISTHVANFFIUS XXXIV.
35 *Colonicos* — Sigfridus COLONICIUS (Kolonich)
39 *Pisonis ad urbem* — Posonium
43 *Dinglegio* — Michael Dengeleghy
45 *urbs natalis* — Claudiopolis
49 *Archicatedralis nova* — Ujvarinum, h. Érsekújvár, Nové Zámky, CS
53 *vezerius* — Lala Mohamed

699

Acrostichon — Johannes Bocatius, fus. LAZAR 24

Send.

tit. *Ein tröstliches Sendschreiben* — fus. LAZAR 24—26

1 *Elisabeth* — Elisabeth Belsiana, uxor Nostrī

21 *Simeī* — Quisnam sit ille, nescio. An Iudas Iscariotes: *Simonis* filius? An Georgius Sinei? v.

Send. 53 necnon 778

24 *Bürgermeister* — Marcus Regulus Attilius

55 *Bartholomäus* — Bartholomeus Blahel, atriensis; fus. HURTER 108—125

59 *Doctor Peucer* — Caspar Peucer dr. (1525—1602); fus. FRINTA Sl. věz. 23

64 *Prosskoffsky* — Ulrich Desiderius von Prokowsky, cubicularius; fus. HURTER 217;
FRINTA: K čin. Boc. 55; Sl. věz. 23.

83 *Mint io leß* — verba Hungarica, Latine: erit melius

84 *sechs und dreissig jahr* — rec. 38 annos

90 *Sontag nach der Himmelfahrt* — 23 Maii 1610

700

1 *I.B.* — [I]oannes [B]ocatius / *Chronostichon: Magni iudicis...* — 1609 / *Domini Jesu...* — 1610

701

Chronostichon: Tuos serva... — 1611

702

tit. *Im Thon: In dich hab ich...* — fus. WACKERNAGEL III, 133; No 170; FISCHER I, 409

703

tit. *Im Thon: Wenn mein stundlein...* — fus. KNAPP 3314; WACKERNAGEL III, 1211; No 1414; No 1415; FISCHER II, 352; LAZAR 31

704

tit. *Im Thon: Wo Gott zum Hauß* ... — fus. WACKERNAGEL III, 85; No 113; FISCHER II, 358—359; 405

705

- tit. *Im Thon: Ich weiß mir ein Röslein...* — fus. WACKERNAGEL V, 10; No 11; FISCHER I, 354—355; LAZAR 26
77 *Athanasius* — episcopus Alexandriae (296—373). Dimicavit contra Arrianos.

706

- tit. *Ein anders* — fus. LAZAR 27
23 *Püchsn* — die Büchse / *Hellparten* — Hellparter: Hellebardier
64 *Mein Schwester und Brüder* — Christophorus, Maria, Catharina

707

- tit. *Im Thon: In trawriger Pein...* — fus. WACKERNAGEL III, 1029; No 1199; LAZAR 28

708

- tit. *Im Thon: Wolauff gut...* — fus. WACKERNAGEL III, 689; No 798; LAZAR 28
29—40 *Ich will nicht...schaffen rath* — fus. PUKÁNSZKY 281—282

710

- tit. *Ein anders* — fus. LAZAR 28; 32

711

- tit. *Salomoneum* — fus. LAZAR 32

712

- 25 *Im unglück...* — cf. 693 10
27 *Es wird noch alles...* — cf. 693 11

713

- tit. *Im Thon: Auß meines hertzen grunde* — fus. KNAPP 2536; II, 859; WACKERNAGEL V, 177—184; No 248—256; FISCHER I, 57—58
25 *dieser Stadt und Lande* — Cassovia in Hungaria
33 *Thurn zu Prage* — Turris Alba veteris Pragae; fus. LAZAR 28
37 *Käyserlicher Majestät* — Rudolphus II.

716

tit. *Im Thon: In dich hab ich...* — v. 702 tit. ann.

717

tit. *Im Thon: Was mein Gott will...* — fus. KNAPP II, 843; WACKERNAGEL III, 1070—1071; No 1240; III, 1071; No 1241; FISCHER II, 335—336

718

tit. *Im Thon: O reicher Gott...* — fus. WACKERNAGEL III, 176—177; No 205; FISCHER II, 197; LAZAR 29

719

tit. *Im Thon: O Herre Gott...* — fus. WACKERNAGEL IV, 716; No 1048; FISCHER II, 168—170; LAZAR 32

721

tit. *Ein anders* — fus. LAZAR 26

723

tit. *Im Thon: Es ist gewißlich...* — fus. KNAPP I, 863; No 3467; WACKERNAGEL IV, 344—345; No 490—491; FISCHER I, 183—184; LAZAR 31

724

tit. *Im Thon: Mag ich unglück...* — fus. KNAPP II, 859; No 2290; WACKERNAGEL III, 118—121; No 156—159; FISCHER II, 45—47; LAZAR 30—31

725

tit. *Im Thon: Nu frewd euch...* — fus. KNAPP 248; II, 859; WACKERNAGEL III, 5; No 2; FISCHER II, 106—108; LAZAR 30

728

Ante epigramma icon: Insignia Hungariae. *Circa iconem:* Amat victoria curas. In hoc vince.

729

Ante epigramma icon: Leo. *Circa iconem:* Celsa potestatis species. Donat omnia virtus.
tit. *Georgio Thurzo* — fus. KUZMÍK 764; NOVÁK 260—261

730

Ante epigramma icon: Iesus. *Circa iconem:* Domini est salus. Septies cadet iustus.
tit. *Valentino Leepes* — fus. KUZMÍK 404; NOVÁK 154—155

731

Ante epigramma icon: Griphus. *Circa iconem:* Marte vel arte. Spe fati melioris alor.

732

Ante epigramma icon: Aquila. *Circa iconem:* Pro Christo et patria. Aliis inserviendo consumor.
tit. *Sigfrido Colonitio* — fus. NOVÁK 143—144

733

Post epigramma icon: Grus et duo homines in cymba. *Circa iconem:* Virtus quoque parta tueri.
tit. *Petro Rewai* — fus. KUZMÍK 625—626

734

Ante epigramma icon: Cervina. *Circa iconem:* Ne quid nimis. Moderata durant.
tit. *Stanislao Thurzo* — fus. KUZMÍK 766—767; NOVÁK 262—263

735

Ante epigramma icon: Gallina. *Circa iconem:* Ubi est humilitas, ibi est et sapientia.

736

Post epigramma icon: Draco. *Circa iconem:* Virtus unius, invidia alterius.
tit. *Ioanni Lippai* — fus. KUZMÍK 406

737

Ante epigramma icon: Cornix. *Circa iconem:* Tendit ad ardua virtus. Sors omnia versat.
tit. *Benedicto Pogramio* — fus. KUZMÍK 589; NOVÁK 206—207

738

Ante epigramma icon: Sagittarius. *Circa iconem:* Veritas odium parit. Labor omnia vincit.

739

Post epigramma icon: Sturnus. *Circa iconem:* Ex clade triumphus. Virtute decet non sanguine niti.
tit. *Georgio Drugethio* — fus. NOVÁK 89—90

740

Ante epigramma litterae: N A S A. *Circa litteras:* Auxilium meum a Domino. Bona conscientia mille testes. (*Sensus quattuor litterarum latet me.*)
tit. *Paulo Nadasdi* — fus. NOVÁK 175—176

741

Ante epigramma icon: Anser. *Circa iconem:* Magna decent magnos. In arduis constanter agendum.

742

Ante epigramma icon: Panthera. *Circa iconem:* Pax optima rerum. Medio tutissimus ibis.
tit. *Thomae et Georgio Szecezi* — fus. NOVÁK 222—225

743

Ante epigramma icon: Cervus. *Circa iconem:* Moderata durant. Corona senum filii filiorum.
tit. *Georgio Hoffmanno* — fus. KUZMÍK 249; NOVÁK 117—118

744

Post epigramma icon: Pavo. Circa iconem: Sic itur ad astra. Me mea penna levat.
tit. *Sigismundo Pechio* — fus. KUZMÍK 568

745

Ante epigramma locus iconis, sed vacuus. Circa iconis locum: Nulla est via in via virtuti.

746

Ante epigramma icon: Aquarius. Circa iconem: Nil mortalibus arduum est. Dives est sua sorte contentus.
tit. *Francisco Alagio* — fus. NOVÁK 39—40

747

Ante epigramma icon: Gallus. Circa iconem: Pro aris et focus. Sperandum est vivis.

748

Ante epigramma icon: Accipiter. Circa iconem: Virtus est sol. Nulli veniunt sine Marte triumpho.
tit. *Andreae Doci* — fus. NOVÁK 84—86

749

Ante epigramma icon: Vulpes. Circa iconem: Nusquam tuta fides. Fide, sed cui, vide.

750

Ante epigramma icon: Strutio. Circa iconem: Decorum est pro patria mori. Pulvis et umbra sumus.
tit. *Michaeli Czobor* — fus. NOVÁK 73—74

751

Post epigramma icon: Sagittarius. Circa iconem: Periculum periculo pellendum. Calamitas virtutis occasio.
tit. *Nicolao Zrinio* — fus. NOVÁK 274—275

752

Ante epigramma icon: Saturnus. *Circa iconem:* Rara est concordia fratrum. Longa vita donum Dei.
tit. *Paulo Niario* — fus. NOVÁK 185—186

753

Ante epigramma icon: Mercurius. *Circa iconem:* Ingenium cunctas nobile vincit opes. Sine tuo numine nihil est in homine.
tit. *Emerico Thurzo et Georgio Zrinio* — fus. NOVÁK 258—260; 273—274

754

Post epigramma icon: Insignia familiae Thurzonianae. *Circa iconem:* Non metuit virtus invicta laborem. Miserrima est fortuna, quae inimico caret.
tit. *Emerico Thurzo*—v. 753 tit. ann.

755

Ante epigramma icon: Catellulus. *Circa iconem:* A teneris adsuescere multum est. Fortes creantur fortibus et bonis.

756

Ante epigramma icon: Pygargus. *Circa iconem:* Mox transit gloria mundi. Non omnia possumus omnes.
tit. *Stephano Teokeoli* — fus. HELTAI 335; NOVÁK 250—251
1 *Tyropolis* — Kesmarkinum

757

Ante epigramma icon: Castor. *Circa iconem:* Tendit ad ardua virtus. Benedictio Domini divites facit.
tit. *Nicolao Teokeoli* — fus. HELTAI 336
3—4 *urbe . . . Nicri* — Heidelberga

758

Ante epigramma icon: Taurus. *Circa iconem:* Spes mea Christus. Obvia res odiis virtus.

759

Ante epigramma icon: Lepus. *Circa iconem:* Duce Christo — Comite Fortuna.
tit. *Stephano Ostrosith* — fus. KUZMÍK 551

760

Ante epigramma sententiae: Spes non confundit. Omnis honos onus est

761

Ante epigramma icon: Miles cataphractus, in manibus gladium vexillumque tenens, pedibus draconem calcans. *Circa iconem:* Cernit Deus omnia vindex. Patientia vincit omnia.
tit. *Ladislao Pethe* — fus. NOVÁK 201—203

762

Ante epigramma sententiae: A Jove principium. Regina pecunia mundi.

763

Ante epigramma icon: Perdix. *Circa iconem:* Virtute decet, non sanguine niti. Post nubila Phoebus.

764

Ante epigramma icon: Ursus. *Circa iconem:* Saevis inter se convenit ursis. Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

765

Ante epigramma icon: Avis. *Circa iconem:* Malum consilium consultori pessimum. Veniet feliciter aetas.
tit. *Nicolao Bochkaio* — fus. HELTAI 263

766

Ante epigramma icon: Pica. *Circa iconem:* Quaerite primum regnum Dei. Dabit Deus his quoque finem.
tit. *Sigismundo et Paulo Mariassi* — fus. KUZMÍK 439—440

767

Post epigramma icon: Sciurus. *Circa iconem:* Fumo vicinior ignis. Raris prudentia venit ab annis.

768

Ante epigramma icon: Palumbes. *Circa iconem:* Compendium unius, dispendium alterius. Spem palma coronat.

tit. *Ioanni Berzovicio* — fus. KUZMÍK 97

769

Ante epigramma icon: Tres aves. *Circa iconem:* Vivamus, dum fata sinunt. Nulla fides regni sociis.
tit. *Andreae Kapio* — fus. HELTAI 287

770

Ante epigramma icon: Avis. *Circa iconem:* Spes non confundit. Ferrum ferro acuitur.

771

Ante epigramma icon: Strutio, unguinibus lapidem tenens. *Circa iconem:* Fata viam inveniunt.
Iustus ut palma florebit.

772

Ante epigramma icon: Sidus. *Circa iconem:* Homo bulla. Gloria vera polo.
tit. *Moisi Szuniogo* — fus. NOVÁK 231—233

773

Ante epigramma icon: Sol, dextra manu crucem, laeva facem tenens, sub pedibus leo. *Circa iconem:*
In silentio et spe fortitudo vestra. Iustitiae sol Christus.
tit. *Andreae Jakussitio* — fus. NOVÁK 130—131

774

Post epigramma icon: Picus. *Circa iconem:* Maledictus, qui confidit in homine. Regina pecunia mundi.

777

1 *medius-Germanus* — Hungarice: Fel-nemeti

780

Ante epigramma icon: Aries. Circa iconem: Miseria prudentia. Non semper lilia florent.
6 *fuat* — pro fiat, ut in Catonis, Plauti et aliorum antiquorum operibus legitur.

781

Ante epigramma icon: Virgo, manibus flores tenens. Circa iconem: Quo mea fata trahent. Nemo sibi soli natus.
tit. *Ioanni Crausio* — v. 134 tit. ann.

783

tit. *Thomae Aszalosio* — fus. HELTAI 258

784

Ante epigramma icon: Noctua. Circa iconem: Dignum laude virum. Musa vetat mori.
tit. *Andreae Marussio* — fus. KUZMÍK 443; NOVÁK 167

785

Post epigramma icon: Gallina. Circa iconem: Per angusta ad augusta. Post nubila Phoebus.
tit. *Abrahamo Cebanio* — fus. KUZMÍK 141

786

tit. *Georgio Caprontio* — fus. NOVÁK 145

791

5 *Jaur.* — *Jauriensis* / *Com.* — *Comaromiensis* / *Pos.* — *Posoniensis* / *Mos.* — *Mosoniensis* / *Nitr.* — *Nitriensis* / *Nog.* — *Nogradiensis* / *Bars.* — *Barschiensis* / *Hont.* — *Hontensis* / *Zolio.* — *Zoliensis* / *Trinczen.* — *Trenschiniensis*
6 *Tur.* — *Turociensis* / *Arv.* — *Arvensis* / *Lypto.* — *Liptoviensis*

792

Ante epigramma icon: Angelus sedens. *Circa iconem:* Nulla salus bello. Pacem te poscimus omnes.

797

tit. *Abbatissae* — Sophia non supplicavit pro Nostro, ut FRINTA: Sl. věz. 23 scribit.

799

tit. *Andreae Schlickio* — fus. Rukověť 1966 V, 65—66

801

tit. *Wenceslao Budovicio* — fus. Rukověť 1966 I, 238—240

803

tit. *Wenceslao Poppelio* — fus. Rukověť 1966 III, 205

805

Ante epigramma icon: Corvus. *Circa iconem:* Semper honos nomenque tuum. Pietas ad omnia utilis.

2 *danunt* — pro: dant

808

2 *Adelphē* — v. Terent. Adelph.

4 *Tyndarus* — v. Plaut. Capt.

812

Ante epigramma icon: Lupus.

815

Ante epigramma icon: Rupicapra.

818

Ante epigramma icon: Virgo, manibus flores tenens.
tit. *Christiano Nesero* — fus. NOVÁK 179—180

821

tit. *Caspari Conrado*—fus. KUZMÍK 160
2 *Fabricio* — Ioannes Fabricius, v. 189 tit. ann.
5 *Conradis* — v. 514 16-17 ann.
6 *Viadrum* — fluv. Odera, Odra / *Budorgis* — v. 441 45 ann.

822

3—4 *Mezentius . . . Italus* — Jacobus Barbianus Belgioioso
6 *mons . . . pacis* — urbs Fridberga

823

tit. *Wenceslao Kornigelio* — ablegatus Oppaviae, mortuus est a. 1610 in Alba turri
3 *Oppaviae* — urbs Troppau, Troppavia; Oppau, Oppavia, Opava, CS

824

3 *Lybussam* — conditrix Pragae

825

5 *Matthias rex* — Matthias Corvinus et non Matthias II., ut in Chrestomatija 35 legimus;
necnon WÍČAZ; JENČ 22; MĚTŠK 670

827

2 *Gabeliane* — urbs Gabeli, D

831

tit. *Leucoris* — Witeberga

832

Ante epigramma icon: Columba.

tit. *Friderico Taubmanno* — fus. KUZMÍK 749

3 *Architas* — philosophus, astrologus et geometra, v. A. Gell. X, 12, 8—10

833

4 *Nicridos* — Heidelberga

834

6 *Attili* — Attilius Regulus

836

3—4 *Ferinari* . . . *Cunigunda* — fus. DÉZSI 451; DÁN: Szenci 283—287

838

Ante epigramma icon: Duo infantes.

tit. *Georgio Fabricio* — fus. KUZMÍK 214—215

839

Ante epigramma icon: Agnus.

tit. *Petro Alvincio* — fus. ZOVÁNYI: Lex; KUZMÍK 45—56; NOVÁK 43; HELTAI 256—257

840

Ante epigramma icon: Caper.

841

Ante epigramma icon: v. icon 773. *Circa iconem:* Deo dante nihil potest invidia. Domitrix omnium patientia.

846

tit. *Andreae Varanovio* — fus. HELTAI 342

848

4 *Stubna* — urbs, h. Stubnya, Štubnianské Teplice, CS

849

4 *Argentina* — Strasbourg, F

850

tit. *Stephano Peregdio* — fus. KUZMÍK 571

851

4 *Franci* — Caspar Francus

852

tit. *Paulo Hertelio* — fus. KUZMÍK 287

853

Ante epigramma icon: Fel, sub pedibus avis.

854

tit. *Ioanni Colmitio* — fus. RUŽIČKA 263; KUZMÍK 151

857

tit. *Ioanni Sarcotio* — fus. RUŽIČKA 484

6 Σάρκα: pica, Hungarice: szarka, alias: femina loquax, v. Petron. 37, 7

858

tit. *Matthiae Feiae* — fus. HELTAI 227

3 *Gepidarum* — hic: Hungari

860

6 *Hippocrates* — v. 486 73 ann.

862

1 *loedum* — i. e. loedorum-ludorum; forma antiqua; v. Cic. De leg. II, 9, 22

863

tit. *Christophoro et Ioanni Teubelio* — fus. KUZMÍK 756—757

4 *Albi* — fluv. Elbe, Labe

864

tit. *Petro Zablero* — fus. RUŽIČKA 319; KUZMÍK 821

865

tit. *Samueli Spillenbergero* — fus. WESZPRÉMI II, 116; 354; III, 952; FRANKL 204; KUZMÍK 703—704

866

tit. *Michaeli Clementis* — notarius Leutschoviensis; fus. KUZMÍK 145

867

tit. *Paulo Cromero* — fus. WESZPRÉMI II, 116—117; IV, 350

868

2 *Iglaviae* — Jihlava, CS

869

tit. *Stephano Xylandro* — fus. ZOVÁNYI: Lex.; KUZMÍK 818—819

870

tit. *Abrahamo Christiani* — fus. KUZMÍK 310—311

872

tit. *Danieli Lanio* — fus. RUŽIČKA 127; KUZMÍK 388—389

873

tit. *Leonharto Glatzio* — fus. KUZMÍK 256

874

tit. *Jacobo Klesio* — fus. KUZMÍK 356

877

tit. *Martino Weigmanno* — fus. RUŽIČKA 239—240; KUZMÍK 807

878

Post epigramma icon: Libra.

6 *Comoroffskini* — quisnam sit, nescio

880

tit. *Friderico Usraino* — fus. KUZMÍK 789—790

881

tit. *Ioanni Mihalko* — v. 222 tit. ann.

5 *Fragopolis* — Epperies

882

tit. *Danieli Golcio* — fus. RUŽIČKA 281

4 *M.* — magister

883

tit. *Michaeli ac Lucae Wirthio* — fus. KUZMÍK 814—825

884

tit. *Maximiliano Fabini* — v. 478 44 ann.

886

tit. *Ioanni Cosmanno* — fus. RUŽIČKA 281—282
2 *Fragopolis* — Epperies

888

4 *Fragopolis* — Epperies

889

tit. *Martino Sculteti* — fus. RUŽIČKA 102

890

5 *capistas* — vocabulum prorsus ignotum

891

tit. *Casparo Prellero* — fus. KUZMÍK 595

892

3 *tis* — pro: tui

893

tit. *Isaaco Abrahamidae* — fus. KUZMÍK 35—36

894

tit. *Ioanni Balogo* — fus. Mirod T II, 31; KUZMÍK 66—67

895

tit. *Eliae Lanio* — fus. RUŽIČKA 443—444; KUZMÍK 390—391; NOVÁK 151—152

896

tit. *Michaeli Nanticovio* — v. 623 tit. ann.

1 *Iglaviae* — Jihlava, CS

897

tit. *Leonharto Martini* — RUŽIČKA 310; KUZMÍK 442

3 *Rosenavia* — Rosnavia, h. Rozsnyó, Rožňava, CS

898

tit. *Michaeli Martio* — fus. RUŽIČKA 309; KUZMÍK 441—442

4 *Tyropoli* — v. 756 ann. / *Fragopoli* — v. 881 5 ann.

899

tit. *Melchiori Rohaczo* — fus. RUŽIČKA 281; KUZMÍK 630—631

3 *Lipsam* — Lipsa Teutonum, h. Német Lipcse, Partizánska Lupča

901

tit. *Georgio Feiae* — fus. KUZMÍK 220—221

2 *Thurzoniaden* — Emericus Thurzo / *Zriniumque* — Georgius Zrini

902

5 *Rex meus* — Matthias II. / *princeps tuus* — Gabriel Bathory

903

tit. *Georgio Thurio* — fus. MIrodT 31; ZOVÁNYI: Lex.; HELTAI 336

910

Post epigramma icon: Sybilla.

913

Ante epigramma icon: Quidam in patibulo pendens

915

Ante epigramma icon: Insignia.
1 *Sileam* — regio in Palestina

916

tit. *Georgio Thurzo* — v. 729 tit. ann.

917

tit. *Georgio Drugeth* — v. 739 tit. ann.

918

tit. *Georgio Szeczi* — v. 742 tit. ann.

919

tit. *Georgio Zrini* — v. 753 tit. ann.
2 *Ozriniae domus* — Zrinia domus

920

tit. *Georgio Hoffmanno* — v. 81 tit. ann.

923

10 *Iurco* — veri simile pueriliter: *Iurco*

925

tit. *Georgio Fabricio* — v. **838** tit. ann.

930

tit. *Georgio Thurio* — v. **903** tit. ann.

931

tit. *Petrum Alvincium* — v. **839** tit. ann.
4 *ille* — *Georgius Thurius*

932

3 *In Thuri...locum* — *Andreas Thuri*, castellanus *Cassoviensis*

938

tit. *Georgio Feia* — v. **901** tit. ann.

942

7 *Casurgis* — v. **281** 134 ann.

953

2 *Ruda* — *Ioannes Ruda*

956

tit. *Ioannes Rimay* — fus. KLANICZAY: Ren. 326—332; MírodT II, 15—29; KUZMÍK 628—629

957

tit. *Ioannes Melcer* — fus. KUZMÍK 454—455
3 *Argentina* — Strasbourg, F / *Sturmia* — Martinus Sturmius / *Iunia* — Melchior Iunius

960

tit. *Ioannes Bersevicius* — fus. KUZMÍK 97

962

5 *fratris* — Franciscus Kátay

963

tit. *Ioannes Kraus* — v. 134 tit. ann.
3 *Bitsha* — Nagybicse, Bytča, CS
5 *Nesero* — Christianus Neserus / *Hammelioque* — Samuel Hammelius

964

5 *Nicri* — fluv. Nicer

965

tit. *Ioannes Jessenius* — fus. BEL: Addit.; WESZPRÉMI II, 212—216; IV, 336; KUZMÍK 329—335
1 *Vesalius* — Andreas Vesalius (1514—1564), anatomus

966

3—4 *Altum...Pyrgum* — Altenburgum, Altenburg (DDR)? Óvár (H)? Rézbánya, Baita (R)?, latet, sit quia terna

967

tit. *Ioannes Mihalko* — v. 222 tit. ann.

968

tit. *Ioannes Balogus* — v. 894 tit. ann.

2 *rege* . . . *Ioanne* — Ioannes Zápolya

5 *Nice*—Νίκη, victoria

970

1 *Golcii* — Ioachimus Golcius

971

tit. *principis Brandenburgensis* — Ioannes Sigismundus

3 *Fabricio* — Georgius Fabricius

972

4 *Cunradus* — Caspar Cunradus / *Fabricius* — Georgius Fabricius

973

tit. *Ioannes Milius* — fus. ZOVÁNYI: Lex.

974

2 *Spinola* — Ambrosius Spinola (1571—1630), dux Hispanorum

981

tit. *Ioannes Colmitius* — v. 854 tit. ann.

983

4 *crucinum* — i.e. crucium: vinum insuave, quod servi bibunt, v. Isid. XX, 3, 9; Fest. 53, 4

984

4 *Prividiae* — Privigye, Prievidza, CS

986

tit. *Ioannes Leo* — v. EXNER: Syll.

1 *Cui Sappho est coniux* — Elisabetha Johanna Westhonia

988

5 *Lybussam* — conditrix Pragae

989

tit. *Ioannes Cosmannus* — v. 886 tit. ann. / *Fragopolis* — Epperies

990

4 *madusa* — homo ebrius, v. Plaut. Pseud. 1248

992

tit. *Novisoliensis* — Besztercebánya, Banská Bystrica, CS

2 *a Perago* — Stephanus Peregius

998

4 *mortuus caesar* — Rudolphus II. † 20 Ianuarii 1612

1007

Ante epigramma icon: v. 915 ann. *Circa iconem:* Ars — Mars

1008

tit. *Sok vagyon János deák* — Latine: Multi sunt Ioannes litterati

Mattc. Praef. ded.

1 *Cortesi* — Alexander Cortesius: Liber unus de virtutibus bellicis Matthiae Corvini, Hungariae regis invictissimi (In: It. Emlk. II, 297—333) / χορηγιάζειν — paronomasia nominis Cortesii

2 *Marussi* — Andreas Marussi / *Andrea Marci* — ?

3 *Bergere* — Elias Bergerus, historicus; v. KUZMÍK 91—92; NOVÁK 61

7 *crucigeri nebulones* — milites Georgii Dózsa

1020

11 *Enyo* — Bellona

173 *Rhetus* — fil. Ixionis

345 *vitesos* — vitéz, Latine: miles, vir in bello fortis

354—358 *Amentem* . . . *Aurigam* — ignota, partim corrupta nomina Hungarorum

374 *Amilcar* — ?

386 *Bastae* — Georgius Basta

387 *Barbel Janos* — Ioannes Jacobus Barbianus Belgioioso

396 *Zeckelidas* . . . *Georgii* — milites Georgii Székely (Dózsa)

431 *Dravumque Saumque* — fluvii Dravus, Savus

570 *Stirus* — Ferdinandus, archidux Stiriae

585 *Ditrichstenio* — Franciscus Ditrichstein

594 *Neopyrga* — Neoburgum, Neuburg, D

596 *Golnicium, Althemium* — ductores / *Turso* — Georgius Thurzo

621 *Solmus* — Nicolaus Salm, comes Salmonae

652 *Brennus* — Breuner N., marschallus

660 *Zaslavide* — Časlav, opp., CS

736 *Herberstenius* — Sigismundus Herberstein

739 *Illiessazius* — Stephanus Illésházy

747 *agmina hussaridum* — equites Hungarici

1021

13 *Matthia* — Matthias Corvinus / *Cortesi* — Alexander Cortesius

149 *Ladislai* . . . *lux dia* — 27. Iunii

155 *Rupe* . . . *quam Carola nomina signant* — Karlštejn, CS

161 *Andreae* — Andreas II., rex Hungariae

184 *tripudiare* — incert. l.

190 *gramina cancri* — Rákos mezeje, iuxta Budam, H

200 *Illo ephoro* — Stephanus Bocskai, princeps Transsilvaniae

204 *Vezorius* — Lalla Mehmed, dux Turcicus

263 *Cottovius* — ?

270 *Gambretam* — ?

360 *Cuncta* . . . *movetur* — Hic versus in Mattc. iteratur in pagina sequenti, sed supervacanea!

458 *Cardinei flos* . . . *Lepolda* — Leopoldus, cardinalis Passauensis

467 *Lux Margari* — 13. Iulii

582 *Strausi* — ?

604 *Strausia* — ?

648 *Henkelii* — Lazarus Henkelius, consiliarius

- 721 *haliieutas* — vocabulum Graecum: piscatores
823 *Lubeci* — Leibic, Ľubica
1152 *Meccha superstitio* — Turcica (Mekka)
1163 *monachi invento . . . labore* — Bertholdus Schwartz, qui inventor pulveris pyrii audit.

1024

- 1 *Eteostichon*: — 1608

1028

- 1—2 *Eteostichon*: — 19 Novembris 1608

1030

Initiales si litteras desuper legas, accipies titulum.

1031

Si litteras initiales ad libram legas, accipies prioris epigrammatis titulum.

1035

- 5 *Metanastaeo . . . ex orbe* — Transsilvania
6 *Iazyga* — Iazyx; Iazyges = Metanastae; hic: incolae Transsilvaniae

1038

- 1 *Fano* — deus, qui euntibus praeerat vel deus anni

1044

- tit. *Georgium Fabricium* — v. 838 tit. ann.
7 *Quasi modo . . . genitus* — post Pascham dominica prima

1047

Ante epigramma icon: Insignia Thurzonica. fus. NOVÁK 259

1048

- 1 *Martini quum Panno festa celebrat* — 11 Novembris
- 2 *Sabaria* — Szombathely, H
- 4 *Pictaviis* — Pictavium, h. Poitiers, F
- 49 *laus Nyarea* — Paulus Nyári, v. 752 tit. ann.
- 118 *Husonum gens* — piscis, Acipenser huso L.
- 119 *Sturiorum...gens* — piscis, Acipenser sturio L.

1052

- 24 *Triados festum* — 1 Iunii 1608

1053

- 19 *Fridericus* — Fridericus III
- 26 *Stephani* — Stephanus I
- 31 *Caroli arce* — Karlštejn, CS
- 48 *Albam* — Turris Alba

1058

tit. *Matthiam...Feia* — v. 858 tit. ann. fus. MINÁRIK: Poezia 253

1060

- tit. *Matthiam Feia* — v. 858 tit. ann.
- 5—8 *Babylona labor...simulacra Iovis* — septem miracula orbis, fus. ZAMAROVSKÝ
- 17 *arbiter ipse Gehennae* — Rhadamantus

1061

1—2 *Versus isopsephus! Videsis summam litterarum: mors-fames-pestis:* 4—5—6; λίμος (fames) — λοιμός (pestis) — πόλεμος (Bellum): 5—6—7. cf. A. Gell. XIV, 6, 4

1062

15 *Dornaviusque, Rhoriusque* — Caspar Dornavius, David de Rhor legati una cum Abrahamo Dhona in comitiis Novisolii a. 1620. De Dornavio legas adhuc: Kern-Chron. II, 557

1063

- tit. *Ioannem Crausium* — v. 134 tit. ann.
9 *Bonfinios* — Antonius Bonfinius
11 *Sambuscose* — Ioannes Sambucus, v. 446 1 ann.
14 *Gabriel* — Gabriel Bethlen

1064

- 5 *Thurocius* — Ioannes Thurocius
15 *Thurigerus* — Georgius Thury / *Elias Hasquius* — Stephanus Illésházy
16 *Erlae praepositus Varius* — Valentinus Praepostvarius
17 *Gaborios* — Gabriel Bethlen
18 *Furentius Gestius* — Franciscus Gestius (Gesthy Ferenc)
19 *Ens Casparus* — historicus
20 *Jovius* — Paulus Jovius

1065

- tit. *Ioannem Iessenium* — v. 965 tit. ann.
2 *Craterus* — v. 486 33 ann. / *Galenus* — v. 549 17 ann.
4 *Hippocrates* — v. 486 73 ann. / *Vesalius* — v. 965 1 ann.

1066

- tit. *Ioannem Pinnerium* — fus. RMK II, 404a; RMK II, 400d; RMNy 1226; 1227; ČAPL 754; 769; RUŽIČKA 329; KUZMÍK 582
4 *quem schola vestra dolet* — Laurentius Türmerus

1067

- 5—6 *Landawa, Starenbergera virtus, Schallenbergeri, Starzerii dapes* — personae an regiones sint? latet me.
9 *Alvinci* — Petrus Alvinci
11 *Henckeli* — Lazarus Henckelius
13 *Laknere* — Christophorus Lacknerus / *Mayrache* — ? / *Szeletzki* — ?
17 *Kögeli* — Ioannes Kegelius / *Sixai* — Sixai, Ioannes?

1070

- 1 *Maria* — uxor Ludovici II. / *Beatrix* — uxor Matthiae Corvini

1073

tit. *Bellum Calvinisticum* — fus. RMK II, 268; RMNy 790; ČAPL. 58; 65; 79; 80; RUŽIČKA 132; 262; Asyn. 16—18; BURIUS 97b; 110b; CUNRADUS: Theatr. Cent. II, p. 174; CZEMANKA 6b; BEL: Coll. Batth.; RIBINI 292; ZOVÁNYI 205—207

1074

tit. *Super funus* — fus. RMNy 825; MKsz 1963; 118

1075

tit. *Epigrammation* — fus. RMK I, 381; RMNy 894; ČAPL. 108; KUZMÍK 462—463; ItK 1922: 82—83; ZOVÁNYI: Lex.

1076

tit. *Aliud* — fus. 1075
1 *Saduceae* — v. 616 246 ann.

1077

tit. *Ablegatus* — fus. MARTINEK 175; cf. 692; 693

1079

1 *Ludmillae* — fus. Rukověť 1966 II, 480—481

1081

1 *Expertus loquar* — fus. BURIUS: Micae (Fol. Lat. 2063) 263
5 *Machaon* — v. 57 13 ann.
7 *Procrustes* — latro insignis, v. Ov. Met. VII, 438
9 *Laelaps* — hic: procella

1082

tit. *Epigramma votivum* — fus. RMK I, 429; RMNy 1088; ČAPL 457; KUZMÍK 383; NOVÁK 260—261

5 *consors* — Elisabetha Czobor

6 *palatini* — Georgius Thurzo

1083

1 *amicæ* — fus. RMK I, 432; RMNy 1030; ČAPL. 125; KUZMÍK 462—463; SZINNYEI VIII, 1292—1294; ZOVÁNYI: Lex.

3 *septem miracula mundi* — v. 1060 5—8 ann.

6 *septem...viri* — septem electorales

1084

tit. *ad...autorem* — fus. RMK II, 367; RMNy 1112; ČAPL. 474

2 *Penniniae* — poema dramaticum

1085

tit. *Thalasionem* — fus. RMK II, 365; RMNy 1110; ČAPL. 473; WESZPRÉMI I 338—342; FRANKL 204; KUZMÍK 703—704

2 *pridie Georgi* — 23. Aprilis

6 *Aesculapi* — v. 486 2 ann.

7 *Galeni, Hippocratis, Machaonis* — v. 549 17 ann.; 486 73 ann.; 57 13 ann.

9 *Albae* — Alba Scepusia, h. Szepesbéla, Spišská Bela, CS

11 *Thalasio* — deus virginitatis et nuptiarum

39 *molamque Teplae* — "Anno 1613 primus in hoc Hungariae Scepusio, immo in tota Hungaria nostra officinam chartariam extruxit et crexit...in pago Leutschoviensium Teplicza" (WESZPRÉMI I, 340).

53 *Dioneis* — mater Veneris

85 *Bryllis* — v. 567 3

1087

tit. *Abrahamum Cebany* — fus. RMK II, 364; RMNy 1095; ČAPL. 130; KUZMÍK 141; MINÁRIK: J. J. 97; 113

1088

1 *Mithridates novus* — rex, a quo theriaca inventa esse fertur / *Podalirius* — v. 486 73 ann.

2 *Machaonias* — v. 57 13 ann.

1090

- 1 *Instar habet coeli* — fus. RMK II, 383; RMNy 1164; ČAPL. 750; WESZPRÉMI I, 342; SZENCI MOLNÁR *passim*
12 *Pamphilus* — *adolescens*, v. Terent. Andr.
18 *Betuleia* — Josquinus Betuleius

1091

- tit. *Belenium* — RMK I, 480; RMNy 1155; ČAPL. 481; KUZMÍK 81
7 *Pereni* — Georgius Perenyi

1092

- tit. *auctorem* — fus. RMK II, 388a; RMK II, 389; RMNy 1190; 1191; ČAPL. 753; RUŽIČKA 86; KUZMÍK 786—787; ZOVÁNYI: Lex.

1093

- tit. *libellum* — fus. RMNy 1180; ČAPL. 483
17 *binos Francia reges* — Henricus III. et Henricus IV.
18 *amisit... Mohacina palus* — Ludovicus II

1094

- tit. *Simbolum* — fus. RMK I, 564; RMNy 1395; ČAPL. 774
5 *reges quattuor* — Amraphel, Arioch, Chodorlahomor, Thadal, v. Gen. 14, 9
10 *Cassoviam* — 5. Septembris 1619 / *Posonium* — 14. Oct. 1619

1095

- tit. *Martinum Czombor* — fus. RMK. I, 500; RMNy 1219; ČAPL. 143; 488; RUŽIČKA 265—266; KUZMÍK 165—166; SZEPSI CSOMBOR: Össz. 7—112; SZEPSI CSOMBOR: Eur. var. 7—83

1096

- tit. *patronam libelli* — fus. RMNy 1229; 1442; ČAPL. 756; 786; KUZMÍK 462—463; ZOVÁNYI: Lex.
3 *patronam* — Christina Nyári de Bedegh
5 *consors* — v. *patronam*

1098

tit. *Ad — cetera desiderantur*

1 *nescio* — — — pes ultimus desideratur

1101

1 *Fabricium* — Georgius Fabricius

6 *aethra* — v. Enn. frag.; Verg. Aen. III, 585; XII, 247

16 *an esse bonus* — incert. l.

1108

1 *Maternam* — Andreas Materna, iudex Cassoviensis a. 1602

1112

5 *Evigenas* — filii filiaeque proaviae Evae

1113

1 *Caesaris ad curiam sedeo* — fus. Cod. Chron. 168a; Matr. 186; REZIK Sec. II. cap. V.; RIBINI 320; HORVÁTH 394; SCHMALIUS 195; TÓTH L. 9—10. *Valde dubito, num Noster scripserit hoc carmen. Mea quidem opinione Stephanum Xylandrum esse huius carminis auctorem.*

1114

tit. *Epperies du werthe Statt* — fus. RMK II, 1150; Turul 1911: 31; LAZAR 21; J. B. 245. Suppl. Aug. 1606, ubi sequentia occurrunt: „...unter welchem ist ein Deutsches Carmen im Patent (zu Ehren der Stadt Epperies wegen ihrer von keiser undt könig Ferdinanden hochlöblichen gedechtniß, ihnen umb ihre alte Trewe undt redlichkeit, gegen den hochlöblichen hauß von Österreich wider Joannem Zapolian vor Zeitten Waiwoden in 7 bürgen undt auch Ober hungern aufgeworffenen könig/, darin unter andern:

Den da vor Iharn eim andern Fürst
Nach dier und gantzem lande dürst,

du würest nicht, wie ander Stadt, trewlos an ihrer maiestät etc.” (fol. 245).

4 *Adler* — pietatem et prudentiam / *Löw* — magnanimitatem et temperantiam / *Greiff* — vigilantiam et industriam significat

5 *Schwerd* — severitatem et lenitatem / *Crohn* — honorem et onus significat

6 *Erdbeer* — humilitatem et felicitatem / *Seuln* — auctoritatem et constantiam significat.

7 *Ferdinand* — Ferdinandus I (1503—1564)

- 11 *ein andern Fürst* — Joannes Zápolya (1487—1540), rex Hungaricus
38 *Rosn* — patientiam et bonam famam significat
82 *Hanß Bock* — Ioannes Bocatius

1115

- tit. *Ad...autorem* — fus. RMK II, 2048a; RMNy 1035a; ČAPL. 438; PROKOPIUS 218;
MKsz 1890: 274
1 *Theta* — signum mortis (Θάνατος)
19 *Alvinci* — Petrus Alvincius
21 *Pasmannus* — Petrus Pazmannus

1117

- tit. *Casparum Dornavium* — fus. WEBER: Mon. 108—109; DORNAVIUS: Rel. 114;
CSONKA 171—181
1 *Michina* — Mihnye, Mičina, CS

1118

- 3 *turba Baalis* — idololatrae, hic: sacerdotes
5 *Salomon* — rex sapientissimus Iudeorum, SS
7 *Bias* — unus ex septem sapientibus / *Sabudus* — amicus Salomonis, SS
8 *cnips* — v. 588 3 ann.
11 *Gleselius* — Melchior Khlesl (Klesel), cardinalis / *Pasmannus* — Petrus Pazmannus
13 *Gabriel* — Gabriel Bethlen

1119

- 1 *Hungares[!] husorii* — primus versus ex Areopagita; fus. Carmina perdita 5.

1120

- 1 *Imperio quicunque* — ex epigrammatibus de Victoria Transilvanica; fus. Carmina perdita 6.

1121

- 1 *Nulla diu remanere* — ex epigrammatibus de Victoria Transilvanica; fus. Carmina perdita 6.

1122

tit. *Im Thon: Nu frewt euch* — fus. KNAPP 248; WACKERNAGEL III, 5; No 2; FISCHER II; 106—108; LAZAR 31

1123

1 *Et sua cur voluit* — fus. Misc. Lips. 117; de annotationibus („Post Bukoy, Pokoy, Sabatham erit Szabatság, Tyrnavia Hungaris Nagy-Szombat”) ante fragmenta occurrentibus FRINTA 241-242 disticha esse affirmat. Errat. v. adhuc Carmina perdita 11.

1124

1 *Princeps, rex* — fus. Misc. Lips. 118; v. Carmina perdita 12.

1125

1 *Ex toto quisquis* — fus. Olc. II, 22; BOCATIUS: Őt év 63

1131

tit. *authorem operis* — fus. RMK I, 523/2; RMNy 1265; ČAPL. 502; KUZMÍK 618; 817
5 *Gabriel* — Gabriel Bethlen

1132

tit. *Ode de fertilitate* — fus. EPhK 1938: 385—386; KUZMÍK 298—300

Carmina perdita

1

Fus. RMK II, 293; RMNy 855; ČAPL, 97; KUZMÍK 112. Mihi quidem videtur: epigramma in libello Busspredigt excusum non aliud, quam 496 fuisse.

2

„In Patent ut einem bogen Regall Papier gedrucket sic intitulum: Insignia illustrissimi et magnifici Dni. Dni. Georgii Basta[!] etc. Darunter neun Disticha gedrucket undt darunter ferner: Joan. Bocatius s[enator] et n[otarius] Cassoviens[is]. Viennae Austriae excudebat Leonhartus Formica, 1602” (Invent. 2, 68).

3

Fus. Cord. fol. tit.

4

„Vier gedruckte undt eingefaste Exemplaria in 4-to. Intituliret: Antidoron epigrammaticum ad illustrissimum heroem et dominum, Dom. Georg. Bastam com[item] in Hust. Ioanne Bocatio authore“ (Invent. 2, 67).

5

„Uf acht foliis in 4° geschrieben carmina, intituliret: Areopagita. Incipit primus versus: Hungares[!] hussorii contra qui caesaris arma“ (Invent. 2, 75).

„...darumb den des carmen Areopagita ihnen abgeschrieben mitertheilet undt wo ichs gedörfft, hett in druck wollen ausgehen lassen“ (Conf. I, 10; III, 63).

„5. Ob er des Buchs mit nahmen Areopagita author, oder ob ihm wissent, wer derselbe sey?“ (Interr. I, 5).

„Ad 5-m: Respondet se esse authorem. Ja er sey Author“ (Resp. I-II, 5).

6

„...die zu Wien gedruckte Epigrammata de victoria Transilvanica dem Herrn Basta dediciret“ (Conf. I, 10; III, 63).

„Inventives in Moiseum Zeckel undt anderer Rebellen öffentlich außgehen lassen“ (ibid.).

7

„...und do ich meine etliche Carmina: Pro dignitate caesareae maiestatis et domus Austriacae“ (Conf. III, 63).

8

„...etzliche lateinische Verß. Incipit: Expostulatio“ (Invent. 2, 74).

„Ob er Author Expostulationis cum deside domino sey“ (Interr. I, 9).

„Ja er habe es gemacht undt sey seine Handtschrift“ (Resp. I-II, 9).

10

Huius tituli eclogae Bocatianae nusquam alibi mentionem inveni. Quid acciderit? Veri simile mendum typographicum. DLABAČ III, 138 pro ecloga: Anser nuptialis scripserat ita: Ecloga de nuptiis Ern. Thurzo, ubi littera *m* corrupta est et sine ulla difficultate legi potest: *Ern. OTTO: Lex.* 136 re vera sic legit locum citatum. FRINTA 242 necnon MRUŠKOVIČ 15 imitantes Ottonis lexicon iam duas eclogas memorant: Anser nuptialis — palatini Emerici Thurzo ac Ecloga de nuptiis Ernesti Thurzo, addentes: *ambae eclogae ex anno 1618*. Nota, ex illo tempore Ernestum Thurzo ignorat historia.

APPENDICES

app. 1 Epigramma ad spectabilem et magnificentum Dominum
Christophorum,
Liberum Baronem a Teuffenbach, Equitem auratum, Sacrae
Caesar[ae] ac Regiae Maiestatis nec non Serenissimi
Archiducis Austriae Maximiliani Consiliarium bellicum
et generalem superiorum Hungariae partium Capitaneum etc.

Istud Otomane semen furiale Megaerae
Hungarin atroci Marte cruentat humum.
Forsitan et Scythicae laniantis acinacis irae
Romano propius imbiberentur agro:
5 Ni, Teuffenbachi, scelus hoc tua mascula virtus,
Coelitus indulta mitificasset ope.
Ut tamen et Musas liqueat te iungere Marti
Et pollere toga non minus atque sago:
Perlege Siraciden non dura fronte Bocati,
10 Grande poetarum carmina pondus habent.

Witebergae faciebam
Fridericus Taubmanus, Francus,
Poeta et Professor

app. 2 Aegidius Hunnius, Theologiae Doctor et Ecclesiae
Witebergensis Pastor Lectori Salutem

- 1 In magno pretio habentur libri gentilium, quibus nobis doctrinam de virtutibus et moribus explicatam reliquerunt. Cuiusmodi sunt inter opera Graecorum libri decem Ethicorum Aristotelis ad Nicomachum, et inter Latina scripta, quae hanc philosophiae partem profitentur, libri tres Officiorum Ciceronis.
- 2 Haec Ethnicae vetustatis monumenta, non solum asservantur in Christianorum bibliothecis, ne intercidant, sed etiam introducuntur in scholas, proponuntur et explicantur iuventuti, et ut ad amussim illarum, quas continent, praeceptionum, quantum illae quidem ad legem Dei moralem congruunt, vitae suae rationes componant, sedulo admonentur scholastici.
- 3 Et certe si quid ego iudicare possum, omnino arbitror, digna esse haec gentilitatis scripta, quae etiam a Christianis legantur, evolvantur et ad fines in humana vita utiles accommodentur. Siquidem in iis animadvertimus scintillas quasdam, quae humanae menti ex tristissimo lapsu primorum parentum reliquae permanserunt. Cernimus, quo pacto et ipsi inter honesta turpiaque discreverint,

et illa quidem colenda, haec fugienda praeceperint: adque adeo comminus intuemur opus illud legis scriptum in cordibus eorum, de quo Divus Apostolus
4 Rom. 2. concionatur. Interim nemo Christianus inficias ibit, hanc philosophiae partem, quae circa formandos hominum mores et regendam vitam omnem occupata est, multo tradi absolutius in sacrarum literarum codice, iis maxime libris
5 Biblicis, qui ex professo regulas eiusmodi praescribunt. Ex quo genere est et is, quem vulgo Ecclesiasticum appellant. Qui praeter doctrinam de vero Deo et multis aliis capitibus Ecclesiae propriis, omnique gentilitati penitus ignotis, perfectam insuper tradit rationem, normam et formam instituendae vitae, praescriptis saluberrimis regulis ac praeceptis de virtutibus et officiis omnis generis, qualem sese quisque in suo statu, conditione et vocatione erga quosvis omnium ordinum homines gerere, quid sequi, quid vitare debeat.

6 Haec vere moralis philosophia tanto plus commendationis meretur, quam altera illa gentilium quanto praestant, quae Dei patefactione coelitus innotescunt iis, quae ab ingenii humani industria elaborantur, sicuti sunt philosophi gentiles,
7 dictamen luminis naturae. Siracides noster, tanquam vir Deum religiose colens, ductum Spiritus Sancti, qui et mentem eius divinae suae lucis radiis illustravit, et calamum rexit, ut hic eximius Ecclesiae doctor tam salutares doctrinas nobis ex
8 illo sapientiae suae penu depromeret. Proinde laborem utilem et Ecclesiae Dei fructuosum praestat ornatissimus vir, M[agister] Ioannes Bocatius, scholae Epperiensis in superiore Hungaria rector, quod librum hunc Siracidae erudito carmine redditum in lucem emittit, idque hoc pio consilio et instituto, ut opus vere aureum, omniumque celebratione longe dignissimum, literatae iuventuti
9 Christianae hoc etiam modo commendat. Ubi simul operam dedit, ut adhibita methodo, quae sparsim alias hinc inde toto libro leguntur, in certa capita redigeret, ut quaecunque de re vel in Ecclesia, vel in schola disserendum alicui sit, ex suis quasi cellulis sententias ad institutum congruentes proferre et ad usum praesentem accommodare queat. Cumque consimilis labor in Eobano Hesso, quod
10 Psalterium Davidis carmine reddidisset, a Lutero, Philippo Melanthane aliisque mirifice et merito quidem laudatus est: utique et noster Bocatius suam laudem et commendationem reportat, quod ingenii sui dotes ad Biblicum hunc librum Ecclesiasticum tanquam reconditae et divinae sapientiae thesaurum quendam inaestimabilem, pro ingenii sui elegantia ubertateque venae poeticae commendandum et illustrandum conferre non dubitavit. Quo labore, ut quamplurimi ad sui aliarumque aedificationem salutariter utantur et fruantur, Deum aeternum toto pectore precor.

Witebergae die 27. Martii,
anno Christi 1596.

app. 3

Ad Dominum M[agistrum] Iohannem Bocatium
Wetschaviensem Lusatium, Scholae Epperiensis Rectorem,
amicum suum

De moribus pie docebat Socrates:
Platoque Aristotelesque par clarissimum
Scriptere de virtutibus volumina
Non parva; quae suae memoriae quis magis
5 Monumenta censeat relictæ et gloriae.
Virtus colenda ut sit, quidem recte docent,
Sed quae timore cassa vero numinis
Non Christianam percipit praesentiam
Finemque nacta pessimum, menti nocet.
10 Pleno Dei sed quae timore pullulat
Et corde surgit, sola virtus vivida
Haec est, bonoque fulta sub fundamine,
Casta fideque nixa Christi sanguine.
Ergo piis quod hanc doces laboribus
15 Notamque cunctis esse docto carmine
Optam, Bocati dum Syracidæ libros
Sacros in ordinem ductos exhibes,
Accommodo discentibus fusos metro:
Opus bonum Deo, bonis et omnibus
20 Gratum facis. Laudabiturque et posteris
Nomen tuum; coeloque merces te manet.

Ernestus Hettenbach, Medicinae
Doctor et Professor, pro tempore
Rector Academiae Witeb[ergensis]

app. 4

Aliud

Carmine lascivos multi modulantur amores,
Potandique artem non quoque nemo docet.
Inque argumentis multa est facundia vanis,
Quae nulla ingenuos utilitate iuvant.
5 Qui solet insontes dentato arrodere iambo,
Atque aures salibus commaculare nigris,
Hunc de re sacra iubeas si condere versum,
Aridior testa versificator erit.
Quanto Bocatius melior, qui effundere venam

10 In Bacchi non vult in Venerisque iocos.
Sed pia Siracidae lingua praecepta Latina
Exprimit et cultis versibus ornat opus.
Ite per exemplum vos o pia corda poetae,
Hoc sale qui salsus quam bene salsus erit.

Salomon Gesnerus, S[acrosanctae]
Theologiae Doctor et Professor
Witebergae

app. 5

Aliud

Qui decus ingenua sibi nobile quaerit ab arte,
Nec par doctrinae moribus esse studet,
Deficit ille magis, quam proficit. Ergo tenellum
Disciplina regat semper honesta gregem.
5 Si Siracides autem vitae praecepta colendae
Optima, de libris, quaeque coëgit, avi.
Quicquid enim culti facit ad spectacula moris,
Omne Deo grata cum pietate docet.
Sedulus has versa leges, teneroque probandis
10 Gestibus et factis infer ab ungue, puer.
Si probus et sapiens et vir pius atque beatus
A sera dici posteritate cupis,
En tibi, si qua minus sapiunt et amara videntur,
Musa facit docti suavia cuncta viri.
15 Dulcia sic reddunt absinthia tetra labellis,
Acria sic medici pocula melle linunt.
Curat idem quoniam sapiente Bocatius arte,
Dulcibus involvens dicta severa modis.
Quis non ingenio et virtute valere suisque
20 Discipulis medicum iudicet esse bonum?

Nicolaus Steinberg Wratislaviensis
P[oeta] L[aureatus] C[aesareus]

app. 6

Ex epigrammate Iohannis Spangenbergii in Siraciden

Herbifer ut vario florescit germine campus,
Flore velut pratum multicolore viret,
Ut nova diverso turgescit palmitis vitis,

Dogmate sic vario pullulat iste liber.
5 Hic docet humanam sine sollicitudine vitam
Defere, et in cunctis coelia iussa sequi.
Hunc ergo assidue pueri versate libellum,
Ad mores vobis commoda multa feret.

app. 7 Epigramma in Syraciden doctrinae et eruditionis fama vere
nobilis viri, D[omini] Ioannis Bocatii, P[oetae] L[aureati]
et rectoris Scholae Epperiensis, quae est in superiore
Hungaria, dignissimi.

Bis seni Alciden celebrem fecere labores,
Et tot pugnaci parta trophaea manu:
Carmina Moeoniden: a quo ceu fonte perenni
Vatum Pegaseis ora rigantur aquis.
5 Si quid Syracidae vigiles meruere labores
Carminibus, vivat sic quoque Bocius.

F[ecit] Steph[anus] Holtzmannus, alias
Xylander Leutschovien[sis] Sepusius,
bonarum artium in Acad[emia]
Witteb[ergensi] studiosus

app. 8 Epistola Georgii Hoffmanni, Sac[rae] Caes[areae] Regiaeque
Maiestatis Consiliarii ad Ioannem Bocium

1 Percurri tua Castra: Deus bone, quam scite, quam utiliter disposita omnia;
quam valida et quam multa ad conficiendum hostem illum tuum, imo omnium
2 conquisita armorum genera. Mitto et ego, ut voluisti, militem, sed tyronem
inermem, imbellem, imperitum non inter legionarios illos tuos peritos et exerci-
tatos, sed inter calones et lixas referendum. Quisquis tamen est, boni consulas,
cum heri primum literis tuis sub vesperum redditis, iustum mihi ad armandum
eum tempus defuerit. Bene vale. Cassoviae 29 Martii anno 1597.

app. 9

Ex epistola Friderici a Schliben L[iberi] Baronis
ad Ioannem Bocatium

Opusculum tuum, cui titulus Castra temperantiae, tibi remitto, et hortor, ut quam primum fieri potest, lucem videat, et in plurium perveniat manus, cum quia
 2 pia est et Christiano poeta perquam digna materia. Tum quod in ea facis officium a tua professione non alienum. Siquidem dulci quadam mixtura iocos honestos seriis adspersis. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Fac par exemplarium brevi recipiam. Ubi ego vicissim tuis commodis consulere potero, tui me studiosum et amantem experieris. Nova, si quae vobiscum, ad me perscribis. Vale decus poetarum. Datum ex arce nostra Hohenstein. 13. Cal[endas] Martii 1597.

app. 10

Georgii Hoffmanni Caesarei Consiliarii

Frugalem laudas, Bocati, carmine vitam,
 Et nimio Baccho grandia bella moves.
 Iusta tibi sententia: iuste haec induis arma,
 Hostem tam validum tollere iure paras.
 5 Haec hominum fax est, haec est dirissima pestis,
 Quae subita multos clade perire facit.
 Debilitat vires, fortissima corpora sternit,
 Nec sanae quidquam mentis habere sinit.
 An quia dissidium mihi iam natura creavit,
 10 Cum Baccho mandans abstinuisse mero.
 Idcirco falsum credis me texere crimen,
 Nec quae disserui commeruisse fidem?
 Has urbis Troiae senserunt moenia tedas,
 His rex Belsazar cladibus interiit.
 15 Magnus Alexander, totum qui vicerat orbem,
 Hoc uno victus vulnere succubuit.
 Sed tragica haec prisci mero quid tempora secli?
 Ostendit virus quaelibet hora novum.
 Dignus laude labor, Bocati, ast ardua tentas,
 20 Vincere qui tantum vis ratione malum.
 Perge tamen doctis hostem oppugnare Camoenis,
 Tollere si nequeas, parte fugare iuvat.

Clitorio quicumque sitim de fonte levavit,
 Vina fugit gaudetque meris abstemius undis.
 Quique mero commixta bibunt tribus usque diebus
 Ova, tenebrosis peperit quae noctua nidis,
 5 Taedia concipiunt vini; sed credula quondam
 Tradidit haec frustra demens errore vetustas.
 Talibus auxiliis animi vitiosa cupido
 Haud regitur, pravaeque sitis non tollitur ardor.
 Non si faecundis nudatos vitibus agros
 10 Despolies (fecit quod tristis legibus olim
 Immeritae violans telluris dona Lycurgus)
 Te bibulo, ventrique modum metamque palato
 Insano posuisse putes. Nam crimine facta
 Luxuria ingeniosa suo est, quantumque negatur
 15 Copia temeti, tantum frumenta coquendo
 Gaudentem potius Cererem fluvialibus undis
 Conficiet Baccho certantem viribus aequis.
 Ergo via recta fontum praecludere rivos
 Tam turpeis decet et iustas adhibere medelas,
 20 Nostra quibus nimium deformia secula sordent.
 Imprimis bibulos homines facit ipsa voluntas:
 Illam mandatisque Dei terrendo coërce,
 Consilioque domans recta ratione gubernata,
 Incipe velle bonum, laudatos arripe mores,
 25 Teque ipsum vincas, animi victoria summa est.
 Haec est pugna prior, quam si pugnare recusas,
 Quilibet incassum recidet labor, et Lernaee
 Comperies Hydrae capita augmentata renasci.
 Hanc iniere viam socii, quos nomine fama
 30 Evehit egregio, qui docto pectore laudes
 Eximies peperere sibi, dum faedere certo
 Unanimes coëunt, et sobrietatis amorem
 Damnatum exilio Germanis finibus olim
 Usum in communem pulsa ebrietate reducunt.
 35 Este viri fortes, video mox agmine denso
 Invidiam vocesque malas vos tendere contra.
 State mei vota, nec caepto absistite pulchro,
 Exemplisque bonis populi praecedite mores,
 Ut capere incipiat moderatis pocula dextris.
 40 Non opus est voto mihi, qui mala plurima passus,

Sustineoque graves odiorum saepe procellas,
 Quod madidis absum caenis, quod abhorreo mensas
 Tantum compositas in praelia dira bibendi,
 Inde mihi longi soles vivuntur, et horae
 45 Saepe abeunt solae sine convictore modesto,
 Non nisi qui sitiens potum petat atque superbum
 Imperio frugi mecum compescat Iachum.
 Sed similes vestri multos nimis opto sodales,
 Ac suspiro dies convivia laeta daturus
 50 Qualia Socraticis laudavit in aedibus hospes.
 Interea placeat quaeso consensus honestae
 Iste rei noster, vobisque adscribar amicus.

app. 12 **Epistola Ezechielis Hebsackeri P[astoris] Epperies[sini]
 ad Ioannem Bocatium**

1 P[lurimam] S[alutem] D[ico]. Castra tua, ornatissime domine Rector et collega
 perchare, temperantiae et sobrietatis nomine insignia, quanta potui, sub hac
 negotiorum mole, industria pertransii, nihil inexploratum me praeteriisse
 arbitror. Militem veteranis tuis adiungo servilem, gregarium, hirsutum et in
 armis minus acrem, aptiorem fore confido, si in castris tuis aliquandiu stipendia
 2 fecerit. Pugnemus uterque, ego voce, tu versu et scripto, contra hydram hanc
 Lernaeam (ebrietatem dico) multorum vitiorum scelerumque capitibus faecun-
 dam, iuxta illud: ὁ πολλὰ πίνων, πολλὰκ' ἐξαμαρτάνει; hinc Basilius: μέθη
 πνεῦμα ἅγιον ἀποδίδωκει, καπνὸς μὲν γὰρ ἀποδίδωκει μελίσσαν; χαρίσματα δὲ
 πνευματικὰ δίδωκει κρασιπάλῃ. Et P[hilippus] M[elanchton] dicere solitus est: Wir
 teutschen sauffen uns kranck, arm und in die hell hinein.

app. 13 **Miles Ezechielis Hebsackeri P[astoris] Epperies[sini]
 in Castra Bocatiana missus**

Ebria dispereat Bacchi qui castra tuetur,
 Atque Epicuraeos qui beat ore sues.
 Dulcia divorum nascuntur munere vina,
 His ut mortales tristia corda levant.
 5 Hinc haurire merum moestos sacra pagina mandat,
 Cura quibus mordax pectora moesta gravat.
 Nec Deus ipse meri moderatos improbat usus,
 Nec damnare pium sobria pocla iubet.
 Omne bonum quod mundus habet, corrumpit abusus,

10 Quem damnare licet, quemque probare nefas.
 Hinc tua collaudo, doctissime, castra, Bocati,
 Contra vinosos, quae pia bella movent.
 Oro tuis, pergas, Stygium impugnare colubrum,
 Armis, terrigenas qui ebrietate necat.
 15 Ut tuus in scripto vinosis praelia miles
 Infert, commendans ebrietatis opus:
 Sic ego de rostris templi certamen inibo,
 Impugnans madidam, voce sonante, luem.
 Sobria sic tua castra sequar, dum vita manebit,
 20 Sobrius ut semper
 Ebrius ut nunquam } sim, pie Christe, iuva.

Ezechiel Hebsacker
 manu propria

app. 14

Ioachimi Goltzii P[astoris] Cremnicensis

Martius arma gerit miles rutilantia, pugnam
 Pro patriis iniens legibus atque focus.
 At tu, Bocati, peramicae Palladis arma
 Fers, miscens Musis praelia grata sacris.
 5 Dum calamum stringis, vitiorum castra perite
 Impetis, educens agmina pulchra virum.
 Et contra magno virtutum castra labore
 Munis, ut nulla haec vis violare queat.
 Mortifero inprimis iam conficis ebrietatem
 10 Telo, quod Baccho turba dicata dolet.
 Te duce sobrietas redit ex certamine palmam
 Gestans? o cunctis res bene grata bonis.
 Magna quidem laus est, patriam defendere dulcem,
 Proque suis fuso sanguine velle mori.
 15 At decus haud minus est vero virtutis amore
 Ducier, et vitiis bella parare vagis.
 Sic animus etenim multis succurritur aegris,
 Ut detestentur crimen amentque bonum.
 A cunctis igitur merita celebrabere laude,
 20 Qui tua, Bocati, bella peracta legent.

app. 15

Matthaeus Dresserus

Nos homines, quibus est ratio ac oratio, tauros
His etiam brutos vincere nonne decet?
Bos et vacca bibunt, quantum natura requirit,
Quando iubes ultra, nil quoque fuste iubes.
5 Nae facis ergo pie, bene, vates docte, Bocati,
Quod quid nos deceat dedecetque, mones.

app. 16

Epigramma Casparis Franci de lascivia puellari

Quaeritur: hoc aevo viduam prae virgine multi
Cur socii cupiant ad sacra iura thori?
Nempe puellarum tanta est lascivia, multae
Et pro virginibus nubere saepe solent:
5 Quae si non uterum gesserunt ante: supinae
Aut iuvenem, aut habilem ventre tulere virum.

app. 17

Michaelis Wirt notarii E[pperiensis]

Est virga dignus vel duro fuste magister
Discipulis prohibens, quod tamen ipse facit.
Sed bene doctrinae respondet vita Bocatii,
Largiter is nunquam sumere pocla solet.

app. 18

Michaelis Gereb Transylvani

Salamandrae rigor ignem velut arcet,
Generosus fugat en sic fera diri
Mala Bacchi: iaculo ac inimicatur in illa.
Fatuus percitus oestro temulenter
5 Furit, et spicula vini malesanus
Bibit ultro, sibi surdus mala frendens cacat ipsi.
Secus ast hanc rabiem, docte Bocati,
Minuis casside tectus rutilanti,
Metuis nec Furias bis geniti, sed neque thyrsum.
10 Ego voti memor huius socium so-

brietatis voveo me. Unanimi te-
la furoris quia vexant truculentis fera sannis.
Pie Iane, ah dea faulrix pietatis
Faveat detque amaranthi tibi sertum:
15 Vigeat nomen in aevum veluti truncus olivae.

app. 19

Pauli Melissi, C[omitil] P[alalini], E[quital] A[urali],
C[ivil] R[omani] et P[oetae] L[auratal] ad Carolum
Ulenhonium de bello Turcico

Carole, forte rogas, bello quid agatur in isto,
Dum contra Turcas Teulones arma gerunt?
Pugna cadis tanta est, tanta est certatio poclis,
Quis sit, ut ignores, inferiore loco.
5 Cominus inter se tam fervida praelia miscent,
Quisque nisi laesum non caput inde refert.
Maxima pars Bacchi lethalibus occidit armis
Saucia: pars aegri morbida membra trahunt.
Desidia reliqui torpent segnive veterno:
10 Castra tamen Thracum tam metus acer habet.
Eminus ut cyathis saltem si iretur in hostes,
Illico terga fugae Thracia turba darent.

app. 20

Iohannes Balogus Iohanni Bocatio

Qui sale, qui vita, qui carmine, quique Minerva,
Delectas, praestas, concinis atque sapis.
Quis lepidus? quis vir? quis vates? quisve peritus?
Sentiat haud pro te? ni ferus atque rudis.

app. 21

Bezae in ebrios

Quaeris, quis sit homo ebriosus? atqui
Nullus est homo, Naevole, ebriosus.

app. 22

Balogi oppositum

Homo est quin potius vir ebriosus,
Namque ad Tartara pergit ebriosus.

app. 23

Ad milites hostis saucios

Si quis in haec veniens accepit vulnera castris,
Aut hoc se pungi carmine forte putat,
Acceptum referat sibi: nam taxare poetis
Concessum est, fieri cum vitiosa vident.
5 Effice, quisquis aves laudari, quisquis amari,
Ardua cum vitiis sit tibi pugna prius.

Christophorus Variscus

app. 24

Wolfgangi Praetorii, I[uris] U[triusque] D[octoris]

Corniger ut vates montis de vertice castas
Effudit Iosua velligerante preces,
Praelia sic etiam nostri prece mixta gerantur
Numidae, felix cedat ut illud opus.
5 Si grex vota Deo non fecerit aemula Mosis
Hostibus haec supplex alea Martis erit.
Gratia magna tibi, Bocati, hoc carmine monstras,
Qui nobis numen mitius esse queat.
Bella prius tandem iam nempe domestica cessent,
10 Sobria est precibus miles in arma suis.
Militiae tu vive decus, retineto fidemque
Spemque ah te dudum coelica sarta manent.

app. 25

Danielis Frisii, I[uris] C[onsulti]

Rara poetarum spes, sobrie et optime vates,
Discipulum sectae me patiari tuae.
Vina bibi, fateor, sed vina bibendo parumper
Effugi faetens ebrietatis opus.
5 Post quoque donec ego bibero et superaro, Bocati,
Discipulus sectae firmus ero usque tuae.

app. 26

Ioannes Frudlandus L[icentiatu]s I[uris]

Hungara Teutoniae tellus commune sepulcrum
Plures, quam Turcus caede necare solet.
Cur, quaeris? morbos et vulnera plurima Bacchus
Nonne facit madidis uda per arma viris?
5 Ergo ne simili me conditione peremtum,
Bocati, doleas, pauca ego vina bibam.
Qui se ipsum vincit, plusquam fortissima vincit,
Ut vincas hostes, te bene vince prius.

app. 27

Melchior Ursinus Borussus D[oc]tor

Tune illa antiqua virtute fideque, Bocati,
Non dubitas contra tam dirum accingier hostem,
Quod nemo est ausus regum fortissimus olim
Tentare. Usque adeo vires et robora sumsit
5 Ebrietas iurata gulae Cerealibus armis,
Hoc opus, hic labor est, tantum devincere monstrum.
Sed quoniam te raptat amor, iubet ardua virtus,
Posthmelissaei stimulant exempla laboris,
Aeternumque decus coelique tremenda voluntas
10 Poscit, in arma ruunt quoniam totidem agmina bello hoc
Fortia, qua modo cunq[ue] potes te te asserere Achillem.
Omne move saxum, spoliis ut onustus abire,
Ut possis late regnare potentibus ausis.
Nec dubito, quia causa bona est, tibi serviet axis
15 Elysium, tibi purae animae illustresque virorum
Se socios iungent. Concorditer approbat istud
Bellum Frencelium, cui morbida membra poetae.

app. 28

Ludovicus Mandaemus, Med[ic]inae] D[oc]tor

Quid, quaeso, inceptas, Bocati? an flumina sistis?
An vis cum seculo belligerare tuo?
Quo favor, omnis honos dulcesque parantur amici:
Quo se tractari suaviter hospes ait.
Quo sine nemo suae genitricis prodiit alvo:
Quo constans sponsis conciliatur amor.
Quo sine nulla potest fieri emptio venditiove:
Quo nil posterius, nil fuit atque prius.

Hoc. inquam, hoc inhibes, odiorum nonne procellas
10 Mille tibi sic vis conciliare graveis.
Nulli carus eris: nulli Germanus haberi,
Et poteris vates nulli etiam esse bonus.
Sanctulum, inhumanum, sapientulum et importunum,
Te dicet bibuli tota caterva chori.
15 Sed tu iure nihil Satanam sociosque moraris,
Nam solidae curas plus pietatis opus.
Hoc Deus, hoc ratio dictat, celeberrime vates,
Donec ero, semper Bocatianus ero.

app. 29

Ioannis Fabricii

Est pietatis opus, promissis stare verendis,
In pulchro voto non violare fidem.
Est pietatis opus, promissa infringere iniqua,
In turpi voto fallere fasque fidem.
5 At tu quia votum laudabile, docte Bocati,
Simplice vovisti religione Deum.
Fac constans esto, numen pia vota secundet
Tergeminum, tibi quod pectore et ore precor.
Laus est laurigeris non ultima vatibus, esse
10 Constantes, iusta cum ratione tamen.

app. 30

Eiusdem ad ventris mancipia et sobrietatis studiosos

Ebria turba vale, Baccho Cererique dicata,
Quae curam ventris, non pietatis, habes.
Sobria turba Deo tantummodo dedita, salve,
Non ventris curam, sed pietatis habens.
5 Rumpe moras, en coelicolum te sobria turba
Expansis alis in sua castra vocar.
Rumpe moras: o felices, quos agmina circum
Coelica praesidium castraque casta locant.

app. 31

Ad milites castrorum Bocatianorum

Ecce poetarum decus et venerabile nomen,
Quotquot Martius hic tractus habere potest.
Nuper honore gravis, Musis gratissima proles,

Bocatus multos inter ubique sophos,
5 Hic vos castrensi fortes comitatur honore,
Et quacunq̄ue vacat, nobilitate vocat.
Sumite dona viri, Nasonis sumite currus,
Dulcius hac vehitur parte laboris onus.
10 Cum bene fragorum recta venientis ad urbem,
Huius ubi vatis fortia castra manent:
De patria vobis animos det thessera vestra
Bocatii, cuius manat ab ore venus:

Σὺν

erit melius, spera: melioribus ausis

Semper

spes vocat in melius: spera et erit melius.

Θεῶ

Andreae Mudronii

app. 32

Responsio Trachenbergeri

Edis stirpe tua dignos, ita censeo, fructus,
Hinc me nil Phoebum paenitet esse tuum.
Imo intemperies haec aurea: laurea vatem
Serta pia clarum sobrietate decent.
5 O sic nostra suas post frondes perderet arbor,
Ad coelum Daphne tolleret ista comas.

app. 33

Responsio Sideri

Nae mihi fecisti sat: at heus, cur pungor aperte?
Si vescor *medice*, vescor ego *modice*.

app. 34

Responsio Gentii

Salve poeta nobilis,
At non poeta moribus,
Sed Socratis bene aemulus,
Cui semper ipse milito,
5 Virtute sobria dies,
Quos vivo, vixero posthac.
Tu me tuis quod aggregas,
Ago, poeta, gratias.

app. 35

Ioannes Rhodomanus Ioanni Bocatio

Subscripsi voto, quod tu facis, optime vates,
Subscripsi calamo, pectore, mente, fide.

app. 36

Melissi scazon in Bacchanalia

Saltationes, tripudiaeque choreaeque
Insanientum, quas furore Bachantum
Satan in orbem male choragus invexit
Ac dissolutis moribus dedit mentes:
5 Detestor execrorque vos ad extremum
Nec Christianum, nec pium modestumve est.
Nil amplius post exprobrent, nec incilent
Hi choliambi, sic habete, quod sensi,
Stulte choreae, tripudia atque salturae.

app. 37

Iohannes Balogus Iohanni Bocatio

Aut hoc rite sacrae ducantur in orbe choreae,
Aut pereant vani, te prohibente, chori.

app. 38

Ioannis Posthii de uxore sua

Ebria quod fugio convivia sobrius, uxor
Egregia passim me mea laude vehit.
Verum quando leves agitare recuso choreas,
Irasci tacite dicitur illa mihi.
5 Vis molles ducam choreas, Blandina? necesse est
Fumoso incaleant tempora nostra mero.
Displicet ebrietas? pariter citharaeque lyraeque
Displiceant, fatui displiceantque chori.

app. 39

Responsio Balogi

Prosperet hunc haustum, vates, tibi Christus Iesus,
A quo nostra fluit, sanguine tincta salus.

app. 40

Responsio Balogi

Iane poeta, novem decus immortale sororum,
Doctiloquo Clariam qui feris ore chelyn.
Quas mihi facundo modo profers ore loquelas,
Has velit esse ratas filius ipse Dei.

app. 41

Responsio Ladislai P[ete]

Hoc faxit nostras armans in praelia dextras,
Is quoque te servet, docte poeta, diu.

app. 42

Respondit I[oannes] F[igedi]

Salve etiam Aonii flos generose chori.

app. 43

Reddidit I[oannes] F[igedi]

Fata gerent morem nostris, non ambige, votis,
Autor ei nostrae vita salutis erit.

app. 44

Respondit I[oannes] F[igedi]

Aspirante Deo sorte et crescente deinceps
Tempus, quo crebri conveniamus, erit.

app. 45

Responsio Balogi

Det Deus, ut quod et ipse precor, quod et ipse precaris,
Unum sint iam, quae corda fuere duo.

M[agistro] Iohanni Bocatio, affini suo salutem
dicit Severinus Sculteti

- 1 Petis, Clarissime Affinis, ut ego quoque in Castra tua Poetica expediam militem aliquem. Tarde et postremum omnium me mones; peccas et in hoc, quod
- 2 nullum militi meo locum assignas. Quid agam? amicitiae et affinitati nostrae aliquid tribuam, petitioni tuae annuam. Sed quia nullum locum (omnes enim stationes Castrorum tuorum plenae sunt militibus) pro satellite meo certum assignas post principia stabit. Mandabo tamen, ut strenue pugnet contra detestandam ingluviem pro sacrosancta temperantia, praesertim contra Bacchum
- 3 nostri Ecclesiastici ordinis hominibus imperantem. Proinde sumam hunc militem meum ex castris theologicis scripturae sacrae et D[ivi] Augustini, qui in libro sermonum ad fratres in Eremo (Serm. 33.) de scandalis et incommodis ebrietatis sic scribit:
- 4 O dolorosa ebrietas, omnium malorum mater, omnis luxuriae soror, omnis superbiae pater. O ebrietas, tu mentem caecas, iudicio recto cares, consilium nullum habes, blandus Daemon es, venenum dulce es, peccatum suave es.
- 5 Ob ebrietas, nunquid non per te inflammatur stomachus? Nunquid non per te putrescit anhelitus? Nunquid non oculos caecas? Nunquid non membra cuncta debilitas? Nunquid non mortem acceleras? Nunquid non bursam evacuas? Nunquid non dominium recipis ab homine? Nunquid non bestialem et irrationalem, te diligentem, tecum ducis?
- 6 O ebrietas, discant te diligentes te agnoscere; discant te devitare, iterum discant te devitare, discant te velut mortem effugere: Quoniam qui te dilexerit, regnum Dei non consequetur.

Idem ad Sacras Virgines

- 1 Ebrietas est flagitiorum omnium mater culparumque materia, radix criminum, origo vitiorum, turbatio capitis, subversio sensus, tempestas linguae, procella corporis, naufragium castitatis, amissio temporis, insania voluntaria, ignominiosus languor, turpitudine morum, dedecus vitae, honestatis infamia, animae corruptela.

[Sententiae ex litteris sacris]

- 1 Ephes. 5,[18]: Ne inebriemini vino, in quo est asotia.
- 2 Lucae 21,[34]: Cavete ne corda vestra graventur crapula et ebrietate.
- 31 Corinth. 6,[10]; Gal. 5,[21]: Potatores et ebriosi regnum Dei non possidebunt.

Viro clarissimo D[omino] M[agistro] Ioanni Bocatio,
P[oetae] L[aureato] C[aesareo], Gymnasiarchae Epperien[si],
digniss[imo] et mihi amicissimo

Χαίρειν

Lauriger Aonia vates ornate corona,
Aurea qui magna sidera laude petis:
Quod mihi tantarum tribuis praeconia laudum,
Iudicio clarum me facis atque tuo:
5 Hinc mea ceu fuerint praestantia carmina censes,
Ut volitent passim docta per ora virum:
Ipse licet norim, quam sit mihi curta supellex,
Quamque Medusaea sim madefactus aqua,
Attamen a Coe malim depictus Apelle,
10 Aptus ut interdum non foret ille color.
Ergo cito Parcae si non mea fila secabunt,
Non ingrata tibi nostra Camoena foret.
Nam simul ac votis meus aspirabit Apollo,
Nostraque iam ventis vela carina dabit:
15 Tunc ego te primum facili cantavero versu,
Ac alios nostram, qui meruere, chelyn.
Forsitan huc etiam Musis comitantibus, una
Cum Phoebo, celeri candidus ibis equo.
O ego quam promptus tibi tunc laetabor eunti,
20 Et dicam laetis talia verba modis:
Salve Pieridum decus o vindexque sororum,
Latius haec per quem Gorgonis unda fluit.
Ex quo te viridi lauru pater Albis honestat,
Ex quadraginta deligit atque viris.
25 Quem vates Taubmannus amet, sacer Hunnius ornet,
Et reliqua linguas, Pallada quique colunt.
Te modo quos penes est haedera insignire poetas,
Et tua qui cingant tempora fronde, canunt.
Divite Gottfridus dulci numeroque Melissus,
30 Ac Uttenhofius corda movente sono.
Te canit historicus late fandique magister
Dresserus varia clarus in arte senex.
Maior Apollinea multis testudine maior
Te resonat, magnis annumeratque viris.
35 Te colit eloquio gravis et virtutibus auctus
Fabricius, Clariis et bene tinctus aquis.
Hebraeo, Graio celebris sermone Latinoque

Aoniaque tuba te Seraphinus amat.
 Teque Mokoschinus Christum astra, edoctus et odas,
 40 Qui modo diis sacrum nobile condit opus.
 Iam non obscuris recitat Mudronius odis,
 Est qui Paegaseo iam bene vectus equo.
 Te probat antistes Kallovius ore venusto,
 Qui magna populos dexteritate docet.
 45 Te quoque doctrina insignis, pietate verendus
 Kapposides, adiit qui loca multa, refert.
 Turius hinc veterem quo dia scientia rerum
 Elucet vitae cum probitate, movet.
 Tolnaeusque Faber, duplicis facundia linguae,
 50 Quem celebrem mens, ars, frons et amica facit.
 Huius discipulus vetus hinc Vacinus adoptat,
 Per mare, per terras qui ingenii auxit opes.
 Cuique bene Ausonium sidus vel Hebraea Pelasgo
 Gratia cum ferro nomen habere dedit.
 55 Et meritis Graiam ex violis auroque coronam
 Göncius Hunniacae fama perennis humi.
 Te Piperellus adit Phoebi praelustris ab arte,
 Notus Hyperboreis Hesperiiisque plagis.
 Schirmerusque vocat veluti Podalirius alter
 60 Lege Machaonia Poenoniaque potens.
 Te carum variis excellens artibus ille
 Pilcius Ausonio carmine doctus habet.
 Atque trium iusto Charitum de nomine dictus,
 Cui gramen, carmen Cynthius ipse dedit.
 65 Te quoque Ianschiades et honore decorus et arte,
 Cui patet innumeris bibliotheca libris.
 Et divum ambrosiam dulci cum nectare sumens,
 Multorum relegit qui monumenta virum.
 Atque Severinus, Vedanius atque Timaeus,
 70 Praestantes linguis ingenioque viri.
 Inde Kunischius est, sequitur Rohatsius inde,
 Natus uterque dea, doctus uterque deo.
 Iam tibi qui rerum caesar moderatur habenas,
 Vatem insigne dedit nobilitatis avem.
 75 Et tibi qui Dacos septenaque castra tuetur,
 Praebuit Ausonio vellera parta duci.
 Teuffenbachus item senior dux Marte secundo,
 Discipulus quondam, dive Philippe, tuus.
 Te Forgatsiades animis ad sidera notus,
 80 Hungarici pariter gloria magna soli.
 Et qui Drugethio genus altum a sanguine ducit,

Natus Homonniades ad fera bella ducum.
 Dersfiadumque decus, validis seu munus in armis,
 Sive in eis linguas, seu tuearis opes.
 85 Hinc Dunavicius est heroum dignus avorum,
 Divitiis pariter viribus atque decens.
 Et Ciceronaea respondens voce Sebessus,
 Livius aut quali voce locutus erat.
 90 Caesaris ex camera sapiens Hoffmannus honorat,
 Ac celebrat docta carmina vestra lyra.
 Atque Darholciades, cui pectora Pallas et ensem,
 Aurum Iuno, Venus membra decora dedit.
 Cataiensis adhaec, sua cui Cyllenius ora,
 Armaque Gradivus, Delius atque fides.
 95 Te Peteinus honos Martisque artisque salutat,
 Agmina cui parent caesariana duci.
 Te Patzoltus amet rerum fandique peritus,
 Sive Latina refert, sive aliena refert.
 Te quoque praecipuo retinet Figedinus amore,
 100 Qui gladio calamum iungere rite potest.
 Bornemissa simul, quem dicere plurima iussit
 Natura, ingenium, Mars, genus, usus, honor.
 Te Kapiiae gentis pariter Mavortis alumni,
 Pannonio quorum nomen in orbe viget.
 105 Te Mariasenses, quorum domus inclita surgit,
 Carpatus ut gelida surgit ad astra nive.
 Nympharumque trium, tres uno nomine, nati,
 Quos Kapy, quos Marias, Petsia quosque colit.
 Et qui Sarosias nunc ducit in ordine turmas,
 110 Nobile victoris qui bene nomen habet.
 Et Kelemesiadum prudentior ille nepotum,
 Ex Bertoltiaca gente deinde comes.
 Et rerum vario prudens Orleius usu,
 Maxima caesarei famaue lausque fori.
 115 Clarus et ingenio calamoque Caproncius una
 Seu ferat ipse suam, seu tibi regis opem.
 A rutiloque pium diademate nomen adeptus,
 Moribus Ormanii conspicuusque bonis.
 Quique salem Christumque simul bene nomine gestat,
 120 Qui sua condivit verba decente sale.
 Berzevicina simul, simul ac Szineina propages,
 Inde Gurisconumque, Ussiadumque genus.
 Nec non Ketzerius, nec non Szineinus ab aula
 Caesarea, bene qui verba Latina sonant.
 125 Cuique pimum Hungaridos dedit, hinc cui littera nomen,

Ac utrique dedit dicere iura forum.
 Praeterea gnarus patriis cantare Camoenis,
 Romanoque sono Rimaiensis erit.
 Te Fridericus item generoso sanguine cretus,
 130 Qui tua mature Castra locanda iubet.
 Te lustrator eques Lassota equitumque virumque,
 Quos Bellona movet, quosve Minerva docet.
 Te quoque Mnemosynes bene quem docuere puellae,
 Francus et ingenio, Francus et ore potens.
 135 Te, quem nobilitas, procerum favor, ardua virtus,
 Aurum et opes decorant, ille Szabóus amat.
 Brechtelius, celebrem dea quem Tritonia fecit,
 Hertzegus et Latia clarus abunde toga.
 Artnerus facilis cultique Thebesius oris,
 140 Moesius ingenio Debreciusque pares.
 Plumbea quique locant vacuis elementa papyris
 Davides magna deinde Iacobus ope.
 Virthius hinc virtute virens linguaque disertus
 Et gravitate gravis Crausius atque stylo.
 145 Inde Peregius est, qui multa perita peregit.
 Inde Rovosiadum Perlakidumque decus.
 Denique te multi celebrant, qui moribus aequae
 Viribus, ingeniis, ensibus, aere valent.
 Tu canis Andinum redolentia carmina vatem:
 150 Hoc Celadon, gratans Hungaris atque docet.
 Tu Sulmonensis repetis monumenta poetae:
 Hoc Elegia frequens Siracidesque facit.
 Tuque Arpinatem decus admirabile linguae:
 Hoc duce de Getico verba soluta monent.
 155 Tuque brevem Crispum, Senecam Plautumque iocosum:
 Hoc tua saepe mihi littera missa refert.
 Tu potes ut teneas numerosus Horatius aures,
 Tu potes Argolicae plectra movere lyrae.
 Est tibi mens hilaris, facile ingeniumque celerque,
 160 Os promptum sequitur Suada, Minerva, Venus.
 Verum ego veris opes citius numerabo recentis,
 Quas nunc Menalio terra sub axe parit;
 Aërias et aves citius, genus omne natantum,
 Quam valeam laudes enumerare tuas:
 165 Quamque tot ipse viros nostro data lumina seclo,
 Qui recolunt digno nomen honore tuum.
 Sic ego, sic coram tenui modulabor avena,
 Huc quoque dum niveo candidus ibis equo.
 Dum mea Pannonicis lucem visura sub oris

Carmina provenient te stimulante duce.
Interea valeas, precor, o mea cura Bocati,
Dimidium vitae dulce decusque meae.

Ioannes Balogus, P[astor] Ecclesiae
Kissilvanae et Demetanae

app. 50

In Hungarida M[agistri] Ioannis Bocatii, P[oetae]
L[aureati] Caesarei

Graecos et Phrygios vates cantavit Homerus,
Arma virosque suae Vergilius patriae.
Sed tu Bocatium vatem pro fortibus armis
Hungara praeconem gens es adepta tuum.
5 Moeonides, Maro, Bocatius: tria lumina lumen
Carmine sunt populis quisque perenne suis.

Franciscus Bornemissa
f[ecit] Posonii

app. 51

Aliud

Hungara quas tellus alit, arte Bocatius, artes
Augens, e Scythica rupe Helicon a facit.
Illum carminibus vincat non Thracius Orpheus,
Ipsa nec Aoniae Lesbis amica lyrae.
5 Dii servate pium vatem, cui tempora lambunt
Serta palatinae caesariaeque manus.

Leonhardus Mocoschinus,
Vice-archidiaconus Ecclesiarum
Com[itat]us Liptow[iensis].
Manu propria

app. 52

Aliud

Bocati vates, palmaris adorea fontis,
Ales Abantiadae quem pede scalpsit equus;
Quo Ganymede Iovis suxisti nobile nectar:
Mellea quo Phoebos flumina Sicelidum.

- 5 Seu Latius sit, seu Phrygius, seu denique Graius,
 Ille suae laudis ius dedit omne tibi.
Quin tu divorum toto adstipulante senatu
 Altera Dictaeo cum Iove scepra geris?

Matthaeus Zuberus Palatinus, P[oeta]
 L[aureatus], Illustris
 et Gen[erosi] Dom[ini] Nicolai
 Forgacz de Gyms praep[er]ter.
 F[ecit] Schemnicii, anno 98

app. 53

Aliud

- Corda quod Hunnorum decantas fortia docto
 Carmine, Bocati, forte cor ipse geris.
Pannonii nullus post Iani fata poetae
 In metricos ausus sic fuit ire pedes.
5 Ergo Pannonius tu nobis Ianus es alter,
 Pannonii haud Iani est laus tua, Iane, minor.

Gr.[?] Sar.[?]

app. 54

Aliud

- Ede tua intrepidus, Bocati, carmina tandem,
 Bocati, Aonii maxima fama chori.
Laude tuus non iste labor comitante carebit,
 Tale tuum studium, tale probamus opus.
5 Perge, precor, proceres versu celebrare perenni,
 Et prohibe heroum nomina clara mori.
Ungara te merito gaudebit terra poeta,
 Ungaria ingenio vix habitura parem.

Stephanus Peregius, Caes[areus] in
Cam[era] Scep[usiaca] Rationarius

app. 55

Aliud

- Bella canis, laudas, acuis taedasque iugales,
 Dulci cum misces utile, busta canis.

Sed tibi quot flores, quanta est tibi copia mellis?
Dum nova fers prisce, prisca refersque nove!
5 Nempe satus Phoebus es, divo patre, matre Minerva,
Et Musae ad cunas excubere tuas.
Unde tuum merito nomen, tua lausque manebit,
Dum coelum stellas, grana fovebit humus.
Vive diu et similes plures post edere partus,
10 Bocati o, felix pergito: vive diu.

app. 56

In Zoilum

Zoile, quid latras? fremis invidere? rumpere, noster
Hinc toto vates nomen ab orbe feret.

M[agister] Nicolaus Erhardus
Dalheimius Pal[atinus], Rect[or]
Scholae Bartph[ensis]

app. 57

Aliud

Usque novi quiddam Lybiae olim regna ferebant,
Non minus et nunc fert Hungaris ora novi.
Huius dum Scythico passim cadit incola ferro,
Dum ferus Hungaricos Turca cruentat agros.
5 Ergo quisquis aves nova fors cognoscere mira,
Hungaricus Mars quae parturit usque ferax.
Hoc opus heroum studio pervolve calenti
Hungaridos, vatis Bocatii celebris.
Caesar cui merito lauri de frunde coronam
10 Et dignos clypeos armaque digna dedit.

Ταχυγραφῶς 7. April[is] Iul.[?]
scrib[ebat] Adamus Kunischius,
Ludirector Keismarc[kiensis]. Fidi
amoris et honoris ergo.

app. 58

Aliud

Hungaricis genitae terris salvete, Sorores,
Laurigera celebres nobilitate deae!

Vos ego melliflua stillantes carmina vena,
Gorgonei captus fontis amore colo.
5 Et merito; vigili quoniam nova metra labore.
Mittitis ad nostras emodulata manus.
Spargite Apollineos, opulenter spargite flores,
Hungaridos gemmae Pannonidosque rosae.

Daniel Franconius Silesius L.[?]
Metallicae Tarnovicen[is] Scholae
R[ector]

app. 59

Aliud

Ceu, bene fragranti cum floret germine campus,
Fundit odoriferas daedala terra rosas,
Sic liber Hungaridos grato hic quoque fragrat odore,
Aemulus Hyblaeis floribus ipse nitet.
5 Adsitis iuvenes, tam lectos carpite flores,
Pannoniae foliis dant nova gesta suis.
Dicite: Bocatius cum iam sic floreat, olim
Flora poetarum vel paradysus erit.

Georgius Hoffman iunior, Pannonius,
discipulus

app. 60

Aliud

Pharmaca non tulit Aegyptus tot, Apollo nec artes,
Florida non apibus tot dedit Hybla Thymos,
Quod documenta tibi cultissima scripta Bocati,
Divino eloquio, lector amande, dabunt.
5 Haec, quicumque volet Parnassi invisere colles,
Volvat et assidua sedulitate legat.

Sigismundus de Kapy

app. 61

Ad quendam Zoilum Bocatii

Vanus, ais, labor est carmen cecinisse poetam?
Nil mirum, sciolis non satis ille facit.

Omnibus haud idem est animus, Corydonaque Mopsus,
Irus item Codrum, Croesus aditque Midam.
5 Ardet nata mari de Cypris Adonida pulcrum,
Matre satum Maia dux Pataraeus amat.
Miretur te vulgus iners, rudis omnis honoret,
Hunc Deus, hunc caesar, nobilitentque sophi.

[Ioannes Balogus]

app. 62 Aliud eiusdem ad Clariss[imum] M[agistrum] Bocatium.
patr[iae] Poet[am] L[aureatum] C[aesareum],
Cassoviam proficiscentem

Nate dea, croceo genuit quem Aurora cubili,
Cur tibi, dic, uno tempore dona ferunt?
Caesar avem, coniunx puerum, Cassovia munus,
Hungariden genius, metra sophi, aera duces.
5 Nobilis es vates, pater es, factusque magister,
Pannonius, Clarius, aureus, haec ratio est:
Ito bonis avibus, pueros rege, civibus adsis,
Pannonas exorna, praemia digna cape!
Ito, tibi bona tot sunt, quot habet mare pisces,
10 Astra polus, gemmas India, saxa solum;
Ver flores, messis spicas, vindemia botros,
Bruma nives, ventos, frigora, ligna, faces.
Te pater omnipotens Cumaeos servet ad annos,
Uxorem, sobolem, discipulosque tuos.
15 Te vivo vigeant latae Germanidos orae,
Hungariae vigeant, teque docente, plagae.
Denique digna tuo meditantem carmina Phoebio
Pierius tollat te super astra chorus.

Ioannes Balogus, etc.

app. 63 Ioan[nes] Fabricius Bocatium, P[oetae] L[aureato] suo
εὐπρόρτειν

1 Ornatissime et doctissime magister, mitto tibi noctis praeteritae meditationes,
et eas quidem non in ore, sed in ipso cordis sinu et recessu natas. Ago enim nunc
non theoreticum, sed practicum theologum. Verba ligata tibi, ut artificii, corrigenda

permitto. Res aliquod attinet. Subscribes ipse, scio, subscribent omnes pii, qui sunt in schola Dei, seu crucis et lucis versati. Vere

2

Παθήματα μαθήματα

Quid sit vera fides, quid sit patientia vera;
Quid sit vera, altos penetrans oratio coelos;
Quid sit divini sanctique potentia verbi;
Quid sit homo, quid sit mundus, quid coetus amicus;
5 Fida quid est consors, et quid sit perfida coniux;
Orbis opes quid, quidve titillans gloria mundi:
Rebus in adversis disces, non sorte secunda.
Credere si non vis, credes, crucis intus et extra
Cum fueris iustis de causis pondere pressus.

app. 64 Humanissimo atque Doctissimo V[iro] D[omino] Bocatio,
iuventutem in schola Epperiessina piis litteris erudienti,
amico suo

- 1 Accepi carmen tuum, ornatissime vir, in quo talis appares, qualem te mihi dominus Ostrosith depinxit. Apparet enim te non tantum feliciter aemulari poetas, sed etiam versus tuos genium suum habere, teque natura studium hoc percolere. Cum autem ego semper hactenus doctorum virorum amantissimus fuerim, praesertim autem eorum, qui Deum et virtutem celebrare student, et te in praeclarorum eruditione hominum chorum properare iam animadvertam: lubenter et te mihi commendatum habeo, et conatus tuos honestissimos, quantum in me situm est, promovere conabor. Interea pro lepido tuo mihi iucundissimo carmine tibi munusculum reddo qualecunque. Si Dominus Deus preces tuas exaudierit, a me plus accipies. Interea valebis. Missae Cassovia 3. Septembr[is] anno 1592.

Christophorus Liber Baro a
Teuffenbach

app. 65 Literatissimo et Humanissimo Domino Ioanni Bocatio,
suo percuro amico

- 1 Legi summa cum iucunditate versus tuos, carissime Bocati, mihi dedicatos. Ego in iuventute mea similiter poetico studio valde sum delectatus, et semper, quando licuit, aliquid versiculorum scripsi, sed iam vocatio mea requirit alios
2 labores et alias curas. Et nihilominus, ex animo dico, per Musas tuas quasi reno-

vatus et immutatus mihi videor, ut cum bonum legam carmen, ad versiculos aliquot componendos exusciter. Cuius rei signum iam tibi transmittio, rogans, ut
3 si quid hic minus recte, minus poetice et congrue sit scriptum, ipse corrigas. Te rogo, ne desinas optimum et tibi per naturam convenientissimum percolere studium. Nam crede mihi, mi Bocati, quod palpum tibi non obtrudam, cum te carmen scribere dico: Musis et Apolline dignum. Vale, ex domo, mea. Tuae virtutis amans

M[agister] Samuel Sauterus, manu
propria

app. 66 Virtutibus ac eruditione praestanti Domino Ioanni Bocatio,
scholae Epper[essinae] Rectori, amico nobis honorando

1 Ornatissime vir, amice nobis honorande, salutem. Hexametron, nobis missum, libenter legimus, et gratias pro munere isto agimus. Nuptias vobis feliciter evenire cupimus, quibus cum nos quoque interesse cupiatis, et id occupationibus impediti praestare nequeamus, egregio domino Lucae Fein, caesareo istic tricessimatori, aliqua eo nomine in mandatis dedimus, quae eum perfecturum non
2 diffidimus. Bene valete. Cassoviae vigesima Iunii anno Domini 94.

Georgius Hoffman, Nicolaus Orlle

app. 67 Ornatissimo Viro, Domino Ioanni Bocatio, Ludirectori
Epperiensi doctissimo, amico percharo,
S[alutem] P[lurimam] D[ico]

1 Accepi tuas litteras, vir ornatissime, accepi et Elegiacum libellum, legique perlubens. Nam munus mihi fuit gratissimum, cum ob carmen ipsum, docto ac poetico plane stylo compositum, tum quod iuventuti nostrae, non solum quae verae nobilitatis sit origo, qui ortus, quae incrementa, erudite ostendis: verumetiam praecepta, regulas et rationes, quibus pueri generis sui nobilitatem non
2 modo tueri, sed augere, exornare et excolere possint, praescribis. Habent igitur pueri nostri speculum, quod si subinde intuiti fuerint, dubitandum non est, quin, te praesertim praeceptore et institutore, ad eam nobilitatem, quam ex ortu
3 acceperunt, animi quoque, morum et vitae nobilitatem sint addituri. Et quia in opusculo Georgii quoque mei nomen extare voluisti, pro eo tuo in filium animo ac studio gratiam habeo, et filius aliquando, ut caetera quoque tua merita, sic et
4 hoc gratus accipiet. Nunc vero testandi sui in te utcunque animi gratia, Ioachimicos istos, quos in hunc usum per praesentem tabellarium mihi, idem Georgius

humanitati tuae offerret; quos peto, donec maiora praestiterit, aequi bonique consulas. Bene vale. Cassoviae 6. Aprilis, anno 1595. Tui amantissimus

Georgius Hoffman

app. 68 Clarissimo Viro, D[omino] Magist[ro] Ioanni Bocatio Lusatio,
Poetae Laureato, Scholae Epperiensis Rectori dignissimo etc.
domino amico nobis honorando

Clarissime domine magister, amice nobis honorande, salutem et
benedictionis divinae augmentum!

- 1 Si recte Plato sentit eam eloquentiam expetendam esse, quae non futilia dicat, sed Deo grata, certe tanto rectius de poesi id dici existimamus, quanto solet esse abusus poeseos maior. Ideoque cum omni laude digni sint poetae, qui artem conferunt, non ad ineptias, sed ad verum finem, videlicet, gloriam Dei et salutem
- 2 hominum. Certe tuum, clarissime domine magister, studium non possumus non probare, quod librum Syracidae, qui praecepta sparsim tradit, in formam quasi locorum communium, eleganti et amabili stylo et foecunditate redegisti, ut sperandum sit, quam plurimos iam suos mores ex eo ad gloriam Dei ac ad sui aliorumque aedificationem, qui verus finis est humanae vitae, facilius informaturos et instituturos esse. Deinde amorem tuum, quem declarasti munere pariter et honesta de nobis sententia, libenter agnoscimus; et qui virtutes sunt ἀντιστρέφοντες: scias, nos beneficii tui memoriam summa cum charitate et
- 4 benevolentia semper retenturos. Interim tamen id, quod in praesenti civitatis inopia parari tibi mittique potuit, quo es ingenio bono et liberali boni aequique consulas, nosque amare et beneficio filii Dei adolescentum studia feliciter regere pergas, cui te nosque et ecclesiam universam unice atque ardentem commendamus. Leutschoviae ultima Maii anno 1596.

Iudex et iurati cives Civitatis
Leutschoviensis

app. 69 Humanitate, Eruditione et pietate praestanti Viro, Domino
M[agistro] Ioanni Bocatio, Rectori Scholae Epperiensium
solertissimo, amico et fratri carissimo.

S[alutem] in Christo unico et salutis nostrae autore!

- 1 Libellum a te mihi missum, humanissime domine magister, accepi, una cum aliquot bonorum amicorum congratulationibus, quibus et meam nunc adiungo,

et sincere tibi gratulor, quod de rebus tuis Vitebergae feliciter expeditis, in itinere sanctorum angelorum custodia conservatus, tandem salvus et laetus ad tuos redieris. Et precor, ut filius Dei in posterum tuae oeconomiae sua divina benedictione adsit, omnesque scholae tuae labores fortunet, ut sint utiles in Domino.

- 2 Pro munere mihi misso, ut aliqua erga me tuae benevolentiae et gratitudinis extet testificatio, hisce tribus grossis aureis te orno, quos ut boni consulas, et quaecunque a bono amico proficisci possunt officia, tibi de me semper pollicearis, quaeso, utque diu bene et feliciter vivas et valeas, ex animo opto. Leutschoviae ultimo Maii anno 1596. Amantissimus tui

Antonius Platnerus

app. 70 Clarissimo V[iro] Pietate, Eruditione et virtutibus insigni,
Domino Magistro Ioanni Bocatio, Poetae L[aureato] et Scholae
Epperiensis Rectori dignissimo, domino et amico suo
honorando

Gratiam et pacem in Christo Iesu Domino nostro!

- 1 Ornatissime et doctissime domine magister, te salvum et incolumem Viteberga ad nos rediisse non solum laetor, verum etiam tibi ob rem feliciter confectam gratulor, toto pectore Deum orans, honorem consecutum et praemia tuae eruditionis debita ad divini nominis gloriam, ecclesiae, scholae et reipub[licae] utilitatem, sicut facis, impendas. Quod inter alios viros doctos, vir clarissime, me quoque huius tuae Syracidae patronum esse voluisti, fateor, cum tot gravissimorum et doctissimorum virorum iudiciis et suffragiis munitum esse, ut meo patrocinio vix opus habeat. Et cum opus ipsum commendet artificem: libellus iste tuus non solum invictus contra omnes malevolos et invidos (qui arrodere aliquid, sed imitari non possunt) stabit, sed etiam suam laudem et approbationem ab illis ipsis sciolis et Zoillis, licet non palam, tamen in conscientia et corde
- 3 eorum clam merebitur. Caeterum, cum ex hac dedicatione Syracidae tui, mihi quoque adscripta, tuum candorem, benevolentiam et honestam de me existimationem, perspiciam, et a labore, eximia eruditione et laude tua ad me etiam aliquid laudis redeat: nefas esset, si tantum beneficium non grato animo susciperem. Et quis piorum et fidelium ministrorum ecclesiae tibi pro sanctissimis tuis laboribus non ageret gratias, eosque suo calculo non approbaret, cum nunc multo faciliori ratione et maiori fructu in Ecclesiastico legendo versari queat?
- 4 Certe, fateamur, necesse est T[uam] H[umanitatem] non solum iuventuti, verum etiam omnibus ecclesiae ministris hoc opere inservisse. Ut autem ego saltem gratam animi mei significationem ostendam, mitto unum aureum, et rogo, ut aequi bonique consulas, ac magis animum meum erga te benevolum, quam

munusculum ipsum respicias. Vale. Datae Cibinii, eodem die, quo tuas acceperam, anno 96.

H[umanitati] T[uae] addictissimus

M[agister] Georg[ius] Trösterus,
Pastor ibidem

app. 71

Eiusdem [Georgii Hoffmanni]

- 1 S[alutem] D[ico]. Conspicuum inter antesignanos tironem video, quem is locum non tam sua virtute, quam gratia tua, mi Bocati, meritus est. Stet ubi velit, militabit non infeliciter neque inglorius, modo sub tuis auspiciis signisque mereat. Caetera, quae addis, etsi maiora sint, quam mea fert vel natura, vel facultas, tamen ob praeclarum tuum istud iudicium et insignem in me animum singularemque benevolentiam, non possunt mihi esse non gratissima, quomodo istam
- 2 tuearis opinionem, tu videris. Domino Nicolao Orlle tuum epigramma tradidi: gratum illi munus fuit, sed gratior animus, qui ad scribendum impulit. Credo,
- 3 eum peculiaribus pro eo tibi literis gratias acturum. Pueros non est ut tibi commendem, cum satis commendatos esse sciam. Stephanus si nondum recte convaluit, ut valetudinem recuperet, quantum in te est, mi Bocati, cura, ac ipse bene vale. Cassoviae 5. April[is] 97.

Tuus ex animo

Georgius Hoffman

app. 72

Mecoenatis D[omini] Christoph[ori] Darholtz

- 1 Salutem tibi tuisque opto, et officia mea sincere defero. Scriptum et munus tuum Palladium animo candido, vir doctissime, suscipio, amoremque tuum erga me maxime suspicio. Sacrastis mihi, meoque sub nomine emisisti Castra tua, quibus turmam illam Bacchicam, acerrimum pietatis hostem ad interneconem usque devincere, aut ad colendam sobrietatem reducere conaris.
- 2 Quo autem meo merito haec ego a te? quem unicus iste annus de facie mihi notum fecit, atque interim omnem gratificandi aut benefaciendi occasionem mihi ademit. Sed quid non facit amor? Depingis me, non qualis sum, sed qualem me cupis esse. O sincerum sinceri amici studium! Dispeream, nisi amore et gratitudine tecum certare contendam, atque utinam in hoc certamine mihi herbam porrigas. Interim ut vel leviculum grati animi mei significationem edam: mitto tibi aeratos atque armatos aliquot principes, quorum opera etiam extra castra tuto

uti poteris. Vale, et me tibi commendatum habe. Ex Somiano tertio Non[as] Iulii 1597.

Observantissimus tui

Christophorus Darholtz de
Fyntha m[anu] p[ro]p[ria]

app. 73 D[omini] Michaelis Kathay caes[areorum] cert[antium] equitum
capitanei etc.

- 1 Post desiderio desideratam tui notitiam, eloquentissime Bocati, in tantum me tibi singulari quadam benevolentia coarctasti, ut in posterum vel absens ad tui praesentiam arrivare cogar. Neque id mirum. Saepe enim mutua conversatione exoleti amores redintegantur, ignoti vero conciliantur. Amabo te, prout decet, et tecum in eo partiario munere concertabo, ne plus a te amari ego, quam tu a me officii affici videaris. Ad extremum, meum est rogare, tuum vero praestare, ut Philippus frater meus doctrina et religione ita informetur, ne post tot sumtus laboresque exantlatos oleum et operam amisisse iudicetur. Tanto magis enim me tibi conciliabis, quanto eum plus redamaveris et expoliveris. Bene vale et me, ut coepisti, ama. Datae Epperies 18. Iunii 1598.

Tui amantissimus

Michael Kathai etc.

app. 74 Dom[ini] Michaelis Wirt, iudicis et notarii Epperiessini

- 1 S[alutem]. Etsi non tam elatam mihi clementissimus Deus mentem dedit, ut inanis gloriae cupidus nomen meum passim celebrari exoptem, ac probe scio, me magnis virtutibus non esse ornatum, tamen quia tu vel singulari erga me amore, vel bonorum persuasione motus, carmen tuum, honori meo dicatum, lucem videre voluisti, par est, ut postpositis malevolorum sinistre iudicantium obtreactionibus, tuum erga me studium cognoscam et probem. Transmitto autem per harum exhibitorem exiguum suscepti laboris praemium, amanter petens, ut boni consulas, et me omnia, quae non solum a pio magistratu, sed amicissimo homine
- 2 proficisci possunt et debent, benevolentiae officia expectes. Deus, a quo omnes sunt potestates, votum tuum benigne confirmare et tuis quoque laboribus benedicere dignetur, ut ex schola tua, tamquam seminario pietatis, bonarum artium et linguarum aliquando prodeant viri, ad ecclesiae et reipubl[icae] gubernationem bene instructi. Vale feliciter cum familia et toto coetu scholastico. Raptim in festo d[ivi] Matthiae ap[osto]li, anno Domini 1598.

app. 75 Ex epistola D[omini] Georgii Hoffmanni, caesarei consilarii

- 1 Carmina, de quibus scribis, mitti poterunt, sive caesari, sive, quod mallet, purpuratorum intimis, per illos caesari offerenda.
- 2 De Iaurino tuo respondere hactenus non potui, curarum mole, ut scis, occupatus. Legi carmen: summa in re eruditio, facundia, prudentia; magna in verbis copia et delectus; in sententiis varietas singularis; figurae adhaec et poeticae inventiones, ut multae, ita lectu gratae ac iucundae; inter quae illud non postremum est, quod cum diversarum nationum virtute res gesta sit, ita omnium laudes moderaris, ut aequae omnes audacia inter se certasse, et nullae alteris virtute cecidisse videantur. Itaque et Iaurinum et duces et milites habent, quod de suarum laudum precone sibi gratulententur.
- 3 Filios tibi commendo, quibus nulla sit, non dico dies, sed hora sine linea. Nam de victu, de commoda habitatione in ista commensalium frequentia te hortari nolo, cum nihil earum rerum desiderari mihi pollicear. Vale. Cassoviae 28. Iunii 98.

app. 76 D[omini] Stephani Hertzeg, sen[atoris] primarii Reipub[licae] Cassov[iensis]

- 1 Salutem et omnia felicia precor. Quod minus hactenus literis tuis responderim, causa fuit, et occupationum mearum moles, et quod aliquot dies, ob certa quaedam negotia, domo abfui; nihil tamen neglectum censeo. Libellus ille, uti quibusdam aliis, sic quoque filio meo dedicatus, multo nunc ostendit illustrius, quod mihi iam ante filius meus, tui amantissimus, non obscure significaverat, ita te instituere discipulos tuos, ut inter fideles praeceptores non ultimum locum
- 2 mereare. Quo itaque maior est praeceptorum fidelium inopia, eo mihi carior esse debet tua erga filium meum diligentia, quam quidem omnibus officiis et studiis, quae a me proficisci possunt, perpetuo celebrabo, inque eius rei signum hoc munusculum, nummum videlicet Arabicum, nomine filii mei, tibi offero, quem
- 3 aequo animo ut recipias, rogo. Denique qui has tibi meas literas reddet, numerabit etiam victus nomine decem florenos, quantum videlicet per quartam anni partem solvendum est. Quod reliquum erit, dabo operam, ut id iusto tempore transmittere queam. De caeteris omnem meam, quam possum, operam tibi lubens defero. Datum Cassoviae die 17. Iulii a[nno] 1598.

app. 77 **Illustris et Magnifici] Dom[ini] D[omini] Simonis Forgacz**
Lib[eri] Baronis de Gyms, caes[arei] consil[iarii]
et Pincernarum Reg[alium] in Hung[aria] Magistri etc.

- 1 Docte ac pie vir, amice nobis plurimum honorande! Post salutem plurimam et officii nostri commendationem:
- 2 Literas tuas, una cum historia recuperati Iaurini, versibus tuis comprehensam, recte per dom[inum] Iohannem Fabricium accepimus, quod etiam a te magni muneris nomine habemus, cumque otium nobis ab istis festis diebus erit, eam nobis diligenter perlegi curabimus, eaque nosmet reficiemus. Interea, quod a
- 3 nobis in literis tuis flagitasti, id libenter praestitimus, cuius etiam exemplar his nostris inclusum hic transmittimus. Quod reliquum est, te diu supervivere et valere cupimus. Datum Herknechti 16. Iunii a[nn]o 1598.

app. 78 **Eiusdem filii, Dom[ini] Michaelis Forgacz, Lib[eri] B[aronis]**
de Gyms

- 1 Salve mihi plurimum Musarum alumne! Nimis sollicite meam amicitiam affectas, tu tot doctorum magnorumque virorum amicus, quos nec Apollo ipse aut Pallas aspernetur amicos. Habes me ultro offerentem, quod petis. Toto sinu te admitto. Quidni autem? cum per tui similes potius, quam per me ipsum liceat
- 2 mihi clarum evadere et locum nomenque inter doctos obtinere. Nam quod vos amici amore verius, quam iudicio mihi tribuere soletis, studiosum me earum rerum profiteor, non possessorem. Amo literas, colo literatos, quid mirum si mea nubes a tot solibus colore tincta est, non suo. Sed ut boni duces in ipso fervore pugnae fugere hostem incitandis animandisque militibus proclamant: ita vos segnitiam meam lentis passibus contenditis ad illa, edita doctrinae sapientum
- 3 templa serena, velut iam conscenderim, instigatis. Paratus ego sequi bene monentes. Sed multa sunt, quae cursum meum tardant aut impediunt, quae singula ut recenseam, non est necesse; morbi maxime et cura valetudinis, quae multarum magnarumque rerum gloriam mihi invidit ademitque. Sed hic querendi locus non est. Pati et ferre nati sumus mortalia: quousque Deus et fatum permittent, enitemur. Ego ab acceptis tuis literis in castris versatus sum Temperantiae tuae. Nam quid aliorum dicam? Nulla est virtus, quae his moribus, his temporibus plures desertores, pauciores cultores habeat. Eat mihi quis nunc in castra nostratium, vix erit, ut locum, qui divertatur, inveniatur, nisi forte apud eos, quibus
- 5 nimia gula fastidium induxit. Sed tamen milites tui strenue pugnant, et belle hic quidem in chartaceo campo vincunt. Qui autem mori seu potius publico errori, quam rationi magis vult obsequi, vapulet. Nullum vitium certiores gravioresque poenae comitantur, quam ebrietatem. En a me quoque ferentarium, qui telum suum a postremo agmine coniicit:

Ore canis, sus ventre, caper lascivia, asellus
Voce sit, hoc monstrum non putridum esse putes?
Quando vomis, stertis, saltas atque, ebrie, clamas,
Dissimilis monstro, si potes, esse nega.

- 6 Iam vale, et ut coepisti, Heliconas deas, iamdudum exulantes, in Hungariam nostram revoca. Votum tuum pro me et illustri domino patre meo Deus optimus maximus ratum habeat faciatque. Nos grati erimus et memores, quod brevi re quoque et munere testabimur. Dominum Iohannem Fabricium meo nomine plurimum et officiose salutatum volo; utatur, opto, meliore fortuna et valetudine. Interim vale. Datum in valetudinario nostro Herknechtiano 16. Septemb[ris] anno 1598.

Amicus tibi et Musis

Michael Forgacz, m[anu] pr[opria]

app. 79

Mecoenatis mei

- 1 Clarissime et doctissime vir, salutem tibi tuisque et mea officia defero.
Hac ipsa hora 8. ipso noctis crepusculo relatum est ad tuas literas a magnifico responsum: quod non prius rescripserit, in causa, indicat mihi suo scripto, fuisse phlebotomiam, qua usus, praeteritis diebus officio manus in scribendo uti non potuerit. Petit a me, ut Gallobelgicum Mercurium ad tempus sibi accommodem; si iis libris carere poteris, transmittes; faciam ipsum voti compotem, ea tamen conditione, ut libri iterum brevi ad te redeant, quos postea tam diu apud te retinebis, quam diu tibi visum fuerit. Filioli nostri sint tibi iterum atque iterum commendati. Brevi filium domini Georgii Szabo, communis nostri amici (quem iam apud me retineo) tibi tuaeque scholae traditurus. Bene et feliciter vale.

Raptim in Demethe ad lucernam 17. Decembr[is] anno 98.

Tui observantiss[imus] compater

C[hristophorus] Darholtz de Fyntha
m[anu] pr[o]p[ria]

app. 80

Ioannes Balogus Ioanni Bocatio salutem

- 1 Salve plurimum, vir ornatissime! Accepi tuam Troiam cum Hectore, Aiace. Gratulor patriae meae, quod te talem praeconem nacta sit. Praedicari ab exteris, saepe suavius, honorificentius saepe. Quanquam adeo tu noster es, ut nostram etiam duxeris. Sic tu, Sabine, Poloniae; sic tu, Bocati, Pannoniae. Iam te, tuo merito, certatim amamus, allicimus, attrahimus Hungari. Vive, vive et flore, o vatium caput, ornamentum nostrum! Amori non do, serio dico et iudico, quod

- 2 sentio etc. Quod mihi commisisti, hodie exequar et consequar cum voluptate. Ego et mea te tuamque officiosissime salutamus. Nondum Iuno Lucina, tu potius iuva prece et vale. A feriis prima. 1598 ex hortulo meo praesentibus hospitibus.

app. 81 Dom[ini] Ioannis Crausii, 13 in Scepusio oppid[orum] Prov[isoris]

- 1 S[alutem] P[lurimam] vir doctissime et bonorum omnium amore dignissime, d[omine] M[agister] Bocati!
- Dum hic nunc in lectulo haereo, stomachi dolore gravatus, offeruntur mihi Musae tuae, quas ut inspexi et perlegi, adeo mihi fuerunt iucundae, ut dolor non-nihil remisisse videatur. Gratias tibi habeo, quas possum, maximas, quod amicitiam, semel inter nos firmatam, tam iucundissimis honorariis gratam esse testeris.
- 2 Utinam et ego tibi tuisque aliquando (quod equidem maximopere cupio) commodare possem: non paterer desiderari studium meum. Deum toto pectore oro, ut te, virum clarissimum, diutissime florentem et feliciter valentem conservare velit. Antidorum accipe perexiguum, boni consule, et me amare perge. Ex lectulo Epperiessino. T[uus] certe omni studio et officio

I[oaannes] Kraus m[anu] pr[o]p[ria]

app. 82 Mag[nifici] Dom[ini] Michaelis Forgacz, Lib[eri] Bar[onis] de Gyemes etc.

- 1 S[alutem] P[lurimam]. Plange, Bocati et omnes tuae Musae! Amisimus heri heroem magnum, Hungariae solem, patrem meum carissimum et omnium bonorum.
- 2 Plange, Bocati et omnes tuae Musae. Nec plura. Vale. Datum Herknechti 21. Septemb[ris] anno 1598.
- Lugens moerensque

Michael Forgacz m[anu] pr[o]p[ria]

app. 83 Dom[ini] Georgii Capronci, caes[arei] consiliarii

- 1 Clarissime ac doctissime vir, domine et amice plurimum observande, salute plurima ac officiorum meorum promptissima commendatione praemissa!
- 2 Carmina per Do[minationem] Tuam diversa in gratiam hortuli, filiulae meae Iudit, et congratulatorium de accessione dignitatis meae, ab eadem vultu sereno ac candido pectore deducta, accepi, atque Do[minationi] T[uae] pro sua erga me tam sincera animi promptitudine et Christiana precatione maximas ago gratias, et defero mea studia et officia, quibus confidenter uti in omnibus possibilibus

3 poterit. Faxit Deus Opt[imus] Max[imus], ut inter caeteros et Domin[ationi] Tuae, iuxta in me fixam fiduciam, prodesse possim. Plures sunt, qui gratulantur mihi, sed adsunt quoque aemuli invidi, at non curo eos, verum Deo committo vindictam. Virtuti comes invidia. Sola miseria caret invidia. In reliquo Do[minationem] Tuam cum suis charissimis felicissime valere desidero. Raptim Cassoviae 6. Decembr[is] 98. Do[minationis] Tuae ex animo ben[evolus] amicus.

Georgius Kaprontzai
m[anu] pr[o]p[ria]

app. 84

Alia

1 S[alutem] P[lurimam]. Quod nomen meum tuis elegantissimis versibus ad posteros transmittere volueris, tibi gratias ago maximas, et duos aureos nummulos, gratitudinis ergo, offero. De caeteris me ad omnia promptum habebis, et utinam
2 intra eadem pomoeria possimus habitare. Dabo tamen operam etc. Cassoviae.

S[ebaldus] Artnerus notarius
m[anu] pr[o]p[ria]

app. 85

Alia

1 Salutem plurimam etc.
Eius quidem, Ornatissime Vir, vicine et affinis observandissime, animi eramus, ut Claritat[em] T[uam] ad nos iam ad festum Nativit[at]is Domini advehi curaremus, sed relatum est nobis, C[laritatem] T[uam] futuram convivam Gen[erosi] Dom[ini] Christophori Darholtz, qui non minus, quam nos praesentia C[laritatis] T[uae] delectatur. Sed utut est, noster tamen, ut coepisti, amicus et
2 coniunctissimus esse non desines. Deinde rogamus vehementer, ut si forte munusculo tuo poetico, quo nos omnes quidem ornasti, non omnes respondeamus, illud vitio nobis non vertat C[laritas] T[ua], sed absentiae fratrum adscribat. Ego vero hoc exiguum remitto, quod grato accipiat C[laritas] T[ua] animo, rogo. Vale. Datum Brezewitzii 2. Ian[uarii] anno 1599.
Tuae Claritat[is] amicus

Andreas Brezewicii de eadem

app. 86

Alia

1 S[alutem]. Quae res adolescentibus plerunque obesse solent, Vir Humanissime, ut in ignotorum virtute et eruditione praestantium virorum amicitiam illico

venire non possint: aetas nimirum atque pudor, eae mihi ante hoc tempus semper impedimento fuerunt, quo minus Tuae, Vir praestantiss[ime], Humanitatis, mihi
 2 notitiam reddiderim familiarem. Cum enim praeclaram nominis tui existimationem, non solum ab honestis iuvenibus peregrinis in locis degentibus, augeri perciperem, sed etiam a doctis et magnis viris splendidiorum indies fieri intelligerem, libenter ego quoque meis eam literis praedicassem, modo per aetatem
 3 aut pudorem mihi id licuisset. Nunc vero literis ut te, Vir clariss[ime] visitem, occasio commoda me hortatur. Ansam patria mea dulcissima praebet, materiam carmen tuum de recuperato Iaurino scriptum mihi suppeditat. Cum enim isto tam excellenti bono recuperato hic gauderemus: nostraque academia et verbis et facto toti patriae nostrae congratularetur, dici non potest, quantus cumulus veri gaudii nobis sit adhuc additus tuo illo carmine, a dom[in]o Froelichio, cuidam
 4 doctori legumque academiae huius antecessori, transmisso. Quod, licet omnium calculo, cum propter ipsius maiestatem, tum propter figurarum elegantiam per se sit bonum, tamen quia factum admirandum et omnium literis et praedicatione condecorandum, continet, non modo fit optimum, sed etiam laudem a magnis et praestantibus viris consequitur maximam etc.

5 Quae omnia cum tu, Vir doctiss[ime] versu et bono et pulchro celebraris, atque ita celebraris, ut non patriae nostrae modo, verum etiam toti Christianorum orbi, qui prae nimio gaudio exultare et prae laetitia gestire videtur, gratuleris, cur ego patriae meae dulcissimae non gratuler? quod ei a Deo Opt[imo] Max[imo] is sit datus, qui cum divini numinis gloria ita eius scholam regit et moderatur, ut in turbulentissimo armorum strepitu Musas colligat, defendat, excolat et propaget.

6 Qui tuus conatus in gubernanda conservandaque patriae meae schola (cuius et me surculum esse fateor), ut semper sit firmus atque indefessus, faxit is, qui Turcos Iaurinenses deduxit in puteum interitus, et efficiat, ut verum sit semperque maneat seminarium, quod celebret brachium Domini, et omni posteritati annunciet potentiam eius, cuius protectioni te cum tua schola atque adeo patria mea dulcissima, quae, laborante schola, salva esse nequit, fideliter commendatum, bene valere opto; meque tibi commendatum ex animo cupio. Argentinae 3. Idus Ianuarii anno 1599.

T[ua]m H[umanitatem] summa observantia colens

Daniel Fabius Epperiensis

app. 87

Alia

- 1 Salutem in Christo Iesu, unico aeternae nostrae salutis auctore, H[umanitatem] V[estram] precamur, cum studiosa officiorum nostrorum commendatione.
- 2 Humanissime et doctissime Vir, amice nobis honorande! In eam curam piis omnibus, maxime vero magistratui incumbendum esse, ut non modo Politia

externa floreat, verum etiam cum ecclesiis, scholae bene et laudabiliter constitu-
 3 antur, nemini, qui Christianam profitetur fidem, dubium esse potest. Etenim
 quam utiles et necessariae sint scholae generi humano, verbis explicari non
 potest, quippe quod ex iis prodeant viri literis exculti, pietate optimarum gravis-
 simarumque rerum cognitione praestantes et conspicui, quorum opera indefes-
 soque studio et ecclesia filio Dei colligitur, et iustitia subditis, summa omnium
 4 bonorum cum acclamatione, administratur. Hinc factum est, et non immerito, ut
 seminaria ecclesiarum et rerumpub[licarum] scholae dicerentur. Haec cum sint
 extra controversiam posita, nos quoque cum schola nostra nunc temporis rectore
 destituatur, de idoneo aliquo alio, pio, docto et modesto viro, in locum prioris
 surrogando, consilia instituimus. Etsi autem et alii quoque in electionem venire
 potuerint, nos tamen illis omissis, Humanit[at]i vestrae munus et officium rec-
 5 toris scholae nostrae (quod felix et faustum sit) offerimus, cum aliis de causis,
 tum quod de eius pietate et eruditione nobis omnibus optime constet. Et hanc
 vocationem Humanitas vestra statuatur vere divinam esse, cum omnium non tan-
 tum senatorum, sed etiam sanctosancti ministerii et universae communitatis,
 6 dulcissimo consensu et nemine prorsus contradicente peracta sit. Quod ad nos
 attinet, Humanitati vestrae amanter et prolixè omnia benevolentiae et humani-
 tatis eximiae studia et officia deferimus, eidemque in quibuscunque rebus necessi-
 tas postulaverit, patrocinium et defensionem et sustentationem honestam, seu
 stipendium annuum, 80 nimirum florenos et alios omnes redditus, quos anteces-
 7 sores perceperunt, pollicemur. Ipse Dei filius, ad dextram patris sedens, faxit, ut
 haec vocatio in sui nominis gloriam, scholae nostrae emolumentum et multarum
 animarum aeternam salutem vergat. Hisce Humanitat[em] vestram Deo
 commendatam, quam diutissime recte valere exoptamus. Actum Epperies 20.
 Ianuarii anno 94.

Huma[nitati] vestrae paratissimi

Iudex et Iurati Cives
Civitatis Epperies[sinae]

app. 88

Alia

1 Clarissime Vir, Domine amice et fautor nobis honorande! Imprimis Cl[aritati]
 Tuae, quod nostram rempub[licam] quoque opusculo suo, continenti vota Novi
 anni, inserit, nobisque cum multis aliis honestissimis viris novum annum faustum
 2 esse vult et salutarem, gratias quas decet agimus. Deinde, verum Ianum, aeter-
 num filium Dei veris votis oramus, ut Tuae Cl[aritati] nobisque omnibus et
 feliciter clauserit veterem atque annum novum hunc iamque currentem, feliciter
 aperiat atque provehat ad sanctissimi nominis sui gloriam ac ad ulteriorem nostri
 nostrorumque in afflictissimis hisce Hungariae partibus permansionem.
 3 Caeterum, ut capiat praemia digna labor, hocce munusculum Cl[aritas] Tua
 animo liberali a nobis accipiat: ὅτε δὲ χρῆ φιλέοντα φιλῆσαι, pro sua in nos

benevolentia, nostrum sibi amorem et candorem semper faciat. Leutschowiae undetrigesimo die mensis Ianuarii, anno 1599.

Claritati T[uae] optime propensi amici

Iudex et Iurati Cives Civitatis
Leutschowiensis

app. 89

Alia

Domini Ladislai Drugeth, Lib[eri] Baronis de Homonna,
Comitis Comit[atus] Zemplin[iensis] etc.

- 1 Clarissime Vir, praeceptorque quondam observandissime, certo constare D[ominationi] V[estrae] non dubito, patrem nostrum carissimum, piae memoriae, Magnificum Dominum Stephanum Drugeth de Homonna, Comitem comitatum Zempliniensis et Unghvariensis, e vivis excessisse, qui huic regno nostro Hungarico eiusdemque coronae in diversis expeditionibus bellicis, non parcens corpori vitaeque, cum effusione sanguinis sui, strenue et fideliter inserviit, nec inter caeteros proceres et magnates regni Hungarici postremus fuit in re militari.
- 2 Meretur igitur, ut lugubria carmina de eo canantur. In compositione vero carminum excellentiorem D[ominatione] V[estra] scio neminem in istis partibus superioribus regni Hungarici. Fretus itaque benevolentia D[ominationis] V[estrae] rogo eandem obnixe, velit non gravatim hanc provinciam subire ac epitaphium in mortem domini patris nostri conscribere. Dom[inationem] V[estram] ob laborem secundum votum et voluntatem eiusdem contentam me
- 3 redditurum promitto etc. Quod autem superest, Deus Opt[imus] Max[imus] D[ominationem] Vestram diu felicem et incolumem conservare dignetur. Datum ex curia nostra Hossamezö 2. die Martii anno 99.

D[ominationis] V[estrae] studiosissimus et obsequentiss[imus]

Ladislaus Drugeth, L[iber] B[aro]
de Homonna, m[anu] pr[opria]

app. 90

Alia

Civitatis Cassoviensis

- 1 Posteaquam proxima hyeme M[agister] Albertus Grawerus e schola nostra, cuius ipse rector biennium fuit, in Germaniam discessit, ea nos inprimis, hos ipsos totos menses, cogitatio tenuit, ecquemnam dignum haberemus, quem in

Graweri locum sublegeremus. Nam ipsa iuventutis nostrae frequentia, suo certe
2 iure poscere a nobis publice magnam curam videbatur deligendi, eius, qui ei
iuventuti recte atque utiliter praeficeretur. Is cum tu unus, praeter caeteros, mul-
torum prudentium virorum testimonio et praedicatione eo dignus munere
videare, magistrum te et rectorem iuventutis nostrae scholasticae, communi
omnium suffragio, elegimus et vocamus, pensionesque omnes, stipendia
3 commoda rectorum reliquorum promittimus, et benevolentiam nostram defe-
rimus. Qua in re cum facile videas, ipsi quanti tuam, in instituenda iuventute,
sedulitatem faciamus, erit tuae Humanitatis dare operam, ut quam tibi scholasti-
cae pubis docendae regendaeque curam atque provinciam ineundam et obeun-
4 dam deferimus, laeto atque alacri animo prima occasione suscipias. De caeteris,
te cum tuis feliciter valere cupimus, amicum responsum expectantes. Datum
Cassoviae die 11. Maii anno 99.

Iudex et Iurati Cives
Civitatis Cassovien[sis]

app. 91

Alia

Salutem ab aeterno salutis authore

Tertia post decimam Septembri effulserat Eos,
Inque poli medio tramite Phoebus erat.
Forte recumbenti et biduum mediocriter aegro,
Redditur Ausonio littera scripta stylo.
5 Sumo, characteres speculor studiosius, et mox
Nosco manum, propera moxque resigno manu.
Utque resignaram, reperitur epistola duplex,
Una soluta modis, altera nexa metris.
Utraque nimirum, praeclare et docte Bocati,
10 Pectore nata tuo, pollice arata tuo.
Utraque lecta mihi, placuit simul utraque, nempe
Utraque propenso plena labore fuit.
Quas cupida dum mente lego relegoque, subinde
Miror et inventum, miror et artis opus.
15 Undique tanta meas subiit fragrantia nares,
Tantus ubique nitor, tantus ubique decor;
Tantus ubique lepos, culto ut mihi visus in horto
Sim violas inter, sive sedere rosas.
Quippe quod est aliis bene consitus hortulus, in quo
20 Suavis odor floris versicoloris inest.
Id tua, crede mihi, fuit utraque littera, plena

Quae simul officiis delitiisque fuit.
 Hortus alit sapos flores, bene fragrat amomo,
 Suave viret violis, suave oletque rosis.
 25 Littera candorem redolet tua, spirat amorem,
 Germanamque sapit Musaque mensque fidem.
 Saepe sed ut flores inter viret herba, latente
 Quae calcaturos ustulat igne pedes:
 Una tuos inter flores sic herbula pungens
 30 Haeret epistolio, Iane diserte, tuo.
 Si quae sit, rogitas: ea sunt Encomia, quae te
 Digna magis, sed me iudice digna minus.
 Constat enim, quam sit sterilis mea venula, constat
 Quam larga ingenii flumina quanta tui.
 35 Et licet Aonides teneris sectatus ab annis
 Nunc quoque, dumque sinet Parca severa sequar:
 Non tamen hos titulos, laudes non assequar istas,
 Ille mihi merito nec tribuetur honos.
 Quois tua me cumulat, nimio fors lapsa favore,
 40 Nec bene iudicio Pieris usa suo.
 Namque novenarum quamvis mihi casta sororum
 Numina cum clara sint adamata cheli:
 Summaque quantumvis fuerit mihi cura, flagrantem
 Bellerophontaeo fonte levare sitim:
 45 Me tamen arcta domi res et popularis egestas
 Cursantem in media praepedire via.
 Hinc mihi Parnassi montis iuga summa petenti
 Vix tenuem radix praebuit ima locum.
 Atque Medusaeas labris primoribus undas
 50 Vix mihi gustandi copia facta fuit.
 Unde rudis, simplex, inculta inamoenaque Musa,
 Et minus in plausus ambitiosa mea est.
 Inde nec ut lauder, scribo, sed si qua remansit
 Horula, pro libitu quae sit agenda meo:
 55 Occupat hanc Flaccus, Maro, Naso, Lotichius, et quo
 Saecula maiorem vix puto nostra ferent.
 Hos lego, dumque lego, paribus quandoque laboro
 Pauca, vel imparibus cogere verba modis.
 Verum ea non praelo aut caelo, non luce, sed umbra,
 60 Emendaturis vel mage digna rogis.
 Scilicet omne quibus punctum, quod prosit, et aegra
 Corda quod a tristi nube serenat, abest.
 Quando igitur mea sunt adeo tenuicula, quorum
 Sat cutis, at modicum pleraque carnis habent.
 65 Mene coronandum, dignum vel honore putaris

Laurigeri? cui non Thyrsigero esse licet.
 Parce, nec argutis me confer oloribus, anser
 Guttare quem strepero nolit habere parem.
 Saepe cava placidum quis currere lintre per amnem
 70 Novit, et in parvis est Palinurus aquis:
 Non tamen ille idem tumido se credere ponto
 Ausit, et insanis pandere vela notis.
 Alta petant alii, stratas me cymba per undas
 Lusitet, a portu non procul acta suo.
 75 Sic mihi non scopuli, non Scylla, nec ulla Charybdis,
 Sic rapidus vortex non metuendus erit.
 Si mihi grandisonis titulis clarere negatur,
 (Quorum nulla mihi cura nec ardor inest)
 Glorior et satis est, quod censeor inter honestos
 80 Mente, manu, vita, nomine reque viros.
 At quia tanta mihi tribuis praeconia, certum
 In medioque dari vis Helicone locum:
 Dignaque laureolo censes mea tempora serto,
 Meque novis auctum fascibus esse cupis:
 85 Quae mihi vix unquam poterunt obtingere, namque
 Viribus et meritis sunt graviora meis.
 Haec eadem tibi vir praestans, tibi clare Bocati,
 Haec animo et voto non simulante precor.
 Vota Deus firmet, tua sic non ante silesct
 90 Fama, nec ante tuus diminuetur honos:
 Quam ver flore novo, quamque aestas messe carebit,
 Fructibus autumnus, frigore tristis hyems;
 Quamque dies aestiva brevis, nox longa: vicissim
 Longa dies, brevior nox hyemalis erit.
 95 Quod superest, bene vive, bonis bonus utere fatiis,
 Et bene perpetuum, docte poeta, vale.

Dabuntur Cassoviae 20. Septembr[is] anno 1598. Tuus

Caspar Frank m[anu] pr[o]pria

app. 92

Alia

S[alutem] P[lurimam] D[ico]

Accepi lepidos tuos phaleucos,
 Et legi querulos tuos phaleucos,

Vir doctissime Iane: vis resolvam
 Nodum, carminibus suis disertis,
 5 Quem nuper dederat tuis Camoenis
 Solvendum ingenio potens et arte
 Francus noster amor decusque nostrum.
 At ne frangat et angat ista mentem
 Posthac cura tuam, tuis petitis
 10 Absque ambagibus annuam, repandam
 Secretum numeris quod eruditis
 Musa Francica comprehendit, aures
 Ergo da faciles, arare si vis
 Samsonis vitula minus sinistre.
 15 Quod te sollicitum tenet, quod angit
 Tanto tempore, Francicus docebit
 Versus par monosyllabov: at iste est:
 (Quodque ius negat obtinere vi vis.)
 Voces sunt igitur duae, repugnant
 20 Quae plerumque sibi, sed haec in illam
 Transit, littera si loco movetur,
 Ius et vis; animum resume vive.
 Non cogere mori, vigere sacrum
 Et florere diu volunt poetam.
 25 Et Francus pariter Thebesiusque.

Tui observantiss[imus]

Ioh[annes] Thebesius m[anu] pr[opria]

app. 93

Alia

S[alutem] P[lurimam]

Tuos hendecasyllabos, amice
 Optatissime, ter trium sororum
 Cultor strenue, chare mi Bocati,
 Illos hendecasyllabos, iocosis
 5 Nusquam non salibus cavillulisque
 Mistos dulcacidis et hei severae
 (Si verae modo) litigationis
 Arculaeve meae refractionis,
 Nuncios caperatulos amanti
 10 Fronte, mente, volens, valens favensque
 Legi, multotiesque lectitavi.

Sed quid hoc amabo novi? quid hoc est?
 Mirer sive querar? tuis phaleucis
 Atroce[m] mihi quod dicam minaris?
 15 Vim tantam mihi quodque machinaris?
 Versus quando meos ineruditos
 Et nugigerulos ineptulosque
 Legandosque rogo, rogas legendos
 Ut mandare typis velim, retruso
 20 Quos in scriniolo bene obserato
 Ipse iudico perpetim premendos.
 Ac, si fors renuem (velut recuso)
 Nolim sive velim, palam minaris,
 Quod vel iure velis id obtinere.
 25 Aut si iura tibi reclamitabunt,
 Vim fraudemve strues meis Camoenis,
 Eruas modo dum meas Camoenas.
 Surreptesque mihi meas Camoenas,
 Et sic me spolies meis Camoenis,
 30 Meque sic spolies meas Camoenas.
 Ehodum bone vir, quid hoc? quid hoc est?
 Unde Proteus hic inopinatus?
 Unde practicus hic inusitatus?
 Accusator eris? Amator ante
 35 Qui (ni fallor) eras amicusque?
 Et qui comis eras nec efferatus,
 Nunc fies tetricus feroculusque?
 Dum, quod pace bona impetrare nescis,
 Quodque ius negat, obtinere vi vis?
 40 Euge, docte vir, euge mi Bocati,
 Non declino fori fores, forenses,
 Nec formido virosve calculosve,
 Sed si tam bene iurium peritus,
 Si sagax et acutus es poeta,
 45 Prius, quam mihi vel meis Camoenis
 Lis vel vis moveatur aut struatur,
 Parvulum tibi complicabo nodum,
 Novellam dabo quaestiunculamque?
 Unum par monosyllabov habetur,
 50 Par unum, inquo, vocularum habetur,
 Quibus vix, puto, vel potentiores,
 Latius vel erunt patientiores,
 Per quas regna, domus, sacra et profana,
 Aut immota sua basi tenentur,
 55 Aut eversa basi sua teruntur.

Et sunt tam sibi dispares paresque,
 Ovis quam paria ova lacuque lacti,
 Quam sunt disparia atra nox diesque.
 Pares sunt ita: quotquot Haec, tot Illa
 60 Constat literulis et exarantur
 Iisdem literulis et Haec et Illa.
 Dispares ita sunt: quod Hac et Illa
 Nil pugnantius invicem nihilque
 Obstinatius experitur orbis.
 65 Nam quod Haec statuit, reformat Illa;
 Quod Haec suadet, idem recusat Illa;
 Quod Haec damnat, idem tuetur Illa;
 Haec Illam gravat, Hanc molestat Illa;
 Si blande monet Haec, minatur Illa;
 70 Si torvum videt Haec, renidet Illa.
 Sed tamen, licet undiquaque tellus,
 Urbes, regna, domus, sacra et profana,
 Tales experiantur Hanc et Illam,
 Sunt cognatae adeo vel hinc, vel illinc
 75 Si postrema, loco remota, primum
 Cedat literula in locum, retroque
 Vel Haec vocula, vel legatur Illa,
 Haec in Illam abit: Illa in Hanc, et una
 Mox fit altera lectione, sensu.
 80 Eia iam monosyllabas tot inter
 Voculas, monosyllabae gemellae
 Quae sint tam sibi dispares paresque,
 Nobis dicito, amande mi Bocati,
 Nodum solvito, docte mi Bocati,
 85 Quem cum rite resolveris, deinceps
 Litem intendere si mihi libebit,
 Grandem scribere mi dicam licebit.
 Interim bene vivito, usque et usque,
 Nobiscumque perenniter valet.

Cassoviae Nonis Novembribus an[no] 1598. Tui sincere amans

Ca[spar] Frank m[anu] pr[o]p[ria]

- 1 Salve poetarum doctissime et clarissime domine M[agister] Bocati, et Mokoschinum te redamantem, ut coepisti, ama, ab eoque omnia verae benevolentiae officia tibi parata accipe, velut ego tua in me profecta amplexus sum singulari voluptate.
- 2 Verumenimvero inter omnia Epigrammata, meo Operi Sacro nullum cultius, rotundius et nervosius accessit, quam ex tua officina et incude elaboratum; et sane tempestive mihi exhibitum est, tunc, cum tabellarius noster Vitebergam iter adornaret, missus cum expensis edendo meo Sacro Operi, munificentia illustris domini mei comitis mihi favente, deputatis in auro num[mis] 50; addito sumptu itineris fl[orens] 25.
- 3 Doleo dominum Balogum inter Epigrammata deesse, intermissum tamen officium compensabit alia occasione, neque enim iam conquievit in me spiritus poeticus, proritans me ad prophetarum historiam in nostrum carmen redigendam.
- 4 Nunc ad te, doctissime domine M[agister] Bocati, revertor tibi meum epigramma, operi Hungaridum nostrorum praefigendum (si dignum existimaveris) ex tempore natum, mitto. Gratulor patriam meam ornari tua elegantissima poesi, illam non ingratam tibi et mihi futuram, si mens spe bona fulta non fallit,
- 5 auguror. Danielem Fabinum, literarum mearum tabellarium, si in classem discipulorum tuae celeberrimae scholae receperis, erit mihi gratissimum, idque ut
- 6 haud illibenter facias, plane rogo, mea iterum in te constabunt officia. Vale doctissime domine M[agister] Bocati, et dominum Balogum ex me saluta. Datae Lypsae Teutonum Aprilis 29. anno incarnati Christi 1599. Tuae clariss[imae] Humanitatis amicus benevolentiss[imus]

Leonhardus Mokoschinus
Vicearchidiaconus Ecclesiarum comitat[us]
Liptovien[sis], m[anu] pr[o]p[ria]

Cum te, docte novem decus Bocati
Musarum, decus artiumque septem,
Laudent propter Hyanthias puellas
Graias, Ausonias, Palaestianas,
5 Sclavi, Teutonis, Hungari, Poloni,
Quos tu suaviter, annuente Phoebo,
Demulcesque docesque personasque
(Istis artibus his tribusque linguis
Quas in tot populis tot urbibusque

10 Es fama meliore consecutus
Hinc bacca viridante laureatus)
Demulcesque docesque personasque
Ex hac urbe cui dedere nomen
Enascentia fraga molliore
15 Terra Pannonibus diu dicata:
Laudant nunc magis ad patrem quod Albim
Lutherique Melanthonisque busta
Longinquum capis his iter diebus,
Magos stella quibus tulit coruscans
20 Ad cunabula dulciora Christi.
A magis ut et enim magister extat:
Sic hoc tempore adis gradum magistris,
Sic fers obsequium tuis magistris,
Sic hoc tu studio statuta firmas,
25 Quae sancta ratione iussit esse
Divino ingenio potens Philippus.
Ergo nec boreae ruentis antrum,
Canae nec rigido gelu pruinae,
Celsi nec nive candicante montes,
30 Undae nec glacie parum retentae,
Saevae per iuga nec ferae vagantes,
Nec cincti gladiis feri latrones,
Nec te sollicitae preces tuorum,
Nec movent lacrymae per ora fusae,
35 Quin carpas iter et periculosum,
Quin carpas iter utilissimumque.
Ergo Pegasidum chorus sororum
Tali te super astra voce tollit,
Est virtus tibi, nulla sola virtus,
40 Est constantia, fortitudo, candor,
Observatioque eruditioque,
Est industria et ardor et facultas,
Est virtus tibi, nulla sola virtus.
Ergo stella magos ut illa duxit,
45 Felices tulit et Tonans supremus,
Reduxit simul ad suos Penates:
Sic te sospitet, augeat, gubernet,
Cunctarum moderator ipse rerum,
Deducat comes angelus reducat,
50 Laetum Pannonicisque sistat oris.
Sic te, culte novem decus dearum
Ioannes, decus artiumque septem,
Laudant propter Oreades, Napaeas,

55 Ebraeas, Latias simul Pelasgas
Sclavi, Teutones, Hungari, Bohemi,
Quos tu suaviter annuente Phoebo
Demulcesque docesque personasque.
Ex hac urbe, cui dedere nomen
60 Enascentia fraga molliore
Terra Pannonibus diu dicata.

Ioannes Balogus, concionator
Szilven[sis] et Demeten[sis] scr[ibebat]

app. 96

Alia

S[alutem] P[lurimam] D[ico]

- 1 Cum clariss[ime] Vir, domine et affinis amicissime, inter excudendum, Commentaria tua Hungaridos relego, Deum immortalem, quantum illis delector! Ita enim festivi libri isti sunt, ita docti, ut expleri nequeam mentem, ardescamque legendo; quin non tuum, sed ipsius Apollinis aut Camoenarum opus esse videantur. Unum vero in illis argumentum est, in quod quotiescunque incido, toties suspiro, et apud intimum animum meum illud perpendo, deploro.
- 2 Quodnam sit, quaeris? Scribis de miseria vitae scholasticae. O quam vera, sed quam indigna! Ad politum quendam politicum: Hic (inquis) vulgus rude temnit, execratur nos, qui Pierias docemus artes. O pietas, o sancta fides, quoties ego hoc re ipsa experior! Et ad alium quendam nostri ordinis bonum virum, nostro hoc vitae genere nihil esse contemptius, nihil molestius, nihil pauperius, affirmas. Et hoc quis sanus negare ausit? Addis: Sustinemus nos coelum humeris Atlantis
- 3 ingens. Et fors conditio rudis bubulci est nostra potior. Inferis: nec ulla nostris sors arridet conatibus; nulla datur aut certe mala gratia. Sententias, mehercule, dicis, dicis oracula. Haec enim ita rata, ita firma sunt, ut firmiora dari non
- 4 possint. Et in provincia scholastica, ad ornatiss[imum] iuvenem, d[ominum] Davidem Guttgesellem, miserias nostras vivis coloribus depingis, cui ego propempticum, in eandem prope sententiam, sed non eadem arte, dispari calamo subieci: de quo quid senseris in epigrammate alio, ad me nuper dato, commonstrasti. Confirmatus nimirum meo ex exemplo, et in pulvere scholastico amplius
- 5 nobiscum desudabis. Sed num etiam consenesceamus? De te non habeo quod dicam, me voluntati divinae committo, et propter iuventutis protervam malitiam, plerorumque etiam ingratitude cum poeta exclamo:

O socii neque enim ignari sumus ante malorum,
O passi graviora dabit deus his quoque finem.

- 6 Scripsi autem ἐπιγραμμάτων in tuam Hungarida, quod una cum his literis accipies. Tu iudica, et si placebit, apponi cura, sin displicebit, ad Garamantas mitte. Vale vir doctissime, Musarum decus, affinis amicissime salve et vale. Bartphae ex pistrino meo ad 18. Maii anno 99.

Cl[aritatē] Tuam candide amans

M[agister] Nicol[aus] Erhardus
Dalhemius Palatinus; rector scholae
Bartph[ensis] m[anu] pr[o]p[ria]

app. 97

Aliud

Si decus ingenio, si gloria surgit ab arte,
Sique decet gnarum pulchra corolla virum;
Si quoque Pierides referunt sua praemia doctis,
Praemia, queis merito segnis inersque caret:
5 Certe dignus honos, te praemia digna sequuntur,
Bocati, Aonii lausque decusque chori.
In studiis alacer trivisti tempora multa
Doctrina laudem conciliante tibi.
Carminibus specimen scribendis saepe dedisti,
10 Quae propter laudem nobile nomen habes.
Pro tantis ausis tibi praemia digna rependit,
Retribuetque tibi commoda larga Deus.
Ac nunc Hungariae longe digressus ab oris,
Limina Leucoridis cum petis alta scholae:
15 Scilicet ut capias summos virtutis honores,
Dignaque pro duro praemia Marte feras.
I pede felici, Musis gratantibus, almus
Candor eat tecum, cum pietate, comes.
I felix, felix: nostris onerataque votis
20 Numina inoffensam dent superare viam.
Et pater omnipotens gressus fortunet, ut auctus
Saxonia referas laetus honore pedem.
At re confecta fueris si forte reversus
Ad loca, quae naves Odera stringit aquis:
25 Odera stringit aquis, animos percellit Apollo,
Nempe ubi Francorum sunt vada: iussa cape.
Quos mihi sanctus amor, studium quos iunxit amicos
Iane salutabis nomine, quaeso, meo.
Iane saluentur Vencelius atque Pelargus,
30 Qui sunt Marchiacae lumina clara scholae.

Gratus ero, nostris fueris cum redditus oris,
Pro reditu dicens carmina grata Deo.
Quod restat, placidus nostrum, precor, accipe votum,
Scripsit quod properans rustica Musa: vale.

M[agister] Nicol[aus] Erhardus
Dalhemius Palatinus, gymnasii, quod
Magnificus et Generosus D[ominus]
D[ominus] Gregorius Horvath etc.
fovet in Neërer, rector. 26. Ianuarii
anno 96. perscripsit.

app. 98

Aliud

Dum mihi Carpatiis fit Cynthus obuius oris,
Miror, namque diu non mihi visus erat.
Miror et obstupui, non hic Parnassia credens
Castra, nec Aonidum (munera magna) decus.
5 Mox Phoebus, non haec nostri est angustia regni,
Nostrum ora imperium claudere nulla potest,
Ne me (namque nefas) incerta sede vagari
Speres, hic nostri membra requiro chori.
Nulla mihi regio, nullus mihi clauditur orbis,
10 Omne solum, tellus omnis ubique mea est.
Nunc quoque Carpathio deprendi militem in orbe
Bocatum, nostris sedulum in officiis.
Huncce mihi tenera coniunxit aetate dicatum,
Hunc fovi et tinxi fonte labella sacro.
15 Hunc modo Leucoreas iubeo remeare Camoenas,
Ut tribuam facili publica sarta manu.
Publica sarta, caput quae nobili honore coronent:
Hunniadum et constant ut mea regna solo.
Haec cape, Iane, tibi sertum hoc tibi cedat honori,
20 Nobile et hinc aevum floreat omne tibi.
Nec non laude tua Hungaricae clarissima gentis
Nomine, sint toto nobiliora solo.
I pede felici: nostras felicior oras
Mox repeda et Phoebi sis decus usque chori.

M[agister] Ioannes Rhau, rector
Leutschoviensis

Aliud

Dum scribunt alii certatim carmina Iano,
 Qui capit en summi praemia summa gradu,
 Carmina laurigeri dum fundunt culta poetae,
 Qui leve Nasonis rite sequuntur iter.
 5 Ergo age Bocati praesenti plaudito luce,
 Menteque sub tacita gaudia mille fove.
 Omnes inclusas Musarum pectore dotes,
 Namque tenes clarii gloria summa chori.
 Ergo quis invideat meritis his lividus? Ecquis
 10 Non putet haec precibus coepta iuvanda suis?
 Ipse preces promam tibi nunc ex sensibus imis,
 Et pia pro docto carmina vota feram.
 Ut novus iste gradus tibi sit felix, pariatque
 Perpetuum nomen perpetuumque decus.
 15 Ipse Deus solus studiorum fautor et autor
 Annuat his vobis atque secundet ea.

Martinus Brechtelius civis
 Cassoviensis

Aliud

Gloria virtutis comes est, ceu corporis umbra,
 Sole quod in claro stat radiante loco.
 Non haec divitiis, auro paratur avorum,
 Haec non delapsa ex aethere sponte venit.
 5 Multo, crede mihi, sudore paretur oportet,
 Quod doctis pariat nomen in orbe viris.
 Exemplo est nobis tua virtus, docte Bocati,
 Cui sunt Epperies tradita sceptrata scholae.
 Nam quibus exuperes alios virtutibus unus,
 10 Et quas possideas cognitionis opes:
 Testantur, qui te rite audivere docentem,
 Ingenii testes sunt monumenta tui.
 Haec non immerito cuncti miramur amici,
 Haecque aliis, quibus est candida vena, placent.
 15 Ergo iure tibi magni debentur honores,
 Qui sunt virtutis praemia larga tuae.
 En tibi sarta parant Heliconis laurea alumnae,
 Teque iubent memorem muneris esse sui.

20 Frondibus his igitur confestim tempora cinge,
Magna magisterii nomina laetus habe.
Et nos ex animo tibi qui gratamur honores,
Fac iterum toto pectore frater ames.

Ioannes Gerstman, scholae
Bartphensis collega primarius

app. 101

Aliud

Egregium decus est claro de stemmate nasci,
Et titulos patriae posse referre suae.
Sed maius decus est propriis clarescere factis,
Seu fiat valido Marte vel arte bona.
5 Nam laus maiorum post funera concidit omnis,
Nec datur haeredi, patre cadente, novo.
At decus ingenii propria virtute paratum,
Post obitum floret, post obitumque viget.
Hoc, regina velut, patulo dominatur in orbe,
10 Hoc spreti iuvenis tollit ad astra caput.
Et medios inter generoso sanguine cretos
Collocat, ac claros reddit in orbe viros.
Et quanquam radix virtutis acerba videtur,
Melle tamen dulci dulcius esse solet.
15 Non refert, quod quis Mopso sit patre creatus,
Dum modo sit clarus laudis honore suae.
Haec quoque tu vigili Bocati mente revolvens
Ipse studes propria laude iuvare genus.
Ipse tuum nomen (quamvis fit carmine clarum)
20 Clarius ut fiat, condecorare studes.
Dum procul hinc repetis dulcissima Leucoris arva,
Ut clarum titulum nomen et inde feras.
Gratulor ergo tibi toto de corde precorque
Ut Deus omnipotens dux velit esse tuus.
25 Hoc precor, hoc voveo, votis hoc omnibus opto,
Ut redeas sanus, sanus ut exieras.
Ut sanus redeas ornatus laude magistri,
Et clarum videas nomen in orbe tuum.

Maximilianus Fabius Sepusius,
Collega Epper[ensis] scholae

Ergo quod Aonias coluisti gnaviter artes,
 Iane, tibi et Musis est sine dulce nihil.
 Et mage quod libuit caput has efferre per artes,
 Per quas consistunt curia, templa, scholae.
 5 Tempus quam vanis vacuum consumere rebus,
 Gaudia vel mundi perniciose sequi.
 En modo concedit summi Iovae aequa voluntas
 Scandere virtutis clara theatra tibi.
 En tibi decernit meritos Academia honores,
 10 Quam fovet Albiaco Leucoris alma sinu.
 Et confert titulum summa cum laude magistri,
 Atque tuum prohibet nomen in orbe mori.
 Nempe vigil clariae sudas ad culmina Cyrrhae
 Clarus ab innumeris dotibus ingenii.
 15 Atque Medusaeos non ultimus inter alumnos
 Carmina praesenti numine plena canis.
 Carmina sic Charites, adeo spirantia Musas
 Effluere ex ipso ut missa Helicone putem.
 Unde sacer merito Phoebus et curat amatque,
 20 Te cupit Aonios inter adesse choros.
 Atque etiam iuvenis celebris regis Epperiani
 Gymnasii fida tradita frena manu.
 Nunc igitur meriti tibi decernuntur honores,
 Et bona pro summo summa labore capis.
 25 Ergo tuo laetus mansuro grator honori,
 Atque novo gradui prospera quaeque precor.
 Hinc ventura tibi celebris per secula fama
 Surget, et aeterno tempore stabit honos.
 Hinc tibi vivacis praeclara merebere laudis
 30 Nomina, quae nullo sunt peritura die.
 Perge tibi stabilem studiis acquirere famam,
 Quae venit a studiis fama perennis erit.

Adamus Kunischius, collega
 docentium in schola Cassoviensi, moris et
 amoris ergo f[ecit]

Aliud

Iane o Aonii Bocati gloria summa,
 Gloria summa chori.
 Haec optata dies fausto se protulit ortu,
 Docte vir ecce tibi.
 5 Qua decorare tuum merito festinat honore,
 Dulcis Apollo caput.
 Atque parare tibi vernanti e flore coronam:
 Dona magisterii.
 Hoc meruit pietas tua, virtus atque labores
 10 Hoc meruere tui.
 Macte novis titulis, sic fama sidera tangas,
 Perge age, magnus eris.
 Perge perenne tibi, tali suffultus honore,
 Conciliare decus.
 15 Ergo tibi imparibus, partos gratatur honores,
 Nostra Thalia mortis.
 Faxit, ut imposita aeternum capiti ipsa virescant
 Florida sarta, Deus.
 Ut sic ingenio multis cura atque labore
 20 Utilis esse queas.
 Dignus es hoc titulo, his meritis, hac laude per ora
 Iam volitare virum.

Amicitiae ergo scripta a Stephano
 Peregio, Cassovien[si]

Aliud

Ecquid adhuc rerum tangit te cura tuarum?
 Ecquid adhuc titulis addis Iane tuis?
 Quid facis? o nimium mortalibus aspera fata,
 An linques temere limina nostra, precor?
 5 Heu miserum qualem via te ducet ad Albim?
 Forte quoque ignoti syderis arva petes?
 Quis fugiat demens? Fatis parere necesse,
 Albidos ut videas flumina, fata volunt.
 Fata volunt, quo tu decoratus honore magistri
 10 Praemia Musarum digna favore feras.
 Ecquid enim melius, quid vitae suavius est? quam
 Qui virtute sua, nomen et omen habet.

I pede fausto igitur, duce Christo, docte Ioannes,
Ut zephyrus coeptis spiret ubique, precor.
15 Spiret ubique precor: Mavortia pica facessat,
Neu cornix longum garrula rumpat iter.
I pede, carpe viam, felicibus utere ventis,
Ut possis, praestent fata, redire, vale.

Martinus Rosenman, Carponensis

app. 105

Aliud

Si signum virtus titulum praeclara meretur,
Gloria si doctis convenit ulla viris,
Quis fraudare queat merito te laude perenni,
O lux Aonii lane decusque chori?
5 Nam bene tu pulchrae es doctus Apollinis artes,
Naturaeque patent abdita quaeque tibi.
Quo nihil existit toto praestantius orbe,
Caetera non firmo stantque caduntque gradu.
Quo tibi laus igitur, quo nomen honosque paretur,
10 Adveniunt meritis laurea sarta tuis.
Id tibi nos cuncti ut faustum felixque precamur,
Esse velit summus qui colit astra Deus.

Stephanus Telegdius Ungarus,
benevolentiae declarandae grataeque
recordationis ergo, faciebat
Witebergae

app. 106 Viro Nobili et Clarissimo, D[omino] M[agistro] Ioanni Bocatio,
P[oetae] L[aureato] C[aesareo]

Quum primum legi tua carmina sacra, Bocati,
Syraciden Latio quae peperere metro:
Haec subito dixi doctis de versibus istis:
5 Quam sapiunt venam, Naso poeta, tuam!
Heu! quam dives inest selectis copia verbis!
Carmina quam rapidi fluminis instar eunt!
Huic o lanificae, faciles estote, sorores,
Sumet ab ingenio talia plura suo.

10 Auguror: hunc vatem, de quo praedixit Apollo,
Esse: mihi curto tempore par fuerit.

Shemnicii f[ecit] Matthaeus Zuberus,
P[oe]ta L[au]reatus, Illu[st]ris ac
Gener[os]i D[omi]ni D[omi]ni Nicolai
Forgacz de Gymes, praeceptor; anno
98. mense Augusto

app. 107

Aliud

Vera quidem narras lucem hanc non esse serenam,
Qua mihi natalis fulsit in orbe dies.
Et causa in promptu, me binae funera prolis
Cum morbo et patriae summa pericla movent.
5 Sed mihi solamen Iesus, qui tollere morbos
Et tres pro bina reddere prole potest.
Ille, precor, nostris depellat finibus hostem,
Discat ut in solo vincere posse Deo.
Quod superest, magnas tibi toto pectore grates
10 Pro votis reddo, docte poeta, tuis.
Iova tibi vitam servet, sis grata canendo
Gratus in hoc mundo, gratus in arce poli.

Michael Wirth manu pr[o]pria ex lecto
podagrico rescripsit in festo d[ivi]
Mich[aelis] anno 96.

app. 108

Lectori

1 Aestuantibus armis inter Fedinandu[m] imperatorem et Ioannem Hungariae
regem, magnificus dominus Georgius Bochkayus nolens quoquomodo a sua
Austriacae domui dudum illibate custodita et servata fide recedere, indignationi
hinc regiae subiicitur, cuius iussu Claudiopoli Transylvanorum custodiae
demandatus, dum mensibus aliquot defluentibus una cum domina coniuge sua,
tum praegnante, detinetur e regione illarum aedium sita domo, quae Mathiae
Corvino, gloriosissimo Hungarorum regi, auras natales dederunt, foelici
quodam omine hunc ser[eniss]imum Stephanum Bochkayum, Hungariae et
Transylvaniae principem Siculorumque comitem modernum, moesta parens
2 enititur. Observatu autem nimis dignum in hac re hoc ipsum videtur, quod cum
die ipso Veneris esset hic princeps editus, ab eo statim tempore, quo duce bellico

caesareano, Ioanne Iacobo Belgioiosa nefasto Italo, armis caesareis contra omne suum meritum petitus fortunis et bonis suis coedens arce sua Somllokeo vocata, die etiam ipso Veneris fataliter egreditur, per multos consequenter Veneris dies auspicato sortitus est, quae defensivis ipsius armis vel intra hunc unius anni curriculum cursum foelicem dederunt. Quod concinne hac prosopoeia sua Bocatius vates hoc ordine persecutus est.

app.109

Vorrede

- 1 Denen Edlen, Ersamen, Namhafften, Fürsichtigen und Wolweisen Herren Richtern, so wol Herren Rathsverwandten, Herren Vormündern, sampt ihren löblichen Erbaren Erwehlten Christlichen Gemeinen und gantzer Bürgerschafft der fünf Königlichen Freystät in Ober Hungarn, Caschaw, Leutsch, Bartfeld, Epperies und Zeben, wünsche ich Elisabetha Bocatiussin von dem Vater aller Gnaden Zeitliche und Ewige Wolfahrt.
- 2 Edle, Ersame, Namhaffte, Fürsichtig und Wolweise, Insonders (in gebühr) Großgünstige Herren Patroni, theils Gevattern und Schwäger, wiewol der Heilige Apostel sagt 1Cor. 14 v. 34: Mulieres in Ecclesia taceant. Dei Weiber sollen schweigen in der Gemein, Dardurch dem Weiblichen geschlecht untersagt, sich ichtwas zu reden oder fürzubringen im Convent der Mannsbilder anzumassen (weil das stillschweigen di falls mir und meines gleichen am besten zu schlecht, nach dem Lateinischen Sprichwort: Mulieres ornat silentium. Und weiß es, daß die Nehnadel, Waschblewel, Töpff und Rocken sein unsere Instrument, die Küchel und Schlaffkammer unser Cantzeley und Officin.) Dennoch wil ich tröstlicher hoffnung leben, mirs kein Christenmensch verargen werde, daß ich so türstig und mich unterstanden, ein solches zu effectuiren, was eigentlich zu thun den Mannen gebühret, in dem ich diß Tractetel unter meinem Nahmen hab in Druck verfertigter ans tages licht kommen lassen. Darzu mich zwar kein vorwitz, sondern die unauffhörliche betrachtung meines so langwirigen, sonderlichen, so bitter schmerzlichen ertragenen, grossen Elendes und Menniglich bewusten hefftigsten strudels und mühseligster Pilgramschafft, verursacht, gleichsam ein New Vergiß mein nicht darauß zu machen. Auch wegen der endlichen erlösung dem Barmhertzigem Gott allerhandt lobsagungen anzustellen, wie nicht weniger andere Christliche dergleichen Creutztragende fromme unschuldige hertzen zur gedult und der hoffnung zum besten darmit zu animiren und anzuzünden. Wiewol auch (daß ich zum anfang kom) vorzeiten weibsbilder sich auff das studiren, wie die Männer, gelegt, als die Sibylla, Sappho und andere. Und soll vor wenig Jahren in der hohen Schul zu Heidelberg die Olympia Fulvia, wie der zeit die Elisabetha Joanna Westonia zu Prag (welche ich meines theils gar wol kenne) mit den gelehrtesten leuten Lateinische Schrifften abgewechselt, Bücher und Poemata geschrieben haben. Mich armes Weib hat mein eusserst und unümbgänglichste noth gelehret, daß ich mich annehmen
- 3
- 4
- 5

müssen, als wer ich kein Weib, sondern ein Agent zu Hof, Solicitator und Procurator. Ich bin mit dem Cananeischen Weiblein über stein und bein unerschrocken zu lauffen, durch den hauffen mich durchzudringen, das mau auffzuthun, grosse hohe Potentaten ümb audientz anzulangen, zu fuß zu fallen, anzubeten und das De profundis, Auß tieffer noth und was die Welt, das Hofwesen, gute freund in der noth und dergleichen sein, zimlich lernen können. Mein überheufftes unglück ist grösser gewest, denn ichs genug außsprechen könt. Und hett mich der fromme Gott nicht sonderlich erhalten, solt niemand wundern, wenn ich vor angst vergangen, oder mir selbst das leben abgekürtzt hette. Hats ein jeder verständiger wol zu ermesen, zu was frewden ich mit verlassung alles des meinen gen Prag ankommen, da ich bey den feindseligen, unbarmhertzigen, Tyrannischen leuten täglich heisse zehren unnd Blut weinend biß ins dritte Jahr nicht so viel erhalten können, daß ich zu meinem armen Herren nur ein eintziges mahl, ihn mir

7 anzuschawen wer admittirt worden. Ich hab mich zwar nicht ein mahl anboten, wie denn neben mir meines lieben Herren Bruder (so auch beim Jahr mit verlassung seiner haußlichen nahrung auff mein unkosten sollicitirn helfen) uns beyd in Band und Eysen in nemblichen orth, wo er, mein Herr, gesteckt, einzuthun zu lassen, damit nur mein frommer Haußwirt zur ordentlichen und rechtmässigen verhör, verantwortung, behauptung möchte gelassen werden. Aber wer ein böse

8 sachen hat, der schewt das licht. Ach du gerechter Gott, dir hab ichs zu dancken, daß dennoch mein instendige mühl, arbeit, rennen und lauffen nicht vergebens. Der letzte betrug ist unsern feinden ärger worden, denn der erste. Jetzunder siehe ich, daß es war sey, was Syrach sagt am 16. Capit. 1.: Der gottlose wird mit seinem varecht nicht entgehen, und des frommen Hoffnung wird nicht ausbleiben. Ich bete und dancke dem Allmechtigen Gott sampt meinem wunderlich erlösten Herrn, und sprich mit dem lieben Jesu Syrach am 51. Cap.: Ich dancke dir Herr König, und lobe dich Gott meinen Heyland. Ich dancke deinen Namen, daß du mein Schutz und hülffe bist, und meinen Leib auß dem verderben, vom Strick der falschen Zungen und Lügenmäulern erlöset hast, und hast mir geholfen wieder die feinde, und hast mich errettet nach deiner grossen und hochberümbten Barmhertzigkeit von dem brüllen derer, die mich fressen wolten, und auß der Handt derer, die mir nach dem leben stunden, auß vielen trübsalen, darin ich lag, auß dem tieffen Rachen der Hellen, von den falschen Kläffern und

10 Lügenmäulern, für dem König und vom unrechten Urtheil. Ich war dem Tode nahe, und mein leben war schier zu Hellen gesuncken. Ich war umbringet, und niemand halff mir, Ich sucht hülff bey den Menschen, und fand keine etc. Welches alles des heiligen Mannes wort sein. Und mit dem lieben David sagen wir: O Herr, meine Lippen und meine Seele, die du erlöset hast, seind frölich und lobsingen dir. Auch tichtet meine zunge täglich von deiner Gerechtigkeit. Denn schämen müssen sich und zu schanden werden, die mein unglück suchen. Psalm.

11 71. Ja freilich wol. Zuschanden seind sie worden, und werdens täglich. Das unglück, darvon sie gerathschlaget, ist ihnen auff ihren eygenen Kopff gefallen. Der meinen unschuldigen lieben Herrn hat in den Thurn werffen und aller seinen sachen spoliren lassen, der gewesene Reichs Marschalk Preuner, ist eines jehen

tods gestorben. Der Böhmische Vice Cantzler Heinrich von Pißnitz, so ihn dem welschen Antiocho und Henckerischen Mezentio dem Barbel Janos übergeben, bey dem Käyser hoch verklagt, fälschlich verurtheilt und verlogen, ist vom gantzen Land spöttlich degradirt, und darüber verreckt. Dieser zweyer Gespan ein Reichs Hofrath Doctor Pick hat gleichfalls den halß gebrochen. Der Philipp Lang selbst
12 in der Gefengniß gestorben. Wie es mit den übrigen ergehe, weiß man. Die Gottlosen (sagt David Psalm. 141) müssen in ihr eygen Netz fallen miteinander. Ich aber immer fürüber gehen. Ja Gott, du wirst sie hinunter stossen in die tieffe gruben. Die blutigirigen und falschen werden ihr leben nicht zur helffte bringen. Psalm. 55. Ich hab gesagt (spricht der Herr Psalm. 82.), Ihr seid Götter, und allzumahl kinder des Höchsten. Aber ihr werdet sterben wie Menschen, und wie ein Tyrann zu grund gehen. Ach der grosse Nam des Herren sey in Ewigkeit gepreiset. Wenn wir in höchsten nöthen sein, und wissen weder auß noch ein etc. Als denn kompt Gott. Er weiß wol, wens am besten ist, und braucht an uns kein
13 arge list. Gott vertrauen, nie grawem. Je grösser Noth, je nähnder Gott. Da ich meins theils nichts außrichten, kein Intercession der unserigen, der Böhemischen Herren Ständ, der Chur unnd Fürsten, deroselbigen, darzu Oesterreichischer, Mehrischer, Schlesischer und anderer Landen Abgesandten (denens gleichwol Gott in Ewigkeit bezahle) so gar nichts verfangen wollen. Ist der ins mittel
14 kommen, bey dem nichts unmöglich. Der hat ihm selbstn solche ehr fürbehalten. Das meine hab ich zwar gethan, und was ich einmahl meinem lieben Haußwirth vor Gott und seiner Kirchen eydlich versprochen, gehalten, mein Eheliche trew an ihme, wie die Michol an ihrem liben Mann, bewiesen, den sie an
15 ein seil vom fenster hinunter gelassen, und darmit sein leben salvirt. Hett auch, wie jene fromme Königin, meines Herrn Hosen unnd Wammes, ihm aber meine kleider anlegen, und ihme fortzuhelffen mich verhalten lassen wollen, wo mirs nur so gut het werden können. So hats aber dem Allerhöchsten also gefallen, daß die erlösung durch dieses und kein anders mittel hat erfolgen sollen. Singet frölich Gott, der unser stercke ist. Jauchzet dem Gott Jacob. Da du mich in der noth anriffest, halff ich dir auß und erhöret dich, Psalm. 81.

16 Belangend nun, Edle, Ehrsame, Namhaffte, Fürsichtig und Wolweise Herren, diese meine Intention, daß Ewer Herzlichkeiten ich solches geringes Tractetlein dedicir und zuschreib, wollens dieselben dahin günstig vermercken: Von Ewer Herrl[igkeit] hab ich in meinem Elend viel und mancherley grosse gutthat empfangen, da sie mir daheim unnd auff der reisen alles gutts gethan. Hab hirmit
17 meine danckbarkeit nach geringem vermügen scheinen lassen wollen. Quisque suos patimur manes. Es hat ein jeder sein Creutz. Verhoff demnach Ew[er] Herrligk[eit] sonderlich ihre liebe Haußfrawen werden diß meines Herren (so er mir wunderbarer weiß, wie dergleichen viel, heimlich, wieder alles verbot und abstrickung, zu meinem trost letztlich beybringen können). Trostschreiben und angehengte Liederlein gerne lesen, und an uns der Christlichen gedult und Ehelichen trew (ohne ruhm) so wol der Erhörung und Allmacht Gottes ein newes Exempel und beyspiel haben. Die lassen uns ihnen weiter befohlen sein. Der liebe

weder füß oder anderer glieder mechtig. Do liegt der Mann, do das Weib, do die Kinder. Dieser tritt dir in den Kauff, jener in Lauff. Wirst sampt dem deinen
6 verarrestirt, gehembt, geklempt, hast zu rechten unnd zu fechten. Der leib ist etwan gesund, der beutel kranck. Glück hat neid, unglück leid. Arm leut, arm Creutz. Es darff ein Esel den andern nit ein Sackträger heissen; der sich eines andern unglück frewt, dem blühts vor seiner thür. Und vermeinstu glückselig zu sein, und auff lauter Rosen zu gehen. Peribis, quia cruce cares. Du wirst
7 umbkommen (sagt der heilige Augustinus), weil du kein Creutz hast. Ja das widerspiel ist war. Nihil videtur infelicius eo, cui nihil unquam evenit adversi. Spricht Seneca. Es ist nichts unglückseligers, als der Mensch, dem nichts widerwertiges begegnet. Die heilige schrift sagt: 2Tim. 3. Alle die Gottselig leben wollen in Christo Jesu, die müssen verfolgung leiden. Unser Agonotheta und Fürmeister will uns nichts newes oder sonderlichs machen. O selig und überselig, der sich drein zu finden weis.

8 Dieses hab ich dich, Christlicher Leser, liebe Creutzconsorten, zeuerinnern nicht ümbgang nehmen sollen. Verhoff demnach so du diß klein Büchel fleissig wirst durchlesen, darauß auch in deinen übelstand, unglück und widerwertigkeit, labsal und trost haben und erkennen werdest, daß die Allmacht Gottes all morgen new sey, und wie der barmhertzige, göttig himlische Vatter uns armes und elendistes Par Ehevölckel tieff in die Hellen herunter, also auch wider herauß geführet: Dir gleichfalls nach seinem heiligen willen und wolgefallen helffen
9 werde, verzweifelt nicht, wens gleich desperat, daher gehet. Ubi egreditur natura, ibi ingreditur Deus. Sagt jener Lehrer. Ich wills meinem lieben Herrn nicht zum ruhm geredt haben. Allein hab so viel nachrichtung und erfahrung, daß er in wehrunder seiner schweristen Gefängniß, wie mirs der Wirth zur Custodi und theils andere Mittgefangene gesagt, mit eim frewdigen muth alles erlitten, mit beten und singen tag und nacht verstreichen lassen, darinn er des heiligen Apostels lehr nach kommen, Rom. 12: Seid frölich in Hoffnung, gedultig in Trübsal.

10 Derwegen den er itzo ümb desto mehr mit dem heiligen David sagen kan: Ich wil den Nahmen Gottes loben mit einem Lied, und will ihn hoch ehren mit danck. Denn der Herr höret die arm gefangen und veracht sei gefangene nicht, Psal. 69. Ach liebe Christen, singet dem Herren ein newes lied, denn er thut wunder, Psal. 98. Ich armes Weib wil auch singen von der Gnad des Herren ewiglich, und sein Warheit verkündigen mit meinem Munde. Psalm 89. Vale Christlicher Leser.

Elisabeth B[ocatiussin]

app. 111 Psalm 57[11]: Laetabitur iustus, cum viderit vindictam.

app. 112 Psalm 146,[2]: Lob den Herren meine Seele. Ich wil den Herren loben, und meinem Gott lobsingem, weil ich bin.

Ein ander Lied. Henrich Deim von Striletz. Im Thon:
 Hilff Gott das mirs gelinge

Hilf Gott, daß mein groß leiden
 Und aller Menschen klag
 Auffhör, und bring mit frewden
 Die zeit und lieben tag,
 5 Daß den, so lang betrübet sein,
 Nach grossem ungewitter
 Die liebe Sonne schein.

Es ist an dem, ach Herre,
 Sehr leider ists an dem,
 10 Wenn unser Sünd nicht were,
 Dein gnad vom Himmel kam,
 Wir haben die Straffen wol verdient,
 Der Knecht mit seinem Herren,
 Der Wirt und Haußgesind.

Noch wolln wiers nicht bekennen,
 Niemand wils beichten dir,
 Fromb sich ein jeder nennen,
 Ach Herr verzeih es mir,
 Ich bin fürwar ein unnutz Knecht,
 20 Gib mir dein heiligen Geiste,
 Laß gehen gnad für Recht.

Richt nicht nach meinem leben,
 Sieh an dein lieben Sohn,
 Durch ihn wollst mir vergeben
 25 Mein Sünd, vons Himmels Thron
 Bezahlt hat er und gnug gethan,
 Dein Huld und ewigs Leben
 Ich nicht verdienen kan.

Ich bitt für mich und alle,
 30 So schwer anligen han,
 In diesem Jammerthale
 In angst ligen und stahn,
 Erbarm dich unser, frommer Gott,
 Niemand hastu verlassen,
 35 Der zu dir schreyt in Noth.

Christus ist Mensch geworden,
Dein lieber und einger Sohn,
Für uns am Creutz gestorben,
Gelitten spott und hohn.
40 Und wer sich des von hertzen tröst,
Der soll von allem übel
Hie und dort sein erlöst.

Haben wier Sünd begangen,
Solchs uns erkennen laß,
45 Nach deiner Gnad verlangen,
Unser thun werden baß,
In uns ist bös hertz, muth und sinn,
Ach Herr, thu dich erbarmen,
Sonst fahrn wier gar dahin.

Drumb laß dich, Herr, erweichen
O väterliches Hertz,
Hörauff dein Kind zu streichen,
Wirff dein Ruth hinderwerts,
Verschon unser nach deiner Güt,
55 Von schwerer qual und plagen
Mach gnädig alle quitt.

Erger ists nie gewesen,
Ja gar von Adam her,
Du woltst gern lassn genesen
60 All Menschn und sein nicht ferr
Mit deiner gunst, wenn sich zu dier
Bekehrten und von hertzen
Dich suchten alle wier.

Jung, alt, Mann, Weib, reich, arme
65 Werden geplaget sehr,
Dich aller, Gott, erbarme,
Zu uns dich wieder kehr,
Die zu dein Fuß demütiglich
Zu dir ruffen und schreyen,
70 Mit deinen Augen sich.

Menschen seind alle Sünder
Von anbegin der Welt,
Und deines zornes Kinder,
Als wie das Graß im Feld

75 Von scharffer Sichel niederleit,
 Müssen wier alle sterben,
 Der Todt keinn überschreitt.

Von deinem zorn ablasse,
 Steh ab von deinem grim,
 80 Uns all zusammen fasse,
 Daß sich deß niemand rühm,
 Du bist gerecht und bleibst allein
 Ewig gut und warhafftig,
 Wier böß und lügner sein.

85 Schaw vom Himmel auff Erden
 Sieh unser Elend an,
 Kein Trost mag sonst uns werden,
 Auff dich wier uns verlahn,
 Hilff uns mit deiner starcken Handt,
 90 Wie du vor zeittn geholffen
 Zu Wasser und zu Land.

Trewer und frommer Herre,
 Vergieß deins Namens nicht,
 Dich wieder zu uns kehre,
 95 Das uns dein Wort verspricht,
 Gleich wies ein Vater trewlich meint,
 Die Muttr mit ihrem Kinde,
 Wenns kläglich schreyt und weint.

Recht trewlich pflegt zu retten
 100 Auß Fewr und Wassers noth,
 Lesst sich auch selbst drumb tödten,
 Wie dein Sohn, lieber Gott,
 Für alle Menschen willig starb,
 Sein thewres Blut vergossen,
 105 Darmit er uns erwarb.

Ja Herr, wier habns verschuldet
 Mit unser Missethat,
 Du hasts bißher geduldet,
 Itzund dein zorn angaht,
 110 Niemand hat sich wolln kehren dran,
 Da du mit Pestilentze
 Wegnahmest Weib und Man.

Lests nicht darbey verbleiben,
Die straffn sein mancherley,
115 Noch wills nirgends bekleiben,
Niemand tragt leid und rew
Uber sein manchfaltige Sünd,
Himmel, Luft, Erd bezeugens,
Ach Herr, man schlägts in windt.

120 Es ist kein Christlich liebe
Und kein erbarmung mehr,
Gleich wies vor zeitten triebe
Die Welt mit Sünden schwer,
Mit hoffart, schwelgerey, unzucht
125 Ist alles eingenommen,
Dich lästert, Gott, und flucht.

Thewring, Krieg ist verhanden,
Das weiß wol Reich und Arm,
Wie sonst in vielen Landen,
130 So gehts auch hie zum Larm,
Noch will sich niemand kehren dran,
Daß er abließ von Sünden
Und wollt recht busse than.

Zwar Herr es ist dein gnaden,
135 Daß wier dein willen thun,
Nicht laß mehr auff uns laden
Dein zorn und hilff uns nun,
Ach Herr, von allem leid und plag,
Hat Henrich Deim gesungen
140 Im weissen Thurn zu Prag.

app. 114

Locus iocorum

Tu mihi quale offers, cultum rimerne poema,
Censuramque petas, docte poeta, meam?
Est bene sal salsum, si caecus mittere nosset
Sortem, num queat hoc pulchrior esse color?
5 Si potis est, inquam, luscus limare ad amussim,
Rectius illo, qui lumine clarus adest.
Sic ego tam doctum possum torquere libellum:
Sed iocus hic bellus sit sine felle bonus.

10 Aut instes? bona res: Si vis me iudice rectum,
Actutum perge, et mox typus ornet opus.
Dispeream, si non cunctis res grata futura est,
Praesertim quorum nomina clarificat.

P[astor] P[etrus] A[lvinczi]

app. 115

Ad militiam S[ancti] Georgii

Hungaria (heu!) Getico nimium vicina draconi
Illius horrendum guttura saeva tremit.
Languida huic terris spes est, tu Christe, Georgium
Suscita, in indomitam qui ferat arma feram.
5 Tu belli dux esto sacri: hinc tua gloria crescat,
Te iaceat stratus vindice, Christe, draco.
Interea is nobis precibusque fideque prematur,
Monstrorum est victrix non dubitata fides.

Iohan[nes] Colmitius, rector scholae
f[ecit]

app. 116 Aliud — Georgii Fabricii Falcoberga Silesi, P[oetae] L[aureati]
C[aesarei], Past[oris] Eccl[esiae] Cass[oviensis]
Ger[manicae] et Inspect[oris]. Psal[mus] CIII

Laudibus (eia!) iuvat verum celebrare Iehovam,
O anima! inque animo mea vis! meus entheus ardor
Corporis! et quicquid calidae virtutis in illo,
Nominis illius iam-nunc bene-facta recense,
5 Atque tuo cordi maneant insculpta perenne.
Ille tuis naevis proclive indulget, et ille
Crimina cottidie graviter patrata relaxat;
Omnibus infestis morbis medicatur ad unum,
Mortis ab interitu vitam quoque vindicat, immo
10 Planitus omnigena largus bonitate coronat.
E locuplete penu super haec tibi commoda quaeque
Suppeditat, vitae quae postulat usus et esus;
Innovat occiduos aquilae ceu praepetis annos,
Culpae etiam exortes indemnes reddit, et omneis
15 Ancipites casus trutina haud diiudicat aequa.

Adde, quod et factu, vitatu quodque necessum,
 Legum-latori Mosi praedixerit, idem
 Isacidae genti memoratu plura dictu
 Maxima, monstravit dextrae magmenta potentis
 20 Ille suae, captum longe superantia nostrum.
 Nec satis, haud didicit aetatem intendere rixis,
 Quamvis offensis numero laedatur iniquis.
 Tamque irae parcus, veniae tam prodigus ipsus,
 Ut numquam paenas peccatis aequet, at illas
 25 Arceat, annihiliet, eruncet funditus omneis.
 Deinde, polus terra quantum est excelsior ima:
 Tantum est delicto maior clementia nostro.
 Rursus ab occasu quam longe diditus ortus,
 Tam longe a iustis dispellit debita fraudis,
 30 Est quibus heic pietas, quibus est bene-factio cordi.
 Porro, qualis amor calido de corde parenti
 Profuit in natos, natura ardente, benignus:
 Talis adesse solet cunctis adamantibus ipsum.
 Callet enim, fragili quod sumus traduce nati,
 35 Praeterea illuvies saltem de pulvere caeni.
 Denique, quid sit homo nostin? flos graminis ille est,
 Vel rosa, vel potius marcescens herba vireti:
 At velut herba perit, vento rosa rosa fathiscet.
 Sic cadit omnis homo neque habet vestigia sedis.
 40 Haec haec maiestas, haec est constantia vitae.
 Sed bonitas Domini, Domini benedictio contra,
 Caucasea rupe est adamante et fortior omni.
 Quin et inexhaustus iugis fons ipse Iehova,
 Omnibus unde piis et quot nascentur ab illis,
 45 Commoda promanant, veluti de divite cornu.
 Magnos magna decent, magna quoque in arce triumphat
 Igniferi celi Dominus dominatur et inde
 Regnicolis terrae, nullo discrimine gentis.
 Vos igitur satrapae, vos qui data iussa repente
 50 Efficitis, Domino vos, inquam, psallite vestro.
 Tu quoque morigerae celestis concio turmae
 Iubila hero tanto da laudis aromata summo:
 Insimul autori quaevis factura potenti
 Solvat (Io!) grates, socias quoque pangite laudes
 55 O anima atque animi mea vis, mea dia voluptas.

app. 117

Epigramma ad Nobiliss[imum], Clariss[imum] iuxtaque
Consultiss[imum] virum, d[ominum] Ioannem Bocatium,
liberarum artium magistrum, poetam l[aureatum] caesareum,
civem Cassovien[sem], amicum et fratrem intimum

Mirum! qui possint mortales vivere, quamvis
Corpora glebosa desubulentur humo.
Vivit Matthias ille invictissimus, hocce
Nomine rex primus, Pannonia terra, tuus.
5 Vivit adhuc? vivit vitae post funera, vivet
Donec erunt homines, secula donec erunt.
Scilicet historicis scriptis, quibus enthea durat
Fama toparcharum, gloria gliscit anus.
Ergo quod incudi revocas nunc facta, Bocati,
10 Regia Matthiae, publica puncta meres.
Digna etenim scitu virtutum exempla, relatu
Digna invictorum sunt monimenta deum.
Macte labore novo, Matthiae gesta secundi
Clarescant sero per tua scripta solo.
15 Vivat Matthias rex noster, vivat et actis
Impleat omne solum, solis utrumque domum.

Deproperabat animo philologo stylo
schedico Georgius Fabricius Secundus
Falcoberga-Silesius, poeta l[aureatus]
caesarius. 21. April[is] anno DeVs
nobIsCVM [1611].

app. 118 Ad Nobilem et Clarissimum virum dominum magistrum Ioannem
Bocatium, poetam laureat[um] caesareum, civem Cassoviensem

Temporis historia est testis vitaeque magistra,
Serva vetustatis et tuba vera sonans.
Suggerit haec etenim quicquid longaeva senectus
Tegmine gestorum condit et obtenebrat.
5 Incluta ne veteris rarescat gloria secli:
Illius et celebris ne minuatur honos.
Hac, scimus, prodente ducum regumque potentum
Nomina, fortunas, bella, trophaea, vices.
Hectora quis nosset fortem? quis nosset Achillem?
10 Vixissent si non historiologici.

Idcirco et tu, Bocati, praeclare poeta,
Laudibus et summo dignus honore vir es.
Magnanimi regis qui dicta et facta Mathiae,
Hunniadum primi, colligis et reparas.
15 Non canis Alcinoi coenam nugasque theatri,
Gesta sed heroum semideumque virum.
Perge, ut coepisti, posthac prodesse, Bocati,
Et lucem scriptis addere, perge, bonis.
Non deerunt, qui te magnosque iuvare labores,
20 Auxilium studiis ferre velintque tuis.

Theodorus Ulmannus d[octo]r]
reipublicae Cassoviensis medicus
ordinarius

app. 119

Ad insignia Bocatorum

Haec galea, hic clypeus gentis sunt arma Bocatae,
Qualia nobilium semen equestre gerit.
Caesaris hoc donum est: aquilae quando arma birostri
Stringeret Hungarico luna bicornis agro.
5 Nostrum est, virtutem bene gestis quaerere rebus,
Virtuti pretium ponere caesareum est.

Frid[ericus] Taubmannus Fr[ancus]
profess[or] Witebergae

app. 120

Stant vexilla duo luna stellisque notata,
Qualia Pannonico termite Turcus amat.
Illa satis pulchre laurus Phoebeia coronat,
Qua florent medio lilia Franca typo.
5 Quid plus? Hungarico vir perstat honestus amicto,
Cui sertum imponit Daphnidis acer olor.
At cum vexillis vati quidnam esse putemus?
Quod canat herois parta trophaea modis.
Lilia candorem signant animique vigorem
10 Queis claret Phoebos teste poeta bonus.
Quin cum dulce canat vates ut cygnus in undis,
Insignis gestat iure probante cygnum.

Hungarus at quidnam vir in hacce Bocatius ora
Et pater et consul civica scepra tenet.

Balthazar Exnerus de Hirschberga
poeta [laureatus] caesareus

app. 121

Bella, truces aquilas, diram rabiemque leonum,
Pannonicas acies, mistaque signa virum,
Scribis inextinctae famae monimenta, Bocati:
Serus ut haec norit suscipiatque nepos.
5 Proh! quantus fereris! quam pleno fluminis alveo
Eloquii inserta qui fluis imbre manu.
Vivet inextinctum populi decus atque triumphi,
Inque viris vives tu quoque laude pari.

Tirnaviae, Blasius Apony de Nagy
Apony

app. 122

Ianus Boccatius

Infelix, insulsus, iners, ignobilis, Irus,
Antichristus, Aman, Acheron, agasyrtus, asotus.
Noctua, necrophoros, nugalis, nautea, noxa.
Ventosus, valgus, verres, vulpecula, verpus.
5 Sannio, sacrilegus, siren, strix, Sardanapalus.
Blasphemus, barathro, bacchator, bellua, blennus.
Oblatrator, obex, obscaenus, oniscus, oletum.
Cornutus, coluber, cacoethes, crabro, cloaca.
Cimmerius, Corydon, corruptor, chasma, cerastes.
10 Ardelio, absumedo, amens, adolescens, adulter.
Transfuga, Thersites, taratantara turcica, turbo.
Impius, inconstans, infamis, ineptus, inermis.
Vox upupae, vespertilio, vertigo, venenum.
Sacrificrepus, sue sordidior, sentina, sucerda.

app. 123

Boccatius miles Turcicus

Motus in Hungaria vehemens dum ferveret, ad arma
Te quoque Tertarea imbellem permovit Erinnyes:
Pectus mers acuit caecus furor, unde perosus,
Impie, Christicolae Turcis veterator adhaeres.

5 Imperii proceres legatus adire proterva
 Voce paras, Albimque ciere Istrumque profundum:
 Romuleo ut tandem contempto caesare, Thraci
 Suppetias hosti multa legione ministrent.
 Sed quia Christigenas contra contraque Tonantem,
 10 Mens tua plena dolis certamina dira parabat.
 Iuppiter ut saevum tentare Typhoea coelos
 Ausum terricrepo confudit fulmine: sic te
 Romuleus merito damnavit carcere caesar:
 Praga tibi est locuples testis duraeque catenae.
 15 Unde fuga lapsa et demisso fune, benigna
 Fata tibi vitam servarunt, latro scelesti.
 Proh! quibus infandus furcisque palisque reatus
 Boccati plectendus erat? qua morte piandus?
 Proditor inde tuos repetis, Cassovia cives
 20 Quos habet, ast dispar hominum te gratia coepit.
 Ante renidebas primas et consul honorus,
 Nunc abiectus, inops; quantum mutatus ab illo
 Consule, qui quondam fulgebas notus abolla.
 Nunc tu multorum digitis monstrare virorum,
 25 Perfidiaeque tuo fers praemia iusta rubore.
 Ne tamen, o scelerate, fame moriaris anhela,
 Cura magistellum legit te publica ludi,
 Futilis ut fieres noto de consule rhetor.
 Tunc ingens discrimen inis, nam Bacchica in antra
 30 Laberis, et lumbos delapsus frangis obesos.
 Hinc iam lumbifragus cunctorum fabula, vulgi
 Pasceris aeris egens porrectis, perfide, crustis.
 Ante quidem lumbifragium tibi iusta potentis,
 Boccati, ira Dei tulerat, iam, ni tibi frugem
 35 Acceleres vitae meliorem; credito, posthac
 Fata tibi collifragium mortemque parabant:
 Hincque petes Stygium nunquam rediturus Avernum.

app. 124

De Boccatio, Apollo ad Musas

Unde choris vestris, sacrae, mea cura, sorores,
 Successit faeda lurida tabe lues?
 Ante quidem nunquam sacraria vestra patebant
 Talibus, unde niger nunc penetravit aper?
 5 Quo, scelus, usque meas lauros, sus sordidus, aras
 Pierias turpi polluet iste pede?

Non vos infamis consortia ferre latronis
 Addecet, hunc sacris eiicitote choris.
 Laurea larvato dabitur gestanda poetae?
 10 Non est conveniens turpibus iste nitor.
 Convenit ipsa magis larvato larva poetae,
 Larvatus larvam gestitet usque suam.
 Elidat turpes ultrix Rhamnusia fauces,
 Castalias saevo liberet angue deas.
 15 Bellerophontaeus pedibusque alisque superbum
 Hunc feriat quadrupes, comminuatque nothum.
 Exspuat hoc Helicon monstrum, Permessus et Ascra,
 Pestiferum fugiat Cyrrha pudica malum.
 Hercule nil opus est, ut tollat dedecus ingens:
 20 Informem tollet dia Minerva suem.
 Mactatum Musae funesta cingite taxo:
 Larvatus taxum fronte poeta ferat.
 Ut sit venturo vates diuturnior aevo,
 Immundi bustum condecorate suis:
 25 Vandalus hoc Ianus Boccatius haeret oieto,
 Proditor Hungariae, furcifer, haereticus.

app. 125

Paraenesis ad Boccatium

Quas, bucculente, miseras Pazmanio
 Gemmas, tibi largo remittit foenore.
 Ornatus his es unionibus, tua
 Quos iure virtus poscit atque industria.
 5 Non sole fervida hos tibi dedit plaga,
 Ubi pyropus et smaragdus nascitur:
 Lethaea sed lacuna, Styx et horrida,
 Misit tuae condigna vitae praemia.
 Quid, proditor; quid, futilis; quid, improbe,
 10 Gangraena, gerro, bucco, lixa, restio,
 Insaniae virus tuae in Pazmanium
 Vomis, virum vitae probatae atque inclytum
 Prosapia gentis suae? Quid illius
 Cognomen in sensum trahis falsissimum?
 15 Quod denotat magis virum, tu perpera
 Audesne bucca, sannio, corrumpere?
 O bucca, quid gannis? tui non te pudet
 Mendacii? O plenum caput dementiae!
 Quid si semel sis obvius Pazmanio,

20 Non prae metu, videns virum, ceu fulmine
 Afflatus igneo, cades perterritus?
 Cor palpitabit et gelato pectore
 Pavens, ut ante dama vel lepus solet
 Leonis ora Caspii, terreberere.
 25 Absentis, ore nobilis famam viri,
 Minerva quem sacer Phoebus diligit,
 Mordes canis; praesente quo non audeas
 Mutire. Quondam ut Marsyas Apollinem
 Phryx provocavit ad canendum ore insolens.
 30 Devictus est et pelle privatus sua:
 Sic tu, scias pellem rudis Pazmanio
 Aselle debibis tuam. Quod si amplius,
 Contra virum latrare perges optimum,
 Et consulo, buccae invidiae fraenum iniice,
 35 Intraque septa contine te, Vandale;
 Peiora ne prioribus novissima
 Fiant tibi, teque auferat lapsus gravis.

app. 126

Alia ad eundem

Inflasti buccas, bucco, scloppumque dedisti:
 Irritus est scloppus, gerro, sed iste tuus.
 Ipse tibi tumidas intendis rumpere buccas,
 Dum famam alterius, blenne, ferire studes.
 5 Iniice blasphemis, Boccati, fraena labellis:
 Latratus cohibe, lurida larva, tuos.
 Vicisti stolidum furiata mente Choroebum:
 Vescitor helleboris sanus ut esse queas.
 Indiget his etiam Alvinci, purgetis ut ambo
 10 Obruta cimmerio pectora vestra situ.
 I nunc, Boccati, et ludi te conde latebris,
 Noctua, de noto consule rhetor iners.
 Buccae, credo, tuae, quam rodas, sannio, buccae
 Est data magna satis. Quid cupis ergo? Nihil.

app. 127

Boccatius similis Alvincio simili gaudet

Currunt Alvinci loro et Boccatius uno:
 Scilicet ad similem fata trahunt similem.
 Alvinci haereticus, blatero, Boccatius idem:

Lactucas similes improba labra vorant.
5 Sacrorum praedo Alvinci, Boccatius idem:
Fax, fex, nex hominum, turpis uterque lues.
Alvinci Stygius lupus est, Boccatius idem:
Haecne feres longum turpia monstra Deus?

app. 128 Anagrammatismus ad Everrendum virum Petrum Alvinci,
ecclesiae Cassoviensis ministrum

Iure minister eris, mendacia namque ministras:
Quid nisi, mentiris, voce minister habes.

app. 129 Reverendo viro domino Ioanni Balogho, pastori ecclesiae
Kiszylvanae et Demethensis, salutem et felicitatem

- 1 Heri vesperi reversus sum satis debilis et adhuc maiora timens, nisi Deus misereatur. Domini Georgii Zabo coniux charissima, nobis autem faulrix benevolentissima, per mortem e conspectu nostro erepta, merito a nobis officium
- 2 aliquod pietatis efflagitare potest. Scripsit Turochenus, fac charissime domine Ioannes, ut a te quoque aliquid in laudem citius pientissimae matronae adiiciatur.
- 3 Dominus Bocatius etiam requirendus erit, ut venam sui ingenii in hoc communi luctu aperiat. Si quid a vobis profectum fuerit, sumptu meo praelo subiectum lucem videbit. Bene vale. Ex Sommiano 19.

Februar[ii] an[no] [15]98

C[hristophorus] D[arholtz]

app. 130 Gratulatio scripta doctiss[imo] et ornatiss[imo] viro
d[omino] Iohanni Bocatio, ludi Epperiani moderatori
fidelissimo, Vitebergam eunti

Haec ego quae pingui, Boccati, scribo Minerva,
Accipe, qua suffers omnia fronte, precor.
Votum nempe meum reliquis coniungere conor,
Ut tibi foeliciter continuetur iter.
5 Aeole claude notos, cesset nimbosus Orion,
Surgat ab Eoa mitior aura plaga.
At tu Phoebe tuos radiantes sparge capillos,
Discute, si quicquam forte nocere velit.

10 Vos pluviosae Hyades, adversi sideris et quid,
Perficiat cursum, mittite quaeso sacrum.
Sanctis at cunctis compello his numen et oro,
Nempe Deum, solus qui dare iussa potest.
Cingat te sanctis ut ab omni parte ministris,
15 Quis ductus foelix isse redisse potes.
Ipse tuos sanctos fortunet compræcor ausus
Atque omnes laudi consecret oro suae.
Ito bonis avibus, bene gesta reque redito,
Denique concludo sic mea vota, vale.

Ab Abrahamo Christiani, pastore
ecclesiae Crucensis

app. 131

Aliud

Altisonans Dominus quaeso tua vota secundet,
Sospes et ut felix ire redire queas.
Nos sacra divini tractantes mystica verbi,
Fundemus pro te pectore mille preces.

Daniel Lanii pastor oppidi S[anctae
Crucis] ad oras Scepusiacas

app. 132

Aliud

Non ego, Bocati, sic aeris perderem acervos,
Non facerem tantis, crede mihi, titulos.
Scis quam nostra gradus nil aestimet Ungara tellus,
5 Doctus enim hic satis est, qui satis officio est.
Ambitiosus homo est, sic vulgus iudicat, ergo
Cur facias tanti nescio tu titulos.
Nonne alios doctos reputes sine honore magistri:
Quorum hodie multi heic atque fuere viri.
10 Parce ioco, mi Iane, tuis conatibus ipse
Annuit omnipotens pro bonitate Deus.
Plus animi dotes nam tu facis aeris acervo,
Utiliter perdis, si modo perdis, opes.
Qui vitio tibi vertit id, est malus, invidus atque
Leucoris est testis, testis et est liceo.
15 Leucoris et Cicero melius discernit honores,

Laus est si petitur gloria vera palam.
Rumpitur invidia, rumpatur et Euclio, pluris
Qui facit aera, domi turpiter ergo latet.
At tu Bocati, vivas modo, pullulet iste
20 Semper honos maius sit tibi rite decus.

Stephanus Ostrosith Ungarus

app. 133

Aliud

Immortale decus nomen capit atque fovebit,
Iane tuum semperque manebit.
Hoc siquidem ex sacris Musarum fontibus ortum,
Artibus ingenuisque profectum.
5 Tale igitur decorat maiori nomen honore,
Et reddit quoque clarius orbi.
Dum modo te faciunt septemplici in arte magistrum
Pierides et doctus Apollo.
Ergo tibi ob tantum merito quoque grator honorem,
10 Quem dat cuique pio Deus autor.

Christophorus Unterbaum sacrae
caesar[ae] regiaeque maiestatis a
rationibus Latinis in Camera
Scepusiaca

app. 134

Aliud

Nil nisi quod charum multa mercede paratur,
Nil nisi quod pulchrum fama perennis habet.
Magna fames auri, sed maxima cura lycaei:
Vivida per praeceps gloria tendit iter.
5 Divitiis alius, multo sudore colonus
Quas tulit, aeterno vult superesse die.
Artibus ingenuis contra quem Phoebus amavit,
Perpetuo florens non minus esse volet.
Quaeritur hic, plures utrum numeraverit annos
10 Hic qui divitiis clarus an arte foret?
Foelix o nimium, cui mitia fata dedere
Posse frui sacra solis utraque domo.
Sunt Plutonis opes funus cum funere Croesi,

15 Moenia culta iacent, Gaza superba iacet.
Vivit Aristoteles et maxima fama Catullus,
Ennius ingenio vivit et ipse suo.
Hoc dum, Iane, tibi manet alta mente repostum,
Qui regis Epperies sceptrata verenda scholae.
Non te cassa premit nummorum cura, Bocati,
20 Sed mage laurigerae, docte poeta, chelys.
Tu pede felici post numina, quaerito nomen,
Res ubi coelestes magnus Apollo rogat.
Ecce tibi Aonidum lectissima turba sororum
Surget in occursum dona feretque tuum.
25 Et merito: tete genuit sapientia mater,
Pallas et ingenio nutrit illa suo.
Quales si nobis haec Pannona terra foveret
Multos, barbariem carmina nulla darent.
Sis igitur felix, vincas vel Nestora vita
30 Et faveas studiis nomine reque meis.
Filius aeterni regnans super astra, parentis,
Quem penes arbitrium, quem penes omnis honos.
Ipse tuis semper dexter conatibus adsit,
Ipse velit titulis dexter adesse tuis.
35 Ut possis tuto coeptum consumere cursum,
Sacraque tranquillae ducere vela ratis.

Andreas Mudronius Teutolypschensis

app. 135

Aliud

Quid tibi discipulus scribam, praeceptor amande,
Nescio, prae lacrymis hinc quod abire paras.
Te tamen omnipotens, te coeli tota iuventa
Incoluem ducat per loca cuncta, precor.
5 Vade bonis avibus, redeasque magister ad Hunnos,
Sic tibi conveniens nomen et omen erit.
Et quodcunque dedi, nunc excipe fronte serena,
Sis memor, oro, mei: sum memor ipse tui.

Georgius Hoffman iunior Pannonius
scripsit praeceptoris suo fidelissimo

Aliud

Dotibus innumeris cum sis ornatus et auctus,
 Contigerint artes donaque Pieridum.
 Non dubites procul hinc remeare ad Teutonis oras,
 Praemia quo referas digna labore tuo.
 5 Aonia texta est lauru myrroque corona,
 Quam pariter Charites Pieridesque colunt.
 Floribus ex variis sicut sparguntur odores,
 Sic quoque Bocatii sydera scandit odor.
 Tollite Pierides, contextam ferte coronam,
 10 Atque novis titulis condecorate virum.
 Floribus ergo novis imponite sarta magistro,
 Emeruit centum lilia, mille rosas.
 Accipias animo quae iam tibi dona parantur,
 Dantur enim Musis praemia digna tuis.
 15 Dum fidum nobis testeris adesse magistrum,
 Aspiret coeptis aura secunda tuis.
 I nunc et redeas laetus, praeceptor amande,
 Hic decus et laudis fama perennis erit.
 Quem das ipse pium recta probitate fidelem,
 20 Christe, decus nostrum protege et usque iuva.

Martinus Rausch Leutschoviensis,
 discipulus

Aliud

Sit felix abitus, reditus felicior, opto,
 Epperiessensis splendor honosque scholae.

Iacobus Egerer gratitudinis ergo

Aliud

Dent nitidas alii gemmas, praeceptor amande,
 Dent tibi vel docti carmina docta viri.
 Haec ego vota dabo (nam pingua munera desunt),
 Vota reor toto corde profecta meo.
 5 Nam quia nunc tendis doctas ad Teutonis oras,
 Ut celebrem titulum nomen et inde feras.
 En precor, hoc toto de pectore, rector amande,

Sit Deus ut longae duxque comesque viae.
Faxit, cui coelum domus est, cui sydera parent,
10 Ut salvus redeas salvus ut exieras.
Quo teneram rediens possis formare iuventam,
Quae semper laudes tollet ad astra tuas.
Hoc precor, hoc votis voveo, praeceptor, et opto
Hoc votum ut summus comprobet ipse Deus.

Iacobus Manilii, discipulus

app. 139

Aliud

Pernix Elysios virtus se subvehit usque
Alipedes, tua iam, Bocati, vindice Christo,
Est vere, dexter dum Pegasus undique, currit
Ille tuus: docet ac traducere rite, labores
5 Magnos, te revehit virtutis adoptio magnae
In fasces: qui dependunt tibi rite, labores.
Ergo sit felix tibi purpura, docte magister,
Ista precor, per quam successio nominis ampla
Surgat et hac magni tibi concilientur honores.
10 Et ceu proposito clauduntur comica fine,
Dum sic decurrat virtus tua, docte magister,
Ut matura polum petat hinc: tunc igneus aethrae
Te ferat ille vigor per sydera lucida coeli.
Lucis equo, aeternum, ut cantes poeana, parenti,
15 Qui studium ipse throni in laudes direxerat istud.

Nicolaus Hrabecius

app. 140

Aliud

Non latet, in saxo sicut scintillula, virtus,
Sed velut in digito gemma corusca micat.
Issidae virtus, sapientia summa Solonis,
Et robur Turni prodit in agmen ovans.
5 Non ut magna cadunt subductis tecta columnis:
Sic virtus strato corpore, mente, ruit,
Romanos, Graecos, Arabes veneramur: Ulyssis,
Herculis, Aeneae, Simsonis acta manent.
Corpus aquas penetrat Stygias: virtutibus ipsis
10 Parcae, mors, ignis, fama nec unda nocent.

Sic tua se semper virtutis gloria tollit
Altius, aethereos iam petitura polos.
Cuius honos coelo fulgens dum luna manebit,
Vivet: enim virtus nescit habere modum.

Iohannes Kalinkius Rosenbergius
Pannonius

app. 141

Rerum in vita a serenissimo principe domino Stephano
Botskaio in Ungaria et Transylvania gestarum consignatio,
descripta ex autographo eiusdem

- I. Anno Domini 1557. prima die januarii, qui inciderat in diem veneris, natus sum Claudiopoli, in arce veteri in captivitate, quam genitor ob fidelitatem Austriacae Domui exhibitam perpressus fuit.
- II. Ab eiusdem Domus Austriacae fidelitate armis Suae Maiestatis pulsus frivola suspicione per generalem Cassoviensem Joannem Jacobum Barbianum comitem de Belgiojosa, die veneris movi ex arce Solyomkõ, die secunda mensis octobris anno 1604.
- III. Prima victoria obtigit die veneris apud Álmosd, cum copias Joannis Petz obruncari fecissem, 15 die octobris anno 1604.
- IV. Prosequendo illam victoriam, fugato generale, civitas Cassoviensis die veneris ad manus meas devenit 29. mensis octobris.
- V. Postea Eperies quoque die veneris 5. novembris deditionem fecit.
- VI. Turcarum imperatoris vexillum, clavam et frameam, die veneris adtulerunt Cassoviem 19. novembris.
- VII. Primus conflictus cum Georgio Basta apud Edelin factus satis victoriosus die veneris fuit, ubi plures quam mille pedites amisit, 1604. 28. novembris.
- VIII. Octingentos pedites capitanei Puchan in possessione Kuchin die veneris nostri invaserunt, qua incensa, pedites etiam coesi.
- IX. Impressio facta est in Szathmar die veneris 14. januarii anno 1605. ipso die ex arce vox edita et obsides traditi.
- X. Deditionem arcis Filek die veneris 10. martii promiserunt.
- XI. In Sebes, Kellemes equites et pedites Kolonitsii die veneris profligati.
- XII. Quartum praelium cum exercitu Georgii Bastae commissum in die Parasceves circa diluculum, quo die fortuna usi sunt milites ea, quod Georgius Basta coactus fuerit 10. hora Eperiesino cum fletu excedere.
- XIII. Georgium Bastam Posonium usque exercitu meo persequente, validus conflictus ad civitatem factus, qui nostratibus fuit victoriosus, exusto etiam suburbio civitatis, die veneris.

- XIV. Germani Trincinium die veneris 22. iulii dediderunt.
- XV. Die veneris discessi et perveni ad principatum Transylvaniae Claudiopolim, ad locum nativitatis.
- XVI. Adversarii ex Segesvar die veneris excesserunt, et eo die civitas ad meas manus devenit; illo die tota Transylvania ab hostibus liberata.
- XVII. Nova arx Archiepiscopalis die veneris dedita.
- XVIII. Arx Huszt die veneris deditionem fecit, sequenti die Germanis egressis.
- XIX. Cum vezerio die veneris sub Buda conveni, ubi Turcarum imperatoris missam coronam 11. novembris accepi.
- XX. Arx Deva in Transsylvania die veneris dedita 11. novembris iuxta scriptum domini Sigismundi Rákóczi Transsylvaniae gubernatoris.

Sepsi Laczkó Máté, Lórándffi Mihály
udvari concionator Krónikája

app. 142

Testimonium legitimae nativitatis

- 1 Wir Bürgermaister und Radtmanne der Stadt Wetschau im Marggraffthumb Nieder Laußnitz. In und mit diesem unserm offenen brieve bekennen und thuen kundt vor Jedermenniglichen, das vor unserm versambletem Radt erschienen und fürkommen ist, der Eherereichste und Wolgelarte Joannes Bocatius, sonsten Bock, unser Bürgers Sohn und uns gebüerlicher weyse zuvernehmen gegeben. Das er brieflichen scheins und urkundt Ehelichen geburt und herkommens bedörfrende ware, damit er sich derselben im fall der not, und auf eine Vorsorge, da er sich zur Zeit etwan anderswo, seiner gelegenheit nach, einlassen mocht, zugebrauchen und mehrer an und aufnehmung willen, fürzulegen hette.
- 2 Hierauf er die Ersamen und Nambhafften, herrn Andressen Heubt unserm Radtsfreundt, Erasmus Glasern und Andres Lucken, unsere geschworne Bürgere. Alle drey wolbetagete, glaub und zeugwirdige Menner, auf vorgehende ordentliche erfordderung, uns fürstellen lassen und fleissiglich angelanget, sintemal itzternante unsere Bürgere seines redlichen Ehelichen herkommens, gutte wissenschaft trugen, wir wolten derselben Zeugnis und Aussage notürtig und wie Recht verhören, ihme als den, nach besage derer Zeugnis, ein glaubliche Kuntschaft unter unserm brieff und Insiegl umb die gebüer mitteylen, und nach dehme wir gedachtes Joannis Bocatij sein an uns beschehenes suchen und bitten
- 3 für billich erachtet. Wir auch ihme und einem Jedern die warheit zubezeugen uns schuldig erkennen. Als haben wir die obgenanten und fürgestellten unsere Bürgere, nach erheischender gebüer, auf ihre Eidespflicht, damit sie der Röm. Kay. auch zu Hungern und Behmen Kön. Matt. unserm allernedigisten Kayser, König und Herrn, sowol uns und gemeiner Stadt verwandt und zugethan seint, fleissig befraget, welche einhellig und ein Jeder Insonderheit vor wahr bezeuget

4 und ausgesagt, das sie warhaftiges gut wissen tragen. Das gedachter Joannes Bocatius von dem Ersamen und Vornehmen herrn Peter Bock unserm gewesenen Bürger und Kaufman alhier nunmehr in gott ruhenden und der Erborn und Tugentsamen frau Anna Krüegerin seiner ehelichen hausfrauen, als zweien fromen Eheleuten, und sein des Joannis Bocatij leiblichen Vater und Mutter, guter deutschen ungetadelten art und herkommens, redlich, ächte und ehein dieser Stadt geboren und herkommen sey, und zeigten an die ursachen ihrer wissenschaft.

5 Das sie die vorbenante zeugen mit und bey gedachtes Joannis Bocatij Vaters und Muttern ehelichen Kirchgang. Auch bey der Ehelichen verlöbnis und auf der hochzeit gewest weren, und also vorermelte Eltern, gedachten Joannem Bocatium in stehender Ehe gezeuget. Auch sey ihnen eigentlichen und wol bewust, das mehrermelten Joannis Bocatij Vater und Mutter, die gantze Zeit uber, in ehelicher Treu und pflicht und in guttem gerücht beysamen gewohnet, ihre bürgerliche narung und Christlichen handel mit ehernen getrieben und ohne tadel volfüeret. Ingleichen were ihnen wares wissens wol bewust, das itztgedachter Joannes Bocatius von seinen Jungen Tagen bishero, eines redlichen und eherlichen wesens gewest, hette sich auch mit wercken, Worten und allem seinem wandel, gegen seinen lieben Eltern und sonst Jedermenniglichen, gehorsam, treu, erbar und frömlich alhier verhalten.

6 Wan wir dan unsers mittels selbst nicht anders wissen noch erfahren, dan das der vorgemelten Zeugen aussage, allenthalben der warheit gemeß, solches auch alhier notorium, kundt und offenbar. Sowol dieses Bocatij sein Großvater herr Hans Bock auch seliger, sich umb uns gar wol vordienet, ettliche viel Jhar unser getreuer Radsfreundt und eltister Bürgermeister gewesen, das wir also von offerwenten Joanne Bocatio, seinen Eltern und Vorfaren, nictes anderst dan redlikeit und was sich zu ehernen gebüeret, zuberichten und denselben nachzurühmen wissen, und diesen oftgedachten Joannem Bocatium, wegen seiner und der seinigen redlichen geburt und Ankunfft und allerseits wolverhaltens, gantz gerne bey uns wissen und zu allem guttem hetten befördern wollen.

7 Weil aber ihme fast beliebt, an frembden orten, seiner besserer gelegenheit nach (dy wir ihme von hertzen und gar treulichen hiemit wollen gegönnet und gewünscht haben) sich ein und nieder zulassen. Als gelanget demnach an alle und und Jede, waser Orts und landes, auch wes werden, dignitet und Eherenstandes dy sein mögen, unser gar fleissig, dienstlichs und freundlich bitten, Ir wollet dieser unserer offenen Urkundt, dy wir zeigern Joanni Bocatio hiemit wissentlich mitgetheilet, nicht allein für genügsam stadt und glauben geben, sondern auch denselben, da er es an euch gelangen und darumb ansuchen würde, in allem, was zu seinem aufnehmen dienstlich, auch unserthalben befördern, ehernen und ihme günstigen annehmlichen willen erzeigen

8 und beweisen. Solches wollen wir umb einen Jedern, seiner gebüer nach, in viel mehrerm unsers besten vermögens, willigst zuverdienen unvergessen sein. Urkundtlich und zu mehrer beglaubigung wir unser und gemeiner Stadt gewömlich Secret an diesen brieff hierunten wissentlich aufdrucken und anhangen lassen.

- 9 Geschehen und geben den Montag nach Quasimodogeniti, war der sechs und zwanzigste Monatstag Aprilis nach Christi unsers lieben Heilandes und Seligmachers geburt im ein tausent, fünffhundert und drey undt neuntzigsten Jhare.

(In: ItK 1913: 116—118)

app. 143

Ad Ioan[nem] Bocatium p[oetam] l[laureatum]
et con[sulem] Cassoviensem

Humana quosvis scit ratio nosos
Mollire victrix: morbus is unicus
O Iane, conscientiarum
Non medicabilis est medenti.

5 O ulcerosum vulnus! o anxio
Cordi cicatrix illacrymabilis!
Quae cernit ultorem perennem,
Astrigeri Dominum theatri.

10 Quorsum Bocati? nescio quae dea
Ibat viatrix in Phlegetontia
Delubra conscientiarum,
Atque animas mihi dictitabat,

15 Quae tum luebant (ah) saniem suae
Mentis. Dolebat religio vicem
Nomenque conscientiarum,
Indolui gemuique crebro.

20 Quanti dolores et lacrymae virum,
Stridorque dentum! Vix lacrymas dea
Mecum tenebat semifusas
Religio et bona mens figuram.

Me nemo cogat. Vidi ego stigmata
Mentis retortae atque haeticam indolem,
Servabo conscientiam unam,
Hancque bonam et bene militabo.

25 Sic entheabit me Deus optimus
Illa corona, quae viret aevicam
Ad claritatem, quae corona
Et tibi, Iane, parata dudum est.

(In: Exnerus: Syll. B3b)

app. 144

M[agister] Iohan[nes] Bocatius p[oeta] l[aureatus]
reipub[licae] Cassov[iensis] consularis

Nomen habes magnum Musarum nomine: nomen
Bochkaii quod habes nomine, maius erit.

(N[atus] 25. Dec. a. 1569 Vratisl[aviae] matre eius facta puerpera.)

(In: Cunradus: Pros. mel. 17)

app. 145

M[agister] Iohannes Bocatius, p[oeta] l[aureatus]
reipub[licae] Cassoviens[is] consularis et sereniss[imi]
pr[incipis] Transilvaniae historicus

Nomen habes magnum Musarum nomine, nomen
Bockatii quod habes nomine, maius erit.

(N[atus] Vratisl[aviae] 25. Decemb. an. 1569 ☉ Hunnebrodae in hybernis 4.
Octob. an. 1621 aetat[is] an. 51)

(In: Sil. tog. 23)

app. 146

Ad Ioh[annem] Bocatium, Lusat[um], p[oetam] c[aesareum]
et reip[ublicae] Cassov[iensis] Hung[ariae] iudicem

Aegrotat Bitias. Magnos age funde culillos.

Nempe valetudo sana bibenda viro est.

Potasti? viden' extremo iam sanus ab ungue est:

Pota iterum. Digitus iam valet ipse, viden'?

5 Nunc restat potanda manus, dein brachia: deinde

Sinciput et venter, quaeque sub hocce latent.

Rides? Bocati iure hercule. Crassus et ipse,

Qui nunquam risit, rideat hosce logos.

Et res absurda est, et talis forma loquendi,

10 Quidquam pro alterius posse salute bibi.

Fridericus Taubmannus

(In: Taubmannus, 787)

INDICES

INDEX LOCORUM ET APPELLATIONUM

- Ael(ianus) Cl. **906** 1—2
 Aesop(us) **1020** 640
 Ambr(osius) **281** 68
 Anonym(us) **276** 10; **1097** 5
 Apul(eius) **616** 72; **994** 1
 Arist(oteles) Hung. II. L. B. 1; **817** 1—2
 August(inus) **95** tit.; **1020** 43; **1048** 61; **1097** 5
 Auson(ius) **18** 31; **32** 14; **37** 7; Musp. Epist. 6; **544**
 tit.; 6
 Avian(us) Hung. II. L. B. 5

 Bernard(us) Hung. V. L. B. a 2
 Bonf(inius) **633** 5

 Caec(ilius) **808** 5
 Caes(ar) C. I. Hung. I. Epist. ded. 7; **743** 4
 Camerar(ius) I. Hung. I. Epist. ded. 6
 Cato M. P. **47** 140
 Catull(us) **2** 33—40; **31** 55; **45** 2; **61** 50; **74** 2; **106** 1;
139 9; **175** 7; **281** 152; 182—183; **282** 49; **286** 10;
444 8; **523** 16; Hung. V. L. B. b 4
 Chil(on) Hung. V. L. B. a 4
 Cic(ero) M. T. **1** 133; Sir. Praef. 6; **34** 41; Castr. L. A.
 4; **97** tit.; **139** 9; **166** 3; **175** 7; **212** 1; **281** 17; 201;
 202; **282** 18; 21; **284** 90; **290** 8; **337** 7; Hung. I.
 Epist. ded. 4; 7; **372** 1; **403** 29; 139; **407** 126; **417**
 11; Hung. II. L. B. 2; **444** 8; **461** 12; **523** 16; **554** 3;
616 79; **666** 31; Hung. V L. B. b 4; **740** 3; **741** 5;
743 4; **784** 5; **801** 1; **810** 4; **965** 1; Mattc. Praef.
 ded 1; 2; **1052** 62; **1060** 14; **1095** 5
 Claud(ianus) **1087** 4
 Curt(ius) R. **34** 61; **47** 147; **1074** 1—10

 Demosth(enes) **364** 19
 Donat(us) T. Hung. I. Epist. ded. 7

 Enn(ius) **410** 3; **461** 12; **544** tit.; 6; **810** 4; Mattc.
 Praef. ded. 1; **1020** 70; **1021** 1032
 Erasm(us) Hung. I. Epist. ded. 5

 Fest(us) **397** 158; **1020** 189—190
 Flor(us) L. A. **33** 62; **279** 4

 Galeot(tus) M. v. M(arcus) Galeott(us)
 Gall(us), G. Hung. IV. L. B. 2
 Gell(ius), Au. **616** 167—168; **929** 1; **1020** 38; **1065** 7
 Gesta Rom. **473** 14; **1020** 43; **1048** 61; **1085** 105

 Hesiod(us) **1020** 4
 Hieronym(us) Hung. I. Epist. ded. 4
 Hom(erus) Musp. Epist. 8; Hung. I. Epist. ded. 10;
 Hung. II. L. B. 3; **660** 31; **1020** 4; 43; 52; 63; 433;
1073 3; 4
 Hor(atius) Fl. Sir. Praef. 4; **17** 35; **23** 26; **31** 51; 55;
35 97; 103; **36** 65; **40** 25; **51** 1; 88; **58** 5; **59** 6; **61**
50; **62** 49; **73** 33; Castr. L. A. 3; **145** 5; **148** 1; **198**
2; **281** 63; **282** 19; 30; Musp. Epist. 4; **290** 27; **295**
5; **301** 12; **302** 12; Hung. I. Epist. ded. 7; **374** 1—
 12; **397** 12; Hung. II. L. B. 3; **451** 7; **478** 71—72;
480 12; **489** 5; **490** 64; **500** 9; **510** 35; **521** 1; **523**
 34—35; **531** 35; 61; Hung. IV. L. B. 1; 2; **616** 38;
 82 156; **657** 5; **683** 25; **918** 3; Mattc. Praef. ded. 1;
 6; **1020** 59; 375; 471; 526; 601; **1021** 256; 285;
 400; 1133; **1038** 48; 59; **1040** 54; **1042** 20; **1058** 8;
1063 28; **1065** 7; **1076** 2; **1093** 12; **1095** 1; **1110** 1
 Hyg(inus) **410** 6; **428** 3; **863** 5; **865** 4; **942** tit.; **1020**
 47; 48; 63; 339; 394; 502; **1021** 182; 291; 394;
 466; 590; 594; 690; 1104; **1042** 20; **1043** 7; **1044**
 11; **1048** 114; **1056** 1—2; **1063** 36; **1065** 7; **1077**
 19—20; **1087** 4

 Iacob(us) de Vor. **915** 1; **932** 1—2; **946** 1—2
 Ian(us) Pann. **2** 177; **513** 8
 Ioseph(us) Fl. **1094** 5
 Isid(orus) **731** 5; **737** 3—4
 Iuv(enalis) **1** 133; **42** 36; **142** 1; **161** 10; **281** 60; 88;
 120; **337** 7; Hung. II. L. B. 5; **372** 1; **403** 29; 139;
417 11; **465** 49; **594** 1; **651** 1; **844** 6; Mattc. Praef.
 ded. 2; **1020** 335; **1041** 53—54; **1052** 62

- Kempis a, Th. 562 9
- Liv(ius) 31 55; 58 5; 61 50; 62 49; 73 33; 331 1; 407 126; 464 189; 616 79; Send. 39; 741 5; 1020 43; 70; 1048 61
- Lotich(ius) P. 464 33; 856 1
- Lucan(us) 9 81; 13 9; 18 31; 32 14; 37 7; 57 10; 185 1—2; Musp. Epist. 6; 749 4; 1043 3; 1094 6
- Lucil(ius) 1103 1
- Macr(obi)us 410 3; 906 1—2; 1020 tit.; 1021 1032
- Manl(ius) 1056 tit.
- M(arc)ius Galeott(us) 586 1—38; 587 1—12; 596 1—24
- Margalit, E. 2 182; 98 1; 281 37; 295 5; Hung. I. Epist. ded. 9; Hung. IV. L. B. 2; 616 116; 1060 23; 1064 32; 1093 10
- Mart(ialis) 1 133; 40 3; Castr. L. A. 3; 337 7; Hung. I. L. B. 1; 372 1; 403 29; 139; 417 11; Hung. II. L. B. 3; 759 5—6; 937 3; 1052 62; 1081 8; 1085 tit.
- Menand(er) Hung. V. L. B. a 3
- Ov(idius) N. 1 80; 95—101; 133; 2 33—40; 174; Sir. Praef. 3; 14 12; 24 63; 36 71; 76 1; 160 1—8; 282 37; 331 1; 337 7; Hung. I. Epist. ded. 3; 7; 8; 16; 372 1; 393 2; 403 29; 56; 139; 408 46; 417 11; 428 3; 437 13; 464 33; 189; 465 89—90; 225; 237; 466 1; 503 34; Hung. III. L. B. 3; 533 67; Hung. IV. L. B. 2; 616 192; 643 2; Hung. V. L. B. a 1; 655 6; 685 3—4; Hung. V. L. B. b 2; 692 1; 700 1; 894 5; 977 4; 1020 tit.; 46; 70; 1034 12; 1040 18; 1042 20; 1043 3; 1052 62; 1063 35; 1085 41; 83; 1087 4; 1112 8; 1116 1
- Paling(enius) 464 33; 465 83; 652 3
- Pers(ius) 36 65; 51 1; 88; Hung. IV. L. B. 2; 465 49; 616 146; 1076 2; 1115 1
- Petr(oni)us 1 33; 337 7; 372 1; 403 29; 139; 417 11; 473 14; 1052 62
- Phaedr(us) 281 26; 906 1—2; 1095 5
- Philem(on) Hung. III. L. B. 2
- Plato Sir. Praef. 7; Castr. L. A. 1; Hung. I. Epist. ded. 5; Hung. III. L. B. 2; 584 3
- Plaut(us) 6 109; 34 41; 35 138; 146 7; 384 20; 389 2; 480 6; 514 35; 566 19; Hung. V. L. B. a 3; 730 2; 1038 50; 1064 20
- Plin(ius) G. P. Sec. 5 101; 31 3; 282 1; 397 158; 465 52; 584 1; 1020 189—190; 1060 5—8; 1085 105
- Plin(ius) G. P. Caec. Sec. Hung. II. L. B. 2
- Plutarch(us) 281 1; 201; 465 99—100; Hung. III. L. B. 2; 939 5; 6
- Prop(ertius) 139 9; 175 7; 444 8; 523 16; Hung. V. L. B. b 4
- Polyb(ius) 939 5; 1020 681
- Publ. Syr(us) 38 10; 465 206; 842 6
- Quint(ilianus) 465 83; 1020 113
- Sabinus 856 1
- Sall(ustius) 160 14; 1038 50; 1057 6
- Sen(eca) 31 16; 33 62; 121 tit.; 166 3; 181 6; 183 7—8; 279 4; Hung. I. Epist. ded. 8; 397 268; 480 18; 599 tit; Hung. V. L. B. b 2; 941 8; 993 1; 6; 1020 38; 1085 105; 1095 5
- Solin(us) 731 5; 906 1—2
- Sophocl(es) 1021 291
- Stat(ius) 1052 15
- Suet(oni)us 282 4; Hung. I. Epist. ded. 7; 493 41; 692 12; 693 11; Send. 8; 83; 712 27; 723 2; 779 6; 1025 3; 1077 15
- Tac(itus) Hung. I. Epist. ded. 7; Hung. IV. L. B. 3
- Terent(ius) 139 9; 151 tit.; 175 7; 31 1; Hung. I. Epist. ded. 3; 444 8; 464 189; 473 11; 523 16; Hung. IV. L. B. 2; Hung. V. L. B. b 4; 1020 70
- Tertull(ianus) 473 14
- Thomas Aquin. 1092 6
- Tibull(us) 139 9; 175 7; 301 11; 444 8; 523 16; Hung. V. L. B. b 4
- Tóth, Béla Hung. V. L. B. a 1
- Val(erius) Fl. 282 37; 1056 1—2
- Val(erius) Max. 166 3; Send. 39; 1020 43; 1040 18; 1042 30; 1048 61; 1065 7; 1095 5
- Varro, M. T. 281 17; 544 tit.; 6; 1085 105
- Veget(ius) 398 tit.; 1020 626
- Vergilius 2 33—40; 47; 50; 74; 121—123; 167—168; 175; 194—195; Sir. Praef. 5; 29 20; 31 79; 34 21; 44 15; 48 31; 58 5; 62 49; 72 17; 25; 73 33; 146 1; 175 15; 281 86; 182—183; 282 37; 49; 284 76; 309 14; 333 9; Hung. I. L. B. 3; 4; 365 43; 370 21; 375 5; 377 1; 380 5; 384 9; 393 26; 394 1; 397 52; 83; 241; 407 213; 226; 364; 538; 408 5; 410 3; 419 9; 449 22; 461 12; 43; 474 2; 475 14; 17; 490 49; 510 36; 531 41; Hung. III. L. B. 5; 540 28; 32; 571 22; Hung. IV. L. B. 1; 4; 616 91; 810 4; 824 4; 839 5—6; Mattc. Praef. ded. 1; 6; 1020 24; 45; 53; 54; 76; 161; 371; 430; 556; 667; 681; 1021 130; 284; 394; 660; 712; 731; 732; 735; 1032; 1105; 1037 11; 1043 7; 1044 11; 1048 5; 81; 128; 1054 8; 1077 1; 1081 5; 1085 91; 1103 11; 1105 5; 1109 1
- Vida, M. H. 1085 105
- Walther, Hans 276 10; 616 116; 711 tit.; 808 5; 1097 5
- Xen(ophon) Hung. II. L. B. 2; 465 98

INDEX LOCORUM BIBLICORUM

Testamentum Vetus:

- Gen. 19 15; 62 tit.; 159 tit.; 163 tit.; 397 257—258; 268; 275; 297; 315—321; 346—347; 356; Hung. III. L. B. 3; 562 20; Send. 7; 8; 13; 19; 42; 75; 705 9; 17; 719 38; 720 44; 1021 504; 506; 507; 508; 1044 14; 1080 5; 1085 84; 1094 5; 1112 14
- Ex. 63 tit.; 64 tit.; 65 tit.; 368 17; 485 11—14; Send. 7; 13; 19; 705 23; 26; 29; 719 42; 914 6; 1021 507; 1082 2
- Num. 152 3
- Deut. 19 11; 1040 22
- Ios. 66 21—22; 29; 1115 16
- Iud. 1 124; 152 4; 705 41; 43; 1021 598; 607
- 1Reg. 68 48; 464 217—218; 705 37—39; 719 28; 30; 838 4; 881 2
- 2Reg. 71 35; 233 3—4; 464 217—218; 1066 8
- 3Reg. 71 22; 73 1; Send. 8; 10; 705 33; 34; 36
- 4Reg. 73 29; 485 15—16
- 2Par. Send. 42
- Esdr. 74 63; 71
- Tob. 1048 113; 147
- Iudit 572 5—6; 705 45
- Est. Send. 42; 705 53; 54; 1115 6
- Iob 397 408; Send. 4; 19; 723 56
- Ps. 478 51; Hung. III. L. B. 4; Send. 17; 20; 71; 702 subtit.; 21; 709 tit.; 715 6; 724 tit.; 725 tit.; 1; Hebd. fol. tit.; 1037 34; 37; 46; 1046 3; 1081 20
- Proverb. 37 58
- Cant. c. 559 7; 1085 26
- Eccli. 1 126; 5 tit.; 101; 265; 268; 275; 281; 285; 315; 316; 6 tit.; 12 tit.; 31 3; 62 tit.; 63 tit.; 64 tit.; 65 tit.; 66 tit.; 67 tit.; 68 tit.; 69 tit.; 1; 17; 70 tit.; 73; 79; 71 tit.; 24; 29; 31; 35; 72 tit.; 73 tit.; 2; 74 tit.; 75 tit.; 465 52; 480 33; Hung. III. L. B. 4; 562 12; Hung. V. L. B. a 1; 666 3
- Is. 281 75; 520 tit.
- Ier. 74 75; 605 1; 655 73; Send. 69; 705 105; 716 19
- Ez. 74 54; 80 14
- Dan. Sir. Praef. 8; Send. 51; 705 49; 57; 61; 719 43; 46; 720 43
- Os. 130 tit.
- Ioel 518 tit.
- Ion. 1112 14
- Mal. 519 tit.
- 1Mach. 368 17; Send. 8; 1021 509; 510; 1115 15
- 2Mach. 1021 510

Testamentum Novum:

- Matth. Sir. Praef. 7; 154 tit.; 155 tit.; 158 tit.; 280 1—2; 365 60; 481 tit.; 621 19; 651 28; 660 17; 669 21; Send. 8; 15; 16; 22; 51; 69; 84; 702 16; 43; 714 13; 864 6; 899 5—6; 947 15; Mattc. Praef. ded. 7; 1021 723; 1105 15
- Marc. 399 11; 660 17; Send. 15; 84; 947 15
- Luc. 1 57; Sir. Praef. 7; 111 3—4; 153 tit.; 175 16; 383 tit.; 472 7; 481 tit.; 616 219; 651 28; 660 17; 669 21; Send. 47; 84; 711 20; 714 12; 13; 811 6; 887 2; 5; 947 15; 1021 724; 1098
- Ioan. 133 1; 152 5—6; 156 tit.; 167 tit.; 365 60; 465 154; Hung. III. L. B. 1; 570 26; 594 3; Send. 84; 711 20; 837 6; 940 6; 947 15; 1002 1; 1010 1; 1011 3; 1052 1
- Act. ap. Hung. I. Epist. ded. 8; Send. 9; 705 65; 73; 76
- Rom. 282 50; 399 11; 480 21—22; Send. 29
- 1Cor. 157 tit.; Hung. III. L. B. 3
- 2Cor. Sir. Praef. 9; 148 5; 605 1
- Gal. Send. 29; 399 11
- Eph. 105 tit.; Musp. Epist. 6
- 1Thes. Musp. Epist. 6; 238 3—4
- 1Tim. Hex. fol. tit.; 193 7—8; Musp. Epist. 6; 575 5; Send. 29; 908 5
- Hebr. 1021 504
- Apoc. 1 45; 131 tit.

TITULI POEMATUM CARMINUMQUE
(IN UNCIS INITIA POEMATUM CARMINUMQUE)

- Abendsegen 726
(Ich geh zu Bett...)
- Abrahamo Christiani 870
(Haud clandestino...)
- Academico 626
(Non opus est...)
- Accipe nunc Valachum 1109
(Accipe nunc Valachum...)
- Acrosticon, votum pro Hungaria 391
(Rex nunc orbe gerens...)
- Ad 1098
(In me sis animatus...)
- Ad Abrahamum Cebany 1087
(Pestifer omnigenis...)
- Ad amicum pocula exhausta postulantem 115
(An me hominem...)
- Ad Andream Berzewicium 1064
(Palma domus Berzevitiae...)
- Ad Antonium Scholcium 662
(O felix, quicumque...)
- Ad archiducem Maxaemilianum 414
(Salve iterum Hungariae spes...)
- Ad authorem operis 1131
(Principis, regis...)
- Ad Bargulum 1072
(Historici quid opus...)
- Ad Bargulum 1015
(Scribere me toties...)
- Ad Belenium 1091
(Si fabri tractant...)
- Ad Berzovicianam domum 325
(Salve gentis honos...)
- Ad Bubalum 615
(Non ita fers...)
- Ad Bubalum 594
(Quando tui spirant...)
- Ad cancellarium principis Transylvaniae 138
(Quam cepisti hodie...)
- Ad Casparum Dornavium 1117
(Visne recens aliquid...)
- Ad Casparum Francum 514
(Caesaris pars flosque...)
- Ad Christophorum Darholtz 228
(Optime mis gregis...)
- Ad Christophorum Darholtz 459
(Sic me Christus amet...)
- Ad Christophorum Darholtz 394
(Si pendere velis...)
- Ad Christophorum Darholtz 289
(Triste quod est hodie...)
- Ad Christophorum a Teuffenbach 403
(Qualis erat passim...)
- Ad Christophorum Teuffenbach 451
(Sicut Alexander...)
- Ad Christum 1105
(O iudex extreme...)
- Ad Christum infantem 1112
(Empyreii suboles...)
- Ad Christum pro Austriaca domo 297
(Christe, soli coelique...)
- Ad Christum pro Ezechiele Hebsacero 673
(Convenere duo medici...)
- Ad Christum pro regno Hungariae 795
(Ne regnum hoc Turco...)
- Ad Christum sospitatorum 911
(O locuples altor!)
- Ad convivos suos 174
(Si quando positus...)
- Ad Deum pro republica Epperiessina 313
(Praecipue commendo tuis...)
- Ad Deum sub adventum in Hungariam 368
(Maxime rex regum...)
- Ad eiusdem filium 682
(Accipe, laus comitum...)
- Ad eundem 225
(Cibinii salve...)
- Ad eundem 244
(Ecce ad te repedo...)
- Ad eundem 621
(Mystagoge diserte...)
- Ad eundem 1016
(Non ego de nihilo...)

- Ad eundem **225**
(Vulgus amicitias probat...)
- Ad eundem de dono **82**
(Ut ruptis nemo...)
- Ad famam, rege Matthia II. **1054**
(Quur me fama...)
- Ad famulum **646**
(I puer, inflamma...)
- Ad filium Dei **498**
(Christe fave nostramque...)
- Ad Franciscum Forgacz **283**
(Macerat et lacerat...)
- Ad Franciscum Forgacz **285**
(Ut laetis, Francisce...)
- Ad generosum Georgium Caproncium **303**
(Estne, Capronci, aliquid...)
- Ad generosum Ioannem Györi **1004**
(Fungere castrensis...)
- Ad Georgium Buntzler **600**
(Perdidit hesternum...)
- Ad Georgium Fabricium **1044**
(Nil grateis, vitae...)
- Ad Georgium Hoffmannum **81**
(Magne vir, huic...)
- Ad Georgium Merse de Sinye **494**
(Vix credis, flos...)
- Ad Georgium Sabo **230**
(Hunc generose tibi...)
- Ad Georgium Szabonem **524**
(Moris es antiqui...)
- Ad Georgium Thurzo **1051**
(Unio Pannonidum...)
- Ad hortulum Georgii Capronci **495**
(Hortule mi, salve...)
- Ad huius pasquilli autorem **1115**
(Heus, nebulo pasquille...)
- Ad hunc libellum **1014**
(Quos vinctos hodie...)
- Ad Hungariam **431**
(Officium cognosce pium...)
- Ad incolas civitatum Hungaricarum **290**
(Quum pia Forgacium...)
- Ad ingratum hospitem **592**
(Prorsus et ignotum...)
- Ad Ioannem Balogum **259**
(Divisi hanc aquilam...)
- Ad Ioannem Belsium **555**
(Quam fors desipiunt...)
- Ad Ioannem Capy **240**
(Gloria Musarum...)
- Ad Ioannem Crausium **1063**
(Crausi, nova qui...)
- Ad Ioannem Fabricium **293**
(Iane, adsis, doleamus...)
- Ad Ioannem Iessenium **1065**
(Iesseni, vir magne...)
- Ad Ioannem Isdencium **366**
(Heros clare sago...)
- Ad Ioannem Mihalkonem **684**
(Drugethii propter mortem...)
- Ad Ioannem Pinnerium **1066**
(Tunc latuit...)
- Ad Ioannem Siderum **520**
(Conquerar an sileam?)
- Ad Ioannem Thoraconymum **507**
(Salve, quo iuvenum...)
- Ad Ioannes litteratos **1013**
(Sutores habeant sua...)
- Ad Ioannitas veros **1012**
(Quisquis in officio...)
- Ad lectorem **1019**
(Lector, es expletus...)
- Ad lectorem poetam **914**
(Caniciem haud ausim...)
- Ad Leucorin **831**
(Iuratus, Witeberga...)
- Ad Leutschoviam **311**
(Tuque meis apta es...)
- Ad Marcum Noctuum **580**
(Quidnam, Marce, tibi...)
- Ad Martinum Sturmium **345**
(Martine Sturmii...)
- Ad Matthiam et Iohannem Feias **1058**
(Quo patri curas...)
- Ad Matthiam Feia **1060**
(Stare putant...)
- Ad Maximilianum Fabini **660**
(Ergo non sat erat...)
- Ad Maximilianum Fabini **517**
(Mel mihi cur donas?...)
- Ad Mecoenam Christophorum Darholtz **597**
(Quem generose mihi...)
- Ad Mercurium **1133**
(I, facunde nepos...)
- Ad Michaellem Forgacz **287**
(Flos comitum, Baro...)
- Ad Michaellem Wirt **642**
(Scisne, est?...)
- Ad ministerium Cassoviense **1046**
(Me coniurato mala...)
- Ad Moecenatem Christophorum Darholtz **321**
(Qualia, Moecenas, tibi...)
- Ad monumentum Ioannis Belsii **674**
(Sta, transis quicunque...)
- Ad Nicolaum Erhardum Dalhemium **691**
(Bartphensis bone...)
- Ad novae grammatices auctorem **1092**
(Edere grammatices...)

- Ad ordinem S[ancti] Ioannis **1007**
(Pugnate, heroes, pugnate...)
- Ad Otthonem Kracht **467**
(Cum vobis dederit...)
- Ad patronam libelli **1096**
(Matronale decus...)
- Ad pocula de sacris rebus disputanti **132**
(Ebrie, parce sacris...)
- Ad reliquos notos ac ignotos **945**
(Audite haec omnes...)
- Ad Rubellam **567**
(Praedixi. Mopso iam nupta...)
- Ad Rubellam **550**
(Te nuper cecini...)
- Ad Rubellam abs se redamatam **535**
(Ah formosa Rubella...)
- Ad Rubellam suam **543**
(Quando erit illa dies...)
- Ad se ipsum **948**
(Cur adeo tristare...)
- Ad Sebastianum Rosemannum **442**
(Rector, io, alipedis...)
- Ad Sebastianum Rosemannum **436**
(Rumor it, ad Budae...)
- Ad Severinum Sculteti **195**
(Hac patera voveo...)
- Ad Sigismundum Forgacz **316**
(Orandum est nobis...)
- Ad Stephanum Herczeg **337**
(Par est hoc etiam...)
- Ad Taurum **644**
(Et caligas novus...)
- Ad Taurum **588**
(Mobile, Taure, caput...)
- Ad theses de temperantia **1103**
(Vivere lurcones...)
- Ad tumultum **680**
(Aspice, qui transis...)
- Ad Valentinum Leinerum **1071**
(Donasti, Leinere...)
- Ad Venerem de columba Rubellae **552**
(Misit heri niveam...)
- Ad viros Franciscum et Sigismundum Mariassi **437**
(Quo, Mariassidae fratres...)
- Adamo Kikulino **843**
(Reinero, versus quoniam...)
- Adamo Kunischio Tyropolitano **401**
(Kunischi, rediit novus...)
- Adhuc tibi Emerico Thurzo **754**
(Uno cornu animal...)
- Aegrotanti ob immodicam ingurgitationem **142**
(Corpore ut in sano...)
- Aenigma votivum **1036**
(Ex septem castris...)
- Agmen Turcicum **365**
(Fata per aequoreos...)
- Agnus Dei **156**
(Totius, agne Dei...)
- Agonalia **1020**
(Res postquam Hungariae...)
- Alberto Molnar **836**
(Scribam, Alberte...)
- Aliter **1031**
(Mire altus te tangit...)
- Aliter **390**
(Turcicograeca facit...)
- Aliter ex illo Pauli **105**
(Nam quid agas?)
- Aliud **424**
(Caesaris equid adest frater...)
- Aliud **426**
(Cur redit Hungaricum...)
- Aliud **79**
(Huc age, quisquis...)
- Aliud **590**
(Hungara sancta foret...)
- Aliud **427**
(Ingredere has felix...)
- Aliud **425**
(Ingredere, princeps...)
- Aliud **429**
(Parva domus...)
- Aliud **423**
(Princeps dive...)
- Aliud **1076**
(Quod dubites, Epicure...)
- Aliud **448**
(Urbs es parva...)
- Aliud **573**
(Ut tua, Sabo, iuuet...)
- Aliud ad Ioannem Balogum **194**
(Est una ex nostris...)
- Aliud ad Martinum Czombor Szepsinum **1095**
(Trans mare qui currunt...)
- Aliud ad Thalasionem **1085**
(Quod faustum sit...)
- Aliud Caspari Leporino **534**
(Cui pietas cordi est...)
- Aliud ibidem **292**
(Hungara cui nunquam...)
- Aliud. In idem laudatissimum symbolum **476**
(Maximus Hungariam...)
- Allegoria S. Georgii **946**
(Quum ventum ad regis...)
- Amat victoria curam **1034**
(Otia non quaerit...)
- Amici, Bocatiano tumulo **675**
(Bocatii recubant heic ossa...)

- Amico cuidam, cum mihi propinanti responderet **198**
(Ut tibi longa...)
- Amplissimus Ioannes Farsius **978**
(Farsium et hunc...)
- Amplissimus Ioannes Honterus **982**
(Ut coacervetur Ianorus...)
- Andreae Capy **239**
(Splendida nobilium...)
- Andreae Katona **807**
(O sol discipulum...)
- Andreae Schlickio comiti Bohemo **799**
(Flos Schlicki, comitum...)
- Andreae Singero **269**
(Musicus es...)
- Andreae Placcio **260**
(Gratulor ex animo...)
- Andreae Varanovio **846**
(Per quam te causam...)
- Anno 1608 **1024**
(Ipse Deus finem...)
- Anser nuptialis **1048**
(Orgia Martini quum...)
- Antithesis ebrietatis et sobrietatis iuxta casus **98**
(Ebrietas pixis Pandorae...)
- Antonio Platnero **208**
(Docte vir et reverende...)
- Antonio Schliffel **913**
(Heus, Iuda Ischariot...)
- Antonio Scholcio **271**
(Ecce datur sapiens...)
- Antonio Scholcio **261**
(Hunc ideo cyathum...)
- Antonio Scholcio **206**
(Ne Geta continuet...)
- Antonio Thannio **851**
(Hic aliis differtus...)
- Apostrophe ad diem Veneris **695**
(Alma dies Veneris...)
- 'Αποστοφή ad Schwarzenbergium et Palfium **408**
(Aloquor heic etiam vos...)
- 'Αποστοφή ad Viennam **444**
(Salve urbs, heroas inter...)
- Applausus epigrammaticus **1118**
(Vos autem non sic...)
- Ara pro Francisco, Andrea et Sigismundo Mariasianis **323**
(Nobilis flos et decus...)
- Arcus triumphales et portae **1026**
(Erexere suo cives...)
- Asoto in via titubanti **128**
(Ebrie, si Deus...)
- Audite Pannonos **1057**
(Heus, planctu non...)
- Aureum vellus Sigismundo Bathori datum **393**
(Qualis erat quondam...)
- Author ad diem Veneris **696**
(O stupor atque o diva...)
- Authoris quotidiana precatiuncula **699**
(Ich weiß kein Trost...)
- Autumnus **406**
(Belligera autumnus redit...)
- Bacchanalia **169**
(Semper abit brutum...)
- Bargulo **912**
(Bargule, mentitum est...)
- Bartphanae politiae **312**
(Ad te iam venio...)
- Bedenck die kürzt **1089**
(Bedenck die kürzt...)
- Belsiana responsio **584**
(Ille ultra crepidam...)
- Bocatii oppositum **87**
(Aut homo est...)
- Bubalo **582**
(Bubale, tu Tauro...)
- Bubalo **631**
(Quum deceant mannos...)
- Bubalo **670**
(Regnat ubique lues...)
- Caesar et Augustus **1029**
(Caesar et Augustus...)
- Caesaris ad curiam **1113**
(Caesaris ad curiam...)
- Candido lectori **907**
(Observandus abest...)
- Cantori bibulo **109**
(Vix sic assequitur...)
- Caspari Conrado **821**
(Prorsus adhuc vobis...)
- Caspari Franco **200**
(France, poetarum non ultime...)
- Caspari Prellero **891**
(Cebenios qui theiologo...)
- Cassoviae **449**
(Martia belligeros...)
- Cavete, ne corda vestra graventur **153**
(Quum fugias...)
- Celadon **1**
(Nuper ego virides...)
- Christiano Nesero **818**
(Turpe hoc Bocatio...)
- Christophoro Aegidio **266**
(Opto tibi hac...)
- Christophoro Darholtz **236**

(Ista dies Christo...)
 Christophoro et Ioanni Teubelio **863**
 (Abs vobis ecquam...)
 Christophoro Gandelio **906**
 (Lambere currentes...)
 Christophoro Koriath **246**
 (Martie vir, decus...)
 Christophoro Melcero **890**
 (Mi, Melcere, boni...)
 Clarissimo Andreae Curtio **487**
 (Tu quoque praestantis...)
 Clarissimo Erhardo Lacerio **470**
 (Quod miseris placeas...)
 Clarissimo Ioanni Schirmero **541**
 (Tu quoque des...)
 Clarissimo Paulo Melisso **93**
 (Paulle, novenarum collega...)
 Clarissimus Ianus Gruterus **964**
 (Haidelberga procul sit...)
 Clarissimus Ioannes Campanus **970**
 (Mecum olim Golcii...)
 Clarissimus Ioannes Milius **973**
 (Teque Elbinga, Myli...)
 Clementia **417**
 (Optime dux, salve...)
 Coena Domini **157**
 (Quid prodest, dubias...)
 Cometa anno 1596 in Hungaria **396**
 (Quae fax aethereo...)
 Comitatus reliquis **791**
 (Vosque synechdochice...)
 Comitatus Ungvariensi ac Zempliniensi **790**
 (Salve, nobilium generosa...)
 Comitatus Aba-uivariensi **788**
 (Frumenti modios...)
 Comitatus Saarosiensi **787**
 (Nec vos praetereo...)
 Comitatus Scepusio **789**
 (Saepe fui vestros...)
 Conciliatio **1023**
 (Fallitur et vates...)
 Concionator in adulterum **538**
 (Doctus adulterii...)
 Concionatori ebrio **148**
 (Est quidam, at...)
 Conrado Gronebergio **273**
 (Sustentata sitis...)
 Conscia cui mens **1116**
 (Conscia cui mens...)
 Consiliariis Saxonici **830**
 (Schönbergere, Pragae...)
 Consultissimo Michaeli Wirthio **438**
 (Luce quod Aeolidae...)
 Cordata Rodolphi caesaris responsio **360**

(Ille Boemorum qui...)
 Cordificium **692**
 (Conscia mens recti...)
 Corollarium ad eundem **354**
 (Cum tarde incedas...)
 Coronati regis Matthiae eteostichon **1028**
 (Inclite Matthia victor...)
 Coronatio **1022**
 (Hinc devecta polo...)
 Coronis ad Schwartzenbergium **410**
 (Denique, Schwartzbergi...)
 Coronis Bocatiana **1088**
 (Unde Mithridates novus...)
 Cosaci cum archiduce Maxaemiliano **434**
 (Quinam hi, villosos...)
 Crispino Scepsio **203**
 (Nobilitatis honos...)
 Cuidam Ioanni **1009**
 (Ut Rutenorum...)
 Cuidam Nisam habenti **551**
 (Nissa tua est, fateor...)
 Cuidam querulo **112**
 (Pauper es, hoc fateor...)
 Cuidam Satyro **168**
 (Mene, quod haud...)
 Cur ebrii omnia effutiunt **121**
 (Mos est, ad cerebrum...)
 Cur ebrii saltare soleant **96**
 (Forte rogas, ducat...)
 Curioni-mopso **598**
 (Carmine moroso...)
 Danieli Conrado **238**
 (Anne bibo quoties...)
 Danieli Golcio **882**
 (Cum strennosa aliis...)
 Danieli Lanio **872**
 (Ut te, care Lani...)
 Danieli Melcero: manus **817**
 (Fervor amicitiae...)
 Danieli Pruckfeltero **828**
 (Pruckfeltere, bis expertus...)
 De Aarone **64**
 (Hinc fratrem titulis...)
 De adulteris et impudicis **24**
 (Est, qui nocturno...)
 De adversis patienter ferendis **52**
 (Munera, quae gestas...)
 De Agriae clade 1596 **405**
 (Quos ego suspiro...)
 De alio quodam Papa **188**
 (Iam didici verum...)
 De amicis **36**

(Ut sub amicitiae...)
 De avaritia **35**
 (Nam quid in aere...)
 De Caleb **67**
 (Iam quoque de...)
 De calumnia **47**
 (Quid sequar hos...)
 De carnifice **635**
 (Si quoque te capiunt...)
 De cibo potuque **635**
 (Olim sponte sua...)
 De columbis Taubmanianis **184**
 (Nil sapiunt aliae...)
 De consilio **32**
 (Admonitu melior...)
 De correptione **56**
 (Saepe quis incensus...)
 De crapulis **41**
 (Res quamvis vetus est...)
 De Davide **69**
 (Inde Nathan sacrus...)
 De desperatione **54**
 (Sis licet in moestis...)
 De disciplina militari ad milites improbos **376**
 (Quid laetare, scelus...)
 De ebrietatis vitio **29**
 (Nunc alia ex aliis...)
 De eclipsi solari **637**
 (Cur rursus adspicio?)
 De eiusdem Demetano castro **506**
 (Quando Darholciade subit...)
 De eiusdem nomine **452**
 (Per mare Christophorum...)
 De elemosyna **38**
 (Non imitare viros...)
 De Elia propheta **71**
 (Nec mora flammifero...)
 De Elisaeo **72**
 (Iamque ubi quadriugis...)
 De Enoch, Noa et Abraham **62**
 (Tum mihi principium...)
 De eodem ad Ioannem Balogum **229**
 (Si qua salus...)
 De eodem in eadem **447**
 (Hungaricam tuleris...)
 De eodem serenissimo principe trium dearum
 dialogus **697**
 (Maxima tres divas...)
 De Ezechia rege **73**
 (Quam tenuit Solymam...)
 De fama secunda **45**
 (Ut melius de te...)
 De fiducia in Deum **7**
 (Fixa Deo rebus...)

De Fileco per Christophorum Teuffenbach Hunga-
 riae reddito **379** (Quod felix nostris...)
 De generis humani miseria **59**
 (O homo quam miser...)
 De hasta cruentata **373**
 (Tempore quo nostras...)
 De honore senibus exhibendo **30**
 (Grande nefas Pylios...)
 De Iesu Nave **66**
 (Frena dein cepit...)
 De impiis **19**
 (Voce nega...)
 De inimicis **37**
 (O quam difficile est...)
 De Iosia, Ieremia, Ezechiele **74**
 (Nostra nec Ammonides...)
 De ira et vindicta **34**
 (Ante Dei vultus...)
 De iuramentis **50**
 (Sicne tuam Furiis...)
 De labore **44**
 (Audi, nec fastu...)
 De Lazaro Schwendio **384**
 (Militiae superis labor...)
 De legatione Sigismundi Bathorei **387**
 (Quos praeter morem...)
 De magistratus officio **17**
 (Vos, quibus est fato...)
 De medicina **58**
 (Gnarus Apollinea...)
 De me ipso ad uxorem **1006**
 (Hanc ego dum calco...)
 De mendacio **49**
 (Ergo pium cum sit...)
 De mendicis **43**
 (O tua non subeat...)
 De misericordia Dei **10**
 (O immensa Dei...)
 De modestia in capiendo cibo **28**
 (Fors epulis quoque...)
 De morbis **57**
 (Ut nos turba sumus...)
 De morte **60**
 (Danda solo lacrymis...)
 De Mose **63**
 (Nec te legifero Moses...)
 De officio herili et servili **23**
 (Vir pius et facilis...)
 De officio liberorum **22**
 (Vos dulces thalami...)
 De officio parentum **21**
 (Vos, quibus est Dominus...)
 De operibus divinis **9**
 (Nate fer huc aures...)

- De oratione **14**
(Ad superum querulas...)
- De paupertate **42**
(Haec est commoditas...)
- De peccato **12**
(Patrantem mala nulla...)
- De Phinea **65**
(Ergo nepos Phineas...)
- De pluvia Medardi die decedente **124**
(Luce, Medarde, tibi...)
- De poenitentia **13**
(Lubrica te quoties...)
- De πολυπραγμοσύνη vitanda **16**
(Dulcis ama soboles...)
- De Posonio **445**
(Clara tuos, Presburga...)
- De pudore **27**
(Huc iterum pubes...)
- De quodam Papa **187**
(Hungara ni Getici...)
- De rebus mutuo dandis **39**
(Mutua si dare vis...)
- De reditu ex Germania Casparis Franci **503**
(Sic est, nil dubito...)
- De reditu tertio in Hungariam Maxaemiliani archiducis **432** (A quo, Mecoenas, tibi...)
- De sacrificiis **15**
(Non Dominum timuit...)
- De Salomone **70**
(Hinc Salomon...)
- De Samuele **68**
(Filius Helcanae...)
- De sapientia **5**
(Ipsa Deus cordis...)
- De sapientibus **31**
(Ne rudis ingenio...)
- De Sebaldi Artneri primogenita filia **499**
(Tempore quo passim...)
- De se ipso **103**
(Ebrius haud homo...)
- De sese **537**
(Me quisquis pulchras...)
- De Simone, Oniae filio **75**
(Nec pius Oniades...)
- De somniis **55**
(Quos animus malesanus...)
- De stultis **33**
(Aspera te duris...)
- De superbia **46**
(Heu pudeat coelum...)
- De suspensio in castris nobili fure **380**
(Qui gravis ut princeps...)
- De Swevo loquace, salace **190**
(Si sic Marte potens...)
- De taciturnitate **51**
(Ore tacenda loqui...)
- De Tauro **641**
(Exanimatus homo est...)
- De Tauro **638**
(Taurus ubique boat...)
- De timore Dei **6**
(Legibus ex Domini...)
- De tragico casu et obitu Nicodemi Frischlini **500**
(Mos tuus est...)
- De tristitia **53**
(Cur ita sollicito...)
- De tyrannibus **18**
(In sibi subiectos...)
- De vadimonio **40**
(Plura vadaturus...)
- De verbo divino **8**
(Impia pars hominum...)
- De veritate **48**
(Mens Deus est verax...)
- De Veteris Testamenti patribus **61**
(Nunc etiam veterum...)
- De vino distillato **123**
(Ergo ne hoc satis...)
- De virtutibus honestae coniugis **25**
(Casta marita toro...)
- De vitis foeminarum **26**
(Tunc male res agitur...)
- Dedicatio **1035**
(Magne, viros imitate...)
- Definitio ebrietatis **104**
(Si tibi sponte scyphis...)
- Der 3. Psalm **724**
(Ach Herr wie viel...)
- Der 126. Psalm **725**
(Wenn die gefangen...)
- Desiderium Christi **1045**
(Cui non Christus amor...)
- Dicolon distrophon **1043**
(Pompa. decus, age...)
- Dictum divi Augustini **95**
(Sabbatha dum Salii...)
- Dii minerales compellant principissam **1070**
(Ingressae fuerant...)
- Disperiat, quicunque bonae **1078**
(Disperiat, quicunque bonae...)
- Distichon ex Germanico **466**
(Sedibus aethereis est...)
- Divo Rodolpho II. gratias agit autor **357**
(Aurea cum ducibus...)
- Doctissimo Gaspari Verno **606**
(Martio vates quid...)
- Doctissimo Marco Schwagero Misnico **375**
(Huc etiam tu...)

- Doctissimo poetae Friderico Taubmano **489**
(Has quoque contigeris...)
- Docto Martino Brechtelio **340**
(O mihi praecipuos...)
- Dolor epitaphicus Alexandri Darholcii **677**
(Sic rosa, sic violae...)
- Domini Andreae, Ioanni, Henrico Berzovicis **768**
(Andrea, Berzovici...)
- Domini Emerico Thurzo et Georgio Zrinio **753**
(Thurzo, Emerice, palatini spes...)
- Domini Francisco, Sigismundo et Paulo Mariassis **766**
(Pica licet munus...)
- Domini Georgii Szabo, patri et filio **771**
(Dapsilis hoc virtus...)
- Domini Georgio et Stephano Hoffmannis **779**
(Decreram, praeter vos ire...)
- Domini Sigismundo, Ladislao, Andreae, Alexandro Kapiis **769**
(Pannoniae procerum Kapiae...)
- Domini Stephano ac Ioanni Palfis **738**
(Auratos equites...)
- Domini Stephano, Christophoro et Nicolao Sinei **778**
(Cur sis praeteritus...)
- Domini Stephano, Nicolao, Paulo et Sigismundo Niariis **752**
(Heroum et sanguinis...)
- Domini Thomae et Georgio Szeczi, patri et filio **742**
(Szecziadae stirpis flos...)
- Domini Thomae et Paulo Nadasdi **740**
(Acre Nadasdiadum...)
- Domino Abrahamo Cebanio **785**
(Nunc pars nobilium...)
- Domino Andreae Doci **748**
(Szagmariis polemarcha viris...)
- Domino Andreae Jakussitio **773**
(Digne palatini gener...)
- Domino Andreae Marussio **784**
(Te non adsumpto...)
- Domino Andreae Ostrositio **758**
(Inter summates non ultimus...)
- Domino Casparo Szuhai **767**
(Nota tua est virtus...)
- Domino Francisco Alagio **746**
(Nil, Alagi Francisce...)
- Domino Francisco Darholcio **745**
(Phoebi arbitratu...)
- Domino Francisco Hedervario **764**
(Ecquid, Hedervari, memor es...)
- Domino Francisco Magoczio **741**
(Stella micans procerum...)
- Domino Francisco Serenio **762**
(Certum est...)
- Domino Georgio Caprontio **786**
(Antique o fautor...)
- Domino Georgio Drugethio **739**
(Magnatum Hungariae rutilans...)
- Domino Georgio Hoffmanno **743**
(Splendida Luciferi fax...)
- Domino Ioanni Crausio **781**
(Iane, secretari...)
- Domino Ioanni Fabricio **189**
(Hanc mihi tu historiam...)
- Domino Ioanni Fabricio **349**
(Non possem hanc...)
- Domino Ioanni Melcero **775**
(Non versu cauponor ego...)
- Domino Ladislao Pethe **761**
(Nobile do Martis...)
- Domino Mattheo Fel-nemeti **777**
(Dicere qui medius-Germanus...)
- Domino Michaeli Czobor **750**
(Hoc impune decus...)
- Domino Michaeli Wirtio **690**
(Hoc acidas de more...)
- Domino Moisi Szuniogo **772**
(Haud ut me noris...)
- Domino Nicolao Bochkai **765**
(Ni fors me lusum fecisset...)
- Domino Nicolao Bornem-issa **770**
(Nobilium in tanto...)
- Domino Nicolao Forgacio **747**
(Sacratum et Musis caput...)
- Domino Nicolao Orlei **760**
(Hinc absis...)
- Domino Nicolao Teokeoli **757**
(Nicolao fuerat leo...)
- Domino Nicolao Zrinio **751**
(Zrinia si virtus...)
- Domino Paulo Darholcio **776**
(Hoc civile parum foret...)
- Domino Petro Mladosowith **763**
(Quum ducare meis...)
- Domino Sigfrido Colonitio **732**
(Cordate heros...)
- Domino Sigismundo Pechio **744**
(Ut se promoveat...)
- Domino Stephano Faio **774**
(Nobilium, Fai, decus...)
- Domino Stephano Julai **782**
(More fit hoc...)
- Domino Stephano Ostrosith **759**
(Nunc auratus eques...)
- Domino Stephano Teokeoli **756**
(Tyropolis dominum...)
- Domino Thomae Aszalosio **783**
(Vir bone, vir praestans...)
- Domino Thomae Bosnyaco **749**
(Fillecae antistes arcis...)
- Domui Capyanorum **329**

(Andrea, senior . . .)
Dulce bellum inexpertis **398**
(Bella animant multos . . .)
XII. signa archiducis Matthiae praetoria **1027**
(Quot vexilla tulere . . .)

Ebrietas 100
(Ebrietas nocet ingeniis . . .)
Ebrietas Nohae 163
(Ut Noha vitisator . . .)
Ecce viator 678
(Maior Alexandro iacet . . .)
Egregio Caspari Dür Fileciensi 141
(Aridi habes nomen . . .)
Egregio Stephano Peregio 402
(Mitius has ilerum . . .)
Eidem 221
(Aegre tibi coniux . . .)
Eidem 270
(Da mihi, da . . .)
Eidem 1017
(Furcifer, in me . . .)
Eidem 223
(Ianulus ut Ianus . . .)
Eidem 215
(Nobilioris honos . . .)
Eidem 908
(Non vates opulescat . . .)
Eidem 254
(Promptius ad patinas . . .)
Eidem 207
(Scholcius est iudex . . .)
Eidem 218
(Si vinum biberes . . .)
Eidem 245
(Ut tantos inter . . .)
Eidem a coena 179
(Simplice pro vena . . .)
Eidem, cum de coniuge 201
(Ut valeat natumque ferat . . .)
Eidem, cum ipsius filiolum 205
(Comptat egregie . . .)
Eidem de mihi donata bombardata 579
(Cui mens candidior . . .)
Eidem ibidem 231
(Est tibi filiulus . . .)
Eidyllion 1055
(Fax quaedam . . .)
Ein ander Lied 703
(Ach Leid! Ach Leid!)**Ein ander Lied 1122**
(Allmechtiger und starcker Gott . . .)
Ein ander Lied 705

(Mein Hertz nicht . . .)
Ein ander Lied 712
(Sie heisset Spes . . .)
Ein ander Lied 704
(Wer sich verlesse . . .)
Ein anders 713
(Das walt Gott . . .)
Ein anders 708
(Drey Winter und drey Sommer . . .)
Ein anders 710
(Ein Nachtigal mich . . .)
Ein anders 721
(Ein schönes lied . . .)
Ein anders 722
(Gros wunder mich . . .)
Ein anders 715
(Hoffnung der gröste Tröster . . .)
Ein anders 718
(Hör Menschen Kind . . .)
Ein anders 723
(Ich werd mit meinen Reim . . .)
Ein anders 706
(Im Land zu Braunschweig . . .)
Ein anders 717
(Mein Gott, ich dir . . .)
Ein anders 716
(Mein Hertz mir sehr . . .)
Ein anders 720
(Mein unglück und mein klagen . . .)
Ein anders 714
(O Gott ins Himmels Throne . . .)
Ein anders 719
(O Gott, mein Herr . . .)
Ein anders 707
(Was ist der Mensch . . .)
Ein Final und Sterblich 727
(Kan es denn anderst . . .)
Ein Lied außm 34. Psalm 709
(Der Gott im rechten . . .)
Ein new Lied 702
(Wie solchs bezeuget . . .)
Eiuratio Bacchanalium 94
(Non ego defendo . . .)
Eiusdem filiis duobus 319
(Ecquid adhuc vobis . . .)
Eiusdem ὑπόμνησις cottidiana 1080
(Quid prodest homini?)
Elegia Matthia circa Pragam 1052
(Crederere nolebam . . .)
Elegiacum 1038
(Acer, ut ex Fano . . .)
Eliae Lanio 895
(Gloterat immenso de turre . . .)
Elogium Hungaricorum equorum 490

(Si culicem cantare Maro...)
 Elsulae, desponsae **559**
 (Caste puellarum flos...)
 Emerico Ketskemeti **840**
 (Hircillus xenio tibi...)
 Ἐν ὀλέῳ δαίμονι **129**
 (O vindemia Daemonis...)
 Epicedion Alberto Soos **659**
 (Dulce quidem decus...)
 Epicedion mortuo **131**
 (Disce, viator, obit...)
 Epicedion Samueli Sautero **676**
 (Ah, heic eloquium...)
 Epigramma adgratulatorium **1049**
 (Magne triumphator...)
 Epigramma convivale **1067**
 (Illustres et magnifici...)
 Epigramma de dicto Malachiae **519**
 (Si bene florescat...)
 Epigramma in Bellum Calvinisticum **1073**
 (Semper terra novi...)
 Epigramma votivum **1082**
 (Neququam aut Iosua...)
 Epigrammation panegyricum **1084**
 (Si genius parvo...)
 Epistola Amurathis Rudolpho II. missa **359**
 (Rex ego, Christicolum terror...)
 Ἐπιτάφιον filiis Georgii Ragaceni **661**
 (Aspice, qui transis...)
 Epitaphium **656**
 (Seldneri recubant heic...)
 Epitaphium **672**
 (Vir gravis et meritis...)
 Epitaphium filiis duobus Stephani Golopi **664**
 (Ursula cum Stephano Golopi...)
 Epitaphium Ioannis Caroli **657**
 (Ecce sub hoc uno...)
 Epitaphium lurconis **186**
 (Heic iacet infelix...)
 Epithalamia Ioanni Crausio **539**
 (Accipe, quicquid adest...)
 Epithalamion Nicolao Gaebelio **533**
 (Aut Venus in castas...)
 Epperies du werthe Statt **1114**
 (Epperies du werthe Statt...)
 Erico Lessotae **214**
 (Hem tibi militiae...)
 Erico Lessotae **276**
 (Vespera iam venit...)
 Estote contenti stipendiis vestris **383**
 (Heus, heus, turba rapax...)
 Esurivi et non dedistis mihi cibum **154**
 (Heu quoties stomacho...)
 Et sua cur voluit **1123**

(Et sua cur voluit...)
 Et Thomae Schnellio **868**
 (Ecquid non scholii...)
 Eteostichon nuptiis Martini Brechtelii **536**
 (Elsbetha Brechtelio...)
 Etiam in hoste laudanda virtus **472**
 (Quid mirare?)
 Ex aqua calida **603**
 (Audieram, Hungaricis...)
 Ex Cicerone **97**
 (Nemo virum saltare...)
 Ex Ioelis 2. **518**
 (Mensis adest, Hoffmanne...)
 Ex labore **450**
 (Si labor et sudor...)
 Ex praefatione **4**
 (Inclyta priscorum...)
 Ex toto quisquis **1125**
 (Ex toto quisquis...)
 Excellens Husanus **966**
 (Annus abit totus...)
 Excusatio cantoris **110**
 (Ipsa facit quoque...)
 Ezechiel Hebsacker in nuptiis **199**
 (Vir reverende bibam...)
 Ezechieli Hebsacker **262**
 (Hem reverende bibam...)
 Ezechieli Piverello et Ioanni Schirmero **139**
 (Dicere fors mihi...)
 Fabricio Bocatius **689**
 (Est, ita, subscribo...)
 Fabricio meo aegrotanti **688**
 (Indulge, Fabrici...)
 Fabricium cuperes **1101**
 (Fabricium cuperes...)
 Facetia: cur avari sacerdotes? **585**
 (Quod semper capiant...)
 Fata regunt homines **1056**
 (Nullius excellens...)
 Φιλοσοφουσόνη ad Georgium Hoffmannum **84**
 (An dubitem...)
 Fortitudo **418**
 (Ergo redis nostras...)
 Fortuna cuidam gravis **619**
 (Dura premunt omneis...)
 Francisco Fekete **844**
 (Mentiar, ex animo...)
 Francisco Kelemesio **252**
 (Alma salus tibi...)
 Francisco Stiglicio **268**
 (Dicite, convivae...)
 Fratri Pyladeo: Georgio Rotcovicio **942**

- (Nollem ah litterulam . . .)
Friderice Taubmanne, poeta coronate 183
 (Cuius in ore . . .)
Friderico Meliori 211
 (Quid mordace animum . . .)
Friderico Taubmanno archipoetae 832
 (Ecce, columbificem . . .)
Friderico Usrai 263
 (Hoc etiam, Friderice . . .)
Friderico Usraino 880
 (Quod salvus redii . . .)
Funeri Petri Staino 671
 (Lex quia dicta . . .)
Funeri Stephani Drugeth 679
 (Flebilis Hungaricas nuper . . .)
- Gabrieli Rakatzai 249**
 (Quem satis evexit . . .)
Generose Ioannes Kalmar 951
 (Ante deos, his . . .)
Generosissimo Georgio Hoffmanno 478
 (Nuper ubi sonipes . . .)
Generosissimis Francisco, Andreae et Sigismundo Mariassi 504 (Salve nobilium trias . . .)
Generoso Georgio Bozinkai 927
 (Agricolae rursus . . .)
Generoso Georgio Hoffmanno 920
 (Ante fores, Hoffmann . . .)
Generoso Georgio Hoffmanno 460
 (Macte, vir, officio . . .)
Generoso Georgio Hoffmanno 301
 (Vir palmaris, honos . . .)
Generoso Georgio Hoffmanno filio 921
 (Quando, Hoffmann, premas . . .)
Generoso Georgio Kaproncai 926
 (Pascha Georgifero nostrate . . .)
Generoso Georgio Kekedi 924
 (Virtuti ac Musis . . .)
Generoso Georgio Szabo de Göntz 922
 (Szabo, tuas rursus . . .)
Generoso Georgio Szabo de Göntz filio 923
 (O quantum valere . . .)
Generoso Ladislao Donai 137
 (Qui te, qui . . .)
Generoso Lazaro Hoffman defuncto 175
 (Semper ut exsanguis . . .)
Generoso Michaeli Kelemessio 328
 (Flos Kelemessiacae stirpis . . .)
Generoso Nicolao Bornemissa 322
 (Si, quantum ex animo . . .)
Generoso Nicolao Orlle 302
 (Quidnam, quaeso, precer . . .)
Generoso Paulo Sebessi 326
- (Tu quoque, Paule . . .)
Generoso Stephano Ormandi 650
 (Risi, cum nuper . . .)
Generosus Ioannes Bersevicus 960
 (Transeat hic sine nube . . .)
Generosus Ioannes Dösöffi 955
 (Nobile Dösöffi cor . . .)
Generosus Ioannes Herczeg 983
 (Quando salutetis reliquos . . .)
Generosus Ioannes Kattay 962
 (Sub ferula nutrit me . . .)
Generosus Ioannes Kraus 963
 (Aurium et his operam . . .)
Generosus Ioannes Lippai 953
 (Cum sis Cassoviae . . .)
Generosus Ioannes Melcer 957
 (Et sumpta et posita . . .)
Generosus Ioannes Palatitz 958
 (Non viles animas . . .)
Generosus Ioannes Rakoti 954
 (Quem non crista facit . . .)
Generosus Ioannes Rimay 956
 (Per flammam alii . . .)
Generosus Ioannes Usz 961
 (Quo capiat nostrum . . .)
Generosus Ioannes Vitez aliter Bertoti 959
 (Bellatoris habes qui . . .)
Georgio Capy 241
 (En quoque te . . .)
Georgio Cibnero 876
 (Venturum ut strennas . . .)
Georgio Crenero 853
 (Contemptum hoc fieret . . .)
Georgio Debrecino 861
 (Si ponare meo . . .)
Georgio Fabricio II. 838
 (Te demutassim . . .)
Georgio Feiae 901
 (Est, cur Mercurium . . .)
Georgio Floriano 220
 (Cui pateram hanc . . .)
Georgio Kutfeio 810
 (Te quoque, mi Kutfei . . .)
Georgio Manno Augustano 612
 (Manne, tuo manno . . .)
Georgio Pappio 856
 (Barbara certe Hunno . . .)
Georgio Remo 835
 (Quod remus navi . . .)
Georgio Scholcio 216
 (Experiar, Scholci . . .)
Georgio Seldnero 885
 (Inter fautores et amicos . . .)

- Georgio Thurio **903**
 (Thuri, Bocatius citra te...)
 Georgio Tileno **212**
 (Quod felix faustumque...)
 Germania doctorum feracissima **458**
 (Ausones et Galli...)
 Girgillus **1086**
 (Aut lusum, aut fusum...)
 Gloria **421**
 (Sic tua se claris...)
 Godfrido Trachenbergero **88**
 (Qui mea digna putas...)
 Gratiarum actio ad Deum **308**
 (Iuste, potens, verax...)
 Gratiarum actio pro Dei misericordia **11**
 (Summe tibi rerum...)
 Gratias refert Rubellae **546**
 (Dulce, Rubella, meum...)
 Gregorio Nemesio **809**
 (Ne cluso potus...)
 Gregorio Rotkovitio **808**
 (Nec sine te, frater...)

 Haec ego Siracides **3**
 (Haec ego Siracides...)
 Hannibali Schonhofero **213**
 (Mi popularis...)
 Heroicum **1037**
 (Quicquid habes...)
 Herzmacher **693**
 (Frisch, fröhlich, fromb...)
 Hoffnung macht Gedult **949**
 (Spem sequitur certam...)
 Hoffnung zu Gott **698**
 (Hoffnung zu Gott...)
 Humanissimus Ioannes Colmitius **981**
 (Gemma, Colmiti, lucem...)
 Humanissimus Ioannes Cosmannus **989**
 (Tersa dies Iani...)
 Hungares [!] husorii **1119**
 (Hungares [!] husorii...)
 Hungaria Germaniae salutem **364**
 (Esse salutatam te vult...)
 Hungaria gratias agit Rodolpho II. **443**
 (Gloria Romulidum veneranda...)
 Hungaria gratulans **2**
 (Induperatoris frater...)
 Hungarici proceres **420**
 (Quod felix fortunatumque sit...)
 Hungarici proceres ad Rodolphum II. **372**
 (Optime rex! patriae pater!)
 Hussari **377**
 (Tecta ferae exsuviis...)

 Hymenaeus Ezechieli Piperello **549**
 (Certe ego foeminei...)

 Iacobo Cnemiandro **256**
 (Hoc dignitate aevum...)
 Iacobo Kleschio **874**
 (Strenarum o Klösi...)
 Iacobo Steinheusero **860**
 (Steinheusere, quod aegrotis...)
 Iano Curero **257**
 (En vivas, valeas...)
 Iaurinum **367**
 (Arx ego Iaurini...)
 Iaurinum anno 1594 perditum **389**
 (Divide Iaurinum...)
 Iaurinum redivivum **407**
 (Quis fragor iste...)
 Idem eidem **119**
 (Cur implume mihi...)
 Idem eidem **166**
 (Nescio quei fiat...)
 Ieiunia monachorum **161**
 (Vos pecus ignavum...)
 Ieiunium Christi **158**
 (Christe, quid est...)
 Iesus **315**
 (Immanuel sate rege...)
 Iisdem **572**
 (Szabo, vir, invidia...)
 Illustri Christophoro Teuffenbachio **177**
 (Non bene cum dominis...)
 Illustri Christophoro Thurzo **735**
 (Dona ferunt dominos...)
 Illustri Georgio Zrini **919**
 (Stirpe comes, doctis...)
 Illustri Stanislao Thurzo **734**
 (Thurzo, palatini frater...)
 Illustris Burggravi ab et in Dohna **1062**
 (Has cui dedico...)
 Illustrissime ac magnifici domini **915**
 (Pestifer in Lybico...)
 Illustrissimo Georgio Thurzo **729**
 (Cui sacro, precor...)
 Illustrissimo Georgio Thurzo **916**
 (Pallatine, decus regni...)
 Illustrissimo Sigismundo Forgachio **731**
 (Sigismunde heros...)
 Illustrissimo Valentino Leepes **730**
 (Dilaudare nequit...)
 Imperio quicumque **1120**
 (Imperio quicumque...)
 In Agriae nomen **400**
 (Agria pro nobis...)
 In arma incltyae Forgacianorum gentis **294**

(Mars aurum et clypeos...)
 In arma nobilitaria tradita Caspari Franco **509**
 (Mascula florigeri...)
 In aureolum Iohannis Mihalkonis libellum **1075**
 (Mors homini bruma est...)
 In aureolum istum libellum **1093**
 (Praeventura niveis...)
 In cataphractum **120**
 (Quum gelidas avide...)
 In Cebiniensium salutem **314**
 (Neu pietate minor...)
 In Cervum **613**
 (Cervi nomen habes...)
 In cippo Alexandri Usz **687**
 (Regem ut Alexandrum...)
 In concionem De fame Friderici Usrai **496**
 (Scire licet, passim...)
 In eandem **457**
 (Cuius honos heic est?)
 In eandem **1011**
 (Ne quoquam in duris...)
 In eiusdem symbolum cephalonomaticum **510**
 (Usuram habendi...)
 In eiusdem tumba **686**
 (Ketzerii Andreae sunt heic...)
 In eiusdem vexillo sepulcrali **681**
 (Drugethius iacet hac...)
 In festo divi Michaelis **392**
 (Rursus in Harpyias...)
 In foeminam ebriam **117**
 (Dic mihi, quisquis...)
 In gratiam Michaelis Wirti **481**
 (Vera Dei soboles...)
 In homicidam et adulterum **136**
 (Res pluma levior...)
 In horrendas militum exsecrationes **385**
 (Cur ita salvifico...)
 In hospitio **428**
 (Cui sunt mille arces...)
 In hospitio pagi Rutenici **608**
 (Ianus ab Hungaricis...)
 In ianua mei musei **629**
 (Ianua synceris ego...)
 In iconem Christophori Teuffenbachi **471**
 (Sic equidem gerit...)
 In imaginem archiducis Maxaemiliani **455**
 (Si pietas, virtus...)
 In imaginem Sigismundi Bathorei **456**
 (Subnigra, Aristoteli...)
 In insignia Tobiae Ilmanovski **512**
 (Non iacet obscuris...)
 In Lampacium **563**
 (Nuper Lampacius...)
 In militem ebrium **126**

(Perdidit ebrietas...)
 In militem effringentem cellam vinariam **125**
 (Strennus, ecce, sui...)
 In milites Germanicos **171**
 (Dicite, militiae pudor...)
 In munus aureum a Ladislao Petõ mihi oblatum **526**
 (Mars quod Mercurium...)
 In obitum Ioannis Seldneri **655**
 (Mors aucepsque feri...)
 In obitum Simonis Forgacz **284**
 (Pannonia heus tellus...)
 In officium Casparis Franci **463**
 (Caesaris ut custos...)
 In Pamphilam **553**
 (Nil moror, ast miror...)
 In paucos libros et multa pocula habentem **107**
 (Vitrea plura libris...)
 In pelicanum. Insignia Michaelis de Kelemes **501**
 (Aspice, quid volucris...)
 In picturam temperantiae **191**
 (Quid sibi vult...)
 In poetam furem **525**
 (Carminis es plenus...)
 In poetas, de gente Hungarica sinistre scribentis **473**
 (Barbara saepe feroxque...)
 In postillam Christophori Soos **477**
 (Heus vos Hungarici...)
 In potatorem mature barbescentem **118**
 (Nunc ego non miror...)
 In potatores ex calceo **113**
 (Qua iacet Ellysius...)
 In propheticam enarrationem Christophori Soos **491**
 (Ut nihil esca sapit...)
 In quendam, a tribus famulis **122**
 (Claras hospitibus...)
 In quendam die Veneris impudicum **170**
 (Neptuni subolem...)
 In sacrum laborem Leonharti Mocoschini **508**
 (O sacer, o divine labor!)
 In Sebaldi Artneri natalem **591**
 (Heus Musae, omnibus...)
 In Sendroviam **474**
 (En qualem ad coelos...)
 In sepulchro Alberti Kiraly **667**
 (Haec loca qui...)
 In signiferum Cremnicianum **1068**
 (Cuncta tuis plaudunt...)
 In sponso dispares **173**
 (Sic fore praedixit...)
 In superstitionem festi S. Ioannis **1010**
 (Agnus hic ille Dei...)
 In Tartaros, anno 1566 non procul a Cassovia die
 vaganteis **370**
 (Terram quid, o quid...)

- In Taurum **625**
(Est serpens aliis...)
- In templum vini vasis repletum **116**
(Ecce Deo, si...)
- In temulentos poetas et cantores **102**
(Est unum id vitium...)
- In theologum helluonem **108**
(Qui praeter Bacchum...)
- In tres denteis. Insignia Sigismundi Bathorei **532**
(Silva iacet vastis...)
- In uxorem Casci **544**
(Non tua debebat...)
- In vexillo **291**
(Heic sita Forgacii...)
- In vexillo Andreae Pacolt **663**
(Hoc fuit Andreae...)
- In vexillo eiusdem sepulchrali **668**
(Stirpe satum ex humili...)
- In vexillo funereo Ioannis Monaki **665**
(Heic Monaki herois...)
- In vitro-phagum Cracoviae suffocatum **114**
(Sors ubi me vellet...)
- Insignia Christophori Darholtz **505**
(Quare Christophorum gerit...)
- Insignia Thurzonica **1047**
(Cornu animal solo...)
- Instar habet coeli **1090**
(Instar habet coeli...)
- Intemperies quorundam **192**
(Erga homines fidei...)
- Intrepidus bona conscientia **700**
(I. B. at ovans...)
- Invidio mihi mortem voventi **143**
(Quid te optare mihi...)
- Invitatio in hanc militiam **78**
(Flos hominum, quem...)
- Ioachimo Magdenburgero **845**
(Qui sese ostendit...)
- Ioachimo Siglero **274**
(Quid tibi pro coena...)
- Ioannae Marsellae **968**
(Praga meretrices...)
- Ioannes Bocatius, poeta laureatus **1077**
(Squallet informes Corydon...)
- Ioanni Aurifabro **837**
(Salve a Bocatío...)
- Ioanni Balogo **232**
(Hoc diuturna tuae...)
- Ioanni Balogo **237**
(Iane, quid haec...)
- Ioanni Balogo **894**
(Quando scribo novos...)
- Ioanni Balthazari Mosero **829**
(Actutum prope omissus eras...)
- Ioanni Christiano Wildecco **806**
(Hac symphonesi...)
- Ioanni Cibnero **878**
(Ut veniat Bartphana...)
- Ioanni Colmitio **854**
(Cui ducta est rursus...)
- Ioanni Cosmanno **886**
(Ventum ad Cosmannum est...)
- Ioanni Desöfi **248**
(Tu quoque nobilium...)
- Ioanni Fabricio **516**
(Non ego magnorum numero...)
- Ioanni Farsio **871**
(Civica qui iudex...)
- Ioanni Fersio **892**
(Aegrotare, mori...)
- Ioanni Fersio **224**
(Ornatissime vir...)
- Ioanni Figedio **243**
(Iure tibi quoque...)
- Ioanni Hussar, nescio ubi, pastori **1018**
(Scribere publicitus...)
- Ioanni Kegelio **904**
(Centones farcire...)
- Ioanni Kobero **827**
(Carceris ex paedore...)
- Ioanni Langio **847**
(Donaresne meos heic...)
- Ioanni Litterato id est Calmario **849**
(Versus in id vates...)
- Ioanni Mihalko **881**
(Laetis ac moestis...)
- Ioanni Reissio **859**
(Ut possis vetulos...)
- Ioanni Sarcotio **857**
(Credo, recordamur...)
- Ioanni Seressio **887**
(Sörössi possim nunc...)
- Ioanni Thoraconymo **395**
(Dixeram ego nuper...)
- Ioanni Waschmanno **277**
(Dic mihi, nonne...)
- Ioanni Zegledio **902**
(Zegledi et Christi...)
- Iocus: cur Hungari soleant occiput radere **610**
(Tam variis quoniam...)
- Iocus physicus regis Matthiae **586**
(Inclitus Hungariae quondam...)
- Iohannes Bocatius, poeta laureatus **1081**
(Expertus loquar istud...)
- Iohanni Mihalko **222**
(Nec te praeteream...)
- Iosepho Gantzio **815**
(Rupicapram, Gantzi...)

- Isaco Abrahamidae 893**
 (Mystarum in tanto...)
Iudici potatori 165
 (Semper pectus habes...)
Iudithae Capronciana, nuper natae 530
 (Nascere, Cassoviae flos...)
Iustitia 416
 (Salve vera patris...)
Iuvenum docentium ornatissimus 1003
 (Mecum aliquid perpesse...)

Labor scholasticus 618
 (Dede scholae, quem...)
Ladislao Pete 242
 (Magnifice illustrisque vir...)
Laus medicinae. Ad Nicolaum de Bucellis 486
 (Credere si Graecis...)
Lector Benevole 76
 (Sed tu, livor edax...)
Leges supra aestivam mensam 1097
 (Qui mecum prandere...)
Leonardo Coloniae 802
 (Ut Pragae sterilis foret...)
Leonardo Glatzio 873
 (Publica quo Bartphae...)
Leonardo Martini 897
 (Plus oratoris vatum...)
Liberalitas erga litteratos desperiit 643
 (Ars fuit in pretio...)
Ludmillae exequias it 1079
 (Ludmillae exequias it...)
Ludovico Camerario 833
 (Carcer ubi me Northemius...)

Magistro Georgio Tröstero 347
 (Nil, Tröstere, patro...)
Magnates 607
 (Non sua magnateis...)
Magnifico Ferdinando ab Hardek 362
 (Cur has, magne Baro...)
Magnifico Georgio Drugeth 917
 (Drugethides cordate...)
Magnifico Georgio Szeczi 918
 (Szeczi, equitum bello...)
Magnifico Gregorio Horvath, aliter Stansith 557
 (Nobilium flos et decus...)
Magnifico Ioanni Forgacz 288
 (Magnifici proles ades...)
Magnifico Michaeli Forgacz 317
 (Cur tu, clare Baro...)
Magnifico puero Stephano Homonnai 755
 (Delectat pueros...)
Magnifico Sigismundo Forgacz 286
 (Si quisquam Hungariae...)

Magnifico Sigismundo Friderico Trautmansdorffio 433
 (Ergo iterum, generose Baro...)
Magnifico Valentino Drugeth 683
 (Qui virtute tua...)
Manes Danielis Feia 1129
 (Num per aquas...)
Manes Davidis Feia 1128
 (Si patriarcharum...)
Manes Iohannis Zorkovszkii 1059
 (Hic etiam prima...)
Manes Martini Feia 1130
 (A facie ad faciem...)
Manes parentis ad filium 1126
 (O nate prioris...)
Manes patrum Nicolai Feia 1127
 (Defles Matthia...)
Martino Brechtelio 233
 (Cur defles natam?)
Martino Hermannno 900
 (Cur, Hermanne, meum...)
Martino Langio 264
 (Quando ita pergere pergo...)
Martino Rosemanno 862
 (Carmina quod loedum...)
Martino Sculteti 889
 (Hancce cucurbitam...)
Martino Weigmanno 877
 (Num te Bartphani...)
Martino Winero 279
 (Vos quoties adeo...)
Matthiae Feiae 859
 (Votiva ingenuos percurro...)
Matthiae regis proverbium 587
 (Sunt, tria, quae...)
Matthiae regis scitum 1033
 (Matthiae regis scitum...)
Matthiae Turno comiti 800
 (Turne comes, xenio...)
Matthias secundus Hungariae 1030
 (Mente sacra Herculeos...)
Maximiliano Fabini 884
 (Non insinceros numerande...)
Maximiliano Fabini 628
 (Tu quoque turgenteis...)
Meae Elisabethae 910
 (Mi thesaure, meum cor...)
Mecoenati 649
 (Iste tuus, salvum...)
Mecoenati Christophoro Darholtz 488
 (Hac Musae tota...)
Mecoenati meo, Christophoro Darholtz 453
 (Cimbria quem iactat...)
Melchiori Reinero 842

(Frater adoptive...)
 Melchiori Rohaczio **899**
 (Est, quod concipiam...)
 Melchiori Wernero apud fontem acidum **272**
 (Has acidas undas...)
 Meo Ioanni Balogo **435**
 (Quod fore praedixi...)
 Michael Wirt **483**
 (Mystica Musarum...)
 Michael Wirthi, iudex **280**
 (Ut sua Christo olim...)
 Michaeli ac Lucae Wirthio, patri et filio **883**
 (Saeva valetudo...)
 Michaeli Clementis **866**
 (O cor amicorum...)
 Michaeli Gentio Cracoviensi **90**
 (Qui nescit ampla...)
 Michaeli Kelemesio **251**
 (Nec te, flos iuvenum...)
 Michaeli Lipparto **848**
 (Praebebas, Lipparte...)
 Michaeli Martio **898**
 (Hoc ab Cassovio...)
 Michaeli Nanticovio **896**
 (Iglaviae fuerim te...)
 Michaeli Teuberto **811**
 (Hinc Teuberte procul...)
 Michaeli Wirt, notario **197**
 (Epperiensis ave flos...)
 Monocolon **1042**
 (Eia o vis animae...)
 Monstrum Varadini natum **411**
 (Aspice, quisquis ades...)
 Monumentum Andreae Ketzer **685**
 (Ketzer in hoc iacet...)
 Mores nostri saeculi **652**
 (Vedani, praestans os Christi...)
 Mors magni capitis **1061**
 (Mors magni capitis...)
 Mos bonus est **1100**
 (Mos bonus est...)
 Munus iudiciale **281**
 (Atticus orator...)
 Naenia Mariae **484**
 (Blande puer...)
 Natalis Domini **482**
 (Humani generis spes...)
 Nicolao Bornemissae **247**
 (Quae petis a vero...)
 Nicolao Orlai **234**
 (Vir generose...)
 Nicolao Secretario **250**
 (Hoc tibi propino...)

Nihil est peius caso **596**
 (Rex Corviniades...)
 N. Mincuitio **826**
 (Quod quoque, Mincuiti...)
 N. N. legatis Silesiae Pragae **820**
 (Iam quorum fugiam...)
 Nobili Adamo Antiquo **576**
 (Annus adest novus...)
 Nobili Caspary Franco **523**
 (Accepique tuos...)
 Nobili Davidi Moes **331**
 (Sed quodnam votum...)
 Nobili Ezechieli Piperello **334**
 (Princeps medentum...)
 Nobili Francisco Zedliaco **404**
 (Ex patriis salvus...)
 Nobili Georgio Cibnero **929**
 (Prosa, veni, Postvorta...)
 Nobili Georgio Crenero **935**
 (Faustus adest felixque dies...)
 Nobili Georgio Debrececi **932**
 (Picta domo in cuius...)
 Nobili Georgio Feia **938**
 (Staret nunc inornatus...)
 Nobili Georgio Gorscio **939**
 (Natali bona verba...)
 Nobili Georgio Kutfeio **940**
 (Annos ante duos...)
 Nobili Georgio Literato aliter Ketskemeti **944**
 (Te certum facio...)
 Nobili Georgio Melda **934**
 (Melda, bonorum equitum...)
 Nobili Georgio Nemes Transylvano **941**
 (Grater utrum prius?)
 Nobili Georgio Pap **933**
 (Quod chartis pro simplicibus...)
 Nobili Georgio Remo **928**
 (Ad cunctos dare...)
 Nobili Georgio Söldner **937**
 (Philtra propinasti...)
 Nobili Georgio Söldnero **352**
 (Quae pro te...)
 Nobili Georgio Zegedi **936**
 (Si gestis coeles...)
 Nobili Ioanni Belsio **583**
 (Incipit ex mystis...)
 Nobili Ioanni Cebnero **342**
 (Fer, Cebnere, meis...)
 Nobili Ioanni Crausio **134**
 (Iane, celebrares...)
 Nobili Iosepho Amman **180**
 (Salve nobilium decus...)
 Nobili Michaeli Grebio Transylvano **176**
 (Sim salamandra...)

Nobili Sebaldo Artnero **339**
 (Artnerne, plebis ardor...)
 Nobilis Ioannes Balthasar Moserus **990**
 (Quos inter bipedes...)
 Nobilis Ioannes Calmar **985**
 (Quos ego tres...)
 Nobilis Ioannes Iessenius **965**
 (Iessenii, Craterus nostri...)
 Nobilis Ioannes Kissili **984**
 (Aedes in vacuas...)
 Nobilis Ioannes Leo **986**
 (Cui Sappho est coniux...)
 Nobilis Ioannes Litterati aliter Vitez **977**
 (Quisque suis hodie...)
 Nobilis Ioannes Melcerus **998**
 (Fratris, Iane, mei...)
 Nobilis Ioannes Monachus **1002**
 (Duxisti, in Pathmo...)
 Nobilis Ioannes Nemet **991**
 (Foedere non icto...)
 Nobilis Ioannes Regius **1001**
 (Scriba meae uxoris...)
 Nobilis Ioannes Reis **993**
 (Ferrum, Reissi, hodie...)
 Nobilis Ioannes Roseman **995**
 (Ni fautor mihi...)
 Nobilis Ioannes Sarcotius **980**
 (Festa viri colimus...)
 Nobilis Ioannes Sturmius **999**
 (Cernere uti possis...)
 Nobilis Ioannes Ugroci **997**
 (Ugrociae non gentis...)
 Nobilis Ioannes Zalwein **992**
 (Mutuum amaturis...)
 Nobilissimo Ioanni Crausio **440**
 (Quae nova, vir...)
 Nobilissimo Petro Melzero **439**
 (Haec est illa dies...)
 N. Rappo, secretario **805**
 (Rappe, novus posthac...)
 Nulla diu remanere **1121**
 (Nulla diu remanere...)
 Nuptiis Maximiliani Fabini **562**
 (Si qua viro nupsit...)
 Nuptiis novis: Christophori Heranth **570**
 (Cur ita mature...)
 O infausta dies **1110**
 (O infausta dies...)
 O miseros cives **1107**
 (O miseros cives...)
 Ob Ladislaum Peteum **305**
 (Teque tuumque genus...)

Ode de fertilitate Hungarica **1132**
 (Augusta tellus Pannonii soli...)
 Ode gratulatoria de coronae Hungaricae restitutione
1053 (Autoritas vilescat...)
 Odium et amor vini **106**
 (Odi et amo vinum...)
 Offerenti Pasicompsam **569**
 (Mens mihi dum sana...)
 Opes **595**
 (Divitias nolo Croesi...)
 Optime rex regum **1108**
 (Optime rex regum...)
 Optimo Ioanni Vigando **140**
 (Cum semel occineret...)
 Optio pro Christophoro Teuffenbachio **374**
 (Sic te ipse omnipotens...)
 Optio pro Rodulpho II. **296**
 (Magne Deus...)
 Oranti post longam et madidam coenam **150**
 (Stentor es ante cibos...)
 Oratio ad Deum contra impios **20**
 (Alme potensque Deus...)
 Oratiuncula ad Iesum **947**
 (O Iesu, aeterni dulcissima...)
 Origo verae nobilitatis **464**
 (Quinque stat hic...)
 Ornatissimo Adamo Kunischio **622**
 (Multa puer...)
 Ornatissimo Antonio Than **633**
 (Cum secreta suae...)
 Ornatissimo Martino Brechtelio **578**
 (Annus habet finem...)
 Ornatissimo Maxaemiliano Fabini **630**
 (Haec lux sacra...)
 Ornatissimo Sigismundo Schulcio **513**
 (Flos nove Calliopes...)
 Oswaldo Summero **258**
 (Ut sit opus...)
 Paraenesis ad veram nobilitatem **465**
 (Huc ades et patulas...)
 Paraphrasis elegiaca epistolae Iusti Lipsi **531**
 (Ut pariter scribare...)
 Parenthesis ad Petrum Alvincium **931**
 (Quem nunc substituum?)
 Parenthesis Elisabethae Ioannae Vesthoniae **987**
 (Participat lea nomen...)
 Parvus erat membris Matthias **1050**
 (Parvus erat membris Matthias...)
 Passus ovat tandem **701**
 (Passus ovat tandem...)
 Pastori lurconi **111**
 (Cur toties madidos...)

- Paulo Cromero **867**
(Pro Paulo faciam...)
- Paulo Darholzio **253**
(Nam quid ego...)
- Paulo Dirnero **879**
(Qui contrascribae gaudes...)
- Paulo Hertelio **852**
(Et Paulum Hertelium...)
- Pax Turcica **1032**
(Quare ultro iam...)
- Per Tirnaviam iter faciens **446**
(Inclite Sambuci Tirnavia...)
- Peregrinatio **528**
(Nulla manet patriis...)
- Peritus Ioannes Fischer **1005**
(Sunt duo, quae...)
- Petro Alvincio **839**
(Cassoviae Hungaricum...)
- Petro Brederodio **834**
(Petre, per imperium, Brederodi...)
- Petro Melcero podagrigo **196**
(Nobilis et genere vir...)
- Petro Melzero **265**
(Ne qua tuos vexet...)
- Petro Wichardo **855**
(Non exorsa, tibi...)
- Petro Zablero **864**
(Et tu, Petre, meres...)
- Phalecium **1040**
(Dignum laude, anima...)
- Philippo de Lacurt **91**
(Estne ita, truncato...)
- Philippo Siderio **89**
(Quaeris, an esse iuвет...)
- Piae taedae Georgii Szabo **571**
(Tam cito quod repetas...)
- Plenus venter non orat libenter **164**
(Quis locus est...)
- Podagra **162**
(Magnates thalamis vexat...)
- Poeta ad Germaniam **361**
(Cur tua bellatrix...)
- Polygamia Turcica **545**
(Non mirum est...)
- Pomum ab Eva decerptum **159**
(Heu dubitamus adhuc...)
- Praecatiuncula ad Deum **399**
(Care Pater, ne...)
- Praelium coeleste **397**
(Posthac bella canam...)
- Praelium Turcicorum puerorum **378**
(Audi, magne Baro...)
- Praga mihi laurum **358**
(Praga mihi laurum...)
- Presbytero Ioanni Balogo **350**
(Temporis es gnarus...)
- Princeps, rex, victor **1124**
(Princeps, rex, victor...)
- Pro Austria **813**
(Cui vel Creta Iovis...)
- Pro Austriae statibus et ordinibus **814**
(Austriaci heroes...)
- Pro Bohemiae regno **796**
(Gestatrix albi, gens...)
- Pro dynastis caesarianis **299**
(Et quia, tam vastum...)
- Pro eadem ad S. Trinitatem **298**
(Alma Trias...)
- Pro Georgio Szabo de Göntz **336**
(Iam pridem, nostris...)
- Pro inclyto Cassoviensium proesidio **307**
(Audi, Christe, preceis...)
- Pro Lusatia **825**
(O natale solum...)
- Pro memet ipso ad Christum **356**
(Sed me, Gnate Dei...)
- Pro Michaeli Kattai **320**
(Nec tua, Kattaidum pars...)
- Pro 1599 anni bona aeris temperie **309**
(Causa boni et rerum...)
- Pro Moravia **824**
(Quondam etiam regnum...)
- Pro reliquis meis fautoribus **355**
(Et vos dulce meum...)
- Pro scriptis moriar **1106**
(Pro scriptis moriar...)
- Pro Silesia **819**
(Slesiadum regio...)
- Pro Stephano Humanaio **318**
(Magne comes, solemne...)
- Pro Thoma Thymaeo **344**
(O non ultime...)
- Propempticon Nicolao Gaebelio **461**
(Ergo pios Iglae...)
- Prosopopoeia diei sui Veneris **694**
(Stella micans Veneris...)
- Prosopopoeia ex eadem **497**
(Foemina Pannonicis nuper...)
- Proverbium **609**
(Foemina, rana loquax...)
- Provincia scholastica **651**
(Prisca viros quondam...)
- Prudens Ioannes Fersius **979**
(Indigne exturbate loco...)
- Prudens Ioannes Sörös **996**
(Quid versu toties...)
- Prudenti Georgio Sörös **943**
(Et pro te faciam...)

- Prudentia 415**
 (Regia progenies...)
Prudentissimo Ioanni Huttero 639
 (A pueris cecini...)
Prudentissimo Ioanni Nustio 577
 (Annus, Ianus, anus...)
Prudentissimo Sebaldo Artnero 502
 (Si respublica...)
Prudentissimus Ioannes Langius 976
 (Teque iterum, Langi...)
Prudentissimus Ioannes Wirth 975
 (Vir praestans, vir docte...)
Puellae nubenti decrepito et rudi 146
 (Tune potes Mopso...)

Quae toties passa es 1111
 (Quae toties passa es...)
Quaerela sponsae Christi 363
 (Sponsa Saracenaе moestos...)
Quid Hungariae desit? 589
 (Res deest Hungariae...)
XV. equi generosi virtutes 469
 (Quae sit equum virtus...)
Quinque hussari fugant et caedunt centum Turcas 386
 (Clare comes, si...)
V. liberis Hungariae Scepusiis civitatibus 792
 (Ex qua perditio...)
Quod quis amat 1102
 (Quod quis amat...)

Regina Bornae 217
 (Borna, vinum stupor...)
Reipublicae Cassovianae 310
 (Pergo tuamque prius...)
Reverendis Friderico Usrai et Martino Belsio 624
 (Fulmen erat mensis...)
Reverendissimo Georgio Thurio 930
 (Quamvis rara mihi...)
Reverendissimo Stephano Micatio, episcopo 300
 (Fronte fer explicita...)
Reverendo Ezechieli Hebsaccero 346
 (Estne opus, Hebsaccere...)
Reverendo Georgio Fabricio II. 925
 (Credulus haud etiam...)
Reverendo Georgio Floriano 348
 (Quum sis, vir reverende...)
Reverendo Ioanni Balogo 282
 (Macte vir ingenio...)
Reverendo Ioanni Fabricio 666
 (Tuque iaces, qui...)
Reverendo Ioanni Fabritio 568
 (Nuper eram nuptos...)
Reverendo Paulo Halvepappio 654
 (O Halvepappi...)
Reverendo Severino Sculteti 343
 (Affinis, Severine...)
Reverendus Ioannes Aurifaber 994
 (Quem postliminio...)
Reverendus Ioannes Balogus 968
 (Congrege in hoc...)
Reverendus Ioannes Mihalko 967
 (Tu si negligere...)
Reverendus Ioannes Mucciuss 974
 (Mercatore satus trux...)
Reverendus Ioannes Paricius 972
 (Carmine nae dignus...)
Reverendus Ioannes Prividiensis 1000
 (Praeside me quondam...)
Reverendus Ioannes Volkmannus 971
 (Non frustra insignite...)
Reverendus Ioannes Zegledi 969
 (Si compellarem lanorum...)
Rubellae 554
 (Mi quoties is obvia...)
Rubellae 558
 (Quae sis, lynx video...)
Rusco Litterato, nescio quomodo 604
 (Cum Plauto quoties...)

Salomoneum 711
 (Ach Fräwlein schön...)
Salutatio sub adventum 178
 (Salve, magne senex...)
Salvus domine Hans 101
 (Egregiam posset mihi...)
Samueli Hammelio 780
 (Effiictim quem Musa...)
Samueli Rosnavero 267
 (Ecce scypho hoc...)
Samueli Spillenbergero 865
 (Fratrum fervide amor...)
Saphicum 1039
 (Cordis ex ima...)
Sarmatae Germanus 388
 (Hoc prudenter agis...)
Schemniciae, Cremnicio ac reliquis 794
 (Ipse nisi Dominus...)
Sebastiano Rosemanno 888
 (Partiar an soli...)
Seni lascivo et decrepito 144
 (Curve senex...)
Seni vix ducta puella mortuo 147
 (Hoc ego sperabam...)
Serenissimo regi Matthiae II. 728
 (Maxime rex, bona...)
Servitus interdum bona 599

(Utile saepe fuit servire...)
 Si vis nosse **1083**
 (Si vis nosse...)
 Sibimet et Melchiori Bocatio, filio **909**
 (Reliquiae ex natis...)
 Sic Fortuna meat **950**
 (Sic Fortuna meat...)
 Sigismundo Bathoreo **798**
 (Imperii princeps...)
 Sigismundo Gereb **219**
 (Hoc tibi docte...)
 Sigismundo Moes **209**
 (Si, Sigismunde...)
 Simbolum Alexandri Magni **1094**
 (Qui domito Magni...)
 Simoni Leinero **278**
 (Iam nunc tempus adest...)
 Simplex homo, duplex nebulo **614**
 (Es caput obstipus...)
 Sine Cerere et Baccho friget Venus **151**
 (Si rutam, buxum...)
 Sitio **152**
 (Tune sitis, mi Christe...)
 Sitivi et non dedistis mihi potum **155**
 (Quando etiam sicca...)
 Slesiaci milites **382**
 (Slesia quos genuit...)
 Smelnice vel aqua oppidi Hungarici **485**
 (Hic mirator ades...)
 Sobrietas **99**
 (Sobrietas schola virtutum...)
 Sok vagyon János deák **1008**
 (India quot muscas...)
 Solimano, imperatori quondam Turcico **369**
 (Regia seu coeli...)
 Sophiae N. abbatissae in arce Pragensi **797**
 (Salve, inopum mater...)
 Sopronio, Posonio, Tirnaviae **793**
 (Incluta Posonium, Tirnavia, Sopronium...)
 Spectabili Benedicto Pograno **737**
 (Pograni, Hungaricum decus...)
 Spectabili Francisco Dersfi **413**
 (Magne comes, noster...)
 Spectabili Ioanni Lippai **736**
 (Ponere quei melius...)
 Spectabili Petro Rewai **733**
 (Qui tutela Hunnae...)
 Spectabili Stephano Humanaio **575**
 (Sol abitus finem...)
 Spectabilis Francisce Derssfy **295**
 (Sic etiam, Baro...)
 Spectabilis Joannes Palffi **952**
 (Sicut es auratus eques...)
 Sponsae Euphaemiae **540**

(Una fuit quondam...)
 Stephano Debrecino **202**
 (Caesarii pars magna...)
 Stephano Kecskemethi **905**
 (Buda sacerdotem patitur...)
 Stephano Molleri sponso **226**
 (Ut vobis Dominus...)
 Stephano Ormandi **204**
 (Inclite flos procerum...)
 Stephano Peregdió **850**
 (Turgeres mihi iure...)
 Stephano Peregio **227**
 (Hoc tibi amicitiae...)
 Stephano Wagnero **275**
 (Quam mihi tam largum...)
 Stephano Xylandro **869**
 (Quamvis Turca fremat...)
 Sub descensum in fodinas **627**
 (Celse, quod in Stygium...)
 Sub effigie mea **602**
 (Corporis effigiem...)
 Super funus Catharinae Pap **1074**
 (Persida quum valido...)
 Superbo **601**
 (Ceum fortuna tuos...)
 Symbolum Adami Kunischii **480**
 (Saepe quis ex humili...)
 Symbolum archiducis Maxaemiliani **475**
 (Nil ausim absque Deo...)
 Symbolum Ioannis Balogi **493**
 (Heu quam splendidus...)
 Symbolum Matthiae Thoraconymi **479**
 (Vive pie!)
 Symposium poeticum lectori meo **193**
 (Zoilus his etiam...)
 Tauro **564**
 (Herculis in ritum...)
 Tauro **648**
 (Quod mea mature...)
 Tauro **634**
 (Taure, aurum digito...)
 Tauro **645**
 (Taure, quid obscure...)
 Tauro suo **492**
 (Quid tibi cum lauro...)
 Temperantia **419**
 (O decus, o famae...)
 Templum Cassovianum **454**
 (Aspice, qui transis...)
 Templum et oenopolium **127**
 (In Domini sacram...)
 Thalassio **560**

(Ni bene, qui coniuux...)
Theologo lascivo 172
 (Ergo aliam quaeris...)
Theologo Martino Sturmio 182
 (Quam causam rear...)
Theologo, pauperum nuptias fugienti 133
 (Rex regum, dominum...)
Theologunculo 149
 (Saepe fit. hesternum...)
Thobiae Lamperto 816
 (Quamprimum potior me...)
Thomae Hantschelio 210
 (Ut patrias venias...)
Thomae Samsdorfero 841
 (Detornata aliis te...)
Tollite fragmenta 167
 (Si quantum ventri...)
Torus Andreae Mednenski 542
 (Coniugium emplastrum simile...)
Tres iam aureos Hungaricos 468
 (Ast ego mortalem...)
Tribus ipsius filiis 235
 (Ut salvi Austriacas...)
Tricolon tetrastrophon 1041
 (O spiritus, dic...)
Triumphus 1021
 (Hactenus armorum...)
Turca 371
 (Thrax canis, horrendum...)
Turcae abstemii 135
 (Cur Geticus vetuit...)

Ultimum vale Ursulae Edenphianae 658
 (Cur me defletis...)
Unde lupi murisque 1099
 (Unde lupi murisque...)
Unica nox amantibus 547
 (Unica, cur quaeris, nox...)
Urbs quaecunque 1104
 (Urbs quaecunque...)
Ut a regnicolis munera 430
 (Quas regnum exiguas...)

Valetudini, ob Christophorum Darholtz 462
 (Salve festa dies...)
Venerabili Adamo Scholcio 574
 (Os Christi, reverende...)
Venerabili Ioanni Fabricio 636
 (Audistine ululare canes...)
Venerabili Samueli Sautero 556
 (Elisabe promissa mea...)
Veni, vidi, vici 1025
 (Rex ἀναβαλλόμενος...)

Versus quales accepti 647
 (Scribe iocos, risus...)
Vestis 632
 (Ex pennis noscuntur...)
Vetulo, coniuge vix sepulto 145
 (Tantum here lacrimulas...)
Viaticum poeticum 616
 (Monstra mari esse...)
Viatori, propter aquam in Scepusio lapidescentem 529
 (Si spectare cupis...)
Vindemia scholastica 521
 (Nobile par fratrum...)
Vinum et fornicatio 130
 (Dic mihi, quid...)
Virgo tribus procis coniugii spem faciens 548
 (Formosi iuvenum tres...)
Viro Caspari Franco 85
 (Ardens calor fert...)
Viro Caspari Franco 306
 (Heus paucis, Erato...)
Viro Davidi Hennischio 611
 (Quattuor, Hennischii...)
Viro Erico Lassotae 185
 (Haud, generose vir...)
Viro Erico Lassotae 304
 (Martie belligeras flos inter...)
Viro et pictori Ludovico Amoro 640
 (Cur ego Germanus?)
Viro Francisco Rovoizio 327
 (Qui Musas, Francisce...)
Viro Georgio Caproncio 527
 (Ergone quod felix...)
Viro Godfrido Ribischio 441
 (Prima renascentis...)
Viro Gregorio Vacio 522
 (Forsan poetae munere...)
Viro Ioanni Bertoti 324
 (Fersne, quod altrici...)
Viro Ioanni Crausio 330
 (Crausi, vides, ut...)
Viro Ioanni Ducio 617
 (Quo doctore sciam...)
Viro Ioanni Fabricio 620
 (Fors mihi stomacharis...)
Viro Ioanni Schirmero 335
 (Nec tu, splendor Apollinis...)
Viro Ioanni Thebesio 332
 (Viris gratæ bonis...)
Viro Ioanni Zalwein 653
 (Qui secreta tenes...)
Viro Lucae Sprotano 565
 (Is, qui Turcigenas...)
Viro Melchiori Guntero, Praga 566
 (Quaeris, ut vivam...)

Viro Michaeli Nanticovio **623**
 (Vir clare et merito...)
 Viro Michaeli Schönleben **353**
 (En tria, Schönlebi...)
 Viro Michaeli Wirt **86**
 (Illa nec est prudens...)
 Viro Michaeli Wirt **338**
 (Iudex optime...)
 Viro Michaeli Wirt **593**
 (Quantum laeticiae parens...)
 Viro Nicolao Blumio **181**
 (Meae num memor es...)
 Viro Nicolao Gaebelio **581**
 (Gaebeli, decus inclitum...)
 Viro Nicolao Orlleo **83**
 (Cura gerendarum...)
 Viro Petro Melcero **351**
 (Et pro te facio...)
 Viro Samueli Sautero **381**
 (Exhibet hoc nostrae...)
 Viro Samueli Sautero **561**
 (Rumpitur et plorat...)
 Viro Sigismundo Mariassi **515**
 (Laus Mariassiacae palmaris...)
 Viro Simoni Forgacz **80**
 (Thracia quem didicit...)
 Viro Stephano Debrecino **341**
 (Nec Debrecine, meis...)
 Viro Stephano Peregio **333**
 (Nil est, obiciam...)
 Viro Stephano Peregio **412**
 (Rem laetam mihi nuntias...)

Virtute duce, comite cruce **77**
 (Moesta iacet virtus...)
 Vita humana exilium **605**
 (Tota nihil, quam...)
 Vota **422**
 (Maximus ingreditur terram...)
 Votum Cremniciensis reipublicae **1069**
 (Moenia Cremniciae...)
 Votum meum **92**
 (Ecce sacramento...)
 Votum pro valetudine **669**
 (Christe, redemptoris merito...)
 Votum pro victoribus **409**
 (Romani imperii duo fulcra...)
 Wenceslao Budovicio **801**
 (Nemo adeo senica...)
 Wenceslao Kornigelio **823**
 (Qui te praeteream...)
 Wenceslao Poppelio a Lobkovicz **803**
 (Ut animae foentis...)
 Wilhelmo Auschio **804**
 (Tu licet ignores...)
 Wolfgango Schetizio **812**
 (Hunc, Wolfgange, lupum...)
 Wolfgango Seidenschwantzio **875**
 (Ne, Wolfgange, meis...)
 Zachariae Sommero **822**
 (Peccarem, Sommere, nimis...)
 Zoilo **511**
 (Quid blateras?)

INITIA POEMATUM CARMINUMQUE
(IN UNCIS TITULI POEMATUM CARMINUMQUE)

- A facie ad faciem... 1130
(Manes Martini Feia)
- A pueris cecini... 639
(Prudentissimo Ioanni Huttero)
- A quo, Mecoenas, tibi... 432
(De reditu tertio in Hungariam Maxaemiliani archiducis)
- Absque vobis equam... 863
(Christophoro et Ioanni Teubelio)
- Accepique tuos ego libellos... 523
(Nobili Caspari Franco)
- Accipe, laus comitum... 682
(Ad eiusdem filium)
- Accipe nunc Valachum... 1109
(Accipe nunc Valachum)
- Accipe, quicquid adest... 539
(Epithalamion Ioanni Crausio)
- Acer, ut ex Fano... 1038
(Elegiacum)
- Ach Fräwlein schön... 711
(Salomoneum)
- Ach Herr wie viel... 724
(Der III. Psalm)
- Ach Leid! Ach Leid! 703
(Ein ander Lied)
- Acre Nadasdiadum... 740
(Dominis Thomae et Paulo Nadasdi)
- Actutum prope omissus eras... 829
(Ioanni Balthazari Mosero)
- Ad cunctos dare... 928
(Nobili Georgio Remo)
- Ad superum querulas... 14
(De oratione)
- Ad te iam venio... 312
(Bartphanæ politiae)
- Admoniti melior... 32
(De consilio)
- Aedes in vacuas... 984
(Nobilis Ioannes Kissili)
- Aegra tibi coniux... 221
(Eidem)
- Aegrotare, mori... 892
(Ioanni Fersio)
- Affinis Severine... 343
(Reverendo Severino Sculteti)
- Agnus hic ille Dei... 1010
(In superstitionem festi S. Ioannis)
- Agria pro nobis... 400
(In Agriae nomen)
- Agricolae rursum... 927
(Generoso Georgio Bozinkai)
- Ah formosa Rubella... 535
(Ad Rubellam abs se redamatam)
- Ah, heic eloquium... 676
(Epicedion Samueli Sautero)
- Allmechtiger und starcker Gott... 1122
(Ein ander Lied)
- Alloquor heic etiam vos... 408
(Ἀποστορφή ad Schwartzenbergium et Palfium)
- Alma dies Veneris... 695
(Apostrophe ad diem Veneris)
- Alma salus tibi... 252
(Francisco Kelemesio)
- Alma Trias... 298
(Pro eadem ad S. Trinitatem)
- Alme potensque Deus... 20
(Oratio ad Deum contra impios)
- An dubitem... 84
(Φιλοσοφροσύνη ad Georgium Hoffmannum)
- An me hominem... 115
(Ad amicam pocula exhausta postulantem)
- Andrea, Berzovici... 768
(Dominis Andreae, Ioanni, Henrico Berzovicis)
- Andrea, senior... 329
(Domui Capyanorum)
- Anne bibo quoties... 238
(Danieli Conrado)
- Annos ante duos... 940
(Nobili Georgio Kutfeio)
- Annus abit totus... 966
(Excellens Husanus)

- Annus adest novus... 576
(Nobili Adamo Antiquo)
- Annus habet finem... 578
(Ornatissimo Martino Brechtelio)
- Annus, Ianus, anus... 577
(Prudentissimo Ioanni Nustio)
- Ante Dei vultus... 34
(De ira et vindicta)
- Ante deos, his... 951
(Generose Ioannes Kalmar)
- Ante fores, Hoffmann... 920
(Generoso Georgio Hoffmanno)
- Antique o fautor... 786
(Domino Georgio Caprontio)
- Ardens calor fert... 85
(Viro Caspari Franco)
- Aridi habes nomen... 141
(Egregio Caspari Dür Fileciensi)
- Ars fuit in pretio... 643
(Liberalitas erga litteratos disperiit)
- Artner, plebis ardor... 339
(Nobili Sebaldo Artnero)
- Arx ego Iaurini... 367
(Iaurinum)
- Aspera te duris... 33
(De stultis)
- Aspice, qui transis... 680
(Ad tumulum)
- Aspice, qui transis... 661
('Επιτάφιον filii Georgii Ragaceni)
- Aspice, qui transis... 454
(Templum Cassovianum)
- Aspice, quid volucris... 501
(In pelicanum. Insignia Michaelis de Kelemes)
- Aspice, quisquis ades... 411
(Monstrum Varadini natum)
- Ast ego mortalem... 468
(Tres iam aureos Hungaricos)
- Atticus orator... 281
(Munus iudiciale)
- Audi, Christe, preceis... 307
(Pro inclyto Cassoviensium proesidio)
- Audi, magne Baro... 378
(Praelium Turcicorum puerorum)
- Audi, nec fastu... 44
(De labore)
- Audieram, Hungaricis... 603
(Ex aqua calida)
- Audistine ululare canes? 636
(Venerabili Ioanni Fabricio)
- Audite haec omnes... 945
(Ad reliquos notos ac ignotos)
- Augusta tellus Pannonii soli... 1132
(Ode de fertilitate Hungarica)
- Auratos equites... 738
(Dominis Stephano ac Ioanni Palfis)
- Aurea cum ducibus... 357
(Divo Rodolpho II. gratias agit autor)
- Aurium et his operam... 963
(Generosus Ioannes Kraus)
- Ausones et Galli... 458
(Germania doctorum feracissima)
- Austriaci heroes... 814
(Pro Austriae statibus et ordinibus)
- Aut homo est... 87
(Bocatii oppositum)
- Aut lusum, aut fusum... 1086
(Girgillus)
- Aut Venus in castas... 533
(Epithalamion Nicolao Gabelio)
- Authoritas vilescat... 1053
(Ode gratulatoria de coronae Hungaricae restitutione)
- Barbara certe Hunno... 856
(Georgio Pappio)
- Barbara saepe feroxque... 473
(In poetas, de gente Hungarica sinistre scribenteis)
- Bargule, mentitum est... 912
(Bargulo)
- Bartphensis bone... 691
(Ad Nicolaum Erhardum Dalhemium)
- Bedenck die kürzt... 1089
(Bedenck die kürzt)
- Bella animant multos... 398
(Dulce bellum inexpertis)
- Bellatoris habes qui... 959
(Generosus Ioannes Vitez aliter Bertoti)
- Belligera autumnus redit... 406
(Autumnus)
- Blande puer... 484
(Naenia Mariae)
- Bocatii recubant heic ossa... 675
(Amici, Bocatiano tumulo)
- Borna, vinum stupor... 217
(Reginae Bornae)
- Bubale, tu Tauro... 585
(Bubalo)
- Buda sacerdotem patitur... 905
(Stephano Kecskemethi)
- Caesar et Augustus... 1029
(Caesar et Augustus)
- Caesarei pars flosque... 514
(Ad Casparem Francum)
- Caesarii pars magna... 202
(Stephano Debrecino)

- Caesaris ad curiam... 1113
(Caesaris ad curiam)
- Caesaris ecquid adest frater... 424
(Aliud)
- Caesaris ut custos... 463
(In officium Caspari Franci)
- Canicem haud ausim... 914
(Ad lectorem poetam)
- Carcer ubi me Northemius... 833
(Ludovico Camerario)
- Carceris ex paedore... 827
(Ioanni Kobero)
- Care Pater, ne... 399
(Praecatiuncula ad Deum)
- Carmina quod loedum... 862
(Martino Rosemanno)
- Carmine moroso... 598
(Curioni-mopso)
- Carmine nae dignus... 972
(Reverendus Ioannes Paricius)
- Carminis es plenus... 525
(In poetam furem)
- Cassoviae Hungaricum... 839
(Petro Alvincio)
- Casta marita toro... 25
(De virtutibus honestae coniugis)
- Casta puellarum flos... 559
(Elsulae, desponsae)
- Causa boni et rerum... 309
(Pro 1599 anni bona aeris temperie)
- Cebinius qui theiologo... 891
(Casparo Prellero)
- Celse, quod in Stygium... 627
(Sub descensum in fodinas)
- Centones farcire... 904
(Ioanni Kegelio)
- Cernere uti possis... 999
(Nobilis Ioannes Sturmus)
- Certe ego foeminei... 549
(Hymenaeus Ezechieli Piperello)
- Certum est... 762
(Domino Francisco Serenio)
- Cervi nomen habes... 613
(In Cervum)
- Ceu fortuna tuos... 601
(Superbo)
- Christe, fave nostramque... 498
(Ad filium Dei)
- Christe, quid est... 158
(Ieiunium Christi)
- Christe, redemptoris merito... 669
(Votum pro valetudine)
- Christe, soli coelique... 297
(Ad Christum pro Austriaca domo)
- Cibinii salve... 225
(Ad eundem)
- Cimbria quem iactat... 453
(Mecoenati meo, Christophoro Darholtz)
- Civica qui iudex... 871
(Ioanni Farsio)
- Clara tuos, Presburga... 445
(De Posonio)
- Claras hospitibus... 122
(In quendam, a tribus famulis)
- Clare comes, si... 386
(Quinque hussari fugant et caedunt centum Turcas)
- Compater egregie... 205
(Eidem, cum ipsius filiolum)
- Congrege in hoc... 968
(Reverendus Ioannes Balogus)
- Coniugium emplastri simile... 542
(Torus Andreae Mednenski)
- Conquerar an sileam? 520
(Ad Ioannem Siderum)
- Conscia cui mens... 1116
(Conscia cui mens)
- Conscia mens recti... 692
(Cordificium)
- Contemptim hoc fieret... 853
(Georgio Crenero)
- Convenere duo medici... 673
(Ad Christum pro Ezechiele Hebsaccero)
- Cordate heros... 732
(Domino Sigfrido Colonitio)
- Cordis ex ima... 1039
(Saphicum)
- Cornu animal solo... 1047
(Insignia Thurzonica)
- Corpore ut in sano... 142
(Aegrotanti ob immodicam ingurgitationem)
- Corporis effigiem... 602
(Sub effigie mea)
- Crausi, nova qui... 1063
(Ad Ioannem Crausium)
- Crausi, vides, ut... 330
(Viro Ioanni Crausio)
- Credeere nolebam... 1052
(Elegia Matthia circa Pragam)
- Credeere si Graecis... 486
(Laus medicinae. Ad Nicolaum de Bucellis)
- Credo, recordamur... 857
(Ioanni Sarcotio)
- Credulus haud etiam... 925
(Reverendo Georgio Fabricio II.)
- Cui ducta est rursus... 854
(Ioanni Colmitio)
- Cui mens candidior... 579

(Eidem: de mihi donata bombardata)
 Cui non Christus amor... **1045**
 (Desiderium Christi)
 Cui pateram hanc... **220**
 (Georgio Floriano)
 Cui pietas cordi est... **534**
 (Aliud Caspari Leporino)
 Cui sacro, precor... **729**
 (Illustrissimo Georgio Thurzo)
 Cui Sappho est coniux... **986**
 (Nobilis Ioannes Leo)
 Cui sunt mille arces... **428**
 (In hospitio)
 Cui vel Creta Iovis... **813**
 (Pro Austria)
 Cuius honos heic est? **457**
 (In eandem)
 Cuius in ore... **183**
 (Friderice Taubmane, poeta coronate)
 Cum Plato quoties... **604**
 (Rusco Litterato, nescio quomodo)
 Cum secreta suae... **633**
 (Ornatissimo Antonio Than)
 Cum semel occineret... **140**
 (Optimo Ioanni Vigando)
 Cum sis Cassoviae... **953**
 (Generosus Ioannes Lippai)
 Cum strennosa aliis... **882**
 (Danieli Golcio)
 Cum tarde incedas... **354**
 (Corollarium ad eundem)
 Cum vobis dederit... **467**
 (Ad Otthonem Kracht)
 Cuncta tuis plaudunt... **1068**
 (In signiferum Cremnicianum)
 Cur adeo tristare... **948**
 (Ad se ipsum)
 Cur defles natam? **233**
 (Martino Brechtelio)
 Cur ego Germanus? **640**
 (Viro et pictori Ludovico Amoro)
 Cur Geticus vetuit... **135**
 (Turcae abstemii)
 Cur has, magne Baro... **362**
 (Magnifico Ferdinando ab Hardek)
 Cur, Hermanne, meum... **900**
 (Martino Hermannno)
 Cur implume mihi... **119**
 (Idem eidem)
 Cur ita mature... **570**
 (Nuptiis novis: Christophori Heranth)
 Cur ita salvifico... **385**
 (In horrendas militum exsecrationes)
 Cur ita sollicito... **53**

(De tristitia)
 Cur me defletis... **658**
 (Ultimum vale Ursulae Edenphianae)
 Cur redit Hungaricum... **426**
 (Aliud)
 Cur rursus adspicio? **637**
 (De eclipsi solari ad Michaellem Katai)
 Cur sis praeteritus... **778**
 (Dominis Stephano, Christophoro et Nicolao Sinei)
 Cur toties madidos... **111**
 (Pastori lurconi)
 Cur tu, clare Baro... **317**
 (Magnifico Michaeli Forgacz)
 Cur tua bellatrix... **361**
 (Poeta ad Germaniam)
 Cura gerendarum... **83**
 (Viro Nicolao Orlleo)
 Curve senex... **144**
 (Seni lascivo et decrepito)

Da mihi, da... **270**
 (Eidem)
 Danda solo lacrymis... **60**
 (De morte)
 Dapsilis hoc virtus... **771**
 (Dominis Georgiis Szabo, patri et filio)
 Das walt Gott... **713**
 (Ein anders)
 Decreram, praeter vos ire... **779**
 (Dominis Georgio et Stephano Hoffmannis)
 Dede scholae, quem... **618**
 (Labor scholasticus)
 Defles Matthia... **1127**
 (Manes patris Nicolai Feia)
 Delectat pueros... **755**
 (Magnifico puero Stephano Homonnai)
 Denique, Schwartzbergi... **410**
 (Coronis ad Schwartzenbergium)
 Der Gott in rechten... **709**
 (Ein Lied außm 34. Psalm)
 Detornata aliis te... **841**
 (Thomae Samsdorfro)
 Dic mihi, nonne, **277**
 (Ioanni Waschmanno)
 Dic mihi, quid... **130**
 (Vinum et fornicatio)
 Dic mihi, quisquis... **117**
 (In foeminam ebriam)
 Dicere fors mihi... **139**
 (Ezechieli Piverello et Ioanni Schirmero)
 Dicere qui medius-Germanus... **777**
 (Domino Matthaeo Fel-nemeti)

- Dicite, convivae... 268
(Francisco Stiglicio)
- Dicite, militiae pudor... 171
(In milites Germanos)
- Digne palatini gener... 773
(Domino Andreae Iakussitio)
- Dignum laude, anima... 1040
(Phalaecium)
- Dilaudare nequit... 730
(Illustrissimo Valentino Leepes)
- Disce, viator, obit... 131
(Epicedion mortuo)
- Disperiat quicumque bonae... 1078
(Disperiat quicumque bonae)
- Divide laurinum... 389
(laurinum anno 1594 perditum)
- Divisi hanc aquilam... 259
(Ad Ioannem Balogum)
- Divitias nolo Croesi... 595
(Opes)
- Dixeram ego nuper... 395
(Ioanni Thoraconymo)
- Docte vir et reverende... 208
(Antonio Platnero)
- Doctus adulterii... 538
(Concionator in adulterum)
- Dona ferunt dominos... 735
(Illustri Christophoro Thurzo)
- Donaresne meos heic... 847
(Ioanni Langio)
- Donasti, Leinere... 1071
(Ad Valentinum Leinerum)
- Drey Winter und Drey Sommer... 708
(Ein anders)
- Drugethides cordate... 917
(Magnifico Georgio Drugeth)
- Drugethii propter mortem... 684
(Ad Ioannem Mihalkonem)
- Drugethius iacet hac... 681
(In eiusdem vexillo sepulchrali)
- Dulce quidem decus... 659
(Epicedion Alberto Soos)
- Dulce, Rubella, meum... 546
(Gratias refert Rubellae)
- Dulcis ama soboles... 16
(De πολυπραγμοσύνη vitanda)
- Dura premunt omneis... 619
(Fortuna cuinam gravis)
- Duxisti, in Pathmo... 1002
(Nobilis Ioannes Monachus)
- Ebrie porce, sacris... 132
(Ad pocula de sacris rebus disputanti)
- Ebrie, si Deus... 128
(Asoto in via titubanti)
- Ebrietas nocet ingenii 100
(Ebrietas)
- Ebrietas pixis Pandorae... 98
(Antithesis ebrietatis et sobrietatis iuxta casus)
- Ebrius haud homo... 103
(De se ipso)
- Ecce ad te repedo... 244
(Ad eundem)
- Ecce, columbificem... 832
(Friderico Taubmanno archipoetae)
- Ecce datur sapiens... 271
(Antonio Scholcio)
- Ecce Deo, si... 116
(In templum vini vasis repletum)
- Ecce sacramento... 92
(Votum meum)
- Ecce scypho hoc... 267
(Samueli Rosnawero)
- Ecce sub hoc uno... 657
(Epitaphium Ioannis Caroli)
- Ecquid adhuc vobis... 319
(Eiusdem filii duobus)
- Ecquid, Hedervari, memor es... 764
(Domino Francisco Hedervario)
- Ecquid non scholii... 868
(Et Thomae Schnellio)
- Edere grammaticos... 1092
(Ad novae grammatices auctorem)
- Efflictim quem Musa perit... 780
(Samueli Hammelio)
- Egregiam posset mihi... 101
(Salvus domine Hans)
- Eia o vis animae... 1042
(Monocolon)
- Ein Nachtigal mich... 710
(Ein anders)
- Ein schönes lied... 721
(Ein anders)
- Elisabe promissa mea est... 556
(Venerabili Samueli Sautero)
- Elsbetha Brechtelio... 536
(Eteostichon nuptiis Martini Brechtelii)
- Empyreï suboles... 1112
(Ad Christum infantem optimum pro Cassovia)
- En, qualem ad coelos... 474
(In Sendroviam)
- En quoque te... 241
(Georgio Capy)
- En tria, Schönlebi... 353
(Viro Michaeli Schönleben)
- En vivas, valeas... 257
(Iano Curero)

- Epperiensis ave flos... **197**
(Michaeli Wirt notario)
- Epperies du werhe Statt... **1114**
(Epperies du werthe Statt)
- Erexere suo cives... **1026**
(Arcus triumphales et portae)
- Erga homines fidei... **192**
(Intemperies quorundam)
- Ergo aliam quaeris... **172**
(Theologo lascivo)
- Ergo iterum, generose Baro... **433**
(Magnifico Sigismundo Friderico Trautmansdorffio)
- Ergo ne hoc satis... **123**
(De vino distillato)
- Ergo nepos Phineas... **65**
(De Phinea)
- Ergo non sat erat... **660**
(Ad Maximilianum Fabini)
- Ergo pios Iglac... **461**
(Propempticon Nicolao Gaebelio)
- Ergo pium cum sit... **49**
(De mendacio)
- Ergo redis nostra... **418**
(Fortitudo)
- Ergone quod felix... **527**
(Viro Georgio Kaproncio)
- Es caput obstipus... **614**
(Simplex homo, duplex nebulo)
- Esse salutata te vult... **364**
(Hungaria Germaniae salutem)
- Est, cur Mercurium... **901**
(Georgio Feiae)
- Est ita, subscribo... **689**
(Fabricio Bocatius)
- Est qui nocturno... **24**
(De adulteris et impudicis)
- Est quidam, at... **148**
(Concionatori ebrio)
- Est quod concipiam... **899**
(Melchiori Rohaczio)
- Est serpens aliis... **625**
(In Taurum)
- Est tibi filiulus... **231**
(Eidem ibidem)
- Est una ex nostris... **194**
(Aliud ad Ioannem Balogum)
- Est unum id vitium... **102**
(In temulentos poetas et cantores)
- Estne, Capronci, aliquid... **303**
(Ad Georgium Caproncium)
- Estne, ita, truncato... **91**
(Philippo de Lacurt)
- Estne opus, Hebsaccere... **346**
(Reverendo Ezechieli Hebsaccero)
- Et caligas novus... **644**
(Ad Taurum)
- Et Paulum Hertelium... **852**
(Paulo Hertelio)
- Et pro te faciam... **943**
(Prudenti Georgio Sörös)
- Et pro te facio... **351**
(Viro Petro Melcer)
- Et quia, tam vastum... **299**
(Pro dynastis caesarianis)
- Et sua cur voluit... **1123**
(Et sua cur voluit)
- Et sumpta et posita... **957**
(Generosus Ioannes Melcer)
- Et tu, Petre, meres... **864**
(Petro Zablero)
- Et vos, dulce meum... **355**
(Pro reliquis meis fautoribus)
- Ex patriis salus... **404**
(Nobili Francisco Zedliaco)
- Ex pennis noscuntur... **632**
(Vestis)
- Ex qua perditio... **792**
(V. liberis Hungariae Scepusiis civitatibus)
- Ex septem castris... **1036**
(Aenigma votivum)
- Ex toto quisquis... **1125**
(Ex toto quisquis)
- Exanimatus homo est... **641**
(De Tauro)
- Exhibet hoc nostrae... **381**
(Viro Samueli Sautero)
- Experiar, Scholci... **216**
(Georgio Scholcio)
- Expertus loquar istud... **1081**
(Iohannes Bocatius, poeta laureatus)
- Fabricium cuperes... **1101**
(Fabricium cuperes)
- Fallitur et vates... **1023**
(Conciliatio)
- Farsium et hunc... **978**
(Amplissimus Ioannes Farsius)
- Fata per aequoreos... **365**
(Agmen Turcicum hyeme in lacu quodam submersum)
- Faustus adest felixque dies... **935**
(Nobili Georgio Crenero)
- Fax quaedam... **1055**
(Eidyllion)
- Fer, Cebnere, meo... **342**
(Nobili Ioanni Cebnero)

Ferrum, Reissi, hodie... 993
 (Nobilis Ioannes Reis)
 Fersne, quod altrici... 324
 (Viro Ioanni Bertoti)
 Fervor amicitiae... 817
 (Danieli Melcero: manus)
 Festa viri colimus... 980
 (Nobilis Ioannes Sarcotius)
 Filius Helcanae... 68
 (De Samuele)
 Fillecae antistes arcis... 749
 (Domino Thomae Bosnyaco)
 Fixa Deo rebus... 7
 (De fiducia in Deum)
 Flebilis Hungaricas nuper... 679
 (Funeri Stephani Drugeth)
 Flos comitum, Baro... 287
 (Ad Michaelem Forgacz)
 Flos hominum, quem... 78
 (Invitatio in hanc militiam)
 Flos Kelemessiacae stirpis... 328
 (Generoso Michaeli Kelemessio)
 Flos nove Calliopes... 513
 (Ornatissimo Sigismundo Schulcio)
 Flos Schlicki, comitum... 799
 (Andreae Schlickio comiti Bohemo)
 Foedere non icto... 991
 (Nobilis Ioannes Nemet)
 Foemina Pannonicis nuper... 497
 (Prosopopoeia ex eadem)
 Foemina, rana loquax... 609
 (Proverbium)
 Formosi iuvenum tres... 548
 (Virgo tribus procis coniugii spem faciens)
 Fors epulis quoque... 28
 (De modestia in capiendi cibo)
 Fors mihi stomacharis... 620
 (Viro Ioanni Fabricio)
 Forsan poetae munere... 522
 (Viro Gregorio Vacio)
 Forte rogas, ducat... 96
 (Cur ebrii saltare soleant)
 France, poetarum non ultime... 200
 (Caspari Franco)
 Frater adoptive... 842
 (Melchiori Reinero)
 Fratris, lane, mei... 998
 (Nobilis Ioannes Melcerus)
 Fratrum fervide amor... 865
 (Samueli Spillenbergero)
 Frena dein cepit... 66
 (De Iesu Nave)
 Frisch, frölich, fromb... 693
 (Herzmacher)

Fronte fer explicita... 300
 (Reverendissimo Stephano Micatio episcopo)
 Frumenti modios... 788
 (Comitatui Aba-uivariensi)
 Fulmen erat mensis... 624
 (Reverendis Friderico Usrai et Martino Belsio)
 Fungere castrensis... 1004
 (Ad generosum Ioannem Györi)
 Furcifer, in me... 1017
 (Eidem)

Gaebeli, decus inclitum... 581
 (Viro Nicolao Gaebelio)
 Gemma, Colmiti, lucem... 981
 (Humanissimus Ioannes Colmitius)
 Gestatrix albi, gens... 796
 (Pro Bohemiae regno)
 Gloria Musarum... 240
 (Ad Ioannem Capy)
 Gloria Romulidum veneranda... 443
 (Hungaria gratias agit Rodolpho II.)
 Gloterat immenso de turre... 895
 (Elae Lanio)
 Gnarus Apollinea... 58
 (De medicina)
 Grande nefas Pylios... 30
 (De honore senibus exhibendo)
 Grater utrum prius... 941
 (Nobili Georgio Nemes Transylvano)
 Gratulor ex animo... 260
 (Andreae Placcio)
 Gros wunder mich... 722
 (Ein anders)

Hac Musae tota... 488
 (Mecoenati Christophoro Darholtz)
 Hac patera voveo... 195
 (Ad Severinum Sculteti)
 Hac symphonesi... 806
 (Ioanni Christiano Wildecco)
 Hactenus armorum... 1021
 (Triumphus)
 Haec ego Siracides... 3
 (Haec ego Siracides)
 Haec est commoditas... 42
 (De paupertate)
 Haec est illa dies... 439
 (Nobilissimo Petro Melcero)
 Haec loca, qui... 667
 (In sepulchro Alberti Kiraly)
 Haec lux sacra... 630
 (Ornatissimo Maxaemiliano Fabini)
 Hanc ego dum calco... 1006

- (De me ipso ad uxorem)
Hanc mihi tu historiam . . . **189**
(Domino Ioanni Fabricio)
Hance cucurbitlam . . . **889**
(Martino Sculteti)
Has acidas undas . . . **272**
(Melchiori Wernero apud fontem acidum)
Has cui dedico . . . **1062**
(Illustris Burggravi ab et in Dohna)
Has quoque contigeris . . . **489**
(Doctissimo poetae Friderico Taubmanno)
Haud clandestino . . . **870**
(Abrahamo Christiani)
Haud, generose vir . . . **185**
(Viro Erico Lassotae)
Haud ut me noris . . . **772**
(Domino Moisi Szuniogo)
Heic iacet infelix . . . **186**
(Epitaphium lurconis)
Heic Monaki herois . . . **665**
(In vexillo funereo Ioannis Monaki)
Heic sita Forgacii . . . **291**
(In vexillo)
Heidelbergae procul sit . . . **964**
(Clarissimus Ianus Gruterus)
Hem reverende bibam . . . **262**
(Ezechieli Hebsacker)
Hem tibi militiae . . . **214**
(Erico Lessotae)
Herculis in ritum . . . **564**
(Tauro)
Heros clare sago . . . **366**
(Ad Ioannem Isdencium)
Heroum et sanguinis . . . **752**
(Dominis Stephano, Nicolao, Paulo et Sigismundo Niariis)
Heu dubitamus adhuc . . . **159**
(Pomum ab Eva decerptum)
Heu pudeat coelum . . . **46**
(De superbia)
Heu quam splendidus . . . **493**
(Symbolum Ioannis Balogi)
Heu quoties stomacho . . . **154**
(Esurivi et non dedistis mihi cibum)
Heus, heus, turba rapax . . . **383**
(Estote contenti stipendiis vestris)
Heus, Iuda Ischariot . . . **913**
(Antonio Schliffel)
Heus, Musae, omnibus . . . **591**
(In Seibaldi Artneri natalem)
Heus, nebulo pasquille . . . **1115**
(Ad huius pasquilli autorem)
Heus paucis, Erato . . . **306**
(Viro Caspari Franco)
- Heus, planctu non . . . **1057**
(Audite Pannonnes)
Heus vos Hungarici . . . **477**
(In postillam Christophori Soos)
Hic aliis differtus . . . **851**
(Antonio Thannio)
Hic etiam prima . . . **1059**
(Manes Iohannis Zorkowszkii)
Hic mirator ades . . . **485**
(Smelnice vel aqua oppidi Hungarici)
Hinc absis . . . **760**
(Domino Nicolao Orlei)
Hinc devecta polo . . . **1022**
(Coronatio)
Hinc fratrem titulis . . . **64**
(De Aarone)
Hinc Salomon . . . **70**
(De Salomone)
Hinc Teuberte, procul . . . **811**
(Michaeli Teuberto)
Hircillus xenio tibi . . . **840**
(Emerico Ketskemeti)
Historico quid opus . . . **1072**
(Ad Bargulum)
Hoc ab Cassovio . . . **898**
(Michaeli Martio)
Hoc acidas de more . . . **690**
(Domino Michaeli Wirtio)
Hoc civile parum foret . . . **776**
(Domino Paulo Darholczio)
Hoc dignitate aevum . . . **256**
(Iacobo Cnemiandro)
Hoc diuturna tuae . . . **232**
(Ioanni Balogo)
Hoc ego sperabam . . . **147**
(Seni vix ducta puella mortuo)
Hoc etiam, Friderice . . . **263**
(Friderico Usrai)
Hoc fuit Andreae . . . **663**
(In vexillo Andreae Pacolt)
Hoc impune decus . . . **750**
(Domino Michaeli Czobor)
Hoc prudenter agis . . . **388**
(Sarmatae Germanus)
Hoc tibi amicitiae . . . **227**
(Stephano Peregio)
Hoc tibi docte Gereb . . . **219**
(Sigismundo Gereb)
Hoc tibi propino . . . **250**
(Nicolao Secretario)
Hoffnung der gröste Tröster . . . **715**
(Ein anders. Hoffnung macht Geduldt)
Hoffnung zu Gott . . . **698**
(Hoffnung zu Gott)

- Hortule mi, salve... 495
(Ad hortulum Georgii Capronci)
- Hör Menschen Kind... 718
(Ein anders)
- Huc ades et patulas... 465
(Parenesis ad veram nobilitatem)
- Huc age, quisquis... 79
(Aliud)
- Huc etiam tu... 375
(Doctissimo Marco Schwagero Misnico)
- Huc iterum pubes... 27
(De pudore)
- Humani generis spes... 482
(Natalis Domini)
- Hunc generose tibi... 230
(Ad Georgium Sabo)
- Hunc ideo cyathum... 261
(Antonio Scholcio)
- Hunc, Wolfgange, lupum... 812
(Wolffgango Schetzio)
- Hungara cui nunquam... 292
(Aliud ibidem)
- Hungara ni Getici... 187
(De quodam Papa)
- Hungara sancta foret... 590
(Aliud)
- Hungares [!] husorii... 1119
(Hungares [!] hosorii)
- Hungaricam tuleris... 447
(De eodem in eadem)
- I, facunde nepos... 1133
(Ad Mercurium)
- I, puer, inflamma... 646
(Ad famulum)
- Iam didici verum... 188
(De alio quodam Papa)
- Iam nunc tempus adest... 278
(Simoni Leinero)
- Iam pridem, nostris... 336
(Pro Georgio Szabo de Göntz)
- Iam quoque de... 67
(De Caleb)
- Iam quorum fugiunt... 820
(N. N. legatis Silesiae Pragm)
- Iamque ubi quadriugis... 72
(De Elissaeo)
- Iane, adsis, doleamus... 293
(Ad Ioannem Fabricium)
- Iane, celebrares... 134
(Nobili Ioanni Crausio)
- Iane, quid haec... 237
(Ioanni Balogo)
- Iane, secretari... 781
(Domino Ioanni Crausio)
- Ianua synceris ego... 629
(In ianua mei musaei)
- Ianus et Ianus... 223
(Eidem)
- Ianus ab Hungaricis... 608
(In hospitio pagi Rutenici)
- I. B. at ovans... 700
(Intrepidus bona conscientia)
- Ich geh zu Bett... 726
(Abendsegen)
- Ich weiß kein Trost... 699
(Autoris quotidiana precatiuncula)
- Ich werd mit meinen Reim... 723
(Ein anders)
- Iesseni, Craterus nostri... 965
(Nobilis Ioannes Iessenius)
- Iesseni, vir magne... 1065
(Ad Ioannem Iessenium)
- Iglaviae fuerim te... 896
(Michaeli Nanticovio)
- Illa nec est prudens... 86
(Viro Michaeli Wirt)
- Ille Boemorum qui... 360
(Cordata Rodolphi caesaris responsio)
- Ille ultra crepidam... 584
(Belsiana responsio)
- Illustres et magnifici... 1067
(Epigramma convivale)
- Im Land zu Braunschweig... 706
(Ein anders)
- Immanuel sate rege... 315
(Iesus)
- Impia pars hominum... 8
(De verbo divino)
- Imperii princeps, Bathori Sigismundi... 798
(Sigismundo Bathoreo)
- Imperio quicunque... 1120
(Imperio quicunque)
- In Domini sacram... 127
(Templum et oenopolium)
- In me sis animatus... 1098
(Ad)
- In sibi subiectos... 18
(De tyrannis)
- Incipit ex mystis... 583
(Nobili Ioanni Belsio)
- Inclita Sambuci Tirnavia... 446
(Per Tirnaviam iter faciens)
- Inclite flos procerum... 204
(Stephano Ormando)
- Inclite Matthia victor... 1028
(Coronati regis Matthiae eteostichon)

- Inclitus Hungariae quondam... **586**
 (Iocus physicus regis Matthiae)
- Incluta Ponium, Tirnavia, Sopronium... **793**
 (Sopronio, Posenio, Tirnaviae)
- Inclyta priscorum... **4**
 (Ex praefatione)
- Inde Nathan sacris... **69**
 (De Davide)
- India quot muscas... **1008**
 (Sok vagon János deák)
- Indigne exturbate loco... **979**
 (Prudens Ioannes Fersius)
- Indulge, Fabrici... **688**
 (Fabricio meo aegrotanti)
- Induperatoris frater... **2**
 (Hungaria gratulans)
- Ingrederere has felix... **427**
 (Aliud)
- Ingrederis, princeps... **425**
 (Aliud)
- Ingressae fuerant... **1070**
 (Dii minerales compellant principissam)
- Instar habet coeli... **1090**
 (Instar habet coeli)
- Inter fautores et amicos... **885**
 (Georgio Seldnero)
- Inter summates non ultime... **758**
 (Domino Andreae Ostrositio)
- Ipsa facit quoque... **110**
 (Excusatio cantoris)
- Ipsa Deus cordis... **5**
 (De sapientia)
- Ipsa Deus finem... **1024**
 (Anno 1608)
- Ipsa nisi Dominus... **794**
 (Schemniciae, Cremnicia ac reliquis)
- Is, qui Turcigenas... **565**
 (Viro Lucae Sprotano)
- Ista dies Christo... **236**
 (Christophoro Darholtz)
- Iste tuus, salvum... **649**
 (Meconati)
- Iudex optime... **338**
 (Viro Michaeli Wirt)
- Iuratus, Witeberga... **831**
 (Ad Leucorin)
- Iure tibi quoque... **243**
 (Ioanni Figedio)
- Iuste, potens, verax... **308**
 (Gratiarum actio ad Deum)
- Kan es denn anderst... **727**
 (Ein Final und Sterblied)
- Ketzer in hoc iacet... **685**
 (Monumentum Andreae Ketzer)
- Ketzerii Andreae sunt heic... **686**
 (In eiusdem tumba)
- Kunisch, rediit novus... **401**
 (Adamo Kunischio Tyropolitano)
- Laetis ac moestis... **881**
 (Ioanni Mihalko)
- Lambere currentes... **906**
 (Christophoro Gandelio)
- Laus Mariassiacae palmaris... **515**
 (Viro Sigismundo Mariassi)
- Lector, es expletus... **1019**
 (Ad lectorem)
- Legibus ex Domini... **6**
 (De timore Dei)
- Lex quia dicta... **671**
 (Funeri Petri Staino)
- Lubrica te quoties... **13**
 (De poenitentia)
- Luce, Medarde, tibi... **124**
 (De pluvia Medardi die decidente)
- Luce quod Aeolidae... **438**
 (Consultissimo Michaeli Wirthio)
- Ludmillae exequias it... **1079**
 (Ludmillae exequias it)
- Macerat et lacerat... **283**
 (Ad Franciscum Forgacz)
- Macte vir ingenio... **282**
 (Reverendissimo Ioanni Balogo)
- Macte vir officio... **460**
 (Generoso Georgio Hoffmanno)
- Magnates thalamis vexat... **162**
 (Podagra)
- Magnatum Hungariae rutilans... **739**
 (Domino Georgio Drugethio)
- Magne comes, noster... **413**
 (Spectabili Francisco Dersfi)
- Magne comes, solemne... **318**
 (Pro Stephano Humanaio)
- Magne Deus... **296**
 (Optio pro Rodulpho II.)
- Magne triumphator... **1049**
 (Epigramma adgratulatorium)
- Magne vir, huic... **81**
 (Ad Georgium Hoffmannum)
- Magne, viros imitate... **1035**
 (Dedicatio)
- Magnifice illustrisque vir... **242**
 (Ladislao Pete)
- Magnifici proles ades... **288**

- (Magnifico Ioanni Forgacz)
Maior Alexander iacet . . . 678
 (Ecce viator)
- Manne, tuo manno . . . 612**
 (Georgio Manno Augustano)
- Mars aurum et clypeus . . . 294**
 (In arma inclytæ Forgacianorum gentis)
- Mars quod Mercurium . . . 526**
 (In munus aureum a Ladislao Petō mihi oblatum)
- Martia belligeros . . . 449**
 (Cassoviae)
- Martie belligeras flos inter . . . 304**
 (Viro Erico Lassotæ)
- Martie vir, decus . . . 246**
 (Christophoro Korlath)
- Martine Sturmii . . . 345**
 (Ad Martinum Sturmium)
- Martio vates quid . . . 606**
 (Doctissimo Gaspari Verno)
- Mascula florigeri . . . 509**
 (In arma nobilitaria, tradita Caspari Franco)
- Matronale decus . . . 1096**
 (Ad patronam libelli)
- Matthiæ regis scitum . . . 1033**
 (Matthiæ regis scitum)
- Maxima tres divas . . . 697**
 (De eodem principe trium dearum dialogus)
- Maxime rex, bona . . . 728**
 (Serenissimo regi Matthiæ II.)
- Maxime rex regum . . . 368**
 (Ad Deum sub adventum in Hungariam)
- Maximus Hungariam . . . 476**
 (Aliud. In idem laudatissimum symbolum)
- Maximus ingreditur terram . . . 422**
 (Vota)
- Me coniurato male . . . 1046**
 (Ad ministerium Cassoviense)
- Me quisquis pulcras . . . 537**
 (De sese)
- Meae num memor es . . . 181**
 (Viro Nicolao Blumio)
- Mecum aliquid perpesse . . . 1003**
 (Iuvenum doctentium ornatissimus)
- Mecum olim Golcii . . . 970**
 (Clarissimus Ioannes Campanus)
- Mein Gott, ich dir . . . 717**
 (Ein anders)
- Mein Hertz mir sehr . . . 716**
 (Ein anders)
- Mein Hertz nicht . . . 705**
 (Ein ander Lied. Für Gefangene)
- Mein unglück und mein klagen . . . 720**
 (Ein anders)
- Mel mihi cur donas? 517**
- (Ad Maximilianum Fabini)
Melda, bonorum equitum . . . 934
 (Nobili Georgio Melda)
- Mene, quod haud . . . 168**
 (Cuidam Satyro)
- Mens Deus est verax . . . 48**
 (De veritate)
- Mens mihi dum sana . . . 569**
 (Offerenti Pasicompsam)
- Mensis adest, Hoffmanne . . . 518**
 (Ex Ioelis 2. Ad Georgium Hoffmannum)
- Mente sacra Herculeos . . . 1030**
 (Matthias secundus Hungariae)
- Mentiar, ex animo . . . 844**
 (Francisco Fekete)
- Mercatore satus trux . . . 974**
 (Reverendus Ioannes Muccius)
- Mi Melcere, boni . . . 890**
 (Christophoro Melcero)
- Mi popularis . . . 213**
 (Hannibali Schonhofero)
- Mi quoties is obvia . . . 554**
 (Rubellæ)
- Mi thesaure, meum cor . . . 910**
 (Meae Elisabethæ)
- Militiæ superis labor . . . 384**
 (De Lazaro Schvendio)
- Mire altus te tangit . . . 1031**
 (Aliter)
- Misit heri niveam . . . 552**
 (Ad Venerem de columba Rubellæ)
- Mitius has iterum . . . 402**
 (Egregio Stephano Peregio)
- Mobile, Taure, caput . . . 588**
 (Ad Taurum)
- Moenia Cremnicæ . . . 1069**
 (Votum Cremniciensis reipublicæ)
- Moesta iacet virtus . . . 77**
 (Virtute duce, comite cruce)
- Monstra mari esse . . . 616**
 (Viaticum poeticum)
- More fit hoc . . . 782**
 (Domino Stephano Julai)
- Moris es antiqui . . . 524**
 (Ad Georgium Szabonem)
- Mors aucepsque feri . . . 655**
 (In obitum Ioannis Seldneri)
- Mors homini bruma est . . . 1075**
 (In aureolum Ioannis Mihalkonis libellum)
- Mors magni capitis . . . 1061**
 (Mors magni capitis)
- Mos bonus est . . . 1100**
 (Mos bonus est)
- Mos est, ad cerebrum . . . 121**

- (Cur ebrii omnia effutiunt)
 Mos tuus est... **500**
 (De tragico casu et obitu Nicodemi Frischlini)
 Multa puer... **622**
 (Ornatissimo Adamo Kunischio)
 Munera, quae gestas... **52**
 (De adversis patienter ferendis)
 Musicus es... **269**
 (Andreae Singero)
 Mutua si dare vis... **39**
 (De rebus mutuo dandis)
 Mutuum amatoris... **992**
 (Nobilis Ioannes Zalwein)
 Mystagoge diserte... **621**
 (Ad eundem)
 Mystarum in tanto... **893**
 (Isaco Abrahamidae)
 Mystica Musarum... **483**
 (Michael Wirt)
- Nam quid agas? **105**
 (Aliter ex illo Pauli)
 Nam quid ego... **253**
 (Paulo Darholzio)
 Nam quid in aere... **35**
 (De avaritia)
 Nascere, Cassoviae flos... **530**
 (Juditae Capronciana, nuper natae)
 Natali bona verba... **939**
 (Nobili Georgio Gorscio)
 Nate fer huc aures... **9**
 (De operibus divinis)
 Ne cluso potus... **809**
 (Gregorio Nemesio)
 Ne Geta continuet... **206**
 (Antonio Scholcio)
 Ne qua tuos... **265**
 (Petro Melzero)
 Ne quoquam in duris... **1011**
 (In eandem)
 Ne regnum hoc Turco... **795**
 (Ad Christum pro regno Hungariae)
 Ne rudis ingenio... **31**
 (De sapientibus)
 Ne, Wolfgange, meis... **875**
 (Wolfgango Seidenschvantzio)
 Nec Debrecine, meis... **341**
 (Viro Stephano Debrecino)
 Nec mora flammifero... **71**
 (De Elia propheta)
 Nec pius Oniades... **75**
 (De Simone Oniae filio)
 Nec sine te, frater... **808**
- (Gregorio Rotkovitio)
 Nec te, flos iuvenum... **251**
 (Michaeli Kelemesio)
 Nec te legifero Moses... **63**
 (De Mose)
 Nec te praeteream... **222**
 (Ioanni Mihalko)
 Nec tu, splendor Apollinis... **335**
 (Viro Ioanni Schirmero)
 Nec tua, Kattaidum pars... **320**
 (Pro Michaeli Kattai)
 Nec vos praetereo... **787**
 (Comitatui Saarosieni)
 Nemo adeo senica... **801**
 (Wenceslao Budovicio)
 Nemo virum saltare... **97**
 (Ex Cicerone)
 Neptuni subolem... **170**
 (In quendam die Veneris impudicum)
 Nequiquam aut Iosua... **1082**
 (Epigramma votivum)
 Nescio, qui fiat... **166**
 (Idem eidem)
 Neu pietate minor... **314**
 (In Cebiniensium salutem)
 Ni bene, qui coniux... **560**
 (Thalassio)
 Ni fautor mihi... **995**
 (Nobilis Ioannes Roszman)
 Ni sors me lusum fecisset... **765**
 (Domino Nicolao Bochkaio)
 Nicolao fuerat dandus... **757**
 (Domino Nicolao Teokeolio)
 Nil, Alagi Francisce... **746**
 (Domino Francisco Alagio)
 Nil ausim absque Deo... **475**
 (Symbolum archiducis Maxaemiliani)
 Nil est, obiciam... **333**
 (Viro Stephano Peregio)
 Nil grateis, vitae... **1044**
 (Ad Georgium Fabricium)
 Nil moror, ast miror... **553**
 (In Pamphilam)
 Nil sapiunt aliae... **184**
 (De columbis Taubmanianis)
 Nil, Tröstere, patro... **347**
 (Magistro Georgio Tröstero)
 Nisa tua est, fateor... **551**
 (Cuidam Nisam habenti)
 Nobile do Martis... **761**
 (Domino Ladislao Pethe)
 Nobile Dösöfi cor... **955**
 (Generosus Ioannes Dösöffi)
 Nobile par fratrum... **521**

- (Vindemia scholastica)
Nobilioris honos... 215
 (Eidem)
Nobilis et generose vir... 196
 (Petro Melcero podagrigo)
Nobilis flos et decus... 323
 (Ara pro Francisco, Andrea et Sigismundo Mariassianis)
Nobilitatis honos... 203
 (Crispino Scepsio)
Nobilium, Fai, decus... 774
 (Domino Stephano Faio)
Nobilium flos et decus... 557
 (Magnifico Gregorio Horvath aliter Stansith)
Nobilium in tanto... 770
 (Domino Nicolao Bornem-issa)
Nollem ah litterulam... 942
 (Fratrī Pyladeo, Georgio Rotcovicio)
Non bene cum dominis... 177
 (Illustri Christophoro Teuffenbachio)
Non Dominum timuit... 15
 (De sacrificiis)
Non ego de nihilo... 1016
 (Ad eundem)
Non ego defendo... 94
 (Eiuratio Bacchanalium)
Non ego magnorum numero... 516
 (Ioanni Fabricio)
Non exorsa, tibi... 855
 (Petro Wichardo)
Non frustra insignite... 971
 (Reverendus Ioannes Volkmanus)
Non iacet obscuris... 512
 (In insignia Tobiae Ilmanovski)
Non imitare viros... 38
 (De elemosyna)
Non insinceros numerande... 884
 (Maximiliano Fabini)
Non ita fers... 615
 (Ad Bubalum)
Non mirum est... 545
 (Polygamia Turcica)
Non opus est... 626
 (Academico)
Non possem hanc... 349
 (Domino Ioanni Fabricio)
Non sua magnateis... 607
 (Magnates)
Non tua debebat... 544
 (In uxorem Casci)
Non vates opulescat... 908
 (Eidem)
Non versu cauponor ego... 775
 (Domino Ioanni Melcero)
- Non viles animas... 958**
 (Generosus Ioannes Palatitz)
Nostra nec Ammoniden... 74
 (De Iosia, Ieremi, Ezechiele)
Nota tua est virtus... 767
 (Domino Casparo Szuhai)
Nulla diu remanere... 1121
 (Nulla diu remanere)
Nulla manet patriis... 528
 (Peregrinatio)
Nullius excellens... 1056
 (Fata regunt homines)
Num per quas... 1129
 (Manes Danielis Feia)
Num te Bartphani... 877
 (Martino Weigmanno)
Nunc alia ex aliis... 29
 (De ebrietatis vitio)
Nunc auratus eques... 759
 (Domino Stephano Ostrosith)
Nunc ego non miror... 118
 (In potatorem mature barbescentem)
Nunc etiam veterum... 61
 (De Veteris Testamenti patribus)
Nunc pars nobilium... 785
 (Domino Abrahamo Cebanio)
Nuper ego virides... 1
 (Celadon)
Nuper eram nuptos... 568
 (Reverendo Ioanni Fabritio)
Nuper Lampacius... 563
 (In Lampacium)
Nuper ubi sonipes... 478
 (Generosissimo Georgio Hoffmanno)
- O cor amicorum... 866**
 (Michaeli Clementis)
O decus, o famae... 419
 (Temperantia)
O felix, quicumque... 662
 (Ad Antonium Scholcium de suae coniugis obitu)
O Gott ins Himmels Throne... 714
 (Ein anders)
O Gott mein Herr... 719
 (Ein anders)
O Halvepappi... 654
 (Reverendo Paulo Halvepappio)
O homo, quam miser... 59
 (De generis humani miseria)
O Iesu, aeterni dulcissima... 947
 (Oratiuncula ad Iesum)
O immensa Dei... 10
 (De misericordia Dei)

O infausta dies... 1110
 (O infausta dies)
 O iudex extreme... 1105
 (Ad Christum)
 O locuples altor! 911
 (Ad Christum sospitatorem)
 O mihi praecipuos... 340
 (Docto Martino Brechtelio)
 O miseros cives... 1107
 (O miseros cives)
 O natale solum... 825
 (Pro Lusatia)
 O nate prioris... 1126
 (Manes parentis ad filium)
 O non ultime... 344
 (Pro Thoma Thymaeo)
 O quam difficile est... 37
 (De inimicis)
 O quantum valere... 923
 (Generoso Georgio Szabo de Göntz filio)
 O sacer, o divine labor! 508
 (In sacrum laborem Leonharti Mocoschini)
 O sol discipulum... 807
 (Andrae Katona)
 O spiritus, dic... 1041
 (Tricolon tetrastraphon)
 O stupor atque o diva... 696
 (Author ad diem Veneris)
 O tua non subeat... 43
 (De mendicis)
 O vindemia Daemonis... 129
 ('Ev olvō ἄσσοια)
 Observandus abest... 907
 (Candido lectori)
 Odi et amo vinum... 106
 (Odium et amor vini)
 Officium cognosce pium... 431
 (Ad Hungariam)
 Olim sponte sua... 160
 (De cibo potuque)
 Optime dux, salve... 417
 (Clementia)
 Optime mis gregis... 228
 (Ad Christophorum Darholtz)
 Optime rex! patriae pater! 372
 (Hungarici proceres ad Rodolphum II.)
 Optime rex regum... 1108
 (Optime rex regum)
 Opto tibi hac... 266
 (Christophoro Aegidio)
 Orandum est nobis... 316
 (Ad Sigismundum Forgacz)
 Ore tacenda loqui... 51
 (De taciturnitate)

Orgia Martini quum... 1048
 (Anser nuptialis)
 Ornatissime vir... 224
 (Ioanni Fersio)
 Os Christi, reverende... 574
 (Venerabili Adamo Scholcio)
 Otia non quaerit... 1034
 (Amat victoria curam)
 Pallatine, decus regni... 916
 (Illustrissimo Georgio Thurzo)
 Palma domus Berzewitiae... 1064
 (Ad Andream Berzewitium)
 Pannonia heus tellus... 284
 (In obitu Simonis Forgacz)
 Pannoniae procerum Kapiae... 769 (Domi-
 nis Sigismundo, Ladislao, Andrae, Alexandro
 Kapiis)
 Par est hoc etiam... 337
 (Ad Stephanum Herczeg)
 Partiar an soli... 888
 (Sebastiano Rosemanno)
 Participat lea nomen... 987
 (Parenthesis Elisabethae Ioannae Vesthoniae)
 Parva domus... 429
 (Aliud)
 Parvus erat membris... 1050
 (Parvus erat membris)
 Pascha Georgifero nostrae... 926
 (Generoso Georgio Kaproncai)
 Passus ovat tandem... 701
 (Passus ovat tandem)
 Patrantem mala nulla... 12
 (De peccato)
 Paulte, novenarum collega... 93
 (Clarissimo Paulo Melisso)
 Pauper es, hoc fateor... 112
 (Cuidam querulo)
 Peccarem, Sommere, nimis... 822
 (Zachariae Sommero)
 Per flammis alii... 956
 (Generosus Ioannes Rimay)
 Per mare Christophorus... 452
 (De eiusdem nomine)
 Per quam te causam... 846
 (Andrae Varanovio)
 Perdidit ebrietas... 126
 (In militem ebrium)
 Perdidit hesternum... 600
 (Ad Georgium Buntzler)
 Pergo tuamque prius... 310
 (Reipublicae Cassovianae)
 Persida quum valido... 1074

- (Super funus Catharinae Pap)
Pestifer in Lybico . . . 915
 (Illustrissime ac magnifici domini)
Pestifer omnigenis . . . 1087
 (Ad Abrahamum Cebany)
Petre, per imperium, Brederodi . . . 834
 (Petro Brederodio)
Philtra propinasti . . . 937
 (Nobili Georgio Söldner)
Phoebi arbitrato . . . 745
 (Domino Francisco Darholcio)
Pica licet munus . . . 766
 (Dominis Francisco, Sigismundo et Paulo Mariassis)
Picta domo in cuius . . . 932
 (Nobili Georgio Debrececi)
Plura vadaturus . . . 40
 (De vadimonio)
Plus oratoris vatum . . . 897
 (Leonharto Martini)
Pograni, Hungaricum decus . . . 737
 (Spectabili Benedicto Pogranio)
Pompa, decus, age . . . 1043
 (Dicolon distrophon)
Ponere quei melius . . . 736
 (Spectabili Ioanni Lippai)
Posthac bella canam . . . 397
 (Praelium coeleste)
Praebebas, Lipparte . . . 848
 (Michaeli Lipparto)
Praecipue commendo tuis . . . 313
 (Ad Deum pro republica Epperiessina)
Praedixi Mopso iam nupta . . . 567
 (Ad Rubellam)
Praeside me quondam . . . 1000
 (Reverendus Ioannes Prividiensis)
Praeventura niveis . . . 1093
 (In aureolum istum libellum)
Praga meretrices . . . 988
 (Ioannae Marsellae)
Praga mihi laurum . . . 358
 (Praga mihi laurum)
Prima renascentis . . . 441
 (Viro Godfrido Ribischio)
Princeps dive . . . 423
 (Aliud)
Princeps medentum . . . 334
 (Nobili Ezechieli Piperello)
Princeps, rex, victor . . . 1124
 (Princeps, rex, victor)
Principis, regis . . . 1131
 (Ad authorem operis)
Prisca viros quondam . . . 651
 (Provincia scholastica)
- Pro Paulo faciam . . . 867**
 (Paulo Cromero)
Pro scriptis moriar . . . 1106
 (Pro scriptis moriar)
Promptius ad patinas . . . 254
 (Eidem)
Prorsus adhuc vobis . . . 821
 (Caspari Conrado)
Prorsus et ignotum . . . 592
 (Ad ingratum hospitem)
Prosa, veni, Postvorta . . . 929
 (Nobili Georgio Cibnero)
Pruckfeltere, bis expertus . . . 828
 (Danieli Pruckfeltero)
Publica quo Bartphae . . . 873
 (Leonharto Glatzio)
Pugnate, heroes, pugnate . . . 1007
 (Ad ordinem S. Ioannis)
- Qua iacet Ellysius . . . 113**
 (In potatores ex calceo)
Quae fax aethereo . . . 396
 (Cometa anno 1596 in Hungaria)
Quae nova, vir . . . 440
 (Nobilissimo Ioanni Crausio)
Quae petis a vero . . . 247
 (Nicolao Bornemissac)
Quae pro te . . . 352
 (Nobili Georgio Söldnero)
Quae sis, lynx video . . . 558
 (Rubellae)
Quae sit equum virtus . . . 469
 (XV. equi generosi virtutes)
Quae toties passa es . . . 1111
 (Quae toties passa es)
Quacris, an esse iuuet . . . 89
 (Philippo Siderio)
Quaeris, ut vivam . . . 566
 (Viro Melchiori Guntero, Praegae)
Qualia, Mœcenas, tibi . . . 321
 (Ad Mecoenam Christophorum Darholtz)
Qualis erat passim . . . 403
 (Ad Christophorum a Teuffenbach)
Qualis erat quondam . . . 393
 (Aureum vellus Sigismundo Bathori datum)
Quam causam rear esse? 182
 (Theologo Martino Sturmio)
Quam cepisti hodie . . . 138
 (Ad cancellarium principis Transylvaniae)
Quam fors desipiunt . . . 555
 (Ad Ioannem Belsium)
Quam mi tam largus . . . 275
 (Stephano Wagnero)

- Quam tenuit Solymam... 73
 (De Ezechia rege)
 Quamprimum potior me... 816
 (Thobiae Lamperto)
 Quamvis rara mihi... 930
 (Reverendissimo Georgio Thurio)
 Quamvis Turca fremat... 869
 (Stephano Xylandro)
 Quando Darholciade subit... 506
 (De eiusdem Demetano castro)
 Quando erit illa dies... 543
 (Ad Rubellam suam)
 Quando etiam sicca... 155
 (Sitivi et non dedistis mihi potum)
 Quando, Hoffmannae, premas... 921
 (Generoso Georgio Hoffmanno filio)
 Quando ita pergere pergo... 264
 (Martino Langio)
 Quando salutetis reliquos... 983
 (Generosus Ioannes Herczeg)
 Quando scribo novos... 894
 (Ioanni Balogo)
 Quando tui spirant... 594
 (Ad Bubalum)
 Quantum laeticiae parens... 593
 (Viro Michaeli Wirt)
 Quare Christophorus gerit... 505
 (Insignia Christophori Darholtz)
 Quare ultro iam... 1032
 (Pax Turcica)
 Quas regnum exiguas... 430
 (Ut a regnicolis munera)
 Quattuor, Hennischii... 611
 (Viro Davidi Hennischio)
 Quei te praeteream... 823
 (Wenceslao Kornigelio)
 Quem generose mihi... 597
 (Ad Mecoenatem Christophorum Darholtz)
 Quem non crista facit... 954
 (Generosus Ioannes Rakoti)
 Quem nunc substituam? 931
 (Parenthesis ad Petrum Alvincium)
 Quem postliminio... 994
 (Reverendus Ioannes Aurifaber)
 Quem satis evexit... 249
 (Gabrieli Rakatzai)
 Qui contrascribae gaudes... 879
 (Paulo Dirnero)
 Qui domito Magni... 1094
 (Simbolum Alexandri Magni)
 Qui gravis ut princeps... 380
 (De suspenso in castris nobili fure)
 Qui mea digna putas... 88
 (Godfrido Trachenbergero)
 Qui mecum prandere... 1097
 (Leges supra aestivam mensam)
 Qui Musas, Francisce... 327
 (Viro Francisco Rovozio)
 Qui nescit ampla... 90
 (Michaeli Gentio Cracoviensi)
 Qui praeter Bachum... 108
 (In theologum helluonem)
 Qui secreta tenes... 653
 (Viro Ioanni Zalwein)
 Qui sese ostendit... 845
 (Ioachimo Magdenburgero)
 Qui te, qui... 137
 (Generoso Ladislao Donai)
 Qui tutela Hunnae... 733
 (Spectabili Petro Rewai)
 Qui virtute tua... 683
 (Magnifico Valentino Drugeth)
 Quicquid habes, o vita... 1037
 (Heroicum)
 Quid blateras? 511
 (Zoilō)
 Quid laetare, scelus... 376
 (De disciplina militari ad milites improbos)
 Quid mirare? 472
 (Etiam in hoste laudanda virtus)
 Quid mordace animum... 211
 (Friderico Meliori)
 Quid prodest, dubias... 157
 (Coena Domini)
 Quid prodest homini... 1080
 (Eiusdem ὑπόμνησις cottidiana)
 Quid sequar hos... 47
 (De calumnia)
 Quid sibi vult... 191
 (In picturam temperantiae)
 Quid te optare mihi... 143
 (Invido mihi mortem voventi)
 Quid tibi cum lauro... 492
 (Tauro suo)
 Quid tibi pro coena... 274
 (Ioachimo Siglero)
 Quid versu toties... 996
 (Prudens Ioannes Sörös)
 Quidnam, Marce, tibi... 580
 (Ad Marcum Noctuum)
 Quidnam, quaeso, precer... 302
 (Generoso Nicolao Orle)
 Quinam hi, villosos... 434
 (Cosaci cum archiduce Maxaemiliano)
 Quinque stat hic... 464
 (Origo verae nobilitatis)
 Quis fragor iste novus? 407
 (Laurinum redvivum)

- Quis locus est... 164
(Plenus venter non orat libenter)
- Quisque suis hodie... 977
(Nobilis Ianus Litterati aliter Vitez)
- Quisquis in officio... 1012
(Ad Ioannitas veros)
- Quo capiat nostrum... 961
(Generosus Ioannes Usz)
- Quo doctore sciam... 617
(Viro Ioanni Ducio)
- Quo Mariassidae fratres... 437
(Ad viros Franciscum et Sigismundum Mariassi)
- Quo patri curas... 1058
(Ad dominos Matthiam et Iohannem Feias)
- Quod chartis pro simplicibus... 933
(Nobili Georgio Pap)
- Quod dubitas, Epicure... 1076
(Aliud)
- Quod faustum sit... 1085
(Aliud ad Thalasionem)
- Quod felix faustumque... 212
(Georgio Tileno)
- Quod felix nostris... 379
(De Fileco per Christophorum Teuffenbach Hungariae reddito)
- Quod felix fortunatumque sit... 420
(Hungarici proceres)
- Quod fore praedixi... 435
(Meo Ioanni Balogo)
- Quod mea mature... 648
(Tauro)
- Quod miseris placeas... 470
(Clarissimo Erhardo Placero)
- Quod quis amat... 1102
(Quod quis amat)
- Quod quoque, Mincuiti... 826
(N. Mincuitio)
- Quod remus navi... 835
(Georgio Remo)
- Quod salvus redii... 880
(Friderico Usraio)
- Quod semper capiant... 585
(Facetia: cur avari sacerdotes?)
- Quondam etiam regnum... 824
(Pro Moravia)
- Quos animus malesanus... 55
(De somniis)
- Quos ego suspiro... 405
(De Agriae clade 1596)
- Quos ego tres... 985
(Nobilis Ioannes Calmar)
- Quos inter bipedes... 990
(Nobilis Ioannes Balthasar Moserus)
- Quos praeter morem... 387
(De legatione Sigismundi Bathorei)
- Quos victos hodie... 1014
(Ad hunc libellum)
- Quot vexilla tulere... 1027
(XII. signa archiducis Matthiae praetoria)
- Quum deceptant mannos... 631
(Bubalo)
- Quum ducare meis... 763
(Domino Petro Mladosevith)
- Quum fugias... 153
(Cavete, ne corda vestra graventur)
- Quum gelidas avide... 120
(In cataphractum)
- Quum pia Forgacius... 290
(Ad ipcolas civitatum Hungaricarum)
- Quum sis, vir reverende... 348
(Reverendo Georgio Floriano)
- Quum ventum ad regis... 946
(Allegoria S. Georgii)
- Quur me fama... 1054
(Ad famam, rege Matthia II.)
- Rappe, novus posthac... 805
(N. Rappo, secretario)
- Rector, io, alipedis... 442
(Ad Sebastianum Rosemannum)
- Regem ut Alexandrum... 687
(In cippo Alexandri Usz)
- Regia progenies... 415
(Prudentia)
- Regia seu coeli... 369
(Solimanno, imperatori quondam Turcico)
- Regnat ubique lues... 670
(Bubalo)
- Reinero, versus quoniam... 843
(Adamo Kikulino)
- Relliquiae ex natis... 909
(Sibimet ac Melchiori Bocatio, filio)
- Rem laetam mihi nuntias... 412
(Viro Stephano Peregio)
- Res deest Hungariae... 589
(Quid Hungariae desit?)
- Res pluma levior... 136
(In homicidam et adulterum)
- Res postquam Hungariae... 1020
(Agonalia)
- Res quamvis vetus est... 41
(De crapula)
- Rex ἀναβαλλόμενος... 1025
(Veni, vidi, vici)
- Rex Corviniades, quo... 596
(Nihil est peius caseo)
- Rex ego, Christicolum terror... 359

- (Epistola Amurathis Rudolpho II. missa)
Rex nunc orbe gerens... 391
(Acrosticon, votum pro Hungaria)
Rex regum, dominus... 133
(Theologo, pauperum nuptias fugienti)
Risi, cum nuper... 650
(Generoso Stephano Ormandi)
Romani imperii duo fulcra... 409
(Votum pro victoribus)
Rumor it, ad Budae... 436
(Ad Sebastianum Rosemannum)
Rumpitur et plorat... 561
(Viro Samueli Sautero)
Rupicapram, Gantzi... 815
(Iosepho Gantzio)
Rursus in Harpyias... 392
(In festo divi Michaelis)
- Sabbatha dum Salii... 95
(Dictum divi Augustini)
Sacratum et Musis caput... 747
(Domino Niolao Forgazio)
Saepe fit, hesternum... 149
(Theologunculo)
Saepe fui vestros... 789
(Comitatui Scepusio)
Saepe quis ex humili... 480
(Symbolum Adami Kunischii)
Saepe quis incensus... 56
(De correptione)
Saeva valetudo... 883
(Michaeli ac Lucae Wirthio, patri et filio)
Salve a Bocatio... 837
(Ioanni Aurifabro)
Salve festa dies... 462
(Valetudini, ob Christophorum Darholtz)
Salve gentis honos... 325
(Ad Bersovicianam domum)
Salve, inopum mater... 797
(Sophiae N. abbatissae in arce Pragensi)
Salve iterum Hungariae spes... 414
(Ad archiducem Maxaemilianum)
Salve, magne senex... 178
(Salutatio sub adventum)
Salve, nobilium decus... 180
(Nobili Iosepho Amman)
Salve, nobilium generosa... 790
(Comitatibus Ungvariensi ac Zempliniensi)
Salve, nobilium trias... 504
(Generosissimus Francisco, Andreae et Sigis-
mundo Mariassi)
Salve quo iuvenum... 507
(Ad Ioannem Thoraconymum)
- Salve urbs, heroas inter... 444
('Αποστοφή ad Viennam)
Salve vera patris... 416
(Iustitia)
Scholcius est iudex... 207
(Eidem)
Schönbergere, Pragae... 830
(Consiliariis Saxonis)
Scire licet, passim... 496
(In concionem De fame Friderici Usrai)
Scisne, est? 642
(Ad Michaelem Wirt)
Scriba meae uxoris... 1001
(Nobilis Ioannes Regius)
Scribam, Alberte, tuis... 836
(Alberto Molnar)
Scribe iocos, risus... 647
(Versus quales accepti)
Scribere me toties... 1015
(Ad Bargulum)
Scribere publicitus... 1018
(Ioanni Hussar, nescio ubi, pastori)
Sed me, Gnate Dei... 356
(Pro memet ipso ad Christum)
Sed quodnam votum... 331
(Nobili Davidi Moes)
Sed tu, livor edax... 76
(Lector Benevole)
Sedibus aethereis est... 466
(Distichon ex Germanico)
Seldneri recubant heic... 656
(Epitaphium)
Semper abit brutum... 169
(Bacchanalia)
Semper pectus habes... 165
(Iudici potatori)
Semper terra novi... 1073
(Epigramma in Bellum Calvinisticum)
Semper ut exsanguis... 175
(Generoso Lazaro Hoffman defuncto)
Si bene florescat... 519
(Epigramma de dicto Malachiae)
Si compellarem Ianorum... 969
(Reverendus Ioannes Zegledi)
Si culicem cantare Maro... 490
(Elogium Hungaricorum equorum)
Si fabri tractant... 1091
(Ad Belenium)
Si genius parvo... 1084
(Epigrammation panegyricum)
Si gestis coeles... 936
(Nobili Georgio Zegedi)
Si labor et sudor... 450
(Ex labore gloria)

- Si patriarcharum patribus . . . 1128
(Manes Davidis Feia)
- Si pendere velis . . . 394
(Ad Christophorum Darholtz)
- Si pietas, virtus . . . 455
(In imaginem archiducis Maxaemiliani)
- Si ponare meo . . . 861
(Georgio Debrecino)
- Si qua salus . . . 229
(De eodem ad Ioannem Balogum)
- Si quo viro nupsit . . . 562
(Nuptiis Maximiliani Fabini)
- Si quando positus . . . 174
(Ad convivos suos)
- Si, quantum ex animo . . . 322
(Generoso Nicolao Bornemissae)
- Si quantum ventri . . . 167
(Tollite fragmenta)
- Si quisquam Hungariae . . . 286
(Magnifico Sigismundo Forgacz)
- Si quoque te capiunt . . . 635
(De carnifice)
- Si respublica . . . 502
(Prudentissimo Sebaldto Artnero)
- Si rutam, buxum . . . 151
(Sine Cerere et Baccho friget Venus)
- Si sic Marte potens . . . 190
(De Swevo loquace, salace)
- Si, Sigismunde, datur . . . 209
(Sigismundo Moes)
- Si spectare cupis . . . 529
(Viatori, propter aquam in Scepusio lapidescentem)
- Si tibi sponte scyphis . . . 104
(Definitio ebrietatis)
- Si vinum biberes . . . 218
(Eidem)
- Si vis nosse . . . 1083
(Si vis nosse)
- Sic equidem gerit . . . 471
(In iconem Christophori Teuffenbachi)
- Sic est, nil dubito . . . 503
(De reditu ex Germania Caspari Franci)
- Sic etiam, Baro magne . . . 295
(Spectabilis Francisce Derssfy)
- Sic fore praedixit . . . 173
(In sponso dispare)
- Sic Fortuna meat . . . 950
(Sic Fortuna meat)
- Sic me Christus amet . . . 459
(Ad Christophorum Darholtz)
- Sic rosa, sic violae . . . 677
(Dolor epitaphicus Alexandri Darholcii)
- Sic te ipse omnipotens . . . 374
(Optio pro Christophoro Teuffenbachio)
- Sic tua se claris . . . 421
(Gloria)
- Sicne tuam Furiis . . . 50
(De iuramentis)
- Sicut Alexander . . . 451
(Ad Christophorum Teuffenbach)
- Sicut es auratus eques . . . 952
(Spectabilis Ioannes Palffi)
- Sie heisset spes . . . 712
(Ein ander Lied)
- Sigismunde heros . . . 731
(Illustrissimo Sigismundo Forgachio)
- Silva iacet vastis . . . 532
(In tres denteis. Insignia Sigismundi Bathorei)
- Sim salamandra . . . 176
(Nobili Michaeli Grebio Transylvano)
- Simplice pro vena . . . 179
(Eidem a coena)
- Sis licet in moestis . . . 54
(De desperatione)
- Slesia quos genuit . . . 382
(Slesiacy milites)
- Slesiadum regio . . . 819
(Pro Slesia)
- Sobrietas schola virtutum . . . 99
(Sobrietas)
- Sol abitus finem . . . 575
(Spectabili Stephano Humanaio)
- Sors ubi me vellet . . . 114
(In vitro-phagum Cracoviae suffocatum)
- Sörössi possim nunc . . . 887
(Ioanni Seressio)
- Spem sequitur certam . . . 949
(Hoffnung macht Gedult)
- Splendida Luciferi fax . . . 743
(Domino Georgio Hoffmanno)
- Splendida nobilium . . . 239
(Andreae Capy)
- Sponsa Saracena moestos . . . 363
(Quaerela sponsae Christi)
- Squallet informes Corydon . . . 1077
(Ioannes Bocatius, poeta laureatus)
- Sta, transis quicumque . . . 674
(Ad monumentum Ioannis Belsii)
- Stare putant . . . 1060
(Ad Matthiam Feia)
- Staret nunc inornatus . . . 938
(Nobili Georgio Feia)
- Stainheuser, quod aegrotis . . . 860
(Iacobo Steinheusero)
- Stella micans procerum . . . 741
(Domino Francisco Magoczio)
- Stella micans Veneris . . . 694

- (Prosopopoeia diei sui Veneris)
Stentor es ante cibos... 150
 (Oranti post longam et madidam coenam)
- Stirpe comes, doctis... 919**
 (Illustri Georgio Zrini)
- Stirpe satum ex humili... 668**
 (In vexillo eiusdem sepulchrali)
- Strenarum o Klösi... 874**
 (Iacobo Klesio)
- Strenuus, ecce, sui... 125**
 (In militem effringentem cellam vinariam)
- Sunt duo, quae... 1005**
 (Peritus Ioannes Fischer)
- Sunt tria, quae... 587**
 (Matthiae regis proverbium)
- Sub ferula nutrita mea... 962**
 (Generosus Ioannes Kattay)
- Subnigra, Aristoteli... 456**
 (In imaginem Sigismundi Bathorei)
- Summe tibi rerum... 11**
 (Gratiarum actio pro Dei misericordia)
- Sustentata sitis... 273**
 (Conrado Gronebergio)
- Sutores habeant sua... 1013**
 (Ad Ioannes litteratos)
- Szabo, tuas rursum... 922**
 (Generoso Georgio Szabo de Göntz)
- Szabo, vir, invidia... 572**
 (Iisdem)
- Szagmariis polemarcha viris... 748**
 (Domino Andreae Doci)
- Szecki, equitum bello... 918**
 (Magnifico Georgio Szecki)
- Szeckiadae stirpis flos... 742**
 (Dominis Thomae et Georgio Szecki, patri et filio)
- Tam cito quod repetas... 571**
 (Piae taedae Georgii Szabo)
- Tam variis quoniam... 610**
 (Iocus: cur Hungari soleant occiput radere)
- Tantum here lacrimulas... 145**
 (Vetulo, coniuge vix sepulta)
- Taure, aurum digito... 634**
 (Tauro)
- Taure, quid obscure... 645**
 (Tauro)
- Taurus ubique boat... 638**
 (De Tauro)
- Te certum facio... 944**
 (Nobili Georgio Literato aliter Ketskemety)
- Te demutassim... 838**
 (Georgio Fabricio II.)
- Te non adsumpto... 784**
 (Domino Andreae Marussio)
- Te nuper cecini... 550**
 (Ad Rubellam)
- Te quoque, mi Kutfei... 810**
 (Georgio Kutfeio)
- Tecta ferae exsuviis... 377**
 (Hussari)
- Tempore quo nostras... 373**
 (De hasta cruentata)
- Tempore quo passim... 499**
 (De Seibaldi Artneri primogenita filia)
- Temporis es gnarus... 350**
 (Presbytero Ioanni Balogo)
- Teque Elbinga, Myli... 973**
 (Clarissimus Ioannes Milius)
- Teque iterum, Langi... 976**
 (Prudentissimus Ioannes Langius)
- Teque tuumque genus... 305**
 (Ob Ladislaum Peteum)
- Terram quid, o quid... 370**
 (In Tartaros, anno 1566 non procul a Cassovia die vaganteis)
- Tersa die Iani... 989**
 (Humanissimus Ioannes Cosmannus)
- Thracia quem didicit... 80**
 (Viro Simoni Forgacz)
- Thrax canis, horrendum... 371**
 (Turca)
- Thuri, Bocatius citra te... 903**
 (Georgio Thurio)
- Thurzo Emerice, palatini spes... 753**
 (Dominis Emerico Thurzo et Georgio Zrinio)
- Thurzo, palatini frater... 734**
 (Illustri Stanislao Thurzo)
- Tota nihil, quam... 605**
 (Vita humana exilium)
- Totius, Agne Dei... 156**
 (Agnus Dei)
- Trans mare qui currunt... 1095**
 (Aliud, ad Martinum Czombor Szepsinum)
- Transeat hic sine nube... 960**
 (Generosus Ioannes Bersevicius)
- Triste quod est hodie... 289**
 (Ad Christophorum Darholtz)
- Tu licet ignores... 804**
 (Wilhelmo Auschio)
- Tu mihi principium... 62**
 (De Enoch, Noa et Abraham)
- Tu quoque des... 541**
 (Clarissimo Ioanni Schirmerro)
- Tu quoque nobilium... 248**
 (Ioanni Desöfi)
- Tu quoque, Paule... 326**
 (Generoso Paulo Sebessi)

- Tu quoque praestanti... **487**
(Clarissimo Andreae Curtio)
- Tu quoque turgenteis... **628**
(Maximiliano Fabini)
- Tu si negligere... **967**
(Reverendus Ioannes Mihalko)
- Tunc latuit... **1066**
(Ad Ioannem Pinnerium)
- Tunc male res agitur... **26**
(De vitiis foeminarum)
- Tunc potes Mopso... **146**
(Puellae nubenti decrepito et rudi)
- Tunc sitis, mi Christe... **152**
(Satio)
- Tuque iaces, qui... **666**
(Reverendo Ioanni Fabricio)
- Tuque meis apta es... **311**
(Ad Leutschoviam civitatem)
- Turcico graeca facit... **390**
(Aliter)
- Turges mihi iure... **850**
(Stephano Peregadio)
- Turne comes, xenio... **800**
(Matthiae Turno comiti)
- Turpe hoc Bocatio... **818**
(Christiano Nesero)
- Tyropolis dominum... **756**
(Domino Stephano Teokeoli)
- Ugrociae non gentis... **997**
(Nobilis Ioannes Ugroci)
- Una fuit quondam... **540**
(Sponsae Euphemiae)
- Unde lupi murisque... **1099**
(Unde lupi murisque)
- Unde Mithridates novus... **1088**
(Coronis Bocatiana)
- Unica cur, quaeris, nox... **547**
(Unica nox amantibus)
- Unio Pannonidum... **1051**
(Ad Georgium Thurzo)
- Uno cornu animal... **754**
(Adhuc tibi, Emerice Thurzo)
- Urbs es parva... **448**
(Aliud)
- Urbs quaecunque... **1104**
(Urbs quaecunque)
- Ursula cum Stephano Golopi... **664**
(Epitaphium filiis duobus Stephani Golopi)
- Usuram habendi... **510**
(In eiusdem symbolum cephalonomicum)
- Ut animae foetentis... **803**
(Wenceslao Poppelio a Lobkovicz)
- Ut coacervetur Ianorum... **982**
(Amplissimus Ioannes Honterus)
- Ut laetis, Francisce... **285**
(Ad Franciscum Forgacz episcopum)
- Ut melius de te... **45**
(De fama secunda)
- Ut nihil esca sapit... **491**
(In prophetica enarrationem Christophori Soos)
- Ut Noha vitisator... **163**
(Ebrietas Nohae)
- Ut nos turba sumus... **57**
(De morbis)
- Ut pariter scribere meis... **531**
(Paraphrasis elegiaca epistolae Justi Lipsi)
- Ut patrias venias... **210**
(Thomae Hantschelio)
- Ut possis vetulo... **859**
(Ioanni Reisso)
- Ut Praegae sterilis foret... **802**
(Leonhardo Colonae)
- Ut ruptis nemo... **82**
(Ad eundem de dono)
- Ut Rutenorum... **1009**
(Cuidam Ioanni)
- Ut salvi Austriacas... **235**
(Tribus ipsius filii)
- Ut se promoveat... **744**
(Domino Sigismundo Pechio)
- Ut sit opus... **258**
(Oswaldo Summero)
- Ut sua Christo olim... **280**
(Michael Wirthi, iudex)
- Ut sub amicitiae... **36**
(De amicis)
- Ut tantos inter... **245**
(Eidem)
- Ut te, care Lani... **872**
(Danieli Lanio)
- Ut tibi longa... **198**
(Amico cuidam, cum mihi propinanti responde-
ret)
- Ut tua, Sabo, iuвет... **573**
(Aliud)
- Ut valeat natumque gerat... **201**
(Eidem, cum de coniuge)
- Ut veniat Bartphana... **878**
(Ioanni Cibnero)
- Ut vobis Dominus... **226**
(Stephano Molleris sponso)
- Utile saepe fuit servire! **599**
(Servitus interdum bona)

- Vedani, praestans os Christi... **652**
(Mores nostri saeculi)
- Ventum ad Cosmannum est... **886**
(Ioanni Cosmano)
- Venturum ut strennas... **876**
(Georgio Cibnero)
- Vera Dei sobolès... **481**
(In gratiam Michaelis Wirti)
- Verus in id vates... **849**
(Ioanni Litterato, id est Calmario)
- Vespera iam venit... **276**
(Erico Lessotae)
- Vitrea plura libris... **107**
(In paucos libros et multa pocula habentem)
- Vir bone, vir praestans... **783**
(Domino Thomae Aszalosio)
- Vir clare et merito... **623**
(Viro Michaeli Nanticovio)
- Vir generose... **234**
(Nicolao Orlai)
- Vir gravis et meritis... **672**
(Epitaphium)
- Vir palmaris, honos... **301**
(Generoso Georgio Hoffmanno)
- Vir pius et facilis... **23**
(De officio herili et servili)
- Vir praestans, vir docte... **975**
(Prudentissimus Ioannes Wirth)
- Vir reverende, bibam... **199**
(Ezechiel Hebsacker in nuptiis)
- Viris grate bonis... **332**
(Viro Ioanni Thebesio)
- Virtuti ac Musis... **924**
(Generoso Georgio Kekedi)
- Visne recens aliquid? **1117**
(Ad Casparum Dornavium)
- Vive pie! **479**
(Symbolum Matthiae Thoraconymi)
- Vivere lurcones... **1103**
(Ad theses de temperantia)
- Vix credis, flos... **494**
(Ad Georgium Merse de Sinye)
- Vix sic assequitur... **109**
(Cantori bibulo)
- Voce nega... **19**
(De impiis)
- Vos autem non sic... **1118**
(Applausus epigrammaticus)
- Vos dulces thalami... **22**
(De officio liberorum)
- Vos pecus ignavum... **161**
(Ieiunia monachorum)
- Vos, quibus est Dominus... **21**
(De officio parentum)
- Vos, quibus est fato... **17**
(De magistratus officio)
- Vos quoties adeo... **279**
(Martino Winero)
- Vosque synechdochice... **791**
(Comitatibus reliquis)
- Votiva ingenuos percurro... **858**
(Matthiae Feiae)
- Vulgus amicitias probat... **255**
(Ad eundem)
- Was ist der Mensch... **707**
(Ein anders)
- Wenn die gefangen... **725**
(Der 126. Psalm)
- Wer sich verlasse... **704**
(Ein ander Lied. Wer Gott vertraut)
- Wie solchs bezeuget... **702**
(Ein new Lied)
- Zegledi et Christi... **902**
(Ioanni Zegledio)
- Zoilus his etiam... **193**
(Symposion poeticum lectori suo)
- Zrinia si virtus... **751**
(Domino Nicolao Zrinio)

INDEX METRICUS

1. Hexameter: 1—2; 154—155; 281; 296; 299—300; 315; 371; 379; 383; 391; 397; 407—410; 445; 475; 481; 483; 490; 514; 534; 616; 692; 694; 700; 950; 1020—1022; 1029—1031; 1033—1034; 1037; 1048; 1079—1080; 1109; 1112; 1119; 1128—1130
2. Pentameter: 1106
3. Hendecasyllabus: 87; 129; 180—182; 293; 306; 338; 342—344; 347—349; 355; 401; 412; 462; 502; 504; 523; 574; 581; 591; 593; 620—621; 623; 630; 660; 691; 1040; 1054; 1062; 1085
4. Iambicus dimeter: 90; 1123
5. Anapesticus dimeter catalecticus: 1126
6. Versus Asclepiadeus minor: 1042
7. Distichon (hexameter cum pentametro): 3—84; 88—99; 91—128; 130—153; 156—179; 183—280; 282—292; 294—295; 297—298; 301—305; 307—314; 316—322; 324—329; 331; 333; 336—337; 340—341; 346; 351—354; 356—369; 372—373; 375—378; 380—382; 384—390; 392—396; 398—400; 402—406; 411; 413—444; 446—461; 463—474; 476—480; 482; 484—489; 491—501; 503; 505—509; 511—513; 515—521; 524—533; 535—565; 567—573; 575—580; 582—590; 592; 594—605; 607—615; 617—619; 622; 624—629; 631—653; 655—659; 661—690; 695—697; 701; 728—949; 951—1019; 1023—1028; 1032; 1035—1036; 1038; 1044—1047; 1049—1052; 1055—1061; 1064—1076; 1078; 1081—1084; 1086—1088; 1090—1105; 1107—1108; 1110—1113; 1115—1118; 1120—1121; 1123—1125; 1127; 1133
8. Distichon (hexameter cum pentametro catalectico): 86
9. Distichon (hexameter cum dipodia dactilica et ithyphallico): 350
10. Metrum Asclepiadeum secundum, (versus Glyconeus secundus cum versu Asclepiadeo minore): 335; 374
11. Metrum Archilochium quartum cum iambico trimetro catalectico: 1043
12. Metrum Alcaicum: 85; 330; 334; 345; 370; 510; 522; 654; 1041; 1053; 1063; 1132
13. Metrum Asclepiadeum tertium: 332
14. Metrum Sapphicum: 323; 566; 606; 1039; 1077; 1131
15. Dimeter iambicus catalecticus cum trimetro iambico catalectico, dimetro iambico hypercatalecticoque necnon cum ithyphallico: 339
16. Carmina Germanica: 693; 698—699; 702—727; 1089; 1114; 1122

INDEX CARMINUM TRANSLATORUM

1. In linguam Germanicam:
EBERSBACH, Volker : 825 (In: Sorb. Leseb. 26)
LAZAR, Ervin : 700; 701 (In: LAZAR 22)
2. In linguam Hungaricam:
CSONKA, Ferenc 357; 590; 595; 629; 640 (In: Rmo 1985, 134—136); 640; 798; 807; 808; 828 (In: BOCATIUS: Őt év 203; 227—228)
DONGÓ GYÁRFÁS, Géza : 694 (In: DONGÓ GYÁRFÁS 188—189)
ÉBERT, Tibor : 470; 486; 487; 541 (In: WESZPRÉMI IV, 51; 53; 55; 285)
GERÉB, László 364; 365; 371; 446; 484; 581 (In: Vig. 1940, 318—326); 109; 365; 376; 377; 380; 385; 386; 434; 446; 449; 454; 482; 490; 533; 559; 569; 570; 581; 589; 607; 1053; 1129 (In: GERÉB 101—124); 369; 434; 607 (In: Rmo 1977, 134—135); 434 (In: Rmo 1985, 135); 109; 376; 377; 380; 385; 434; 446; 454; 482; 607 (In: JP-Mhum, 499—510)
JAKAB, Elek 694; 695; 696; 697 (In: JAKAB 446—448)
KŐVÁRI, Aladár : 448; 549; 673 (In: WESZPRÉMI I, 87; 281; III, 689)
MÁRKOS, Albert 694; 695; 696; 697 (In: MÁRKOS 15—18)
MURAKÓZY, Gyula 126; 170; 361; 386; 473; 490; 535; 547; 1129 (In: JP-Mhum, 498—514)
TÓTH, István 109; 376; 398; 406; 435; 446; 450; 543; 559; 585; 589; 675 (In: TÓTH, I. 140—144); 450 (In: Rmo 1977: 134); 450 (In: Rmo 1985: 134); 398; 543; 675 (In: JP-Mhum 501—510)
WEÖRES, Sándor : 1095 (In: SZEPSI CSOMBOR: Eur. var. 94)
3. In linguam Slovacam:
KARŠAI, František 92; 581; 622 (In: KARŠAI 127; 135); 622 (In: KARŠAI: Najst. báseň 5: 2)
LAZAR, Ervin : 358 (In: LAZAR: J. B. 243)
MIHÁLIK, Vojtech : 622 (In: NEMČEK 207)
MINÁRIK, Jozef : 117; 125; 538; 543; 547 (In: MINÁRIK: DSL 129—130); 107; 112; 117; 125; 144; 398; 528; 537; 538; 543; 547; 550; 554; 558; 561; 567; 585; 589; 595; 603; 614; 644 (In: Klenot. 165—172)
4. In linguam Sorabam
MĚTŠK, Frido [?] : 48; 102; 369; 382; 409; 825 (In: Chrestomatija 35—45)

INDEX AUCTORUM APPENDICUM

- Alvincius, Petrus; **app. 114** (Locus iocorum; MilG.)
 Apony, Blasius; **app. 121** (Bella, truces aquilas; Hist.)
 Artnerus, Sebaldu; **app. 84** (Alia; Hung. V.)
- Balogus, Ioannes; **app. 20** (Iohanni Bocatio; Castr.)
 — — **app. 22** (Balogi oppositum; Castr.)
 — — **app. 37** (Ioanni Bocatio; Castr.)
 — — **app. 39** (Responsio Balogi; Castr.)
 — — **app. 40** (Responsio Balogi; Castr.)
 — — **app. 45** (Responsio Balogi; Castr.)
 — — **app. 49** (Ioanni Bocatio; Eld.; Hung. V.)
 — — **app. 61** (Ad quendam Zoilum Bocatii; Hung. I.)
 — — **app. 62** (Aliud ad Bocatium; Hung. I.)
 — — **app. 80** (Ioanni Bocatio salutem; Hung. V.)
 — — **app. 95** (Aliud; Hung. V.)
 Beza, Theodorus; **app. 21** (In ebrios; Castr.)
 Bociatius, Elisabeth; **app. 109** (Vorrede; Red.)
 — — **app. 110** (An den Christlichen Leser; Red.)
 Bornemissa, Franciscus; **app. 50** (In Hungarida Ioannis Bocatii; Hung. I.)
 Brechtelius, Martinus; **app. 99** (Aliud; Hung. V.)
 Brezewicius, Andreas; **app. 85** (Salutem Ioanni Bocatio; Hung. V.)
- Caprontzai, Georgius; **app. 83** (Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
 Christianus, Abrahamus; **app. 130** (Iohanni Bocatio; Gratulationes)
 Colmitius, Ioannes; **app. 115** (Ad militiam S. Georgii; MilG.)
 Cunradus, Caspar; **app. 144** (Iohannes Bociatius; CUNRADUS: Pros. mel.)
 — — **app. 145** (Ad Iohannem Bocatium; Sil. tog.)
- Darholtz, Christophorus; **app. 72** (Salutem Ioanni Bocatio defero; Hung. V.)
- — **app. 79** (Salutem Ioanni Bocatio defero; Hung. V.)
 — — **app. 129** (Ioanni Balogo; In obit. Cath.)
 Deim, Henrich; **app. 113** (Ein ander Lied; Red.)
 Dresserus, Matthaëus; **app. 15** (s. t.; Castr.)
 Drugeth, Ladislaus; **app. 89** (Alia; Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
- Egerer, Jacobus; **app. 137** (Aliud; Gratulationes)
 Erhardus, Nicolaus; **app. 56** (In Zoilum; Hung. I.)
 — — **app. 96** (Alia; Hung. V.)
 — — **app. 97** (Aliud; Hung. V.)
 Exnerus, Balthazar; **app. 120** (s. t.; Hist.)
 — — **app. 143** (Ad Iohannem Bocatium; EXNER: Syll.)
- Fabinus, Daniel; **app. 86** (Alia; Hung. V.)
 Fabinus, Maximilianus; **app. 101** (Aliud; Hung. V.)
 Fabricius, Georgius; **app. 116** (Aliud; Hebd.)
 — — **app. 117** (Epigramma ad Ioannem Bocatium; Sal.)
 Fabricius, Ioannes; **app. 29** (s. t.; Castr.)
 — — **app. 30** (Ad ventris mancipia et sobrietatis studiosos; Castr.)
 — — **app. 63** (Bocatio suo; Hung. V.)
 Fignedius, Ioannes; **app. 42** (Respondit Ioannes Fignedi; Castr.)
 — — **app. 43** (Reddidit Ioannes Fignedi; Castr.)
 — — **app. 44** (Respondit Ioannes Fignedi; Castr.)
 Forgacz, Michael; **app. 78** (Epist. Ioanni Bocatio; Hung. V.)
 — — **app. 82** (Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
 Forgacz, Simon; **app. 77** (Epist. Ioanni Bocatio; Hung. V.)
 Franconius, Daniel; **app. 58** (Aliud; Hung. I.)
 Francus, Caspar; **app. 16** (Epigramma de Lascivia puellari; Castr.)

- — **app. 91** (Alia; Hung. V.)
 — — **app. 93** (Alia; Hung. V.)
 Frisius, Daniel; **app. 25** (s. t.; Castr.)
 Frudlandus, Ioannes; **app. 26** (s. t.; Castr.)
- Gentius, Michael; **app. 34** (Responsio Gentii; Castr.)
 Gereb, Michael; **app. 18** (s. t.; Castr.)
 Gerstman, Ioannes; **app. 100** (Aliud; Hung. V.)
 Gesnerus, Salomon; **app. 4** (Aliud; Castr.; Hung. V.)
 Goltzius, Ioachimus; **app. 14** (s. t.; Castr.)
- Hebsackerus, Ezechiel; **app. 12** (Epist. ad Ioannem Bocatium; Castr.)
 — — **app. 13** (Miles in castra Bocatiana missus; Castr.)
 Hertzeg, Stephanus; **app. 76** (Salutem Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 Hettenbach, Ernestus; **app. 3** (Ad Iohannem Bocatium; Sir.; Hung. V.)
 Hoffmannus, Georgius; **app. 8** (Epist. ad Ioannem Bocatium; Castr.; Hung.)
 — — **app. 10** (s. t.; Castr.)
 — — **app. 67** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 — — **app. 71** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 — — **app. 75** (Ex epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
 Hoffmann, Georgius—Orle, Georgius; **app. 66** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 Hoffmann, Georgius, iunior; **app. 59** (Aliud; Hung. I.)
 — — **app. 135** (Aliud; Gratulationes)
 Holtzmannus, Stephanus; **app. 7** (Epigramma in Siraciden; Sir.)
 Hrabecius, Nicolaus; **app. 139** (Aliud; Gratulationes)
 Hunnius, Aegidius; **app. 2** (Lectori salutem; Sir.)
- Iudex etc. Epperiessinae; **app. 87** (Alia; Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
 — — **app. 90** Cassoviensis (Alia; Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
 Iudex etc. Leutschoviensis; **app. 68** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 — — **app. 88** (Alia; Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
- Kalinkius, Ioannes; **app. 140** (Aliud; Gratulationes)
 Kapy, Sigismundus; **app. 60** (Aliud; Hung. I.)
 Kathai, Michael; **app. 73** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
- Kraus, Ioannes; **app. 81** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 Kunischius, Adamus; **app. 57** (Aliud; Hung. I.)
 — — **app. 102** (Aliud; Hung. V.)
- Lanii, Daniel; **app. 131** (Aliud; Gratulationes)
- Mandaeus, Ludovicus; **app. 28** (s. t.; Castr.)
 Manilii, Iacobus; **app. 138** (Aliud; Gratulationes)
 Melissus, Paulus; **app. 19** (Ad Carolum Utenhonium de bello Turcico; Castr.)
 — — **app. 36** (Scazon in Bacchanalia; Castr.)
 Mocoschinus, Leonhardus; **app. 51** (Aliud; Hung. I.)
 — — **app. 94** (Aliud; Hung. V.)
 Mudronius, Andreas; **app. 31** (Ad milites castrorum Bocatianorum; Castr.)
 — — **app. 134** (Aliud; Gratulationes)
 N. N.; **app. 55** (Aliud; Hung. I.)
 — — **app. 108** (Lectori; Pros.)
 — — **app. 122** (Ioannes Bocatium; Qui quae vult)
 — — **app. 123** (Bocatium miles Turcicus; Qui quae vult)
 — — **app. 124** (De Bocatium; Qui quae vult)
 — — **app. 125** (Paraenesis ad Bocatium; Qui quae vult)
 — — **app. 126** (Alia ad eundem; Qui quae vult)
 — — **app. 127** (Bocatium similis Alvincio; Qui quae vult)
 — — **app. 128** (Anagrammatismus ad Petrum Alvinci; Qui quae vult)
- Ostrosith, Stephanus; **app. 132** (Aliud; Gratulationes)
- Peregius, Stephanus; **app. 54** (Aliud; Hung. I.)
 — — **app. 103** (Aliud; Hung. V.)
 Pete, Ladislaus; **app. 41** (Responsio Ladislai Pete; Castr.)
 Platnerus, Antonius; **app. 69** (Epist. Ioanni Bocatium; Hung. V.)
 Posthius, Ioannes; **app. 38** (De uxore sua; Castr.)
 Praetorius, Wolfgangus; **app. 24** (s. t.; Castr.)
 Psalm 57; **app. 111** (Laetatur iustus; Red.)
 Psalm 146; **app. 112** (Lob den Herren; Red.)
- Rausch, Martinus; **app. 136** (Aliud; Gratulationes)
 Rhau, Ioannes; **app. 98** (Aliud; Hung. V.)
 Rhodomannus, Ioannes; **app. 35** (Ioanni Bocatium; Castr.)
 Roseman, Martinus; **app. 104** (Aliud; Hung. V.)

- Sar. Gr.; **app. 53** (Aliud; Hung. I.)
 Sauterus, Samuel; **app. 65** (Epist. Ioanni Bocatio; Hung. V.)
 Schliben, Fridericus a ; **app. 9** (Ex epistola ad Ioannem Bocatium; Castr.)
 Scultetus, Severinus; **app. 46** (Ioanni Bocatio salutem dicit; Castr.; Hung. V.)
 — — **app. 47** (Idem ad Sacras Virgines; Castr.)
 Seidelius, Bruno; **app. 11** (Ad collegium ἀμέθυστον ; Castr.)
 Sententiae ex SS; **app. 48** (s. t.; Castr.)
 Sepsi Laczkó. Máté; **app. 141** (Rerum a Stephano Botskaio gestarum consignatio; S. LACZKÓ: Krónika)
 Siderus, Philippus; **app. 33** (Responsio Sideri; Castr.)
 Spangerbergius, Joannes; **app. 6** (Epigramma In Siraciden; Sir.)
 Steinberg, Nicolaus; **app. 5** (Aliud; Sir.; Hung. V.)
 Taubmannus, Fridericus; **app. 1** (Epigramma ad Christophorum Teuffenbach; Sir.; Hung. V.)
 — — **app. 119** (Ad insignia Bocatianorum; Sal.; Hist.)
 — — **app. 146** (Ad Ioannem Bocatium; TAUBMANNUS 787)
 Telegdius, Stephanus; **app. 105** (Aliud; Hung. V.)
 Testimonium legitimae nativitatis; **app. 142** (s. t.; ItK 1913: 116--118)
 Teuffenbach, Christophorus; **app. 64** (Epist. Ioanni Bocatio; Hung. V.)
 Thebesius, Ioannes; **app. 92** (Alia; Hung. V.)
 Trachenbergerus, Godfridus; **app. 32** (Responsio Trachenbergeri; Castr.)
 Trösterus, Georgius; **app. 70** (Epist. Ioanni Bocatio; Hung. V.)
 Ulmannus, Theodorus; **app. 118** (Ad Ioannem Bocatium; Sal.)
 Unterbaum, Christophorus; **app. 133** (Aliud; Gratulationes)
 Ursinus, Melchior; **app. 27** (s. t.; Castr.)
 Variscus, Christophorus; **app. 23** (Ad milites hostis saucios; Castr.)
 Wirt, Michael; **app. 17** (s. t.; Castr.)
 — — **app. 74** (Epist. ad Ioannem Bocatium; Hung. V.)
 — — **app. 107** (Aliud; Hung. V.)
 Zuberus, Matthaeus; **app. 52** (Aliud; Hung. I.)
 — — **app. 106** (Ioanni Bocatio; Hung. V.)

INDEX NOMINUM

- Abauvariensis comit. — 774 tit.; 788 tit.; 4; 958 tit.; 1118 tit.
- Abrahamides, Isaacus — 893 tit.; 1
- Achaia v. Graecia
- Adria, mare — 1040 42
- Aegidius, Christophorus — 266 tit.
- Aegyptus (Egypten; Egyptus; Pharia ora) — 5 329; 9 100; 74 98; 705 21; 1060 6; App. 60 1
- Aemathiae dux v. Alexander Magnus
- Aemilianus Maximus v. Maximilianus
- Aeolea unda v. Hellespontus
- Aesopus — 1020 640
- Aetna, mons — 533 61; 1020 459; 1021 632
- Africa — 1021 849
- Agria (Agrius ager), arx, H — 281 40; 307 5; 373 tit.; 7; 15; 386 5; 389 5; 396 38; 397 tit.; 7; 447; 448; 449; 399 tit.; 400 tit.; 1; 401 4; 403 22; 405 tit.; 9 bis; 407 546; 412 10; 432 39; 437 5; 9; 11; 438 4; 439 3; 616 48; 101; 654 17; 667 6; 668 7; 1048 8; 43 bis; 45
- Agriae Praepostvarius v. Praepostvarius
- Agrius ager v. Agria
- Alagius, Franciscus — 764 tit.; 1
- Alba Regalis, urbs, h. Székesfehérvár, H — 378 tit.; 3
- Albis, fluv., h. Elbe, Labe — 863 4; App. 95 16; App. 104 5; 13; App. 123 6
- Aldenburgum, opp., h. Altenburg, DDR?; Magyaróvár, H?; Rézbánya, Baita, R? — 966 tit.; 3—4
- Alemania v. Germania
- Alemanus v. Germanus
- Alexander Magnus (Aemathiae dux; Amyntiades; Macedo) — 81 17; Hung. Epist. ded. 7; 8; 364 25; 413 17; 451 1; 8; 464 225; 465 77; 99; 494 111; 114; 678 1; 687 1; 718 46; 1020 113; 1025 2; 1074 2; 1094 tit.; 2; App. 10 15
- Álmosd, opp. H — App. 141 III.
- Alpes, mons — 359 21
- Alsóköcsény v. Kuchin
- Alsósebes v. Sebesinum
- Altenburg v. Aldenburgum
- Althemius — 1020 596
- Alvincius (Alvinczi), Petrus — 839 tit.; 3; 931 tit.; 1; 1067 9; App. 114 subscr.; App. 126 9; App. 127 tit.; 1; 3; 5; 7; App. 128 tit.
- Alvinczi v. Alvincius
- Amilcar v. Hamilcar
- Amman, Iosephus — 180 tit.
- Amorus, Ludovicus — 640 tit.; 2
- Amurath, imp. Turcarum — 359 tit.
- Amyntiades v. Alexander Magnus
- Andinus v. Vergilius
- Andreas II., rex Hungarorum — 1021 161
- "anser tostus" v. Hus, Ioannes
- Antiquus, Adamus — 576 tit.; 1
- Apella — 1020 699
- Apelles, pictor — 171 3; 191 1; 471 5; 494 107; 111; 540 18; 584 1; 602 1; 1020 112; 1021 132; App. 49 9
- Apony, Blasius — App. 121 subscr.
- Arabia v. Saba
- Arabo, fluv., h. Rába — 367 13; 407 74; 153; 162; 410 30
- Archibius, medicus — 486 30
- Archicatedralis nova v. Ujvarinum
- Aretini syllabae — 616 54
- Argentina, urbs, h. Strasbourg, F — 515 6; 10; 562 6; 849 4; 957 3; 1020 162; App. 86 6
- Aristides — 284 36; 939 5
- Aristoteles (Stagirites) — 192 13; Hung. I. Epist. ded. 5; Hung. II. L. B. 1; 456 1; 465 180; 485 8; 616 71; 817 2; 1095 7; App. 2 1; App. 3 2; App. 134 15
- Arpinas v. Cicero
- Artnerus, Sebaldu — 339 tit.; 1; 14; 18; 23; 499 tit.; 2; 4; 502 tit.; 6; 7; 10; 591 tit.; 5; 6; App. 49 139; App. 84 2
- Arva, fluv., h. Árva, Orava, CS — 1048 20; 168

- Árva v. Arva
 Arvensis comit. — 791 6
 Asia — 2 112; 247; 1020 12
 Aszalosius, Thomas — 783 tit.; 6
 Athanasius, divus — 705 72
 Athenae, urbs, GR — 83 1; 281 93; 364 19; 666 31;
 784 5; 1064 41
 Athos, mons — 1020 290
 Attila, rex Hunnorum — 679 67; 969 2; 1021 158;
 1063 21
 Augustinus, Aurelius, divus — 95 tit.; App. 46 3;
 App. 110 6
 Augustus v. Rudolphus II.
 Augustus, Octavianus, imp. — 179 5; Hung. I. Epist.
 ded. 7; 494 51; Mattc. Praef. 5; 6; 1021 61; 401
 Aurach v. Aurachum
 Aurachum, arx, h. Aurach, D — 500 25
 Aurifaber, Ioannes — 837 tit.; 4; 994 tit.; 2; 5
 Ausonia v. Italia
 Ausonius ager v. Italia
 Austria (Austriaca ora; Austriaca terra; Austrias;
 Habsburgidis regnum) — 2 tit.; 3; 225; 226; 235
 1; 298 2; 360 44; 367 22; 401 5; 407 469; 414 tit.;
 4; 434 tit.; 444 21; 455 3; 475 tit.; 694 13; 813
 tit.; 2; 814 tit.; 963 4; 1020 384; 538; 557; 629;
 737; 1021 7; 347; 449; 532; 629; 788; 789; 812;
 1023 5; 1030 tit.; 1; 1049 tit.; 1052 36; 47; 1053
 29; App. 1 tit.
 Austriaca ora v. Austria
 Austriaca terra v. Austria
 Austrias v. Austria
 Avicenna, medicus — 596 13

 Babacurtus v. Fabacurtius
 Babylon (Babylonia; Babylo ni pellex; Babylo niaci
 muri) — 1 45; 367 3; Send. 7; 1021 59; 936; 1060
 5
 Babylonia v. Babylon
 Babylonia pellex v. Babylon
 Babylo niaci muri v. Babylon
 Baczkaides v. Bocskai
 Baita v. Aldenburgum
 Balassa, Maria — 663 5
 Baldus de Ubaldis — 281 126
 Balog v. Balogus
 Balogus (Balog), Ioannes — 194 tit.; 10; 229 tit.; 1;
 232 tit.; 237 tit.; 1; 3; 259 tit.; 1; Eld. tit.; Eld. L.
 B. 2; 282 tit.; 7; 10; 25; 350 tit.; 1; 3; 5; 6; Hung.
 I. Epist. ded. 15; 435 tit.; 2; 490 98; 493 tit.; 40;
 522 19; 894 tit.; 2; 4; 968 tit.; 1; App. 20 tit.; App.
 22 tit.; App. 37 tit.; App. 39 tit.; App. 40 tit.; App.
 45 tit.; App. 49 subscr.; App. 61 subscr.; App. 62
 subscr.; App. 80 tit.; App. 94 3; 6; App. 95
 subscr.; App. 129 tit.; 2
 Banská Bystrica v. Novisolium
 Banská Štiavnica v. Schemnicium
 Baratfa v. Bartpha
 Barbel Janos v. Belgioioso
 Bardejov v. Bartpha
 Barschiensis comit. — 791 5
 Bártfa v. Bartpha
 Bartfeld v. Bartpha
 Bartpha (Baratfa; Bartfeld; Bartphana urbs;
 Bartphena politia), urbs, h. Bártfa, Bardejov, CS
 — Sir. Praef. tit.; 312 tit.; 1; 342 tit.; 691 tit.; 1;
 792 tit.; 3; 870 2; 871 1; 873 1; 874 5; 876 3; 877
 11; 878 1; 929 8; 978 tit.; 4; App. 56 subscr.;
 App. 96 6; App. 100 subscr.; App. 109 1
 Bartphana urbs v. Bartpha
 Bartphena politia v. Bartpha
 Basilius Magnus, divus — App. 12 2
 Basta, Georgius — 694 25; 37; 940 tit.; 1020 386;
 App. 141 VII; XII bis; XIII
 Batavia, h. Niederlandt — Send. 8
 Bathoreus, (Báthori), Gabriel — 757 5; 969 tit.; 982
 5
 Bathori (Báthori v. Bathoreus, Bathori Transylva-
 nus Achilles), Sigismundus — 281 166; 387 tit.;
 393 tit.; 5; 25; 397 3; 456 tit.; 532 tit.; 43; 798
 tit.; 1; 941 tit.; 942 tit.
 —, Stephanus, rex Polonorum — 320 14; 486 tit.; 77;
 679 43
 Beatrix, uxor Matthiae Corvini — 1070 1
 Bebbeciana sedes v. Senderovia
 Beglerbegus — 378 tit.
 Behmen v. Bohemia
 Bela IV., rex Hungarorum — 659 4
 Belen, opp., h. Bellény, Belin, CS — 691 4
 Belgioioso (Barbel Janos; Belliiosa; Italus;
 Mezentius), Ioannes Jacobus Barbianus — 694
 19; 771 6; 822 3; 1020 387; App. 108 2; App. 109
 11; App. 141 II.
 Belin v. Belen
 Belenius, Sigismundus — 1091 tit.; 1; 5
 Bellény v. Belen
 Belliiosa v. Belgioioso
 Belsia, Elisabe (Bocatiussin, Elisabetha) — Hung.
 III. L. B. 6; 556 1; 557 7; 34; 559 tit.; 1; 16; 561
 3; 4; Send. 1; 11; 30; 710 tit.; 777 5; 797 6; 820 4;
 910 tit.; 2; App. 109 1; 17; App. 110 10
 Belsius, Ioannes — 1 tit.; 555 tit.; 1; 583 tit.; 5; 584
 tit.; 674 tit.; 1
 —, Martinus — 624 tit.; 10
 Beňakovce v. Benniadeis ora

- Benniadeis orae, h. Benyék, Beňakovce, CS — 642 1
 Benyék v. Benniadeis orae
 Bereghiensis comit. — 791 4
 Berger, Elias — Matc. Praef. 3
 Bersovicianus (Berzevicus; Berzewicus; Brezewici-
 us), Andreas — 325 6; 768 tit.; 1; 1064 tit.; 1118
 tit.; 18; App. 85 2
 — (Berzewicus), Georgius — 325 5
 — (Berzewicus), Henricus — 325 7; 768 tit.; 1
 — (Berzewicus), Hieremias — 325 7
 — (Berzewicus), Ioannes — 325 3; 768 tit.; 1; 960
 tit.; 2
 — (Berzewicus), Stephanus — 325 7
 Bertal bassa — 373 tit.
 Bertoti aliter Vitez, Ioannes — 324 tit.; 1; 959 tit.; 2
 Berzevice v. Brezewitzium
 Berzevicus v. Bersovicianus
 Berzevicus v. Bersovicianus
 Besztercebánya v. Novisolium
 Bethlen (Gaborius), Gabriel, princeps — 1063 14;
 1064 2; 17; 28; 1094 9; 1118 13; 1131 5
 Betuleius, Josquius — 1090 18
 Beza, Theodorus — App. 21 tit.
 Bias — 1095 5; 1118 7
 Bistricia v. Novisolium
 Bitsha, opp., h. Nagybicse, Bytča, CS — 963 3
 Bizantia moenia v. Constantinopolis
 Blahel, Bartholomaeus — Send. 55
 Blasius, Felix — 1116 2
 Blumius, Nicolaus — 181 tit.
 Bocatius (Boccatius; Bock), Ioannes — passim
 —, Melchior — 909 tit.; 2; 1067 tit.; 1131 subscr.
 Bociatius v. Belsia, Elisabe
 Bocatius v. Bocatius
 Bochkai v. Bocsikai
 Bock v. Bocatius
 Bock, Hans — App. 142 6
 —, Peter — App. 142 4
 Bocsikai (Baczkaides; Bochkai), Stephanus — 387
 89; 694 tit.; 1021 212; App. 108 1 bis; App. 141
 tit.; App. 144 2
 Bockskaius, Nicolaus — 765 1
 Bockskaius, Stephanellus — 765 6
 Bodrocus v. Bodrogus
 Bodrog v. Bodrogus
 Bodrogus (Bodrocus; Bodrog), fluv. — 403 96; 487
 3; 1048 28; 128; 167
 Boemia v. Bohemia
 Boemorum arva v. Bohemia
 Boemus v. Bohemicus
 Bohema arva v. Bohemia
 Bohemia (Behmen; Boemia; Boemorum arva;
 Bohema arva; Cechis; Cechorum tellus) — 357
 tit.; 359 41; 360 1; 35; 42; 494 120; 728 tit.; 796
 tit.; 1002 tit.; 1020 664; 752; 1021 338; 428; 1049
 tit.; 1065 tit.; App. 142 3
 Bohemicus (Boemus; Bohemus; Cechi; Cechiades)
 — passim
 Bohemus v. Bohemicus
 Bonfinius, Antonius — 633 5; 1063 9
 Borna, urbs, DDR — 217 tit.; 1
 Bornemissa, Franciscus — App. 49 101; App. 50
 subscr.
 —, Nicolaus — 247 tit.; 2; 322 tit.; 770 tit.; 1
 Borsodiensis comit. — 791 4
 Borussia, regio — 973 tit.; 1
 Borysthenes, fluv.; opp. — 359 24
 Borysthenius v. Turcus
 Bosnyacus, Thomas — 749 tit.; 3
 Bozinkai, Georgius — 927 tit.; 3
 Braila v. Brailla
 Brailla, opp., h. Braila, R — 667 5; 668 5
 Brandenburg v. Brandenburgum
 Brandenburgum, urbs, h. Brandenburg, DDR —
 971 tit.
 Brandensteinus, ? — 830 2
 Braşov v. Corona
 Brassó v. Corona
 Bratislava v. Posonium
 Braunschweig (Brunsvicensis ducatus), reg. — 706 1;
 999 tit.
 Brechtelius, Martinus — 233 tit.; 3; 333 3; 340 tit.; 2;
 405 tit.; 536 tit.; 1; 578 tit.; 2; 579 2; 3; 7; 8; App.
 49 135; App. 99 subscr.
 Brederodus, Petrus — 834 tit.; 1
 Brennus v. Breuner, N.
 Bresla (Breslau, Budorgis, Vratislavia), opp., h.
 Wroclaw, PL — 441 21; 45; 821 6; 972 tit.; App.
 5 subscr.; App. 144 subscr.; App. 145 subscr.
 Breslau v. Bresla
 Breuner (Brennus ?, Preuner), N. — 1020 652; 1051
 29; App. 109 11
 Brezewicius v. Bersovicianus
 Brezewitzium, opp., h. Berzevice, Brezovica, CS —
 App. 25 2
 Brezovica v. Brezewitzium
 Brunsvicensis ducatus v. Braunschweig
 Brutus, Marcus Iunius — 281 53; 407 63; 410 34; 493
 3; 616 96
 Bucella (Bucellis de), Nicolaus — 486 tit.; 66; 71; 487
 1
 Bucellis de v. Bucella
 Bucheimus (Pucheim), Georgius — 694 27; App. 141
 VIII.
 Buda, arx, H — 1 110; 379 7; 397 442; 407 600; 436
 1; 438 10; 442 3; 905 1; 1021 201; App. 141 XIX.
 Budorgis v. Bresla
 Budvicus, Wenceslaus — 801 tit.; 3

- Bukóc v. Bukocz
 Bukocz, pag., h. Bukóc, Lumsora, SU — **1093** tit.
 Bulgaria (Bulgaris), reg. — **284** 74; **387** 52
 Bulgaris v. Bulgaria
 Buntzler, Georgius — **600** tit.; 1; 2; 3; 4; 6
 Burgundia v. Gallia
 Bytča v. Bitsha
 Bizantium v. Constantinopolis
- Caesar, Caius Iulius — **281** 52; **671** 7; **1025** 2; **1029** 1;
 2
 Cadmus, hic arx Pragensis — **1002** 1
 Calmar aliter Debreceni, Ioannes — **849** tit.; 4; **985**
 tit.
 Calo, opp., h. Nagykálló, H — **997** tit.
 Calvinus, Ioannes — **652** 11
 Cambyses — **1040** 18
 Camerarius, Ioachimus — Hung. I. Epist. ded. 6
 —, Ludovicus — **833** tit.; 6
 Camillus, Furius — **407** 63; **410** 35; **616** 97; **1048** 36
 Campanus, Ioannes — **970** tit.
 Capronciana, Iuditha — **530** tit.; 2; **App. 83** 2
 Caproncius (Kaproncius, Kaprontzai), Georgius —
303 tit.; 1; 7; Hung. I. Epist. ded. 12; **494** 89; **495**
 tit.; **527** tit.; 1; **786** tit.; 2; **926** tit.; 7; **App. 49** 115;
App. 83 tit.; 3
 Capy, Alexander — **769** tit.
 —, Andreas — **239** tit.; **329** 1; **769** tit.; **App. 49** 103
 —, Georgius — **241** tit.
 —, Ioannes — **240** tit.; 1; **329** 2; **App. 49** 103
 —, Ladislaus — **769** tit.
 —, Sigismundus — **329** 3; **769** tit.; **App. 60** subscr.
 Cares, g. — **1021** 60
 Carola rupes (Caroli arx), arx, h. Karlštejn, CS —
1021 155; **1053** 31
 Caroli arx v. Carola rupes
 —, Franciscus — **657** tit.; 5
 — (Gotsit), Ioannes — **657** tit.; 5
 —, Stephanus — **657** tit.; 5
 Carolia, Catharina — **542** tit.; 12; 16
 Carolus, patruus Rudolphi II. — **363** 48
 — I., rex Hungarorum — **679** 58
 — V. imp. — **465** 101; **Send. 61**
 —, David — **616** 224
 Carpathus v. Carpatus
 Carpatus (Carpathus), mons — **301** 17; **359** 22; **360**
 18; **756** 3; **1042** 48; **1085** 38; 39; **App. 49** 106;
App. 98 1; 11
 Carpona, urbs, h. Korpona, Krupina, CS — **791** 2;
794 tit.; 4; **995** tit.; **1021** 199; **App. 104** subscr.
 Carthago — **465** 97; **Send. 24**
 Cascus, quidam senex — **544** tit.
 Časlav v. Zaslavis
- Cassa v. Cassovia
 Casschaw v. Cassovia
 Cassia v. Cassovia
 Cassiana respublica v. Cassovia
 Cassiana urbs v. Cassovia
 Cassius, quidam Romanus — **633** 5
 —, Caius Lucius — **281** 54
 Cassovia (Cassa, Casschaw, Cassia, Cassiana
 respublica, Cassiana urbs, Cassoviensis
 respublica, Cassovis), urbs, h. Kassa, Košice, CS
 — Sir. Praef. tit.; **300** tit.; **307** 7; **310** tit.; 1; **335**
 tit.; **337** tit.; **339** tit.; Hung. I. Epist. ded. 16;
 Hung. I. L. B. 3; **362** tit.; **370** tit.; 13; **386** 3; **449**
 tit.; 1; 37; **463** tit.; **495** tit.; **502** 5; **503** 2; **514** 16;
 23; **524** tit.; **526** tit.; **530** 1; **541** tit.; 5; **574** tit.;
 18; **591** 3; **622** tit.; **652** tit.; **654** 22; **694** 20; **Send.**
37; **771** 4; **792** tit.; 1; **810** 5; **821** 6; **839** 1; **843** 3;
844 2; **849** 6; **850** 3; **856** 4; **863** 3; **898** 1; 5; **905** 4;
929 8; **932** tit.; **953** 1; **976** tit.; **977** tit.; **980** tit.;
981 tit.; **983** tit.; **985** tit.; **1003** tit.; 6; **1005** tit.;
1019 4; **1059** tit.; **1073** 6; **1094** 10; **1111** 1; **1112**
 tit.; **App. 8** 2; **App. 62** tit.; 3; **App. 64** 2; **App. 67**
4; **App. 75** 3; **App. 76** tit.; 3; **App. 83** 3; **App. 84** 2;
App. 90 tit.; 4; **App. 91** subscr.; **App. 93** subscr.;
App. 102 subscr.; **App. 103** subscr.; **App. 109** 1;
 17; **App. 116** tit.; **App. 117** tit.; **App. 118** tit.;
 subscr.; **App. 123** 19; **App. 128** tit.; **App. 141** II.;
 IV.; VI.; **App. 143** tit.; **App. 144** tit.; **App. 145**
 tit.; **App. 146** tit.
 Cassoviensis respublica v. Cassovia
 Cassovis v. Cassovia
 Casurgiaca arx v. Praga
 Casurgias v. Praga
 Casurgis v. Praga
 Catharina, diva — **1021** 1023
 Catilina, Lucius Sergius — **281** 52; 92
 Cato, Marcus Porcius — **284** 36; **407** 10; **410** 36; **493**
 4; **616** 96; 138; **652** 26; **1095** 4
 Catullus, Quintus Valerius — **465** 179; Hung. III. L.
 B. 5; **App. 134** 15
 Caucasus, mons — **1020** 290
 Cebanius v. Cebany
 Cebany (Cebanius), Abrahamus — **785** tit.; 3; 4;
1087 tit.; **1088** 3 bis
 Cebeniana respublica v. Cibinium
 Cebenium v. Cibinium
 Cebneriana, Anna — **560** tit.; 11; 16
 Cebnerus (Cibnerus), Ioannes — **342** tit.; 1; **878** tit.;
 3
 Cechi v. Bohemicus
 Cechis v. Bohemia
 Cechorum tellus v. Bohemia
 Ceraunia, montes — **1021** 26
 Český Tešín v. Tessinum

- Chechiades v. Bohemicus
 Chilon — Hung. V. L. B. a 4
 Christianus, Abrahamus — 870 tit.; 3; 5; **App. 130** subscr.
 — II., dux Saxoniae — 830 1
 Cibinium (Cebeniana respública, Cebenium, Zeben), opp., h. Kisszeben, Sabinov, CS — Sir. Praef. tit.; 314 3; 792 tit.; 3; 891 1; 892 3; 979 tit.; 2; **App. 70 4; App. 109 1**
 Cibnerus v. Cebnerus
 Cibnerus, Georgius — 876 tit.; 2; 929 tit.; 2
 Cicero, Marcus Tullius (Arpinas) — 97 tit.; 192 13; 281 52; 165; Hung. I. Epist. ded. 4; 5; Hung. II. L. B. 2; 478 57; 59; 500 5; 504 35; 604 1; 621 8; 671 7; Send. 68; 801 1; 939 6; 1021 894; **App. 2 1; App. 49 87; 153; App. 132 15**
 Cieszyn v. Tessinum
 Claudianus, Claudius — Hung. IV. L. B. 2
 Claudiopolis (Colosvarum), opp., h. Kolozsvár, Cluj-Napoca, R — 694 6; **App. 108 1; App. 141 1; XV.**
 Clementis, Michael — 866 tit.; 2
 Cluj-Napoca v. Claudiopolis
 Cnemiander, Iacobus — 256 tit.
 Codrus, poeta pauper — 26 26; 35 20; 112 3; 146 3; 282 49; 313 20; 510 47; 523 89; **App. 61 4**
 Colchis, opp. — 393 4
 Colmitius, Ioannes — 854 tit.; 6; 981 tit.; 1; **App. 115** subscr.
 Colona, Leonhardus — 802 tit.; 4
 Colonicius (Kollonich), Sigfridus — 694 35; 732 tit.; **App. 141 XI.**
 Colosvarum v. Claudiopolis
 Comarinum (Comarum), arx, h. Komárom, Komárno, CS — 407 110; 150
 Comaromiensis comit. — 791 5
 Comarum v. Comarinum
 Conrad (Cunrad), fluv., h. Hernád, Hornád — 514 17; 541 26; 821 5
 Conradus, Caspar — 821 tit.; 1; 972 4
 —, Daniel — 238 tit.
 Constantinopolis (Bizantia moenia, Byzantium, Thracidos domina urbs), h. Istambul, TR — 1 38; 359 9; 372 19; 443 13; 674 6; 1021 1027; 1143; 1053 13
 Corona, urbs, h. Brassó, Braşov, R — 982 tit.; 5
 Cortesius, Alexander — Mattc. Praef. 1; 1021 13
 Corviniades v. Matthias I.
 Corvinus v. Matthias I.
 Cosaci, g. — 434 7
 Cosmannus, Ioannes — 886 tit.; 1; 989 tit.
 Cottovius, ? — 1021 263
 Cracovia, urbs, h. Krakow, PL — 114 tit.; 486 tit.
 Craesus v. Croesus
 Crassus, Marcus — 284 92
 Craterus, medicus — 486 33; 965 1; 1065 2
 Crausius v. Krausius
 Cremnicia v. Cremnicium
 Cremnicium (Cremnicia), urbs, h. Kőrmöcbánya, Kremnica, CS — 533 tit.; 602 tit.; 764 2; 794 tit.; 3; 896 4; 1068 tit.; 3; 1069 tit.; 1; 1071 tit.; **App. 14 tit.**
 Crenerus, Georgius — 853 tit.; 935 tit.; 1
 Croatia (Croatiacum solum) reg. — 362 6; 363 tit.
 Croatiacum solum v. Croatia
 Croesus (Craesus) — 14 12; 16 34; 59 8; 137 11; 252 2; 254 3; 281 56; 284 92; 480 9; 523 97; 595 1; Hung. V. L. B. a 1; 907 4; **App. 61 4; App. 134 13**
 Cromerus, Paulus — 867 tit.; 1
 Cunischius v. Kunischius
 Cunrad v. Conrad
 Curerus, Ianus — 257 tit.; 2
 Curii, g. — 161 10; Hung. I. Epist. ded. 8; 624 6
 Curtius, Andreas — 487 tit.; 13
 —, Marcus — Send. 39
 Cyrus, rex Persarum — 1060 8
 Czitnecia domus — 504 27
 Czobor, Michael — 750 tit.; 2
 Dacia (Dacis) reg. — 2 107; 284 74; 387 51; 798 2
 Dacis v. Dacia
 Damascus, urbs, SYR — 705 73
 Danubius (Ister), fluv., h. Duna — 1 54; 146; 2 232; 284 58; 292 3; 359 23; 38; 360 48; 363 13; 61; 365 14; 20; 367 13; 379 7; 10; 403 69; 407 74; 154; 183; 263; 410 30; 442 6; 453 tit.; 4; 1020 99; 430; 479; 486; 1021 206; 341; 640; 717; 743; 1110; 1031 5; 1048 126; 1054 20; 1132 41; **App. 123 6**
 Darholz, (Darholzius), Alexander, fil. Christophori — 236 tit.; 677 tit.; 678 1
 —, Christophorus — Castr. Praef. tit.; 228 tit.; 244 4; 289 tit.; 321 tit.; 336 7; Hung. I. Epist. ded. tit.; 1; 13; 15; 16; 394 tit.; 1; 432 tit.; 73; 459 tit.; 15; 462 tit.; 488 tit.; 490 tit.; 12; 500 tit.; 1; 505 tit.; 1; 13; 506 1; 30; 541 13; 597 tit.; 776 4; **App. 49 91; App. 72 tit.; App. 79 3; App. 85 1; App. 129 3**
 —, Franciscus — 745 tit.; 2
 —, Paulus — 253 tit.; 1; 255 2; 776 tit.; 3; 1093 tit.; 26; 29
 Darholzius v. Darholz
 Darius, rex Persarum — 284 127; 1074 3
 Debreceni Calmar v. Calmar aliter Debreceni
 Debrecinus, Georgius — 861 tit.; 1; 932 tit.; 3; 9
 —, Stephanus — 202 tit.; 1; 341 tit.; 1; 469 tit.; 25; **App. 49 140**
 Deim, Heinrich — Send. 58; **App. 113 tit.**; 139

- Demetana aula v. Demete
Demete (Demetana aula), pag., h. Deméte, Demjata,
CS — 282 11; 350 tit.; 488 tit.; 505 tit.; 506 tit.;
27; App. 49 subscr.; App. 79 3; App. 95 subscr.;
App. 129 tit.
- Deméte v. Demete
Demjata v. Demete
Demosthenes — 281 9; 364 21
Dengeleghy v. Dinglegius
Denlopius (Don Lopius; Lope, Michael; Don
Lopez) — 407 419
Derssfy, Franciscus — 295 tit.; 413 tit.; App. 49 83
Desöfi (Dösöfi), Ioannes — 248 tit.; 955 tit.; 1
Deutschlandt v. Germania
Deva, arx, h. Déva, Deva, R — 694 55; App. 141 XX.
Déva v. Deva
Dhona, Abrahamus — 1062 tit.; 3; 11
Dinglegius (Dengeleghy), Michael — 694 43
Dirnerus, Paulus — 879 tit.; 1
Ditrichsteinus, Franciscus — 1020 585
Dobo, Stephanus — 679 43
Doci, Andreas — 748 tit.; 1
Donai, Ladislaus — 137 tit.; 1; 21
Don Lopez v. Denlopius
Don Lopius v. Denlopius
Doris v. Graecia
Dornavius, Caspar — 1062 tit.; 1117 tit.
Dösöffi v. Desöfi
Draus v. Dravus
Dráva v. Dravus
Dravus (Draus), fluv., h. Dráva — 1 54; 2 233; 1020
431; 1132 44
Dresda, urbs, h. Dresden, DDR — Send. 59; 830 tit.
Dresden v. Dresda
Dresserus, Matthaeus — App. 15. tit.; App. 49 32
Drugeth, Gabriel — 679 73
—, Georgius — 739 tit.; 1; 717 tit.; 1; 10
—, Ioannes — 679 59
—, Philippus — 679 59
— (Homonna de, Homonnai, Humanaius), Step-
hanus — 318 tit.; 575 tit.; 679 tit.; 43; 48; 64; 129;
680 8; 681 1; 684 1; App. 49 81; App. 89 1
—, Stephanus, puer — 755 tit.; 2
—, Valentinus — 319 tit.; 6; 683 tit.; 790 3
—, Wladislaus (Ladislaus) — 319 tit.; 5; 682 tit.; 683
23; App. 89 tit.; 3
Ducius, Ioannes — 617 tit.
Duna v. Danubius
Dunavicius, ? — App. 49 85
Dür, Caspar — 141 tit.
- Echedina arx v. Echedum
Echedum (Echedina arx), h. Nagyecsed, H — 902 2;
969 tit.
- Edelény v. Edelinum
Edelinum, opp., h. Edelény, H — 694 25; App. 141
VII.
- Edenphiana. (Eödönffy), Ursula — 658 tit.; 2
Egerer, Iacobus — App. 137 subscr.
Egypten v. Aegyptus
Egyptus v. Aegyptus
Elbe v. Albis
Elbing v. Elbinga
Elbinga, urbs, h. Elbing, Elblag, PL — 973 tit.; 1
Elblag v. Elbinga
Elias Hasquius v. Illésházy
Elisabetha, diva — 1028 2
—, Uxor Brechtelii — 536 tit.; 1
Elysiorum campus v. Silesia
Elysii, g. — 113 1; 533 tit.
Emathia v. Macedonia
Ennius, Quintus — Hung. I. Epist. ded. 4; 7; App.
134 16
Ens, Caspar, historicus — 1064 19
Eobanus v. Hessus
Eödönffy v. Edenphiana
Epeirus v. Epirus
Epeirus fragosus v. Epperies
Eperjes v. Epperies
Epicurus — 397 12; 500 9; 1076 1; 1090 10
Epirus (Epeirus), regio — 490 28; 514 30
Epperies (Epeirus fragosus, Epperiessina respublica,
Epperiessinum, Fragopolis, Fragorum moenia),
urbs, h. Eperjes, Prešov, CS — Sir. Praef. tit.;
Castr. Praef. 5; 175 tit.; 195 tit.; 207 4; 280 tit.;
282 3; Musp. Epist. 11; 313 tit.; 338 tit.;
Hung. I. Epist. ded. 17; 397 tit.; 436 tit.; 438 tit.;
442 tit.; 481 tit.; 503 4; 593 tit.; 635 tit.; 636 tit.;
655 20; 684 tit.; 690 tit.; 694 22; 792 tit.;
3; 807 6; 881 6; 882 5; 884 6; 886 2; 888 4;
898 4; 939 tit.; 989 tit.; 3; 996 tit.; 1000 tit.;
Mattc. Praef. 7; 1114 1; App. 2 8; App. 3 tit.;
App. 7 tit.; App. 12 tit.; App. 17 tit.; App. 49 tit.;
App. 64 tit.; App. 66 tit.; App. 67 tit.; App. 68 tit.;
App. 69 tit.; App. 70 tit.; App. 73 2; App. 74 tit.;
App. 81 2; App. 86 6; App. 87 7; App. 100 8;
App. 101 subscr.; App. 102 21; App. 109 1;
App. 130 tit.; App. 134 18; App. 141 V.;
XII.
- Epperiessina respublica v. Epperies
Epperiessinum v. Epperies
Erasmus, Roterodamus — Hung. I. Epist. ded. 5
Erhardus, Nicolaus — 691 tit.; App. 56 subscr.; App.
96 6; App. 97 subscr.
- Erlae Praepositus Varius v. Praepostvarius
Érsekújvár v. Ujvarinum
Esztergom v. Strigonium
Euripus, fretum — 514 89

- Europa — 1 80; **284** 61; **397** 444; **444** 2; **531** 21; **679** 67; **1020** 12; 561
- Euphrates, fluv. — 5 325
- Euxinus v. Turcus; Pontus
- Exnerus, Balthasar — **1077** 13; **App.** 120 subscr.
- Fabacurtius (Babacurtius, Gempius Vabacurtius) — **407** 424
- Faber Tholnaeus? — **App.** 49 49
- Fabiniana, Anna — **540** 55
- , Dorothea — **540** 57
- , Euphemia — **539** tit.; **540** tit.; 41; 49
- Fabinus, Daniel — **App.** 86 6; **App.** 94 5
- , Maximilianus — **478** 44; **517** tit.; 2; **562** tit.; 2; 14; **628** tit.; 1; **630** tit.; 1; 6; **660** tit.; 2; 22; 29; **884** tit.; 2; 3; **App.** 101 subscr.
- Fabius, Quintus Maximus — **616** 97
- Fabricius, Caius — **281** 195; 196
- II. Falcoberga, Georgius — **838** tit.; 4; **925** tit.; **971** 3; **972** 4; **981** 5; **1044** tit.; 8; **1101** 1; 2; 3; **App.** 116 tit.; **App.** 117 subscr.
- , Ioannes — **189** tit.; 1; **293** tit.; 1; 8; **349** tit.; 1; **516** tit.; 5; 18; 49; 53; **522** 19; **568** tit.; **620** tit.; **621** 1; 4; **636** tit.; 7 bis; **666** tit.; 1; **688** tit.; 1; **689** tit.; 1; **821** 2; **App.** 29 tit.; **App.** 49 36;
- Fabritius, Thomas — **519** tit.; 7
- Fabuschi, Georgius — **673** tit.; 19
- Faius, Stephanus — **774** tit.; 1
- Falcoberga, urbs, h. Falkenburg, DDR — **App.** 116 tit.; **App.** 117 subscr.
- Falkenburg v. Falcoberga
- Farsius, Ioannes — **871** tit.; 5; **978** tit.; 1; 6
- Feia, Daniel — **1129** tit.
- , David — **1128** tit.
- , Georgius — **901** tit.; 1; **938** tit.; 2
- , Ioannes — **1058** tit.; 16; 18; 20
- , Martinus — **1130** tit.
- , Matthias — **858** tit.; 2; 3; 4; 5; **1058** tit.; 1; 5; 16; 18; 20; **1060** tit.; 20; 22; **1127** 1; **1128** 3; **1129** 2
- , Nicolaus — **1127** tit.
- Fein, Lucas — **App.** 66 1
- Fekete, Franciscus — **844** tit.; 1
- Fel-nemeti, Matthaeus — **777** tit.; 3
- Felsösom v. Somianus
- Ferberiana, Fides — **562** tit.; 28
- , Sophia — **271** tit.; 4
- Ferdinandus, archidux Stirus — **1020** 570
- I. (Ferdinandus), imp., rex — **370** 16; **679** 86; **1114** 7; 24; **App.** 108 1
- Ferdinandus v. Ferdinandus I.
- Ferinari, N. — **836** 3
- Ferinaria, Cunigunda — **836** 4
- Fersius, Ioannes — **224** tit.; **225** 1; **892** tit.; 3; 4; 5; **979** tit.; 3
- Figedius, Ioannes — **243** tit.; **App.** 42 tit.; **App.** 43 tit.; **App.** 44 tit.; **App.** 49 99
- Filakovo v. Filecum
- Filecum (Filleca arx), opp., h. Füleke, Filakovo, CS — **379** tit.; 3; **403** 111; **507** 26; **663** 3; **665** 2; **694** 34; **794** 1; **App.** 141 X.
- Filleca arx v. Filecum
- Finta v. Fyntha
- Fintice v. Fyntha
- Fischer, Ioannes — **1005** tit.; 1
- Florianus, Georgius — Sir. Praef. tit.; **220** tit.; 1; **348** tit.; 1; 2; 5; 6; 7
- Forgách v. Forgacius, Forgacz
- Forgacius v. Forgacz
- Forgacz, (Forgách), Franciscus — **283** tit.; **285** tit.; 1; **1021** 456
- , Ioannes — **283** tit.; **288** tit.; 19
- , Michael — **283** tit.; Musp. Epist. tit.; 10; **287** tit.; **317** tit.; 2; **531** tit.; **669** tit.; **App.** 78 tit.; 6; **App.** 82 tit.; 2
- , Nicolaus — **747** tit.; **App.** 52 subscr.; **App.** 106 subscr.
- , Sigismundus — **283** tit.; **286** tit.; 3; **290** 21; **316** tit.; 7; Hung. I. Epist. ded. tit.; 1; 16; **731** tit.; 1; Mattc. Praef. tit.; **1021** 456
- (Forgacius), Simon — Castr. Praef. tit.; **80** tit.; 4 bis; **283** 2; **284** tit.; 12; 115; Musp. Epist. 2; **289** tit.; **290** tit.; 1; **291** 1; **292** 2; **293** 6; **386** tit.; **669** tit.; **679** 41; **App.** 77 tit.
- Fragopolis v. Epperies
- Fragorum moenia v. Epperies
- Francia v. Gallia
- Franckreich v. Gallia
- Franconius, Daniel — **App.** 58 subscr.
- Francus, Caspar — **85** tit.; 5; 13; **200** tit.; 1; **201** 2; **306** tit.; 2; 13; 18; Hung. I. L. B. 3; **463** tit.; 1; **503** tit.; 1; 6; 48; 61; 68; 74; 84; **509** tit.; 2; 7; 18; **510** 37; 62; 77; **514** tit.; 1; 25; 31; 60; 102; **523** tit.; 17; 37 bis; 52; 72; 107; **653** 3; **851** 4; **App.** 16 tit.; **App.** 49 134; **App.** 91 subscr.; **App.** 92 7; 10; 16; 25; **App.** 93 subscr.
- Frencelius, Salomon — Hung. I. L. B. 1; **App.** 27 17
- Fridericus III. imp. — **1053** 19
- Frischlinus, Nicodemus — **500** tit.; 4; 14; 23; 27; 42; 47
- Frisia, reg. — **490** 92
- Frisius, Daniel — **App.** 25 tit.
- Froelichius, N. — **App.** 86 3
- Frudlandus, Ioannes — **App.** 26 tit.
- Fulvia, Olympia — **App.** 109 4
- Furentius Gestius v. Gestius, Franciscus
- Füleke v. Filecum

- Fyntha, pag., h. Finta, Fintice, CS — 289 tit.; 321 tit.; Hung. I. Epist. ded. tit.; 394 tit.; 432 tit.; 453 tit.; 459 tit.; 488 tit.; 490 tit.; 500 tit.; 505 tit.; 597 tit.; 1093 tit.; App. 72 3; App. 79 3
- Gabel, urbs, DDR — Send. 56; 827 2
- Gaborius v. Bethlen
- Gaebelius, Nicolaus — 461 tit.; 533 tit.; 20; 52; 53; 581 tit.; 1
- Galba, Sergius, orator — 284 36
- Galenus, medicus — 549 17; 596 13; 1065 2; 1085 7
- Gallia (Burgundia, Francia, Franckreich) — 403 89; Send. 8; 61; 934 5; 960 5; 1020 384; 1021 667; 1048 4; 1093 17
- Gálszéc v. Gallszech
- Gallszech, pag., h. Gálszéc, Sešovce, CS — 1128 tit.
- Gambreta ? — 1021 270
- Gandelius, Christophorus — 906 tit.; 6
- Ganges, fluv. — 5 321
- Gantzius, Iosephus — 815 tit.; 1
- Garam v. Granus
- Garamantes, g. — 2 50; 9 230; 98 10; 410 20; 529 5; 616 172; 680 5; 1054 8; App. 96 6
- Gargara, mons Mysiae, v. Turcia — 309 14
- Gelous (Tordai), Sigismundus — 478 37
- Gemes, Valentinus — 465 tit.
- Gempius Vabacurtius v. Fabacurtius
- Gentius, Michael — 90 tit.; App. 34 tit.
- Georgius, divus — 1021 1023; 1048 76; 1085 2; 21; App. 115 tit.; 3
- Gepidus v. Hungarus
- Gereb (Grebis), Michael — 176 tit.; App. 18 tit. —, Sigismundus — 219 tit.; 1
- Germania (Alemania, Deutschlandt, Germanica tellus, Germanidos ora, Germanis, Teutona ora, Teutona terra, Teutonicum solum, Teutonis, Teutonis ora) — 1 62; 77 25; 93 4; 15; 284 60; 359 5; 27; 37; 360 39; 361 tit.; 1; 18; 363 16; 364 tit.; 1; 3; 62; 75; 93; 366 7; 367 24; 394 11; 408 5; 443 15; 444 20; 21; 458 tit.; 6; 460 17; 473 11; 503 tit.; 545 5; 562 15; 679 39; 132; Send. 59; 1020 188; 197; 252; 259; 261; 1021 430; 1164; App. 26 1; App. 62 15; App. 90 1 bis; App. 136 3; App. 138 5
- Germanica tellus v. Germania
- Germanidos ora v. Germania
- Germanis v. Germania
- Germanus (Alemanus, Teuto, Teutonicus, Teutonius) — passim
- Gerstenbergerus, N. — 830 3
- Gerstman, Ioannes — App. 100 subscr
- Gesnerus, Salomon — App. 4 subscr
- Gestius (Furentius Gestius, Geszthy), Franciscus — 1064 18
- Geszthy v. Gestius
- Geta v. Turcus
- Getica ora v. Turcia
- Geticum solum v. Turcia
- Geticus v. Turcus
- Ghymes v. Gyms
- Gisbicius, Matthias — 1079 11
- Glaser, Erasmus — App. 142 2
- Glatzius, Leonhartus — 873 tit.; 5
- Gleselius v. Khlesl
- Gog et Magog v. Turcus
- Golcius, Daniel — 882 tit.; 1; 3
- Golnicus ? — 1020 596
- Golopus, Ioannes, filius — 664 5 —, Stephanus — 664 tit.; 1 —, Stephanus, filius — 664 3
- Goltzius, Ioachimus — 461 13; 970 1; App. 14 tit.
- Gorscius, Georgius — 939 tit.; 2
- Gotsit v. Caroli, Ioannes
- Gömöriensis comit. — 791 3
- Gönc v. Göntz
- Göncius ? — App. 49 56
- Göntz, opp., h. Gönc, H — 336 tit.; 774 2; 783 3; 922 tit.; 923 tit.; 1074 tit.
- Gracchus, Tiberius — 281 54
- Gradec, opp. YU — 1132 tit.
- Graeca ora v. Graecia
- Graecia (Achaia, Doris, Graeca ora) — 192 14; 284 34; 359 17; 364 69; 378 tit.; 379 11; 387 52; 407 531; 443 13; 461 25; 486 15; 539 66; 1048 37; 1062 8
- Graecium (Stiriaca Athenae), urbs, h. Graz, A — 513 3; 10
- Gramina cancri, h. Rákos mezeje, H — 1021 190
- Granus, fluv., h. Garam, Hron, CS — 1048 125
- Grawerus, Albertus — 1073 tit.; 13; App. 90 1
- Graz v. Graecium
- Grebis v. Gereb
- Gronebergius, Conradus — 273 tit.; 1
- Gruterus, Ioannes — 964 tit.; 5; 6
- Gunterus, Melchior — 566 tit.; 26
- Guttgesel, David — 651 tit.; 19; 691 3; App. 49 142; App. 96 4
- Gymes, opp., h. Ghymes, Jelenec, CS — 80 tit.; 283 tit. bis; 284 tit. Musp. Epist. tit.; 285 tit.; 286 tit.; 287 tit.; 288 tit.; 316 tit.; 317 tit.; Hung. I. Epist. ded. tit.; 531 tit.; 669 tit.; App. 77 tit.; App. 78 tit.; App. 82 tit.; App. 106 subscr.
- Győr v. Iaurinum
- Győri, Ioannes — 1004 tit.; 2
- Gyulafi v. Gyulaphiana
- Gyulaphiana, (Gyulafi), Euphrosina — 679 73

- Habsburgidis regnum v. Austria
Halvepappius, Paulus — 654 tit.; 1; 27
Hamburg v. Hamburgum
Hamburgum, urbs, h. Hamburg, D — 960 tit.
Hamilcar (Amilcar) — Send. 24; 1020 374
Hammelius, Samuel — 780 tit.; 6; 963 5
Hanau v. Hannoveria
Hannovia, urbs, h. Hanau, D — 834 3
Hans, quidam — 101 tit.
Hantscheli, Thomas — 210 tit.; 1
Hardek, Ferdinandus — 362 tit.
Hatvan v. Hatvanium
Hatvanium, arx, h. Hatvan, H — 403 121; 455 4; 507 27
Hebsacker, Ezechiel — 199 tit.; 262 tit.; 346 tit.; 1; 3; 673 tit.; 19; App. 12 tit.; App. 13 tit.
Hedervarius, Franciscus — 366 4; 764 tit.; 1
Heerlin, Eva — 534 tit.
Heidelberg v. Heidelberga
Heidelberga (Nicri urbs, Nicris), h. Heidelberg, D — 757 4; 833 4; 834 3; 964 tit.; 1; 5; App. 109 4
Hellespontiacum salum v. Hellespontus
Hellespontus (Aeolea unda, Hellespontiacum salum) — 2 31; 359 16; 1020 13
Helmec v. Helmetzinum
Helmetzinum, pag., h. Helmec, Královský Chlmec, CS — 1048 173
Henkelius, Lazarus — 1021 648; 649; 700; 711; 1067 11
Hennischius, David — 611 tit.; 1
Henicus, Auceps — 363 55
Heranth, Christophorus — 570 tit.; 7
Herberstenius, Sigismundus — 1020 736
Herczegh, Ioannes — 983 tit.; 2
—, Stephanus — 337 tit.; 2; App. 49 138; App. 76 tit.
Herknechtum, pag, h. Hertnek, Hertnik, CS — 285 6; App. 77 3; App. 78 6; App. 82 2
Hermannus, Martinus — 900 tit.; 1
Hernád v. Conrad
Hernádtapolca v. Tepla
Hertelius, Paulus — 852 tit.; 1; 6
Hertnek v. Herknechtum
Hertnik v. Herknechtum
Hessus, Helius Eobanus — Hung. V. L. B. b 3; App. 2 10
Hettenbach, Ernestus — App. 3 subscr.
Heubt, Andressen — App. 142 2
Hevesiensis comit. — 791 3
Hieronymus, S. Eusebius — Hung. I. Epist. ded. 4
Hierosolyma (Ierusalem, Sion, Solyma, Solyma arx), ISR — 3 1; 5 268; 20 27; 70 8; 73 1; 16; 74 31; 77; 75 18; 363 63; 397 422; 407 171; 616 246; Send. 7; 10; 14; 22; 23; 702 61; 705 65; 725 1; 920 10
Hillo (Hylio), pag., h. Hilyó, Hilov, CS — 505 tit.; 1093 tit.
Hilov v. Hillo
Hiltenius, Ioannes — 401 8
Hilyó v. Hillo
Himmelreich, Tiburtius — 299 8
Hippocrates — 486 73; 549 25; 596 13; 1065 4; 1085 7
Hirschberg v. Hirschberga
Hirschberga, urbs, h. Hirschberg, Jelenia Gora, PL — App. 120 subscr
Hispania (Spanien) — 679 23; Send. 8
Hoffman v. Hoffmannus
Hoffmann v. Hoffmannus
Hoffmannus (Hoffman, Hoffmann), Georgius — 81 tit.; 84 tit.; 13; 281 149; 158; 301 tit.; 5; 25; 302 8; Hung. I. Epist. ded. 12; Hung. I. L. B. 3; 432 61; 449 33; 460 tit.; 2; 65; 494 88; 514 121; 518 tit.; 1; 521 66; 743 tit.; 2; 779 tit.; 920 tit.; 1; App. 8 tit.; App. 10 tit.; App. 49 89; App. 66 2; App. 67 4; App. 71 tit.; 3; App. 75 tit.
—, Georgius, fil. — 465 tit.; 3; 521 tit.; 43; 50; 75; 921 tit.; 1; 3; App. 59 subscr.; App. 67 3; 4; App. 135 subscr.
—, Lazarus — 175 tit.; 7; 15
—, Stephanus — 521 tit.; 43; 50; 75; 779 tit.; App. 71 3
Hohenstein, arx, DDR — App. 9 2
Holtzmanus v. Xylander
Homerus (Maeonides) — Musp. Epist. 8; Hung. I. Epist. ded. 7; 10; 407 55; Hung. II. L. B. 3; 465 100; 197; 490 1; 660 31; 1020 108; 1064 21; App. 50 1; 5
Homonna, opp., h. Humenné, CS — App. 89 tit.; 3
Homonna de v. Drugeth
Homonnai v. Drugeth
Honterus, Ioannes — 982 tit.; 3
Hontiensis comit. — 791 5
Horatius, Quintus Flaccus — 282 41; Hung. I. Epist. ded. 4; 7 bis; 21; 494 53; Hung. IV. L. B. 1; Mattc. Praef. 2; 1021 137; App. 49 157; App. 91 55
Hornad v. Conrad
Horvath (Stansith), Gregorius — 557 tit.; 1132 tit.; 64; App. 97 subscr.
Hossamezó, pag., h. Hosszúmező, SU — App. 89 3
Hosszúmező v. Hossamezó
Hrabecius, Nicolaus — App. 139 subscr.
Hron v. Granus
Humanaius v. Drugeth
Humenné v. Homonna
Hungara tellus v. Hungaria

Hungara terra v. Hungaria

Hungaria (Hungaria tellus, Hungara terra, Hungarias, Hungarica ora, Hungarica tellus, Hungaricum coelum, Hungaricum solum, Hungaricus ager, Hungaricus orbis, Hungaris, Hungaris ora, Hungaris terra, Hungern, Hunniaca terra, Hunnidos ora, Hunnidos tellus, Pannonia regio, Pannonia terra, Pannonia, Pannoniaca ora, Pannoniaca terra, Pannoniacum regnum, Pannoniacus ager, Pannonis, Pannonis arva, Pannonis humus, Pannonis ora, Pannonis tellus, Ungaria, Ungaricum regnum) — 1 77; 144; 157; 2 tit. bis; 4; 84; 252; Sir. Praef. tit.; Castr. Praef. tit.; 80 1; 83 14; 24; 92 11; 126 2; 4; 185 tit.; 187 tit.; 1; 204 1; 243 2; 281 40; 139; 283 1; 284 1; 10; 27; 38; 56; 79; 113; 158; Musp. Epist. 8; 9; 286 1; 287 1; 289 3; 291 4; 300 16; 301 16; 303 5; 307 2; 308 tit.; 311 18; 320 7; 15; 321 15; 334 tit.; 357 tit.; Hung. I. Epist. ded. 17; 19; 22; 358 2; 359 42; 360 46; 361 12; 362 tit.; 4; 14; 30; 364 tit.; 7; 16; 368 tit.; 5; 372 29; 373 4; 374 tit.; 379 tit.; 382 2; 383 4; 384 tit.; 389 4; 391 tit.; 396 tit.; 5; 397 440; 401 2; 402 2; 403 tit.; 12; 46; 68; 142; 405 16; 406 2; 407 14; 27; 64; 408 31; 409 2; 414 tit.; 1; 417 2; 426 1; 427 2; 431 tit.; 432 tit.; 434 tit.; 437 6; 440 1; 441 8; 443 tit.; 2; 445 23; 451 tit.; 457 5; 460 8; 22; 25; 461 tit.; 465 5; 471 tit.; 2; 473 10; 477 15; 482 2; 490 16; 17; 494 39; 496 tit.; 497 1; 503 tit.; 504 54; 507 7; 12; 514 31; 34; 515 11; 516 24; 522 30; 527 16; 26; 529 7; 531 30; 532 9; 37; 549 25; 557 4; 586 tit.; 1; 587 tit.; 589 tit.; 1; 590 1; 596 tit.; 2; 603 1; 608 tit.; 610 2; 616 45; 654 15; 657 4; 668 8; 679 1; 47; 79; 681 4; 694 tit.; 697 2; 728 tit.; 4; 736 6; 741 1; 745 4; 746 2; 758 1; 767 2; 791 6; 792 tit.; 795 tit.; 800 2; 823 3; 836 5; 855 4; 865 2; 869 5; 913 6; 916 tit.; 6; 920 tit.; 926 tit.; 1017 6; Mattc. Praef. tit.; 1; 1020 1; 338; 387; 408; 432; 538; 737; 1021 24; 176; 181; 219; 221; 496; 531; 536; 545; 655; 938; 1170; 1030 tit.; 1048 22; 1049 tit.; 9; 1052 32; 47; 62; 1053 38; 1054 25; 1062 tit.; 1064 tit.; 14; 1065 tit.; 1068 tit.; 2; 1073 1; 1103 8; 1115 16; 1132 1; 13; 32; 81; App. 1 tit.; 2; App. 2 8; App. 7 tit.; App. 26 1; App. 49 80; App. 51 1; App. 54 7; 8; App. 57 2; App. 58 1; 8; App. 62 16; App. 77 tit.; App. 78 6; App. 80 1; App. 82 1; App. 88 2; App. 97 13; App. 108 1 bis; App. 109 1; App. 115 1; App. 117 4; App. 123 1; App. 124 26; App. 132 3; App. 134 27; App. 141 tit.; App. 142 3; App. 146 tit.

Hungarias v. Hungaria

Hungarica ora v. Hungaria

Hungarica tellus v. Hungaria

Hungaricum coelum v. Hungaria

Hungaricum solum v. Hungaria

Hungaricus v. Hungarus

Hungaricus ager v. Hungaria

Hungaricus orbis v. Hungaria

Hungaris v. Hungaria, Hungarus

Hungaris ora v. Hungaria

Hungaris terra v. Hungaria

Hungarus (Gepidus, Hungaricus, Hungaris, Hunniacus, Hunniades, Hunnus, Magiar, Pannon, Pannon, Pannonicus, Ungaricus, Ungarus) — passim

Hungern v. Hungaria

Hunnebroda, opp., h. Magyarbród, Uherský Brod, CS — App. 145 subscr.

Hunniaca terra v. Hungaria

Hunniacus v. Hungarus

Hunniades v. Matthias I., Hungarus

Hunnidos ora v. Hungaria

Hunnidos tellus v. Hungaria

Hunnius, Aegidius — Sir. Praef. 3; App. 2 tit.; App. 49 25

Hunnus v. Hungarus

Hus („anser tostus”), Ioannes — 616 244

Husanus, Ioannes — 966 tit.

Hussar, Ioannes — 1018 tit.; 2

Hutterus, Ioannes — 639 tit.; 5

Huszt v. Huztum

Huztum, opp., h. Huszt, SU — 694 51; App. 141 XVIII.

Hyllo v. Hillo

Iakussitius, Andreas — 773 tit.

Ianschiades v. Iantius

Iantius (Ianschiades), Ioannes — App. 49 65

Iassov, opp., h. Jászó, Jasov, CS — 570 tit.

Iauriensis comit. — 791 5

Iaurinum, arx, h. Győr, H — 366 tit.; 17; 367 tit.; 1; 389 tit.; 1; 5; 390 1; 397 443; 446; 401 5; 407 tit.; 49; 50; 53; 58; 72; 114; 144; 187; 245; 247; 249; 260; 336; 362; 363; 370; 533; 542; 563; 412 10; 436 7; 514 110; 616 48; 1020 564; App. 75 2 bis; App. 77 2; App. 86 3

Iazyges, g. — 2 105; 284 73; 387 58; 456 10; 1035 6

Ierusalem v. Hierosolyma

Iessen, opp., h. Nagyjeszen, Jaseno, CS — 965 tit.

Iessenius a Iessen, Ioannes — 965 tit.; 1; 1065 tit.; 1

Iglava v. Iglavia

Iglavia (Iglá), urbs, h. Jihlava, CS — 461 tit.; 1; 15; 623 tit.; 868 2; 896 1; 973 2

Ilava v. Illava

Iliacum regnum v. Troia

Iliašovce v. Sperndorff

- Illava (Ostrositica arx), h. Illava, CS — 366 5 603 tit.; 764 2
 Illésházy v. Illiessazius
 Illiessazius (Elias Hasquius, Illésházy), Stephanus — 1020 739; 1064 15
 Illyésfalva v. Sperndorff
 Ilmanovski, Tobias — 512 tit.; 13; 17
 Indi, g. — 2 50; 75 38; 98 10; 410 20; 529 5; 532 41; 616 171; 660 25; 680 5; 1020 497; 1054 9; 1074 7
 India (Indiacum solum) — 137 9; 491 2; 622 12; 1008 1; App. 62 10
 Indiacum solum v. India
 Ioannes I. (Zápolya), rex Hungarorum — 679 75; 76; 968 2; App. 108 1
 Iosephus, Flavius — Hung. I. Epist. ded. 4
 Iovius, Paulus, historicus — 1064 20
 Irus — 14 12; 16 34; 38 14; 59 8; 112 3; 133 3; 154 8; 167 7; 254 4; 313 20; 480 9; 523 89; 595 1; Hung. V. L. B. a 1; 907 4; 1115 5; App. 61 4; App. 122 1
 Isdencius, Ioannes — 366 tit.
 Isocrates — Hung. I. Epist. ded. 5
 Istambul v. Constantinopolis
 Ister v. Danubius
 Itala tellus v. Italia
 Italia (Ausonia, Ausonius ager, Itala tellus, Latium, Romana ora, Romuli tellus, Welschlandt) — 187 7; 192 14; 282 42; 284 34; 100; 365 21; 372 23; 387 28; 403 89; 444 29; 461 25; 539 66; 679 51; Send. 8; 1020 580; 1021 49; 1052 50; 1062 8
 Italus v. Belgioioso
 Iulus ? — 1048 104
 Iunius, Melchior — 515 8; 957 3
 Jagendorf v. Jagendorffium
 Jagendorffium, h. Jagendorf, CH — 971 tit.
 János deák — 1008 tit.
 Janus Pannonius — Hung. V. L. B. b 3; App. 53 3; 5; 6
 Jaseno v. Iessen
 Jasov v. Iassov
 Jászó v. Iassov
 Jelenec v. Gyimes
 Jelenia Gora v. Hirschberga
 Jihlava v. Iglavia
 Johan Friedrich, dux Saxoniae — Send. 61
 Julai, Stephanus — 782 tit.; 4

 Kalinkius, Ioannes — App. 140 subscr.
 Kallovius antistes ? — App. 49 43
 Kalmar de Thur, Ioannes — 951 tit.; 4; 5
 Kapposides ? — App. 49 46
 Kaproncius v. Caproncius
 Kaprontzai v. Caproncius
 Kapy v. Capy
 Karlštejn v. Carola rupes
 Károlyi, Susanna — 1068 tit.; 4; 1070 2
 Kassa v. Cassovia
 Katona, Andreas — 807 tit.; 2; 5; 940 9
 Kattai, Franciscus — 465 tit.; 9
 —, Ioannes — 465 tit.; 9; 962 tit.
 —, Michael — 320 tit.; 637 tit.; App. 49 93; App. 73 tit.; 2
 Kattay, Philippus — App. 73 2
 Keckskemethi, Stephanus — 905 tit.
 Kegelius (Kögelius), Ioannes — 904 tit.; 3; 1067 17
 Kékedi, Georgius — 924 tit.; 2; 6
 Kelemes, opp., h. Šarišské Luky, CS — 694 36; App. 141 XI.
 Kelemesius, Franciscus — 252 tit.; 1; App. 49 111
 —, Michael — 251 tit.; 328 tit.; 1; 501 tit.; 3; App. 49 111
 Keovarum, arx, h. Kővár, Varaiu, R — 694 30
 Keresztfalva v. Villa Crucis
 Kerezstum, h. Mezőkeresztes, H — 679 107
 Késmárk v. Keszmarkinum
 Keszmarkinum (Tyropolis), urbs, h. Késmárk, Kežmarok, CS — 756 1; 898 4; App. 57 subscr.
 Ketskemeti, Emericus — 840 tit.; 5; 6
 Ketskemety (Literatus), Georgius — 944 tit.; 2
 Ketzer, Andreas — 685 tit.; 1; 686 1; App. 49 123
 Kežmarok v. Keszmarkinum
 Khlesl (Gleselius, Klesel), Melchior — 1118 11
 Kikulinus, Adamus — 843 tit.; 2
 Király, Albertus — 667 tit.; 2; 668 2
 Kissili, Ioannes — 984 tit.; 4
 Kis Silvanum (Silvanum), pag., h. Kisszilva, Malý Slivník, CS — 350 tit.; App. 49 subscr.; App. 95 subscr.; App. 129 tit.
 Kisseben v. Cibinium
 Kisszilva v. Kis Silvanum
 Klesel v. Khlesl
 Klesius (Klős), Iacobus — 874 tit.; 1; 5; App. 49 142
 Klős v. Klesius
 Koberus, Ioannes — 827 tit.; 4
 Kollonich v. Colonicus
 Kolozsvár v. Claudiopolis
 Komárno v. Comarinum
 Komárom v. Comarinum
 Korlath, Christophorus — 246 tit.
 Korniegel, (Korniegelius) Wentzel — Send. 66; 823 tit.; 6
 Korniegelius v. Korniegel
 Korpona v. Carpona
 Košice v. Cassovia
 Kögelius v. Kegelius
 Kőrmöcbánya v. Cremnicium
 Kővár v. Keovarum
 Kracht, Ottho — 467 tit.; 6

Krakow v. Cracovia
 Královský Chlmec v. Helmetzinum
 Krausius (Crausius), Ioannes — 134 tit.; 1; 330 tit.;
 1; 12; 440 tit.; 6; 539 tit.; 16; 23; 540 46; 781 tit.;
 1; 963 tit.; 1; 2; 1063 tit.; 1; App. 49 144; App. 81
 tit.; 2
 Kremnica v. Cremenium
 Križová Ves v. Villa Crucis
 Križovany v. Sancta Crux
 Krupina v. Carpona
 Krügerin, Anna — App. 142 4
 Kuchin, opp. h. Alsóköcsény, Kučín, CS — App. 141
 VIII.
 Kučín v. Kuchin
 Kunischi (Cunischi), Adamus — 401 tit.; 1; 17;
 405 tit.; 8; 480 tit.; 522 19; 622 tit.; 1; 27; App.
 49 71; App. 57 subscr. App. 102 subscr.
 Kutaschi, Ioannes — 299 7
 Kutfejus, Georgius — 810 tit.; 1; 940 tit.; 3; 5; 6

Labe v. Albis
 Lacedaemon v. Sparta
 Lacurt de, Philippus — 91 tit.; 2
 Laknerus, Christophorus — 1067 13; 1084 3; 16
 Lalla Mehmed v. Vezერიus
 Lampacius quidam — 563 tit.; 1
 Lampertus, Thobias — 816 tit.; 1
 Landawa ? — 1067 5
 Lang, Philip — Send. 55; App. 109 11
 Langius, Casparulus — 847 5
 —, Ianulus — 847 5
 —, Ioannes — 847 tit.; 2; 976 tit.; 1
 —, Martinus — 264 tit.; 1
 Lanius, Daniel — 872 tit.; 1; App. 131 subscr.
 —, Elias — 895 tit.; 2
 Lassota (Lessota), Ericus — 185 tit.; 214 tit.; 276 tit.;
 2; 304 tit.; 1; 13; 514 114; 1035 1; 10; 1036 2;
 App. 49 131
 Latium v. Italia
 Lausitz v. Lusatia
 Leepes (Lépes), Valentinus — 736 tit.; 5; 953 tit.; 1
 Leibic v. Lubecum
 Leiner, Simon — 278 tit.; 3
 Leineria, Anna — 533 tit.; 19; 52
 Leinerus, Valentinus — 1071 tit.; 1; 4
 Leo, Ioannes — 986 tit.; 2; 6; 987 4
 Leopoldus (Lepoldus), cardinalis Passaviensis —
 1021 458
 Lépes v. Leepes
 Lepoldus v. Leopoldus
 Leporinus, Caspar — 534 tit.
 Lessota v. Lassota

Leucorea v. Witeberga
 Leucoris v. Witeberga
 Leutsch v. Leutschovia
 Leutschovia (Leutsch, Leutschoviana civitas), urbs,
 h. Lőcse, Levoča, CS — Sir. Praef. tit.; 311 tit.;
 1; 19; 345 tit.; 792 tit.; 2; 866 4; 973 2; 1085 5;
 App. 68 4; App. 69 2; App. 88 3; App. 98 subscr.;
 App. 109 1; App. 136 subscr.
 Leutschoviana civitas v. Leutschovia
 Levoča v. Leutschovia
 Lippai, Ioannes — 736 tit.; 5; 953 tit.; 1
 Lippartus, Michael — 848 tit.; 1
 Liptoviensis comit. — 791 6; App. 51 subscr.; App.
 94 6
 Lipsa (Lipsa Teutonum, Teutolypsche), opp., h.
 Német Lipcse, Partizánska Lupča, CS — 508
 tit.; 899 3; 4; App. 94 6; App. 134 subscr.
 Lipsa Teutonum v. Lipsa
 Lipsius, Iustus — 218 1; 531 tit.
 Litteratus, Georgius v. Ketskemety, Georgius
 Litterata, Susanna — 570 tit.
 Litterati, Stephanus — 465 tit.
 Litteratus, aliter Vitez, Ioannes — 977 tit.
 —(Calmar), Ioannes v. Calmar, aliter Debreceni
 —, Thomas — 570 tit.
 Livi, Titus — App. 49 87
 Lob (Vencelius), Venceslaus — App. 97 29
 Lőcse v. Leutschovia
 Lope, Michael v. Denlopius
 Lopez don v. Denlopius
 Lorándffi, Mihály — App. 141 subscr.
 Lotichius, Petrus — Hung. I. L. B. 1; 473 3; Hung.
 V. L. B. b 3; App. 91 55
 Lubecum, opp., h. Leibic, Ľubica, CS — 1021 823
 Ľubica v. Lubecum
 Lubo, opp., h. Lubló, Stará Ľubovňa, CS — 539
 tit.
 Lubló v. Lublo
 Lucanus, Marcus Annaeus — Hung. I. L. B. 1
 Lucas ? — Send. 59
 Lucken, Andres — App. 142 2
 Lucretia casta — 1048 61
 Lumsora v. Bukocz
 Lusatia (Vandala tellus), reg., h. Lausitz, DDR —
 825 tit.; 1; 4; 1020 611; 1021 428; App. 142 1
 Lusatii (Vandalii), g. — 1020 611; App. 141 subscr.
 Lutherus, Martinus — 652 11; 1106 1; App. 2. 10;
 App. 95 17
 Lybia, reg. — App. 57 1
 Lybussa, conditrix Pragae, v. Praga — 824 3; 988 5;
 1020 666
 Lycurgus — 359 19; Hung. III. L. B. 2
 Lysippus, statuarius — 494 113; 1020 113

- Macedo v. Alexander Magnus; Macedonia; Philippus; Turcia
Macedonia (Emathia, Macedo), reg. — 126 1
Macovitza, arx, h. Zboró, Zborov, CS — 501 9
Mecaenas, C. Cilnius — 179 5; 282 12; 321 18; Hung. I. Epist. ded. 7; 465 177; 494 51; 516 12; 908 2; Mattc. Praef. 6
Maelius, Spurius — 281 55
Maeonides v. Homerus
Magdalena, uxor Samuelis Spillenbergeri — 1085 28; 48; 50; 61
Magdeburg v. Magdeburgum
Magdeburgum, opp., h. Magdeburg, DDR — 972 tit.
Magdenburgerus, Ioachimus — 845 tit.; 3
Magiar v. Hungarus — 1021 449
Magocius, Caspar — 373 9
Magoczius, Franciscus — 741 tit.; 1
Magyarbród v. Hunnebroda
Magyaróvár v. Aldenburgum
Mahometa v. Turcus
Mahometiacus v. Turcus
Mahometigena v. Turcus
Mahometus (Mahumetus), proph. Turcarum — 195 3; 1020 213
Mahumetus v. Mahometus; Turcus
Malý Slivník v. Kis Silvanum
Mandaeus, Ludovicus — App. 28 tit.
Manilius, Iacobus — App. 138 subscr.
Mannus, Georgius — 612 tit.; 1
Marcellus, Abrahamus — 988 tit.
Marci, Andreas — Mattc. Praef. 2
Marcomanni v. Moravi
Marcus, Aurelius Antoninus — Hung. I. Epist. ded. 7
Maria, uxor Ludovici II. — 1070 1
Maria-Francisca, uxor Sigismundi Forgacz — Mattc. Praef. 7
Mariassi v. Mariassianus
Mariassianus (Mariassi), Andreas — 323 tit.; 504 tit.; App. 49 105
—, Franciscus — 323 tit.; 437 tit.; 504 tit.; 516 tit.; 766 tit.; App. 49 105
—, Paulus — 766 tit.
—, Sigismundus — 323 tit.; 437 tit.; 504 tit.; 515 tit.; 516 tit.; 766 tit.; App. 49 105
Marsella, Ioanna — 988 tit.; 5; 6
Martialis, Marcus Valerius — 523 100
Martinus, Leonhartus — 897 tit.
Martius, Michael — 898 tit.; 1
Marussius, Andreas — 784 tit.; 2; Mattc. Praef. 2
Materna, Andreas — 1108 1
Matthias I. (Corviniades, Corvinus, Hunniades), rex Hungarorum — 286 2; 587 tit.; 596 tit.; 1; 7; 819 3; 825 5; Mattc. Praef. 1; 1021 15; 1050 1; 1051 7; App. 108 1; App. 117 3; 10; App. 118 13
— II. archidux, imp., rex Hungarorum — 297 1; 728 tit.; 729 6; 733 5; 738 2; 914 5; 963 4; 1020 96; 146; 199; 424; 440; 493; 498; 507; 520; 546; 565; 724; 763; 1021 13; 116; 153; 169; 177; 269; 385 bis; 413; 437; 509 bis; 549; 755; 1030; 1073; 1081; 1179; 1025 4; 1027 tit.; 1028 tit.; 1; 1030 tit.; 1032 2; 1033 1; 1034 4; 1035 2; 1048 81; 1049 tit.; 1051 3; 1052 tit.; 14; 1054 tit.; 3; App. 117 13; 15
Mauritius, princeps Belgarum — 834 2
Maxaemilianus v. Maximilianus
Maximilianus I. imp. — Send. 59
—(Aemilianus Maximus, Maxaemilianus, Maximus Aemilianus, Maxmilianus), archidux — 2 tit.; 2; 39; 55; 113; 162; 212; 281 164; 297 13; 320 11; 363 49; 397 2; 413 3; 414 tit.; 17; 416 1; 420 2; 422 1; 424 1; 426 1; 429 1; 432 tit.; 16; 33; 40; 433 tit.; 12; 434 tit.; 15; 437 4; 439 1; 455 tit.; 6; 475 tit.; 476 1; 507 39; 514 113; Send. 62; 1021 223; 569; App. 1 tit.
Maximus Aemilianus v. Maximilianus
Maxmilianus v. Maximilianus
Mayrachus ? — 1067 13
Mecchus v. Turcus
Medardus, divus — 124 tit.; 1
Mednenski, Andreas — 542 tit.; 7
Meissen v. Misnia
Melanchton, Philippus — 516 21; App. 2 10; App. 12 2; App. 49 78; App. 95 17; 26
Melcerus, Christophorus — 890 tit.; 1; 6
—, Daniel — 817 tit.; 3
—, Ioannes — 775 tit.; 4; 957 tit.; 6
— (Viennensis), Ioannes — 998 tit.; 1
— (Melzerus), Petrus — 196 tit.; 265 tit.; 2; 351 tit.; 1; 439 tit.; 4
Melda, Georgius — 934 tit.; 1
Melior, Fridericus — 211 tit.
Melissus, Paulus — 93 tit.; 1; Hung. I. L. B. 1; App. 19 tit.; App. 36 tit.; App. 49 29
Melzerus v. Melcerus
Memphis, urbs, AEG — 1021 58
Menander — Hung. V. L. B. a 3
"Mercurius Gallobelgicus" — App. 79 2
Merse de Sinye (Sinei), Georgius — 494 tit.; 35; 79; Send. 53; 778 3; App. 49 121; 123
Meseecius v. Turcus
Messala, Marcus Valerius Corvinus — 465 179
Metallica Tarnovicensis — App. 58 subscr.
Metanastaeus orbis v. Transylvania
Metellus, Quintus Caecilius — 493 3; 616 95
Mezentius Italus v. Belgioioso
Mezőkeresztes v. Kereztum

- Micatus, Stephanus — 300 tit.
 Michina, pag., h. Micsinye, Mičina, CS — 1117 1
 Mičina v. Michina
 Micsinye v. Michina
 Miczban, Simon — 659 4
 Mihalko (Mihalyko), Ioannes — 222 tit.; 1; 223 1;
 679 139; 684 tit.; 7; 881 tit.; 967 tit.; 1075 tit.; 6;
 1076 1
 Mihalyko v. Mihalko
 Milius, Ioannes — 973 tit.; 1
 Mincutius, N. — 826 tit.; 1
 Mislye v. Mysle
 Misneis v. Misnia
 Misnia (Misneis) h. Meissen, DDR — 375 2; 1002
 tit.; 1020 656; 1053 30
 Mithridates — 1088 1
 Mladosewith, Petrus — 763 tit.
 Modor v. Modra
 Modra, urbs, h. Modor, Modra, CS — 904 4
 Moenus, fluv. — 1064 23
 Moes, David — 331 tit.; 1
 —, Sigismundus — 209 tit.; 1; App. 49 140
 Mohacina palus, h. Mohács, H — 1093 18
 Mohács v. Mohacina palus
 Mokoschinus, Leonhartus — 508 tit.; 10; App. 49
 39; App. 51 subscr.; App. 94 1; 6
 Moldavia, reg — 387 51
 Mollerus, Stephanus — 224 tit.; 1; 226 tit.; 2; 671 24
 Molnar, Albertus — 836 tit.; 1; 4
 Monachus, Ioannes — 1002 tit.; 6
 Monaki, Ioannes — 665 tit.; 1
 Morava tellus v. Moravia
 Morava terra v. Moravia
 Moravi (Marcomanni), g. — 1020 337; 539; 589;
 737; 1021 429; 1048 79
 Moravia (Morava tellus, Morava terra) — 824 tit.;
 1; 1020 611; 1021 1040; 1030 tit.; 1049 tit.
 Moschi (Moscovius), g. — 359 35; 1035 6
 Moscovius v. Moschi
 Mosoniensis comit. — 791 5
 Mozerus, Ioannes Balthasar — 829 tit.; 1; 5; 830 3;
 990 tit.; 1
 Muccius, Ioannes — 974 tit.; 6
 Mudronius, Andreas — App. 31 subscr.; App. 49 41;
 App. 134 subscr.
 Mulda (Muldavia unda), fluv., h. Vltava, CS —
 1021 165
 Muldavia unda v. Mulda
 Muraň v. Muranum
 Muranum, arx, h. Murány, Muraň, CS — 694 57
 Murány v. Muranum
 Mycenae, urbs, GR — 2 239
 Mysle, opp., h. Mislye, Nizňá Myšla, CS — 962 tit.
 Myron, statuarus — 471 10
- Nadasdi, Paulus — 740 tit.
 —, Thomas — 740 tit.
 Nagy Apony, opp., h. Oponice, CS — App. 121
 subscr.
 Nagybicse v. Bitsha
 Nagyecsed v. Echedum
 Nagyjeszen v. Iessen
 Nagykálló v. Calo
 Nagyőr v. Neerer
 Nagyszombat v. Tirnavia
 Nagyvárad v. Varadinum
 Nanticovius, Michael — 623 tit.; 896 tit.; 5
 Naso v. Ovidius
 Neerer (Nehrense), opp., h. Nagyőr, Strážky, CS —
 557 tit.; App. 97 subscr.
 Nehrense v. Neerer
 Nemesius, Gregorius (Georgius ?) — 809 tit.; 5; 940
 9; 941 tit.; 1; 9
 Nemet, Ioannes — 991 tit.
 Német Lipcse v. Lipsa
 Nemethi vallis (Németvölgy), H — 407 239
 Németvölgy v. Nemethi vallis
 Neoburgum v. Neopyrga
 Neogradiensis (Nogradensis) comit. — 791 5;
 Mattc. Praef. tit.
 Neopyrga (Neoburgum), opp., h. Neuburg, D —
 1020 594; 1021 224
 Neostadium, opp., h. Wiener-Neustadt, A — Send.
 61
 Nesus, Christianus — 818 tit.; 5; 963 5
 Neuburg v. Neopyrga
 Neustrelitz v. Strelitium
 Niareus (Nyári), Paulus — 432 39; 441 25; 507 38;
 752 tit.; 1048 39
 Niaria (Nyári), Christina — 1048 55; 57; 162; 1096
 6; 8
 Niarius (Nyári), Nicolaus — 752 tit.
 —, Stephanus — 752 tit.
 Nicer, fluv. — 757 4
 Nicolaus, Teuffenbacchi secretarius — 250 tit.
 Nicri urbs v. Heidelberg
 Nicris v. Heidelberga
 Niederlandt v. Batavia
 Nilus, fluv. — 2 247; 5 329; 155 6; 359 20; 906 1;
 1031 6
 Ninive, opp. IR 1112 14
 Nitriensis comit. — 791 5
 Nižná Myšla v. Mysle
 Nižná Šebastová v. Sebesinum
 Noctua, Marcus — 580 tit.; 1
 Nogradiensis v. Neogradiensis
 Norberga, opp., h. Nürnberg, D — 835 2; 928
 3
 Northeim v. Northemium

- Northernium, opp., h. Northeim, D — 760 2; 833 1; 837 1; 994 tit.
- Nova arx episcopalis v. Ujvarinum
- Nové Zámky v. Ujvarinum
- Novisolium (Bistrica), opp., h. Besztercebánya, Banská Bystrica, CS — 794 tit.; 3; 992 tit.; 999 tit.; 1062 tit.; 1065 tit.; 1066 tit.
- Numa Pompilius — 284 81
- Nustus, Ioannes — 577 tit.; 1; 5; 6; 9
- Nürnberg v. Noriberga
- Nyári v. Niareus, Niaria, Niarius
- Odera v. Viadrus
- Odra v. Viadrus
- Olynthiacus ager v. Thracia
- Olynthus, urbs, GR — 364 25
- Opava v. Troppau
- Oponice v. Nagy Apony
- Oppavia, regio — 823 3
- Oppenheim v. Oppheimium
- Oppheimium, urbs, h. Oppenheim, D — 836 5
- Oppianus — Hung. I. Epist. ded. 7
- Oradea v. Varadinum
- Orava v. Arva
- Origenes — Hung. I. Epist. ded. 4
- Orlai v. Orlleus
- Orlle v. Orlleus
- Orlleus (Orlai, Orlle), Nicolaus — 83 tit.; 234 tit.; 302 tit.; 11; 18; Hung. I. Epist. ded. 12; 760 tit.; 1; 6; App. 49 113; App. 66 2; App. 71 2
- Ormandi, Stephanus — 204 tit.; 650 tit.
- Ostrosith, Stephanus — 759 tit.; App. 132 subscr.
- Ostrositica arx v. Illava
- Ostrositius, Andreas — 758 tit.; 3
- , Nicolaus — 603 tit.; App. 64 1
- Othomannigena v. Turcus
- Otomanus v. Turcus
- Ovidius (Sulmonensis), Naso — 83 tit.; 234 tit.; 302 tit.; 11; 18; Hung. I. Epist. ded. 12; 514 41; 760 tit.; 1; 6; App. 49 113; App. 66 2; App. 71 2
- Pacolt, Andreas — 663 tit.; 1; App. 49 97
- Paestum v. Pestum
- Palatitz v. Palatitzius
- Palatitzius (Palatitz), Ioannes — 958 tit.; 3; 1118 tit.; 19
- Palestina (Palestinus recessus), reg. — 62 54; 359 13; 364 69
- Palestinus recessus v. Palestina
- Palfi v. Palfius
- Palfius (Palfi), Ioannes — 738 tit.; 952 tit.; 2
- , Nicolaus — 288 15; 407 112; 117; 129; 281; 483; 601; 408 tit.; 514 111; 1020 740
- , Stephanus — 738 tit.
- Panno v. Hungarus
- Pannon v. Hungarus
- Pannonia regio v. Hungaria
- Pannonia terra v. Hungaria
- Pannonia v. Hungaria
- Pannoniaca ora v. Hungaria
- Pannoniaca terra v. Hungaria
- Pannoniacum regnum v. Hungaria
- Pannoniacus ager v. Hungaria
- Pannonicus v. Hungarus
- Pannonis v. Hungaria
- Pannonis arva v. Hungaria
- Pannonis humus v. Hungaria
- Pannonis ora v. Hungaria
- Pannonis tellus v. Hungaria
- Papia, Catharina — 571 17; 1074 tit.; 16; 35
- Pappius, Georgius — 856 tit.; 4; 933 tit.; 10
- Parcius, Ioannes — 972 tit.; 2
- Parrhasius, pictor — 1021 381
- Parthi, g. v. Turcus — 359 36; 391 14
- Partizánska Lupča v. Lipsa
- Pasmannus (Pazmanius, Pázmány), Petrus — 1115 21; 22; 1118 11; App. 125 1; 11; 19; 31
- Patacinum, urbs, h. Sárospatak, H — 519 tit.; 7
- pater Albis v. Witeberga
- Pathmus, insula — 1002 1
- Paulus, apost. — 105 tit.; 148 tit.; 192 15; 193 7; 908 5
- Pazmanius v. Pasmannus
- Pázmány v. Pasmannus
- Pechius, Sigismundus — 744 tit.; 3
- Pelargus, N. — App. 97 29
- Peperellus v. Piperellus
- Peregdius v. Peregius
- Peregus (Peregdius), Stephanus — 227 tit.; 1; 333 tit.; 1; 402 tit.; 3; 8; 9; 412 tit.; 1; 2; 16; 653 3; 850 tit.; 1; 992 2; App. 49 145; App. 54 subscr.; App. 103 subscr.
- Pergama v. Troia — 1020 404; 1021 693; 767
- Perlaki ? — App. 49 146
- Pereni, Georgius — 1091 7
- Pericles — 410 36
- Persia (Persidos ora, Persis) — 364 69; 444 29; 1074 9
- Persidos ora v. Persia
- Persis Persia
- Pest v. Pestum
- Pestum (Paestum), urbs, h. Pest, H — 379 6; 397 442; 407 600; 436 4; 442 2; 1021 191
- Petaeus v. Pete

- Pete (Petaeus, Peteus, Pethe, Petó), Ladislaus — **242** tit.; **299** 8; **305** tit.; 3; 7; **336** 7; **432** 37; **526** tit.; 2; **761** tit.; 1; **App. 41** tit.; **App. 49** 95
- Pethe v. Pete
- Peteus v. Pete
- Petó v. Pete
- Petz v. Petzius
- Petzius (Petz, Pezzen), Ioannes — **694** 17; **App. 141** III.
- Peucer. Caspar — **Send. 59**
- Pezzen v. Petzius
- Pfaltz, reg. — **706** 7
- Phalaris — **1040** 18
- Pharia ora v. Aegyptus
- Phidias, statuarius — **1021** 354
- Philemon — Hung. III. L. B. 2
- Philippus (Macedo), rex Macedonum — **465** 180
- Phrygia, reg. — **126** 3
- Piacenza v. Placentia
- Pick (Picus), Andreas — **App. 109** 11
- Pictavium, opp., h. Poitiers, F — **1048** 4
- Picus v. Pick
- Pilcius, Caspar — **App. 49** 62
- Pindarus — Hung. I. Epist. ded. 4; **447** 4
- Pinnerius, Ioannes — **1066** tit.; 7
- Piperellus (Peperellus, Piverellus), Ezechiel — **139** tit.; **334** tit.; 20; **549** tit.; 47; **App. 49** 57
- Piřnitz von, Heinrich — **App. 109** 11
- Pisonis urbs v. Posonium
- Piverellus v. Piperellus
- Placcius, Andreas — **260** tit.
- Placentia, urbs, h. Piacenza, I — **470** 5
- Placerus, Erhardús — **470** tit.; 2; 5
- Platnerus, Antonius — **Sir. Praef. tit.; 208** tit.; **App. 69** 2
- Plato — **Sir. Praef. 7**; **Castr. L. A. 1**; **140** 16; **192** 13; Hung. I. Epist. ded. 5; **502** 3; Hung. III. L. B. 2; **584** 3; **616** 71; **1095** 9; **App. 3** 2; **App. 68** 1
- Plautus, Titus Maccius — Hung. I. Epist. ded. 21; **604** 1; **App. 49** 155
- Plinius, Caius Caecilius Secundus — Hung. I. L. B. 2
- Pogranius, Benedictus — **737** tit.; 1
- Poitiers v. Pictavium
- Polen v. Polonia
- Politus ? — **1021** 603
- Pollio, Cnaeus Asinius — **465** 179
- Polonia (Polen, Polonis, Polonis tellus, Sarmaticum solum, Sarmatis ora) — **387** 5; **404** 6; **608** tit.; **1053** 17; **App. 80** 1
- Poloni (Sarmatae, Sauromatae), g. — **114** 1; **387** 6; **404** 3; **514** 40
- Polonis v. Polonia
- Polonis tellus v. Polonia
- Pompeius, Cnaeus Magnus — Hung. I. Epist. ded. 7
- Pontus (Euxinus, Pontus ater), mare — **1** 89; **2** 246; **364** 18; **407** 539; **679** 23
- Pontus ater v. Pontus
- Poppelius a Lobkovicz, Wenceslaus — **803** tit.; 3
- Posoniensis comit. — **791** 5
- Posonis v. Posonium
- Posonium (Pisonis urbs, Posonis, Presburga) h. Pozsony, Bratislava, CS — **445** tit. bis; 1; 5; 21; **694** 39; **736** 4; **793** tit.; 1; **898** 5; **953** 4; **1094** 10; **App. 141** XIII.
- Posthius, Ioannes — Hung. I. L. B. 1; **App. 38** tit.
- Pozsony v. Posonium
- Praepostvarius (Agriae Praepostvarius, Erlae Praepositus Varius), Valentinus — **386** 5; **1064** 16
- Praetorius, Wolfgangus — **App. 24** tit.
- Prag v. Praga
- Praga (Casurgiaca arx, Casurgias, Casurgis, Lybussa, Prag) h. Praha, CS — **281** 134; **284** 101; **358** 1; **359** 4; **387** 31; **494** tit.; **503** 73; **566** tit.; **616** 244; **713** 33; **771** 4; **778** 4; **797** tit.; **802** 1; **805** 3; **811** 1; **812** 4; **816** 5; **820** tit.; 2; **824** 3; **828** 2; **830** 1; **841** 5; **905** 4; **942** 6; **970** tit.; 2; **986** tit.; 4; **988** tit.; 1 bis; 4; 6; **1020** 404; **615**; **663**; **666**; **668**; **699**; **750**; **1021** 290; **310**; **1051** tit.; 4; 8; **1065** 18; **1079** 1; **App. 109** 4; 6; **App. 110** 2 bis; **140**; **App. 123** 14
- Praha v. Praga
- Praxiteles — **32** 89; **471** 10; **616** 73; **1021** 353
- Prellerus, Caspar — **891** tit.; 2
- Presburga v. Posonium
- Prešov v. Epperies
- Preuner v. Breuner, N.
- Priedviza v. Prividia
- Prividia, opp., h. Privigye, Priedviza, CS — **984** 4
- Prividiensis, Ioannes — **1000** tit.; 2
- Privigye v. Prividia
- Propertius, Sextus — Hung. III. L. B. 5
- Propontis, mare — **1** 88; **364** 71; **387** 59; **1053** 15; **1093** 21
- Prořkovsky v. Prořkoffsky
- Prořkoffsky (Prořkoffsky), Ulrich Desiderius — **Send. 64**
- Pruckfelterus, Daniel — **828** tit.; 1; **940** 10
- Pucheim v. Bucheimus
- Punica regna — **359** 19
- Pyrrho, Elidensis — **84** 6
- Quadi, g. — **1020** 611
- Quintilianus, Marcus Fabius — Hung. I. Epist. ded. 5

- Rába v. Arabo
Ráchehy v. Rascius mons
Ragacenus, Georgius — 661 tit.; 1
Raibicius v. Ribischius
Rakatzai, Gabriel — 249 tit.; 2
Rakoci, Georgius — 504 32; 679 43
Rákóczi, Sigismundus — App. 141 XX.
Rákos mezeje v. Gramina cancri
Rakoti, Ioannes — 954 tit.; 3
Ranzovius, equester — 453 5
Rappus, N. — 805 tit.; 1; 6
Rascius mons, h. Ráchehy, H — 407 306
Ratisbona, urbs, h. Regensburg, D — 1020 570
Rausch, Martinus — App. 136 subscr.
Rederus, Melchior — 441 25
Redmeczi, Ioannes — 1131 3
Regensburg v. Ratisbona
Regius, Ioannes — 1001 tit.; 2
Regulus, Marcus Atilius — 281 93; 616 97; Send. 26; 1065 7
Reiner v. Reinerus
Reinerus (Reiner), Melchior — 842 tit.; 843 1; 1118 tit.; 17
—, Melchior, fil. — 842 4
Reis v. Reissius
Reissius (Reis), Ioannes — 859 tit.; 2; 993 tit.; 1
Renner, Antonius — Send. 67
Remus, Georgius — 835 tit.; 1; 928 tit.; 10
Reusnerus, Elias — Hung. I. L. B. 1; 489 2
—, Nicolaus — Hung. I. L. B. 1; 489 2
Rewai, Petrus — 733 tit.
Rézbánya v. Aldenburgum
Rhau, Ioannes — App. 98 subscr.
Rhenus, fluv. — 359 23; 38; 1064 23
Rhodomanus, Ioannes — App. 35 tit.
Rhodope, mons — 1020 290
Rhodus, urbs, insula — 364 74
Rhor de v. Rhorius
Rhorius (Rhor de), David — 1062 15
Ribischius (Raibicius), Godfridus — 441 tit.; 3; 41
Rimay, Ioannes — 956 tit.; 4; App. 49 128
Rodolphus v. Rudolphus
Rodulphus v. Rudolphus
Rohaczus (Rohatz), Melchior Turocenus — 899 tit.; 1; App. 49 71; App. 129 2
Rohatz v. Rohaczus
Rom v. Roma
Roma (Rom) urbs, I — 281 92; 284 82; 320 9; 367 2; 444 5; 446 2; 448 4; 497 23; 651 2; Send. 24; 39; 741 5; 1009 2; 1020 57; 1021 85; 401; 444; 895; 1027; 1029; 1057 10; 1104 2
Romana ora v. Italia
Romuli tellus v. Italia
Roseman, Ioannes — 995 tit.; 1
Rosemannus, Martinus — 862 tit.; 4; 5 bis; App. 104 subscr.
—, Sebastianus — 436 tit.; 3; 442 tit.; 1; 888 tit.; 1
Rosnavia (Rosnavia), urbs, h. Rozsnyó, Rožňava, CS — 897 3; 991 tit.; 4
Rosenberga, urbs, h. Rózsashegy, Ružomberok, CS — App. 140 subscr.
Rosina, uxor Sebaldi Artneri — 339 20
—, fil. Sebaldi Artneri — 499 tit.; 2
Rosnavia v. Rosenavia
Rosnawerus, Samuel — 267 tit.
Rovozius, Franciscus — 327 tit.; 1; 3; App. 49 146
Rožňava v. Rosenavia
Rózsashegy v. Rosenberga
Rozsnyó v. Rosenavia
Rotkovitius, Gregorius — 808 tit.; 2; 940 9; 942 tit.; 3
Rottallerus, Ioannes — 474 16
Rubella, amica Bocatii — 535 tit.; 1; 13; 543 tit.; 2; 8; 546 tit.; 1; 550 tit.; 2; 8; 552 tit.; 1; 554 tit.; 2; 555 3; 5; 558 tit.; 561 1; 4; 567 tit.; 1
Ruda, Ioannes — 953 2
Rudolphus I. imp. — 1021 918
— II. (Augustus, Rodolphus, Rodulphus) imp., rex — 1 tit.; 77; 132; 157; 165 ter; 2 1; 83 19; 284 68; Musp. Epist. 8; 296 tit.; 5; 297 5; 357 tit.; 3; Hung. I. Epist. ded. 12; 359 tit.; 3; 360 tit.; 2; 372 tit.; 20; 387 tit.; 407 523; 535; 443 tit.; 1; 10; 444 23; 445 30; 456 8; 474 3; 509 19; 514 103; 521 65; 654 3; 685 2; 806 5; 1020 488; 1021 61; 925; 1034 21; 1035 1; 1048 7; 1052 33
Rusca Capusca — 538 6
Ruscus, quidam — 604 tit.; 2; 4
Ruteni, g. — 1009 1
Ružomberok v. Rosenberga
Saaros v. Sarossinum
Saba (Arabia), reg — 1 152
Sabaria, opp., h. Szombathely, H — 1048 2
Sabbatsa, olim Szabadka, arx — 379 3
Sabinov v. Cibinium
Sabinus, Georgius — Hung. I. L. B. 1; 473 2; Hung. V. L. B. b 3; App. 80 1
Sabo v. Szabo
Saboltensis (Zabolch) comit. — 791 3; Matc. Praef. tit.
Sachsen v. Saxonia
Sacmar (Szagmarium, Zakmar, Zathmarium), opp., h. Szatmár, Satu-Mare, R — 372 9; 679 89; 694 31; 748 1; App. 141 IX.
Sacmariensis comit. — 791 3
Saladiensis comit. — 791 4
Salerno v. Salernum

- Salernum, opp., h. Salerno, I — 679 51
 Sallustius, Caius Crispus — App. 49 155
 Salm, v. Solmus
 Sambdorferus, Thomas — 841 tit.; 5
 Sambucus (Sambucus, Zsámboki), Ioannes — 446
 1; 448 3; 1063 11
 Sambucus v. Sambucus
 Sancta Crux, opp., h. Szentkereszt, Križovany, CS
 — App. 131 subscr.
 Sappho — App. 109 4
 Sappho Angla: Elisabetha Ioanna Westonia — 986
 1—2
 Sar. Gr. ? — App. 53 subscr.
 Saracena terra v. Turcia
 Saracenus v. Turcus
 Sarcotius, Ioannes — 857 tit.; 1; 980 tit.; 3
 Sardanapalus — 465 136
 Šarišské Luky v. Kelemes
 Sarmatae v. Poloni
 Sarmaticum solum v. Polonia
 Sarmatis ora v. Polonia
 Saros v. Sarossinum
 Sáros v. Sarossinum
 Sárospatak v. Patacinum
 Sarsiensis comit. — 775 tit.; 787 tit.; 1; 957 tit.; 958
 tit.; Mattc. Praef. tit.; 1118 tit. bis
 Sarossinum (Saaros, Saros), arx, h. Sáros, Velký
 Šariš, CS — 413 tit.; 432 13; 671 tit.
 Sátoraljaújhely v. Ujhelinum
 Satu-Mare v. Sacmar
 Sauomatae v. Poloni
 Saus v. Savus
 Sauterus, Samuel — Sir. Praef. tit.; 381 tit.; 556 tit.;
 3; 561 tit.; 1; 676 tit.; 3; 6; App. 65 5
 Savus (Saus), fluv., h. Száva — 1 54; 2 233; 365 14;
 1020 431; 1132 43
 Saxonia (Sachsen), reg. — 706 8; App. 97 22
 Scaevola, Quintus Mucius — 282 16
 Scepusia (Scepusiacum solum, Scepusiacus orbis,
 Scepusium), reg., olim pars Hungariae
 superioris — 311 11; 331 tit.; 332 tit.; 333 tit.;
 440 tit.; 529 tit.; 8; 539 tit.; 785 2; 974 tit.; App.
 81 tit.; App. 131 subscr.
 Scepusiacum solum v. Scepusia
 Scepusiacus orbis v. Scepusia
 Scepusium v. Scepusia
 Scepusius comit. — 789 tit.; 5
 Scepsius, Crispinus — 203 tit.; 1; 503 5
 Schallnberger ? — 1067 6
 Schemnicia v. Schemnicium
 Schemnicium (Schemnicia), urbs, h. Selmecbánya,
 Banská Štiavnica, CS — 794 tit.; 3; 995 6; App.
 52 subscr.
 Schetzius, Wolfgangus — 812 tit.; 1; 5; 816 5
 Schirmerus, Ioannes — 135 tit.; 335 tit.; 2; 541 tit.;
 15; 73; App. 49 59
 Schlesien v. Silesia
 Schliben a, Fridericus — App. 9 tit.; App. 49 129
 Schlickius, Andreas — 799 tit.; 1
 Schliffel, Anthonius — 913 tit.
 Schmölnitz v. Smelnicia
 Schnellius, Thomas — 868 tit.; 2
 Scholcius, Adamus — 574 tit.; 2; 25
 —, Antonius — 206 tit.; 2; 207 1; 261 tit.; 271 tit.;
 662 tit.; 9
 —, Georgius — 216 tit.; 1
 Schonhoferus, Hannibal — 213 tit.
 Schosser, Ioannes — Hung. V. L. B. b 3
 Schönbergerus, N. — 830 1
 Schönleben, Michael — 353 tit.; 1; 354 1
 Schulcius, Sigismundus — 513 tit.; 5
 Schwagerus, Marcus — 375 tit.; 1; 6
 Schwartzbergius v. Schwartzenbergius
 Schwartzenberg v. Schwartzenbergius
 Schwartzenbergius (Schwartzenbergius, Schwartzen-
 berg, Schwartzburgerus), Adolphus — 407
 61; 217; 223; 280; 350; 447; 472; 524; 408 tit.;
 410 tit.; 1; 21; 26; 436 2; 514 110
 Schwartzburgerus v. Schwartzenbergius
 Schweidnitz v. Svidnitium
 Schwendi v. Schwendius
 Schwendius (Schwendí), Lazarus — 372 13; 373 1; 2;
 384 tit.; 5; 17; 679 85
 Scipio, Cornelius Africanus — 281 54; 284 36;
 Hung. I. Epist. ded. 7; 465 98; 182; 921 10; 939 5
 Sclavi, g. — 280 3; 1000 tit.; 1020 271; 634; 684;
 1048 78; App. 95 5
 Scopas, statuarus — 1021 381; 1088
 Scultetus, Martinus — 889 tit.; 2
 —, Severinus — Sir. Praef. tit.; 195 tit.; 343 tit.; 1;
 557 37; 40; App. 46 tit.; App. 49 69
 Scythia v. Turcia — Mattc. Praef. 4
 Scythica tellus v. Turcia
 Scythicus v. Turcus
 Sebesinum, opp., h. Alsósebes, Nižná Šebastová, CS
 — 694 36; App. 141 XI.
 Sebessi, Paulus — 326 tit.; 1; App. 49 87
 Seges, arx, h. Segesvár, Sighișoara, R — 694 47; App.
 141 XVI.
 Segesvár v. Seges
 Seidelius, Bruno — App. 11 tit.
 Seindenschwantzius, Wolfgangus — 875 tit.; 1
 Seldnerus v. Söldnerus
 —, Ioannes — 655 tit.; 33; 34; 63; 83; 656 1
 Seletzki ? — 1067 13
 Selmecbánya v. Schemnicium
 Semiramis — Hung. I. Epist. ded. 16
 Semptz, opp., h. Szenc, Senec, CS — 1131 subscr.

- Senderovia (Bebbeciana sedes), opp., h. Szendrő, H — 474 tit.
- Senec v. Semptz
- Seneca, Lucius Annaeus — 121 tit.; **App. 49** 155; **App. 110** 7
- Sepsi Laczkó, Máté — **App. 141** subscr.
- Sepsinus Czombor (Szepsi Csombor), Martinus — 1095 tit.; 10; 12
- Septem arx v. Transylvania
- Septem castra v. Transylvania
- Seraphinus ? — **App. 49** 38
- Serenius, Franciscus — 762 tit.; 5
- Seressius, Ioannes — 887 tit.; 1; 996 tit.; 1
- Servilius, Caius — 281 55
- Sešovce v. Gallszech
- Siderius, Ioannes — 520 tit.; **App. 33** tit.
- , Philippus — 89 tit.
- Sigethum (Zigeth), arx, h. Szigetvár, H — 751 2
- Sighișoara v. Seges
- Siglerus, Ioachimus — 274 tit.; 1
- Silesia (Elysiorum campus, Slezia, Slesias, Slesidos ora, Schlesien) — 113 1; 382 1; 441 3; 514 128; 145; 532 17
- Silvanum v. Kis Silvanum
- Simleul v. Somllokeo
- Simois, fluv. — 1020 433
- Sinan (Sinanus), bassa — 393 17; 407 152; 549; 577; 616 47; 667 5; 668 5
- Sinanus v. Sinan
- Sinei v. Merse de Sinye
- Sinei, Christophorus — 778 tit.
- , Nicolaus — 778 tit.
- , Stephanus — 778 tit.
- Singerus, Andreas — 269 tit.; 3; 270 1
- Sion v. Hierosolyma
- Sixai, (Ioannes?) — 1067 12
- Slesia v. Silesia
- Slesias v. Silesia
- Slesidos ora v. Silesia
- Smelnice v. Smelnicia
- Smelnicia (Schmólnitz, Smelnice), opp., h. Szomolnok, Smolnik, CS — 485 tit.; 17
- Smolnik v. Smelnicia
- Socrates — 284 151; **App. 3** 1; **App. 11** 50; **App. 34** 3
- Socubsa, fluv. — 407 219
- Solimanus v. Solymannus
- Solivar v. Soowarinum
- Solmus (Salm, Nicolaus, comes Salmonae) — 1020 621
- Solon — 299 13; 403 37; 407 63; 410 34; 478 36; 493 4; 616 95; **App. 140** 5
- Solyma v. Hierosolyma
- Solyma arx v. Hierosolyma
- Solymannus (Solimanus), imp. Turciae — 1 39; 360 41; 364 74; 369 tit.; 3
- Sólyomkő v. Somllokeo
- Šoma v. Somianum
- Somianum, pag., h. Felsősom, Šoma, CS — **App. 72** 3; **App. 129** 3
- Sommerus, Zacharias — 822 tit.; 1
- Somllokeo, pag., h. Sólyomkő, Somlyókő, Simleul, R — **App. 108** 2; **App. 141** II.
- Somlyókő v. Somllokeo
- Soos, Albertus — 659 tit.; 3; 5
- , Christophorus — 477 tit.; 13; 16; 491 tit.; 13
- Soowarinum (Sovarum), opp., h. Sóvár, Solivár, CS — 353 tit.; 5; 491 tit.
- Sophia, abbatissa — 797 tit.
- Sopron v. Sopronium
- Soproniensis comit. — 791 4
- Sopronium, urbs, h. Sopron, H — 793 tit.; 1; 1084 13
- Sóvár v. Soowarinum
- Sovarum v. Soowarinum
- Söldnerus (Seldnerus), Georgius — 352 tit.; 1; 8; 885 tit.; 2; 937 tit.; 7
- Sörös, Georgius — 943 tit.; 1
- Spangenbergus, Ioannes — **App. 6** tit.
- Spanien v. Hispania
- Sparta (Lacedaemon) — 2 124; 115 4; 122 1; 12; 13; Hung. III. L. B. 3; 1021 464
- Spartacus — 1021 231
- Sperndorff, opp., h. Illyésfalva, Iliašovce, CS — 974 tit.
- Spillenbergerus, Samuel — 865 tit.; 1; 1085 4; 6; 12; 93
- Spinola, Ambrosius — 974 2
- Sportanus, Lucas — 565 tit.; 3
- Stagirites v. Aristoteles
- Staino, Petrus — 671 tit.; 12; 672 2
- Stansith v. Horvath, Gregorius
- Stará Ľubovňa v. Lublo
- Starenberger ? — 1067 5
- Starzerius ? — 1067 6
- Steinberg, Nicolaus — **App. 5** subscr.
- Steinheuserus, Iacobus — 860 tit.; 1
- Stephanus I., rex Hungariae — 1021 157; 1000; 1168; 1053 26
- Sternberg von Ausch, Wilhelm — **Send. 57**; 804 tit.; 3; 5
- Stiglicius, Franciscus — 268 tit.; 2; 269 2; 4
- Stiria (Stiriacum solum) — 433 4
- Stiriaca Athenae v. Graecium
- Stiriacum solum v. Stiria
- Stirus dux v. Ferdinandus, archidux Stirus
- Stolshagen v. Stolshagius
- Stolshagius (Stolshagen), Caspar — 461 11
- Strasbourg v. Argentina

- Strausius ? — 1021 582; 604
 Strážky v. Neerer
 Strelitium, opp., h. Strelitz, Striletz, Neustrelitz,
 DDR — App. 113 tit.
 Strelitz v. Strelitium
 Strigoniaca arx v. Strigonium
 Strigonium (Strigoniaca arx), opp., h. Esztergom, H
 — 1 109; 379 9; 532 19; 1021 195; 203; 1048 8
 Striletz v. Strelitium
 Stubna, opp., h. Stubnya, Štubňa, CS — 848 4
 Štubňa v. Stubna
 Stubnya v. Stubna
 Sturmius, Ioannes — 999 tit.; 3; 6
 —, Martinus — 182 tit.; 2; 9; 345 tit.; 1; 957 3
 Sudetes, montes — 1021 270
 Suffenus — Hung. II. L. B. 4
 Suidnic v. Svidnitium
 Sulmonensis v. Ovidius
 Summer, Oswaldus — 258 tit.; 2
 Susanna, uxor Gabrielis Bethlen v. Károlyi, Susanna
 Svidnitium (Schweidnitz, Suidnic), urbs, h.
 Swidnica, PL — 533 tit.; 974 tit.
 Swidnica v. Svidnitium
 Syl, fluv., h. Zsil — 363 62
 Syria — 5 327
 Syxovia, opp., h. Szikszó, H — 679 93
- Szabadka v. Sabbatsa
 Szabo (Sabo), Georgius — 230 tit.; 1; 336 tit.; 1; 524
 tit.; 1; 541 11; 571 tit.; 28; 572 1; 573 1; 771 tit.;
 1; 922 tit.; 1; 9; 1074 tit.; App. 49 136; App. 79 3;
 App. 129 1
 —, Georgius, fil. — 923 tit.; 4
 Szagmarium v. Sacmar
 Szántó, opp., H — 188 tit.; 4; 591 20; 846 6
 Szatmár v. Sacmar
 Száva v. Savus
 Széczi, Georgius — 742 tit.; 1; 918 tit.; 1
 —, Thomas — 742 tit.; 1
 Szegedi, Anna — 539 20
 Székely (Dózsa), György v. Zeckelides, Georgius
 Székesfehérvár v. Alba Regalis
 Szenc v. Semptz
 Szendrő v. Senderovia
 Szentkereszt v. Sancta Crux
 Szepsi Csombor v. Sepsinus Czombor
 Szigetvár v. Sigethum
 Szikszó v. Syxovia
 Szombathely v. Sabaria
 Szomolnok v. Smelnicia
 Szuhai, Casparus — 767 tit.; 2
 Szunioqus, Moises — 772 tit.; 4
- Tarcal v. Tarczalis
 Tarczalis, opp., h. Tarcal, H — 591 20
 Talia v. Tályá
 Tályá (Talia), opp., H — 187 tit.; 6; 12; 591 20
 Tartari, g. v. Turcus — 370 tit.; 22; 27; 391 tit.
 Tartarus v. Turcus
 Taubmanus, Fridericus — 183 tit.; 10; 184 3; Hung.
 I. L. B. 1; 489 tit.; 1; 832 tit.; 1; App. 1 subscr.;
 App. 49 25; App. 119 subscr.; App. 146 subscr.
 Telegdius, Stephanus — App. 105 subscr.
 Temesvár v. Temesvarum
 Temesvarum, arx, h. Temesvár, Timișoara, R — 284
 116
 Teokeolius, Nicolaus — 757 tit.; 1
 —, Stephanus — 756 tit.; 2
 Tepla, pag., h. Hernádtapolca, Teplička, CS — 1085
 38; 39
 Teplička v. Tepla
 Terentius, P. Afer — Hung. I. Epist. ded. 21; 500 5;
 Hung. IV. L. B. 2
 Teschin v. Tessinum
 Tessinum (Teschin), urbs, h. Český Tešín, CS;
 Cieszyn, PL — Send. 58
 Teubelius, Ioannes — 863 tit.; 1003 tit.; 6
 —, Christophorus — 863 tit.
 Teubertus, Michael — 811 tit.; 1
 Teuffenbach v. Teuffenbachius
 Teuffenbach, Fridericus — 616 tit.
 —, Rudolphus — 616 tit.
 —, Sigismundus — 616 tit.
 Teuffenbachius (Teuffenbach, Teuffenbachus),
 Christophorus — 177 tit.; 250 1; 281 145; Hung.
 I. Epist. ded. 12; 368 tit.; 372 tit.; 16; 374 tit.;
 378 tit.; 31; 379 tit.; 397 5; 403 tit.; 18; 83; 114;
 449 27; 451 tit.; 452 1; 471 tit.; 503 57; 507 24;
 616 19; 94; 109; 679 39; 1073 11; App. 1 tit.; 5;
 App. 49 77; App. 64 2
 Teuffenbachus v. Teuffenbachius
 Teuto v. Germanus
 Teutolytsche v. Lipsa
 Teutona ora v. Germania
 Teutona terra v. Germania
 Teutonicum solum v. Germania
 Teutonicus v. Germanus
 Teutonis v. Germania
 Teutonis terra v. Germania
 Teutonus v. Germanus
 Thais, meretrix — 146 6
 Than, Antonius — 633 tit.; 2; 851 tit.; 2
 Thebae, arx, GR — 1020 502
 Thebesius, Ioannes — 332 tit.; 3; App. 49 139; App.
 92 25
 Theodosius, princeps — 1021 548
 Theon, poeta calumniator — Sir. Praef. 4; 282 25; 30

- Theophanes — Hung. I. Epist. ded. 7
 Thoraconymus, Ioannes — 395 tit.; 507 tit.; 2; 46; 50
 —, Matthias — 479 tit.
 Thornensis comit. — 791 3; 962 2
 Thracia v. Turcia — 364 20
 Thracidos domina urbs v. Constantinopolis
 Thracidos ora v. Turcia
 Thracis v. Turcia
 Thracis terra v. Turcia
 Thracius v. Turcus
 Thracus c. Turcus
 Thrax v. Turcus
 Thurea rura, opp., h. Tura, H — 679 103
 Thurigerus v. Thurius, Georgius
 Thurius (Thurigerus), Georgius — 903 tit.; 930 tit.; 8; 932 3; 1064 15; App. 49 47
 Thurociensis comit. — 791 6
 Thurocius, Ioannes — 1064 5
 Thurzo, Christophorus — 735 tit.; 2
 —, Emericus — 753 tit.; 1; 754 tit.; 901 2; 919 9; 938 tit.; 1048 21; 66; 110; 1096 5
 —, Georgius — 729 tit.; 2; 3 bis; 4 bis; 757 2; 763 3; 889 4; 915 10; 916 tit.; 1; 1020 596; 740; 1048 82; 121; 1051 tit.; 1
 —, Stanislaus — 734 tit.; 1
 —, Susanna — 286 38
 Thymaeus v. Timaeus
 Tiberis, fluv. — 1021 427
 Tibiscus, fluv., h. Tisza — 2 232; 243; 284 57; 292 3; 403 96; 487 3; 490 25; 1048 17; 167; 1064 23; 1132 42
 Tibullus, Albius — Hung. III. L. B. 5
 Tigris, fluv. — 5 323; 325; 397 245
 Tilenus, Georgius — 212 tit.; 2
 Timaeus (Thymaeus), Thomas — Sir. Praef. tit.; 344 tit.; 2; 3; 8; App. 49 69
 Timișoara v. Temesvarum
 Timon, Atheniensis — 82 14; 192 2
 Tirnavia, urbs, h. Nagyszombat, Trnava, CS — 446 tit.; 1; 447 1; 793 tit.; 1; 1123 1; App. 121 subscr.
 Tisza v. Tibiscus
 Tocaina moenia v. Tocainum
 Tocainum (Tocaina moenia), arx, h. Tokaj, H — 403 95; 487 4; 694 60
 Tokaj v. Tocainum
 Tomita v. Turcus
 Tomitanus v. Turcus
 Tordai v. Gelous
 Trachenberger, Godfridus — 88 tit.; 2; 5; App. 32 tit.; App. 49 29
 Traianus, M. Ulpianus — 1021 401
 Transylvania (Metanastaeus orbis, Septem arx, Septem castra) — 2 104; 107; 115; 138 tit.; 387 tit.; 393 tit.; 9; 456 tit.; 532 tit.; 668 4; 694 tit.; 56; 969 tit.; 982 tit.; 1035 5; 1036 1; 1057 14; 1068 tit.; 1081 tit.; App. 49 79; App. 108 1; App. 141 tit.; XV.; XVI.; XX bis; App. 145 tit.
 Transylvanus Achilles v. Bathori, Sigismundus
 Trautmansdorferus (Trautmansdorffius), Sigismundus Fridericus — 432 58; 433 tit.; 15
 Trautmansdorffius v. Trautmansdorferus
 Trenčín v. Trentschin
 Trencsén v. Trentschin
 Trentschiniensis comit. — 791 5
 Trentschin (Trincinium), arx, h. Trencsén, Trenčín, CS — 694 42; App. 141 XIV.
 Treutlerus, Michael — 560 tit.; 11
 Trincinium v. Trentschin
 Trnava v. Tirnavia
 Troia (Iliacum regnum, Pergama), arx, TR — 2 111; 240; 126 3; 281 92; 364 70; 407 466; 517; 419 9; 444 5; 465 80; 652 36; 679 42; 1020 76; 1021 694; 849; App. 10 13; App. 80 1
 Troppau (Troppaw), urbs, h. Opava, CS — Send. 37; 56; 66
 Troppaw v. Troppau
 Trosterus (Trösterus), Georgius — Sir. Praef. tit.; 347 tit.; 1; App. 70 4
 Trösterus v. Trosterus
 Tuisco, proavus Germanorum — 364 29
 Tura v. Thurea rura
 Turca v. Turcus
 Turcia (Gargara, Getica ora, Geticum solum, Macedo, Saracena terra, Scythia, Scythica tellus, Thracia, Thracidos ora, Thracis, Thracis terra) — 1 73; 80 1; 125 4; 309 14; 359 33; 360 15; 16; 362 13; 363 1; 365 15; 407 152; 420 12; 443 14; 444 15; 461 7; 497 19; 23; 503 79; 532 2; 35; 680 2
 Turcicus v. Turcus
 Turcigenus v. Turcus
 Turcus (Borysthenius, Euxinus, Geta, Geticus, Gog et Magog, Mahometa, Mahometiacus, Mahometigena, Mahometia, Mecchus, Mesecius, Othomanigena, Otomanus, Saracenus, Scythicus, Tartarus, Thracius, Thracus, Thrax, Tomita, Tomitanus, Turca, Turcicus, Turcigenus) — passim
 Turnus, Matthias — 800 tit.; 1
 Türmerus, Laurentius — 1066 7
 Tyrola, regio — 1020 631
 Tyropolis v. Kesmarkinum
 Tyrrhenum aequor — 359 15
 Ugoczensis comit. — 791 3
 Ugroci, Ioannes — 997 tit.; 1
 Uherský Brod v. Hunnebroda

- Ujhelinum, opp., h. Sátoraljaújhely, H — 522 tit.; 4; 930 tit.
- Ujvarinum (Archicatedralis nova, Nova arx archiepiscopalis), urbs, h. Érsekújvár, Nové Zámky, CS — 694 49; App. 141 XVII.
- Ulpianus, IC. — 593 45
- Ulmannus, Theodorus — App. 118 subscr.
- Ungaria v. Hungaria
- Ungaricum regnum v. Hungaria
- Ungaricus v. Hungarus
- Ungarus v. Hungarus
- Ungvár v. Ungvarium
- Ungvariensis comit. — 790 tit.; App. 89 1
- Ungvarium, opp., h. Ungvár, Uzsgorod, SU — 683 4; 790 2; 968 tit.; 1130 tit.;
- Unterbaum, Christophorus — App. 133 subscr.
- Unterholcerus, Ioannes — 514 114
- Ursinus, Elias — 1092 1
- , Melchior — App. 27 tit.
- Usrai, Fridericus — 263 tit.; 1; 496 tit.; 16; 624 tit.; 7; 880 tit.; 4
- Usz, Alexander — 687 tit.; 2
- , Ioannes — 465 tit.; 11; 961 tit.; 2; 5
- , Stephanus — 465 tit.; 11
- , Valentinus — 384 tit.; 17
- Uzsfalva, pag., h. Uzovce, CS — 961 tit.
- Utenhoniuss, Carolus — App. 19 tit.; 1; App. 49 30
- Utopia — 580 3
- Uzovce v. Uzsfalva
- Uzsgorod v. Ungvarium
- Vabacurtius, Gempius v. Fabacurtius
- Vacius, Gregorius — 522 tit.; 2; 13; 40; App. 49 51
- Vág v. Vagus
- Vagus, fluv., h. Vág, Váh, CS — 365 14; 366 6; 603 tit.; 1048 25; 125; 168
- Váh v. Vagus
- Valachi, g. — 1109 1
- Valones, g. — 407 346; 1020 449; 1021 288; 314
- Vandala tellus v. Lusatia
- Vandali v. Lusatii
- Varadinum, arx, h. Nagyvárad, Oradea, R — 411 tit.; 441 tit.; 17; 510 22; 522 31; 1048 42
- Varaiu v. Keovarum
- Varanovius, Andreas — 846 tit.; 4
- Variscus, Christophorus — App. 23. subscr.
- Vasvariensis comit. — 791 4
- Vedanius, Franciscus — 652 tit.; 1; 50; App. 49 69
- Velký Šariš v. Sarossinum
- Vencelius v. Lob, Venceslaus (Vencelius)
- Verebelia, Iuditha — 571 tit.
- Vergilius, Publius Maro (Andinus) — Sir. Praef. 5; 282 29; 37; Hung. I. Epist. ded. 4; 7; Hung. I. L. B. 1; 365 9; 459 7; 13; 461 40; 465 179; 490 1; 494 52; 514 79; 523 38; 58; 617 3; Mattc. Praef. 5; 1020 109; 404; 1021 14; 110; 137; 1064 22; App. 49 149; App. 50 2; 5; App. 91 55
- Vernerus, Gaspar — 606 tit.
- , Georgius — 478 28
- Veronica ? — 1048 104
- Vesalius, Andreas, medicus — 965 1; 1065 4
- Vetschau v. Wetschavia
- Vetusolium, opp., h. Zólyom, Zvolen, CS — 794 tit.; 3
- Vezerius (Lalla Mehmed) — 1021 204
- Viadrus, fluv., h. Odera, Odra — 821 6; App. 97 24; 25
- Vienna (Wien, Vienna), urbs, A — 234 tit.; 281 134; 360 40; 369 tit.; 5; 407 65; 108; 547; 444 tit. bis; 33 bis; Send. 61; 816 5; 940 3; 1020 147; 596; 724; 1021 349; 398; 566; 632; 737; 811; 1024; 1150; 1171; 1022 2; 1053 42; 1054 19
- Viennensis v. Melcerus, Ioannes
- Vigandus v. Wigandus
- Villa Crucis, pag., h. Keresztfalva, Křižová Ves, CS — App. 130 subscr.
- Viteberga v. Witeberga
- Vitez, Ioannes v. Litteratus
- Vltava v. Mulda
- Volkmanus, Ioannes — 971 tit.; 1
- Vratislavia v. Bresla
- Wagnerus, Stephanus — 275 tit.; 1
- Waschmannus, Ioannes — 277 tit.; 1
- Weigmannus, Martinus — 877 tit.
- Weinspergerus v. Wigandus
- Welschlandt v. Italia
- Wernerus, Melchior — 272 tit.; 1
- Westonia, Elisabetha Ioanna (Sappho Angla) — 987 tit.; 3; App. 109 4
- Wetschavia, urbs, h. Vetschau, DDR — App. 3 tit.; App. 142 1
- Wichardus, Petrus — 855 tit.; 1
- Wien v. Vienna
- Vienna v. Vienna
- Wiener-Neustadt v. Neostadium
- Wigandus (Vigandus, Weinspergerus), Ioannes — 140 tit.; 11
- Wildecus, Christianus — 806 tit.; 6
- Winerus, Martinus — 279 tit.; 1
- Wirt v. Wirth
- Wirtemberga, urbs, h. Württemberg, D — 500 13; 676 tit.
- Wirth, Ioannes — 975 tit.
- (Wirt, Wirthius), Michael — 86 tit.; 23; 197 tit.; 280 tit.; 281 tit.; 7; 19; 76; 157; 177; 185; 207;

- 338** tit.; 2; **432** 19; **438** tit.; 3; **481** tit.; **483** tit.; 1; **593** tit.; 8; 41; **642** tit.; 1; **690** tit.; 5; **App. 17** tit.; **App. 49** 143; **App. 74** tit.; **App. 107** subscr.
- Wirthia, Anna — **593** 83
- , Dorothea, fil. Michaelis — **338** 12
- Wirthius v. Wirth
- Wirthius, Lucas — **593** 81; **883** tit.; 2; 5; 6
- Witeberga (Leucorea, Leucoris, pater Albis, Viteberga, Wittenberga), urbs, h. Wittenberg, DDR — Sir. Praef. 15; **181** 3; **358** 1; **489** 3; **515** 5; 10; **516** 21; 22; **623** 15; **831** tit.; 1; 2; **832** 3; **871** 3; **982** 2; **1048** 132; **App. 1** subscr.; **App. 2** tit.; **App. 3** subscr.; **App. 4** subscr.; **App. 7** subscr.; **App. 49** 23; **App. 69** 1; **App. 70** 1; **App. 94** 2; **App. 97** 14; **App. 98** 15; **App. 101** 21; **App. 102** 10; **App. 105** subscr. **App. 119** subscr.; **App. 130** tit.; **App. 132** 14; 15
- Wittenberg v. Witeberga
- Wittenberga v. Witeberga
- Wolphius, Ioannes — **1131** subscr.
- Wozerovic a, Ludmilla — **1079** 1
- Wroclav v. Bresla
- Württemberg v. Wirtemberga
- Xanthus, fluv. — **1020** 433; **1031** 4
- Xenophon — Hung. II. L. B. 2; **465** 98; **1084** 6
- Xerxes, rex — **405** 15; **420** 6; **616** 43; **679** 108; **969** 2
- Xylander (Holtzmannus), Stephanus — **869** tit.; 3; **App. 7** subscr.
- Zablerus, Petrus — **864** tit.; 1
- Zabolch v. Saboltsensis comit.
- Zakmar v. Sacmar
- Zaleucus, iudex Locrensis — **166** 3
- Zalwein, Ioannes — **653** tit.; 1; **992** tit.; 3
- Zapolia, Margareta — **679** 77
- Zarra, Helena — **549** tit.
- Zaslavis, arx, h. Časlav, CS — **1020** 660
- Zathmarium v. Sacmar
- Zborov v. Macovitza
- Zborov v. Macovitza
- Zeben v. Cibinium
- Zeckelides, Georgius (Székely (Dózsa), György) — **1020** 396
- Zedliacus, Franciscus — **404** tit.; 2
- Zegedi, Georgius — **936** tit.; 2
- Zegledius, Ioannes — **902** tit.; 1; **969** tit.; 5
- Zemplén v. Zemplinium
- Zemplin v. Zemplinium
- Zempliniensis comit. — **790** tit.; **App. 89** tit.; 1
- Zemplinium, arx, h. Zemplén, Zemplin, CS — **790** 2;
- Zeuxis, pictor — **494** 108
- Zigeth v. Sigethum
- Zoilus — Sir. Praef. 1; **9** 138; **193** 1; **281** 182; **503** 51; **511** tit.; **514** 143; **571** 20; **App. 56** tit.; 1; **App. 61** tit.; **App. 70** tit.
- Zoliensis comit. — **791** 5
- Zólyom v. Vetussolium
- Zopirus — **284** 128
- Zorkovszkius, Ioannes — **1059** tit.
- Zrinius, Georgius — **753** tit.; **901** 2; **919** tit.; 10; **938** tit.
- , Nicolaus — **751** tit.; 5
- Zsámboki v. Sambucus
- Zuberus, Mattaeus — **App. 52** subscr.; **App. 106** subscr.
- Zvolen v. Vetussolium

TOMI SERIEI NOSTRAE

Tomus VI

STEPHANUS BRODERICUS
HISTORIA · ORATIO

Ediderunt

P. KULCSÁR et CS. CSAPODI
pp. 92 — ISBN 963 05 3837 7

Tomi VII—IX

JOHANNES DE THUROCZ
CHRONICA HUNGARORUM

I. TEXTUS

Ediderunt

E. GALÁNTAI et J. KRISTÓ
pp. 332 — ISBN 963 05 3625 0

II. COMMENTARII

Composuit E. MÁLYUSZ

1. Ab initiis usque ad annum 1301
pp. 603 — ISBN 963 05 4795 3
2. Ab anno 1301 usque ad annum 1487
pp. 500 — ISBN 963 05 4833 X

Tomus X

GEORGIUS PURKIRCHER
OPERA QUAE SUPERSUNT
OMNIA

Edidit M. OKÁL

pp. 255 — ISBN 963 05 4790 2

Tomus XI

GREGORIUS GYÖNGYÖSI
VITAE FRATRUM EREMITARUM

Edidit F. L. HERVAY

pp. 252 — ISBN 963 05 4873 9

Divulgatur per

KULTURA

loculus postalis 149, H-1389 Budapest

